

DAVID KIMHI

Sefer Miklol

Fürk, 1793.

DZ. 2242

DAVID QIMHI

Séfer Miklol, še-^vhibber roš ha-medaqdeqim
hakam horse ha-lason Rabí... im nimmuqim
še-hosaf ha-hakam ha-medaqeq ha-gadol ha-
rab Eliya Ashkagzí...

Fürth, 1793

6 h., 219 f. 20 cm

(en hebreo)

R. 521

SC-C-3

L. 1. 10

Very scarce H.P.

To be given
(Transposition of Consonants
V's) See 77 as marked)

I do grant that there may be
some unimportant mistakes through
the carelessness of transcribers, but none
touching the least doctrine of vocal-
isation: see p. 257

on the 7th conv. fol. v. p. 7
on the Paterite 8th verso.

מִיָּדָה מִיָּדָה מִיָּדָה

וְעַל הַמִּנְיָח

Verbs קָם + שָׁן + כִּי

כִּי + שָׁן + קָם
כִּי + שָׁן + קָם
כִּי + שָׁן + קָם

about 17th verso

That בית makes בתי with Digestio vid.

פ"ט . ג

תוך

כזות

און - און - ם

Provis with purgation

alter 12P

Reserius 544

ספר מכלול

שהבר ראש המדקדקים חכם חרשי הלשון
רבי רוד קמחי זצ"ל עם נימוקים
שהוסיף החכם המדקדק הגדול רבי אליה אשכנזי זצ"ל
נדפס בוניציאה בשנת ש"ה לפ"ק :

ואני הקטן משה ב"ה חיים הכהן
העכים הבאתיהו שנירת תחת מכבש

הדפוס עם הנימוקים הנ"ל / והוספתי נוסף משלי פירש
מספיק לבאר כל סתום בדברי המחבר באר היטב מעט
הכמות ורב האיכות / יאיר נתיב לתלמידים להורותם
הדרך אשר ילכו בה להגיע למחוז הפצם / ועיניהם
לנוכח ביטו אלה הדברים והמשפטים אשר שמתי
לפניהם חרותים על לוח ההקדמה אשר הקדמתי /
ואז ילכו לבטח דרכיהם / לא יכשלו ולא ינגפו
רגליהם / וישכילו לקנות חכמה /

ולא יבצר מהם
דעת ומזמה :

נדפס בק"ק

פירדא

בבירת ובדפוס

המשוּבַח החורני פה"ר איצק צערן דארף יצ"ו :

מן הפנוח פה"ר רוד ז"ל : סימל דוד

בשנת תקנ"ג לפ"ק

R. 521

J. H. Butterworth.
1837.

הסכמת

הרב הגאון הגדול המפורסם נ"י ע"ה
מהור"ר משלם זלמן הכהן נר"ו אב"ד ור"ר
פה ק"ק פיורדא ואגפיה :

העיר ה' את רוח הרצני המופלא ומופלא הרוח ושנון חדש מלא
הרי"ן מהור"ר משה הענים הכהן נר"ו

מפה להציא החת מכנס הדפוס את הספר הנחמד מכלול רד"ק אשר
הנה לא נמלא ולא נראה כי אם אחד צעיר ושנים צמטחה • והוס
נוסף משלו פירש נחמד לפרש את דברי המחבר צאר הועז ולגלות את
טוב הלפון צנועם אמרוחיו ויפיו מליחותיו • ואמרו להסכים על
הדיון הנ"ל • ולמען שלא יצא איש זר אשר לא עמל בו • להשיג
גבולו לעשיית כמוהו • אע"פ שזה שמחא על כל הצא להדפיס את ספר
הנ"ל מהיום עד כלות עשר שנים הן צחמונחו וחצניחו ממש והן צחצני
אחר יהיה איך שיהיה • הספר כמות שהוא או עם פירושים והגהות
מחיצה מחבר שיביא בכל אופנים שצעולם לא ירים איש את ידו להצית
אל הדכום צלתי ידיעת ורשות הרצני הדין הנ"ל • והשומעים לפקודת
ישקטו צטח ושחן כזית רענן עד אור חדש יאיר צליון •
פי המדבר פה פיורדא יום ג' י"ג תשרי תקנ"ג לפ"ק :

הקטן משלם זלמן כהן חו" פ"ק הנ"ל
ואגפיה :

הקדמת המפרש

שמעו הנמים מלתי • יודעים האזינו אחתי • דרשו מעל ספר וקראו
חצינו הועז ואחר תראו • את תכארת דקדוק הלשון ומעלתו
צהררי קודש יסודתו • יסוד התורה עמוד החכמה • נחמד להשכיל דעת
ומזימה • זאת לפנים ציטחאל • מיום ששמש מקדש אל • ומעל אדמתיו
נחרתקנו • וצחצבע פנות נחפורנו • ונשכח ממנו לשוננו • אשר הנחילונו אצותינו
לשון תורתנו הקדושה • מפינו לנו מורשה • ען הוא והלחה לדורתם •
המחוקו אנשי חיל בקוצים צשמוחם • אנשי מעשה רודפי לדק • גאוני ארץ מחזיקי

צדק • אחזו מעשה חזוניהם • דרכו צדציליהם • וכלו צדציליהם מסילות אוחיותיו •
 שקלו צפלים נחיצות נקודותיו • תכנו ויסדו הרצה כללים • פריס קודש הלולים •
 ויחקו דצריהם צעט צרזל ועופרת • לדורות הצאים לאות ולמשמרת • והקרן
 החזות אשר צאחרונה עלה • הגדיל ורצה עד למעלה • הלא הוא המחור הגדול
 חכם חדשי הלסון רצי דוד קמחי ז"ל אשר חצר אח ספר המכלול • כליל יופי משוש
 כל החרץ חכו ממחקים כלו מחמדים מוקק שצעתים צעליל לארץ • גלוי לכל פאר
 הודו והדרו • כי אסף וקצץ מכל הספרים אשר היו לפניו ושקל אח דצריהם
 וצברותיהם צמחוני שכלו וכחצ מהם מה שנראה לו לא הניח דצר קטן ודצר גדול
 מחכמה הזאת שלא העלה זכרונו על הספר הזה כמצואר צהקדמתו • ומי שלא ראה
 אח יקר תפארת ספר המכלול ולא מלא אח כריסו ממעדניו • אף אם ראה ולמד את
 כל מה שכתוב צספרי המדקדקים שצאו אחריו • האיש ההוא עודנו לא ראה אור
 יקרות חכמת הלסון וחפארתו • ונעלם ממנו ולא ידע על מה אדניו הוטצטעו •
 ואף שהמדקדקים אשר קמו אחריו גם צתוכס נמלאו חכמים מחוכמים צעלי מדע
 וחדשי הלסון וספריהם שצצרו צחכמה הזאת נחמדים להשכיל • פריס למחכל
 ועליהם לחרופה • אמנם איך אחד מן האחרונים האלה אשר יכלול ספרו כל המון
 משפטי דקדוק הלסון ולצאותיו החונים על דגלו • רק כלס סמכו את עלמס על
 ספר המכלול • והציתו צספריהם כללי הדקדוק צקלוד נמרץ עם העניינים אשר חדשו
 הם ממה שעלה צמלוד • עיו ס השמיטו כמה וכמה דצריס צאשר שחצו לשפתיחר
 לכפול הדצריס הכחוצים כצו על ספר אשר שמעו הולך צקלוי הארץ • וחצו כלס
 את הספר הזה לתל תלפיות שהכל אליו פונים עליו תלויס כל שלטי הגצורים •

והנה

אחריו שחלפו ועצרו זה קרוב למאתים וחמשים שנה מיום שנדפס ספר
 המכלול וזה כמה שנים אשר כלו וסכו רוב הספרים ההם עד שלא נאשר
 מהם כי אם אחד צעיר זעיר שס • ורצו כמו רצו אנשי מדע אשר החאזו האופ לאמר
 מי יסקנו ממי צארו צאר מים חיים • ויש שיש לו ודולה לרעות צגנו לאכול מכריו •
 וילאה למלוא פתח למצוקסו כי לרוחצ דעת המחצר כחצ צכמה מקומות צדרך קלרה •
 ומי שלא נסה ללכת צדרכי החכמה הזאת לפניו הם דצרי המחצר כדצרי ספר החתום
 צאשר שלא פתצ את העניינים צסדר הנאות אל המתחיל •

כל

אלה ראו עיני והעיר ה' את רוחי להציא את ספר המכלול תחת מכצס
 הדכוס שנית • ולחצר צאור מספיק על דצרי המחצר צאופן שיספיק הצאור
 הזה גם אל המתחיל להצין על ידו את דצריו על נכון • כי צארתו צאר היטצ את כל
 העניינים אשר לדעתו צלתי מוצנים צהשקפה הפאשונה • וצתנאי שילמוד כסדר ולא
 ידלג מענין לענין • כי פרשתי הדצריס פעמים ושלס וכאשר צא הענין ההוא עוד
 פעם או יותר משכתי את ידי וסמכתי את עלמי על מה שכתצתי למעלה •

וזאת

לדעת שהמתחיל לריך שיחצארו לו תחילה משפטי התנועות והדגשים
 והגתים • ערס שיצין את דצרי המחצר אשר פתח דצריו יאירו צדיני
 הפעלים

הפעלים • גלל כן יעיון תחלה בפתיחה שער דקדוק השמות צמה שכח המחצר
 שם עם הצאור אשר צארתו שמה • ואחר שיהיו הכללים ההמה נכונים צידו יהיה
 נקל לו להצין את דברי המחצר היטב אחר שידעו לו תחילה הכללים תחלה אשר
 אליע לפניו • ואחרי תחלה עניונו פעל ונפעל עם קלח סעיפים המסתעפים מהם
 והנלוים אליהם ואח"כ אחרי עניני גזרה וצנין וצוה יהיה די צאור להמתחיל לצות
 אל המצוקש :

אם נעשה פעולה מן הפעולות צאחד מן הנמלאים על ידי דבר זולתו אשר יפעול
 זו הפעולה ההיא אז נקרא להדבר שעושה את הפעולה **פועל** ולהדבר
 אשר נעשה בו הפעולה נקרא **נפעל** • ועל כל הפעולות יכול השואל לשאול
 צאיזה זמן נתחדשו הפעולות ההם (הזמן נחלקת לשלשה חלקים והם **עבר**
צינוני עתיד עבר הוא הזמן שהיה קודם הזמן שאנו עומדים בו עתה •
 צינוני הוא הזמן שהוא צרוע הזאת שאנו מחשבים עליה • עתיד
 הוא הזמן אשר יהיה אחר הרגע הזאת שאנו מחשבים עליה ומכאן ולהבא) וצעזור
 זה לריכין אנתנו ללרף אל הפעולה סימן ידוע המורה על הזמן ואשר נעשית בו
 הפעולה ההיא • והנה כאשר נרלה לתת סימן על זמן העבר היה לנו להשתמש צמלת
היה שהוא סימן העבר ונאמר עד"מ ראובן היה פוקד היה שומר ודומיהם • אמנם
 דרך לשון הקודש הוא ע"פ הרוב לכלול הפעולה והזמן צחיצא אחת ויורו
 הנקודות על הזמן וצמקום היה פוקד היה שומר נאמר **פקד** ויהיה א"כ
 הקמץ והפתח סימן העבר • וצינוני היה ראוי לומר הוה פוקד
 או פוקד צזמן הוה • ונעזוב ג"כ המלה הוה ונאמר **פתס** **פוקד** ונקודת החולם
 והלירי הם סימן הצינוני וכן צעתיד צמקום אהיה פוקד נאמר **אפקד**
 (והאל"ף צמלת אפקד היא סימן המדבר כאשר יצואר צפנים) :

והנה לפי משפט הלשון היה ראוי להזכיר את שם איש הפועל כמו צמשל הנ"ל
 היה ראוי לומר • ראובן פקד ראובן שמר • אמנם צאשר שאי אפשר
 לדבר מדבר הנסתר (הגופים הם שלשה הראשון נקרא טרבר בערו והוא כאשר
 מדבר האדם על עצמו לאמר אני עשיתי דבר פלוני • השני נקרא נוצח או נטצא
 והוא אם הדבור הוא לאדם העומד נגד המדבר ויאמר אליו אתה עשית את דבר
 פלוני • והשלישי נקרא נס"ר והוא אם הדבור מאדם פלוני אלמוני ויאמר פלוני
 עשה כזה וצוה) אם לא הזכרנו תחלה את שמו לכן יוצן ממילא שמלת **פקד** חוזר
 על ראובן המכר בצר ויהיה פקד פתס כאלו יאמר ראובן פקד צאשר שהשם
 בצר נזכר • וכן הדין צנקצה נפתרת נאמר **פקדה** פתס (עיון צפנים דק ט' ע"א
 ד"ה והשציעית) צלתי הזכרת שם פלונית שאנו מייחסים הפעולה אליה •
 (והה"א צצסוף אינה רק סימן הנוקצה) והוא ג"כ מטעם הנ"ל שלהיותה נפתרת
 צהכרת הזכרנו בצר את שמה • וכן צנסחרים לזכרים רצים או לנקצות רצות נאמר
פקדו (ז' ע"ד"ה והרציעית) צו"ו הרצים לצד מצלי הזכרת שם הנסחרים והוא
 ג"כ מטעם הנ"ל • אמנם כאשר מתיחס הדבור אל הנוכח שאפשר לדבר
 אליו

אליו מצלי הזכרה שמו ע"י שנאמר אליו אֲתָהּ אז צאה אלל המלה פקד חי"ו
 נוספת צפוף להורות על הנוכח ונאמר פְּקֻדָּתְךָ (וי"ו ע"א ד"ה והשנית)
 וכן הענין למדבר צעדו צאו צו חי"ו ויו"ד נוספות להורות על גוף
 המדבר ונאמר פְּקֻדָּתִי (ז' ע"א ד"ה והשלישית) וכן צמלאים ומדברים צעדם
 גם זהם צאו סימני הגוף פְּקֻדָּתָם (ח' ע"א ד"ה והחמישית) פְּקֻדָּנוּ
 (ט' ע"א ד"ה והששית) הארכתי קלת צענין הזה צעזור
 שמלאחי צספר להר התיצה וספר יסוד הנקוד להמדקדק רזלמן הענא ז"ל שנתקשה
 צענינים האלה והמליח טעמים צדרך רחוק לפי ע"ד וצאמת פשוטים צעני
 דברים הנ"ל מאוד מאוד :

דאותיות

אשר התיצה מחוזרת מהן קראו המדקדקים שְׂרֵשׁ (והמחבר
 קרא להן ג"כ אצן הראשה) ואין פעל כחוח משלש
 אוחיות וקראו אות ראשון מן השרש פ"א ולאות השני עי"ן ולאות השלישי למ"ד על
 שם האותיות ממלת פעל שהם פ"א עי"ן למ"ד עד"מ צמלת שטר נקרא להשי"ן
 פ"א הפעל ולמ"ס עי"ן ולרי"ש למ"ד וכן צכל השרשים והאוחיות הנוספת כמו
 התי"ו צמלת פקדח והתי"ו יו"ד צמלת פקדתי נקראים שטושים :

בנפעל

נמלאים ג"כ הענינים הנ"ל ונאמר ג"כ על הסדר נְפִיקָה נְפִיקָתְךָ
 כו' (ך"ד ע"א ד"ה ועליו הטור ודף ס' ע"א ד"ה
 ועליו הטור) והפעל נקרא אָב והנפעל נקרא תולדה להיות שהנפעל נולד
 מן הפעל וצא מכחו כי הנפעל מורה על הענין שנעשה צו הכעולה
 מכח הפועל אשר פועל צו :

השרשים

נחלקים לשלשה מינים והם שלמים חסרים נחים שלמים
 נקראים אותם השרשים אשר לא נחסרה מהם אחת מאוחיות
 השורש צסוס זמן מן הזמנים כמו פקד שמר ודומיהם שנאמר צזמן העצר
 שמר שמר כו' וכן צעתיד אשמור ישמור כו' (י"ט ע"א ד"ה והארצע ועשרים) שג'
 אוחיות השורש שי"ן מ"ס רי"ש לא נפל אחת מהם צסוס זמן חסרים הם השרשים
 שנחסרה מהם הפ"א צעתיד והם השרשים אשר פ"א הפעל היא נו"ן כמו נגש נדר
 נגח ודומיהם שנאמר צהם צעתיד אגש יגש אגח יגח צחסרון הנו"ן פ"א הפעל
 (ע"ח ע"א ד"ה אמר דוד) נחים הם שרשים אשר אחת מאוחיות השיש היא נח
 נסתר צאחד הזמנים (ל"צ ע"א ד"ה אצד ול"ו ע"א ד"ה הקל ועוד צמקומות רבים)
 וכל אחד מאלה המינים נקראים צפי המדקדקים גְּזֵרָה עד"מ פקד הוא מגזרת
 השלמים נגש מגזרת החסרים והדומה להם וכל הגזרות יחד נקראים
 צִנְיָן ונקראו זה הצנין בנין הקל לטעם שיחצאר צכנים וכן צנפעל נמלאים
 הגזרות האלה והגזרות יחד נקראים צנין נפעל :

ומלבר

שני הצנינים הנ"ל נמלאים עוד ששה צנינים והם צנין פְּקֻדָּה (ס"ד
 ע"א ד"ה זה הטור וס"ח ע"א ד"ה העוזרים)
 וחולדתו

וחולדתו צנין פקד צנין הפעיל (ע' ע"ח ד"ה זה הצנין וע"ג ע"צ ד"ה
 העוזרים) וחולדתו צנין הפעל צנין והתפעל (ע"ה
 ע"צ ד"ה זה הצנין) וצנין המרובע (ע"ה ע"ח ד"ה
 העוזרים) :

הנה הלמודים האלה יספיקו לדעתי להמתחיל להיות לו לפתח עינים לצוא
 על ידיהם אל הקודש הכנימי * וצפפר שפה צרורה שחצרתו הארכתו
 צכל הענינים הנריכים לידיעת דקדוק הלשון כפי הלורך אל המתחיל להציגם הצנה
 שלימה ולהגיע לתכליתם צימים מועטים * ומי שאיננו רונה להטריח עלמו ולהתיגע
 ללמוד הלמודים האלה אחת מחוץ דצרי המחצר עם מה שהקדמתי לו *
 יעיין צספר ההוא וימלא הכל מוכן לכניו צסדור נאה מאוד ואז יקלו עליו דצרי
 המחצר להצין הכל צהסקפה הראשונה :

וגם הגהתי צעלמי אח הספר הזה צהנה מדויקת ואם מלאחי שום ענין אשר
 לדעתי טעות סופר הוא הראיתי עליו צאלצע צחוך הצאור וכחצתי מה
 שנראה לי * ועוד זאת שניתי צספר הזה ממה שנמלא צספר המכלול הישן שהפסוקים
 שהציא המחצר לראיה הנחתי הפסוק כלו צלא נקודות חוץ מאותה החיצה שצאה
 הראיה ממנה אותה החיצה לצדה צאה מנוקדת למען לא ילטרך הקורא להטריח א"ע
 להיות עיניו משוטטת צכל הפסוק לחפש אנה ימלא החיצה ההיא אשר צאה הראיה
 ממנה כאשר הוכרח לעשות צספר המכלול הישן אשר שם הככוק כלו מנוקד * רק
 צהסקפה הראשונה חאיר החיצה ההיא מול עצר פניו :

זאת ועוד אחת עשייתי יסדתי וגם הכנתי לוח הלוק הדפים שצין המכלול
 דכום גדול (דכום קטן לא נמלא אחי) לצין המכלול הזה דכום קטן *
 כי המדקדקים האחרונים כחצו צספריהם כללים רצים מועתקים מספר המכלול
 ומראים צאלצע על דף פלוני ופלוני צספר המכלול דכום גדול או דכום קטן * ויען
 שהספר הזה איננו שזה צמספר הדפים לאחד מן הדפוסים הנ"ל יכצד מאוד על
 הקורא צספרי המדקדקים הנ"ל למלא צספר הזה אח הרשום צספריהם מדצרי
 תמחצר * גלל כן עשייתי לוח החלוק הזה כאשר עיני הקורא לנוכח יציטו ועל ידו
 יקל עליו למלא דצרי הפץ למלאות צקשהו צלתי טורה ויגיעה * וה' ילילני
 מכל טעות ושגיאה * ויראני נפלאות צתורתו * וישמחני צישועתו * ויכוונן
 צית מקדשנו * הפארתנו ומחמד לצנו * אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה *
 וידעו חושי רוח צינה * ועמקו שפה ידצרו נכונה * כה דצרי הלעיט

משה ב"ה חיים רכהן העכים דייך פה פיורדא :

לוח חלוף הרפ"ם שבין המכלול דפוס גדול

משנת ש"ה לפ"ק :

לבין המכלול דפוס קטן משנת תקנ"ג לפ"ק :

ד"ג				ד"ק			
דף	עד דף	עמוד	שורה	דף	עד דף	עמוד	שורה
3	ה	א	יוד	3	ה	א	יוד
ג	ח	ב	ט	ג	ח	ב	ט
ד	יג	א	ט	ד	יג	א	ט
ה	יז	א	ב	ה	יז	א	ב
ו	ד	ב	ט	ו	ד	ב	ט
ז	דך	א	טו	ז	דך	א	טו
ח	דח	ב	ג	ח	דח	ב	ג
ט	לכ	א	ו	ט	לכ	א	ו
יוד	לה	ב	ד	יוד	לה	ב	ד
יא	לט	א	ח	יא	לט	א	ח
יב	מב	א	יג	יב	מב	א	יג
יג	מה	א	יז	יג	מה	א	יז
יד	מח	ב	טו	יד	מח	ב	טו
טו	נב	א	יט	טו	נב	א	יט
טז	נד	ב	ז	טז	נד	ב	ז
יז	נו	ב	דכ	יז	נו	ב	דכ
יח	סא	א	יז	יח	סא	א	יז
יט	סד	א	ב	יט	סד	א	ב
ך	סז	א	ג	ך	סז	א	ג
דא	ע	א	ח	דא	ע	א	ח
דב	עג	א	ט	דב	עג	א	ט
דג	עו	א	יז	דג	עו	א	יז
דד	עט	א	יז	דד	עט	א	יז
דה	פב	א	יוד	דה	פב	א	יוד
דו	פה	א	ב	דו	פה	א	ב
דז	פח	א	יב	דז	פח	א	יב
דח	לכ	א	ב	דח	לכ	א	ב
דט	לה	א	ה	דט	לה	א	ה
למד	לח	א	ח	למד	לח	א	ח
לא	קא	א	ח	לא	קא	א	ח

דיג

דף	עד	דף	עמוד	שורה
סג	קלט	ז	פז	יא
סג	רג	ח	רטו	דא
סד	רו	ח	רית	דח
סה	רט	ח	רית	דג

אלה

האלופים ראשים קצינים ובחורי חמר אשר התאזרו חיל
 לצאת ראשונה מול הספר הנחמד הזה לאסוף אותו אליהם
 הביתה יהיה שלום בחילם ושלוה בארמנותיהם וישכבו
 בטח ושאנן כזירת רענן :

ר' וואלק גונלעהוויזן
 ר' וואלק האמצורג
 הצ"ח ר' וואלק צג"ה ר' יאקב פאלדווין
 פ"ו ר' זנוויל אשר
 מהו"רה זנוויל דעליס
 ר' זלמן שלענקר
 הצ"ח ר' זנוויל וואלהוויזן
 הצ"ח ר' חיים צ"ר יהושע
 הצ"ח ר' חי ש צג"ה ר' יאקב פאלדווין
 הצ"ח ר' חיים קראלסהיים
 ר' יהושע קילנגען
 הצ"ח ר' יוסף צ"ה מאיה שנאטיך
 הצ"ח ר' יהושע משה צ"ר זעקל צער
 פאלקנוי
 הצ"ח ר' יוסף צ"ר שלמה פעטשוויץ
 הצ"ח ר' יוסף פאלצ
 הצ"ח ר' יונה ליעדע
 הצ"ח ר' ייזל דשפעק
 הצ"ח ר' יאקב רילינגען
 הצ"ח ר' ישראל דערקהיים
 ר' ליפמאן ר"ק
 הצ"ח ר' ליב צ"ר מיכל צאמזערה

הרצ גאז"ד דקהלתינו מהו"ר ר' משלם
 זלמן כהן נר"ו :
 ר' אשר אויב
 ר' חנשיל חקס
 ר' אשר צן ר' ליב אויב
 הצ"ח ר' אשר קרוניך
 הצ"ח ר' אלי' ניווידסק
 הצ"ח ר' בנימין צ"ר יודא נ"צ
 הצ"ח ר' צרנד מילהוויזן
 הצ"ח ר' צער מארק צרויע
 ר' גבריאל הירש
 ר' גומפל פ"צ
 הצ"ח ר' גדלי' מעץ
 הצ"ח ר' גומפל צפ"ו ר' וואלק פאלדווין
 הצ"ח ר' גדלי' לאנגשטאט
 פ"ו ר' דוד נ"ס
 ר' דוד הירש פאלקנוי
 ר' הענלי פאלדווין
 ר' הירש פפערשע
 ר' הירש החניק
 הצ"ח ר' הירש אולסהיים
 הצ"ח ר' הירש חאטנאך

הצ"ח ר' לאזי צ"ר אהרן שטרסבורג
 ר' משה ג"ד
 ר' יישה נ"ס
 ר' מרדכי צוטנהיים
 ר' משה שוואצחק
 ר' מרדכי פרענקל
 ר' מרדכי צ"ס
 הצ"ח ר' מאנלי צ"ר זעקל ג"ד
 הצ"ח ר' משה צרילפעלד
 הצ"ח ר' משה ליעדע
 הצ"ח ר' מייכל גערשפעלד
 הצ"ח ר' משה ליב צרוינשצחק
 הצ"ח ר' סענדר חלטן קונשטאט
 הצ"ח ר' פייס חלטן קונשטאט
 ר' קאפל האמבורג
 ר' שמעון יעקב פעפלאש
 ר' שמואל ציטלינגען
 הצ"ח ר' שמשון האמבורג
 הצ"ח ר' שלמה שט"ה

אמשטרדם

ע"י מו"ה אלו' העכים כהן 15

בערלין

מהו"ר ר' דוד צערקווא
 ע"י מה"ו דוד פ"ה כהן מפירודא 20

באמבערג

הרב גאב"ד מהו"ר ר' ליב צערלין נר"ו

דיטנע

מהו"ר ר' מרדכי פג"ל

האמבורג

ר' גומפל שחצר המכונה

דאקטור לוי זוהן
 הדויך הרצני מה"ו ליפמאן צייד נר"ו
 מהו"ר ר' ליב קנאך

הנובר

ע"י מהו"ר ר' מייכל הנובר 10

העכים

א"ח ר' חיים הכהן

ווייגערשהיים

ר' פייצר

מייניץ

הצ"ח ר' אייזק מייניץ
 הצ"ח ר' הירש דערנבורג
 הצ"ח ר' הירש מאסנאך
 ר' זלמונה פיורדא מפ"פ
 הצ"ח ר' זעקל פולדא
 ר' יאקב קאנשטאט
 הצ"ח ר' יאקב מעץ
 הצ"ח ר' מייכאל לאנג גאס

נאנסע

ר' טאטריס מעדלסהיים
 הצ"ח ר' כייצל טכארט מפראג

פראג

הצ"ח ר' אגשיל לורף
 הצ"ח ר' אלי' צראסליוויץ
 הצ"ח ר' אהרן פאלאק
 הצ"ח ר' אצרהס פעטשניא
 הצ"ח ר' אייזק הארשיץ
 הצ"ח ר' אייזק אונגלדאך

2 ב

ר' קלמן פארגעס
 מהו"ר ר' שמואל לאנדע זן הרב
 הגאב"ד נר"ו :
 מהו"ר ר' שלמה לערקוויץ
 ר' שמעון נ"ש
 הצ"ח ר' שמעון הירץ הלוי
 הצ"ח ר' שמואל ליב קוידער
 הצ"ח ר' שואל קעמפנר מטשטוס

פראנקפורט אן מיין

פ"י ר' וואלף האדנע 18

ברעשבורג

ר' צער אכנהיים
 הצ"ח ר' צערמן צרוינשוויג
 הצ"ח ר' וואלף סערלפעלד
 ר' יעקב כץ וועלש
 הצ"ח ר' מרדכי צמו"ה וואלף טעצין
 ר' ראובן טריציטש
 הצ"ח ר' שמעון צ"ר יואל צריסקר

קאסל

פ"ו ר' מיכל גאסמאר

קארלסרוא

ר' משה ליב

בארייט

ר' זרה צב"ה ינחק ז"ל

מהו"ר ר' צרוך צ"ר יונה לבית יוטלש
 מהו"ר ר' צללאל ראנשבורג
 מהו"ר ר' גבריאל מעלים
 הצ"ח ר' גומפריך צרוינשוויג
 הצ"ח ר' דוד ליב ראקנדארף
 מהו"ר ר' וואלף מארשלאש
 הצ"ח ר' זימל גוננהויזן
 הצ"ח ר' זעליגמאן צאמנערנ
 הצ"ח ר' זלמן מעץ
 הצ"ח ר' זלמן צערקיד
 ר' יהודא צ"ר יונה דאקטר
 ר' יעקב מליץ
 ר' יאקב רייניץ
 הצ"ח ר' יוסף האברתי מטראפלאוויטץ
 הצ"ח ר' ינחק אייזק סג"ל מאונגלדארף
 ר' ליב צ"ר איילק וועהלע
 ר' ליב קאלמוס
 הצ"ח ר' ליב העלישווא
 הצ"ח ר' ליפמאן צ"ר ליזר פורגעס
 ר' משולם הלוי נ"ש
 ר' מאיר לאדוקס
 הצ"ח ר' מאיר ווינטר משרעטניץ
 הצ"ח ר' משה נ"ש
 הצ"ח ר' מאסטר קאסוויץ
 הצ"ח ר' משה אילאווי
 הצ"ח ר' מרדכי טאלשווע
 הצ"ח ר' מענדל ברעשבורג
 הצ"ח ר' משה אונגלדארף
 הצ"ח ר' מענדל הארשיץ
 מהו"ר ר' פייש קעללין
 הצ"ח ר' פלטיאל וועהלע

שנים רב לאוהבי תורהך ואין

רמו מכשור

נאם דוד בן יוסף בן

קמה הספרדי

יתברך

ויתעלה השם רוח אדם בקרבו
ודעת ותבונה בלבו • להקור
ולדעת • נפש היודעת • לדודך
שביליה • ולאחוז מסלוליה • לפלס מעגליה
ללכת בדרכי יושר • ובנתיב כושר • לחזות בנועם
הי ולבקד בהיכלו • ויבחר בישראל מכל האומות
ובלשון עבר מכל הלשונות • וכו נגלה לעמו באהר
ההרים • וידבר להם עשרת דברים • וצוה עמי נביאו
ללמד להם מצות והקים • ומשפטים צדיקים • ויהיו
מלומדים בנעוריהם • לשון עבר אביהם • ומיום גילו
אבותינו בארץ לא להב • בין הגוים ההם • וילמדו
לשונם וישכחו לשון הקודש עד הרגילו בניהם ובני
בניהם עד היום לדבר לשון נכריה ושפה זרה איש לדשונו
בארצותם • לפי מקומות גלותם • בקדר ואדום
וכל לאום ולאום • לא נמצא בידינו • רק מה שנשאר
כתוב אצלינו • עשרים וארבעה ספרים ומלים מעוטים
בדברי המשנה • ועל כן צריכים אנו להזהר על מה שיש
בידינו מן הלשון להנהיגו כמשפטו ושלא להשחיתו ולדבר
בו דברים אשר לא כן •

ואמנם קדמונו והזהירונו עליו והורונו נתיבתנו
החכמים אשר היו לפנינו • וראש המורים
ומישרי הלשון החכם רבי יהודה פאפי המכונה חירג

טצאו א ז

מצאן בזמן ההוא מעוות בפי אנשים ונישחת בלשונתם
 ויחבר שני ספרים מאירים כספירים ספר בעלי
 הדפיון וספר בעלי הכפל ונתני לשון למודיים
 פוקחי עינים עורות ולשון עלגים תמהר לדבר צחות
 ואחריו החזיק החכם רבי יונה אשר מלאו לבו לכתוב
 ספרים רבים ולהאריך בדקדוק הלשון ובעניניו על
 כל אשר לפניו מאשר ראינו אנחנו ואחרים רבים
 התעסקו בדקדוק הלשון ויכתוב כל אחד מהם ספרים על
 שמו ואם יבוא אדם ללמוד חכמת הדקדוק ילאה ללמוד
 כל הספרים אשר חברו המחברים ויצטרך להתעסק בהם
 כל ימיו ולא טוב היות האדם ערירי מחכמת הדקדוק
 אבל צריך לו להתעסק בתורה ובמצות ובפירושים וצרכי
 ענינים בדברי רז"ל ולהתעסק בדקדוק על דרך קצרה כדי
 שיספיק לו ללמוד החיבורת כתיקונן ולדעת יתרון
 האותיות והפרונן ולהזהר בו בדבריו וכביאוריו ובמכתבו
 ובחרוזיו וגם רז"ל הזהירונו בזה ואמרו לעולם ילמד
 אדם לתלמידו דרך קצרה והספרים אשר יתעסק בהם
 האדם למלאות רוב ספקו מן הדקדוק הם ספרי החכם רבי
 יהודה עם מה שהוסיף עליו החכם רבי יונה ולדעת הענינים
 ספר השרשים ואף על פי שיש בהם דברים הרבה שלא
 לצורך ושילמוד המלמד בלתם מה שיצטרך לו וגם
 במקומות חסרים מן הצריך לו

ויער

ה' את רוחי ויאמץ את לבבי לכתוב ספר בדרך
 קצרה ובאתי כמלקט שבליים אחרי דקדוק
 וכמעולל אחרי הבורצ ויצאתי בעקבותיהם לקצר דבריהם
 ולכתוב ספר קראתי שמו ספר מכלול כי רצוני לכלול
 בו דקדוק הלשון וענינו על דרך קצרה כדי שיהא נקל
 לתלמידים ללמוד אודו ולהביני נתיבתו ויהא מזומן להם

שער דקדוק הפעלים ב

בו כל מה שיצטרכו לדקדוק ולענין ואכתוב תחלה
חלקי דקדוק ואחריו חלק הענין ודרכתי בסדורו דרך
הראשונים לסדר המלות על סדר האותיות שיהי נדרש
לדרשו ונמצא למבקשו :

(ואומר בתחלה כי לשון הקודש ובן כל לשון נחלק לשלש חלקים)

שם פעל מלה

ואכתוב שער דקדוק הפעלים בתחלה ואף על
פי שהשם קודם לפעל כי הפעל יוצא
מהשם ואמרו כי השם כמו גוף נושא המקרים והפעל
כמו מקרה אבל מפני אורך תבונות הפעלים אכתוב
שער דקדוק הפעלים תחלה ואחריו שער דקדוק השמות
ואחריו שער דקדוק המלים אבל בחלק הענינים אפרש
שלשתם ביחד על סדר האותיות :

ומהשם אשר צו נהכנו עלינות
וצו נאוו התהורה אשאל העזר

נהחז ולכלות

שער הפעלים

ואכתוב כוונת המחבר במאמר הזה לומר שכפי משפט הלשון היה ראוי
להקדים שער דקדוק השמות קודם שער דקדוק הפעלים צעזור
שהשם קודם לפעל כי כל הפעלים הם מחוזרים מן השמות עד"מ א"ס ח"אמר
ראובן פקד או ש"מ ופדומה לו יהיה העוזן סראובן עשה פעולת הפקידה חז
השמי' צומן העצר הרי שמלת ראובן ומלות פקידה שמירה
וכן מלות זמן עצר כלם הם ענינים אשר נקצו בשמות האלה אשר הונחו עליהם
ועל ידי לירופם וקצולם יחד באופנים שונים יוצן מהם עשיית הפעולה לענינים
וזמנים מחלמים הרי לפנינו שהשם הוא הנושא והיפוד ואוכני חזורים אשר
על ידם יוצן ענין הפעולה הם כמו מקרה אשר יחול על הנושא הזה וז"ל שכתב
המחבר השם כסו גוף נושא כולי וצעזור זה היה ראוי להקדים לאוד
השמות אך נאשר שלמוני הפעלים הם רבים מאוד לכן צאור בתחלה עניני
הפעלים

שער דקדוק הפעלים

שער הפעלים

(צנין הפעלים יזנה צשמה טורים)

הטור האחד הוא בנין הקל והוא יסוד הפעלים

ונקרא כן כי לא נוסף בו אות על האותיות

היסודיות כי אם לשמש לצורך בנינו לנמצא ולנסתר

ולמדבר בערו ולנקבה ולרבים ולרבות והאות המשמשת

אינה תוספת אחר שהיא לצורך השמוש ולהורות על

(א) הנדבר אבל היא והמים הנוספות בבנין הפעיל וכן

בשאר הבנינים היא תקרא תוספת כי אינם מורות על

הנדבר ואינם משמשות רק הם להכרת הבנין והנדברים

הם בשלשה דרכים נסתר נמצא מדבר בערו ומנדה

הלשון הוא לדבר בהם (ב) כאחד לפעמים כמו שמעו

איוצ י"ו עמים כלם (מיכה א) ואולם כלם תשובו ובואו נא

ישעיהו א' לכלם ולסרניכם (ש"א ו) כי יבשו מאלים אשר

שם ל"ג חמדתם היה זרועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרה

והדומים להם ועוד נכתבם בגחי למד בשרש מחה

ואבני

הפעלים ומה שכחצ אצל בחלק הענינים כולי ר"ל החלק השני מן הפכר

הזה שהוא ספר השרשים לרד"ק :

הטור ר"ל הצנין וענין הצנינים ועוד כללים אחרים אשר המתחיל לריך

אליהם להצין את דברי המחבר ורמיזותיו בארתי על דרך קלרה

בהקדמתי לפירש הזה : (א) רלה לומר גוף הפועל : (ב) ר"ל שהכחוד דבר

לפעמים לגוף אחד צמחמר אחד צשני לשונות פותרים כמו שמעו עמים כלם

הרי מלח שמעו לשון נמלחי ומלח כלם לשון נפתרים והיה ראוי כלכם שהוא

לשון נמלחים וכן כלם חסונו היה ראוי כלכם חסונו לשון נמלחיםאו פלם

ישונו לשון נפתרים וכן כל אלה שהציא :

האבן (א) הקמץ היא ח"ג ומושכת עמה אל"ף ואע"פ שאינה כחונה

הרי היא כאלו היא כחונה כאשר מצוהר בהקדמתי ולקמן בתחלת

פער דקדוק השמות וא"כ יש לטעות ולומר שגם הא"ף הנמשכת מן הקמץ שצפ"א

הפעל

שער דקרוק הפעמים

ואבני הטור הזה שלשים ושנים

כמספר נתיבות חכמה

האבן הראשה היא בת שלש אותיות יסוד יות

והמשל לך מלת פעל כי

היא בת שלש אותיות לכד (א) כי הנח שבין הפא והעין

איננה יסודי כי אם להרחיב המוצא כי לא תוכל להוציא

שתי אותיות בתנועה אחת מבלתי נח ביניהם (ב) אם לא

תדגש השנית וזה לא יתכן להדגש כי על כן נקרא קל

כי כלי אורת דגושה יכבד

עליך מוצאה אך מכלי

דגש תוציאנה בנחת ובקלות

מכלי עמל והנה לך עדים

באמנים על הנח שבין הפא

והעין כי איננה יסודי

העתידים שהם אפעל יפעל כי הפא בשווא וכן כלם כי

אבד הנח בהם ואילו היה יסודי היה קיים ודהיינו

אומרים

הפעל צמלח פקד היא מן השורש לזה אמר שאינו כן רק הקמץ צאה להרחיב

המולא כלומר להמשיך התנועה (ב) כלומר לא נוכל ללרף ולהוליא שני

אותיות צפעס אחת מבלתי נח או דגש כי התנועה שחמת החות הראשון יהיה נח

תנועה גדולה או תנועה קטנה ואם ת"ג היא ממילא יושך עמה נח נסחר כי

זה הוא גדר הת"ג ואם תנועה קטנה היא לריך שחיה אחריה נח נראה או

דגש כמזואר צדיני התנועות (ג) כלומר החסרים אחר השלמים והשלמים הג

אוחס השרשים אשר לא נחסרה מהן אוח אפס נוספה עליהם אוח השמוש (ד) והוא

מה שנקרא אללינו לירי (ה) כי הדגש אינה צאה רק להורח על אחת מהוראות

הדגש המזוארות צדיני הדגש ודגשים האלה לא מלאנו להם טעם לכן נאמר

שהם לחכארת הקריאה (ו) כי כל מ"ס השמוש נגזרה ממלת מן וצמקום הנו"ן

חצוא דגש צאוח שאחר המ"ס כי כן דרך הלשון כאשר הצוא נו"ן צאמלע פחיצה

נחפרה הנו"ן עכ"י הרוצ וחצוא דגש המורחה כאשר יצואר להצא צדיני חפרו פ"ס

שער דקרוק הפעלים

אומרים אפעל יפעל הפא בקמץ הנה לך כי אבן הראשה
בת שלש אותיות יסודיות ויש פעל שתנוח אהת מהם
או תחסר והנני עתיד לבאר האבנים (ג) אבני גזירת
אחרי אבני שלימות ותצא אבן הראשה על גי פני-ם :

האחר

פעל שיהי הפא בקמץ גדול והעין בקמץ
קטן (ד) כמו כי חפץ בבת יעקב כי לא

צראשית ל"ד

שמו' לג חמץ וכן לרבים בהפסק א"ח וכן לנקבה ולשונם לחכם
שופטי' ה' חדלו פרוזן בישראל חדלו דבקה וזוקא זהפסק

(ה) ודגש הלמד לתפארת המלה כי כן דרך העבריים
לחזק קריאת האותיות בדגש לתפארת הקריאה בהפסק

הטעמים וכן ודעבי חדלו ואיש ברעהו יהתלו לי שמעו
ויחלו לשונם בצמא נשתה למען היתה לה ברק מיתה

והיא מרטה וכן דרכם לחזק קריאת האותיות בדגש
לתפארת הקריאה גם בלא הפסק והוא שתהי האות שוואית

(שמו' טו הו' טו) כמו מקדש ואכרה לי ובעצבות לב וכל עיניכם
חלוי' קמ"ח חלוי' תנגושו נצרה על דל שפתי נצרה כי היא חויך

שמו' צ' דניא א' סופ ולא יכלה עוד הצפינו יצא קרן אחת מניצרה ננוכה
ונתקנוהו מן העיר בעבור הרעימה ואת ענבי נזירך

מנזריך כארבה עשבות הרים עקשות פה עקבי סוס
עקבות משיחך ועקבותיה לא נודעו וכל קשתותיו

דרוכות וקשתותם תשברנה השבת מטהרו בנורת
מלכים ביקרותיה ולו יקחת עמים אם יקרך

מן ויהי במקרה כאלו כתוב מן קרה (ז) ל"ג אם נאמר שהוא שם החומר
לא יחכן פגו"ל צעי"ן הפעל כי לא מלאנו שם החומר צסגו"ל

רק שם דבר מלאנו כך כמו חודש קודש ספר והומיהש (ולהנא יבואר מה הוא
שם החומר ומה הוא שם דבר) (ח) כי צענור פוי"ו

המהפכת העצר לעהיד הצוא הנגינה מלרע כאשר יבואר עוד (נגינת טעם אם
צאה תחת האות שיטנה התנועה האתונה קראוה המוקדקים מלרע ואם תהי'
צחנועה

שער דקדוק הפעלים

ד

יקרה עון מקרה לילה ויתכן (ו) שהמם לשמוש דגש הקוף ש"א ד"ח דברי' כג
 להסרון נון מן וכהפדותך תלן עיני חשבונות רבים חיו' ל"ד קהלתו'
 ולא אריח בעצרותיכם אה הם שהדגש בהם לתפארת עמוס ה'
 הקריאה ובא אז להם שערים עין הפעל בסגול שלא אופטו' ה'
 כמשפט כי הי' משפטו בצירי כמו כי חפץ כי לא חמץ ראשי' ל"ו שמו' ל'
 יהי פעל עבר או שם (ו) והסגול בא שלא כמנהג כי לא
 מצאנו לו שני' ובא שם התואר על משקל זה כי לא אל
 חפץ רשע אתה לא תאכל עליו חמץ והשני פעל שיהי חלוי' ה' דברי' ו"ו
 הפיא בקמץ גדול והעין בדולם כמו ולא יכל משה לבוא שמו' ח'
 ולא יכל יוסף אשר יגורת ניפניהם ובא קמץ חטף תחת ראשי' מהדברי' כח
 חולם במלת (ח) ויכלת עמוד לפי שהוא מלרע בפני הוי"ו שמו' י"ח
 ובהפסק גם יכלתי להוציא את הכנים ולא יכלו הרים ראשי' ל' שמו' ח'
 בולו דגש הלמד לתפארת המלה ושם התואר על משקל יסעו' כד
 זה גדול קטן רחוק קרוב :

והשלישי פֶּעַל שיהי הפא בקמץ גדול וזה עיין
 בפתח גדול כמו ואביו שָׁמַר את ראשי' ל"ו

הדבר

בחנועה שלפני האחרונה קראה מלעיל) והפלל הוא שלא חהי' נח נראה אחר ח"ג
 חס לא חהי' נגינה תחת ח"ג היה כאשר מצוה צדיני החנועות ולכן במלת
 ויכולת שנעשה הנגינה מתחת הכ"ף אל חהי' ו לא יחכן שוב להקיים החולם עפ
 נח נראה שאחרי' לכן נחלפה וצאה חמורחה קמץ חטף שהיא תולדה חזל
 בהפסק אמר והוא אחנחתא ופוק פסוק שצאה הנגינה מלעיל לכן צאה צאמת
 בחולם :

והשביעי (א) ר"ל שצדנים מלאנו ג"כ העיין נקודה בחנועה חס חהי'
 צהפסק או בהעמדה (הפסק הוא סוף פסוק והעמדה הוא
 אחד מהטעמים המפסיקים הגדולים כמו אחנחתא וחקף וטפחא לפעמים וכן
 לפעמים רביעי כאשר יצוה עוד) שאם לא חהי' בהפסק העיין נקודה צאו"ח
 כמו פֶּקֶדֶת חזל בהפסק היא נקודה בחנועה כמו היחיד חזל זה החילוק יש ציניהן
 שהיחיד צלא הפסק העיין כחוחה והרבים בהפסק העיין קמולה
 ושעור דברי' המחנר הן שהיחיד צלא הפסק והרבים בהפסק יהיו קמם על משקל אחת

פח

שער דקרוק הפעיים

עס מ' הדבר • ולא זכר שר המשקים • וכן בהפסק (א) לרבים א
 מדבר י"ט בהעמדה אבל תהי' העין קמוצה את משמרת ה' שְׁקוֹר
 יחזק' ד"ו בעזבוניך גָּתְנוּ • ודגש הנון לתפארת המלה • וכן לשונם
 יסעי' מח בצמא נְשָׁתָה והדגש לתפארת המלה • כי לא ידגש נְשָׁתָה
 ירחי' כ"א כמו שְׁמֵרָה זְכָרָה בהפסק • ומבלי הפסק נְשָׁתָה גבורתם
 (ב) ושם התואר על משקל זה אבל ישתנה כי הו"א כולו
 ראשי' ח קמץ כמו חָכֶם רָשָׁע סָכַל וכן עלה זית טָרַף בפיה • שם
 התואר כלומר טרוף בפיה (ג) והפעל העבר חציו קמוץ
 וחציו פתוח ואם בסוף פסוק או באתנה כלו קמוץ כמו פקד
 ראשי' כ"א חלום' את שרה כאשר אָמַר • ובמושב לצים לא יָשָׁב • וכן כלם
 (ד) ובשלשת הספרים המקל השלישי לזרקא שהוא במקום
 סגולה בשאר הספרים יש לו משפט אתנה וסוף פסוק כמו
 חלים ו' עס ד' חנני ה' כי אמלל אָנִי • בשלום יִחְדּוּ אשכבה ואישן
 יסעי' ל"ג ובא החפיר לבנון קָמַל בפתח באתנה • וכתב רבי יעקב
 בן אלעזר בספר השלם שחבר כי בא בפתח לפי שאלו
 פסעי' י"ט היה בלא הפסק היה קָמַל בצירי כמו קנה וסוף קָמַל
 והוסב לפתח מפני ההפסק • אבל אם הי' מגזרת פָּעַל
 בפתח היה באתנה קמץ • וכן כתב רבי יונה וכתב כי זה
 הטעם בכל המקומות שנמצא פתח באתנה וסוף פסוק
 בשמות ובפעלים שהיו בלתי אתנה בצירי • וכל אשר
 הם מגזרת פָּעַל בצירי ישוב פתח באתנה וסוף פסוק
 ואשר הם מגזרת פָּעַל בפתח ישוב קמץ באתנה וסוף

פסוק

תוך מהבדל זה שזה נפתח וזה נקמץ וכן אמר צמחון וז"ל ושם החחר על משקל זה
 כו' ר"ל שמלאנו שם החוחר על משקל העצר רק שזה העי"ן נכחה וזה נקמץ
 (וענין משקל הוא שם מלאנו שני שרשים או יותר נקודות שווה נחמד שהן משקל
 אחד ונחמד חָכֶם רָשָׁע הן על משקל אחד ששניהם נקודים צשני קמלין אָרִץ גִּפְן
 פס על משקל אחד ששניהם נקודים צשש נקודות) (ב) כאשר
 גדלה לתחר ענין מן העניני' צעזור המקרה שנמלא צו ונקראה צשס אותה המקרה

שער דקדוק הפעלים

פסוק * וכן דעת רוב המדקדקים * אבל ראיתי כי רבי יונה

יהם זה הטעם אליו ואמר כי הוּא חדשהו ולא קדמהו אדם

בו * ושם שפוט את ישראל * אריה שאג * ה' מלך ירגזו ש"ח ז עמוס ג חל'ו

צמים * ה' מלך תגל הארץ ה' מלך גאות לבש * כי הוּא

צדק * רשע יראה וכעס * אשר זמם * כאשר זמם * הוּא חל'ו קינאי'כ

על שגגתו אשר שגג * והשיב ח"ח לא נמלח כאשר זמם רק דברי' יט

זת הגזילה אשר גזל * וידם צמחח וכן כאשר זמם זכרי' ויקרא ה'

השמש וירח עמד * כי ה' חינו קמוץ גם צמסורה גדולה לא יהושע יו"ד

באו יעץ ורבי יונה הביא חשיב רק עשה א' אשר זמם ודוק : יסעיו י"ד

יב דבק שלמה לאהבה ולא מצאתיו כן בכל הספרים ח"ח י"ח

מדויקים * כי אם במקצת כל אלה נכרים באו שהם פעלים

וברים ואינם בהפסק והם קמוצים * וגם באו בזקף קמוצים

גם הזקף יש לו משפט ח"ח צמסורה גדולה ח"כ מן חד

הפסק במקומות רבים לחמו חד קמץ זוקפ' והוא הוסי' עליה'

רעב נתן * חבול לא חבל * עוד * ועוד פזיא מהן הרצה

זרבית לא לקח * את צמלח חפעול ע"ש :

יחזקאל י"ח שס י"ח
יחזקאל י"ז

כורתו לקח * את העושק אשר עשק * הוּא זמורת ראשי' ד"ז ויקרא ה'

צץ * ותלהטו מסביב ולא ידע * את כל רכושו אשר יסעיו' ל"ב שס ח"ב

כש * קדמאה דפסוקא כרע נפל תניצא דפסוקא קורא דג' ראשי' לא שופטיו' ה'

לא ילד * וגם במלך נבוכד נצר מרד * כי לאלהי אביו ירמי' י"ז דה"ח ל"ו

רש * הצדיק אבד אם יועצך אבד * משקל נזמי הוהב אשר שס ב"ז יסעיו' נ"ו

ואל * א ההרים לא אכל * על ההרים לא אכל * א ההרים יחזקאל י"ח שס

אכל * את העיר אשר שאל * ח"ח צרוצ ספרים אכל פרחסון יהושע יט

משפט אלהיו לא עונב * דם פחוח והב' לא אכל קמולים וכן יסעיו' דח

חשב לאיש ההוא דם שפך * צמסורה דאכל פחח פומי' ודלח ויקרא י"ו

לא כמשלו אשר משל * וגם אכל קמץ פומי' ודוק : דניאל י"ח

דם

שם ההוא בקרא שס החוחר עד"מ מי שיט צו מקרה החכמה נקראה חכס ומי שיט

מקרה הזקנה נקראה זקן וכן גדול קטן ע"ש מקרה הגדלות והקטנות וכל הדומי'

ב ב אליהם

שער דקרוק המעיים

מ"ז נ"א וחוקא י"ח דם הנקי אשר שפך גוילות גזל חבול לא ישיב בנפש אדם
 אשר הרג :

אל

כל אשר תהי' שמה האבן על אחת משלשה פני
 האלה; שזכרנו פֶּעַל . פֶּעוּל פֶּעַל תורה על יח

פסעי' מ"ח נסתף שפעולתו הי' בזמן עבר וקריאת המלה מלרע מי פֶּעַל
 תלו' מ"ח ועשה . אָמַר הי' . וכשתבא בסמוך למלה יזעירא או למלה

שהיא מלעיל . תהי' גם (ה)
 חיוז ל"י היא מלעיל כמו עלימו אָבַד
 מדבר ד"ו דברו י"ו . כָּלַח . וְשָׂאֵל לוֹ . וְקָרָא בּוֹ .
 ראשי' א' נשעו' י' קָרָא לַיְלָה . וְכָלָה זַעַם . ולא
 יודבר ד' וחוקאל י"ו הִיָּה מִים . ונשא ענף ועָשָׂה
 פרי' . וכבר באו מהם על זר
 פסעי' מ' הדרך מלרע . מי בָּרָא אֱלֹהִים .
 מ"א י"ז וייבש הנחל כי לא הִיָּה גֶשֶׁם .
 בעבור האדמה חתה כי לא
 ירחו' דל"ס יד הִיָּה גֶשֶׁם בארץ . כי לא
 שם נה הִיָּה דְשָׂא . ולא הִיָּה לֶחֶם
 לעם הארץ דירמי' . ודמדכים
 פליגין עדי' . ודסמך למלה
 מ"ז ה' זעירא הִיָּה אִישׁ גדול לפני

אדוניו

אליהם נקראם שם החומר . ושם זכר הוא אוחו השם שנקרא לדבר זה סכמ' מצעל
 בלשון להבדיל צין דבר לדבר (ומלד הסברא על השמות יש להם טעם אף אם אנו
 לא ידענו הטעם ההוא) כמו שמים ארץ ציח טדה ודומיהן (ג) בלומר מקרה
 הטריפה אשר נעשה ע"י פיה אוחה המקרה עדיין קיימת (וכן הוא ענין צינור
 פעול כאשר ינזח להצח) (ד) שלשת פסכרים הן חיוז משלי חלים
 ונקראו ספרי אמ"ח ובהם יש לקלח נגינות דין אחר מאשר יש לשאר חנ"ך . ואח
 המקל השלישי ר"ל קו זקוף כמו מקל כמו כי אמלל אָנִי (ה) כי יכזר על הקור
 להעשים שני טעמים סמוכים זה לזה בלתי הפסק
 חנועה לפן נסוגה הנגינה
 לאחור

שער רקדוק הפעלים

עמו' צ חלוי' ס"ו האמורי · הרַכַּבַּת אנוש לראשינו · ואת הנערים יודעתי בני
 ש"א כ"א
 ראשי' ד"ג ירמיו' ח' נשַׁבַּעְתִּי · הַשְׁבַּרְתִּי קִדְרָתִי · פִּקְדָתִי יִתַר שְׁנוֹתַי · הַתְּעַבְרַת
 ישי' לח גלוי' פט) עם משיחך כלם מלעיל והעין פתוחה וכשתכנס עליהם ואז
 צרי' ד' שס ל' אמו' השמוש (ב) ישובו מלרע ברוב · וְשִׁמְרַתְּ אֶת הַקִּיּוֹ · וּבַחֲרַת
 לב דצרי' ויקר' דו בחיים · וּפְקֻדָתִי עֲלֵיהֶם · וְאֶכְלָתְּ אֶת כָּל הָעַמִּים · וְנָתַתִּי
 כרי' צ' ירמיו' א' שס גשמיכם · וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ · וּדְבַרְתִּי מִשְׁפְּטֵי · וְקָמַתְּ וּדְבַרְתִּי
 שמו' יחצמד' ד' והזהרת אתהם · וְהִעֲתַרְתִּי אֶל ה' · וְהִשְׁקִית אֶת-הָעֵדָה
 דצרי' ד' ראשי' ח' והכית את כל זכורה · וְהִכִּיתְּ אֶת עַמְלֶק · וְהִעֲלִיתְּ אֶת
 ש"א ט"ו שמו' ח' נרותיה · וְצִפִּיתְּ אוֹתוֹ זֶהב טהור · וְצִוִּיתְּ אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם ·
 דצרי' דג יחזק' לח וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דִּבַר רַע · וְהִתְגַּהֲלַתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וַיְבֹאוּ עִם
 ויקרא י' הוא' מלעיל · וַיֹּרֻוּ לְעֵבֶר רוֹבֵם · וְאֶכְלָתִּי חֲטָאֵת הַיּוֹם ·
 הושע י"ג קהל' צ' וּדְבַרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים · הַגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי · וּפֶן אֹרֶשׁ וַיִּגְנַבְתִּי ·
 חשלי כ' וְתַפְשֵׁתִי שֵׁם אֱלֹהֵי וְהִכִּיתְּ בַּצּוּר · וְעַבְדָּתְּ לֹו אֶת הָאֲדָמָה ·
 שמו' י"ז ש"צ ט' וְיִלְקַחְתִּי אֲנִי מִצְמַרְתִּי הָאֲרֻז וְנָתַתִּי · וְאֲשֶׁר לִמִּיד הַפֶּעַל נָחָה
 יחזקאל י"ז בהם מן הקל כלם *מלעיל ח"א חצל והולח והולחתי הם
 ראשי' י"ח עם הוי"ו וזולתה · וְנִשְׁאַרְתִּי מִלְרַע כְּדִינִי כִּי הֵם מִצְנִיחַ הַפֶּעַל:
 ש"א י' ישי' יד לכל המקום · וּמִצָּאָת שְׁנֵי אַנְשִׁים · וְנִשְׁאַתְּ הַמֶּשֶׁל הַזֶּה
 שמו' ד"ט דצרי' ו' וְעָשִׂיתְּ לָאֵהָרֹן וְלִבְנָיו · וּבְנֵיֶת מִזְבַּח · וְקִנְיַת בַּקֶּבֶק ·
 ירמיו' י"ט דצרי' ד' ויקר' ד' וְרֵאִיתְּ בְּשִׁבְיָה · וּבֵא אֶחָד מִלְרַע וְאַפִּיתְּ אוֹתָהּ · וּכֵן וְחִצִּיתְּ
 חזק' ל"א את המלקוח (ג) כפשטא אחר לבד לקריאת בן נפתלי ולקריאת
 זכרי' ו' בן אשר הוא מלעיל בשני פשטין · וּכֵן וְעָשִׂיתְּ עֲטָרוֹת · לְבֵן
 נפתלי

צין מ"ס חס לנון חן (ב) היינו דוקא חס הוי"ו מהפכח את העצר לעחיד כמו
 ושמרת את חקיו · שהוא כמו חסמו · ופן כל אלה שהצוא המחצר · חצל חס הוי"ו
 אינה מהפכח העצר לעחיד כמו מי פעל וְעָשָׂה (ישעי' מ"א) ודומיהם צאה
 הגנינה מלעיל כאלו יהיו צלא וי"ו וכ"כ המחצר צסמוך · וההצדל שנדע על
 זו חס הוי"ו היא מהפכח או לאו הוא זה חס יצוא פעל עצר לפני חוזה המלה שהוי"ו
 צאה או לא מהפכח הוי"ו כמו מי פעל ועשה הנ"ל שכל פעל הוא עצר לכן גם
 יצאה עצר חצל זולת זה תהפך הוי"ו חמיד את העצר לעחיד (ג) הכלל הוא עלה
 המחצמת

שער רקדוק הפעלים ז

נפתלי הוא מלרע וכשיהיו השלמים בהפסק יהיו לעולם
מלעירל בויו ובזולתה והעיין קמוצה לבלתי אכל ממנו

אכלת פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת נמי ראשי ג' דנרו' חסם

נעמית ואילי צאנך לא אכלתי וכן רבים בקמוץ וכבר באו יחוקא לנ ראשילא

מהם בהפסק ופתח הנה נא זקנתי ואני זקנתי נאספו עלי ראשי ד"ו סס י"ח

נכים ולא ידעתי לחם הפחה לא אכלתי לפנים הארץ תלילח נחמי' ה' (הלי' ד"ג)

יסדת וכסאו לארץ מגדת ואני אליך ה' שועתי וערים תלוי' פטסספחססט

נתשת כי אני בתמי הדכתי על שדה איש עצל עבדתי תלוי' דו ושלוי דד

ופן אורש וגנבתי אחת היא על כן אמרתי כי אמר איוב טס ל חיו' ט' ססלד

צדקתי על כן לא הגדתי כל פקודי כל ישראל אלה נחמי' ב תלוי' קיט

מערכות ישראל אשר חרפת בעיפתי ספרתי ולי לא ט"ח י"ז חלים קיט

הגדת מכל מלמדי השכלתי כל אנחתה השבתי פן יסעי' דח' חמי' י"ט יסעי' י"ז

תרבקני הרעה ומתי הידד השבתי ותקות אנוש האבדת חיו' י"ד תלוי' קיט

ואת עמלק החרמתי על כן אמרם וגחמתי וכל דרכי ט"ח טו חיו' י"ז

הסכנת וכן על פי המסורת כל שברתי ושברתי ודברתי תלוי' קיט

ודברתי והצלתי והצלתי פתחין באתנה וסוף פסוק

ופעמים יכתוב בה הנח שאחרי התייו הנוספת כמו

הסכנתה מגדתה האשה אשר נתתה עמדי אשר חלוי' קל"ט טס פ"ט

גדתה בה וזולתם רבים ראשי ג' ראשי ד"ח

והשלישית

בת חמש אותיות עם התייו והיוד

הנוספת להורות על יחיד מדבר בערו

או יחידה מדברת בעדה שפעולתם לזמן עבר והנמשל

פעלתי

המוטעמח בפשטא אפ הוא מלרע יצוא בפשט' אחד ואפ הוא מלעיל יהי' צשני פשטיק

ומענין צן אשר וצן נפחלי כחצ הנחור צספר מסורח המפורח נו"ל ופנה שני האנשים

האלה היו שני ראשי יסיוצח צמסורח טס האחד יעקב צן נפחלי וטס השני אהרן צן

אשר ופחצ הרמז"ס צספר האהבה פרק ח' ח"ל והספר שפמכנו עליו צדנרים האלה

הוא פכר ידוע צמלרים שהוא כולל ד"ד פכרים כו' והגיהו צן אשר וכן אנחנו פומכים

על קריאתו צכל מדיעות האלה וראשי מורח פומכים על קריאת צן נפחולי עכ"ל

נזהו

שער דקרוק הפעלים

פעלתי הפיא קמוצה והעין ח"ח ונקודחה שזוחרת למעלה
יפתחה
צמלח פעלח :

והרביעית

בת ארבע אותיות עם הוי' נוספת בסופה
להורת על רבים זכרי' או נקבות נסתרות
שפעולתם לזמן עבר והמשל :

ירחי' צפעלו קמוץ הפיא והעין בשווא ופתח • כמו כי רחקו מעלי •
שמו' י"ז וישחטו אותו • ואם באתנח העין בקמץ פעלו באתנח וסוף
מ"א ד' טכ פסוק וזקף • ופעמים בא עם (א) הטרחה • אם לשלום יצאו •
ישעיו' ואם למלחמה יצאו • עד יעזר נגעו • וזולתם • וכן בשלשת
הספרים הנעימה הסמוכה לסוף פסוק דינדה כמו הטרחה
מלים ט' ירחי' ט' ופעמים קמוצה כמו ברשת זו טמנו • וכן עם התביר כי מרעה
אל רעה יצאו • וכאשר הוא מגזרת פעל שהעין בקמץ קטן כן
ש"ז א' וחזקא ל"ה בהפסק העין בקמץ קטן כמו ומאריות גברו • לאמר שכימה •
תלוי' לא דברים דו ואויבי חיים עצמו • ואכלו בשעריך ושבועו וכן לגזרת פעול
שמו' ח' בהפסק בחולם • להוציא ארת הכנים ורא יכלו • ומצאנוהו
צברי' ח' ישעי' ד"ו בנון נוספת ואשר לא ידעון • זקון לחש • ופעמים יפול כנוי
שמו' ד"א הרבים על אחד מהם כמו ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה •
קבל' ו' ויקרא ד' ונגף אחד מהם • כי אם יפלו • אם יפול אחד מהם • וכן באש
ישרפו אותו ואתהן את אחת מהן והיא אשר לקח בעבירה •
ש"א י"ח וכן בשתיים תתחתן בי היום • באחת משתיים • אל
יונה א' שוכטי' י"ז ירכתי הספינה • אל אחת מהירכתיים • ויקבר בערי גלעד •
זכרי' ט' באחת מערי גלעד • ועל עיר בן אתונות בן אחת מהאתונות
צברי' ו' והדומים להם • וכן על מזוזות ביתך על אחת מהמזוזות לפי
הקבלה • וכאשר יבוא לשון יחיד על רבים או לשון רבים על
יחיד הוא דרך קצרה והוא מנהג הלשון הנוהג בהרבי מקומות
כנו

וזמן מה שהזכירו המדקדקים מחלוקות מדיחאי ומעריצאי ואנחנו מצני מעדנאי
הסומכים על קדיחה בן אשר עכ"ל •

והרביעית (א) הוא זה שאנחנו קוראים טכהא (ב) כלומר

שער דקדוק הפעלים ח

כמו ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו ^{והוא ע"כ שנות ו'} ויבא משה
 ואהרן ^{חסה ט' וסעי' חפ} וקבל היהודים ^{ח"כ ו'} עדיו יבא ויבושו ^{ח"כ ו'} ויקראו אל
 שוער העיר ויגידו להם ^{ח"כ ו'} רוצה לומר אל כל שוער והם היו
 רבים כמו שאמר להם ^{ח"כ ו' שנות ו'} וכן ויקרא השוערים ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ וסעי' ח"כ} ויושב את
 משה ואת אהרן ^{(יחזקאל י"ד} וצדיקים ככפיר ^{ירמיה' ח"ה} יבטח ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} וצדקת צדיקים
 יסירו ממנו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ויבא אלי אנשים ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נלכדה הקריות והמצודות
 נתפשה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} לא תמעד אשוריו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} כי מצפון יבוא לה השודדים
 וחטאתינו ענתה בנו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ועיניו קמה דעלי ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} חכמות בחוק
 תרונה שהוא כמו תרון ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} חכמות שרותיה תעננה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} שדד
 מואב ועריה עלה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} בנות צעדה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} והדומים להם ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} וכן לשון
 רבים על יחיד מפני המלחמה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} אשר סבבהו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} כי
 תקראנה מלחמה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ברגלים תרמסנה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} עטרת גאות ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ידה ליתד
 תשלחנה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} יחפרו בעמק וישיש בכח ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נסו ואין רודף רשע
 הר גבנונים ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} מה נמלצו לחכי אמרתך ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} והדומים להם ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ויש
 לתת טעם בהם למה באו כן כמו שאני עתיד לבאר במלת
 ותצפנו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} בשרשו בחלק הענין והמשכיל יבין כל אחד ואחד
 לפי מקומו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} (ב) ויש שיבואו בלשון תפארת ליחיד כמו תבינו
 ואחר נדבר ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נחשבנו כבהמה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נטמינו בעיניכם ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} משכני
 אחריך נרוצה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נגילה ונשמחה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} נזכרה דודיך מיין ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ויאמר
 אבשלום אל אחיתופל ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} הבו לכם עצה מה נעשה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ויש
 מפרשים כן נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ואדוני אבי זל
 פירשו כי הוא מדבר נגד ארבעה יסודות ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} כי אמר ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} (כשער
 הבריאות) ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} תוצא הארץ ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} תרשא הארץ ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ישרצו המים
 ובאדם רצה לתת בו רוח עליונה ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} לפיכך אמר נעשה וכן
 בצלמנו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} הרוח בצלם העליונים ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} והגוף בצלם התחתונים ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} וכן
 יבא בלשון תפארת בארמי ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} ופשרה נאמר קדם מלכא ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ}
 ואחרים זולתו ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} וכן מנהג בשאר לשונות ^{ח"כ ו' וסעי' ח"כ} לדבר בלשון תפארת

ליחיד

(ג) כלופפ

(כ) כלומר דרך כבוד שהיחיד נחשב לרבים

שער הקדוק הפעמים

ליחיד • ויש שיבא לשון יחיד על רבים והוא דרך כלל
 כמו ויהי לי שור וחמור • כי אם הסוס אסור וגומר
 וירכיבם על החמור • ותעל הצפרדע • ותהי הכנם • כד
 תאמרון לאיש יבש גלעד • ואיש ישראל נגש • ויליד בית
 הם יאכלו בלחמו • מאת בכור בני ישראל לקח את הכסף
 סוחר צידון עובר ים מלאך • כי נשמדה מבנימין אישה • לתח
 חרב בידם להרגני • קבר פתוח גרונם לשונם יחליקון
 נפשם לא ישבעו • לא יקרחה קרחה בראשם • ופאת זקנכם
 לא יגלחו • אלה והדומים להם דרך כלל בלשון יחיד ידג
 על רבים • ואין באה ודומיהם חסרון ענין כלל (ד) :

ראשית ל"ב ח"ב ז
 שמו"ד ס"ח' ס"ס
 (ש"א י"ח ס"ס י"ד
 ויקרא ד"ד
 מדבר ג'
 נאעני' דג שוכטו' דא
 שמו"ה תלום ה'
 נחוקא נ' ויקר' דא

והחמישית

בת חמש אותיות עם התיז והמ"ם
 הנוספת בסופה להורות על רבים
 נמצאים שפעולתם לזמן עבר והנמשל פעלתם הפ"א בשו"א
 והעין בפתח והתיז בסגול • ובחירק מקום הפתח וירשתם
 אותה • ויצאתם ופשתם והראוי בתשלומו ופישתם היו
 בחירק • ובסגול • הלא שאלתם עובדי דרך • ושאלתם ל
 בשמי לשלום • הנה המלך אשר בחרתם ואשר שאלתם
 וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי אלה מן שאל ירש בצירי
 הצירי והסגול והחירק קרובים ויבא זה תמורת זה • אבל אשר
 הם מגזרת פעל יבואו פתח לעולם והוא לעולם מלרע זולתו
 הויז ועם (א) הויז • ומצאנוהו להורות על נקבות נמצאות
 כאשר עשיתם עם המתים ועמדי • ובירכם מלאתם • ונקח
 פא פעלתם ופעלתן בשו"א שלא עשו כן בשאר העוברים
 שלא להרכות התנועות בהרגשת חמשה (ב) תנועות ושלשו

דברים י"ח
 מלאכי ג'
 חזון ד"ח ע"ח ד"ה
 ע"ח י"ב

מהן
 (ג) כלומר שם המין אשר הפרטים מהמין ההוא נכללו באותו השם (ד) רק דרך הלשון
 לכנות הפרט בשם הכלל :

והחמישית

(א) כלומר צין יהי' וי"ו ההפוך וצין לא יהי' כי כנוי חס חן הם
 הן כס כן לעולם מוטעמים בגינה כאשר כנר בארתי (ב) ר"ל
 שפית

שער דקדוק הפעלים ט

מהן בתנועה והקלו המלה ואמרו הפ"א בשו"א :

והששית

בת חמש אותיות עם הנון והו"ו נוספת להורת על רבים זכרים או על נקבות

מדברים בעדם שפעולתם לזמן עבר והנמשל פעלנו הפא קמוצה והעין פתוחה והוא לעולם מלעיל בלתי הו"ו ועם הו"ו : ואם בהפסק תהי' העין קמוצה וכן כל פעלנו והפעלנו ונפעלנו כלם משפט אחד להם : ובאו מהם בהפסק בפתח ואמרתם נצלנו : מהשלל אשר הצלנו

ירמ' ז ע"א 5

ע"א ט"ו

ואת היותר החורמנו :

והשביעית

בת ארבע אותיות עם ה"א הנוספת בסופה להורת על יחידה נסתרת

שפעולתה בזמן עבר והנמשל פעלה הפ"א קמוצה והעין בשו"א ופתח ואם בהפסק כלו קמוץ חלב נתנה : ואם לגזרת פעל בצירי צהלה ושמחה : ובאה עם התי"ו להורת על הנקבה כמו כי אזלת יד : ונשכחת צור : ואת כל ונוכחת : וקראת אתכם : היא נפלאת בעינינו : אשר הובאת לך : ועשת את התבואה : ושבת לנשיא : והאות שלפני התי"ו קמוצה כאשר נכתוב אחריי (ג) נח כמו וקראת וחביריו וכאשר לא נכתוב אחריי נח פתח אבל ועשת הוא ברוב ספרים בקמץ וכן זוכר אותה בן נפתלי קמוץ וכן הוא משפטו קמץ : כי ועשת משפטו ועשתה ובנפול

סופטים ה'

חסה ח

דצרי' ל"ב ישעי' ד"ג

ראשי' ד דצרי' לא

תל' קיח דראשי' לג

ויקר' ד"ה יחזק' מ"ו

שהיא מלה בת חמשה אותיות ויכבד על הלשון להוליא אותיות מעושים כלה צוקור שלש חנועה כי כל חנועה ממסכה את האות וילטרך להאריך בה יותר מן הראוי ע"כ החלימו חנועה פ"א הפעל לשו"א ואף שצמלח פקדתי פקדנו יש"ג כ שלש חנועה : שם הטעם הוא צעזור שצאה שם הנגינה ניומסך האות שיש צו הנגינה וינוח הקורא מעט צאופן שנקל לו לדבר החנועה השלישית מש"כ צמלח פקדחם שצאה הנגינה מלרע וההיינה שלש חנועות רלופים (ג) כי אותיות אלו יונעו ע"י החנועה גדולה שלפניהם כאשר יזוחר צדיני החנועות 1 3

שער דקרוק הפעלים

ובגפורל' ההיא נשארה תנועת התי"ו בשי"ן לפיכך נקמנו
השי"ן אברל' ושבת לנשיא התי"ו במקום היא * ואם ולא
היא הי' קמץ וכשהומרה הה"א בתי"ו נקרו הבי"ת בפוא
לפי שהתי"ו נח נראה * ובא באלף במקום היא הנקבה ה

יחזקאל ל"ח
ש"ח דה מ"ג ג
דברי' ד"ח
ראשי' ד"ו ס"ד
דברים ד"ג
ראשית ל"ט

כן נבדא קומתו * ומצאנו במקומות לנקבה בלשון זכר אעב
הבי"ת שפחתך * כי חזק ממנו המלחמה * והיה העל
הקרובה * והיה הנערה * והיה העלמה * כי יהיה נעורה
ויהי ברכת ה' ובלשון הויה (ד) יבוא זה ברוך
כי רוצה בו על הענין * ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה

מ"ח ח' כי רוצה בו על הענין * ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה

פלגש כלב מעכה ילד שבר ואת תרחנה * אחבשה
החמור וארכב עליה * ובא עליך רעה * ובא בשנה השמונה
תחת השאלה אשר שאל לה * ותבואתי מכסף נבחרך

ד"ה א' ז' פלגש כלב מעכה ילד שבר ואת תרחנה * אחבשה
ש"ג ו"ט ושעי' מ"ו
ירמיו' ג"ח
ש"ח ז' חלכי

ודעת מחרוץ נבחר * ועולה לא נמצא בשפתיו * תפלת
השיא אותך * וזעקה בגוים נשמע * ויאבד את לב מתנה
אשר כמזהו לא נהיתה * והבאת את המנתה אשר יעשה

מחלכי ז' ודעת מחרוץ נבחר * ועולה לא נמצא בשפתיו * תפלת
ירמיו' מ"ט וירמיו' ג'
קהלת ז'

מאלה * יעשה מלאכה * ומן העבודה הקשה אשר עש
י"ד ע"ד ש"ג י"ד בכך * תחתיו יוצע רמה ומכסיד תולעדה * המדבר אל
והבאתו אלי * ותעשי הרעות ותוכל * ותכרת לך מהם

מאלה * יעשה מלאכה * ומן העבודה הקשה אשר עש
שמות י"א ויקרא ז'
שמות ל"א ושעי' ו"ד
ישעי' י"ד ע"ד ש"ג י"ד בכך * תחתיו יוצע רמה ומכסיד תולעדה * המדבר אל
ירמיו' ג' ושעי' ג"ו

עד מתי תלין בקרבך * ותבוא עד שנותין
נמבזה ונמם * ואפלה מנהח * ואת שדוד * שבי דומם
ויעבר הרנה במחנה * כל אלה והדומים לה

עד מתי תלין בקרבך * ותבוא עד שנותין
ש"ח ט"ו ושעי' ח'
ירמיו' ד' ושעי' מ"ו
חזקו' ז' מ"ח ד"ג לאבן דומם * ויעבר הרנה במחנה * כל אלה והדומים לה

אשר תמצא לשון זכר לנקבה או לשון נקבה לזכר כמו ותמ
אמרה קהלת * אשר אין נעשה פתגם מעשה הרע

אשר תמצא לשון זכר לנקבה או לשון נקבה לזכר כמו ותמ
קהלת ז' דוד * אמרה קהלת * אשר אין נעשה פתגם מעשה הרע

מהרה

התנועה * חזל ושבת לנשיא ודומיהם שצאה נח נראה צפוף לכן צאה תנועה
קטנה לפניו כחשפ' (ד) ר"ל לשון היה או יהיה יהי' עפ"י הרוב לשון זכר
גם כשידבר על הנקבה כי לשון ה' הוא דבור המליחות כאלו תאמר המליחות מעני
בלוע גמלא בזמן עזר או עחיד או ציגוני * ויהי' הנערה אשר אומר איה
כאלו תאמר פאשר יקרה מליחת הענין שהנערה
אשר אומר חלי' כו' וכן
אלה

שער דקרוק הפעלים

ומהרה • עמל הכסילים תיגענו • אשר אדבר דבר ויעשה • ע"י וחוקא י"ב
 ולא תמשך עוד (ה) לא שיהיה לשון זה נופל על זה • ע
 ואלא בכל אחד מהם דבר נסתר נופל • וסמך הכתוב על
 המבין בהיות הדבר ההוא הנופל נזכר בענין או מוכן ממנו
 כמו שעשה בפסוק • לא תשהט על חמץ דם זבחי • רצה
 עלומר לא תשחוט הזבח ולא תזרוק דמו על חמץ • ואח
 המקרא דרך קצרה כי כן דרך המקרא במקומות רבים
 ופירש • ותכל דוד ותכל נפש דוד או אשת דוד (ו) והוא
 פועל יוצא • וכן אמר תיגענו על הענין כאלו אמר יגעת
 הכסילים • וכן אמר נעשה לשון נקבה כי מפני מלת אין
 נאמר כי נעשה בינוני לנקבה (ז) שאלו היה נפעל עבר
 לזכר היה אומר לא נעשה (ח) כי מלת אין לא תפול על
 העוברים כמו שאנו עתידים לבאר בחלק הענין בשרש אין
 בע"ה • ואמר נעשה לשון נקבה על הרעה שזכר שהוא לשון
 נקבה • ופירש • אשר הביא שפחתך • לשון הביא נופל
 על אחד מהנערים המביאים המנחה ואמר שפחתך עמו כי

היא

אה שהציוא יפורשו בדרך זה והדומה לו (ה) ר"ל שכל אה צאחה חיונה ראוי לצוא
 לשון זכר לנקבה או צהפוך רק כל המקראות האלה מדברים דרך קלרה ונחסר בהם
 חיונה אחת וזה שכתב המחבר דבר נסתר נופל ר"ל שנחסר בהם דבר כאשר מצאנו
 והולך (ו) כי שני מיני פעלים הם מיין האחד הוא פועל יולא והיינו שיוצאת הפעולה
 גוף אחד עד"מ ראובן פקד אח שמעון או אכל אח המאכל ח"כ יולאה פעולת ראובן
 אל שמעון ואל המאכל • והמיין השני הוא פועל עומד והיינו אס הפעולה עומדת
 בגוף הפועל ולא תלוא אל זולתו כמו ראובן הלך • עמד • ישב • הרי העמידה או
 ההליכה או הישיבה היא צעלמו של ראובן ולא תלוא אל זולתו • ולפי מה שנראה
 שהפסוק משמש צרשים לפיהן נשפוט אס השורש ההוא עומד או יולא ולכן אס
 נפרש ותכל נפש דוד אז הוא פועל עומד • שהנפש כלה מעלמה ללאת חבל • אס
 נאמר ותכל אשת דוד פירושו שהאשה מנעה את דוד ח"כ הפעולה יולאה מהאשה אל
 דוד (ז) שצנין נפעל שווים העצר לזכר נסתר והציוני לנקבה נסחרת ונצדילס זה
 מזה ע"י הענין כאשר יצוא להצא (ח) שמלת אין נשחמס צו הכחוצ חלל השמות
 (והציוני הוא כמו עס) ומלת לא נשהמס צפעלים :
 והעשירות

שער דקרוק הפעלים

היא עיקר ההבאה · כאלו אמרה נער שפחתך · ופירש
 יהיה נערה · כי יהיה הדבר הזה של הנערה בתולה
 ובענין כנסת ישראל ידבר לשון זכר כנגד העם ולשון נקבה
 כנגד הכנסה והכל אחד · ופירש · אמרה קהלת · בענין
 שכנה שלמה בשם קהלת לפי שנקלה בו החכמה ואמר
 קהלת שהוא שם לנקבה לפי שנפשו המשכלת היא
 המאספת את החכמה לפיכך אמר ואמרה · ופירש · ואמר
 עליה · לפי שהמור כולל הזכר והנקבה המיוחדת בשמך
 אֶתוֹן · לפיכך אמר עליה לפי שהיתה אתון וקראה חמור
 דרך כלל · או לשון עליה על הבהמה שהיא לשון נקבה
 והחמור יקרא בהמה · וכן עד בא השמש תשיבנו לו פירש
 הבגד ואע"פ שזכר שלמת רע"ך לשון נקבה לפי ששלמה
 ובגד אחד הם · וכן אשה כמותו לא נהיתה כי הקול הוא
 הצעקה והצעקה היא הקול · לפיכך אמר בלשון זכר ובלשון
 קהלת ויקר' זה נקבה · וכן כי הוא חלקך בחיים · כי בתי ערי הלויים היו
 אחותם · כמו שאנו עתידים לבאר וכן כל אחד מהם תפוח
 לפי מקומו וכלם נכוחים למבין :

והשמינית

בת ארבע אותיות עם התי"ו הנוספת
 בסופה הנקודה בשו"א להורות על
 יחידה נמצאת שפעלתה לזמן עבר והנמשל פעלת · הפע
 קמוצה והעין פתוחה והלמ"ד והתי"ו שואים והתיו דגושה
 ו"א י"ד ואם למ"ד הפעל גרונית גם היא בפתח · ולקחת ביד
 וסעי' נ"ז רות ב' עשרה לחם נקודים · ברב דרכך יגעתי · הלא שמעת בתיו

והתשיעית

בת חמש אותיות עם התי"ו והנון הנוספת
 להורת על רבות נמצאות שפעלתן לזמן
 עבר והנמשל פעלתן ונקודו וקריאתו כמו פעלתן
 ומצאנוהו להורת על הזכרים עמדתם על חרבכם
 עשיתן תועבה :

יחזקאל ל"ב

והעשירית

שער דקדוק הפעלים יא

והעשירית

בת שלש אותיות מבלי תוספת הפי"א
נקודה בחולם והע"ן בקמץ קטן להורת

על יחיד נסתר או נמצא או מדבר בעדו שפעלתם בזמן הוה
והנמשל פעל והנה שבין הפ"א והע"ן פעם יכתב ופעם לא

חלום ו"ו

יכתב ופעמים הע"ן בחירק כמו אתה תומיך גורדי . הנני
יוסף על ימך הנני יוסף להפליא . ואם למד הפעל

בגרונית יוליד נח (א) בקריאה

בין הע"ן והל"מ פתח זרח

שומע יודע . ודומיהם .

ופעמים הע"ן בפתח להקל

על הקריאה . כמו הַבּוֹטֵעַ אֶזֶן

הלא ישמע לרוקע הארץ על

המים . ושומע שמע פרסה .

אף על פי שאין הל"מ מאותיות הגרון וקריאת המלה מלרע

אף על פי שתסמך לה מלה זעירא או מלה שהיא מלעיל

(ב) לפי שאם תהיה המלה מלעיל תהי' הע"ן בפתח קטן כמו

חֹדֶשׁ קֹדֶשׁ חֶשֶׁךְ גֶּרֶן שָׁרֵשׁ חֶפֶשׁ חֹרֵשׁ והדומים להם שהם

שמות

והעשירית

(א) ויהי' כאלו כחוצ פותאח זוראח כו' והטעם כדי

להרחיב אות הגרון (ב) החיח מאותיו

הגרון כאשר יצואר צדיני התנועו' והטולא הזה הוא קשה להוליא יותר מאשר מולאח

וצאשר שהפחח מרחצה הדצור השתמשו צו צרוצ באותיות הגרון כדי להרגיש אח

האות גרון היטצ ע"י הצרת הפחח (ב) ר"ל הציונוני פוקד שומר ודומיהם חפי'

זהם הנגינה חמיד מלרע אף אס חסמך לפס מלה שהנגינה

צחנועה הראשונה אשר לכי המשפט ראוי לנסוג אחור כמצואר למעלה משום שאס

חפי' זהם הנגינה מלעיל נעשה מתנועה גדולה צעי"ן הפעל חנועה קטנה כי לא

יחכן לצוא נח נראה אחר ח"ג צלא נגינה ולפי משפט הלסון יהי' הח"ק ההיא פגו"ל

כמו חודש קודש וח"כ ידמה פקד שומר שהם פעלים או שמות החואר להשמות חודש

קודש שהם שם דצר (הציונוני הוא לפעמים פעל ולפעמים שם החואר . עד"מ

ראוץן שומר אס יהי' כועל יהי' פירושו שהוא עושה כעה פעולת השמירה . ואס יהי'

שם החואר יהי' פירושו ראוץן מיוחד או רגיל לפעולת השמירה ולפן נקראהו שומר

אף

חלום ל"ד

חלום קל"ו

ויקר' ו"א דצרי' ל"ח

שער דקרוק הפעלים

שמות (ג) הפעלים וידמה הפעל לשם וצריך לחפזיש
 ביניהם ולהבדיל כמו שענינם מובדל (ד) אבל בנחי הלמיד
 שהלמיד שלהם היא שהוא נקוד ג"כ בסגול כשהוא מלרע
 ואף על פי שיש מהם בצירי לא ישוב סגול כשהוא מלעיל
 כמו השלמים ועוד כי אין דרך לטעורת בהן כי לא נמצאו
 בנחי הלמיד שמות מלעיל במשקל הבינוני לפיכך יבא
 מלעיל בהסמכו למלה זעירא או למלה שהיא מלעיל כמו

ראשי' דחוק' יגשמו'
 טו מדכ' דדשמו' טו'
 שמות מ"ו

ויהי בנה עיר בנה חייץ עשה פלא עשה חיל כל
 רועה צאן וכן הפעלים שלמד שלהם אלף שהם
 נקודים בצירי לעולם וזלתי אחדי נמצאו בסגול לא ישוב
 בסגול בשובו מלעיל ויהי מלעיל בהסמכו למלה זעירא
 ישעיו מ"ה ח"ה ד' או למלה שהיא מלעיל כמו וברא רע הנני רופא לך אבל
 ישעיו מ"ה וברא חשך מלרע ואם יהי בשלמים מלעיל יהי (ה)

ישעיו מ"ה ח"ה ד'
 ישעיו מ"ה

מאריך ג"כ בעין הפעל להעמיד הצירי כמו ואבקש מהם איש
 גדר גדר ומצאנוהו בה"א נוספת בסופה כמו תנור בועקה
 לפי שהמלת מלעיל נאמר כי ה"א נוספת (ו) ולא באה
 סימן לנקבה ועוד כי תנור מצאנוהו בלשון זכר תנור
 וכירים יתץ וכן בשמות לילה נחלה מצרים נחלה
 עבר על נפשינו ארצה מצרים השערה החדרה הלוח
 ראשי' יצ שוכטי' יד ונסוע הגגבה בטרם יבוא החרסה מלפני שער
 יחזקאל מ"ח ח"ז יו התחנתונה ואת מבוא המלך החיצונה הר האלהים

יחזקאל ד"ז הושע ז'
 יוקרא יא ראשי' א'
 מדבר לך הלו' קכג'
 שמו' ד שפטי' דססעו
 שמו' נ' ש"א ד"א
 יחזקאל ד"ה

חורבה ויבא דוד נוֹבָה ודדנה בחרב יפרו והדומים
 להם

אף אם הוא שוכז על מטחו (ג) ר"ל שם דבר רק כאשר שנעשה כעלים מהם מן
 קדש קדש קדשחי ופן כלם וא"כ הם על ענין הפעולה לכך קראם שמות הפעלים
 (ד) ר"ל כאשר שנחי למד ה"א הם חמיד בסגול וא"כ אין נמקוחא צין יהו' מלעיל
 או מלרע לכן הסוג זהם הנגינה אחור מכני קרוז העעמים (ה) ונקרא צפי שאר
 מדקדקים מהג' וינזאר ענינה להצא (ו) כי לכעמים נוספו אותיות האמנתי'
 על השמות שלא לצורך (ונלתי ספק יש טעם בהוספה הזאת רק אנוחנו לא ידענוהו)
 כמו

שער דקדוק הפעלים יב

להם שרה מלעיל ההיא נוספת • ותבוא גם בתוספת יוד
 כמו שכני סנה • הוצבי מרום קברו • חקקי בסלע • הישבי
 בשמים • אסרי לגפן עירה • עזבי הצאן • וכן מלושני בסתר
 רעהו • מקימי מעפר דל • מושיבי עקרת הבית • המגביהי
 לשבת • המשפילי לראות • היווד בהם נוספת • וכן
 בשמות • בני אתונ • אדני צדק • מלכי צדק •

דברי ל"ג יאעו ק"ג
 יאעו ק"ג חלי קכב
 ראשי מ"ט זכרי ו"ח
 חליס ק"ח
 סס קי"ג סס
 ראשי מט יכוס יוד
 ראיות י"ד

והעשתי עשרה

בת חמש אותיות עם היווד
 והמם הנוספת להורת על
 רבים זכרים נסתרים או נמצאים או מדברים בעדם שפעלתם
 לזמן הזה • והנמשל • פועלים • ואם בסמוך תסור המ"ם
 ותשאר היו"ד ולמד הפעל נקודה צירי כמו פועלי און • חליס ל"ב
 שומרי משמרת הקודש • והוסרה (א) היווד מהמכתב מדבר ג'
 ונשארה במבטא בפגישת שני יודן • וקוי הי' • וכן בלוי יאעו ח' ורמו ל"ס
 סחכות • ובלוי מלחים • והיו"ד והמ"ם שהם סימן רבים
 נפלו מהם • ופעמים יפילו המ"ם ותשאר היו"ד בדרתי
 סמיכות • משכימי בבקר מאחרי בנשף אלהי לנום • יאעו ה' יאעו כ"ו
 יורדי אל אבני בור • ואת הלויים משרתי אותי • ועד אנה סס י"ד ורמו ל"ג
 תשימון קנצי למלין • השכוני באהלים • עזברי בעמק חיוז יח שופטים ח'
 חליס פ"ד
 הבכא • גמולי מחלב עתיקי משדים • לנביאי מלבם • יאעו ק"ח וחוקא יג
 האלהי מקרוב • והולכי על דרך שיחו • והדומים להם • ירמו קג שופטים ה'
 ויתכן שיהיו כלם סמוכים על אותיות השמוש כמו שאנו
 עתידן לבאר בשער המלין • אבל מצאנום ג"כ בלא אות

השמוש

כמו • נחלה מלרים • לילה • ארלה • ודומיהם ה"ח נוספה כו השרש • נחל • לול •
 ארץ • המגזיהי לשנת • היו"ד נוסף והדומה להם • והחילוק שצין ה"ח הבאה לסימן
 הנקצה וצין ה"ח הנוספה הוא שצה"ח הנקצה צאה הנגינה מלרע וצה"ח הנוספה
 צאה מלעיל כמו שמצאנו המחבר והולך :

והעשתי עשרה (א)

ר"ל קוי ה' והדומה לו הי' ראוי קויי העי"ן
 צאו"ח והלמ"ד בלירי (כי הסורס) קוח

קוח

שער דקרוק הפעלים

מ"א ו' יסעי' י"ז השמוש חלונני שקופים אטומים נטעי נעמנים אנשי
 יחזקאל ד"ג) סופי' יט' ר"א' נ"מ"ז י מחקי על קיר אנשי בני בליעל בני שלשים בני רבעי
 מדבר ה' עמוס ו' מאנשי התרים מי המרים השותים במזרקי יין משלח
 חלום ע"ח מלאכי רעים ויש שיבואו בחידק כמו שיבואו עם מ"ח
 ע"ג ד"ג יושב בשבת תחבמוני ראש השלישי שהוא כמו השלישי
 יחזקאל ל"ג ח"ג י"א שמה נסיכי צפון כלם וכל צידוני כמו צידונים לפר
 ע"א ד"ג ולרצים כמו לכרים ותפלטני מריבי עמי כמו עמים ו
 חלום קח"ד חיכה ג' הרודד עמי תחתי הייתי שחוק לכל עמי ויש שיבוא
 בפתח בהראות היוד ובג' א"א כן צמסורה ג' כתיצן עמ
 כמו עם כנוי יחיד וקרע לו סוצירן עמים והני הד :
 פרמי' ד"ג ד"ה ד"ג חלונני כמו חלונים הנם כתובים על דברי חז"י כמו חזוים
 פרמי' י"ז וסורי בארץ יכתבו כמו וסורים ויש לפרשו שהיוד לבנו
 רוצה לומר סורים ממנו והוא מאמר הנביא בדבר הא' כמו
 שימצא זה בדברי הנביאים או יהיה מאמר הנביא על עצמו
 כאלו אמר סורים ממני מדרך הטובה אשר אני אוהו בה
 פהו' א' יסעי' דסעי' וכמוהו אל תסור ממנו וחשופי שת ואורגים חזרי ע
 יחזקאל י"ג עמוס א' כל אצילי ידי יוצר גזבי ושרי ביששכר ויש שיבוא
 סופטו' ה) עם המים לבדה בחסרון יוד בכתובה ויברא אלהים את
 ראשי' י"א סיומ"ז י התנינם שנים עשר נשיאם צדיקים אתם וכן כל גוים
 שבמקרא וכן לוי חסרי יוד הרבים מפני פגישת שני יודין
 ולפי שנשתמשו בהן הרבה א"א זה טעות כי חסר זו יוד
 יחזקאל ל"ו וכן ומשכלת גזיך וגזיך קדמחה והלל זאנשים לדוקים
 ללא תבשלי עוד חסרי יוד
 עפני' ז' הרבים וכן ויתר גזי ינחלום חסר יוד הכנוי מהמכתב

(ב) נשאר

קורה ונחה יו"ד מקום הה"א וא"כ היו"ד הוא למ"ד הפעל) והיו"ד השני' לסימן
 הרבים ונחסרה היו"ד השני' ונחה הלירי (אשר הי' ראוי לצוא תחת היו
 הראשונה וחה' היו"ד השני' מורגשת מכת הצרתה) תחת היו"ד וחורה החנועה על
 היו"ד החפרה וזה שכתב המחבר שנתפרה מהמכתב ונשארה צמטא וענין סמיכות
 הוא

שער דקדוק הפעלים יג

(ב) ונשאר במבטא וכן כאלה גוי הארצות חסר יוד הרבים ד"כ ז' ל"ב
 מהמכתב ונשאר במבטא וכן יחדו האין חסר יוד הרבים יחזקאל ק"ו
 וכן תחסר יוד הרבים פעמים עם הכנויים כמו הודיעני נא

את דרכך כי אז תצליח את דרכך בדרכך חייני ויבאני ^{שמוח ל"ג יבוסעא}
^{תלוי קי"ט}
 חסרה ה' מאויבי תחכמי מצותך וכן לא אשכח ^{סס}
 דברך והמסורת עליו י"ג הסרים וכן ומחלבהן על ^{תלום קי"ט ראשי"ד}
 לבבהן וכן והגיתי בכל פעלה כי מפני מלת בכל ידמה ^{נחום ז' תלום ע"ד}
 שהוא לשון רבים ויש שיבואו היוד והמ"ם מקובצים
 ממלה שהיא בלשון נקבה כמו מן שנה שנים (ג) חטרה

ושעורה חטים ושעורים לבנה לבנים סאה סלת ^{ח"ז}
 שלש סאים פנה שער הפנים מלה אחבירה עליכם ^{ראשי"ד זכרי' ו"ד}
^{חיוב ט"ו יסעי' י"ז}
 מלים שנלת כמלקט שבלים אלמה מאלמים אלמים ^{ראשית ל"ז שור ה'}
 יונה עיניו כיונים אימה עליו אימים אלה אלים ^{חיוב ד'}
 יעלה יעלים נמלה נמלים דבורה דבורים יענה
 יענים דבלה דבלים וכן בפעל וכי אנחנו מקטרים ^{ירמי' ח"ד}

שהוא מאמר נשים ויש שיבואו היוד והמ"ם לקבוץ
 השנים לבד והראיה בהנקדו כמו שנים שמים מים
 כנפים ידים עינים אפים רגלים רחים והדומים
 להם ואם יאמר ביותר משנים לא יאמר כי אם על הזוגות
 כמו ארבע רגלים ארבע כנפים שבעה עינים רגלים
 כנפים עינים הם זוגות ויש שיבואו היוד והמ"ם עם

הסמיכות

הוא פאטר יחיסו שני שמוח זה לזה ע"י מלוח של חפרו את המלה ההוא
 והפילו המ"ם סימן הדזים ונחמר במקום צנים של ראובן בני ראובן נשי
 צניו (צדאשית ו') והדומה להם ולפעמים יהו' כך גם כשנחסרה המלה
 את והדומה לו מהמלות כמו שומרי משמרת במקום שומכים את משמרת קוים
 חלה קני' ה' והדומה להם ככל חלה שכח המחצר
 (ב) כי החיריק מושכת עמה יו"ד וכן הלירי (ג) כי ה"ה צסוף והקמץ
 אלפניה יורו שהם לשון נקבה כי אלו היה אחד מאלה לשון זכר והה"ה מחותיות

שער דקדוק הפעלים

שמו' ד"ה חשלי ד"ג ⁷ הפמיכות (ד) כמו טורים אבן . אמרים אמת . סיגים כסן
 יחזקאל ד"ג (חזקאל ד"ג) היו . אילים צמר . שנים טורים רמונים . לאהירים עם
 שופטים ה' (שופטים ה') במצלתים נחשת . ויצר ככרים כסף והדומים להם
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' ובכרים כסף . יש בו סימן אחד לסמיכות והוא שוא הק
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' כי זולת הסמיכות יאמר ככרים בקמץ הכף כמו הואל ק
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' ככרים . וכדרך הזה הוא סמיכות שנים עשר שתיים עשר
 כי הם סמוכים עם היוד והמ"ם . ויש בהם אות לסמיכות
 צירי הנגן והתיו כמו שני עשר שתי עשרה . ויתכן שיהיה
 חסר הנסמך באלה שזכרנו סמוכים עם המ"ם . ומשפטים
 ואמרים אמרי אמת . טורים טורי אבן . סיגים סיגי כסף
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' וכן את קול הרצין העם . הרצין רצי העם . וכן (ה) בשנים
 יחזקאל י"ו עוד עם המ"ם בסמיכות מ"ם הרבים . מים . ברכים . מים
 חשלי ל' לחץ . ויש שיבוא נון במקום מ"ם הרבים . למחות מלכין
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' חטין ושעורים . את קול הרצין . וירושלים עיין תהיה
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' ולא יאמין בחיין . יחרדו האין . ועליה יכרעון אחריין . מ
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' איכה ח"מ"צ ח"ה שערידה שוממין . לעשתרות אלהי צדנין . לקץ הימין
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' וכן מלים ומלין במ"ם ובנון . ויש שיבואו היוד והמ"ם
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' בלשון תפארת על היחיד אדנים קשה . וכן האיש אדני
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' הארץ . אדני ההר שומרן . וכן עם הכנוי אם אדניו יתקלו
 אשה . וכן עם כל הכנויים זולתי מדבר בעדו כדי שלא
 יתחלף עם השם הנכבד אבל לרבים יאמר כן הנה נא
 ח"ה ח"ט"ו ח"צ ה' ראשית י"ט אדני . ויש הפרש בנקוד . כי אדני שהוא לשון רבים עם
 כנוי המדבר הוא בפתח אם לא בהפסק . ונמצא בזקף . קמוץ
 בדבר גדעון . והוא לשון רבים ליחיד . כי לא הידה יודע
 שופטים ו' עדין גדעון שהוא מלאך . ואמר בי אדני כמה אושיע את

ישראל

פשרשיוח ה' סגול לפני הה"ה כי כן דרך לשון זכר כמו המלח שד"ה והדומה לו שכח
 הפחצה לקמן שהוא לשון זכר (ד) שהי' ראוי טורי חנן וכן כלס (ה) הלסון
 מטושטש

שער דקדוק הפעמים יר

ישראל . ואמר לשון רבים לתפארת וזה לבדו הוא שבא כן
 בלשון רבים בכנוי המדבר ליחיד . ואדני שהוא שם הנכבד
 נקוד בקמץ . וכן בלשון תפארת ולקח בעליו . כי בועליך ^{שמות ד"ג יאעי' נ"ד}
 עושיך . ולא אמר איה אלה עושי . ישמח ישראל בעושי . חיוז ל"ה חלו'קה"ח
 בורא שמים ונוטיהם . כי אלהים קרשים הוא . ויבא גם ^{ישעי' מ"ג יהוש' ד"ד}
 בלא תפארת ליחיד . בספל אדירים . פר בן בקר תמימים . שופעי' ה' וחזק' ה"ו
 ויש לפרש כי בספל הוא סמוך לאדירים . ר"ל ספל הראוי
 לשתות בו גדולים ואדירים . ותמימים ר"ל שהפר והבקר
 תמימים . ורז"ל פירשו כי אמר תמימים לפי שקרבן ראש
 חדש בשני פרים כמו שכתוב בתורה . ואמר יחזקאל פר
 להורות שאם לא מצא שנים יביא אחד :

והשתים עשרה

בת ארבע אותיות עם ההיא
 הנוספת או התייו להורות

על יחידה נסתרת או נמצאת או מדברת בעדה שפעלתה
 בזמן הוה והנמשל פעלה או פעלת . וכלו בסגול . ואם
 בהפסק העין בקמץ . ובחומה היא יושבת . והארץ לעולם יהושע ז'
 עומדת וכבר באו מהם בהפסק בלתי קמץ את סכרת דוד קהלה א'
 הנפלת . ותהי לו לאומנת . ואחותו המוללת . ואם למיד ^{עמו'ט ר"ד ד"ה א'}
 הפעל גרונית יהי פתוח כלו . וכל אשה יודעת איש . ודבר ל"א
 ושוסעת שסע . בורחת כל העיר . ושרה שומעת ^{ויקרא י"א ירמו' ד}
 ובא . מפני שרה גברתי אנכי ברחת . פתח כלו אף על פי ראשית יו"ד
 שהוא סוף פסוק ונוספה בו יו"ד אל תשמחי אויבתי לי . מיכה ו'
 אהבתי לרוש . לפי שהם מלעיל נאמר כי היוד נוספת הושע ו'
 ואלו (א) היה לכנוי היה הטעם בתייו . ועוד כי באהבתי
 לרוש

מטושטש . וכוונתו היא שגם צמשקל שנים אס צאה עם המ"ס צפמיכות יהי' הדין
 כן ויהי' מים לחץ כאלו כחוצ מים מי לחץ :

והשתים עשרה (א) כנוי הוא אלה הצח צמקוס השס וצמקוס שחאמר
 של ראובן נאמר שלו . אס הוא נסתר . ואס הוא
 לנוכת

שער דקדוק הפעמים

לדוש אין בו ענין לכנוי . אבל באויבתו יש בו ענין לכנוי
ואפשר שתהיה היו"ד לכנוי אף על פי שהוא מלעיל וס
מלעיל מפני . לי . שהיא מלה זעיר ואף על פי (ב) שאינו
מוכה ו' נופלת עליה כי היא בשני פשטין . וכן ותר אובתי בשני

פשטין ואינה סמוכה למלה זעירא . וכאה הנקבה בצירי ע
ירמיו' ג' שיר א' דרך היחיד ולא יראה בוגדה יהודה אחותה . נוטרה א
ישעי' ד"א מוכה ד' הכרמים . כצירי יולדה . אספה הצלעה . ולהב א
ישעי' ד"ט טס ל"ג אוכלה . מי יגור לנו אש אוכלה . והיתה ארצה לזפת

טס ל"ד בוערה ונפשו שוקקה . משפטם בשוא בוגדה נוטרה . כמ
ירמיו' ג' שופטים ט' האלכה היא . שופטה את ישראל . אש אוכלה הוא

ישעי' מ"ז ירמיו' מ"ט האומרה בלבבה . הבוטחה באוצרותיה . או יהיה בוגדה
נוטרה . יולדה . צולעה . אוכלה . בוערה (ג) תואר במשק
שוממה . שכלם בצירי שומם שוממים שוממה שוממה

וכן עלמות תופפות :

תלים כ"ז

והשש עשרה

בת חמש אותיות עם הווי
והתי"ו נוספת להורות על

רבות נסתרות או נמצאות או מדברת בעדן שפעלתן בוק
היה והנמשל פועלות והווי והתי"ו שהן סימן הרבות יבוא
פעמים במלה שהיא לשון זכר כמו מן אב אבורת מזבח
מזבחות . משכן משכנות (ד) שדה שדות . בכור בכורות

מקום מקומות והדומים להם :

והארבע

לנוכח נאמר שלך כאשר יצוחר להצא צדיני הכנויים ויהי' אוהצחי במקום אוהצח שלי .
אם הוא כנוי . (ב) ר"ל כי הדין נסוג אחור אינו רק כשפמלה הראשונה מוטעמת
צטעם משרת המושכת מלה זו למלה שאחרי ציפצד על הקורא להטעי' שני גנינו' רלוסי'
צנשימה אחת . אבל אם המלה הראשונה מוטעמת צטעם מפסיק אשר מכחה נפד
המלה הראשונה מהמלה השני' אז לא חסוג פנגינה אחור כי צעצור הפסק לא יבד
שוב על הקורא . וזה שכתב המחבר שאינה נופלת עלי' רק היא מפסקת כאשר שפט
היא טעם מפסיק . (ג) ר"ל שם החומר כאשר כבר בארתי . (ד) שדה הוא לשון זכר
כי אלו הי' לשון נקבה באוי' להינח קמץ לפני הה"א כאשר כבר בארתי :

והארבע

שער דקדוק הפעלים נו

והארבע עשרה בת שלש אותיות הפ"א נקודה

בקמץ גדול והעין (א) בשורק

להורות על יחיד נסתר או נמצא או מדבר בערו שפעלתו

בזמן הוה והנמשל פעול והנח שבין העין והלמיד פעם

יכתב ופעם לא יכתב ואל לכו"ד הפעל גרונית נמוע

שלוח סרוח בהולר נח ח"ח וקריחת המלה מלרע ואם

בקריאה בין העין והלמיד חסמך למלה מלעיל חסוב גם

(ב) ואם בסמוך ינקד הפ"א היא לעיל כמו חני קרוא לה :

בשוי"א כמו בוא ברוב ה' זעום ה' יפול שם נבוב לחות ראשי"ך"ד חסלי"ך"ב
(סויה ד"ז)

ואם פ"א הפעל גרונית הפ"א בשו"א ופתח כמו חבור הו"ש ד'

עצבים או בשוא וסגול כמו ערוך מלחמה אבל תפוש ואל צ' חנקו צ'

זהב וכסף חגור כלי מחמי חגור אפור בד שהם קמוצים שופטו ח"א ח"ב

אינם סמוכים כאשר ידמה הענין אלף יחבר בית השמש

ומשפטים תפוש בזהב וכסף חגור בכלי מלחמה חגור

באפד בד ועל זה הדרך לבוש בעדים לבוש הכדים חסלי"ך"ב ח"א ח"ב ח"ג

לבש שנים קרוע כתנתו זכרי"ג יחוקא ע'

והחמש עשרה בת חמש אותיות עם היוד והמם

נוספת להורות על רבים

נמצאים או נסתרים או מדברים בעדם שפעלתם עשויים

בזמן הוה והנמשל פעולים ואם בסמוך תסור המ"ם

ותשאר היוד ולמיד הפעל נקודה בצירי כמו גאולי ה' חלים ק"

והשש עשרה בת ארבע אותיות עם הה"א נוספת

בסופה להורות על יחידה נסתרת

או נמצאת או מדברת בעדה שפעולתה עשויה בזמן הוה

והנמשל

והארבע עשרה (א) הוא מה שאנחנו קוראים מלאכוס (ב) ענין

הסמיטו' צארתו לעיל צסימן המחחיל והעשתי

עשרה סימן ח' והכלל הוא שצין ציחיד צבין צרזים ישונה הפמוך צחנועותי

וע"י נכיר שהוא פמיכות :

והשש

שער רקרוק הפעלים

ודימשל פְעוּלָה ולמ"ד הפעל קמוצה ואם בסמך תהי
 והיא בתי"ו ולמ"ד הפעל בפתח כדרך כל ה"א נקמ
 ישעי' נ"ד שם נ"א שתהפך תי"ו בסמיכת כמו ועצובת רוח ושכורת ולא מ
 ויחסר הנסמך ופירושו ושכורת הצרות ולא מייך או בא
 בלתי סמיכות בתי"ו ובפתח למ"ד הפעל כמו שביצאנו ג
 כן בפעלים ובשמות שיבא התי"ו שלא בסמיכות כמו (א)
 רַבַּת שבעה לה נפשנו רַבַּת צררוני מנעורי רַבַּת
 תעשרנה למנצח על נגינת לדוד על מחלת לענות
 כִּצַּת בלתי סרה חֲכִמַת וְדַעַת שפעת אני רואה שפ
 לא ידעתי אשמע מוֹזוֹת רבועה אם אתן שַׁנַּת לעיני
 בְּשִׁמְחַת בקציר חֲלֵלַת מִצְדָּה אחת חֲמַת למו קרית
 חנה רוד אל תתן לחיית נפש תורך אל תתני פוגת לך
 עֲגֵלַת שלישיה אף גילת ורנן ותועבת לאדם לץ
 לְמִשְׁפַּחַת לבני קהת ועל טַהֲרַת לכל קודש ובאו בקמץ
 עַם התי"ו הבה לנו עֲזֹרַת מצר עֲזִי וְזִמְרַת יה איך רַבַּת
 עֹזְבָה עיר תהילה קרית משושי אף נחלת שפרה עלי
 עַל כן יתרת עשה ויהי מְפֹחֶרֶת ובסמיכות בקמץ
 מִנַּת שועלים יהיו וּמִנַּת המלך מן רכושו וכן כל מנת
 וּלְמִקְצַת הימים וּמִקְצַת ימים עשרה וּמִקְצַת כלי בית
 אלהים ובאה עם הה"א בסמיכות סָאָה סלת כֶּאֱפָה
 שיעוריים וישפוך עליו חֲמָה אפו ואספו אֲסָפָה אסיר א
 בור טַלְטְלָה גבר ועֲנֹה צדק עֲרִידָה בשת אשרה
 את צדה העם מחלה לב (ב) ויתכן להיזות
 מחלה

חלוי'קכ"ג שם קכ"ט
 שם ס"ה
 חלום כ"א שם פ"ח
 ישעי' ו"ד שם ל"ג
 חלום כ"א שם פ"ח
 חזקא מח חלוי' קלז
 ישעי' ט' ויקר' ח'
 חלוי' נח) ישעי' ד"ט
 חלוי' ע"ד חיכה ד'
 ירמיו' ח"ה ישעי' לה
 חלוי' ד"ד) ד"ה ח'ו'
 ד"ה ח'ו' ד"ג
 חלום ס שעות ט"ו
 ירמיו' ח"ט חלום י"ו
 ירמיו' ח"ח שעות י"ח
 חלוי' ס"ג ד"ה ח'ל"א
 דניאל ח' דניאל ח'א' שם
 ח"צ ו' רות צ' אלהים
 ישעי' ח"צ שם ד"ד
 ישעי' ד"צ חלוי' ח"ה
 ח"ה ח' דניאל י"ו
 שופטים ו' חלוי' י"ג

והשש עשרה (א) הענין מורה שאלה אינם סמוכים ועוד הכלל הוא
 שהפעלים לא יסמכו ולא נסמכים והנה המלה
 שבעה לה נפשנו הוא פעל וא"כ ממילא שהתי"ו רצח אינה משום סמיכות וכן שאר
 הכפוקים שהביא המחבר יש מהן פעלים ויש מהם שכתובה מלח ענין בחיבה השנוי'
 כמו נגינת לדוד מחלח לענוח שאלו היו סמוכים הי' ראוי נגינת דוד מחלח ענות
(ב) ר"ל שהוא צינוני כועל מצנין הכעיל : **וחששנה**

שער דקדוק הפעלים טז

מחלה מפעילה לא שתהיה שם . ופעמים נוספת בו יויד
גנבת יום וגנבת לילה . ואילו הי' היוד לכנוי היתה הבי"ת ראשית ל"א
קמוצה . וכן בתואר שהוא כדמות פועל מלאתי משפט . יאעי' ח

היוד נוספת :

והשבע עשר' בת חמש אותיות עם ה"ו והתיו

הנוספת להורת על רבות נסתרות

או נמצאות או מדברת בעדן שפעולתן עשויה לזמן הוה .

והנמשל פעולות :

והשמנה עשרה (א) בת שלש אותיות מבלי

תוספת והיא על שלשת

פנים . הפ"א נקודה בקמץ גדול או בשו"א והע"ן בחולם או

הפ"א נקודה בשו"א והע"ן בפתח גדול . והנמשל פעול או

פעל או פעל ודנה שבין ח"א מסקל פעול בא על הרוב

הע"ן והל"מ"ד פעם יכתב דבוק עם הפעלים כמו שמור

ופעם לא יכתב . פעול . מסקל פעול או פעל לא יסמכו

זכור את יום השבת . כי אם לעולם לפעלים :

שמור תשמרון . ובחור אותו

מכל שבטי ישראל . ענוש יענש . שמוע בין אחיכם . ויש שמות ד"א דכריס ח'

אומרים כי זכור את יום השבת צווי . וכן תמוך אשורי . חלים י"ז

שמור את יום השבת . שמור את חדש האביב . הל"ך דכריססיו ורמו"ב

וקראת . ואפשר שיהיה המקור ג"כ פעל הפ"א בקמץ והע"ן

בצירי . כמו וילך הל"ך וגדל . וכן ובשל מבושל במים . ראשית דן שמות י"ב

או יהיה שם תואר . פעול . גם ענוש לצדיק לא טוב . הנה חסלי י"ז

שמוע מזבח טוב . ויאמר אליה עמוד פתח האהל . ובמקף ש"א ט"ו אופעים ד'

ישוב החולם לקמץ חטף . לפני מלך מלך . כי טוב אמר לך נראשי' לו חסלי ד"ד

הנה

והשמנה עשרה (א) והוא הנקרא מקור והוא דבור המורה על

עשיית הפעולה לצד ואין צה הורחת זמן כלל ויהו' פקוד

פקוד

שער דקרוק הפעמים

תפלי ד"א ט"ו הנה בענין ליץ יחבם פתי והיה בקרב איש להשתחוו
דעני' נ"ה"ז י"ד לו פעל כמו שלח אצבעי אחרי שכב המלך (כ) ונוספת

460

עזרא יו"ד בו יוד במלת לדריוש את הדבר שלא כמשפט והיא מלך
יחידה דא אראה לה שנית במקרא להיות נוספת אות נקב
בין שלש אותיות השרש ואפשר שהיא מלה מורכבת
הליס קי"ז ואנכי לא ידעתי ובא המקור בתוספת יוד בסוף להושיבו
עם נדיבים שהוא כמו להושיב ופעמים רבות בתוספת

דברים ל' שמוח ד"ט היא ופ"א הפעל בקמץ חטף כמו ולדבקה בו למשחך

שמוח ל"ו אבהם לקרבה אל המלאכה ח"א חזה דוקא עם למ"ד השמוח

יחזקאל ד"ח ויתן אותה למרטה וכן עם ולא זולתה כי חס מעט מועט

הכנויים שתשוב היא לתינו כמו ושחטה שטיס העמק שא

שמוח ח' ובקרבתם אל המזבח וכן דלמטה וכמעט חין עוד

דעני' לח"ד כשמעתו ענד כי הנפרד שמערו בפלס דבקה ויש

אומרים שהוא שם בפלס חכמה וזה וזה יכשר וכו' נחשת לרחצה

שמוח ל' נחשת לרחצה והוסב הקמץ חטף תחת התי"ת במורה

יחזקאל ח' לרחקה מעל מקרשי והוא לתפארת הקריאה ובשווק

פושע ז' הפ"א לחמלה עליך וכן עם הכנוי מליש בצק עד חמצתו

ואלה ישהם בקמץ חטף או בשורק הם מן פעול בחולם

ומן פעל בפתח יבוא בתוספת ה"א ופ"א הפעל בחירק כמו

דברים ד"ח ויקרא ד' ליראה את השם הנכבד והנורא לרבעה אותה וכמו

שמוח ל"ז לשמחה בקמיהם ואם פא הפעל גרונית יהיה פתח מקונו

ויקרא ה' החירק כמו לאשמה בה ואם עין הפעל גרונית יפתח פ"א

הפעל ועין הפעל בשו"א ופתח ובא כן להרחיב על האוח

דברים ל' הלויס קי"ט לאהבה את ה' אלהיך גרסה נפשי לתאבה ולא יוסיפו

ירמו' לא הושה ה' לדאבה עוד ושחטה שטים לדאיה בך ובוקת העמק

יחזקאל ג"א (ג) 28, 17

שאלה

פקוד שמור (גל"א דעוקין הוען) (כ) כי הראוי לדרוש ונוספה היו

מנוקדת בתנועה וזה שכתב המחבר ונוספת אות נעה

(ג) ר"ל

שער דקדוק הפעלים יז

והע"ן בקמץ או הוא צווי ומצאנוהו יסעי' ז'
 כגם בתוס' מן באבדן מולדתי והדלת פתוחה והרג ואבדן חסר ח' סס ט'
 מלמלת (ג) ואבדן מהדגש כי משפטו ואבדן בדגש הבי"ת
 כי הוא יוצא והוקל כמו שהוקלו רבים מהדגוש כמו שאנו
 בעתידן לבאר וכן השיבות מחרון אפך הוא מקור בתוספת
 חלים פ"ה
 והוצרכנו לזה בעבור כי (ד) השיבות פעל יוצא
 מהפעול הוא אפך (ה) והאבן הזאת תורה על יחיד או
 יחידה או רבים או רבות בין בזמן עבר ובין בזמן עתיד :

ורתשע עשרה

יש שהוא בתוספת ויש מכלי
 תוספת והוא (ו) שם הפעל כאשר

תאמר מן פעל ואת פעל ה' לא יביטו ובתוספת היא יסעי' ה'
 פעולה ובסמוך לא תלין פעלת שכיר ובשער השמות ויקרא י"ט
 תבאר כל אחד על משקלו :

והעשרים (א)

בת שלש אותיות הפא נקודה בשו"א
 והע"ן בחולם או בפתח והנמשל

או פעל וכשתחטוף מלת פעול במקף תחטף העין

במקמץ חטף במקום החולם כמו זכר נא סעד נא לבבך מוכה ו' שופטי' י"ט

שומר תם הרם שנימו בפימו וכשיבא פעל בהפסק יהי חלים ל"ו חלים נ"ח

כמו בקמץ כמו לא קראתי שוב שכב לא קראתי בני שוב ש"ח ג'

כמו שכב וגם בוקף קמץ אם תגאל גאל קרב אתה ושמיע רות ד' דברים ה'

והמסורת עליו חמשה קמצין זקפין וסימן קרב קום הטה

דמ"ב

(ג) ר"ל מקור מצנין הדגש כי הענין מורה שהוא יולא מן המאצד אל מי שנעשה צו

מעשה האצד והשרש אצד מצנין הקלה הוא פועל עומד ע"כ שהוא מן הדגש

(ד) ר"ל שפירש הפסוק הוא כך השיבות אח אפך מחרון והיינו כאלו אומר

מק השיבות אח אפך שלא יחרה וא"כ חרון מורה על עשיית הפעולה וא"כ ממילא

מוכח שהוא מקור (ה) כי דאשר שאינו מורה רק על עשיית הפעולה צלצד ממילא

יחזק לאומרו על כל הגופים ועל כל הזמנים (ו) ר"ל שם הענין אשר נדבר עליו

ויודיע מאיזה פעולה אנו מדברים :

והעשרים (א) והוא הנקרא לווי ונשתמש זה כאשר גלוי אל האדם לעשות

זכר

ה

5

שער רקרוק הפעלים

דנ"ב י"ט · הנגה דישעיה ל"ז הטה דדניאל ט" · וכן
 פהוּשַׁע א"ש א"ד"א (קהלת י"ח) וְאֶמֶץ קִמֵּץ בִּזְקָה · אִם אוֹתָהּ תִּקַּח לְךָ קָח · וּבִזְקָה גְדוֹל וְיִכְנָס
 כִּי עַל כָּל אֱלֹהִים · וּבֵא בַּסְּגוּלָתָא שֶׁהִיא אַחֲרֵי הַזְרֻקָא קִמְלֵן
 וַיֹּאמֶר עָלַי לְשִׁמּוֹאֵל לְךָ שָׁכַב · וְכֵן בַּסְּגוּלָתָא חֹזֵק וְאוֹת
 שְׁנַיִם קְמוּצִים · וּבֵא גַם בְּלִי הַפֶּסֶק קִמֵּץ סָעַד לְבַד פֶּת לֹתָהּ
 שְׁלֵא כְּמִשְׁפֵּט · וּפְעָמִים רַבִּים בְּתוֹסְפֵרֵת הִיא בְּסוּף נִגְזָר
 ד"ה א"ך"ט נחמיה שמרה זאת לעולם · זְכָרָה לִי אֱלֹהִים לְטוֹבָה · הִפִּיא בְּקוֹר
 חֲטָף · וְנִמְשַׁךְ (ב) הִפִּיא בְּטַעַם וְהוֹסֵב לְקִמֵּץ רַחֵב שְׁמֵרֻזִים
 נִפְשֵׁי כִי חֲסִיד אֲנִי · וְאִם עֵינַי הִפְעַל גְּרוּנִית יִבּוֹא חוֹלֵם חֲזִי
 צוּדָר ד"ג הקמץ להרחיב כמו זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל וְכֵן פִּעַל בְּפִתְחֵי כְּשֵׁינֵי
 רַחֲשִׁי"ג רַחֲשִׁי"לֵט בְּתוֹסְפֵת הִיא נֹאמֵר שְׁלַחַה הַנֶּעַר אֲתִי · שְׁכָבָה עִמִּי הַפִּי
 דַּרְשִׁי"ל"ג יִשְׁעִי"ו בְּחִירָק וְאִם בְּהַפְסֵק יִם וְדָרוּם יִרְשָׁה · הַעֲמֵק שְׁאֵלָה הַפִּי
 בְּשׂוֹא וְהָעֵינַי וְהַלְמַד קְמוּצִים · וּבֵא הִפִּיא בְּקִמֵּץ חֲטָף בְּאֵל
 מ"ח י"ג דניאל ט" אֲתִי הִכִּיתָה וְסָעַדָה · וּבְלֵא הַפֶּסֶק הִי שְׁמַעָה הִי סְלַחָה
 חֲלִים מ"ח אֲכַל הֵם בְּהַעֲמַדַת טַעַם וְכָלִם מַלְעִיל · וּבֵא מַלְרַע רַפְּאֵל
 חֲלִים כ"ט נִפְשֵׁי · וַיֵּצְאוּ אֱלֹהִים מִדְּבַרֵי חֲבִירֵיהֶם קָרְבָה אֵל נִפְשֵׁי גֵאֱלֵה
 שֶׁהוּא מְגֻזֶרֶת פִּעַל וּבֵא בְּקִמֵּץ חֲטָף וְהִיא רֵאוּי לְהִיּוֹת קָרְבָה
 דַּרְשִׁי"ה חֲלִי"ק מ"ח בְּחִירִיק כִּי בְּלֵא הִיא תֹאמֵר קָרַב אֲתָה וְשָׁמַע · וְכֵן נִצְרָה עַל
 סָס ל"ד דַּל שְׁפִתִי · הוּא מְגֻזֶרֶת פִּעַל · נִצְוֹר לְשׁוֹנֵךְ מַרְעַ וּבֵא
 רַחֲשִׁי"ד"ה מַדְבָּר"ח בְּחִירִיק וּמִשְׁפֵּטוֹ בְּקִמֵּץ חֲטָף · וְכֵן מְכָרָה כִּיּוֹם · וְכֵן אֶסְפָּה
 לִי · עֲרֻכָה לְפָנַי הִיא רֵאוּי אֶסְפָּה עֲרֻכָה בְּקִמֵּץ חֲטָף כִּי הֵם
 חֲיוֹנֵי ל"ו מְגֻזֶרֶת פִּעוּל · אֶסּוּף אֵת הָעַם · וְכֵן עֲרוּךְ (ג) מִן הַיַּעֲרוּךְ
 שׁוֹעֵךְ · כִּי הַצּוּי הוֹלֵךְ אַחֲרַי אֵיתֵן בְּרֹב אִם בְּחוֹלֵם אִם
 ש"א י"ו בְּפִתְחָה · וְכֵן בֵּא הַמְקוֹר בְּחוֹלֵם לְעֲרוּךְ מַלְחָמָה · וּבֵאוּ אֶסְפָּה

ערכה

דַּרְשִׁי כַּאֲשֶׁר יִצְוֹאֵר לְכַצָּא : (ב) ר"ל שִׁישׁ נְגִינַח טַעַם צַפ"ח הַפֶּעַל וַח"כ יְהִי' הַקִּמֵּץ
 קִמֵּץ גְּדוֹל · כִּי לֹא מִלְחָנוֹ צַכַּל חֲנִי"ךְ שִׁיבִיהַ נְגִינָה חֲלָל קִמֵּץ חֲטָף : (ג) ר"ל חֲטָף שְׁלֵא
 מִלְחָנוֹ שֶׁרֶם עֲרוּךְ צַלוּי מ"ח אַחֲרֵי שֶׁמִּלְחָנוֹ צַעֲחִיד הַיַּעֲרוּךְ וְהַכֹּלֵל הוּא שֶׁהַצּוּי לְרִיךְ
 לְהִיּוֹת דּוֹמָה לְעַחֲדִי ח"כ מִמִּילָא אִם נִרְלָה לּוֹמֵר מִחֲנוֹ הַצּוּי נִחְמָרְהוּ ג"כ עַל מַשְׁקַל
 זֶה

שער דקדוק הפעלים יח

ויערכה בסגול שהוא כמו החיריק לגזרת פעל בפתח (ד)
 וימצאנהו גם בתוספת נון וקבנו לי משם ואף על פי שיתכן מדבר י"ג
 ולומר בו פנים אחרים אזכרם בפעלי הכפל אם יעזרני יוצרי
 ואזהאבן הזאת תורה על יחיד נמצא המצווה על הפעולה
 והיא ופעמים איננה על דרך מצוה רצונית כי אם דרך
 גזום כמו שמח בחור בילדותך ויצה לומר שמח בחור קהלת י"ח
 בקורתראה מה יקרך באחריתך וכן שישי ושמחי בת אדום איכה ד'
 ויתכן באו בית א ופשעו ואתם בית ישראל כה אמר ה' אלהי עמו ד'
 חזקתו איש גלוליו לכו עבדו ויתכן לפרשו כמשמעו יחזקאל ד'
 ויכלומר טוב הוא שתעבדו גלוליתכם לבד ולא תביאו לי
 הפכתנתכם ותעבדו גלוליתכם כי זה הוא חלול השם ויבא
 פנים כן בענין שהיה כאומר לחכירו עשה מה שתעשה כי
 באלא יועילך כמו שאמר עולותיכם ספו על זבחיכם ויהיה ירמו' ג'
 והמצוה לפעמים לא לאדם מיוחד אלא למי שיהיה והוא על
 דרך מליצה כמו ראה ריח בני אמר למלך ולגבירה ראשי' ד' וירמו' י"ג
 השפילו שבו קול אומר קרא חזקו ידיים רפות אמרו יאשי' מ"א
 לנמהרי לב ואמר סליו סליו סליו הדומים להם :

בהאחת ועשרים

בת ארבע אותיות עם הוי'
 הנוספת בסוף להורות על

רבים נמצאים המצוים על הפעולה ההיא והנמשל פעלו :
 הפעל בפתח לפי שהעין הפעל גרונית והעין נקודה בשו"א

ופתח ושחטו הפסח רחוקו מעל ה' ובסגול הפ"א ועיין שמו' י"ב וחזקא י"ח
 הפעל בשו"א וסגול אהבו את ה' כל חסידיו ואהבו טוב חלום ל"ח עמוס ב'
 אחזו לנו שועלים ואם עיין הפעל איננה גרונית הפ"א שיר ג'
 בחיריק כמו שמרו מי בנער זכרו תורת משה עבדי ש"ג י"ח חלכיו ג'
 ולגבעות

זה : (ד) ויהיה השרש קצצ מן הכפולים והיה כאוי קבו או קבדו ועיין
 לקמן במעלי הכפל :

והשחים

שער רקדוק הפעלים

וּלְגַבְעוֹת נִפְלוּ עָלֵינוּ כָּרְתוּ עֵצָה מִשְׁכּוּ וְקָחוּ לָכֶם צֶמֶד
 וְהַמִּים מִעֹמֶדֶת בִּגְעִיָּא וְכֵן נִדְּרוּ וְשָׁלְמוּ אוֹ בְקִמְץ חֶטְא
 חָרְבוּ מְאֹד מִשְׁכּוּ אוֹתָהּ וְכָל הַמּוֹנִיָּה וְשָׁדְדוּ אֶת הַ
 קֶדֶם וְאִם בְּהַפְסֵק בְּחֹלֶם גַּם לִי גַם לְךָ לֹא יִהְיֶה גְזוּחַ
 אִישׁ גְּלוּלָיו לָכוּ עֲבֹדוּ אֶת ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא זְכוּרוּ וְ
 גִיכ בְּטִרְחָא שְׂגָם הוּא יֵשׁ לוֹ בְּמִקּוֹמוֹת מִנְהַג הַפְּסֵק
 עֲמְדוּ עֲמְדוּ וְאִין מִפְּנֵה אוֹ בְקִמְץ גְּדוֹל בְּהַפְּסֵק אֲשֶׁר ה'
 מִגְּזֵרֶת פִּעֵל בִּפְתַח וְהַתְּמָהוּ תְּמָהוּ הַחֲרָשִׁים שְׁמַעוּ
 וְכֵן בּוֹקֵף הַקְּבִצוּ כָלְכֶם וְשָׁמְעוּ וְבֹא גַם כֵּן בְּטִרְחָא אֲב
 תְּבַעִיּוֹן בְּעֵינַי וְבֹא מִלֵּת וּמִכְחָכֶם שְׁחָדוּ בְּעַדֵי בְחִירֵק אֲעִי
 שֶׁהַחַיִּית גְּרוּנִית אֲבָל נִמְשַׁךְ בְּטַעַם לְהַרְחִיב עַל הַחַיִּית
 נְחוּס

והשתיים ועשרים

בַּת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת עִם הַיּוֹד הַנוֹסֶפֶת לְהוֹרֵת עַל יַחֲיוֹד
 נִמְצָאֵת הַמִּצְוָה עַל הַפְּעֵלָה הַהִיא וְהַנִּמְשָׁל פִּעֵלֵי הַפִּי
 בִּפְתַח וְהַעִיָּין בִּשְׁוִיָּא וּפְתַח וְאִם עֵינַי הַפְּעֵלֵי אֵינְנָה גְּרוּנוֹ
 תִּנְקֵד הַפִּיָּא בְּחִירֵק כְּמוֹ לְבִשֵי בְּגָדֵי תַפְאֲרֵתְךָ שְׂכָבִי עַל
 הַבֶּקֶר וְבֹא מוֹעֲמֵד (א) בִּגְעִיָּא לְקַחֵי גֹא לִי פֶת לֶחֶם בֵּינָךְ
 אוֹ בְּסִגּוֹל הַפִּי הַשְּׂפִי שׁוֹכֵל וְבֹא בְּסִגּוֹל הַפִּיָּא וְהַעִיָּין בְּקִמְץ
 חֲטָף וְהִיא גְּרוּנִית וְאֲחֻזֵי בַּהּ אוֹ בְקִמְץ חֲטָף הַפִּיָּא לְכִי אַח
 וּמִלְכִי עָלֵינוּ (ב) וּבְהַעֲמֵדָה גִּילֵי וְשָׁמְחֵי בּוֹקֵף הַאוֹמֵר
 לְצוּלֵי חֲרָבִי בְּאַתְנַח עָלֵי הַלְּבָנוֹן וְצִעֲקֵי בּוֹקֵף וְהַפִּיָּא
 בְּשֵׁנִיהֶם בְּקִמְץ חֲטָף לְתַפְאֲרֵת וְהַעִיָּין בְּקִמְץ רַחֵב מִפְּנֵי
 הַהַעֲמֵדָה וְבֹא גִיכ בּוֹקֵף וְהַעִיָּין בְּחֹלֶם כְּתִיִּים קוֹמֵי עֲבֹדֵי
 לְגִזְרֵת פִּעוּל וְנִהַפֵּךְ לְקִמְץ חֲטָף בְּעֵינַי הַפְּעֵל בְּמִלֵּת קֶסְפוֹ
 נֹא לִי בְּאוֹב לְתַפְאֲרֵת הַמִּלָּה

והשלוש ועשרים

בַּת חֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת עִם הַנוֹן וְהִיא נוֹסֶפֶת לְהוֹרֵת עַל רַבּוֹת
והשתיים ועשרים (א) הוּא כְּעֵינַי מִחַג (ב) לְכַפְסֵק (ג)

שער דקדוק הפעלים יט

רבות נמצאות המצוות על הפעלה והנמשל פעלנה הפא
 בשו"א והעי"ן בפתח ונון הרבות קמוצה כמו כי שמוענדה ירמי' ט'
 נשים דבר ה' צעקנה בנות רבה או פעלנה הפ"א בשו"א ירמי' ח"ט
 והעי"ן בחולם חגרנה שקים ספדנה ופעמים תעלם הה"א ירמי' ח"ט
 במכתב (ג) ותשאר במכתב קראן לי מרא ומצאנוהי רות ח'
 בתוספת גון לבדה קראן לו ובא הקוף בחירק בהתמעט שמוס ב'

התנועות כמו פקדו פקדי ח"א כי זה לצדו נמלא בשלמים
 וכן בתוספת נו"ן לבדה שמען כנ"ל : ראשיח ד'
 קולי גם בתוספת ה"א לבדה רגזה בוטחות ויש אומרים כי ישעי' ל"ב
 רגזה מקור בתוספת ה"א וכן פשוטה ועורה והגורדה ישעי' ל"ב
 ומצאנוהו בלשון זכרים חרדו שאננות ובא כן כי ענינו על שם
 העם שבתוך הערים השאננות :

והארבעועשרים

בת ארבע אותיות עם תוספת
 אלף בתחלתה להורת על

יחיד מדבר בעדו או יחידה מדברת בעדה שפעלתם לזמן
 עתיד והנמשל אפעל והנח שבין העין והלמ"ד פעם יכתב
 ופעם לא יכתב והאלף הנוספת בסגול והעי"ן בחולם
 ובמקף ובסמוך למלה זעירא או למלה שהיא מלעיל בקמץ
 חטף אשמר לו חסדי הן עבדי אתמך בו ושאר הנוספת חלוי' כ"ט ישעי' ח"ב
 זולתי האלף הם בחיריק והיתה אלף לבדה בסגול שלא
 להתערב עם יוד יאו אפעל ח"א ויותר נכון לומר לפי
 העין בפתח ויש פעלים שהיא גרונית :

ימצאו מיוחדים עתידיהם בחולם כמו ישמר יזכר יעבר
 ימשך ודומיהם ויש בפתח כמו ישכב ירכב ירפד ירביץ
 יגדל ודומיהם ויש פעלים ימצאו בהם שני הפנים כמו מה

תפעל בו שהוא בקמץ חטף מקום החולם מפני המקף חיוג ל"פ
 ובפתח אף יפעל אל וכן וישבות הפון למה תשברת ישעי' ח"ד יהושע ה'
 המלאכה (נחמי' ו')

(ג) כי הקמץ מושכת עמה נח נסחר : ותארבע

שער דקרוק הפעים

יחוקא י"ח הלוי ל"ז

חס ו' ראשי מ"ט) המלאכה כי לא אחפץ ודרכו יחפץ פן יטרף זא
 נחו' ג' ראשי ל"ח חלכי ז'
 ססקל'י' חשלי ד"ג מרוע נבגד איש באחיו אם ישך הנחש כנחש ישך טו
 קבלת ה' מדבר ד"ח אשר לא תהור וידר ישראל נדר ואשר למדי'הם גרונית
 יהא פתח לעולם להקל כמו ישמע ישלח יגבה ודומיהם
 וגם אשר עיניהם גרונית יהיו פתח ברוב ויבואו מהם
 בחולם כמו ומה אועום וינהם עליו ואשר הם בפתח
 אם בהפסק העין בקמץ וכן בשלשלי' כי יש לה משפט הפסק
 וישחט ויקח משה מדמו ובאו מהם בהפסק בפתח אלהי
 תהלתי אל תחרש ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאשה
 עמה ויאכל וכן כל ויאמר ח"ח כן בכל ספר פתוחים
 ויאכל פתח באתנח וסוף זאס"ף על פי המפורח וקרלו
 ססוק וכל וילך וכל וידר להן פתחין דספרא :
 ח"ח ק"ל כי לא נמלא ויחלל זאס"ף רק זה אשר הביא
 תולעים ויבאש וכן תחת ואיד חומר וכן כל ויחלל ול"ע :
 דוד אביו ויצלח וגם באו מהם קמוצים זולתי הפסק אם
 אצדק פי ירשיעני השומע ישמע הקשבת וישמע
 ובאזניו ישמע או בן יגח וה' פציון ישאג שאג ישאג
 ואם לא יגאל הגידה לי כי תאנה לא תפרח ותחנק את
 הארץ איזה יכשר כמה נר רשעים ידעך בכל קדש
 לא תנע וישן ויחלום היצלח הימלט כתנת בד קדש
 שם ירעה עגל ושם ירבץ ויקדם עליהם עור
 מלמעלה וישחט ויקח משה את הדם ויש זקפין קמצי' כמו
 ויבעט יראה ישבע ולא ישבע פמוני יברח עד אשר
 אדע נקם אקח ואותך אקח בשנה אפרים יקח את
 בניכם יקח ותרבית לא לקח בשקל הקדש תקח ומהם
 עוד תקח כי מדי דברי אועק רק כל הממלכה לא אקדע
 עליך לא יצלח ומתחתיו יצמח לבי למואב יזעק או
 אשר

חס ו' ראשי מ"ט) המלאכה כי לא אחפץ ודרכו יחפץ פן יטרף זא
 נחו' ג' ראשי ל"ח חלכי ז'
 ססקל'י' חשלי ד"ג מרוע נבגד איש באחיו אם ישך הנחש כנחש ישך טו
 קבלת ה' מדבר ד"ח אשר לא תהור וידר ישראל נדר ואשר למדי'הם גרונית
 יהא פתח לעולם להקל כמו ישמע ישלח יגבה ודומיהם
 וגם אשר עיניהם גרונית יהיו פתח ברוב ויבואו מהם
 בחולם כמו ומה אועום וינהם עליו ואשר הם בפתח
 אם בהפסק העין בקמץ וכן בשלשלי' כי יש לה משפט הפסק
 וישחט ויקח משה מדמו ובאו מהם בהפסק בפתח אלהי
 תהלתי אל תחרש ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאשה
 עמה ויאכל וכן כל ויאמר ח"ח כן בכל ספר פתוחים
 ויאכל פתח באתנח וסוף זאס"ף על פי המפורח וקרלו
 ססוק וכל וילך וכל וידר להן פתחין דספרא :
 ח"ח ק"ל כי לא נמלא ויחלל זאס"ף רק זה אשר הביא
 תולעים ויבאש וכן תחת ואיד חומר וכן כל ויחלל ול"ע :
 דוד אביו ויצלח וגם באו מהם קמוצים זולתי הפסק אם
 אצדק פי ירשיעני השומע ישמע הקשבת וישמע
 ובאזניו ישמע או בן יגח וה' פציון ישאג שאג ישאג
 ואם לא יגאל הגידה לי כי תאנה לא תפרח ותחנק את
 הארץ איזה יכשר כמה נר רשעים ידעך בכל קדש
 לא תנע וישן ויחלום היצלח הימלט כתנת בד קדש
 שם ירעה עגל ושם ירבץ ויקדם עליהם עור
 מלמעלה וישחט ויקח משה את הדם ויש זקפין קמצי' כמו
 ויבעט יראה ישבע ולא ישבע פמוני יברח עד אשר
 אדע נקם אקח ואותך אקח בשנה אפרים יקח את
 בניכם יקח ותרבית לא לקח בשקל הקדש תקח ומהם
 עוד תקח כי מדי דברי אועק רק כל הממלכה לא אקדע
 עליך לא יצלח ומתחתיו יצמח לבי למואב יזעק או
 אשר

אשר

שער דקדוק הפעלים ד

אשר ישחט • אשתו לא תקרב • שדך לא תורע • הן לא ויקר'יו שמיחשסדה
 נזרע • בארצם לא תנחל • וכו תדבק • מפחד לבכך אשר סמדה'יח דכרי'ח
 תפחד • במקום אשר יבחר • טוב יגאל • זאב יטרף • ארת ^{ססיו רו'ג'ראשי'חט}
 ראשו לא יפרע • במה ישכב • קרבתו צדקתי לא תרהק • עתה ^{ויקרא ד'חשמות דב}
 תצמח • ובחיקו תישכב • וגם לגמליך אשאב • כן יקראו ורא ^{זכרו'ו' מלאכוי'ג'}
 אשמע • ויקשב ה' וישמע • ואלהים זולתי לא תרע • הקונה ^{הושע י"ג}
 אל ישמח • מקולם לא יחת • ובשנת בצורת לא יראג • יחזקאל ז' יסעי' ל"ח
 ולאום מלאום יאמץ • זרועו יבש תיבש • כי הוצא ישאג ראשית ד' הזכרו'יח
 ויחרדו בנים מיכם • בשופר יתקע • וזרעך גוים יירש • זכרו' ט' יסעי' ע"ד
 ומפניהם אל תחת • כי השקט לא יוכל • תפתה וגם תוכל • יחזקאל ל' יסעי' נ"ז
 מדור לדור תחרב • הוא לכל א"ח וצמסורה גדולה א"צ דכל ^{י"ח ד' ד"ג}
 מבצר ישחק • על סום לא חד וחד זקסין זקמץ ועיין צהגה חזקו' ח'
 נרכב • ועל קר נרכב • הוסיף הרצה על הא"צ הנ"ל ^{הושע י"ד יסעי' ל'}
 האומרים תחנף • והחדל וחמה חני למה לא הציחום ^{ויכח ד'}
 יחדל • ופעמים רבות תבוא צעלי המסורה ול"ע : יחזקאל ג'
 בתוספת היא כמו אשמרה דרכי • ואשליחה להגיד לאדוני חלי' ל"ט ראשי' ל"ג
 והעין בשו"א ויש שהם בקמץ והם מגורת פעל בחולם
 וכשנוספה היא הוסב החולם לקמץ חטף כמשפט • ובאו
 הרוב בשוא להקל והמעט מהם בקמץ חטף כמו אשקטה ^{יסעי' י"ח}
 ואביטה • ואשקלה להם את הכסף • אפשרה בה • אשקה ^{עזרא ח' יסעי' ד"ז}
 לאבי ולאמי • ובמקצת ספרים ואשמעה אחר קדוש מדבר דניאל ח'
 בקמץ חטף וכן כתבו הנגיד (א) וכן עשו בהתחברם עם
 הכנויים העי"ן בשו"א אשר הם לגורת יפעור בחולם שהיה
 משפטים בקמץ חטף • כמו שבאו בקמץ חטף מעוטים מהם •
 באותי ואסרם • הוא יהדפם מפניכם • ואצרנה עקב • אשר ^{הושע י' יהושע ד' ג'}
 פי ה' יקבנו וכן ודם ירדפה • לקריאת בן אשר אבל לקריאת ^{חלום קי"ט}
 יסעי' קצ' יחזקאל ל"ב

בן

והארבע ועשרים (א) ר"ל שדרך הלשון הוא שנתחלק החולם זקמץ
 חטף כאשר יתחזה התיצה צחועות • להקל
 על

שער דקרוק הפעלים

בן נפתלי בשוּגָה ופתח • וכן באו בערתי די בנין הדגש ע"י
 הפעל בקמץ חטף בתוספת ה"א ובכנוי • אף על פי שא
 המנהג לבוא בבנין הדגש (ב) האית"ן ממנו בחולם באו אל
 בנות ז' רות ז' רות ז' בקמץ חטף • ואלקטה בשבלים אלקטה נא ואספתי בעמרים
 יסעי' ח"ד וכן עם הכנוי ובמחוגה יתארהו • ובהעמדה העי"ן בחולם
 חקוק ג' חלום נ"ה ואני בה' אעלוה • אעופה ואשכנה • נחפשה דרכי
 חיכה ג' ונחקה • ואשר הם לגזרת אפעל בפתח בהעמדה בקמץ
 חלום ז"ה סס ע"ז באו נשתחוו ונכרעה • אזכרה אלהים ואהמיה • יחו
 יסעי' ח"ח למשפט נקרבה ובא (ג) פתח קטן תחת קמץ גדול במלה
 ש"ח ז"ח חלום ד' ואקראה לך • וכן ידשנה סלה • ולפי שיצאו אה על משקל
 נחי למד (ד) שהם בסגול יצאו אלו כמו כן בסגול ומצאנו
 ירמי' ד"ג נון נוספת בסופה כי משם אתקנה משפטו אנתקנה
 הנו"ן הראשונה נבלעת בדגש והנו"ן אחרונה נוספת ואמרו
 כי כן מנהג הלשון להוסיף נון באחרונה עד שהכליעוה
 ראשית י"ג בדגש בכף הכנוי כשיבא בהפסק כמו אשר (ה) אראך
 מדבר ד"ה ויחנה •

והחמש ועשרים

בת ארבע אותיות בתוספת יוד
 בתחלה להורות על יחוד

נסתר שפעולתו לזמן עתיד והנמשל יפעל בחולם או יפעל
 בפתח • וכשהוא בחולם ותסמך המלה במקף על מלה
 זעירא או על מלה שהיא מלעיל תחטף העי"ן בקמץ חטף
 יסעי' ו"ט חלום ח"ח במקום החולם • כמו ומלך עז ימשל בם • לבו יקבץ און לו
 איש

על הלשון וזא שלא כמנהג שו"ח חמורח החולם • זהחצר המלה לכנויים • רק
 במקומות מעוטים זאה זהם הקמץ חטף כמשפט : (ב) ר"ל צעחיד אשר חותיות
 סית"ן משתמשים זראש המלה : (ג) והוא נקרא חללינו סגול • והה"ח זמלת
 ואקראה נוספה והיה ראוי ואקרא לך ועם הה"ח ואקראה זקמץ לפני הה"ח •
 וכן ידשנה הה"ח נוספה והראוי ידשן : (ד) ר"ל נחי למ"ד הה"ח שזאה
 זהס סגול לפני הה"ח • וצעצור שזאה זאלה הה"ח זאחרונה לכך זא סגול לפני
 (ה) כאלו כתוב אראנה צנו"ן נוספת • (ו) הטעם

שער דקרוק הפעלים כא

איש אחד מכם ירדה אלף יתמך דברי לבך הן לצדק יהושע ד"ג חשלי ד'
ימלך מלך ונשאר החולם עם המקף במלת כי יגב איש ישעו ל"ג שמוח ד"ח
(ו) ובא כן מפני המאריך שנשתתף עמו וכן יבוא עם המקף

בחולם כשהמלה איננה זעירא ולא מלעיל (ז) כמו יגבל אתו יהושע י"ח
אבל יתמך דברי לבך בא בקמץ לפי שהיו"ד מעומדת חשלי ד'

בגעיא ומצאנו נון נוספת בסופה הק עולם ולא יעברנהו ירמיה ה'
כל היום יברכנהו זבח תורה יכבדני יסבכנהו יבוננהו
יצרנהו ותבא בתוספת ה"א כמו ימהר יחישתה מעשהו י
תלויס ע"ג תלויס נ'
דבריס ל"ג)
ישעיה ה'

והשש ועשרים

בת ארבע אותיות בתוספת תי"ו
בתחלה להורות על יחיד נמצא

שפעולתו לזמן עתיד והנמשל תפעל בפתח או תפעל
בחולם ובמקף בקמץ חטף אם חטאת מה תפעל בו חיו"ב ל"ה

ותכרת לך מהם וגם חמת תגבל בה ופעמים בתוספת ה"א
ותקרב ותבואה ותעגבה על פלגשיהם ותעגבה עליהם
חכמות בחוץ תרונה אלה התי"ו לנקבה ובתי"ו לזכר
תעופה כבקר תהיה י
ישעיה י"ז זכריה ט'
ישעיה ה' יחזקאל ד"ג
יחזקאל ד"ג)
חשלי ח'
חיו"ב י"ח

והשבע ועשרים

בת ארבע אותיות עם תוספת נון
בתחלה להורות על רבים או

רבות מדברים בעדם שפעלתם לזמן עתיד והנמשל נפעל
בפתח או נפעל בחולם ובמקף בקמץ חטף כי תאמרו מה

ירדה לו ופעמים רבות בתוספת ה"א י
והשימנה
חיו"ב י"ט

(ו) הטעם שנשתנה החולם לק"ח צמקק משום שמכח המקף צאה הנגינה צחינת
האחרונה ואם השאר החולם יהיה נח נראה אחר ח"ג צלח נגינה (זה לא יחכן כי
צעצור שלריכין לדזר הנח נראה יקרפ ע"י מהירות הלשון שלא נמשך הנח נראה
הנמשכת מן הח"ג כראוי וחסהכך הח"ג לח"ק אצל כאשר תהיה צה נגינה חז
נחשיך החנועה צעצור הנגינה וצפפרי שפה צרורה הארכתי צזה) אצל אם חכ'
מאריך (הנקרא מתג) אז נמשכת החנועה ע"י המחג ויחכן להיות נח נראה גם
אחר הח"ג (ז) נ"ל הטעם צזה משום שכפי הלשון לריך להיות מהג צצו"ג

ממלת

שער דקרוק הפעלים

והשטנה ועשרים

בת חמש אותיות עם תוספת
יוד בתחלה ווא"ו בסופה

להורות על רבים נסתרים שפעלתם לזמן עתיד ופעמים
רבות בתוספת נון בסופה והמשל יפעלו ואם בהפסד
אשר הם לגזרת יפעלו יהיו בחולם ומלעיל ובאו זולת

י"ח ז' הפסק בחולם אבל הם בהעמדת טעם ובעד השלח יפלו

ראשית ט"ו ויקר' י' וגם את הגוי אשר יעבדו ובגדיכם לא תפרמו ואת מצותו

דברים י"ג תשמרו כלם מלעיל אבל כשנוספה בהם נון קריאתם מלח

רות ז' שמה ל"ד עיניך בשדה אשר יקצרו ואת אשריו תבדתון ידון

חל' ס"ח חל' מ"ה ידון ובא העין בשו"א בהפסק עמים תחתיך יפלו ובא

שמות י"ח שורק תחת חולם במלת ישפוטו הם והוא מלרע ואשו

לגזרת יפעלו בפתח בהפסק בקמץ וכן בזקף ואם באחו

מדבר י' ראשית מ"ג יתקעו ואת הארץ תסחרו למטה אבותיו תשלחו ובאו

זולתי הפסק קמוצים אבל הם בהעמדת טעם כל שולל

ירמיה נ"ח יחזקאל י"ו ישבעו חרדות ילבושו והיה טרם יקראו לא ירעבו ולא

ישעיה מ"ה יקראו ראשיכם תפרעו הגמה את ערלים ישכבו אבל

ישליו אהלים שבא בקמץ בלא העמדת טעם הוא להקל

דברים ל"ג חל' נ"ז על קריאת היו"ד וכן חסיו בו בכ חסיה נפשי וכלם

קריאתם מלעיל אבל כשנוספה בהם נון קריאתם מלרע

יהושע ז' דברים י"ח והמה טרם ישכבון אליו תשמעון זמן בלא הפסק אם

ישעיה ד"ח יהוש' ד' תרעיון בעיו אשר ישאדון בניכם תאהבון ריק ובאו

קמוצים מפני אות גרון ובצירי בהפסק לזרת פעל צירים

ישעיה י"ג חל' קמ"ב וחבלים יאחזון וכן מבלי תוספת נון כבוד מלכותך יאמרו

חל' ד' צק לעם ויאכלו ובאו מהם בהפסק פתוחים קוצים כסוחים

ישעיה ל"ג חל' מ"ח באש יציתו אחר באחר יגשו :

והחשע

מחלח יגבל להיוחו החנועה השלישית ממקום הנגינה (כי זה הוא מקום המחג)
חבל מחלח יתמך שזח מחג ציו"ד ולא רלו לשוסג"פ מחג צמ"ס ולכן
נשחנה החולם לק"ח : והשלשים

שער דקרוק הפעלים כב

והתשע ועשרים

בת חמש אותיות בתוספת תיו
בתחילה ווא"ו בסופה להורות

על רבים נמצאים שפעלתם לזמן עתיד . ופעמים רבים
בתוספת נון בסופה והנמשל תפעלו ואם בהפסק תפעלו
או תפעלו כמו שכתבנו :

והששים

בת ארבע אותיות בתוספת תיו בתחלתה
להורת על יחידה נסתרת שפעלתה לזמן

עתיד והנמשל תפעל או תפעל ובא שורק תחת חולם
במלת ושפתי חכמים תשמורם . שהיה ראוי עם הכנוי קמץ חסלי י"ג

חטף כמו שכתבנו שיבואו עם הכנויים פעמים בקמץ חטף
מקום החולם ובא השורק במקומו . ומצאנו נון נוספת בסופה

תברכני נפשך הנון הנכתב מימן המדבר והנוסף נכלע בדגש ראשית ד"ו
או יהי מבלי תוספת והדגש לתפארת הקריאה והוא הנכון :

והששים ואחת

בת חמש אותיות בתוספת תיו
בתחלתה ויו"ד בסופה להורת

על יחידה נמצאת שפעלתה לזמן עתיד והנמשל תפעלי .
ובא מפואר בקמץ חטף . ותשודרי אותם . ואם בהפסק יחזקאל י"ו

תפעלי בחולם ומלעיל כמו א תחשכי . איך תשקטי . ובא יסעי נ"ד ורמו"מ"ו
שורק תחת חולם במלת לא תעבורי . והוא מלרע ואשר רות ג'

הם לגזרת יפעל בהפסק קמוצים ומלעיל . כעדי תלפשי . יסעיה ח"ט
ולתימן אל תכלאי . כי בשת עלומיך תשכחי . ומצאנו נון סס ח"ג סס נ"ד

נוספת בסופה וכה תדבקין עם גערותי . את אשר תעשיין . רות ג' רות ג'
וכן וראשה מה תחילין :

והששים ושתיים

בת שש אותיות עם תוספת
תיו בתחלתה ונון והיא

בסופה להורות על נמצאות או על נסתרות שפעלתן לזמן
עתיד והנמשל תפעלנה בחולם או תפעלנה בפתח . ובא

מלת ותגבהנה שלא כמנהג שהראוי ותגבהנה . ושניהם
נכונים

שער דקדוק הפעלים כג

ער הנה נשלמו אבני הטור הזה ל"ב :

ויש פעלים אשר לא ימצאו מהם כי אם עשרים ושמונה
 (א) כי יחסרו מהם הפעולים והם הפעלים העומדים
 בעבור כי הם עומדים בעצמם לא תצא פעולתם א' אחר והם
 הפועלים והפעולים . לא תאמר מן עמד עמוד ולא מן הלך
 הלוך ולא מן ישב ישוב ולא מן נפל נפול אבל כשתאמר עומד
 הוא הפועל והוא הפעול ואין צריך לומר עמוד וכן כלם :
ויש פעלים שתאמר בהם הפועל או הפעול (א) איזה
 מהם שתמצא כמו שתאמר שוכן שוכנים או תאמר

שכון שכונין כמו השכוני באהלים . וכן בוטח ובוטחי ונכון שופטים ה'
 להיות השכוני תואר במקום פועל ופעול . בפלם שבעי וחוקאל ד"ח
 שבוטח להם . וכן כי כך בטוח נאמר שהוא תואר . וכן ישעיה ד"ו
 ברוך ה' הוא תואר (ב) כי לא מצאנו מן הקל מזה הענין ראשית ט'
 וכן רב ועצום תואר (ג) כי הקל מצונו פועל עומד : שנות ח'

ויש פעלים שתאמר כל הבנין מהם ולא תאמר מהם
 (ד) לא פועל ולא פעול כי יבא שם התואר מהם
 במקום פועל ופעול כמו קרוב ורחוק ולא תאמר רחוק ולא
 רחוק ולא קרוב ולא קרוב . וכן קטן גבור חזק חכם סקר
 קשע צדיק . לא תאמר מהם קוטן וקטון ולא גובר ולא
 גבור ולא חוכם ולא חכום . ומן יכול לא מצאנו לא פועל
 ולא

ויש . (א) כזר צארחי ענין פועל יולא וענין פועל עומד לפעיל צסימן המחיל
 והחמישיה סימן וי"ו וצעצור שצפועל עומד יולא הפעולה אל הפועל עצמו
 ח"כ הפועל הוא ג"כ הפעול . ולכך נחסרו הפעולים ממיין הזה :
ויש פעלים . (א) כי צעצור היוחו שניהם הפועל והפעול יחכן ג"כ לקרוחו
 צסניהם . (אמנם צכל זאח נחשצו אה ודומיהם לזרים היולאים מן הכלל צעצור
 טעפ"י פרוצ לא נמלאו כן) . (ב) כי מלאנו נכרעה ונצרכו והדומה לו והוא לשון
 כריעה והשתחוויה לא לשון צרכה . וכל לשון צרכה לא מלאנו רק צצנין פעל הדגש .
 (ג) ר"ל מה שצמלאנו מהם צצנין הקל הם פעלים עומדים . (ד) והם פעלים אשר
 לא

שער דקרוק הפעלים

ולא פעול ולא תואר במקרא • אבל במשנה מצאנו התואר
 חגיגה פ' אין דורשין יכול יכולים יכולה יכולות וכן אמרו היה רכוב על החמור
 שנת פ' צמהמדיקין היה הפוש נר חנוכה ועומד ובמקרא לא מצאנו כי ירכב
 רוכב והם ישתמשו בשני הפנים והאחד יספיק או חוס
 או רכוב • אבל רוכב ורכוב אין בהם יוצא פעולה • אחר
 שמות ט"ו הוא פועל עומד • ופירוש סוס ורוכבו (ה) רוכב בו א
 חלים ק"ד עליו • ופירוש השם עבים רכובו כמו מרכבו :

וסבת

הטור הזה (א) שהוא בנין הקל פעמים שהוא
 עומד בעצמו ופעמים שהוא יוצא לזולתו
 וכאשר יהיה עומד הטור הזה שהוא בנין הקל כמו עמד
 הלך וחביריהם שהם פעלים עומדים תוציא פעל הדגש או
 ויקרא ד"ז הפעיל מהם לשני ותאמר מן עמד העמיד יוצא לשני כמו
 חיוז ד"ד והעמיד את הבהמה • ומן הלך הלך כמו ערום הלכו בל
 לבוש • וכאשר יהיה בנין הקל יוצא כמו אכל פעל
 וחביריהם שהם פועלים יוצאים תוציא פעל הדגש או
 הפעיל מהם גם לשלישי תאמר ראובן האכיל את שמעון
 לחם והוא יוצא לשלישי כי הנה ראובן מאכיל ושמעון
 אוכל והלחם אכול • הנה מקרה האכילה יוצא • שלשה
 ואם ימצא פועל יוצא בקל או בדגוש או (כ) בנוסף והם
 (ג) יוצאים לפעולה אחת • הדגוש או הנוסף מורים על
 שמות ל"ד שם ד"ז רוב הפעולה כמו חנני גורש מפניך מן הקל • לא אגרשנו
 מפניך

לא ע"י מעשה הם צאים רק שהענין ההוא נמלא בזמן מן הזמנים צאחד מן הגופים ע"י
 מקרה אשר קרה בו כמו שחראה צאלפ שהצויח המחצר • (ה) כי אלנו היה זה כמו שאר
 פעלים היינו מפרשים רוכבו • רוכב אותו :

וסבת

(א) ר"ל הוראת הצנין הזה הוא לפעמים על פעל עמד ולפעמים על
 פועל יולא • ואוחס השרשים העומדים צצנין הקל • יהיו יולאים עפ"י
 הדגש בפעל הדגש וזה הפעיל כאשר מצאנו המחצר והולך: (ב) ר"ל ההפעיל • ונקרא
 נוסף כאשר שנוספה ה"א צראש השורש: (ג) ר"ל אם הפעל שהוא עומד צקל מלחנו
 לכי

שער דקדוק הפעלים כד

מפניך מן הכבוד וכן הדומים לו ובמקומת מעוטיים ימצאו
בנין פעל הדגש ובנין הפעיל פעלים עומדים . וכשהם
עומדים באים לחזק הפעולה לפיכך באו בזה הבנין . וזה
ההפרש בין בנין הקל עומד ובין בנין פעל או הפעיל עומד
כמו ושער שחור צמח בו שהוא עומד מן הקל וכן ושערך ויקרא ד"ג
צמח מן הדגש עומד אלא שזה מורה על רוב הצמיחה יחזקאל י"ו
ועל מהירותה לפיכך נשתמשו בו בבנין הדגש . וכן אדמו ח"כ ד'
עצם מפנינים קל עומד וכן אם יאדימו כתולע הפעיל יסעי ח'
עומד לא שזה יותר אדום וכאשר תמצאם עומדים אע"פ
שלא תמצאם יוצאים ותרצה לבנות מהם פועל יוצא תעשה .
כמו לא הקיץ הנער הקיצו ורננו שהם פעלים עומדים . ע"ה ד"ד יסעי פ"ו
אעפ"י שלא מצאנום יוצא ותרצה לומר פלוני העיר פלוני
משנתו תאמר הקיצו על כן צדקו האומרים בתפלתם המקיץ
נרדמים ולא צדקו התופשים עליהם וכן אמר חכם גדול
בשמוש הלשון בפיוטו הקיצוני רעיוני ואישוני נרדמים .
ואדוני אבי ע"ה תפש עליו ואמר כי לא יתכן שנעשה אותו
פועל יוצא אחר שלא מצאנוהו בכל המקרא כי אם עומד
ואם תאמר (ד) אם נצטרך להעבירו לפעול איך נעשה
נאמר העירו . ונאמר בלשון אחד היוצא ובלשון אחד
העומד ודומה לו לשון שתה והשקה שלא תאמר השתני
מן שתה ולא שקיתי מן השקה . אלא בלשון אחד הוצא
השותה ובלשון אחד הוא המשקה . ואני אומר אעפ"י שחזק
אדוני אבי ע"ה טענת התפישתה איננה טענה . ואינו דומה
ללשון שתה והשקה כי לא מצאנו (ה) השתה ולא מצאנו

שקה

לפי הוראות הענין שהוא עומד ג"כ צפעל הדגש ובהפעיל וכן היוצא לשני צקל יוצא
לשני גם צשני הצנינים אז חין הצדל צין הקל והכזד רק שהנמלא צקל מורה על קלות
הענין והנמלא צצניני הכזדים מורה על כבדות הפעולה : (ו) ר"ל אם נצטרך לדבר
מענין הפעולה הוצא מן חיש הפועל חוזה חל חיש הפעול (והיינו פעל יוצא) חין
נעשה : (ה) ר"ל שלא נמלא השורש שתה צצנין הפעיל ולא השורש שקה צצנין הקל .

כי

שער דקדוק הפעלים

שָׁקָה במקרא בשום ענין לא עומד ולא יוצא אבל
 אחר שמצאנוהו עומד נעשה אותו יוצא ויהיה בנין
 עומד ויוצא אם נצטרך כי אין בנין זולתו לעשותו
 יחזקאל י"ו ושערך צִמַח שהוא פועל עומד אם נצטרך לעשותו
 נעשהו ויא יטעון הטוען אחר שמצאנוהו עומד איך נעשה
 יוצא ויהיה בנין אחר עומד ויוצא הנה הראינו לו רב
 בבנין אחד עומד ויוצא כי מצאנו בבנין הקל עומד ויוצא
 שמוח י'קהלת ב' כמו הצומח לכם מן השדה פועל עומד יער צומח ע
 שוכני ה'השלי ד"ג פועל יוצא וכן אז הלמו עקבי סוס פועל עומד הלמ
 בל ידעתי יוצא ובבנין הפעיל כי כל ישעי וכל חפץ
 ש"ג ד"ג ופעיה נ"ה לא יצמיח עומד והולידה והצמיחה יוצא וכן רבי
 חיוז ל' אחרים נמצאים זולת אלה וכן בדגש קודר הלכתי עומ
 חיוז ד"ד ערום הלכו בלי לבוש יוצא אבל בבנין הקל אם
 מצאנוהו יוצא לא נאמר ממנו יוצא (ו) אחר שנוכל לומר
 מבנין הדגש או מהנוסף שהם יוצאים ברוב :

ועליו הטור השני נקרא בנין נפעל

והוא מקבל כח הטור הראשון ומקרהו כאשר תאמר
 שואע י"ג שמר ובנביא נשמר השם יתברך שמר ישראל על ידי הנביא
 וישראל היה נשמר הנה נשמר מקבל מקרה שמר (ז) אבל

ועמשיא
 כי אלו מלחנו השורש שחה זהפעיל עומד או באמת היינו אומרים ג"כ ממנו פעל וולא
 כדרך שאנו אומרים מן הקיץ הקילוני וכן אלו נמלא השורש סקה זקל יולא או
 נאמר ממנו ג"כ פעל עומד מסצרא אצל השחא שנמלא שרש סקה זהפעיל יולא או
 נאמר ממנו העומד מסצרא באוחו הצנין כי הצנין ההוא אינו מיוחד לפעלי העומדי
 וכן שחה מלחנו עומד זקל לא נאמרהו מסצרא ליולא באוחו הצנין צעצור שהצנין
 הזה אינו מיוחד ליולאים ומצנין לצנין כ"ע מודים שלא נוכל להמליח ולאמר שורש
 הנמלא צצנין אחד צצנין אחר שלא נמלא השורש ההוא : (ו) והיינו שאפשר שנאמר
 פענין ההוא צצנינים אחרים אף אם אנו לא מלאנוהו צצנין אצל אנהנו מסצרא
 ודאי לא נוכל לאומרו צצנינים שלא מלאנוהו וזה כלל גדול דקדוק והמחבר קל
 צצור ידוע ומפורסים : (ז) ר"ל שהצנין נפעל נחלק לשני מינים המין האחד הוא

שמורה

שער דקדוק הפעלים כה

ועמשה לא נשמר מקבל המקרה מעצמו ואין לו פועל אחר ע"כ ד'
זולתו כי פירש לא נשמר שהוא לא שמר עצמו מן החרב
והפעלים העומדים לא ימצא מהם בנין נפעל מקבל מקרה
בנין הקל כי בנין הקל מהם המקרה עומד בעצמו ואיננה
יוצא מאתו אל זולתו והוא הפועל והוא הפעול אבל כצל

בנטותו נהלכתיו ארץ ארץ נושבת כערים אשר ליה חלים ק"ט שמות י"ג

נושבו (ח) אינם מקבלים מקרה בנין הקל כי אם מבנין יחזקאל ד"ו

הדגוש שהוא יוצא כי נהלכתיו מקבל מקרה המהלך אותו

לא ההולך כי הוא עצמו ההולך וכן ארץ נושבת כערים

אשר לא נושבו מקבלים מקרה המישיב לא היושב כי האדם

מישב והארץ נושבת כי לא תקרא הארץ נושבת בעבור

היושבים בה כי אם בעבור המישיבים אותה והם הבונים

בה בתים ונוטעים בה כרמים ועובדים האדמה ועושים

צרכי העיר כי זולת זה לא היה יושבים בעיר אם כן העיר

נושבת בעבור המישיבים לא בעבור היושבים כי המישיבים

הם סבת היושבים וכן נגש יוסף ורחל מקבל מקרה ראשית ל"ג

המגיש אותו ולא הנוגש כי הוא עצמו הנוגש וכן ונקרב שמות ד"ז

בעל הבית א האהים מקבל מקרה המקריבים אותו והם

הדיינים והיה זה בעבור שאינם יכולים לקבל המקרה

ממינם שהוא בנין הקל ע"כ כן נשארים למין אחר שהוא

בנין הדגש או הנוסף ומקבלים מקרהו וכן נהיה הדבר מ"ח א'

הזה הנהיה כדבר הגדול הזה מקבל מקרה עושה ההויה דברים ד'

כי

שמורה על הענין שהפעולה נעשה זו כאשר צארה המהצר והמין השני הוא פעולה

שהזרת אל הפועל עלמו כמו ועמשה לא נשמר שלא שמר עלמו : (ח) ד"ל שהצנין

נפעל אינו מיוחד לצנין הקל כלל רק הוא משמש כ"כ לצנין הכבד ואם האמר נפעל

הדגש ראובן י"ב את העיר האמר העיר נושבת ויהיה כאלו האמר י"ב נושבת מצנין

פקד שהוא חולדת הפקד (וצלתי ספק יש טעם אף אם

אנחנו לא ידענוהו למה נשתנו אה השדשים לצוא החולדה מפעל הדגש

צנין

7

7

שער דקרוק הפעלים

כי הוא סבת ההויה והנה נהיה כמו היה (ט) לא שכנה
נראה בו הפועל וכן ונעלה הענן והדומים להם מבני
נפעל מן הפעלים העומדים לכל אחד . התבונן ותמצא
וכמו שנאמר מפעלים העומדים . פעל מבלי נפעל כן נאמר
נפעל מבלי פעל כמו נשבע נשבעת שלא נאמר ממנו ש
שבעת . וכן נותר לא נאמר ממנו יתר יתרת כי אם נותר
נותרת ולדעת רבינו יונה נאמר גם כן יתר יתרת
ש"א ט"ו שמצאנו ואת היותר הרמזנו ולפי דעתי שהוא תואר א
שם הפועל (י) ואעפ"י שהוא שם הפועל ויש לנו לבנו
ממנו פעולה . אחר שמצאנו בו פעולה אחרת והוא בני
נפעל אין אנו צריכין לפעל הקל אבל במקום שנמצא שם
פעל או שם תואר נאמר ממנו פעל הקל אם לא נמצא
נפעל כמו מן דנה נאמר דנה דויתי . ארודה ירוה אח
יחזקאל ו' שמצאנו ממנו השם והתואר . ומלת נשברתי ארת לכם
הזונה אמר שהוא כמו שברתי והוא יוצא . ואנינו נמן
שיהיה בנין נפעל יוצא לעולם כי אין לעשות מן הפעול
פועל והנכון שהוא עומד כמשפטו : ואת . הוא כענין מן
שמות מ"ד כמו הם יצאו את העיר . ופירושו נשברתי מן לבם הזונה
ראשית ו' יסעי' מ"ג (י) ובא בענין ויתעצב אל לבו . וכן לפני לא נוצר אל
אמרו שהוא כמו יצר כי ידמה פירש הפסוק לפני שנוצרת
אני לא נוצר אל וחלילה חלילה לומר נוצר על יוצר כל

יתבדך

צננין נפעל) : (ט) ר"ל צאשר שמלת היה אינו מורה רק על ענין המליחח כאלו
תאמר ענין פלוני יש לו מליחח צומן עבר או צומן עתיד כאשר כבר בארתי לכן אין
חילוק צין היה או נהיה רק שמלת היה לא נראה צו פעולה כי חוכל לומר דבר זה היה
מאז צלחי התחלה אבל אם תאמר נהיה מורה שההויה נעשית ע"י פועל העושה
ההויה ההיא וזה שכתב המחבר נראה צו הפועל : (י) ר"ל אף שאנחנו צונין פעל
מן השם התואר ומן שם הפעולה וא"כ גם אם המלה יוצר הוא שם היונו נוכל לומר
שמנו יתר יתרת מ"ח אחר שמלאנו צו פעולה אחרת כו' : (יו"ד) ר"ל שדברה התורה
בלשון צני האדם לשגר את האוזן אף שהדבר בעלם לא יתכן כלפי מעלה כמו שצריכין

לפרש

שער דקרוק הפעמים כו

יתברך ויתעלה לפיכך פירשו נוצר כמו יצר ורצה לומר לפני שיצרתני אני לא יצר אל. והנכון כמו שפירשו אדוני אבי ז"ל שהוא עומד ככל נפעל עומד כמשפטו. ונוצר הוא (יא) בינוני פעול שהוא התואר והוא פתוח לפי שהוא סמוך למלת אל כמו ונאמן רוח. ופירש הפסוק לפני שיצרתני אני עשלי י"א היצירות לא היה דבר נוצר על יד אל זולתי ואחר שיצרתני כמו כן לא היה דבר נוצר על יד אל זולתי ופירשנו נוצר בינוני ולא עבר לפי שאין נפעל עבר סמוך (יב) :

והטור השני נקרא בנין פעל הדגוש :

וגם נוסף הוא בבינונים (א) שנוסף בהם מ"ם. והיה לבינונים התוספת הזו לפי שלא יתכנו לומר בלי תוספת כי אם היינו אומרים פוקד הנה הוא קל כי אין אחר החולם דגש כי עם החולם לעולם יבוא נח ולא יתכן דגש אחר הנח אם לא תהיה המלה מלעיל שיהיה הנח קיים (ב) לפני בא הדגש. כמו הרים נזלו והדומים לו. וזאת המלה לא יתכן קריאתו כך ואם היינו אומרים פקד או פקד ידמה לצווי ואם היינו אומרים פקוד ידמה למקור שהוא פעמים בחולם ובדגש כמו יצר יסרני. קנא קנאתי וכן גם הפעול תלי קי"ח מ"א ח"ט אם היינו אומרים פוקד ידמה לבנין פועל לכן לא יתכנו הבינונים מבלי תוספת. וסבת הטור הזה שהוא יוצא פעם

לשני

לפרש ג"כ הענין ויתעלז א לכו : (יא) ר"ל בינוני מצנין נפעל והיה ראוי להנקד בקמץ כמשפט הבינוני וזו צפחה מפני הסמיכות : (יב) כי הפעלים לא יסמכו אל דבר אחר ולא דבר אחר נסמך אליהם. כאשר דבר צרתני :
והטור השני (א) הבינוני הוא מפקד מפקדים כו' : (ב) כי ע"י שלדיכום להכפיל את האות הדגושה יקרה ע"י מהירות הלשון שחנולע הנה נסתר לכן לא יהיה דגש אחר הנה אצל חס פמלה

שער דקרוק הפעלים

לשני פעם לשלישי ולפי שרבו תוצאותיו (ג) ו
אותיותיו על שלש אותיות היסודיות :

ועליו הטור הרביעי נקרא בנין פע שלא נזכר שם פועלו :

והוא (ד) מקבל כח הטור הג' ומקרהו ונרגש גם הוא
כמורה ונקרא כן בעבור כי לא יתכן לעולם מבלי פועל א
ולא נזכר בו (ה) רק בבנין נפעל נזכר כשהמקרה יוצא מא
ש"ז כ אשר הודעתך במלת ועמשה לא נשמר הנה עמשה פוע
ופעול הנה כשאמרנו נשמר נזכר פועלו אבל בנין פע
לעולם לא יצא מקרהו מאתו כי אם מפועל אחר שדגש נוס
ולכן אין בו צווי כי פעולתו ע"י אחר לא ע"י עצמו וא
יצוה אדם לחבירו על דבר שאינו בידו (ו) וכל פועל אש
תמצא נבנה עליו הטור השלישי תבנה עליו הטור הרביעי
וכן כל פעל שתמצא נבנה עליו הטור הרביעי תבנה עליו
הטור השלישי : וכן בשאר הפעלים :

והטור החמישי נקרא בנין הפע הנוסף :

והוא נוסף בכל הבנין (ז) אבל תוספת העוברים נעדרה
בבינונים ובעתידים דווקא ממקומות מעוטים : והיה זה שלא
יכברו

המלה מלעיל אי אפשר שהצולע כי לריכה להמשך צעזור הנגינה : (ג) ר"ל הדגש
מפבלח אח האוח ויהיה א"כ השרש צתד' אוחיות : (ד) ג"ל שהוא חולדת הפקד ואם
חאמר על הפועל פקד חאמר על מי שנעשה בו הפעולה פקד ועל דרך
כל הבנין : (ה) ר"ל אף שבנין נפעל גם הוא חולד' הפועל ולמה לא
נקראהו ג"כ צזה השם לזה אמר כיון שיש מין נפעל אשר מורה על בנין עשיית הפעולה
צכזעל עלמו כמו ועמש' לא נשמר וצזה המין נזכר שם הפועל להיוחו הוא עלמו הפועל
והפעול : (ו) ר"ל אש נמלא שהפסוק משחמש צאחד מן השרשים צחולדת הבנין
פוכל אוחנו לצנות מסנרא האצ מחולדה ההיא וכן צהפוך : (ז) כי הבינוני מפקד

והעקיד

שער דקרוק הפעלים כו

יכבדו על הלשון שתי אותיות נוספת כאחת וסבת הטור
הזה שהוא יוצא פעם לשני פעם לשלישי ולפי שרבו
תוצאותיו רבו אותיותיו על שלש אותיות היסודיות :

ועליו הטור הששי נקרא בנין הפעל שלא נזכר שם פועלו :

והוא מקבלי כח הטור החמישי ומקרהו ונוסף גם הוא
במורה וכל פעל אשר תמצא נבנה בטור החמישי תבנה
עליו הטור הששי וסבתו כסבת בנין פעל :

והטור השביעי נקרא בנין פועל (ח) הנוסף או הכבד :

כי הכבדות מפני התוספת א"א כי זה הצנין צטל ומצוטל
והוא נוסף בבינונים לבד צראיות גמורות ונכוחא כמו
והיה זה לו כאשר היה לבנין סכתצתי צספר הצחור צמחמר
פעל הדגוש כאשר הודעתך א' צעיקר ה' :

(ט) ובנחי העין תמצאנו בן ארבע אותיות כי למד הפעל
נכפל בכל בנינו ובמקומו אגלה לך צפוננו וסבת הטור הזה
שהוא יוצא פעם לשני פעם לשלישי ולפי שרבו תוצאותיו
רבו אותיותיו על שלש אותיות היסודיות :

ועליו הטור השמיני נקרא בנין התפעל :

ונוסף

והעחיד אפקיד והיה ראוי מהפקיד אהפקיד : (ח) צאשר שבעלא צפסוק ואת
הנערים יודעתיו (ס"א א"ד"א) דמשופטי

אחחוק (איוצט) תאבלהו אש (איוצד) (צאהק"ח צא"ק חאכלהו חמורח החולם)
מלושני צסחר רעהו (חליס ד"א) כלס בני ארבע אותיו לכך גזר המחצר
וסיעתו שאלה ודומיהם הם צנין צפ"ע וצדק זה שופט שופטת כו
הציונוי משופט כו העחיד אשופט כו כלס ע"ד פעל הדגש
והצחור צספרו השיג עליו כאשר כחצ"ג כצהג"ה פה : (ט) ר"ל
צשאר הגזרות לא נוסף אות חוץ מהוי"ו הנמשכת מן החולם אצל גזרות נחי עי"ן נכפל
צה למ"ד הכעל כאשר יצואר צמקומה :

הטור

שער דקרוק הפעלים

ונוסף גם הוא כמוהו אבל זה נוסף בכל הבנין ולא תמיד
עלת זה הטור שהוא דבוק עם הטור השביעי (א) כי
בפעלים נחי עין ובפעלי הכפל כי לא נבנה הטור השני
בשלמים כי אם בפעלים א"א והם שלשה לצד כמו שמו
מעוטים *לכן בשלמים הוא צספר הצחור הנ"ל ע"ש
סיקבל מקרה מהפעלים אחרים ויתכן כי בשלמים
התפעל מקבל מקרהו מבנין פעל הדגוש כי גם הוא דגו
הע"ן כמוהו * וסבת הטור השמיני הזה נשתנה מסבות
שאר מקבלי המקרה כי הוא עצמו מסבב להיותו מקבל
ראשית ד"ג הנקרה כמו והתברכו בזרעך * הם יסבבו הברכה לעצמם
בתפלתם שיאמרו האל יברכנו כמו שברך זרע אברהם
ראשית י"ג אבל ונברכו בך אינו כן כי פירושו שאני אברכם ויבורם
דברים ד"ט בזכותך לא מסבתם * וכן והתברך בלבבו וגומר ר"ל שהוא
ויקרא ד"ה יסבב הברכה לעצמו ויאמר שלום יהיה לי * וכן והתנחלתם
אותם לבניכם * שפירושו והתנחלתם מהם * כמו הם יצאו
ראשית ח"ד את העיר שפירושו מן העיר * ופירש והתנחלתם אותם
אתם תסבבו שתהיה מונחלים מהם ותנחילום לבניכם
אחריכם * והסבה שתקנו מהם ותחיו אותם להיותם לכם
צמד צ"ד לאחוז ותעבדו בהם לעולם וכן והתאווהם לכם לגבול
קדמה

הטור השמיני (א)

לדעת המחזר יהיה ההתפעל חולדה הטור השביעי
או חולדה פעל הדגש כאשר מפרש צסמוך * והרצברכו
צזרעך * הם יסבבו כו' האל יברכנו כו' א"כ האל הוא המצרך אוחס אחרי שהם
יסבבו אותה הצרכה והרי המצרך הוא הכועל והוא האז והמצרך הוא הפעול והוא
החולדה * ואם יהיה ההתפעל חולדה הטור השביעי יהיה האז מצרך על משקל
משופט ואם הוא חולדה פעל הדגש יהיה האז מצרך (צחילוף) הפחת
לקמץ צעצור הרי"ש) והנה צנחי עי"ן מלאנו צטור השביעי (לדעת
המחזר) שולב קומם בוגן ודומיהם ועל אוחו משקל צעלמו מלאנום צהתפעל
דהתקומם והדומה לו לכן נאמר צנחי עי"ן צטור השביעי הם
האצות להנחי עי"ן צטור השמיני * אבל צשאר הגזרת שמשקל ההתפעל
זהם

שער דקרוק הפעלים כח

וקדמה . אתם תסבבו להיותכם נגבליים לגבול קדמה מחצר
 צינן שתורישו יושבי הארץ עד הגבול וכן כלם על זה הדרך .
 אבל מהקשים שבהם הראיתי לך טעמים . ופעמים המקרה
 יוצא מאתו בלבד כמו התהלך נח . ופירש התהלך נח בעבור ראשיתו
 היותו ברורות רשעים וחומסים ולא התבודדו לעבודת
 השם יתברך וליראתו כי אם הוא לבדו . אומר כי הוא סבב
 בהתבודדו לבדו והתפרדו מחבורתם להיורג הולך ארץ
 האלהים כי אם היה מתחבר עמהם אעפ"י שהיה לבו שלם
 עם ה' אלהיו היה למד ממעשיהם כמו שאמר החכם הולך
 את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע . אבל בהתפרדו
 מחבורתם והתבודדו לבדו הוא סבב להיותו הולך ארץ
 האלים . וכן מנהג הרשון כי בהראות רוב הפעולה בפועל
 יאמרו לו בלשון נפעל והתפעל . כמו הנדבקים בך . יחזקאל ל"ג
 הנדבקים . אז נדברו ידאי ה' . ובלשון התפעל כמו מדבר ססט חלאכיג חדב'ז
 איו . מתדפקים על הדלת מתנקש בנפשי להמיתני . ועתה סופטיו י"ג ס"א ח"ך
 אל תתלוצצו ויש התפעל שמראה שמקבל המקרה ואינה יאעיה ד"ח
 כמו והתברך בלבבו כי הוא אינו ברוך . וכן והתמכרתם דברי ד"ט דברי ד"ח
 שם לאויבך שהרי אומר ואין קונה וכן מתכבד וחסר לחם . חשלי י"ג
 כי הוא אינו נכבד אבל מראה עצמו כן . וכן מתעשר ואין חשלי י"ג
 כל . מתרושש והון רב . מתהלל במתת שקר . שכב על סס ד"ה
 משכבך והתחל : ס"ג י"ג

ומאנה

הטעמים שהראיתיך תרע ותשכיל לכל אשר
 תמצא . ושמונה הטורים האלה אשר זכרתי

לך

זהם הוא שזה למשקל פעל הדגש כי שניהם דגושים . ואינו דומה אל אוחס הנמלאים
 צטור השביעי כי הם אינם דגושים רק מנוקדים בחולם . וגם אוחס השרשים חוץ מנחי
 עי"ן הנמלאים צטור השביעי . לא נמלא אחד מהן בחנ"ך צטור השמיני (והמלה
 יודעת) אינו מוכרח שהוא מזה הצנין כי נוכל לומר שהוא נוצנין הפעיל והראוי
 הודעתו בחליף היו"ד צה"ח) מכח כל זה ראוי לומר שצטור השרשים יהיה פעל הדגש
 האצ"ן הטור השמיני . ועפ"ז יוצנו דברי המחבר על נכון :
ומאנה

שער דקדוק הפעלים

דך לא תמצא פועל במקרא (א) שיבנו כלם עליו אב
 תמצא פועל בשני טורים * ופועל בארבע טורים ופועל
 בשישה * ואשר מצאנוהו שגיא כח משאר הפעלים ונמצא
 בו כל הטורים לבד מבנין פועל הכבד (ב) הוא פועל פקד
פָּקַד ועליו אבנה לך השבעה טורים אבנים שלמו
 וממוצאו תרע ותשכיל לכל הפעלים :

והנה לך שבעת הטורים שמצאנו ממנו בנין הקל

ראשי ד"ח מדבר לח פקד את שרה בנין נפעל ולא נפקד ממנו איש
 יפעיל בנין פעל הדגוש ה' צבאות מפקד כלי מלחמה בנין פועל
 שמו' לח ראשית ל"ט אשר פקד על פי משה בנין הפעיל ויהי מאז הפקיד אותו
 ויקר' ה' שופטים ד' בנין הפעל אשר הפקד אתו בנין התפעל התפקדו לה
 ש"ח ד"ח מבנימין ואת הנערים יודעתיו מבנין פועל הכבד גם הוא
 ימצא ממנו שבעה אבל רוב המדקדקים אמרו שהי"ד במקו
 שופטים י"ג ה"א הודעתיו וכן אם ויולדת בן מבנין פועל הכבד גם הוא
 ראשית ח' ימצא ממנו שבעה וגם שמונה כי יום הולדת את פרעה הוא
 מקור מבנין שלא נזכר פועלו מהנוסף והנה הם בו שמונה
 אבל אמרו רוב המדקדקים כי ויולדת בן מורכב מן עני
 ובינוני כמו שאנו עתידים לבאר בעזרת האל :

והנה הודעתוך סבת השמנה הטורים ואודותם ועתה

אודיעך מקומותם למושבותם :

הטור האחר פועל הקל ופעלתו וכן פעלת כל בנין

בשלשה דרכים עוברים ובינונים ועתידים :

העוברים הם שלשה על שלשה פקד פקדת פקדתי

פקדו פקדתם פקדנו פקדה פקדת פקדתן
 והנשתוים בהם לזכר ולנקבה פקדתי פקדו פקדנו :

ופתחת

ומאכה (א) ר"ל שאין שורש צחנ"ך אשר ימלא בכל השמונה בנינים והשורש

פקד ימלא בכל הצנינים חוץ מצטור השציעי * ושאר השרשים יט
 מהם שנמלאו צטסה צנינים ויש מהם צפחות : (ב) ר"ל הפועל
 פקד הוא הוא אשר יפה כחו שאר השרשים : ופתחת

שער דקדוק הפעלים כט

ופתחה עליהם פתוחי חותם עשרה כנויים ובהתחברם עם הכנויים תשוב פ"א הפעל הקמוצה שואית *

זהכנויים מורים על הפעול **א"ח** חוזה הדין כולל כל פועל או
(א) הידוע הנזכר ולפיכך **שס** כשהחנועה הראשונה קמץ
נקראו כנויים כי הם במקום והשלה מלרע או **שס** הצל
(ב) שם הפעול והשם **צסמיכות** כמו מן דצר דצר ה' :

מכוסה בכנוי כמו ואל אדם לא **אכנה** שהוא ענין כמות מום חיוז ל"צ

איש והעלמו (ג) ופעמים תבא הידיעה אחריו כמו **וישנו** ש"א ד"א

את טעמו בעיניהם עונותיו ילכדנו את הרשע ויכו האחד משלי ה' ש"צ י"ד

את האחר וזהמתו חיתו לחם אשר לא יעבדו אתו את חיוז ל"ג ירמיה ד"ז

נבוכד נאצר ביאה את תרומת ה' שיתמו נדיבמו שמו ל"ה תלויס פ"ג

ואחריתה שמחה תוגה ותפתח ותראהו את הילד ישנו משלי י"ד שמות צ'

עם אחד ועמיהם הימן וידותן חצוצרות רוצה לומר ועם ד"ה א' י"ו

הימן וידותן היו חצוצרות ואתה כי הזהרתו צדיק אראנו יחוקא ג' מדבר ד"ד

ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקבוקם מתאורה

ואין נפשו עצל ואני בתוך הנולה ואח"כ זכר יחוקאל בן משלי י"ג יחוקא א'

בוזי הכהן ויבדילים אמציהו להגדוד אשר בא אליו באש ד"ה צ' ד"ה

תשרפנו את אשר בו הנגע אשר אנכי נותן להם לבני ישראל ויקר' י"ג יחוקא א'

ויעשו גם הם חרטומי מצרים הנני מאכילם את העם הזה שמות ז' ירמיה ט'

לענה והכרובים עומדים מימין לבית בבאו האיש לא היה יחוקאל ו'

משקל לנחשתם כל הכלים האלה והדומים להם ויש ירמיה נ"ב

שתבוא הידיעה אחריו עם הכנוי כאמה בתה (ד) וזה היה יחוקאל י"ו

לענין

ופתחה (א) וצמקום שנאמר ראובן פקד את שמעון (ויהיה שמעון הפעול)

נוכל לומר ראובן פקד אחיו חס הוא ידוע שדעתו על ראובן *

וכדי לקלר הדבור נאמר צמקום פקד אחיו פקדו ונחסר מלת את ולא נשאר רק וי"ו

הכנוי ועל דרך זה ילכו כל כנוי הפעלים: (ב) ר"ל צמקו' שם הגוף שהפעול

נעסית צו: (ג) ר"ל אף שהכנוי צא חמור הגוף הפעול מ"מ מלאנו שמכורש שם גוף

הפעול וצא הכנוי ג"כ כמו צכל חלה שהצויא: (ד) ר"ל להשוותם יחד האם כצת

והצת

ח

ט

שער דקרוק הפעדים

ראשית ד' לענין הדמיון וכן פעמים יבוא השם במקום הכנוי כמו נשי
 שמוח ד' למך האזינה אמרתי כמו נשי ואל משה אמר עלה ה' ה'
 ש"א י"ג במקום אלי וכן ואת יפתח ואת שמואל כמו ואותי וכן
 ראשית ב' ולאדם לא מצא עוד כנגדו כמו ולו והאר פניך על מקדשך
 דניאל ח' דהשמים למען דה' כמו למענה :

פתוחי פקר עשרה

פָּקְרוּ י"ה עין קמוצה כמו ח"א וכן כל כנוי הנסח' והנסחרו
 ראשית ל"א ולא נתנו אלהים והנסחרה יש לכל אחד עשרה
 ירמיה ל"א ושקרו כרועה עדרו או כנויים וכל כנויי הנמלחים י'
 ראשית ח"ג פְּקַדְרוּ כלו קמץ וקְרָאוּ וכל אחד ששה כנויים ולכן
 זמון : כנוי המדבר צעדו ח' כנויים
 וסימוך וח"י זהפ :

פְּקַדְךָ ד' עין בקמץ כי הוא מלעיל לעולם צור ילדה
 דברים ל"ב חשי ועבדך שש שנים ופעמים תכתב היא
 דברים ט"ו חלום קכ"ה המבטא אחר כף הנמצאת הקמוצה כמו וחסירך יברכוכה
 ירמיה ז' ח"א י"ח ולא יענוכה כי לא ימצאכה ולא יעצרכה הגשם למען
 יחזקאל ח' הראותכה והדומים להם או ח"א חין זה שח צעחידו וצמקו
 פקדה כשיבוא בהפסק ולמד כמו שהציח כאן צמסל לכן היה
 הפעל בסגול שמע לאביך לו להציאם צעחידים ולא כאן פי
 חשלי ד"ג זרה ילדה ופעמים יבא עם לח נמלסה צעוזרים לעולם :

דברים ל"ג הזקף כמו אביך קנה או למד הפעל בקמץ והכף בשווא
 פקדה וכן כל כף נוכח הזכר הנמצא והידה כן שלא יתערב
 נעויה נ"ה (ה) עם כף הנקבה וכן מצאנו ולקדוש ישראל כי פאדה
 שם ל' חלום נ"ג כשמעתו ענה פזר עצמות חנה תמים אתה בדרך מיום
 יחזקאל ד"ח דברים י' והבראך וערותיו וחקיו אשר צנה וכן בא בלא הפסק מדה
 ירמיה ד"ג ענה ה' ולנקבה לא יאמר כי אם בצירי למד הפעל אעפ"י

שמצאנו

והנח כהחם וכן העם ככהן כו' : (ה) ר"ל שח לת"ד הפעל צקמץ להצדילו מלשון
 הנקבה

שער דקדוק הפעלים ל

שמצאנו קראף הי' כי פארף השני' שידמה שידבר נגר יאעיה נ"ד יאעי' פ'
הנקבה וכן הנני נותנך ביד אשר שנאת לכן הנני נותנך יחוקא נ"ג אס נ"ח
לבני קדם למורשה אינו כן כמו שידמה כי כשידבר כנגד
(ו) הכנסה ידבר פעם לשון זכר ופעם לשון נקבה כמו
שכתבנו אבל אותך נמצא שוה לזכר ולנקבה כי לא נמצא
בצירי וכן עמך בך לך וכן אתך ואחד נמצא בצירי
וחסדי מאתך לא ימוש :

יאעיה נ"ד

פקדני העין כמוצהו והלמד פתוחה וזה אינו
כמשפט הנקוד כי אחר (א)
הלמד נח נסתר והי' משפטו
קמץ אבל מצאנוהו פתח

פעלני ופעלתני הפעילני והפעלתני כמו אכלני
הממני הציגני בלעני אשר לקחני ושמרני זכרני
הנחש השיאני והוא קללני פני כוא והכני אשר הנחני
כי הפרני יסרתני ואוסר והוצאתני מן הבית הזה

ירמיי' נ"א ראשי' ד'
אס נ"ח אס ל'
אס ג' מ"א ז' ראשי'
ל"ב ראשית ד"ד
אס מ"א ירמיי' ל"א

והזכרתני אל פרעה ובהפסקהם כמוצים מלא כרסי מעדני ראשית מ'

הדיחני והי' שכחני כי אם ברכתני ולמה רפתני וכן
בזקף כי ארץ הנגב נתתני וחברו עקב כי בני רתני כי
נחמתני אם יוכל להלחם אתי והכני כי עבדך יואב הוא רות ז' א"א י"ו

צוני הי' מבטן קראני ובאו בקמץ זולת ההפסקה הורת כי ש"ב י"ד יאעי' מ"ש
כן המשפט מפני הנח והנסתר למדה רמיתני צרפתני בל ש"א נ"ח חליס ש'
תמצא הי' קנני ראשית דרכו ענני במרחב יה הורני לחומר חשלי ח' חליס קי"ח
וכבר בא למיד הפעל בפעל דוגוש בצירי ויפרני מלכת יאעיה מ'

בדרך העם הזה :

פקדם

הנקבה שנאה הלמ"ד צלירי : (ו) ד"ל כנסת ישראל :

פקדני (א) כי הנגינה צאה צלמ"ד הפעל צמלח פקדני והנגינה נמשעת צמזשא
צאופן שנמשך עמה נח נסתר (וכ"כ הציגור צהג"ה) ולכן ראוי להינ'

קמץ

שער דקרוק הפעלים

עמוד ט' פקדם כלוקמץ • ובא ובצעם בראש כלם בפתח הלמץ

מפני שהמלה מלעיל ופעמים כנוי נסתרים במים

שמות ט"ו ויו כמו כפמו ים • וכן וגרשתמו וכן תבדלעמו ארין

תורישמו ידי • תביאמו ותפעמו ויהרומים להם • פקדכם

העין בפתח לפי שהוא מלרע א"ח פוי"ו נוספת והוא בנו

לרוב התנועות והכף בסגול חציאס וחטעס :

וכן כל כם כן • שהוא כנוי בסגול לעולם • פקדנו כלוקמוץ

חיוג ד"ח לעולם • פקדה כלוקמוץ כמו הכינה וגם הקרה (ב) והה"א

כנוי הנקבה במפיק • וכן משפט כל היא הנקבה (ג) הפעולה

אשר לא תבוא קמוצה (ד) אם לא תהיה בנון ה"א אותיו ה"א

שיהיה הנון והתיו דגושים כי אנתהיה הה"א רפה • וכן ה"א

ראשית י"ט (ה) הפועלת במפיק • והוא שתהיה כנוי כמו בשכבה ובקומה

עמוד א' ופעמים תהיה (ו) נחדה ה"א הכנוי ועברתו שמרה נצח

שמות ז' ותחמרה בחמר • למן היוכס א"ח וכן צמסורח ט"ו מלין דלא

סס ט' ישעיה ל' הוסדה • מטרה מוסדה • מקיץ ה"א ומטעים צהון ויש

חדצר ט"ו מ"ז ח' בחטאה בשגגה • מיום עזבה מהם שלא נזכרו פה גם נזכרו

פה שלא נזכרו סס ע"ס :

משלי ד"ח את הארץ ויורד עז מבטחה • יחוקאן ל"ש ויקר' יב וגם שם עיר המונה • ושערה לא הפך לבן • ורחמיה הררת

ישעיה ד"ח יחוקא ד' עולם • כל אנתהיה השבת • סיר אשר חלאתה בה • כי

ארזה

קמץ כמו שמלאנו עפ"י הרוז צפעלים וצמנות שאם חהיה הנגינה מלרע צחה ח"ג ואם

חהיה מלעיל צחה ח"ק וכאשר כחצ המחצר צסמוך שצח המלה ובצעם צפחח הלמ"ד

מפני שהמלה מלעיל • ועוד פעמים רבים כחצ פענין הזה : (ב) מפיק

הוא נקודה הצחה צחוך ה"א הכנוי ונקרא כן כי ע"י הנקודה הזאת נדע שלריכין

להוליא ה"א צמנעא ולעשותה נח נחאה : (ג) ר"ל ה"א הצאה צמקו' המלה אותה •

שמורה על הפעול : (ד) ר"ל אס לא צחה הקמץ תחח ה"א הכנוי עלמה אז היא

צמפיק כנ"ל חוץ מאס צחה נוך או ח"ו דגושה לפני ה"א אז היא רפויה כמו

צותדה חמותה (רוחג') ובפעטה לרהה (ש"א ח') שמענה ואחה דע לך

(חיוצ ה') והדומה להם : (ה) ר"ל ה"א הצא צמקו' המלה שלחה כמו צמנה צמכז שלה וא"כ מורה ה"א על העושה פעולת השכיבה :

פקרן

(ו) ר"ל רפויה :

שער דקרוק הפעלים לא

אריזה ערה ושבחה לאתננה כאפה בתה עונה בה
 ויאמר לה בועז לבנות לה בית ויקרא לה גובח כשמו
 יאני ה נענית לובה ודרך ח"ח וכן במסורה ג' לה דלח לפניה ב'
 נתיבה אמות כתפי משכמה מפקין וסימל חנ"ך פי' אורייתא חסלו ו"ב חיו"ב ל"ח
 תפול ואזרוע מקנה תשבר גזיחים כתונים :

צידה אורה עשינו לה כונים להעציבה על מוקדה על
 המזבח כל ימי השמה בהשמה מהם וגם באה"א במפיק ויקרא ו"ו
 שאינה כנוי נקבה אלא בא כן להדגיש הה"א לתפארת
 הקריאה לא גשמה ביום זעם ככנורה בטרם קיץ יחזקא דב יאעידה
 ונלה על ראשה והעלפיה יוציא אור :

פקדה העין קמוצה והלמד ח"ח גם חלו על פי המסורת חזל
 בצירי וכף דהכנוי לא נתנו זהם מספר :

בשו"א כמו שברך בלב ימים וכן כרל כף נכח דנקבה יחזקאל ד"ו
 הנמצאת בשו"א ומה שלפניה בצירי אם לא תהיה המלה
 מלעיל ונוספה יוד עם הכף והכף בחיריק המעטרכי חלום ק"ג
 נעורכי תחלואיכי חייכי :

פקדן כלו קמוץ כמו פקדם כן יאמר בנון לכנוי הנקבות כמו
 ורוחו הוא קבצן מהדגוש פקדון נקודו כמו פקדכם יאעיה ל"ד
 והנשתוים לזכר ולנקבה פקדני פקדנו ואשר הם לגזרת

פעל בצירי יחזברו גם כן בצירי כמו כאשר אהב אביו והי
 אהבו עלמות אהבוך כי ירא לכן יראוהו אנשים אשר
 שנתא ושנאה האיש האחרון וכן וירשודה בחירי מן דברים י"ב ס"ד
 ירש ירשו וכן ושאלה לאמר כי שם שאלונו שובינו מן ראשילכ חלוקל"ו
 שאל ואם לא נמצאו וכן אשר הם מגזרת פעול בחולם

אם תחבר יכול עם הכנויים תאמר יכולו יכולה ר"ל (א) יכול
 לך או יכול ממך יכולו לו או יכול ממנו וכן כלם

אבל

פקדן (א) כי יכול פועל עומד הוא ונאשר שלא ילא הפעולה לזולתו לא שייך
 לומר אותו אותה המורה על הפעול כמו נאשר הכנויים :
 פתוחי

שער דקדוק הפעלים

אבל עם כנוי הנמצאים ישוב החולם לקמץ חטף לרוב
הלים י"ג התנועות ותאמר יכלכם כמו שנאמר מן יכולתי פן יאמר
אויבי יכלתי :

פתוחי פקדת ששה ויחסרו ארבעה כי לא יתכן לחבר

כנוי יחיד הנמצא עם הנמצא ולא כנוי רבים
נמצאים עם הנמצא ולא כנוי (א) הנקבה עם הזכר ומסבות

האלה יקרה החפרון לנמצא א"ס חזל יתכן לחומר על דרך
גל נמצאים לנמצאת הנפרד רולה לומר פקדת אותך :

ולנמצאות (ב) למדבר בערו ולמדברים בעדם פקדתו העיין
פתוחה וכן בכלם או פקדתהו והתייז קמוצה פקדתני

התייז פתוחה פקדתם התייז קמוצה וכן פקדתנו ויבא
ירמיה ז' חיריק במקום פתח בעיין הפעל ולאבן את ילדתנו והקמץ

שתחת התייז מקום חיריק כי חירק היה משפטו על המנהג
כי אבן תכונה בלשון נקבה והיה ראוי ילדתנו וכן משבועתך

וישע ז' הורה אשר השבעתנו הורה ראוי להיות השבעתנו וכבר
כתבנו היוצאים בלשון זכר לנקבה ובלשון נקבה לזכר במלת

וישע ז' פעלה אשר הורדתנו בו הצירי תחת חיריק כי הצירי והחיריק
קרובים והעד פועל ופועיל יפעל ויפעיל

פקדתה פקדתן : א"ס פי' כי הצינוני נמלא צלירי
פתוחי פקדתי שמנה פקדתיו כמו פועל וזחירק חתה תומיך

או פקדתי העיין גורלי ודומה לו :

סוכטים י"ג פתוחה וכן כלם ובא חיריק במקום פתח ולא שאלתיהו אם
אנכי

פתוחי פקדת (א) ר"ל שלא יתכן לומר פקדתך או פקדתכן כי הכנוי
הזאת מורה על גוף הפועל

שהוא הפועל והוא ג"כ הפעול והזכר והנקב' הם שני גופים : (ב) ר"ל צפעל פקדתי
יחסרו שנים והם מדצר צערו ומדצרים צעדם זה מחצר לא כחז למה לא יתכן לחצר

הכנויים האלה וחכשר צעזור שמלחא ללא שכיח הוא לדצר צזה הענין שיפעול הפועל
סגולה צעלמו והרואה הפעל מחוצר צכנוי הזאת לא יכרם הכנוי על הפעול רק יאמר
שהבתי הזאת צא מהמלוח עמי לי פמני והדומים אליו כאשר מלאנו פעמים

שער דקדוק הפעלים כב

אנכי ילדתיהו * פקדתיך * א"ח כי זא כן לפי שהם נגזרים מדבר י"ח
 פקדתיים * פקדתיכם * מגזרת פעל כמו שמזכיר זאצן
 פקדתיך פקדתיך פקדתיך * הרחשה * זאופן הג' :

פן תאמר הנה ידעתין * פקדתיכן ואם יתכן הפועל יסעיה מ"ח
 והפעול בעצמו יאמר פקדתיני * שמרתני * וכן בנמצאים
 אבל מה שמצאנו לי יאורי ואני עשיתיני פי עשיתי לי * יחזקאל ד"ט

* כי פעמים יבוא הכנוי מחובר א"ח שלפי מדרש רזוחינו יחכן
 במלה במקום ב' מלות כמו כי זו הפועל והפעול כי פירשו
 ארץ הנגב נתתני במקום נתת עשיחני עשיחי אח עלאי * פי' יבואע ט"ו
 לי * חזקתני ותוכל במקום שעה עלמו חלוא :

חזקת ממני * וישבו ויזעקוה א"ח וי"ת נתחני יהצחני ר"ל
 במקום ויזעקו לך בני יצאוני שחכנוי שז על גופה והוא כמו
 יצאו ממני * יששום מדבר נתת אחתי וכן הוסיף למ"ד ירמיה י'

ישושו בם * בשלם הבשר * בשלם להם * אל תגש בי כי מ"ח י"ט
 קדשתיך קדשתי ממך * לא יגרה רע לא יגור עמך * הגידו יסעיה פ"ה תלויס ה'
 ונגידנו ונגיד עליו * פזר עצמות חונך חונה עליך * פן יאמר ירמיה ב' תלויס נ"ג

אויבי יכלתי יכולתי ממנו * וילחמוני חנם * וילחמו בי * תלויס י"ג שס ק"ט
 תמלאמו נפשי * תמלא מהם * פן תשבענו ודוקאותו * פן שמו' ט"ו משלי ד"ה
 תשבע ממנו * והשיבני דבר * והשב לי דבר * ולא יתכן לדבר ראשית ל"ז

כן בכל מקום כי לא יאמר דברתני ולא ספרתני ולא אמרתני
 ולא הלכתני והדומים להם * והטעם כי כן דרך לשון הקודש
 לקצר ולדבר הפך המנהג במקום שלא תקצר ההבנה כמו

עשיתני קצר המלה בעבור שלא יתכן להבין ממנו שהוא
 עשה עצמו * אלא שעשה ותקן לו היאור ולא נצטרך א' אחר *
 זכן ארץ הנגב נתתני * אחר שאמר ארץ הנגב ידוע הוא כי

הכנוי אינו נופל על גופו אלא במקום לי הוא אבל אם יאמר
 דברתני

רבים בפעלים העומדים לכן אם נרלה לדבר צענין הנ"ל נאמר הפעל צפני עלמו והכנוי
 צפני עלמו כמ"ס הזכור זהג"ה שאז אין לטעות :

פתוחי

שער דקדוק הפעלים כג

הגמטר כמו אותו והראוי גנבתו פקדתו ואם לא נמצא
 כן והוא במקום פקדתו אלא שהוקלה המלה מפני כובד
 קריאת ההיא ואמר גנבתו גמלתו פקדתה העין קמוצה
 והלמיד פתוחה וארז אמך ח"ח לא נוכל לומר שהדגש
 אשר ילדתה אבל חבלה במקום ה"ח והוא כמו פקדתו ירמיה"ל
 ילדתה הלמיד קמוצה מפני כי חין דגש החי"ו מורה רק על
 דהפסק פקדתני העין חי"ו חנרתה ולא חורה על
 ה"ח לעולם :

קמוצה והלמיד פתוחה ובהפסק גם הלמיד קמוצה וחמתי
 היא סמכתני פקדתם העין והלמיד קמוצה והתי"ו פתוחה ישעיה פ"ג
 ואכלתם חית השדה ובקשתם ולא תמצא לפי שהמלה הו"ש ע"כ
 מלעיל (א) ותחטף קריאת התיו עם המ"ם על כן התי"ו
 פתוחה אבל כל שאר כנוי הפעלים התי"ו קמוצה (ב) לפי
 שתעמוד קריאת התי"ו עם המ"ם ולא תחטוף פקדתכם
 פקדתנו העין קמוצה והלמיד פתוחה פקדתה כל"ו קמוץ
 והה"א במפיק כן הוא על המשפט אלא שמצאנוהו במשקל
 פקדתה הלמיד פתוחה והתי"ו דגושה והה"א רפה והוא
 מלעיל כמו לו חיה רעה אעביר בארץ ושבלתה ככל אשר יחזקאל י"ד
 צותה חמותה וידו חלקתה להם בקו וכעסותה צרותה רוח ג' ישעיה ל"ד
 גם כעס ותחפר תי"ו הפועלת ומשפטו פקדתה והתי"ו ש"ח ח"ח
 האחרונה והה"א סימן הפעולה כמו שכתבנו במלת פקדתו
 פקדתה העין והלמיד קמוצים והתי"ו בצירי והכ"ף סימן
 הפעולה בשו"א ואם המלה מלעיל התי"ו בסגול כי
 כלתך אשר אהבתך חכמתך ודעתך היא שובבתך רוח ד' ישעיה ח"ג

פקדתן פקדתכן :

פתוחי פקדת ששה ושמו חירק תחת השו"א בהתחברות

עם

פתוחי פקדה (א) ר"ל שנקרא צמהירות צעזור הנח נראה שאחריה

ע"כ נקדוהו צת"ק (כי חף חס חהיה ח"ג לא תורגש הנח

נסתר הנמשכת ממנה) : (ב) ר"ל שהנגינה מלרע :

פתוחי

ט

שער דקדוק הפעלים

עם הכנויים כי (א) כבר על הלשון לחבר ג' שואין שיקרא בכנוי הרבים והרבות וְתוֹצִיא מוֹצִיא הכנוי בדה כמוצא

פקדתי לא (ב) שזה שמנה וזה ששה פְּקַדְתִּיו פְּקַדְתִּינִי פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּינוּ פְּקַדְתִּיהָ פְּקַדְתִּין לֹא במחתרת

פרויה צ' יחזקא י"ו
ש"ח י"ט יחזקא י"ו
שוכטו י"ח יחזקא י"ט

מִצְאָתִים אֵת נִשְׁאָתִים למה ככה רְמִיתִנִי וְנִתְתִידוּ לַפְּנֵיהֶם לְרִיחַ נִיחוּחַ הַכְרַע הַכְרַעַתִּינִי כִי יִלְדְתִנִי וְבֹא

שיר ה' יבואע צ' בקמץ התי"ו שככה הַשְּׁבַעְתִּנוּ אֲשֶׁר הַשְּׁבַעְתִּנוּ וַיֵּא כִי מִפְּנֵי הַהַפְסַק נִשְׁתַּנָּה הַתְנוּעָה וְבֹא בְצִירֵי תַחַת חִירָק אֲשֶׁר

יבואע צ' הוֹרְדִיתִנוּ בּוֹ כִי הַצִּירֵי וְהַחִירָק קְרוּבִים וַיֵּבֵא זֶה תַחַת זֶה בַּמְקוֹמוֹת רַבִּים :

פְּתוּחֵי פְּקַדְתָּן כְּדֶרֶךְ פְּקַדְתָּם : וְהַבִּינוּנִים עַל שְׁנֵי דַרְכֵי הַפּוֹעֵל וְהַפְּעוּל (א) וְהֵם שְׁמוּנָה וַיִּקְרָא גַם הַפְּעוּל

בִּינוּנֵי כִי אִם תֹּאמַר פְּעוּל הוּא מוֹרָה שֶׁהוּא פְּעוּל בְּזִמְנֵי שֶׁהוּא בֵּין עֵבֶר וְעֵתִיד שֶׁהוּא זִמְנֵי הַהוּוֹ עֵתָה כְּמוֹ שֶׁתֹּאמַר

עַל דֶּרֶךְ מִשַׁל הַגֵּן הַזֶּה שְׁמוֹר שֶׁתְּבִין מִמֶּנּוּ (ב) שֶׁהוּא שְׁמוֹר עֵתָה בְּזִמְנֵי הַזֶּה הַפּוֹעֵל פּוֹקֵד פּוֹקְדִים פּוֹקְדָה אִו פּוֹקְדָת

פּוֹקְדוֹת הַפְּעוּל פְּקוּד פְּקוּדִים פְּקוּדָה פְּקוּדוֹת :

כנויי הבינונים ופתחת עליהם

פתוחי עשרת הכנויים :

פְּתוּחֵי פּוֹקֵד עֲשֶׂרָה פּוֹקְדוֹ אִו פּוֹקְדָהוּ הַלְמִיד בְּצִירֵי כְּנוּי פּוֹשַׁע ה' וְשֵׁלִי ו"ד וַיִּשְׁכַּח יִשְׂרָאֵל אֶת עוֹשֵׂהוּ וְנִלְוּ דַרְכֵי בִזְיוֹנוֹ

משיגהו

פְּתוּחֵי פְּקַדְתָּ (א) כִי אִם לֹא חֲשַׁחְנָה הַסּוּ"א לַחֲנוּעָה יֵהוּוּ כְּנוּי הַרְצִים צֶדֶק זֶה פְּקַדְתָּם וְנִלְטַרְךְ א"כ לַקְרוֹת שְׁלֹשָׁה נַחִים רְלוּפִים וַיִּכְצַד עַל הַלְסוֹן :

(ב) כִי יַחֲסֵר מִדָּבָר צַעֲדוֹ וּמִדָּבָרִים צַעֲדָם וְצַעֲצוֹר שְׁמ"צ שׁוּיִם זְכָרִים וְנִקְצוּת לִכְן לֹא יַחֲסֵרוּ רַק שְׁנַיִם מִשָּׁ"כ צְכָנוּי הַנְּמַלֵּא שְׁנַחֲסֵרוּ הַנְּמַלֵּא וְהַנְּמַלֵּאִים לְזְכָרִים וְכֵן לַנְּקֻצוֹת וְנַחֲסֵרוּ א"כ אֲרֻצְעָה וְנִשְׁאַרְוּ שֵׁשׁ :

וְהַבִּינוּנִים (א) ר"ל אֲרֻצְעָה פּוֹעֵלִים וְאֲרֻצְעָה פְּעוּלִים : (ב) וַיְהִיָּה כֹּחַלּוֹ הַחֲמֵר מִקְרָה הַשְּׁמִירָה אֲשֶׁר חָלָה בּוֹ ע"י שׁוֹמֵר יוֹעֵץ אֲוַחָה הַמְּקַרָּה עֲדִיּוֹן רַחֵל אֵת

שער דקרוק הפעמים לד

משיגהו חרב בלי תקום פוקדה בסגור עין הפעל ויוצרה חיוב מ"ח יאעו' מ"ד
 מבטן אני חותנה יתרו ובחיריק איש בשרת בן שאול שמות י"ח
 אויבה כי תפגע שור אויבה הנני אוסיפה על אבותיך ע"ד שמות ד"ג
 ואם למד הפעל גרונית העין בצירי אשר אנכי שולחה מ"ח ד"ח
 או בפתח בוראך יעקב וכן אם ע"ן הפעל גרונית בפתח יאעיה מ"ג
 לזרע אברהם אוהבה ובהפסק ה' שומרה וזכור את ד"ה ב'ד' חלים ק"ב
 בוראך הלמד בסגור והכ"ף קמוצה רפה וכן אשר לא קהלת י"ג
 תשמע את עבדך נקללה ויש בדגש ה' אלהיך מיסרה קהלת ז' דברים ח'
 פוקדי גואלי חי יוצרי מבטן או פוקדני כמעט ישאני חיוב י"ט יאעו' מ"ח
 עושני אמרת אין רואני ופתח אל"ף רואני במקום צירי חיוב ל"ג יאעו' מ"ח
 פוקדם גואלם חזק או פוקדהם בסגור עין הפעל או חשלי ד"ג
 בפתח ואם לא נמצא כן ביחיד בה"א מ"ם הנה נמצאו
 ישפטו אותהם כמו אותם וכן המתנבאות מלבהן ואת יחוקא דגסווקר'ח
 חלבהן ומחלבהן ואפשר שיהיה ומחלבהן רבים ואע"פ ראשית ד'
 שהוא חסר יו"ד הרבים נשארה במבטא התנועה וכן ואכלו
 את פריהן כמו פרין וכן וה' מ"ח כי המסורת לא תעיד על זה ירמיה ד"ט יאעו' ג'
 פתהן יערה כמו פותן אבל כי חס היחה מסר היה נמסר
 לפי שנמצא ה"א פתהן בצירי עליו לית וחסר :
 נאמר כי היא אינה מן הכנוי שאם היה כן היתה סגור'
 כמשפט ונאמר כי היא לנקבה כי יאמר פותה ליחידה ולרבות
 והפותות לדלתות הבית ובהתחבר עם נו"ן הכנוי היתה מ"ח ז'
 המשפט שתהפך ה"א לתי"ו רפה כמשפט י"א מפני פגישת
 שני תו"ן רפין שהיתה כבר על הקריאה נשארה ה"א
 במקומה וכן תחתיה צירי במקום קמץ כמו צעיר רודם חלים פ"ח
 כמו רודם וכן בה"א מ"ם כקוץ מנד כלהם אבל נשתנית מ"ג ד"ג
 התנועה להקל קריאת ה"א לפיכך היא בפתח מקום סגור'
 ועוד

למלאת זו צומן הוה ועמה חזין ההבדל שזין ציונוי זה וזין הציונוי מצנין נפעל כי
 שם המונח הוא לשמר שעתה נרגע הזאת נעשה זו פעולת השמירה :
 פתוחי

שער דקדוק הפעלים לה

צבאות אם לא בתים רבים ונגלה באזני ה' צבאות אהלי יסעיה ד"ז
 יכוננו דרכי וגם באו מהם בפתח באתנהוסיפ ריבה ה' את חלום ק"ט
 יריבי שבת בביית ה' כלימי חיי אליך נשאתי את עיני חלום ל"ה סס ד"ז
 ראש מסיבי בהוסדם יחד עלי כלו עיני בחרתי הסתופף ססקמ ססלח ססקט
 בבית אלהי הוישע עבדך אתה אלקי דברת צררוני חלום פ"ד סס פ"ו
 מעורי הראשון ה' שמע תפילתי האזינה אל תחנוני חלום קכ"ט סס קמ"ג
 אכן שמעת קול תחנוני והקשיבה בקול תחנונותי כי חלום ל"ח חלום פ"ו
 דלותי מאור הצילני מרדפי וכן באזה סיני פתח באתנהו חלום קמ"ז
 פוקדיהם פוקדיכם הלמד בצירי והה"א והכף בסגור
 פוקדינו הלמד בצירי ונוסף גם הוא על שנאינו פוקדיה
 הלמד בסגורל צפניה צפן רוח וכן כל ה"א הנקבה הקמוצה סמות ח' מסלי ד"ז
 מה שלפניה נקוד בסגורל פוקדיה הלמד פתוחה והיוד
 בחירק והכף בשו"א כל אוכליה יאכלו וכן כל ירמיה ל'
 איה ביה ציה ביה בפתח אם לא יבוא בהפסק
 פוקדיהן פוקדיכן :

פתוחי פוקדת עשרה והחבור מן פוקדת לא מן פוקדה
 (א) לפיכך לא נרפתה התי"ו כמו מן משמרת
 משמרתו מלחמת מלחמתו וכן כלם שהם בתי"ו אבל
 אשר סופם ה"א בהתחברה תשוב תי"ו ותרפה כמו שכתבנו
 ועשו החבור מן פוקדת ולא מן פוקדה להקל על
 הקריאה (ג) כמו שעשו החבור מן משמרת מלחמת ולא מן
 משמרה מלחמה להקל פוקדתו ותשאהו אומנתו יועצתו ס"ז ד' ד"ה ז' ד"ג
 להרשיע פוקדתך ואם בהפסק ותגל יולדתך פוקדתתי מסלי ד"ז
 פוקדתם פוקדתכם חפרה יולדתכם פוקדתנו פוקדתה ירמיה ג'
 פוקדתך תרשיש סוחרתך פוקדתן פוקדתכן בכלם יחזקאל ד"ט
 פתוח העי"ן :

פתוחי

פתוחי פוקדת (א) ר"ל שמסוס זה צאה התי"ו דגושה חצל תי"ו הנחה תמורת
 ה"א הנקב' היא רקויה תמיד : (ג) ג"ל
 שמלאנוהו נכסוק מחונר צירך הזה : השקוף

שער דקדוק הפעלים

פתוחי פוקדות עשרה * וכנוי הרבות יבואו בשני סימנין *

כיו"ד ברבוי הזכרים * וכיו"תיו ברבוי הנקבות *

ובשער השמות נאריך בבאור זה * פוקדותיו * פוקדותיה *

פוקדותי * פוקדותיהם * פוקדותיכם * פוקדותינו *

פוקדותיה * פוקדותיהן * פוקדותיכן *

פתוחי פקוד עשרה * פקודו * פקודה או פקודה * פקודי *

פקודם פקודכם פקודנו * פקודה ה"א מ"א מפיק *

פקודה פקודן * פקודתן *

פתוחי פקודים עשרה פקודיו פקודיה פקודיהם *

פקודיכם * פקודינו פקודיה פקודיהן *

פקודיכן *

פתוחי פקודה עשרה פקודתו פקודתה למ"ד הפעל בקמץ

ואע"פ שיבא אחריה שו"א *וכן בשמורת צדקתה

ירמיהו"ג ברכתה ולא כן בעבר ילדתה ח"א פי' ודין השוא נח לצטל

כמו שכרתנו * פקודתי הקמץ כדי לעשותו שו"א נח *

פקודתם * פקודתכם * פקודתנו * פקודתה * פקודתה *

פקודתן פקודתכן *

פתוחי פקודות עשרה פקודותיו * פקודותיה * פקודותי *

פקודותיהם * פקודותיכם * פקודותינו * פקודותיה *

פקודותיהן * פקודותיכן *

המקור * פקוד * והוא יתערב עם העוברים והבינוניים

והעתידיים * כי הוא מקור הפעלים כלם * וממנו

תוצאותם שלא תאמר לעולם עבר ובינוני ועתיד שלא יקדם

המקור להם (א) כי הוא המחשבה * והמחשבה טרם

המעשה * כי אם תאמר ראובן שמר * קודם עלה בלבו לשמור

ואחר

המקור * (א) ר"ל שהוא מורה על החושב מחשבת הפעולה צשעח מעשה הפעולה *

וזה הוא ההצדל צין המקור וצין השם המקרה (וקראו המחצר חמיר

שם הפעולה) כי השם שהוא מורה על ענין הפעולה צלגד כמו שמירה זכירה פקידה

ורומיהש

שער דקדוק הפעלים לו

ואחר כך שמר • וכן אם תאמר ראובן שומר • קודם עלה
בלבו לשמור ועתה הוא שומר • וכן אם תאמר ראובן ישמור •
קידם יעלה בלבו לשמור ואח"כ ישמור • ובא פעמים במקום

המחשבה והמעשה כמו להרגו בערמה • וכן עשה שהרגו • שוות ד"א

תקחנו למות • וימות • לשכב את בת יעקב • ושכב • ויאמר שמו' ד"א ראשי' ל"ג

לבקעם אליו • ובקעם • כי תחל לזנות • וזנתה • ללקח • ד"ה צ"ל"ג ויקר' ד"א
ש"א ד"ט

בבקר לשוב אל ארץ פלשתים • והלך ושב • והדומים להם •

ויבא במקום העוברים והבינונים והעתידיים • כמו והחיות

רצוא ושוב כאלו אמר רצו ושוב • או רצים ושבים • ועם יחזקאל' א'

המקור רצו רצוא • ושב ושוב • והמים היה הלוך וחסור ראשית ה'

כאלו אמר היה הולכים הלוך וחוסרים חסור • ילדה ועזוב ירמיה' י"ד

כאלו אמר ילדה ועזבה • ואתכם הוציא מתוכה כאלו אמר יחזקאל' א'

אוציא כלומר זה גזרתי להוציא אתכם מתוכה • ביד דוד עבדי

הושיע את עמי ישראל • כאלו אמר אושיע • כלומר אמרתי ש"ג ג'

להושיע • ובעת קבצי אתכם • כאלו אמר ובעת ההיא אקבץ לפניה ג'

אתכם • או השבע שבועה • כמו ישבע שבועה • כמו שאמר מדבר ל'

כי יוד נדר לה' • קולי אל אלקים והאזין אלי • כאלו אמר חלים ע"ו

ויאזין אלי • ובמקום הצוי ברוב כמו זכור את יום השבת שמות ד'

לקרשו • שמור את יום השבת • הלוך וקראת • הלוך וקנית דברים ה' ירמיה' צ'
ירמיה' ו"ט

בקבוק • והוא כדמות השם לפיכך יתערב עם כל הפעלים

(ב) אע"פ שאינו מתכונת בנינו • כמו טרף טרף • אם טרף ראשית ל"ו שמו' ד"ג

יטרף • ערום יערים • קפד יקטירון • מוט התמוטטה • פור ש"א ד"ג סס צ'
ישעי' ד' ישעי' ד"ד

התפוררה רוע התרועעה • בשל יבשלו • סקל יסקל • לו סס מ' שמו' ד"א

שקול יסקל • החרב נחרבו • והפרה לא נפרתה • והתתל ח"ו צ' מ"ג ג'
ויקר' יט יחזקאל' יו

לא

ודומיהם • חצל המקור מלצד הוראחו על ענין הפעולה מורה ג"כ על המחשבה

צטעח עשיית הפעולה : (ב) ר"ל שהמקור מצנין אחד ילורף א פעל מצנין אחר

כמו טרף טרף שהמקור הוא מצנין הקל והפעל הוא מצנין פקד (בחלוקה השורק

לחולם צעצור הרי"ט) חס טרף יטרף המקור מהקל והפעל

מצנין

שער דקרוק הפעלים

לא התלת • וברוב יבוא המקור קודם הפועל כי הוא קודם לו
 כמו שכתבנו • ויבא עם הפעל לחוק הדבר • ופעמים יבוא
 באחרונה • כמו ויברך ברוך אתכם • אומרים אמור למנאצי •
 ויבא בוא ושטף • ועם הצווי הוא באהיונה ברוב • כמו שמעו
 שמע ואל תבינו • וראו ראה • בכו בכו • אורו ארור • ובא
 המקור אחרון לחוק הדבר יותר • ובא יוצא (ג) אע"פ שבנינו
 עומד • כי הוא כדמות השם • עד תמי אותם בידו • ויבוא
 בלשון נקבה אע"פ שאינו בה"א (ד) כמו הלא זאת תעשה לך
 עזיבך את ה' אלקיך • וזכרו בלשון זכר כמשפט באמרו (ה) כי
 רעומר עזיבך את ה' אלקיך • וכשזכרו בלשון נקבה ואמר עליו
 תעשה לך כאלו אמר תעשה • עזיבתך • כי המקור כדמות
 ש"א י"ח שם • וכן הנקלה בעיניכם התחתן במלך • כי לא היתה
 ש"ג' מהמלך להמית את אבנך • ולפי שהיא כדמות שם יבוא
 יחזקאל י' ביד הרבוי כמו השם • ואמרו • בננותיך גבך בראש כל
 פס ו"ו הליס ק"א דרך • בהקרותיכם בארצות וכן עשה סטים שנאתי • הוא
 מקור מקום שם כמו מעשה סטים • וכן יבוא השם שהוא
 מדבר יו"ד בתוספת מ"ם בתחלה בענין המקור כמו ולמפע את המחנות •
 אסתר ט' שהוא בענין ולהסיע • ומשלות מנורת שהוא כמו ולשלוח
 מדבר ע' ומספר את רובע ישראל • בענין ולספור • כי הענין מורה
 עליו שהוא מקור ועוד מלת את ראי' כי הוא מקור (ו) ואיננה
 שם סמוך א' רובע • ועוד ראי' כי הוא קמוץ כי או היה סמוך
 היה פתח • אע"פ שיצאו מעטים קמוצים סמוכים כמו שאנו
 יחזקאל י"ו עתירים לבאר • וכן למשאות אותה משרשיה • בענין המקור

כמו

מצנין נפעל : (ג) והדמיון עד תמי' שהוא פעל עומד ונשחמש במקור ליולא פי
 כתיב אחריו • אחס • שמורה על הפעול : (ד) כאלו יאמר העו זה הזח
 היא תעשה לך זח : (ה) כי לו הי' לשון נקבה היה לריך לומר רעה ומרה : (ו) לולי
 המלה זח היינו מפרשים מספר של רובע ישראל ויהיה מספר סמוך אל רובע • חזל
 מלת • זח • מורה על הפעול וח"כ יהי' מספר מורה על הפועל ויהי' מקור ולא שם :
 פתוח

שער דקדוק הפעלים לו

כמו להשיג אותה / וכן ועשו אחיו בא מצידו / הוא ראשית ד"ו
שם במקום מקור כמו מצודו :

ופתוחי האבן הזאת עשרה / א"ח וכן כלס הפ"א זקמץ חטף
פקדו / ומשמרו את דהיינו זקמץ שלי שו"א ואיך הוא דברים ז'
השבועה / אחרי קברו ארץ ניכר שחינו קמץ גדול אצאר ראשית ד'
אביו / או פקדהו / כמו לא :
זהגהה זשער השוא :

תוכל עשוהו / פקדה / ובשכבה ובקומך / בברכה מפני שמות י"ח דברים ו'
עשו אחיך / לעברה בברית ה' אקו' / ובשורק / פאת שדך ראשית ל"ה)
בקצה וסגול' / הרי"ש מפני הזקף / אזו פקדה / לשמרה ויקרא ד"ג שמות דג'
ברך / ויקם אדם לרדפה / ואמר להרבה / ביום אכלה / ש"א ד"ה סס ד"ד ראשית ז'
ביום עמדה / יען אמרה / א"ח היה לו לומר כאן וזחוסכת עונדי' א' וחוקא לה
וזה הפרש יש בין המקור ה"א כמו למען הראותכה :
ובין שם דבר או שם הפעל :
עד צוחנה ודומיהם :

מזה המשקל כי המקור בקמץ חטף / ושם הפעל ושם דבר
בחולם לעולם / כמו חמורה בכורה שלומכם / לפיכך
נאמר כי / יען המנכם מן הגוים הוא מקור לא שם ושרשו וחוקאל ה'
המן / ויש ספרים מדויקים ביום עמדה / המ"ם מעומדת עונדיה א'
בגעי' / וכן ואמר להרבה לכן אשר / הרי"ש נקרא בקמץ
רחב כי הגימ' ל נקודה בשו"א ופתח / והוסב הקמץ בלמיד
הפעל במלת למשה למלך / לתפארת המלכה / פקדי / ש"א ט" שמוט ל"ז
וביום פקדי / באמרי לרשע / ונמשך הקמץ בטעם במלת / וחוקאל ג'
תחת רדופי טוב / וכן מירדי בור / או פקדיני / הלהרבה חלי' לח סס' שמו' ז'
אתה אומר / פקדם / בשמדם עקברב / או בצירי כמו הצווי / תלים ו"ט
פקדכם / בעברכם את הירדן / כתפשכם את העיר / ובשורק דברי' ד"ז יהושע ח'
ובקצרכם את קציר ארצכם / ובאה מלת במצאכם אורנו ויקר' ו"ט ראשית ל"ז
שלא כמנהג / שהי' ראוי להיות במצאכם / כמו כשמעכם דברים ה'
את הקול / ובא כן להרחיב על האלף ולפאר המלה / או
פקדכם / ביום אכלכם ממנו / באמרכם שלחן ה' / באכלכם
ראשית ג' מלאכה ז'
והדג' ט"ו

שער דקדוק הפעלים

מלחם הארץ / ואם עיין הפעל אות גרונית תהי' בקמץ הטף
 ישעיה ל' ופא הפעל בקמץ רחב כמו יען בושסכם יען מאסכם / ביום
 יחזקאל ד' יחזקאל ט' עמוס ז' כות ג' תורתה' / אם לא יחפוץ לגאלך / ובא גם כן בלא אות
 דנריס ד' יהושע ח' גרונית / והי' בקרבכם א המלחמה / והי' משפטו בקרבכם /
 יהושע ד' כמו בתפשכם את העיר / או בקרבכם כמו אכלכם / פקדנו /
 ראשית ז' סס ל' עד עברנו / פקדה לעבדה ולשמרה / או פקדה או פקדה
 כמו ליחמנה / ועוד נכתבנה בנחי פ"א בשרש יחס / פקדה
 נחמיה ז' ורמיה ח' עזבך אתה אקיד / פקדן / וכתוספת היא שמרו עת באנה
 פקדון / ופעמים יבוא הפ"א בחיריק והוא מן פעל בפתח
 ויקר' דא יחזקאל ל"ז נחמיה ח' ש"ח' מדבר ט"ו עמדו כל העם / אחרי נפלו / או בסגול בחטאה בשגדה /
 יחזקאל ד"ג ואם עיין הפעל גרונית פ"א הפעל בפתח כמו ובשחטם את
 שופטיו יחזקאל דה בניהם לגילוליהם / לפעמו במחנה דן / יען מחאה יד / ובא
 יחזקאל ד"ה גם כן ורקעה ברגל / הרי"ש בפתח אע"פ שאין העיין גרונית
 (ז) ובא כן לזוג המלות / ויאמר גם כן מן פעל בפתח עם
 הכנויים בשו"א הפ"א כמו הצווי / ועל דרך זה בא / ולכן
 ישעיה ל' יחזקאל ד"ה יחכה ה' לחננכם / בכל שאטה בנפש / הוא מקור וקמץ
 השיין היה משפטו להקרא חטף כמו שכבה (ח) ושב רחב
 להניח האלף / והכנויים אשר על המקור פעמים על הפועל
 עצמו (ט) פעמים על הפעול (יו"ד) וישתוה בהם בכנוי
 המדבר / היוד לבדה / והנון עם היו"ד / אע"פ שהנון והיו"ד
 שמוח ז' יבואו ברוב על הפעול / כמו הלהרגני אתה אומר א תאיצו
 לנחמני

(ז) ר"ל כדי להלמות ולהשוות השני חיצת מחאה ורקעה כי כן כתוב יען מחאך
 ציד ורקעך זרגל : (ח) ר"ל שצא משוס כד קמץ גדול כדי להמשיך
 אף האל"ף : (ט) כנר צאיתי שהכנוי הצאה במקום המלה אותך חוהה הכנוי
 נקרא מורה על הפעול / והכנוי הצאה במקום המלה שלך היא מורה על המועל
 כמו לשמרך זרך במקום לשמר אותך / צפנך וצקומך במקום שכנך : (י) כלומר
 אע"פ

שער דקדוק הפעלים לח

לְנַחֲמֵנִי / וְהִדּוּמִים לָהֶם / וְהַיּוֹד לְבֵרָה תְּבוּא עַל הַפּוֹעֵל יִשְׁעִיה ד"ג
 כְּמוּ וְכִדְבָרֵי אוֹתָךְ / בְּשִׁלְחִי אֶת־חֲצֵי הָרֶעֶב / בְּאִמְרֵי לְרִשְׁעֵי / יִחְזַק אֲג' אֲסִסֶּה אֲסִסֶּה
 וְהִדּוּמִים לָהֶם אֵעִיפֶכֶן הַכֹּל שׁוֹהֵה כִּי הִנֵּה מִצְאָנוּ הַנּוֹן וְהַיּוֹד
 עַל הַפּוֹעֵל / בְּשׁוֹבְבֵי וְהִנֵּה עַל שִׁפְתֵי הַנַּחֲלָל / וְהַיּוֹד לְבֵרָה יִחְזַק אֲח' מ"ו
 עַל הַפּוֹעֵל / כִּי מֵאֵן ה' לְתַתִּי / לֹא אֲבִה יִבְמִי / לְבִלְתִּי מִדְּבַר ד"ג דְּבַר ד"ג
 עֲצָבִי / וְהִנֵּה מֵאֵן ה' לְתַתִּי עַל הַפּוֹעֵל / טוֹב תַּתִּי אוֹתָהּ לְךָ ד"ה א' ד' רִאשִׁי ד"ע
 עַל הַפּוֹעֵל / וְזֶה הַדְּרֵךְ כְּמוּ כֵן בְּשִׁמּוֹת (יֵא) כְּמוּ וְאֵנִי נִסְכְּתִי

מִלְכִּי / וְהַפְּכוּ / וְאִקִּים מִלְכִּי מִקֶּדֶם / וְכֵן הַסֵּר מִעֲלֵי נִגְעָה / תְּלִים ז' אֲסִס ע"ד
 וְהַפְּכוּ מִנֵּד נִגְעֵי יַעֲמֹדוּ / וְכֵן וְעַמִּי תִלְוֵאִים לְמִשׁוֹבְבֵי / תְּלִים ל"ה הַוֹּשֵׁעִי י"א
 הַפֶּךְ וּמִשְׁבּוֹתֶיךָ תּוֹכִיחֶךָ / עַלִּי אִקִּים נִדְרֶיךָ / הַפֶּךְ נִדְרֵי / יִרְוִיחֵה ז' תְּלִים נ"ו
 דֵּה' אֲשֶׁר־ / וְשִׁמְחֹתִים בְּבֵית תִּפְלֹתִי / הַפֶּךְ / שִׁמְחֵתִי אֶת־ / תְּלִים ק"ו
 תִּפְלֹתֶךָ / וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם הַפֶּךְ וּמֵה' אֲשִׁיב עַל־ / תְּלִים ד' מִשְׁלִי ח'

תּוֹכַחְתִּי / וְתוֹכַחְתִּי לְבַקְרִים :

שֵׁם הַפּוֹעֵל יִשְׁתַּנָּה עַל־ א"א הוּא הַסֵּס הַנִּקְרָא אֲלֵל כּוֹז
 פְּנִים רַבִּים הַמְדַקְדָּקִים אֲסִס דְּבַר / וְהוּא אֲשֶׁר
 בְּתוֹסֶפֶת בְּרֵאשִׁי אוּ בְּסוֹף נִגְזַר כַּעַל מִמֶּנָּה אוּ שֶׁהוּא נִגְזַר
 וּפְעַם בְּלִי תוֹסֶפֶת / וַיֵּשׁ מִן הַכַּעַל כְּמוּ שִׁיחְצֹאֵר זִשְׁעַר
 הַכַּעַלִּים :

בְּלִשׁוֹן זָכַר וַיֵּשׁ בְּלִשׁוֹן נִקְבָּה / וּמִזֶּה הַפּוֹעֵל תֹּאמַר שֵׁם כְּלִשׁוֹן
 נִקְבָּה / פְּקָדָה / וְכִשְׁתַּחֲבַרְהוּ עִם הַכְּנוּיִם הַעֲשֵׂרָה תֹאמַר
 פְּקָדְתוּ / פְּקָדְתָּ / פְּקָדְתִּי / פְּקָדְתֶּם / פְּקָדְתֶּם / פְּקָדְתֶּנּוּ / פְּקָדְתֶּנּוּ /
 פְּקָדְתָּהּ / פְּקָדְתָּךְ / פְּקָדְתָּן / פְּקָדְתֶּנּוּ / וְכֵן כְּמִשְׁקַל אַחַד
 פְּקִידוֹת / וְכֹל אַחַד וְאֶחָד לְפִי מִשְׁקֵלוֹ תַחֲבַרְהוּ עִם הַכְּנוּיִם
 כֹּאשֶׁר אוֹדִיעֶךָ בְּשֵׁעַר דִּשְׁמוֹת בַּעֲזֵרַת הָאֵל :

חַעֲתִידִים וְהֵם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר וְהֵם בְּשֵׁי דְרָכִים הַצּוּרִי

וְהַאֲוֹתִיּוֹת

אֲע"פ שֶׁמֵּלֵאנוּ כְּנוּי הַמְדַבֵּר צַעֲדוּ כַּעֲמִים צִו"ד לְצַדָּה וְכַעֲמִים צִוּוּ יו"ד מ"ח אֵין הַצִּוּל
 צִינִיָּהִם וְהוֹרֵחִים שׁוֹה : (יֵא) ר"ל וְאֵנִי נִסְכְּתִי מִלְכִּי הוּא מֵאֲמַר הַסֵּס וַיְהִי כֹאמַר
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הַמֶּלֶכְתִּי עַל־יִשְׂרָאֵל / אֲצַל אֲחֻלְקִים מִלְכִּי כִירוּשׁוֹ מֶלֶךְ הַמּוֹלֵךְ עָלַי : וְא"פ
 תּוֹרָה פִּי"ד עַל שְׁנֵי דְבָרִים הַכְּנוּיִם וְכֵן כָּל אֵלֶּה שֶׁהֵנִיחַ :

פְּתוּחַ

שער דקרוק הפעלים

והאותיות הנוספת שהם איתין :

הצווי פקוד פקרו פקדי פקודנה האיתין אפקוד

יפקוד תפקוד נפקוד יפקרו תפקרו תפקוד

תפקדי תפקודנה :

ופתחת עליהם פתוהי הכנ"ים :

פתוהי פקוד ששדה הפ"א בקמץ חטף אזו בחיריק כמו

המקור פקדהו או פקרו אע"פ שלא נמצא עם

הכנוי בו"ו לבדה בן דעת רבי יהודא החיוג שאמר כי

מדבר ד"ג וקבנו לי משם שרשו קבן ויהיה על משקל שמרו זכרו

ורבי משדה הכהן תפש עליו ואמר כי לא יאמר שמרו מן

שמור ולא זכרו מן זכר כי אם שמרהו זכרהו ואיננה

תפיסה כי אחר שנמצא כן עם המקור למה לא יאמר גם כן

עם הצווי ויש לומר כי נו"ן ו"ו וקבנו (א) כנוי נסתר

אע"פ שבאה הנון רפה ח"א שהיה ראוי להיות וקבנו

ובחולם שלא כמנהג וכן כדן כל נון ו"ו כנוי

חשלי ה' בא כמוהו עונותיו ילכדנו הגסתר כמו ישמחנו ודומיהם :

אסתר ג' את הרשע וכן ישנו עם אחד פקדני (ב) ונמשך הקמץ

הלים י"ו אס ל' במלת שמרני א' כי חסיתי בך כמו שנמשך במלת מ'ורדי

הלים ל"ח בור וכן חחת רדופי טוב פקדם ובא כנוי הנסתרים

חלים פ"ג אס נ"ט במ"ם ו"ו שיתמו כגלגל הניעמו בחילך והורידמו

חשלי ד' פקדנו פקדה בקמץ הה"א כמו נצרה כי היא חייך

ישעיה ל' *או פקדה בא כתבה על ח"א וכחצ רח"ע על ולמדה ח

לוח אתם או בנו"ן ה"א בני ישראל שינוה צפיהם

ירמיה ל"ו פקדנה כמו וקראנה סניהם זרים כי הדין

להיות צניה צקמץ ומה שלפניה צסגו"ל פי' לפדה שימה כמו

לך פקדן ואשר יבואו נצרה פי

בפלים פעל כשנחברם עם היא חייך וח"א כי זהוה

וכסר :

הכנויים

שער דקדוק הפעלים לט

הכנויים יעמד השו"א ונאמר רפאני ה' שמעני אדני קום ירמי' י"ז ראשי' ד"ג
 משחהו קראהו בהיותו קרוב וקראנה שמענה אהבה ירמיה ל"ו חנוכה'
 ותצרך וכן כל הכנויים על זה הדרך ואשר ע"ן הפעל חשלי ד'

גרונית מן פעל או מן פעול כשגברם עם הכנויים נאמר
 הפ"א בשו"א והעין בקמץ פעלהו פעלני קרבה אל גפשי

גאה סעדני ואושע בחנני ה' בעלוננו אדונים האותיות
 שאלוני ואע"פ שהפעלים שעיניהם גרונית יבואו ברוב חס"ט מ"ה

לגזרת פעל בפתח צריך להודיע (ג) כי כן יאמר לעולם
 אפילו אותן שיהיו לגזרת פעול בחולם שלא לחטוף על
 האות הגרונית אם יהיה בקמץ חטף או הפ"א בפתח והעין
 בשו"א ופתח פעלהו פעלני וכן כלם וכן המקור בזה
 הדרך כמו שכתבנו כשיבא ה"א בתוס' ודרך אחד להם :

פתוחי פקדו ששה פקדוהו פקדוני פקדום פקדונו
 פקדוה פקדון בחירק או בקמץ חטף :

פתוחי פקדי ששה פקדיהו פקדיני פקדים פקדינו
 פקדיה פקדין בחירק או בקמץ חטף :

פתוחי פקדנה בפתוחי פקדו
 פתוחי אפקד שמנה אפקדהו הלמיד בצירי או אפקדנו
 והלמד בסגול בעבור כי הנון בדגש וכן כל נון

ו"ו כנוי הנסתר ונון ו"ו כנוי המדברים היא רפה לפיכך
 מה שלפניו בצירי זולתי אם תהי' דגושה לחסרון אות'

ואז

פתוחי פקוד (א) ויהיה קצנו מן הכפולים ושרשו קצצ וא"כ היה ראוי וקבנו
 בדגש הצי"ח ומ"ט זהג"ה שהראוי וקבנו בקמץ היינו

אף לפי מה שנכתב בלש דגש (אשר צודאי יש טעם לדבר) מ"ח משקלו חינו על
 משקל הרגיל בחזור הכנוי וראוי להיות עכ"פ סגול במקו' השו"א על משקל ישמרנו :

(ב) ר"ל שזאה מחג נלל הקמץ : (ג) ר"ל שכאשר תהי' העי"ן גרונית תהי' לעולם
 הפ"א צשו"א צין אס יהיה ממשקל פעל או ממשקל פעול כי לולי זאת יקרה
 שיחטף האות הגרונית ולא ידבר אחו על נכון או יהיה פתח

צפ"א שגס הפתח מרחצת על האות גרון :

פתוחי

שער דקדוק הפעלים

ואז מה שלפניה בסגול'ל / ח"א נ"ל כי לא נמלא מלה אחרת
 ראשית ד"ג כמו איש מפניו *אפקדה / רק ממנו שחין הפרט צין
 ובהפסק אפקדה / למ"ד ממנו שהוא כנוי נסחר וכנוי
 הפעל בסגול ופעמים הכף המדברים כמו כי לא החל
 דגושה / יאר ה' פניו אליך מפניו / איש מפניו צשניהם הנון
 מדבר י' ויחנך / אר הארץ אשר דגושה / וזה
 ראשית ד"ג וישע' מ"ג אראך / וממערב אקבצך / לחסי מערצ / חצל לחסי
 מדברים ל"ג אפקדם ואפשר שיבא בה"א מ"ם כמו אפאיהם / ואפקדם
 למ"ד הפעל בצירי / וכן יפקדם תפקדם נפקדם / ובא כי
 חלים קי"ח אמילם בפתח מקום הצירי מפני ההפסק / אפקדכם / אפקדה
 והלמ"ד הפעל בסגול'ל והנון דגושה / וכן כל נון קמוצה עם
 ויקרא י"ג הא הנקבה מה שלפניה בסגול'ל / ואם יראנה הכהן / ואם גא
 שס ד"ז ישעיה ד"ו יגאלנה / ישפילנה יגיענה / תשמטנה / וימנעני יכחידנה /
 שמוח ד"ג חיוז ד' / ורמיה ל"ו ראשי' ז' וקראנה באזנינו / ויסגור בשר תחתנה / ונמצא בספרים
 ראשית ל' מדויקים ליהמנה המ"ם בצירי / ועוד נכתבו בשורש יחפ' /
 יחוקאל ד' ובא אחר הנון רפה תעגינה לעיניהם / ומשפט כלם להיות
 דברים ל"ג הנון נחה והה"א קמוצה יראנה ישפילנה / כמו יסבבנהו
 חלים ע"ג יצרנהו / כל היום יברכנהו ולהקל על הלשון עשו כן / או
 ישעיה ד"ו יאמר אפקדה הה"א במפיק והלמ"ד קמוצה כמו ישפילה
 חיוז ד"ח ראשי' י"ו עד ארץ / אזראה ויספרה / וימצאה מלאך ה' / ויוציאה
 שמוח ד'
 מחיקו / או אפקדה ולמ"ד הפעל בסגול'ל והה"א קמוצה /
 שופטים ד' ש"ג י"ג ויתקעה בבטנו / וישנאה אפנון / וכן לכל הה"א הנקבה בזה
 יחוקאל מ"א הדרך / ונכתב הנח שאחרי הה"א במלת ואתקאה מפו ומפני /
 אפקדך אפקדן אפקדכן *
 פתוחי יפקוד עשרה / יפקדהו או יפקדנו או יפקדו / כי
 כושע ה' קבלת ד' כי מצאנו אויב ירדפו / ואם יתקפו האחד / וזה שמו
 ירמיה נ"ג שמו' ד"ג אשר יקראו / ביום השמיני תתנו לי / ורשתו אשר טמן
 חלים ל"ח תלכדו / ועל דרך הסברא נאמר גם כן אפקדו נפקדו / ורבי
 יונה

שער דקרוק הפעלים מ

יונה כתב כי ויו ואם יתקפו נוספת כויו בנו בעור / וחירתו מדנ' ק"ד ראשית ח'
 ארץ למעינו מים / והנה הוא כמו יתקוף / ואין צריך חלים קי"ד
 לפירושו / רק פירושו / אם יתקף האחד (א) אחד מהשנים /
 השנים יעמדו כנגדו / כלומר הוא וחברו והנה הוא בנו
 היחיד / יפקדה ונמשך הטעם במלת כי יפגשה / ובהפסק ראשית ל"ג
 עיין הפעל בשו"א ולמ"ד הפעל בסגול יפקדה / ובא עיין
 הפעל בקמץ חטף במלת ודם ירדפה וכן אשר פי ד' יקבנו יחזקא ל"ה ישעי' פ"ג
 כמו באותי ואסרם וזולתו / לטעם שכתבנו במלת אפעול / הו"ע י'
 יפקדני למ"ד הפעל בצירי ובא פתח גדול תחת קמץ קטן
 במלת יאחבני איש' / וכן בא כמוהו פן תדבקני הרעה ומתי / ראשית ק"ט ט"ט ט"ט
 הבדל יבדילני / כי ישביעני ממרורים / חי ה' אשר הכינני / ישעיה נ"ו ח"ו ט'
 ויושיבני על כסא דוד אבי / ותראני האתון / כי לא יראני / מ"ח ז' מדבר ק"ב ט'
 האדם וחי / וכן א' תבעתני והגון דגושה / ובא מי כמוני ומי ח"ו ט'
 יועידני בשני מקומות בסגול הדלית ובדגש הנון שלא כמנהג / ירמיה מ"ט
 (ב) כי אין מנהג נו"ן יוד המדבר להיות דגושה / אבל באה
 דגושה במקומות כמו הַפְּנִי בְּנִי / הַפְּנִי מִי אֶתְּךָ בְּנִי / דין ראשית ק"ג ט"ט ט"ט
 בעודני חי עמכם היום / ולא אם עודני חי / יפקדם ובא / דברים ל"א ט"ט ט"ט
 מלת ילָּפְּשׁוּם הכהן מחוברת על דרך כנוי העבר / וכן לא / שמו"ט ק"ט
 ישימם בד' / קמץ גדול תחת קמץ קטן / ומלת ויחלקם דוד / דברים ו"ה ט"ט ט"ט
 בא בפתח קטן תחת פתח גדול (ג) ומפני סגול היו"ד היתה
 החי"ת קמוצה / ומשפטו ויחלקם דוד / היו"ד והחי"ת בפתח
 יפקדכם יפקדנו בצירי למ"ד הפעל / ובא בקמץ באתנח /
 וישראל לא יכידנו / יפקדה יפקדך יפקדן ובא בפתח באתנח / ישעיה פ"ג

ושוד

פתוחי יפקוד (א) ר"ל האחד אח אחד: (ב) רק צאה לירי לפניו: (ג) פי הכלל
 הוא שכל מקום שראוי לצוא פתח לפני אוח אח"ע הקמולה
 תשחנה הפתח לסגול כמו הַהֲרָה הַהֲשֵׁב אֲשֵׁיז וְהַדּוּמָה לָהֶם וְהַטַּעַם הוּא לְהִיּוֹת
 הפתח והקמץ ממולא אחד / לכן אם יצאו רלופים יקרה שלא ידוברו
 על נכון צאותיות אח"ע שמולאן קשה לכן נשחנה לסגול וא"כ ממילא אם הדין נוחן
 להיות סגול לאו תשחנה הפתח וראוי לצוא אחריה לקמץ: פתוחי

שער דקרוק הפעלים

ושור בהמורת יחיתן יפקדון

חזקיה ב'

פתוחי תפקוד ששד תפקדהו או תפקדנו תפקדני

תפקדם תפקדנו תפקדה או תפקדה תפקדן

פתוחי נפקוד שמנה נפקדהו או נפקדנו נפקדה ובהפסק

נפקדה נפקדם נפקדכם נפקדה או נפקדה

נפקדה נפקדן נפקדן

פתוחי יפקדו עשרה יפקדוהו ובא הכנוי הזה עם נון ויו

שלא כמנהג עונותיו ילכדנו ארת הרשע וכן

חשלי ה'

מדבר ד"ג באה הנון רפה וכחולם שלא כמנהג וכן בא כמותו וקבו

אכתי ג' לי משם וכן ישנו עם אחר כמו שכתבנו ובא בתוספת

ירמיה ה' נון עם הכנוי שלא כמנהג והמו גליו ולא יעברנהו בחדשה

שם ב' חלים ס"ג ימצאונהו שפתי ישבחונה אילי נביות ישראל וכליותם

ישרתונה ושניהם הנון בסגול לפי שהם מלעיל כי האתנה

ישעיה ה')

חשלי א' בשניהם בתי"ו או יקראנני ולא אענה ישרדנני ולא

ימצאונני יפקודה יפקדוני יפקדום יפקדוכם יפקדונו

יפקודה יפקודך ובא יבעלוק בניך הע"ן קמוצה מפני

ישעיה פ"ג

שהיא גרונית וכן בשאר הכנויים בהיות ע"ן הפעל גרונית

כמו ואשאלם וישבו דבר אם לא יסחבום יסעדנו על

ישעיה מ"ח ירוי' חט

ערש דוי וימינך תסעדני שמע בקולי איעצה ואמאסאך

חלים מ"ח

מכהן לו והאלף יתירה בין הסמך והכ"ף וכן כשלמד

פושע ז')

הפעל גרונית יבוא בקמץ שלא לחטוף על האות הגרונית

ישמעני אלקי ויתקעה בבטנו וימצאהו איש וימצאה

חייכה ז' שופטים ג'

מלאך ה' וימצאה משקל ככר זהב וישלחה ה' בדרך

ראשיח ל"ז סס י"ו

ואשלחה פרעה מה יקחה לבך ויסחה מאהל אם

ד"ה א' ד"ש א"ט"ו

אשכחה ירושלים וישנאה אמנון ויקחהו וישליכו אותו

סווח ג' חיוצ ט"ו

ותזבחים להם לאכול ובא עם הכנוי שהע"ן שלהם גרונית

חלים נ"ג

בשו"א ואנעלך תחש בשו"א ופתח הלא חבלים יאחזק

שם קל"ז ס"ב י"ג

כמו אשת לדה בשו"א וסגול או יהי כל אלה קמוצים

ראשיח ל"ו

יחזקאל י"ו

נפני

שער דקדוק הפעלים מא

מפני שהם מגזרת אפעל יפעל בפתח לפיכך יעמדו עם הכנויים כמו שהם טרם הכנויים אלא שהם קמוצים מפני (א) נח השוכן כמו שזכרנו בצווי ואשר אחר הקמץ שו"א הוא קמוץ מפני שהוא מלעיל כי כן מצאנו מהם גם בלא

אות גרונית איככה אלבשנה צדק לבשתי וילבשני ילבשם הכהן ואיש אחר ישכבנה פן תדבקן הרעה לא ידשך זה ואפשר שיהי מזו הגזרה כי יפגשך עשו סס ט"ו ראשית ל"ב ואע"פ שמצאנו ותפגש אותם בחולם וכן עם הכנויים בשו"א ס"א ד"ה

אפגשם ויפגשו אולי נאמר ג"כ אפגש יפגש בפתח הו"ע י"ג שמו"ד ויוצא מדרך חביריו וזה שמו אשר יקראו שהוא מן יקרא ירמי' ד"ג וכן בא יזעמוהו לאומים והוא מן ומה אזעום בחולם השלי ד"ד מדבר ד"ג אולי נאמר ג"כ אזעם יזעם בפתח יפקדון יפקדון ובא במ"ם לנקבות ויבואו הרועים ויגרשום וכתב רבי אברהם אבן עזרא בשם רבי משה הכהן כי בא כן שלא (ב) להתערב עם הנון הנוסף והנה מצאנו אשר קניהן יהרגון זכריה י"א

פתוחי תפקדו ששה תפקדוהו תפקדוני תפקדום תפקדונו תפקדוה תפקדון פתוחי תפקד כפתוחי תפקד לזכר אלא שזה ששה וזה עשרה פתוחי תפקדי ששה תפקדיהו תפקדיני תפקדיים תפקדינו תפקדיה תפקדין פתוחי תפקדנה כפתוחי תפקדו אלא שלנמצאות ששה

ולנסתרות

פתוחי יפקדו (א) ר"ל כיון שצלתי אפשר להוליא הנועה מצלתי נח נראה (ודגש היא כמו נח נראה) או נח נסתר וצאלה כיון שאין נח נראה ולא דגש לכן צאה ת"ג עם נח נסתר וכאשר צאה שו"א כמו ידשך והדומה לו שאז היה אפשר להיות בפתח ויהיה נח נראה אחריה מ"מ צאה קמץ בעצמו הנגינה שצאה זה שהיא צל"ה מושכת נח נסתר ז (ב) ר"ל נו"ן המלווה להיות גושפה בעחיד כמו תעצדון אח חלקים חצד חצדון והדומה להם ועל זה הקשה המחבר הרי מלאנו קוניהן יהרגון שהיא כנויים ולא חש הכפוק להחלוף הזה ז

שער דקדוק הפעלים

ולנסר נרות עשרה / ואשר פ"א הפעל אור גרונית
 תנקד האות הנוספת בפתח זולתי האלף שתנקד בסגול כמו
 וחזקאל י"ג: אַעמוד יעמוד תעמוד נעמוד / יעמדו תעמדו / יארכו
 הימים / וכן כלם / ואם בהפסק יעמדו תעמדו / וכן אהלוך
 ראשית ט' חלים ע"ג יהלוך / אבל ותהלך אש ארצה / ולשונם תהלך בארץ /
 לא נשתנה תנועתם ונמשכת התיז בטעם להרחיב על
 ראשית ד"ז הה"א / ובא גם האלף בפתח / ואהרנה את יעקב אחי /
 חיוז י"ו ואחדלה מה מני יהלוך / וכן משפט / חרפה שברדה לבי
 חלים כ"ט ואנושה כשיהי' בתשל'ומו אנושה / ובא בשורק כמו
 שמות י"ח דוח'ז' ישפוטו הם / לא תעבורי מזה / ואם לגזרת פעל האותיות
 דברים ט"ו הנוספות בסגול' כי כן תכין הקריאה / כי לא יחדל אביון /
 חיוז ט"ו דברים ח' לא יעשר / לא תחסר כל בה ובאו בסגול לגזרת פעול' /
 חלים ד"ט חשלי' ויחשוף יערות / והות רשעים יהרוף וכן עם הכנוי ונראהו
 ושעיה ג"ג חיו' ו"ח ולא מראה ונחמדהו / יהדפהו מאור אל חשך / ובא בפתח
 וחזקאל ד"ג אס לגזרת פעל / ותענבה אליהם / אבל ותענב על מאהביה /
 בסגול האות הנוסף כמשפט כל אותיות הנוספות לגזרת
 פעל / שהם בסגול / ובא פ"א הפעל לפעמים בפתח כמו
 ראשית ל"ז ראשי' מ' ויעברו אנשים מדינים / ויחלמו חלום / יארכו הימים /
 וחזקאל י"ג: ושעיה' מ"ז דבריו' ו"ז שמות י"ז
 ש"ח י"ח ויקרא ד"ד לנו ברית ונעבדה / ביום השבת יערבנו / לכו ונהרגהו /
 ראשית ל"ז חלים קו"ח אס ד"ז ואהרנה את יעקב / ויהפכהו למעלה והדומה להם ובאו
 שמות ד' מפוארים בקמץ חטף / ולא תעבדם / אשר לא ידעתם
 דברים י"ג ונעבדם והאות הנוספת נקודה בקמץ מפני הקמץ חטף אשר
 ראשית ד"ח אס ד"ט אחריה / ובספר ירושלמי כי לא אעובה / אעבדה שש שנים
 בקמץ חטף פ"א הפעל / ויבוא ג"כ פ"א הפעל בסגול ולא
 הוסי' ט' אופטים ט' יערבו לו / ויארכו על שכם / למען תחזקו / יחדו כצפור /
 דבריו' י"ח הוסי' ח' חלים קו"ח אס ד"ח יהלמני צדיק / יהרסם ולא יבנם / נארכו לדם / ופעמים
 חשלי' ח' פ"א הפעל בשו"א גם באות גרונית בהפתח האות הנוספת /

למגן

שער דקרוק הפעלים מב

למען יחסרו לחם ומים / אולי יחסרון / ויחלקו להם את
 הארץ / ויעזרו אחרי אדניה / ואחדלה מה מני יהלוד / לכה
 ונעברה אל מצב פלשתים ויגידה ויערכה לי / וכן מנחי ש"ח י"ד ישעיה ת"ד
 הלמיד יחתך ויסחך / וכן עם הסגול באות הנוספת פ"א תלים נ"ב
 הפעל בשו"א יחררו האין / יחמרו מימיו / פן יחזקו מוסריכם
 יחשכו כוכבי נשפו / ונראהו ולא מראה ונחמדהו / הנה אני
 קשרתי על אדוני ואהרנהו / ואחזה בו ואהרנהו בצקלג : פ"ב ד' מ"ב יו"ד

ער רנה נשלמו העוברים והבינונים

והעתידים עם כנוייהם :

והרע כי מנהג העוברים בלשון הקודש להשתמש בו
 עבר במקום עתיד שהן אותיות איתין / וזה
 בנבואות ברוב / כי הדבר ברור כמו אם עבר כי כבר נגזר /
 ועתיד במקום עבר / כמו אז / ועתיד ועבר במקום בינוני /
 כלומר שהיה עושה זה תמיד / ואינם צריכים להזכירם כי
 רבים הם / ולפי הענין תכיר כל אחד מהם / ועם מלת / אז /

יבוא ברוב עתיד במקום עבר / כמו אז ישיר משה / אז ישיר שמוח ע"ו מדכ"ך
 ישראל / אז יבדיל משה אז ידבר יהושע / אז יעלה חזאל / דברים ד' יהושע ו'
 אז יבנה יהושע וכתב החכם ראב"ע כי כן המשפט בלשון יהושע ח'
 ישמעאל / וכתב כי כן יתכן לדבר בהם לזמן העומד והוא
 כדרך יכסדה פניו / וינזע אמורת הפנים / בעבור כי אין ישעיה ו' שם
 בלשון סימן לזמן אמצעי ידברו בו בלשון עבר ועתיד והוא
 בלשון לעז (פריא"ה) והוא זמן עומד לעבר או (פריא"ה) והוא
 לזמן עומד לעתיד / כמו איש הרגתי לפצעי שדו"א כמו ראשית ד'
 אהרוג ד"ל אם יפצעני איש הייתי הורג אותו / וכן גפן ממצרים
 תסיע תגרש גוים שהוא כמו הסערת גרשת כלומר הייתי תלים פ'
 מסיע אותם מסע אחר מסע / וכן הייתי גורש גוים מפניהם
 גרוש אחר גרוש / אבל בינוני במקום עבר ועתיד לא
 מצאנוהו

שער רקרוק הפעלים

ראשית ת"א מצאנוהו ' ומה שאמר ר' יונה כי ופרעה חולם הוא בינוני
 במקום עבר ואינו ' אלא בינוני בעצמו ופירושו היה חולם
 שהיה עומד על היאור ' וכן השמים החדשי והארץ החדשה
 פוף ישעיה אשר אני עושה ' כי אע"פ שהבריאה היתה מאז ' בכל יום
 הוא עושה אותה ומעמידה בכוחו ' והצווי לא ימצא במקום
 העבר ולא העבר במקום הצווי ' אבל הצווי במקום העתיד
 דברים ל"ב שהוא איתן מצאנו ' כמו עלה ומות בהר ' שהוא כמו תמות
 עובדי' א' חלים ח' וכן ואם בין כוכבים שים קנך שהוא כמו תשים ' אשר תתן
 הודך על השמים שהוא כמו תתן ' כי לא תבוא טלית אשו
 ומלת כי על הצווי ' ואע"פ שמלת כי תבוא על הצווי מעט
 הם כמו כי עברו איי כתיים ' פי שמענדה נשים ' רחוק
 מעושק ' כמו תרחקני ' וזולת אלה נמצאו מעוטיים ' אבר
 העתיד במקום הצווי רבים ' ואין צריכין להזכירם ולפי הענין
 תכיר ותדע ' וכן דרכם להשאל זה מזה הג' פנים שהזכרתו
 באבן הראשה שהם פֶּעַל פֶּעוּל פֶּעַל ' כי מן שָׁמַר תאמו
 בעתידים שָׁמַר אֶשְׁמֹר יִשְׁמֹר ' הנדה העבר לגזרת פֶּעַל
 והעתידים לגזרת פֶּעוּל ' וכן חָפֵץ שהוא מגזרת פֶּעַל
 חלים ת"א חיוב ל"ג תאמר גם בעוברים ' כי חִפְצָתָּ בִי ' כי חִפְצָתִי צִדְקָךְ לְגִזְרָת
 יחזקאל י"ח פֶּעַל ' והעתידים לגזרת פֶּעוּל ' כי לא אֶחְפוֹץ ' ואם לא
 רוח ג' חלים ל"ז יֶחְפוֹץ ' ולגזרת פֶּעַל ודרכו יֶחְפֵץ ' וכן מן יכול שהוא
 חזק' ד"ג א"ג' לְגִזְרָת פֶּעוּל תאמר העתידים לגזרת פֶּעַל כמו לא אוכל
 לֹא יוֹכֵל לְרֹאשׁוֹ :

ירמיה ז' ט ט'
 ישעיה ל"ד

ועור

אודיעך כי האותיות המשמשות שהם חצי כול
 האותיות והם א"ב ה"ו יכ"ל מנש"ת מהם ישמשו
 בראש התיבד, ובסוף ' ומהם ישמשו בראש ולא בסוף
 וסימן האותיות המשמשות מסרו המדקדקים הראשונים
 להקל זכרונם בפ"י התלמידים ' מהם רבי מנחם בן סרוק נתן
 פימנים ' שמלאכתו ביניה ' והחכם רבי שלמה בן גבירל נתן

פימנים

שער דקדוק הפעלים מג

סימנים ' אניי שלמיה כותיב ' והמורה בן גאנח והוא הזכור
 תמיד בספר הזה רבי יונה וכן הוא נזכר בפי האנשים בשם
 רבי מרינוס גברה ידו במלאכת הדקדוק ונתן סימן האותיות
 המשמשות ' שלומיי איך תבניה ' והחכם רבי אברהם אבן
 עזרא נתן סימנים ' כשתי"ל א"ב המוין או שי"ת ל"ך א"ב המוין '
 ואחי רבי משה נתן סימנים והמחזר הנימוקים נחן סימנים
 מש"ד. פתיב אליניו והוא : ש"ס ח'ל'י'ה'ו' נ"כח"צ :
 סימן נאה לענין ונכון לבנין והאותיות המשמשות האלה '
 מהם ישמשו להוראת הפעולה (א) על הנדבר כמו אותם
 המשמשות בעוברים בסוף התיבות וסימנים מני"ת הי"ו '
 ובבינונים בסוף התיבות סימנים תהימ"ו ' ובעתידים בראש
 התיבות סימנים אית"ן ' וגם ישמשו בהם בסוף התיבות עם
 אותם שהם בראש ' היו לזכרים והי"ד לנקבה ' והנוין ה"א
 לנקבות וסימנים וינ"ה הכל כמו שזכרנו ' ומהם ישמשו בראש
 התיבות לבאר ענין המלה ולא להורות על הנדבר ' ול"ת
 ישמשו בעוברים ובעתיד"י כי אם במקור ושם הפועל וסימנים
 במל"ך אלו לא ישמשו בעוברים ובעתידים כי אם במקור '
 ומה שאמר ורבו כמו רבו חסר שי"ן השמוש ' ר"ל כמו זכרים וי"פ
 שרבו ' והשי"ן תשמש בעוברים ובעתידים ' ובבינונים
 ישמשו יותר אותיות בכל"ם ' וככה ישמשו אה על המקור '
 בפקוד בפקוד לפקוד מפקוד ' ועוד היו תשמש על המקור
 שתאמר ופקוד או ופקוד ' וסימן המשמשות על המקור עם
 היו מל"ך ב"ו ' ובא דגש אחר המ"ם שלא בא כן אחר שאר
 האותיות להסרון נוין מן כי המ"ם (ב) לא תשמש לכדדה
 כאשר ישמשו בכל"ו לברם ' ולכן דגישו הפ"א הפעל
 להסרון נוין מן ' ופעמים תבוא המ"ם בפרתח כמו כי

למבראשונה

ועוד (א) כמו פקדתי שהתי"ו מורה שכלוני שאני מדבר אליו (והוא הנדבר)
 עשה מעשה הפקידה וכן כלס : (ב) ויהיה מפקד כאלו
 האחר

שער דקדוק הפעלים

ד"ס ח' ט"ו חליו ח"כ דמפראשונה לא אתם / כי הכהנים לא התקדשו לכבודי
 חלקו מחמאות פלו / ואם פ"א הפעל גרונית תנקד מ"ם
 מדבר ל"ג השירות בקמץ קטן (ג) לתשלום הנון הנפקדת כמו מעבור
 ע"ה י"ג אל הארץ / מחלל להתפלל בעדכם / כי אותיות הגרון לא
 יקבלו הדגש ושמו הנח במקומו כי במקומו רבים יבוא הדגש
 תמורת הנח והנח תמורת הדגש / וכן על הרי"ש שלא תקבל
 ע"ג י"ה הדגש מדרף אחר ישרא / ובכליו יבואו בפתח כשתהי' אות
 מדבר ד"ו גרונית שו"א ופתח בעבור לעבור ועבור / באכול
 חליו ח' ישעיה מ"ו האש / בעזוז עינות תהום / אין גחלת לחמם והוא בשו"א
 לבדו / וכשתהי' האות גרונית שו"א וסגול בכליו בסגול
 יחזקאל ל"ו באמר להם עם ה' אלה / ועם הלמד נחה האלף לפ
 שנשתמשו הרבה במלת אמור עם הלמד ואמרו לי
 ישעיה ה' יחזקאל בנוח האלף / לכן באכל קש / ויהי באמור יהושע / ובא
 ד"ה ח' ט"ו שלא כמנהג ויהי בעזוז האלהים את הדוים / הביית בפתח
 קטן והמנהג ברוב כי העיין שו"א ופתח ואע"פ שהעיין בשו"א
 לבר וסגול הביית יורה עליו כי נקודו הי' שו"א וסגול לולי
 שרצו לחטוף אותו וכן על שם הפועל ובא שלא כמנהג
 חליו ד"ו בתוך הריפות בעלי הביית פתוח והעיין בשו"א וסגול
 ועל שם הפעל ישמשו יותר אותיות וכן על שאר השמות
 וסימנם משה וכל"ב ושם הפעל הוא אשר תבנה ממנו כל
 הפעולה כמו דבר שהוא שם תבנה ממנו כל הפעולה אחר
 מדבר ד"ו שמצאנו כן בנורת צלפחד דוכרות / כן מטרה בני יוסף
 ע"ס ל' דוכרים / כי כן דעתי שלא לקרא שם הפעל כי אם אשר
 תבנה ממנו כל פעלת הטור / עוברים וביאנים ועתירים
 ואחר שנמצא במקרא מלה אחת בבינונים או בעוברים / או
 בעתירים נבנה עליו כל הטור / וכן מן חרב אחר שמצאנו
 חרבו

החמר מן פקד : (ג) כי הנה נסחר אמשכח מהלירי היא מקום הדגש כאשר מצונו
 גח חמורת הדגש וכן דגש חמורת הנח : (ד) כ"ל

שער דקדוק הפעלים מד

חרבו כל פריה ' חרוב והחרם אחריהם ' נבנה עליו כל ירמיה נ' ירמיה נ'
 הטור ונאמר עליו חרב חרבת וכן כלם ' וכן נבנה ממנו בנין
 הפעיל והפעל ונפעל אחר שמוצאנו החרב נחרבו המלכים ' מ"ג ג'
 שענינם ענין חרב וכן מן שלג אחר שמוצאנו תשלג בצלמון ' חלום ס"ה
 ומן גשם אחר שמוצאנו היש בהבלי הגוים מגשימים ' נבנה ירמיה י"ד
 עליהם כל הטור ' וכן מן עשרה בנין הקל ' צאנכם יעשור ש"א ח'
 ר"ל יקח מעשר ' נבנה ממנו כל בנין הקל ' וכן בנין הפעיל
 מן כי תכלה לעשר ' ר"ל לתת המעשר ' וכן פעל הדגוש מן דברים ד"ו
 עשר תעשר ' וכן מן שריר ' והשרירים שררו מהם ' נבנה דברי ט"ו יהוסי"ו
 עליו כל בנין הקל ' וכן מן שכל בנין הקל שכל דוד ' ומבנין ש"א י"ח
 הפעיל נמצאו לרוב ' וכן מן ברד ' וברד ברדת היער ' תבנה יסעיה ל"ג
 ממנו בנין הקל ' וכן מוצאנו מן שאר בנין הקל ' עוד שאר ש"א י"ו
 הקטן ' נבנה עליו כד הטור ' ואחר אשר נגזר הפועל מן
 השם ' כשיאמר הפעולה אינו צריך לזכור השם כי בפעולה
 הוא השם ' כמו שתאמר שמר אמר אין צריך לומר השמירה
 והמאמר ' לא שפעמים בא כן והוא תוספת באור או כן
 להזק הפעולה והוא האמרת כמו שאנו עתידים לזכור זה
 הטעם בכפל האותיות במלה כמו ירקרק אדמדד והדומה ויקרא י"ג
 להם ' וכן בכפל הכילים כמו שאנו עתידים לבאר בבנין פעל
 הדגוש ' ומה שבא כן לזכור השם עם הפועל כמו קצף ה' על
 אבותיכם קצף כי די היה לו בקצף ובא השם אחריו לחזק זכריה ח'
 הקצף שהוא גדול וכן טבוח טבח ' ומעלה מעל מעל מעל יחזקא ד"ח ויקרא' י'
 בחרם ' יצנפך צנפך ' למען בצוע בצע ' ומלך מלך ' יסעיה ד"ג יחזקא דג
 מהמטיר עליו מטיר ' שלו כל בוגדי בגד ' עשקו עושק וגזלו יסעיה ה' ירמיה י"ג
 גזל ' ומלכיהם שערזו שער ' יבושו בשת ' ויצם דוד צום יחזקא ד"ג סס ד"ו
 התבוננו בה בינה ' הלא ממשל ממשלים הוא ' ומשול ירמיה ד"ג יחזקא דח
 משל ' מזריע זרע ' מקרקר קיר ' ועפר בעפר ' ברוק ברק ' יסעיה ד"ג
 והדומים להם ' וככה ישמשו משיה וכלי בעל הבינונים
 וכו'

שער דקרוק הפעלים

כמו על שם הפועל ' והו' והשי'ן ישמשו גם בעובדים
 ובעתידים ' וככה ישמשו משי'ה וכל'ב על שם הפעל
 מ'ב'ר ש'ב'ר ד'ב'ר ו'ב'ר ב'ב'ר ל'ב'ר ב'ב'ר ' ופעמים
 הו'ז בקמץ על שם הפועל ועל הפעל ועל השם ועל המלה
 תלוי' פ"ג כמו חלב ו'ד'שן תשבע נפשי וזולתם ' והוא כשהמלה מלעיל
 כמו ד'שן חלב וזולתם או מלה זעירא כמו ע'ב' גדול' ות'
 ו'ר'ם ' קח ו'ל'ך ' כל חלב שור וכשב ו'עו אתה ו'הם ואה'ן
 ראשית מ"ח אני ו'הוא ' אבל כשהמלה מלרע כמו זהב דבר ל'א תבוא

ד'ר'ו' ז' ראשית ו"ג
 ויקרא ד'חדצר ו"ו
 ראשית מ"ח

עליהם ו'ו' קמוצה ' ופתוחה א"ו' ופתוחה לא חנו' לעול
 לרוב המשכת התנועות ' בין צטמוח יק על אותיות אח"ו
 ותרע ' וכשיבא וכל'ב על הנקודות צ"ח פ"א ו"ו המהפמ
 תיבה שתחלתה שו"א ינקד העתיד לעצר ודוק :

כל'ב בחיריק ' והו' בשורק (ד) מומרת באלף בקרי'א
 כדי ש'ל'א יתחברו שני שוואי'ן נעין כאחד כמו שתאמו
 מ'בולון כ'כולון ל'כולון ב'כולון ואם תחלר' התיבה אח'ה
 מאותיות אח"ה'ע ותה'י האות גרונית שו"א ופתח או שו"א

ראשית ו' שמות ד'
 ראשית ו"ח ראשית'
 סס ו"ג
 סס ל"ג חיוג ד'
 ראשית מ"ו
 חלו' ע"ח שמות ד'
 חנו' קיט ד'צרי'דח
 חשלו' ד'

ל'בד ' הו'ז בפתח ' ואר'בות השמים ' ואני אקשה ' לוש
 ו'ע'שי עגות ו'ה'שיב'ך על כניך ' ו'חמור'ים ו'ע'ב'דים ' וכשו'א
 ל'בדה ו'ע'ירים עשרה וכן ו'ע'צור במילין ' ואם האות גרונית
 בשו"א וסגול' או שו"א ל'בד ' הו'ז בסגול' ' חסד ו'אמרת
 ו'ע'זו'ז ונפלאותיו ' ו'א'חוז בזנבו ' ו'א'מונה עניתני ' ו'ה'שיב'ן
 ה' מצרים באניות ' ובשו"א לבדו שמור מצותי ו'ח'יה ' ואם

אל'ף תחלר' התיבה ונחד'ה ' יהיו אותיות וכל'ב בצירי'
 קושע ו"ג תלוי' פ"ו ו'אל'קים זולתי לא תרע ' אמרו ל'אל'קים מה נורא מעשין
 ב'אל'קים נעשה חיל ' והייתם ב'אל'קים ' ואם האות גרונית
 ה"א ש' בשו"א וקמץ תה'י הו'ז קמוצה ' ו'א'ני עשדה המלך שלמה

ואניות
 (ד) ר"ל הסורק צחלח החיבה נקראת כאלו תהיה אל"ף כחוצה לפניה ויהיו
 מ'בולון ' כאלו כתיב או'כולון ' וקראו המדקדקים להאל"ף הזאת אל"ף גנונה
 (ח) ר"ל

שער דקדוק הפעלים מה

וְאֵינִי תְּרִישׁ / וְיִחְלִיִּם רַעִים וְאִם תַּחֲלַת הַתִּיבָה יוֹד יִשְׁעֵי פ' דְּנָרִים ד"ח
 וְנִקְוָה בְּשׂוֹא כְּשִׁיבּוֹא עָלָי וְכִלְכַּל תְּנוּה הַיּוֹד / וְכִלְכַּל בַּחֲזִירָק
 כְּמוֹ וַיִּסְרְתִּיךָ בַּסְּפִירִים / רֵאִיתִי בִּיהוּדָה / וְכִלְכַּל יִשְׂרָאֵל
 וַיִּהְיֶה / כִּי־קָרָב כְּרִים / כִּי־קָרָב אֵשׁ / וְזֹאת לִיהוּדָה / וְכֵן עִם
 הַמֵּים מִיָּדֵי אֲבִיר יַעֲקֹב / מִיָּמִין הַגּוֹלָה / מִיָּמִין קֹדֶם / וְשִׁמְחֵתִי
 מִיָּגוֹנָם / וְנִמְצְאוּ שָׁנִים בְּנוֹעַ הַיּוֹד וְרִבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפְרַיִם
 יִקְיָצוּ / מִירוּשָׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרְשָׁתָנוּ / וּפְעָמִים יִנְיָחוּ הַיּוֹד
 אֲעִפֵּי שְׂאִינָה שׂוֹאֵת וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל וַיִּטִּיל
 בְּנוֹת מַלְכִים בִּיקְרוּתֶיךָ שִׁמְשַׁפְּטוּ בִּיקְרוּתֶיךָ בְּשׂוֹא הַבִּיִּת חֲלִים ח"ה
 וּבַחֲזִירָק הַיּוֹד / וְכֵן וְתִבּוֹז לִיקָהֶת אִם / שִׁמְשַׁפְּטוּ לִיקָהֶת / וְחֲלִים
 לִי־שִׁמְעוּ וַיִּחְלּוּ / וַיִּלְלֵת אֲדִירֵי הַצֶּאֱן לִקְרִיאַת בֶּן אֲשֶׁר חֲיוֹב דָּט יִרְמִיָה ד"ה
 שִׁמְשַׁפְּטוּ וַיִּלְלֵת / וְכֵן כִּי־תִרְוֹן הָאֹר מִן הַחֲשֶׁךְ / שִׁמְשַׁפְּטוּ קֶהֱלֵת ב'
 כִּי־תִרְוֹן / וְאִם תַּחֲלַת הַתִּיבָה אַחַת מֵאוֹתִיּוֹת א"ח ה"ע וְנִקְוָה
 שׂוֹא וּפְתַח וַיִּבּוֹא עָלֶיהָ כִּלְכַּל תְּהִי פְתוּחָה / וְהָיוּ לְאַחֲדֵים יִחְזַקְחָל ל"ו
 כִּידֶךָ / בַּעֲטָרָה שֶׁעָטְרָה לּוֹ אֲמוֹ / בַּעֲצָמִים בְּבִטֶן הַמְּלָאָה / סִיר ג' קֶהֱלֵת ו"ח
 בַּעֲצָלָתִים יִמְךָ הַמְּקָרָה / כִּרְעַ שְׂכַב כְּאָרִי / וְכְּאָרִי יִתְנַשֵּׂא / אִם וְחֲדָדֶךָ אִם דָּג
 כְּאֶהָדִים נִטְעָה / כְּאֶרְזִים עָלֵי מִים / כְּעַרְבִים עָלֵי יַבֵּלֵי מִים / אִם ד"ד חֲדָדֶךָ ד"ד
 זֶקֶן בָּא בְּאֲנָשִׁים / וְשָׂאֵר בְּאֲנָשִׁים קִמֶּץ / וְכֹל בְּאֲבָנִים פֶּתַח / א"ח ג' ח"ח ו'
 בְּאֶפְלָה פֶּתַח / וְכֵן בְּנוֹחַ הָאֱלֹהִים כִּשְׁתֵּהוּ תַחֲלַת הַתִּיבָה יִהְיוּ דְנָרִים ד"ח
 אוֹתִיּוֹת וְכִלְכַּל עָלֶיהָ פְתוּחוֹת כְּמוֹ וְאֲדָנִי אֱלֹקִים אֲמַת / וְאֲדָנִי יִרְמִיָה וְחֲדָדֶךָ ל"ו
 צוּה בְּה' / לְאֲדָנִי אֱלֹקֵינוּ / לְאֲדָנִי לַעֲשׂוֹ / אֲךָ בְּה' אֱלֹהֵינוּ דְנוֹשֵׁט רֵאשִׁיחַ ל"ב
 תִּמְרוּדוֹ / בְּה' אֱלֹקֵינוּ וְהַדּוֹמִים לָהֶם / וְהַמְּסוּדָרֵת כֹּל לִשְׁוֹן חֲדָדֶךָ דְנָרִים ד'
 אֲדָנוֹת עִם בְּיוֹ כִּלְכַּל לֹא מִפִּיק אֱלֹהִים בְּרַ מִן ז' וְסִימְנָם חֲטָאָו
 הָאוֹמְרוֹת / אֱלֹקִים / הוֹרוֹ / דָּוָד / מְעֹזְכֶם / וְאֲדָנִי הָאֲדוֹנִים
 וְעִם מוֹשֵׁה מִפִּיק בְּרַ מִן חֲדָדֶךָ הָאֲדָנִי אֵין בְּצִיּוֹן / וְאִם הַדְּבַר יִרְמִיָה ת'
 יִדּוּעַ יִהְיוּ אוֹתִיּוֹת כִּלְכַּל קְמוּצָה כְּמוֹ שֶׁתִּהְיֶה הָאֱלֹהִים עַל הָאֱלֹהִים
 וְעַל הָעִיּוֹן / בֵּין שֶׁתִּהְיֶה תַחֲלַת הַתִּיבָה שׂוֹא וּפְתַח בֵּין שֶׁתִּהְיֶה
 שׂוֹא וּפְתַח / כְּמוֹ שׂוֹתֵי עֵד בְּקָר כְּאָרִי / כְּאָרִי יָדֵי וְרַגְלֵי / יִשְׁעֵי ל"ח חֲלִים ד"ב

שער דקדוק הפעמים

פ"ה' ירמיו' דב"ח א"ח ב' בחור כְּאַרְזִים' מקננת בְּאַרְזִים' ויתחפש בְּאַפֵּר' אין כמון
 תלום פ"ו שמו' ד"ג בְּאַלְקִים' זובה לְאַלְקִים' לַעֲגָלִים אשר עשה' אשר עשה
 מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז)
 מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז) מ"ח י"ג (ז)
 כחשיח י"ט פתח' רק לְאַנְשֵׁים האל קמוץ' וכל שאר לְאַנְשֵׁים פתח'
 דברים ד"ח כאשר ימשש העור בְּאַפְלָה' כל בְּאַבְנֵים קמץ' כל בְּעֵרְבוֹ
 קמץ וכן בְּעֵלְטָה' ואם האורת הראשון בקמץ חטף הנקו
 עם השו"א יהיו אותיות כל"ב קמוצות אע"פ שאין הדבר ידון
 כמו בְּעֵנֵי אַמְתַּךְ' כְּאַנְיֹת סוּחַר' בְּחָרֵי אַף' לְחֹדְשֵׁי
 יבכר ובא שלא כמשפט מודיעים לְחֹדְשֵׁים הלמיד בסגול
 אכל אם תחלרתי התיבדה קמץ חטף שאיננה עם השו"א
 (א) אלא היא לבדה' והוא כשיהי' אחריו שו"א או אור
 דגושה יהיו אותיות כל"ב עליה' בשו"א כמשפטם' כמו
 רמיה ז' ופעיה ס"ו בְּחֹדְשָׁה ימצאונדה' מידי חודש בְּחֹדְשֵׁי' אדמת יהודה
 פ"ט ויקרא ד"ו למצרים לְחֻצָּה ובא מלת בְּהַשְׁמָה מהם' הביית בקמץ
 חטף' והקמץ היה משפטו להיות תחת הה"א והי"ד משפט
 המלה בְּהַשְׁמָה הביית בשו"א והה"א בקמץ חטף כמו כר
 ויקרא ד"ו ימי הַשְׁמָה' ולהקד על הה"א הסבו הקמץ תחת הביית
 ויקרא ד"ו כאשר הסבו במלת לְהַפְרֹכֶם שהיה משפט המלה לְהַפְרֹכֶם
 הלמיד פתוחה והה"א בשו"א ופתח' וכאשר הקילו המלה
 פ"ח ל"א הפילו היו"ד כמו שעשו במלת וַיִּדְבְּקוּ פלשתים והדומים
 לו שהיה ראוי וַיִּדְבְּקוּ' ובהקלם המלה הסבו שו"א הה"א
 תחת הלמיד ופתח הלמיד תחת הה"א' ומצאנו מלה אחת
 דברים ל"ג נשתנו תנועתיה והיא הִלָּה' תגמלו זאת' בפרתח הה"א
 והלמיד בשו"א נח והאלף נקראת בשו"א נע והי"ד משפט

ס"א א"ח ושליו ל"ח
 שמו"ח יחזקאל ו"ו
 נשעיה ו"ו

המלה

(א) ר"ל קמץ חטף שביח חנועה קטנה' כי כאשר באה סו"א נע באותיות אחת
 חנורף עליהם לפעמים פתח ולפעמים פגול ולפעמים קמץ והלירוף הזה אינה רק
 משום הרחבה ואין לה דין חנועה כלל רק היא כשאר סו"א נע' חבל בקמץ חטף היא
 אחת מחנועות הקטנות וילורף אליה סו"א נקלפת פפרים להצדיל צינה וצין הקמץ
 גדול

שער דקרוק הפעלים מו

המלה הה"א בשו"א ופתח והלמ"ד בפתח והאל"ף נחדה ' ובאה המלה כן לענין מורה על סודה ' ולענין זה יש בתיבה הזאת שנוי אחר שלא נמצא בזולתה שהה"א נכתבה (ב) יחידה ' ומ'ש'ה' ו'כ'ל'ב'מ'ש'ה' (ג) מפיקו'כ'ל'ב' לא מפיק (ד) ולא כטעם המ"ם טעם השי"ן והה"א ' כי טעם המ"ם לחסרון נון מן כמו שזכרנו ' אך טעם השי"ן והה"א מפני שאין דרך השי"ן להשתמש בשו"א לעולם כי אם שנים באו מהם שלא כמשפט בשו"א על מלה זעירא שהם בהמה קלח ג' המה להם ' שהוא עמל תחת השמש ' וגם הה"א לא תשמש קלח ג' בשו"א כי אם לשאלה ' ואחר שאין שמושה בשו"א כי אם במלך לא יתכן קריאתה מבלי דגש אם לא יוליד נח כינרה ובין פ"א הפעל או האות אשר לאחריה ' ולכן תדגש האות כמו המלך ' הדבר ' המנאפת ' והמועננה ' המשגע הזה ' מ"ז ע' ופעמים כשתחלת התיבה שוא תהי' רפה כמו המכסה את הקרב ' המתעבים משפט ' המלקקים בידם ' המרצח הזה ' ויקרא ג' מיכה ג' שיפטים ו' (ח"ז ו') הליקו"ד ושע"מ" ס"ד ג' צידון ' המדבר איך ' המבשרות צבארב ' כלם רפוי' המ"ם מ"ז ע' סמוכי הה"א בגעיא ' וכן הצפרדעים כלם רפוי' הצדיק זולתי ותעל הצפרדע שהוא דגוש ' וכן כל הלויים ראיה מ' שבמקרא רפוי הלמ"ד ' וכן הישועה היקום ' הילדים ומאשר פאיהם יו"ד כאשר תהיה עיניהם אורת איה ה"ע היו"ד דגושה ברוב כמו היעפים ' היעלים ' ליעלים ' היהודים

גדול שהיא חנועה גדולה : (ב) ר"ל שהה"א נכחצת רחוק ממלח לה' כאלו חפוינה שחי חיבות ועיין צספר חור חורה שחצר מו"ה מנחם די לוזאנו שהציוא צענין זה מחלוקת מדנחאי ומערצאי והעלה שם להלכה שנכתבה כשני חיבות : (ג) ר"ל חותיות משה מנוקדים צחנועות קטנות ונקרא עמהם נח נראה או דגש ' אבל חותיות נכל"צ מנוקדח צשו"א (ואף אם יצוא חנועה צהם צאופנים הנזכרים למעלה מ"ח לעולם לא יהיה אחריהם דגש) : (ד) ר"ל דגש הצאה אחרי המ"ם היא מטעם אחר מטעם הדגש הצאה אחר הה"א והשי"ן : (ד) ר"ל

שער דקרוק הפעמים

היהודים ליהודים היהודי אבל היאור ביאור
 איכה ד' היאורים רפה היווד וכן כיענים והפילו היווד מהמכתב
 עמוק ח' ושמו נח תחתיה ואמרו ועלתה כאור כלה כמו כיאור
 יחזקאל ל"ג ועם המים באו רפויים שלא כמנהג חביריהם כמו מגבורתם
 אופטים ח' בושים מבציר אביעזר שהיו ראויים להדגש וכן ולאום
 ראשית ד"ה מלאום יאמץ (ד) ופעמים שכל"ב מפיק כאשר הדבר ידוע
 ותורה עליו היא ידיעה וכשתחסר תחסר מפני כוונת
 הקריאה כי במקומות הידיעה הראוהו עם אותיות כל"ב
 הלוי"ל"ו ד"ה ח"ד"ה כמו ה' בהשמים חסדיך ויבדילם אמציהו להגידוד אשו
 ראשית ל"ט ע"ט בא אליו ויהי כהיום הזה כי אותו כהיום לכם
 יחזקאל ח"ו נחמי"ט ולהגרים הגרים בתוככם להנחותם בהדרך מער
 שם ו"ג יחזקאל ח' להחומה בהחלונות האלה אם תהי' לטוב להעם הזה
 ד"ה ב' י'
 קבלת ח' דניאל ס' מי בהחכם הבן להלז את המראדה ומפני כוונת הקריאה
 תחסר ה"א הידיעה ותשאיר תנועתה באחת מאותיות כל"ב
 אשר עליה ונאמר כדבר לדבר בדבר ופעמים יפול
 הדגש להקל בהיות תחלת התיבדה שו"א או יפילו הדגש
 פעמים ואות השמוש (ה) מעומדת בגעיא שיתי לבך
 חיוג ל"ג חשלי ד"ג למסלה וחיותו לממתים למאחרים על היין בפערה
 ח"ג ב'
 השמים הבי"ת מעומדת בגעיא והסמ"ך בקמץ חטף
 ויקרא י"ג ופעמים יפול ג"כ הגעיא כמו ומחית בשר חי בשאת ומאח
 חדר ל"ה דברים ז' המעט תמעטו כי אתם המעט נבדלו אל דוד למצד
 ד"ה ח' ו"ג ויעט כמעיל קנאה ויעטו כמעיל בשתם המלמד יד
 חלוי קמ"ד ויקר"ו"ד לקרב ולשאת ולספחת והלויים במלאכת למני ממסך
 ד"ה ב' יג ושע"ס' ח' וכן בקמץ הלמד במלדה ועירא היתה לקם בין עיניכם
 איכה ח'

למדת

(ד) ר"ל כאשר תצוה ה"ח הידיעה אחר כל"ב נחסרה לפעמים ה"ח וחצוה פחה
 צאוה כל"ב ודגש אחרי' כמו כדבר לדבר במקום כדדבר לדדבר כאשר מצוה
 המחצר והולך: (ה) וזה ג"כ כמשפט כי מפח הגעוה
 (מתג) נמשכת התנועה ויוליד נח נסתר ויפוי הנח במקום הדגש

שער דקדוק הפעלים

לָמַתְּ כִּי צוֹ לָצֹר קוֹ לָקוֹ בֵּין מַיִם לְמַיִם וְכֵן לָנוֹס אֶ עֵיר ^{דצרי' וי"ד יסעי' ד"ח}
^{ראשית ח'} ^{ודצרי ל"ה} לָמַתְּ מִקְלִטוֹ (ו) לָנוֹס שִׁפְיָרְשׁוֹ תוֹאֵר אִו יֵהִי קִמְצָן לַמִּדָּ שֶׁל לָמַתְּ

לָמַתְּ לָנוֹס (ז) זוֹלַתִּי שֶׁתוֹרָה עַל הָאֵל הַיִּדְיָעָה וְהֵם כִּמוֹ
לָמַתְּ לָמַתְּ בְּשׁוֹ"א כִּמוֹ שֶׁדֶרֶךְ הַקִּמְצָן לְבֹאֵי מְקוֹם הַשׁוֹ"א

בְּאוֹת הַשְּׂמוֹשׁ כִּמוֹ וְשָׁב וּרְפָא לוֹ שֶׁבַע יָפוֹל צָדִיק וְקָם יִסְעִיָהּ ו' חֲסִילֵי ד"ד
וְהַדְּרוּמִים לְהֵם שֶׁהֵם מְלוֹת זַעֲרִוֹת אוֹ מְדוּרַת שֶׁהֵם מִלְעִיל

וְאֶכְלֵתֶם לְשׁוֹבְעֵי הַיָּדָה עָלַי לְטוֹרַח לֵאמֹר תֵּשֶׁב לְנִצָּחַ וְיִקְרָא ד"ה יִסְעִיָהּ א'
^{יִסְעִיָהּ ל"ג} מִשְׁעַר לְשִׁעַר וְשָׂרַט לְנַפְשׁוֹ וְעַל הַחַיִּית פֶּתַח מַפֵּשׁ כַּחֲלָב שְׁמוֹת ל"ג וְיִקְרָא י"ט

לְבָם וְעַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה יִשְׁמָשׁוּ אוֹתֵיזוֹת הַשְּׂמוֹשׁ ג"כ בְּבִינוּנִים
וְלִמְדֵי הַשְּׂמוֹשׁ תֵּהִי בְּקִמְצָן עַל הַמְּקוֹר מִנְחֵי עֵי"ן וּמִפְעִילֵי

הַכִּפְרָל לְפִי שֶׁהֵם מְלוֹת זַעֲרִוֹת כִּמוֹ לָקוֹם לְשׁוֹב לְעוֹה' ^{לְעוֹה'}
לְחוּג בֵּין שֶׁתַּעֲמוֹד הַמְּלָה (ח) בְּעִנְיָנָה בֵּין שֶׁתַּסְמוֹךְ בְּעִנְיָן

הַשְּׂמוֹשׁ תֵּהִי קְמוּצָה בָהֶם אֲבָל הוּ"ו תֵּהִי קְמוּצָה בָם לְעוֹלָם
כִּשֶׁתַּעֲמוֹד הַמְּלָה בְּעִנְיָנָה אֲבָל כִּשֶׁתַּסְמַךְ הַמְּלָה בְּעִנְיָן

הַשְּׂמוֹשׁ תֵּהִי בְּשׁוֹ"א כִּמוֹ וְשׁוֹב אֵלַי וְהַבִּי"ת וְהַכִּי"ף בְּשׁוֹ"א יִרְמִיָה ג'
לְעוֹלָם וְעַל עִנְיָנִים הָאֵלֶּה יִשְׁמָשׁוּ מִשִּׁיָּה וְכַל"ב :

המם

תִּשְׁמָשׁ בְּמְקוֹם מִן כִּי שִׁמּוֹשָׁה עִם הַנוֹן כִּמוֹ בְּלִי
נוֹן כִּמוֹ שֶׁכֶּרֶתְבָנוּ וְעִנְיָן שִׁמּוֹשָׁה יִדוּע' וַיִּבְּוֹא

שִׁמּוֹשָׁה פְּעָמִים בְּמְקוֹם יוֹתֵר כִּמוֹ תְּבוֹרֶךְ מְנַשִּׁים יוֹתֵר שׁוֹפְטִים ה'
מְנַשִּׁים שְׁנַיִן שִׁשׁוֹן מַחְבִּירָה וְדַעַת אֱלֻקִּים מִעוֹלָלוֹת חֲלִים מ"ה הוֹשַׁע ו'

הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וְהַדְּרוּמִים ח"א וְכֵן קִרְאוּ לְהֵם הַמְּדַקְדָּקִים חֲלִים ו"ט
לְהֵם וַיִּשׁ מ"ם תִּשְׁמָשׁ בְּמְקוֹם מ"ם הַיַּחְרוֹן :

בי"ת

הַדּוּגָשׁ : (ו) צַעֲזוֹר שֶׁעֲשָׂה אוֹ נַעֲשָׂה צוֹ מַעֲשָׂה הַגִּיסָה נִקְרָאָהוּ נוֹס וְהִיא חוֹאֵר
מְצִינֵנוּי פְּעוֹל מְצָה"ק מִנְחֵי הַעֵי"ן וְאִם פִּירוּשׁוֹ כִּךְ יַחֲכֵן לְצוּחַ צוֹ ה"א הַיִּדְיָעָה כִּמוֹ
כֹּל הַשְּׂמוֹח' וְח"כ יֵהִי הַקִּמְצָן בְּמְקוֹם ה"א הַיִּדְיָעָה אֲבָל אִם הוּא מְקוֹר כַּאֲשֶׁר נִרְאָה
לְפִי הַפְּשׁוּט אִזּוֹ לֹא יַחֲכֵן צוֹ ה"א הַיִּדְיָעָה : (ז) ר"ל שֶׁאִינוֹ מוֹרָה עַל ה"א הַיִּדְיָעָה :
(ח) ר"ל צִין שֶׁתַּעֲמוֹד צַפ"ע וְצִין שֶׁתַּסְמַךְ אֶל עִנְיָן אַחַר אֲבָל הוּ"ו לֹא תֵּהִי קְמוּצָה
רַק כִּשֶׁתַּעֲמוֹד הַמְּלָה בְּעִנְיָנָה כִּמוֹ יוֹחַ וְשׁוֹב וְהַדּוּמָה לוֹ אֲבָל כִּשֶׁנִּסְמַכְתָּ אֶל עִנְיָן
אַחַר כִּמוֹ וְשׁוֹב אֵלַי אִזּוֹ הוּ"ו צַפ"א : וְהַהֲא

שער דקרוק הפעעים

דברים ל"ג ירמיה' ג' ביית כמו מסיני בא' כמו בסיני בא' בגדה אשה מרעה'
 חלום פ"ח כמו ברעה' מהיכלך על ירושלים' כמו בהיכלך ויש
 לפרשם כמשמעם בשמוש מ"ם' כי פירש מסיני ר"ל כי מסיני
 נגלה כבודו ובא לישראל' ופירש מהיכלך כי משם תבוא
 חלום פ"ח להם היראה כמו שאמר נזרא אקים ממקדשיך' מפני הכבוד
 השוכן במקדש' לפיכך לך יובילו מלכים שי' ונמצא מ"ם
 ישעיהו ח"א במקומות שיראה בתחלת העיון שהיא יתירה כמו ומלפנים
 חגי א' ישעיהו כ"ה ונאמר צדיק' מטרם שום אבן א' אבן' לא יהיה משם עוד
 ויקרא ד"ג ירמיה' י' עול ימים וזקן' עד ממחרת השבת השביעית' מאין כמוך'
 שם לח"ד מאין כמוהו' ועוד נבאר הענין בחלק שני מזה הספר בשורש
 מן' ותשמש המים עם הלמיד מלפנים' מלמעלה' מלמטה'
 ובחלק הענין בשורש מן יתבאר שמושה עוד :

והשין

תשמש במקום אשר והיא נקודה בפתח קטן כמו
 שישפרתני השמש' שאהבה נפשי' שככה
 שם השבעתנו' עד שתחפץ ויבא פתח גדול תחת פתח קטן'
 שופטים ה' *עד שקמתי דבורה' שקמתי ח"א כי זה נמלא לרוצ צדי
 שיר א' אם בישראל' שלמה אהיה השירים ונקהלח וחלים' ונשאו
 איוצ י"ט כעוטיה' למען תדעון שדון' ספרים לא נמלאים מעט מזער'
 שופטים ו' *שאתה מדבר עמי בקמץ להרחיב על האלף ויבא בשווא
 קהלח ב' *שהוא עמל תחת השמש' ח"א לא נמלאו לצד אה השנים :
 שם ג' שהם בהמה המה להם' ונקשרה השיין עם הלמיד והיתה
 קהלח ח' מלה אחת' בשל אשר יעמול האדם לבקש ולא ימצא'
 ורבותינו ז"ל הרגילו המלה הזאת בדבריהם באמרום של פלוני
 הם' של מעשר שני הם' וזולת זה הרבה' ועם הכנויים
 קשרוה הרבה ג"כ' וכן במקרא נקשרה עם כנוי היחיד' כי
 יוזה א' בשלי הסער הגדול הזה' וכן אמרו בשלמי' ובית השמוש
 משמורת ארל השיין וארל הלמיד' וענין המלה' באשר'
 קהלח ח' ובעבור' בשל אשר יעמול האדם לבקש ולא ימצא :

והוא

שער דקרוק הפעלים מח

וההא תשמש לידיעת הדבר / ויש שלא תודיע דבר
מיוחד אלא יהיה מי שיהיה כמו ואם יתקפו

האחד האחד בא לגור / ויפתח האחד את שקו / ויהי קהלח דראשית ו"ט
סס מ"ג

האחד מפיל הקורה (א) ותכוא לידיעת התואר והמתואר מ"ג ז'
זכריה ז'

כמו הקר הטוב הארץ הטובה הנער הלוי הנער הלוי / דברים ח' אופעיו"ק
זכריה ז'

העבד העברי / ורבים כמוהם / ופעמים בחסרון ידיעת ראשית ל"ט

התואר / סורי הגפן נכריה / נוהגים את העגלה חדשה / דמיה ז' ע"ו
ח' ט"ו ירמיה ז"ב

וכל המלאכה נמכה ונמס / על הארץ אחרת / הכרוב אחד / יחזקאל י'

הראש אחד / את הכבש אחד דפרשת פנחס / הדוד אחד / ש"ח י"ג מדבר ת'
ירמיה ז"ד

האיש אחד / אחיכם אחד / בלילה הוא ובחסרון ידיעת מדב'ו' רא'מז סס ל'
מדב'ו' רא'מז סס ל'

המתואר חצר החיצונה / אל ח"ח חזל זכרסת חלוא כח"ז

חצר התיכונה / באים מדרך חת הכזם האחד והחיסה על

שער העליון / מעט דבש כירס חזן עזרא סכת זכרסת

הנה / יום ההוא ירחק חק / חלוא חת הכזם אחד עיון סס :

הרים הגבוהים ליעלים / חלל הגדול / א גוים המורדים / סס ז'
ירמיה ז"ב ראשית ז'

ויבא הלך לאיש העשיר / יום הששי / כהן המשנה / הוא / ירמיה ז"ב

חדש התשיעי / והדומים להם (ב) ולא תבוא היא ידיעת עזרא י'

עם הכנוי כ"א במק מות מעוטים מצאנום בשתי ידיעת בתוך

האחלי / והחציו / מול הר עיבל / ונתן את הערבה / את כל / יהושע ז' סס ח'
מדבר ז"ו

ההרותיה בקע / זאת כל אשר בערינו (ג) כי הוא חסר היא / מ"ג ט"ו

ידיעה וכן בגבירתה / אבל כשיבא במלה כנוי הפועל עם ישעיה ז"ד

הפועל תבוא היא ידיעה עם הפועל לרוב כמו המעלה / חלופ פ"ח

והפודה מבית / והעם לא שב עד המכהו / היא ומביאה / דבריו י"ג ישעיה ט'
ישעיה ט'

והיולדה

וההא (א) לשתצוא ה"א הידיעה צמיהם זהתואר והמתואר כמו ההר הטוב

שמלת טוב הוא תואר למלכה / ומלכה הר הוא המתואר / ופעמים

לא צאה ה"א הידיעה רק צענין המתואר ולא זהתואר כמו הגפן נכריה / וכן זהכרך

כאשר נצאר המחצר : (ב) כי הכנוי הוא ג"כ ידיעה לענין שהיא נסמכת אליו ולא

נלטרך שתי ידיעות לנצר אחד : (ג) ל"ל שלכך צאה סגול צבי"ה להורות על הידיעה

ויהי

שער דקרוק הפעלים

דניאל י"א ירמיה ז'
 והיולדה כמו שהי' בהפרד המעלה אותנו ' המוליך אותנו
 והדומים להם (ד) כי היא הידיעה תפול על אחר ' והכני
 על אחר ' אבל השמות אשר עם הכנויים או התוארים שלא
 יפרדו לא תבוא עליהם היא הידיעה כ"א במקומות מעוטות
 כמו שהראיתך והוא לרוב ההודעה כי היא הידיעה והכני
 שניהם יפלו על אחד ודי באחד ולא תבוא היא הידיעה על
 מלה נסמכת ' ומצאנו שבא כן במקומות ואמרו כי חס
 (ה) הנסמך ' ולפי דעתי כי באו בשתי ידיעות כי סמיכה
 המלה ' מלה אחרת היא ידיעה והיא ידיעה אחרת ' ובא
 יחזקאל מ"ה המלות האלה בשתי ידיעות לרוב ההודעה כמו כל העב
 ראשי ל"א יבוא ע"ג הארץ ' אנכי ה' בית ' הארון הברית לפני העם ' וע
 ראשית ז' שנות ל"ט היעות טוב ורע ' שתי העכותורת הזהב ' ספר ה' כדונור
 חלוקת ז' ירמיה ז' דברי הימים ' הלעג השאננים ' ואת כל הממלכות הארץ
 שם ירמיה ז' מ"ז י"ו היין החמה ה' את הפפר המקנה ' ואת הפפ
 שם ז' מ"ג מ"א י"ד חנושת ' על המזבח בית ' ככל התועבות הגוים ' מע
 מ"ז י"ו יחזקאל ל"ז יבוא ע"ג זכרי' ד' קרוב היום מהומה ' והארץ הגבלי ' הא
 יחזקאל מו סופטי י"ו הבדיל ' הלשכות הקודש ' היתד הארג ' והדומים להם
 ואע"פ שיש בהם שאינם נקודים כדרך הסמוכים (ו) כ
 יחזקאל מ"ה יבוא ע"ג הארץ ' הארון הברית ' היין החמה ' מפני היא הידיעה
 ירמיה ז' ה' באו כן ' או יתכן שבהם חסר הנסמך ' וכן לא תבוא היא

הידיעה

ויהי' בערינו כאלו כחוז בהערינו כאשר מצואר כזר שכן המשפט : (ד) ו
 שער כאן דברנו מענין הכנויים המורים על הקנין כמו אהל
 ביתו שפירושו אהל שלו ביתו שלו ולכן לא יתכן לומר האהלו הביתו כי אם נא
 ביתו הרי נודע של מי הבית ושז' לא לריך לה"א הידיעה אצל הכנויים המורים
 הפעול לא נודע מכוחם רק מי הוא הפעול אצל עדין לריכז אנו לדעת מי הוא הפעול
 כמו הטעלך שפירושו המעלה אוחך • וא"כ ה"א הידיעה מורה על פועל המעל
 וכנוי אוחך מורה על הפעול : (ה) כמו עץ הדעת טוב ורע • כאלו כחוז הדע
 דעת טוב ורע • העצמות הזהב כאלו כחוז העצמות הזהב • וכל הדומ
 להם : (ו) כי היה ראוי העם הארץ • הארון הנרית • היין החמה
 כדרך הסמוכים :

שער דקרוק הפעלים מט

הידיעה על שם האדם לפי שהשם הוא הידיעה ' ואין צריך
ידיעה אחרת ' לא תאמר האברהם היצחק ' ומה שאמר אמר
הקהלת ' הוא שם התואר לנפש שלמה המאספת החכמות '
וכן לא יבואו עמו אותיות הכנוי מזה הטעם לא תאמר
אברהמי יצחקי ' וכן לא יאמר מהם בלשון רבים אברהמים
יצחקים ' והיא הארונה היבוסית ' שהוא בה"א אפשר שהוא ש"צ ו"ו
שם התואר ' ושכח המנשה הוא שם היחוס כמו המנשי ' וכן
ארץ הפגוג ' וכן קרית הארבע הוא שם היחוס ' או הוא יחזקאל ל"ח נחמי"א
שם התואר לענק גדול ' לפי שהוא היה אדם גדול בענקים '
והיו ארבעה הוא ושלשת בניו ' ועל שם היחוס תבוא היא
ידיעה ואע"פ שראש היחוס הי"ש שם אדם שלא תבוא עליו
היא הידיעה ' אחרי שישב השם ההוא יחוס תבוא עליו היא
הידיעה ' כמו לאברהם העברי המתיחס א עבר ' וכן אהרן ראשית ו"ד
אחיה הלוי ' המתיחס אל לוי בן יעקב ויפתח דה"ל עדי ' שמוח ו' שופטים ו"א
היחזקאלי ' הישראלי ' לפיכך יבוא בלשון רבים עבריים
לויים ' שהוא מן עבר ומן לוי ' וכאשר השם מחובר משני
מלים יבוא פעמים היא הידיעה על השני כמו אבי העזרי שופטים ו'
שהוא מן אבי עזר ' וכן ביחס המקום בית האלי ' שהוא מן א"ח ו"ו
בית א וכן בית הלחמי ' הושע בית השמש ' מן בית לחם ש"ח ו"ד ש"ח ו'
מן בית שמש ' ושם מקום פעמים עם היא הידיעה כמו העי ' יבוע ו'
בבקר ' בפסוק בשפטים וישב דוד בחורשדה ' וכן לא שופטים ח' ש"ח ד"ו
יסמך שם מקום אא מעוטים מצאנום סמוכים כמו ער מואב ' מדבר ד"ח
ציון קדוש ישרא ' ופעמים תשמש היא במקום אשר כמו ישיב ס'
את השוק והעליה ר"ל אשר עליה ' וכן היא שמצאנו א"ט
בעוברים ובעתידים שלא תשמש בהם היא הידיעה כמו
שכתבנו היא במקום אשר כמו כל הנפש לבית יעקב הבאה ראשית מ"ו
מצרימה ' ועתה עמך הנמצאו פה ' הנראה איו פעמים ' ד"כ א' דט ח"ח ו"א
אחרי הנראה אלי בתחלה ' כמו אשר באה ' אשר נמצאו ' דניאל ח'

שער דקרוק הפעלים

יהושע י' עזרא י' אשר נראה ' וכן ההלכות אתו ' ההושיבו נשים נכריות ' ד"ה א' דו יחזקאל ד' וכל ההקדיש שמואל ' העיר ההללה ' בהכין לו דוד ' על ד"ה ז' א' (ד"ה ז' א') ס"ד ט' דברים י"ד ' היוצא השדה כמו אשר יוצא :

והו

תשמש לתוספת דבר ' ופעמים איננה לתוספת ולא תשמש כלום לא שהוא התחלת המלה כמו

ראשית ל"ו ואלה בני צבעון ואיה וענה ' ביום הקריבו ארז זבחו יאכל

ויקרא ז' וממחרת והנותר ממנו יאכל ' פירש הנותר מיום הזבח

ראשית ד"ג יאכל ממחרת ביום השני ' ביום השלישי וישא אברהם את

עיניו ' ואחרים רבים כמות ' ויש ויו שהיא תחלת הדברים

אפסר א' יחזקאל ח' כמו ויהי בימי אחשורש ' ויהי בשלשים שנה והדומים

להם ' וכתב רבי אברהם אבן עזרא הווינ הם כפא רפה

בלשון ישמעאל שאינה משתמשת לא שהיא תחלת הדבור '

ואדוני אבי זיל כתב בספר הגלוי על כל ויו נוספת במקרא כי

ס"ג י"ג היא רמז על מדה חסרה כדמותה כמו ותשב תמר ושוממה '

שפירושו עצובה ושוממה ' או דואגת והדומה לענין ' וכן

חלים ע"ו נרדם ורכב וסוס ' נרדם איש ורכב וסוס ' וכן בנס וקצף

דניאל ג' שגיא ואמר להובדה לכל חכימי בבל ' פירושו קם ואמר '

ראשית ד"ג וכן ביום השלישי וישא אברהם את עיניו ' פירושו השכים

ביום השלישי ונשא עיניו וראדה את המקום מרחוק ' וכן

ראשית ל"ו ואיה וענה היו לו בנים אחרים ולא זכרם אולי בעבור שלא

ויקרא ז' היתה תולדה להם ' ופירש והנותר ממנו כמו שפירשו רז"ל

לפי שאמר ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת יכול שתהא

מצודה לאכלו לשני ימים תלמוד לומר והנותר אם הותר

מיום ראשון יאכל ' וממחרת כלומר מה שאמרתי וממחרת

לא אמרתי אלא על הנותר מיום ראשון וכן כל אחד מהם

שמות ד"ה יתפרש לפי מקומו ' ויש ויו במקום או כמו ומכה אביו ואמו '

שופטים י"א או אמו ' והי' לה' והעליתיהו עולדת ' או העליתיהו ' ויש

שמות א' חזקוק ג' מקומות שתחסור דויו כמו ראובן שמעון ' שמש ירח '

שער דקרוק הפעלים נ

כסום עגור ' והדומים להם כמו שאנו עתידים לבאר ' ויש יסעיה ל"ח
ויו שמורדה הזמן שכבר עבר קודם הפעל אשר לפניו כמו הן
אתה קצפת וְנִחַטָּא ' ר"ל וכבר חטאנו על כן קצפת עלינו ' יסעיה ס"ד
וגבר ימות ויחלש ' וכבר חלש ' כי קודם שימורת יחלש חיוז י"ד
ויחלה ' וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים ' וכבר ויקרא ט'
ירד ' כי אחר שירד מעשות העולה ברכם ' והוא נרדם
ויַעַף וימות ' וכבר עף ' כי אחר שהיה עיף ויגע נרדם אופטים ד'
מיגיעתו ולא הרגיש בהכותה אותו וימורת ' וירם תולעים
ויבאש וכבר באש ' וישם את הים לחרבה ויבִקְעוּ הַמַּיִם ' שמות י"ו שמות י"ד
וכבר נבקעו המים ואחר כך שם הים לחרבה שיבשתו הרוח'
נבקעו כל מעינות תהום רבה ' וארבות השמים נפתחו ' ראשית ז'
וכבר נפתחו ' ויש ויו במקום כאשר ' אם לא ישבעו ויִלְיָנוּ תַלְמִים נ"ט
כאשר ילינו לא ישבעו ' וישפתי רננות יהללפי ' כאשר שפתי תלום ס"ג
רננות יהללפי ' חלב וְדָשֶׁן תִּשְׁבַּע נִפְשֵׁי ' ותעשי הרעות ירוויג ג'
ותוכל ' כאשר יכולת ' ויש ויו להשוות הדברים כמו מים תלום ס"ג
קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק ' דלף טורד משלי ד"ו
כיום סגריר ואשת מדנים נשתוה ' וכמו ויו זה רבים בספר משלי ד"ו
משלי שפירושם להשוות הדברים כמו זה ' וכמו ויו זה'
משביח שאון ימים שאון גליהם והמון לאמים ' כמו שמשביח תלום ס"ח
שאון ימים כן שביח המון לאמים ' הלא און מלים תבחן
וחיך אוכל יטעם לו ' והדומים להם ' ויש ויו אחר במקום חיוז י"ז
אם והיא מורדה לתשובת התנאי ומענהו ' כמו אם קהדה קהלת יו"ד
הברזל ' התשובה ' וחיילים יגבר ' אם בחקתי תלכו ' אם ויקרא ד"ו
המענה ' ונתתי גשמיכם בעתם ' אם את הדבר הזה תעשה ' שמות י"ח
המענה ' ויכלת עמוד ' ואם נקבה תלד ' התשובה ' ויקרא י"ז
וטמאה שבעים ' ואם שכב ישכב איש אותה ' המענה ' ויקרא ט"ו
ותהי נדתה עליו ' ואם עמדו בסודי וישמיעו דברי את עמי ' ירוויג ד"ג
המענה ' וישיבום מדרכם הרע ' ויש ויו במקום בית העזר

שער דקדוק הפעמים

ישעיהו ח"ה ס"ב' במו דה' אלקים שלחני ורוחו' כמו ברוחו' וכבודו עליך
 ישעיהו י"ג ירצה' במו בבבדו' ה' וכלי זעמו' כמו בכלי' ויש ויו
 ח"ה' לשאלה' על מלת לא והיא בקמץ כמו ולא יתן נא לעבדך'
 ט"ג י"ג נלא ירך נא אתנו אמנון אחי והם כמו הלא' ויש ויו כמו'
 ט"א י"ג עם' כמו כי ה' ארון האלקים ביום ההוא ובני ישראל'
 שחז' ח' כמו עם בני ישראל' וכן ויוסף היה במצרים' עם יוסף שהיה
 ישעיהו ח' במצרים היו שבעים נפש' און ועצרה' כלומר לא אוכל
 לסבול און עם עצרה' ויתפרשו כלם בענין' ויו' אבל יותר
 קרוב פירושים' עם' ויש ויו כמו אבל' כמו ויאמרו אינו לא
 ראשית ח"ג אדוני ועבדיך באו' פירושו לא כן כמו שאתה אומר אבל
 חלים ו' עבדיך באו לשבור אוכל' ואחלצה צוררי ריקם' אבל
 אחלצה צוררי ריקם כל שכן שלא גמלתי שולמי רע' כי אפילו
 מי שהיה צוררי לריקם הייתי מחלץ אותו ג

והכף

תשמש לדמיון הדבר והוא הרוב' ופעמים יבוא
 שני כפ"י הדמיון זה אחר זה' והוא לקצר
 ישעיהו ד"ד הלשון כמו כעם ככהן' כאלו אמר העם ככהן והכהן כעם'
 שאין האחד עיקר שידמה לו זולתו ויהיה טפל לו לא כל אחד
 ראשית ח"ה סופיטו' כתברו ולקצר הלשון אמר כן' וכן כי כמוה כפרעה' כמוה
 ישעיהו ד"ד כמוהם' וכן בעבד כאדוניו כשפחה כגברתה כקונה כמוכר
 כמלוה כלוה כנושה כאשר נושה בו' ופעמים יספיק כזה
 דברים י"ח הענין בכ"ף אחר כמו חלק כחלק יאכלו' שיהיה חלק זה
 חלים פ"ז כחלק זה' וכן ושרים כחוללים כלומר אה כאלה' וכן זה
 חיו"ח הענין בב"ת השמוש' כמו כי שלח ברשות פרגליו' כלומר
 הוצע י"ג רשת פרגליו' או ברשת רגליו' וכן כי בי בעורה' אני
 בעורך' או כי בי עורך' וכן יספיק בב"ת אחד וענינו שנים'
 שחז' ל' בר בבר יהיה' כאן אמר בבר בבר' כלומר כל אחד ואחד
 במשקלו או כל אחד לבדו' ויש כ"ף לאמתת הדבר כמו
 שחז' י"א הוצע ג' כתוצות הלילה' כאלפים אמה במדה' השבעה לי ביום'
 ראשית ד"ה

שער דקדוק הפעלים נא

כי אותו כהיום תמצאון אותו / ויהי העם כמתאוננים / ^{ש"ח ט' ודבר י"ח}
 היתה כאלמנה / לב רשעים כמעט / כמפיגי גבור / ^{חיפה ח' ושליו}
 אומרים כי כ"ף כחצות כ"ף השעור והקירוב כמו כ"ש מאות / ^{הושע ה' סמות י"ג}
 אלף / כעשרים איש / כאיפה שעורים / וכן כבחצי מענה / ^{ש"ח י"ד רות ג' ש"ח י"ד}
 צמד שדר / ואיננו הפוך כג"ש רבי יונה שמשפטו היה
 כבחצי / אבל הוא כמשפטו כי על הודאי יאמר בחצי והוסיף
 עליו כ"ף השיעור ויאמר כבחצי / וכן דעת רז"ל כי כ"ף
 כחצות היא כ"ף השיעור / שאמרו כי לפיכך אמר משה
 כחצות ולא אמר בחצות שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו
 משה בדאי הוא / וכן ויהי כמשלש חדשים / וכן ויהי ^{ראשית ל"ח}
 כעשרת ימים / וכעת מותה / וכמו השחר עלה / וקרוב לזה ^{ש"ח ד"כ ש"ח ד' ראשית י"ט}
 כמשיב ידו / כלומר בשעה שהשיב ידו והנה יצא אחיו / ^{ראשית ל"ח}
 וכן כפרחת עלתה נצה / כלומר בשעה שפרחה עלתה נצה ^{ס"ח}
 והבשילו אשכולותיה / וקרוב לזה / בהניח ספור הדברים
 קצתם או כלם וישמו הכ"ף סימן לזה / כמו ותדבר אליו
 בדברים האלה לאמר / ר"ל כענין הדברים האלה פחות מהם ^{ראשית ל"ט}
 או יתר עליהם / וכן ותקראנה אותי כאילה / כשגגה שיוצא ויקרא / קהלת י'
 מלפני השליט / וכן / ותשבו בקדש ימים רבים כימים אשר ^{דברים ח'}
 ישבתם / כלומר היו כמו שהיו והניח מספרם / ובסדר עולם
 מפרש כימים אשר ישבתם בכל המסעות / כי כל המסעות
 היו שמנה ושלשים כמו שאמר והימים אשר הלכנו מקדש ^{דברים ג'}
 ברנע עד אשר עברנו את נחל זרד שלשים ושמנה
 שנה / עשו מהם תשע עשרה / בקדש וייט בשאר
 המסעות :

והקמר

תשמש על שני פנים האחד להבאת הדבר על
 העצם והוא הרוב / ויבוא זה אחר זה ויספיק
 באחד כמו לעבדה לעקב / לעם לציים / ויש שמורה על
 העצם עצמו כמו מלת את / ויספיק הענין וולתה / כמו הרגו

לאבנר

שער דקדוק הפעמים

ע"ג ד"ה א' ג' לאבנר' והשלישי לאבשלום' וחרב אויבך למישגת' אנוש
 (סס ד"ה א') פרמיה ל'ישיעיה ל"ג לשברך' ולשרים למשפט ישורו' כנף דהאחד לאפזות
 ד"ה ב' ג' חמשה' לכל כליו תעשה נחשת' נגדה נא לכל עמו' עד
 עזרא ט'ישיעיה נ"ה למנחת הערב' בלוא לשבעה' למתי אעתיר לך' למחר
 שמוח ח'חלי'קל"ט) דברים ט'ירמיהו' יהיה האות הזה' בנתה לרעי' למן היום אשר יצאת' למן
 ראשית' עולם ועד עולם' שא נא לפשע עבדי אלקי אביך' וינשק
 דאשי' ק"ט סס מ"ה לו' וינשק לכל אחיו' ויש שאינו מורה הבאת דבר אדבר
 מדבר י"ג אא הוא בעצמו' וזה עם אותיות הכנוי כמו שלח לה אנשים'
 ראשית ו"ג שמו"י"ח לך לה' כאלו אמר לעצמך לצרכך' וילך לו' יטעם לו
 אכה לי' וגם לו' הלך לו' עברו לכם' שבו לכם' קח
 ושמור ל' ס"ב ב' סס לה סמים' סור לה מאהרי' נטה לה ואחו לך' ורתבוא
 חיוז ב' ראשית ד' במקום בית וישבו אתו לארץ' הרגתי לפצעי' לפניכם
 ויקרא ד"ו תליס ט' לחרב' ישבת לכסא' ויהי דוד לכל דרכיו משכיל' ועשב
 ס"א י"ח) חלום ק"ד ס"א ד"ה לעבודת האדם' כי בוחר אתה לבן ישי' והחזיק לו' על
 ס"ב ט"ו) מדבר ד' אשר מריתם את פי למי מריבה' והדומים להם' אבל
 חיוז ב' למיד' וישבו אתו לארץ' דקדוק רז"ל ולא שמו אותה כמו
 בית לא כמו למיד בשמושה וסמכו מזה כפיית המטה לאבל'
 ואמרו מדכתיב לארץ ולא כתיב על הארץ ולא בארץ'
 רוצה לומר דבר הסמוך לארץ והיא המטה הכפויה' ותהי'
 ס"א ד"ה חשלי ט' הלמיד במקום על' כמו ויפול לאפיו' כמו על אפיו' לפתח
 ביתה' כמו על פתח ביתה והדומים להם' והשמושים האה
 קרובים הלמיד והביית ושמוש על' ונכנסה הלמיד עם מים
 חיוז ל"ט מדבר י"ח השמוש כענין בעבור כמו למרחוק עיניו יביטו' ולמבירת
 ד"ה א' ט"ו לפרוכת' ועם המים ועם הביית למפראשונה' ועוד תשמש
 ראשית ד' הלמיד כענין בעבור כמו אמרי לי אחי הוא' וישאלו אנשי
 ראשי' ד"ו אסחרו' המקום לאשתו' ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו' כי כן
 סס ג' צוה לו המלך' ואחרים רבים זולת אה' ולמיד הנכנסת על
 דברים י"ו בלתי הוא כמוהו' לבלתי רום לבנו' בעבור שלא ירום

שער דקרוק הפעלים נב

לבו ' ויש למיד שתבוא במקום ה"א הידיעה כמו השליש
 אשר למלך נשען על ידו ' עד לשמים הגיע ' עד לדבר
 הזה ' שיר למעלות כמו המעלות כן דעת קצת מפרשים ' חלים ק"ג
 ויש לפרשם כלם כמשמעם ' כי עד לשמים הגיע ' עד לדבר
 הזה ' באו בשתי ידיעות אע"פ שהאחד יספיק ' וכן בא עד ח"ב ט'
 אליהם ולא שב ' ורבים כמוהם ' ופירש השליש אשר למלך
 נשען על ידו ' אשר למלך דבק עם השליש ולא עם נשען על
 ידו ' ומלת אשר עומדת במקום שנים כלומר השליש אשר
 למלך אשר נשען על ידו ' אבל והמשרתים ללוים ' איננו ד"ה ב' ד"ג

נכון פירש הלמד כי אם במקום ה"א הידיעה :

והבית ' תשמש להראות מקום הדבר או הזמן ' וקורין
 לה בי"ת הכלי והוא הרוב ' ופעמים תשמש

במקום מים ' כמו והנותר בפשר ובלחם ' שפירושו מהבשר ויקרא ח'
 ומהלחם ' וכן ואם מעט נשאר בשנים ' בקדשים לא יאכל ' ויקרא ד"ה שס ד"ב
 אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר ' בגר ובאזרח הארץ ' ויקר' י"ו שנות י"ב
 נפש החיה אשר אתכם בעוף ובבהמה ' לכו לחמו בלחמי ראשית ט' משלי ט'
 ושתו ביין מסכתי ' כי שבעה ברעות נפשי ' ישבע בחרפה ' חלים כ"ח איכה ב'
 וכן וירעצו וירוצצו את בני ישראל בשנה ההיא שמנה עשרה סופטים י'
 שנה ' פירש מהשנה ההיא ' והיה ביום השמיני והלאה ' יחוקאל ח"ג
 מיום ' ויש לפרשם כלם כמשמעם ובענין למד ' ושלה את
 השעיר במדבר ' רננו צדיקים בה ' ואתה באלקיה תשוב ' ויקר' י"ו חלים ל"ג
 ויש בי"ת מורה התמדת הדבר זה אחר זה ' כמו מירי חדש
 בקדשו ומירי שבת בשבתו ' וכן יעשה שנה בשנה ' ותשמש יאעיה פ"ו א"ח
 הבי"ת במקום בעבור התשחית בתמשה ' וזולת זה רבים ראשית י"ח
 ותשמש במקום עם וקוראים אותה בי"ת העוז בקה צרינו נגנח חלים ח"ד
 בשמה נבום קמינו ' וזולתם רבים ובמקום על כמו כן ינתן בו ' ויקרא ד"ב
 כי על עונש ממון הוא אמור ' כי אם הבהמה אשר אני רוכב
 בה ' כמו עליו או עליה ' ובמקום עד ' כמו ה' בהשמים וחמיה ב' חלים ל"ו

חסוך

שער דקדוק הפעלים

מוכס ד' חסודך / כמו עד השמים / וכן בלא יוכלו יגעו בלבושיהם / כלומר כל כך דוב מגואלים בדם עד שלא יוכל אדם ליגע בלבושיהם :

והוא

כשתנקד בשו"א ופתח תורה על שאלת הדבר או לתמה כמו הבוא נבוא / השופט כל הארץ /

ראשית ל"ז שס י"ח
שס ח"ג ראשית ח"ג
שס שמוח י"ד

הנמצא כזה / הידוע נדע / הנה אחיכם / המבלי אין קברים במצרים / וכתב רבי יונה כי המבלי אין קברים וה"א בפתח

לכדו והיתה ראוי בשו"א ופתח כמו המבלי אין ארזים

חיונ י"ח שס ל"ד בישראל / הלמענה תעזב / המענה שלמנה / וזה תמיה

בעיני אם השגתהו הקריאה לפי שהוא נקרא פתח לכדו מפני הגעיא אשר בו / והנה המעמך שלמנה נקרא גם כן בגעיא

ואולי מצא אותו כן בספר אשר סמך עליו / אבל אנתנו מצאנוהו בשו"א ופתח / בכל הספרים המדויקים / אחר כן

ראיתי ספר הירושלמי אשר סמך עליו ומצאתי אותו כן כמו וקרא י' שכתבה"א בפתח לברו / ובאה מלת היטיב בעיני ה' הה"א

בפתח לכד והיו"ד דגושה והיא ה"א התמה והיה משפטה בשו"א ופתח / ואם פ"א הפעל אות גרונית תנקד הה"א בפתח

לכדו / כמו הארץ עולם תשמור / העצב נבזה / האיש כמוני יברח / העת לכם אתם / העבד ישרא' / העיט צבוע

חיו"ד צ"ד רמיה ד"ב
נחמיה ו'
חגי ח' ירמיה צ' שס

מחזר ל"א החייתם כל נקבה / או בפתח קטן כאשר תחלת התיבה קמץ להקל / כמו האנכי הריתי / האנכי לאדם שיחי

מחזר י"ח חיונ ד"א
שס ל"ד יואל ח'
יחזקאל ד"ח

האמר נשאתי / ההיתה זאת בימיכם / האמר תאמר אקים אני / ההשב אשיב / ותבוא על מלת תמיה והיא אם

ראשית ד"ד

שהיא מלת שאלה ותמיה / ותבוא עליה היא התימה לרונ חיונ ו' מחזר י"ח התמיה כמו האם אין עזרתה בי / האם תמנו לגוע / ויש

ש"א ב' בשו"א ופתח והיא לאמתת הדבר / כמו הנגלה נגליתי אל בית אביך המן הסלע הזה / הרצחת וגם ירשת / כן כתבם

מחזר ד' ח"ג ח"ג

אדוני אבי ז"ל אלה ההר"ן לאמתת הדבר בשם המפרשים

אבל

שער דקדוק הפעלים נג

אבל הוּא פִּירְשָׁם לְשׁוֹן תְּמִיּהָה ' וְכֵן פִּירֵשׁ הַנְּגִלָּה נְגִלְיָתִי
לְבִירַת אֲבִיךָ וּנְחֹרֶה אוֹתוֹ לְכַהֵן וּלְשֹׂאֵרֵי אֶפְרַיִם כִּי שִׁתְּהִי
טוֹעֲטִים בּוֹכְחֵי לְמֹדֶה תִּכְעַטוּ בּוֹכְחֵי וְהוּא מִקְרָא קֶצֶר '
וְהָאֲחֵרִים קָלִים לְפִרְשָׁם בְּלִשׁוֹן תְּמִיּהָה ' וְהִנְרָאֵה בְּעֵינַי כִּי
זֹאת הִיא תְּבוּאָה לְתַחֲלֹת הַדְּבָרִים וְאֵעִיפִי שִׁדּוּעַ כִּי כֵן הַמְּנַהֵג

בְּמִלַּת הַשָּׂאָה גַּם כֵּן ' כִּמוֹ אֵי הַבַּל אֲחִיךָ ' מָה לְךָ פֶּה אֵיהֶו ' רִאשִׁית ד' מ"א י"ט
מָה לְךָ הַיָּם כִּי תִנוּם ' וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה ' מָה זֶה בִּידֶךָ ' וְכֵן חֲלִים קי"ד רִאשִׁית צ'
הִיא הַנְּגִלָּה נְגִלְיָתִי ' הַמֵּן הַסֵּלַע הַזֶּה ' הַרְצַחְתָּ וְגַם יִרְשַׁרְתָּ '
הַרְצַחְתָּ כִּי נִכְנַע אֲחֵב מִלִּפְנֵי ' וּפְעָמִים יִחְסְרוּ הִיא הַשְּׂאֵלָה מ"א י"ח
אוֹתְמִיָּה וַיּוֹכֵן הַדְּבָר מִהַעֲנִין כִּי הוּא לְשֹׂאֵלָה אוֹ לְתְּמִיָּהה '

כִּמוֹ אֵף כִּי אָמַר אֲקִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן ' אֲרִדּוּף אַחֲרַי רִאשִׁית צ' ע"א י"ט
הַגֵּדוֹד הַזֶּה ' כִּי עַתָּה לֹא רַבְתָּה מִכָּה בְּפִלְשֵׁתִים ' אֲתָה זֹדֶה ע"א י"ד רִאשִׁית י"ו
בְּנֵי עֲשׂוֹ ' תִּרְקִיעַ עֲמֹ לְשַׁחֲקִים ' תִּמְשׁוֹךְ לוֹיִתָן בַּחֲכָדָה ' חִיּוֹב ל"ו ע"א מ'
יִסְכְּהוּ צֹאֲלִים צִלְלוּ יִסְכְּהוּ עֲרַבִי נַחַל ' הוֹכִישׁוּ כִי תוֹעֲבֹדָה חִיּוֹב מ' ירמיהו י'
עֲשׂוֹ ' שְׁלוֹם לְנַעַר לְאַבְשֵׁלוֹם ' אֲתָה אִמְרַת אֲדִנִּיהוּ יִמְלוֹךְ ע"ב י"ח מ"א א'
אַחֲרַי ' לֹא לְבִי הַלֵּךְ ' עַל אוֹן פִּלְטָ לְמוֹ ' וְהַדּוֹמִים לְהֵם ' מ"ב כ' חֲלִים נ"ב
וְהִיא הַיְדִיעָה כִּשְׂתְּבוּאָה עַל אוֹת גְּרוֹנִית בְּקִמְצָ כִּמוֹ הַאֲדוֹן '

בַּחֲדָשׁ הָאֲבִיב ' וְאֵת יְהוָה הָאֲמוֹן ' לְמִנְחָה הָעֶרֶב ' הָאִישׁ אַחַד ע"א י"ג ירמיהו נ"ב
יַחֲטֵא הָעַם הַזֶּה ' הָעוֹלָה הִיא לְמַעֲלָה ' הָאֱלֹקִים ' הָאֲמוֹנִים ע"א ע' מ' דָּבָר י"ו
עַלִי תוֹלַע ' וְכֵן תְּבוּאָה בְּקִמְצָ עַל הַרִישׁ שְׂאִינָה מִקְבֵּלַת דָּגֶשׁ יסעיהו ט' קה"ג
הַרְזִידִים בְּעַם ' הָרֵאשׁ אַחַד ' וְהַקִּמְצָ הוּא תְּשִׁלוֹם הַדָּגֶשׁ מ"א ה' ע"א י"ג
אַבְל עַל הַיָּהּ וְעַל הַחִיּוֹרֵת * לֹא יִשְׁתַּלֵּם הַדָּגֶשׁ וְהַנֶּקֶד הַיָּהּ

בְּפִתּוֹחַ כִּמוֹ הַהוֹלְכֵת לְפָנַי ' ח"א כִּיכָה חֵין לְהַם כַּה לְגַרְם רִאשִׁית ל"ב
דְּבִיעִית הַיָּין ' וְהַחִיּוֹרֵת ' הַדָּגֶשׁ תַּחַת הַנֶּקֶדָה שֶׁלִּפְנֵינוּ : מ' דָּבָר י"ח
וְהַחֲמִד הַיָּהּ לְהַם לְחֹמֶר ' ח"א חֲצֵל הַעֲצָרִים שֶׁהוּא לְשׁוֹן רִאשִׁית י"א
וְהוֹלְתָם ' וְעַל הַעֵיִן בְּפִתּוֹחַ יְהוּדִים הוּא בְּקִמְצָ כִּמוֹ חֲלָקִי
פְּעָמִים כִּמוֹ הַעֲבוּשׁ ' וְהַעוֹרִים ' הַיְעָבְרִים ' וְסִימְנֵךְ יְהוּדִים יסעיהו מ"ב
הַבֵּיטוּ לְרֵאשִׁית הַעוֹרִים קַמְלִין * סַמְחִין ע"א כ' ח'
פְּקַחִין :

שער וקרוק הפעלים

והפסחים / וכן עם הכ"ף שתורה על היא הידיעה / נגששה
 ישעיה נ"ט חשלי ז' בעורים קיר / וכן בפתח העוזבים ארחות יושר / העוזבת
 חשלי ז' ישעיה כ"ה אלוק נעוריה / העורכים לגד שלחן / וכן עם הלמ"ד שתורה
 חיוז ד"ט על היא הידיעה / עינים הייתי לעור / כי האדם יראה
 ש"ח י"ו קבלת י"ח לעינים / ומתוק האור וטוב לעינים / בפתח / וכי תאווה הוא
 ראשית ג' חשלי יו"ד לעינים וכעשן לעינים בקמץ / ועל החיית מצאנו מעטים
 ראשית ו' ישעיה י"ז בקמץ שלא כמנהג / ומכל ה"ח / והאשרים והחפנים /
 ש"ג' והמטפחות והחריטים / אבל ה"הר ב"הר ל"הר נקמזה היא
 הידיעה עליהם לפי שהיא פ"א הפעל קמוצה נקמזה גם היא
 להרחיב / ופעמים היא בסגול והוא כאשר תבוא תחלת
 מוכה ז' התיבה קמץ תבוא פעמים בסגול הפ"א להקל / כמו האמר
 שוכטו ט"ו יהוש' בית יעקב / אבואה א' אשתי ה"הדרה / גבורי החיל / האיש
 דברים ד"ח שמוח ח' ה"ך בך והענוג / ויסר הערוב / את מזבח ה' ה"הרוס / וכן
 מ"ח י"ח יבוא סגול עם אותיות כל"ב כששוררו על היא הידיעה
 ראשית ט' ירמ' ד' הנפקות / כמו נתתי בענן / כערים אשר הפך ה' / כהולך
 ישעיה ל' קבלת ט' בחליל / ומי אוהב בהמון / מי בחצר / העביר אותו לערים /
 אקחר ו' ראשית מ"ו אבל אם המלה מלה זעירא תנקד היא בקמץ אע"פ שהמלה
 קמוצה כי נקל הוא בלשון כמו ה"עי / ה"ך / ה"הר ב"הר ל"הר /
 ויקרא י"ו ועם החיית בסגול גם במלה זעירא / את השעיר ה"ח / לפי
 שהחיית קמוצה מפני ההפסק לפיכך היא בסגול וכשתהי'
 ויקרא י"ו החיית פתוחה גם כן היא פתוחה / על ראש השעיר ה"ח /
 מיכה ז' והיא האמר בית יעקב היא / וזמסורה גדולה נתנו זהם סימן
 מדבר ט"ו הקריאה / וכן הקהל חקה קדמאה ה"ח חנינא ה"ח /
 פרמיה ז' אחת לכם / ה"הור אתם ראו וסימנך
 חלום ט' דבר ה' / ה"אויב תמו חרבות
 שיר ח' ש"ח לנצח / ה"ושבת בגנים / ה"צבי ישראל / האזינו השמים /
 דברים ל"ז פרמיוט יהוקא ל"ז עלו הסוסים / מארבע רוחות בואי ה"רוח / בן מי ארתה
 ש"ח י"ז ה"הר / וכן הביית והלמיד והכ"ף כששוררו על היא הידיעה

הנפקות

שער דקרוק הפעלים נר

הנפקדת ינקדו בקמץ גדול ' כמו בַּאָרוֹן במצרים ' עד יום ראשית נ'
האחד ועשרים לחדש בַּעֲרֵב ' בַּעֲרֵב תאכלו מצורת ועל שמות י"ג שם
הה"א ועל החי"ת בפתח כמו כי בַּהֶבֶל בַּאֲ וּבַחֲשֵׁן ילך קהלת ו'
וכן כלם :

והמם

בקמץ קטן על אות גרונית כמו מַעֲרֵב עד ערב ' ויקרא ד"ג
הון מַהֶבֶל ימעט ' מַהֶלֶךְ נפש ' וכן על החי"ת חלמי י"ג קהלת ו'
בקמץ קטן ' כמו כמתים מַחֲלֵד וזולתו ' ופעמים על החי"ת חלים י"ו
בחירק ובמלה זעירא כמו אם מַחוּט ' מַחוּץ לפרוכת העדות ' ראשי י"ד ויקרא ד"ג
וכן על הרי"ש בקמץ קטן כמו מַרוּח סועה ' מַרְשָׁע חרבך ' חלים נ"ה שם י"ו
וזולתם ' זולתי אה שנמלטו מחביריהם והם בחירק ' מעצבך
ומַרְגֵּזָה ' מַרְדָּף אחרי דוד ' וישב העם מַרְדָּף אחרי ישראל ' יסעיכ י"ד ש"ח ד"ג
וכן על הה"א בחירק כשהוא בשוא לברו מהיות כהן ' מ"ח ח"ב
מהיותם בא א ערימת עשרים ' ותבוא הה"א שזכרנו שמושה חגי ח'
בפתח לברה לשאה ' גם בלא אות גרונית אם האות שאחריה
נקודה בשו"א כדי שלא יפגשו שני שוואין נעים ביחד ותהיה
האות שאחריה פעמים דגושה כמו הַבָּרֵב כח יריב עמדי ' חיוכ"ד נ'
הַהֲרֵכִי לא יתכנו ' הַכְּתוּנָת בנך היא ' ואפשר שהיה כן יחוקא יח ראשיל"ן
הַנְּפֹשׁוֹת תצודדנה לעמי ' או היא היא הידיעה ' הַרְאִיתֶם יחוקאל י"ג ש"ח ו'
אשר בחר בו ה' ' הַרְאִיתֶם כי שלח בן המרצח הזה ' שניהם ח"ב ו'
בדגש הרי"ש שלא כמנהג ' ובגעי'א ' הַבְּמַחְנִים אם ודנר י"ג
במצרים ' אלה דגושים ' וכן יש ז' רשי"ן דגוסיק ונימנין
יו"ש רפים ובגעי'א ' ע"פ המסורה :

הַבְּרָכָה אחת היא לך אבי ' הַמְעַרַת פריצים ' ובלא געי'א ראשי ד"ז ורמיה ז'
הַבְּסוּד אלוק תשמע ' הַמְעַט ממך תנחומות אל ' הַמְשַׁל חיו"ב ט"ו חיו"ב ט"ו
בכם שבעים איש ' הַלְהַרְגֵנִי אתה אומר ' הַלְעוּלָמִים יזנח שמות ב' חלים ע"ו
ה' ' הַשְׁכַּחְתֶּם את רעות אבותיכם ' הַכְעֵד ערפל ישפוט ' ירמיה ח"ד חיו"ב ד"ג
הַכּוֹזֵנָה יעשה ' ובמקצת ספרים ' הַשְׁכַּחְתֶּם ' בגעי'א ' ראשית ל"ג
והיא השאלה או התמיה תשמע על העוברים ' והבינונים

והטקור

שער דקדוק הפעלים נה

אלקיד / לפי שכבר על הלשון שתי אותיות בומ"ף בקריאה
 אחת / כי הויז מאותיות בומ"ף שהם אותיות השפה לכן לא
 הניעוה בשו"א מפני (א) תנועת האות האחרת / ונמורה
 בשורקוקריאת האל"ף כן היא קריאת הויז הזאת אף שרוקה /
 בקבלה כמו שכתב המורה רבי יהודה החיוג ז"ל / כן ירשנו
 מקדמונינו דור אחר דור / וא / הוא היה המדקדק הראשון :

יקשה בעיניך מלת בפרך והדומה לה (ב) כי הראשונה שמות ח'
 דגושה והשנייה רפה / אבל כשתהיה הויז קמוצה (ג) תקרא

ויז כי כן תכון הקריאה / כמו ראיתי רשעים קבורים וְבָאוּ / קבלת ח'
 החצר הפנימית וְבֵיתָה / יוצא וְבָא / הקבצו וְבָאוּ / גפרירת
 וְמָלַח / וְנִיתוּ כָל הַצֵּאן / כפתור וְפָרַח / ובאותיות איתן
 כשתוסיף בהן ויז השירות כשתנקד בפתח תורה לעבר /
 וַיֹּאמֶר ה' / וַתֹּאמֶר בְּרַב רַכְבִּי אֲנִי עֲלִיתִי / וַנֹּאמֶר אִיו / ועל
 האל"ף בקמץ / וַאֲמַר לָהֶם / וַאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם / וַאֲדַבֵּר אֶל
 העם בבקר / וַאֲדַבְּרָה וְאֹמְרָה אֶל הָעוֹמְדִים לְנֹגְדֵי / וַאֲבָרַךְ
 את ה' / וַאֲחַלְּלֶה מֵהַר אֱלֹקִים וְאֶבְרַךְ / וַאֲשַׁלְּחֶה בְּשִׁמְחָה / יחזקאל ד' ח'
 ובשירים / וכשתבוא על האל"ף בפתח והוא כשהאר"ף
 בשו"א ופתח הוא לעתיד כמו וַאֲחַלְּלֶה שְׂרֵי קֹדֶשׁ / וַאֲנִי / ישעיה מ"ג ס'
 אסבול ואמלט / וַאֲשַׁלֵּם נְחוּמִים לוֹ וְלֹא בְלִיו / וַאֲאֲלֶפֶה / שם נ"ז חיוז ל"ג
 חכמה / עמוד על רגליך וַאֲדַבֵּר אֹתְךָ אֲבָל מִצְאָנוּ שְׁנַיִם הָיוּ / יחזקאל ח'
 פתחה וד' ענין לעבר / ואעמוד עליו וַאֲמַוְתִּתְהוּ שְׁעֵנִין ש"ז ח'
 הפסוק לעבר והי' משפט ויז ואמותתהו בקמץ / ואולי בא
 עתיד במקום עבר כמו שהוא מנהג הלשון במקומו רבים / וכן

ואכסך

(א) ר"ל בעצור שהאוח המנוקד בשו"א נקרא צמהירות וזהו סמוך לאוח אחר
 ממולא שלה נקל להזליע אוח צחצחה / לכן נקדוהו בשורק והיא נקראת צחצח
 החיזה כאלו אל"ף כחוצה לפניו והיה וּמְשָׁה כאלו כחוצ אוּמְשָׁה וכך קבלנו
 מדורות שלפנינו : (ב) ר"ל אף שהם ממולא אחד מ"מ כאשר
 שהראשונה דגושה יחכן ספיר לקרותה כהוגן אף שמנוקד בשו"א : (ג) ר"ל שתקרא
 כשאר ו"ו ולא תקרא צאל"ף כאשר היא נקראת צהיחה שרוקה :

שער דקדוק הפעלים

יחזקאל י"ו ואכסף משי' שהו"ו פתוחה וים אומרים לפי שהיה מכתב ויב
 והענין עבר' בטרם תבוא' ואומר סקר והיה מצוהל לפיכך כש
 אמר עזר במקום עתיד' וימ
 ראשי' ה"ו יסעי' נ"ח ואברכהו' קמץ' ואברכהו'
 תלים פ"ט ט"ז וארבהו' פתח' ואקוה לנוד' קמץ' ואקוה שמך' פתח' כש
 זכריה י"ח ברוך ה' ואעשיר' האל"ף נחה והו"ו פתוחה' כי המשפטלו
 בתנועת האל"ף ואעשיר' ובנוח האל"ף הוטלה תנועתה עכ
 מ"ח א"ה על הו"ו' ואענה את זרע דוד' האל"ף נחה והו"ו פתוחה שו
 כמו שהיתה בנוע האל"ף כי הענין לעתיד' וכשתהיה וו"ו הס
 איתין שוא"ת ותבוא' עליה הו"ו תנוח הו"ו ותהיה הו"ו הו
 ראשי' א"ה תלים מ"ט נקודה כשתורה לעתיד כמו ויהי מבדיל' ויהי עו' ויש
 שמו' ו' יסעיה ד"ח לנצח' וישלח את בני ישראל' יפתח וישגד' ויקפו ה
 (מקו' א') למכמתו' וכן כשתהיה הו"ו פתוחה שתורה לעבר כמו כן מ
 שמו' ל"ו תנוח הו"ו בשו"א ולא תדגש' כמו ויחבר את חמש
 שמו' ל"ט ט"ט היריעות' וירקעו את פחי הזהב' וימלאו בו' וזולתם'
 ויש מהם הו"ו בגעיא' ויש בלא געיא' ובכלם לא תדגש
 ש"ג י"ג הו"ו' והנגיד רב שמואל ז"ל כתב כי ויחיה ותגדל עמו' ל
 ש"ח י"ג ויצוהו ה' לנגיד' דגושי הו"ו' ולא מצאנו כן בספרים
 המדויקים' ותין' דגושים כשתבוא עליהם וו"ו פתוחה'
 מדבר י"ג רוח צ' ותדבר מרים' ותלקט בשדה' ונספר לו' וכשתורה
 ראשי' מ"ח (ח') לעתיד ויהיו אותיות תין בשו"א רתה' הו"ו בשורק כמו ב
 ישעיה מ' שיר ז' ותדבר ישראל' ונבקשנו עמך' והעמידו הו"ו (א) במארץ ל
 יחזקאל ד"ו ונקדו התי"ו בשו"א ופתח לתפארת המלה ותבקשי ולא ל
 שופטים ה' תמצאני עוד' וכן אמרו' ושבדה שביך' הו"ו מעומדה כ
 מדבר ד"ג בגעיא והשיין בשו"א ופתח וכן קום בלק ושמע הו"ו מעומדה א
 בגעיא והשיין בשו"א ופתח וו"ו' השירות לא תבוא על ד
 העוברים לא בפתח ולא בקמץ' שלא להרבות המשכה ד
 התנועת בין ותדע' אבל וזה דוקא כש"א הפעל אינו
 בעוברים בנחי העיין אות גרונית כמו שכתוב לעיל
 (א) כ"ל צמחג : ובנפול לים

שער דקדוק הפעלים נו

ובכפולים שאין תנועתם רבורת תבוא עליהם הו"ו קמץ
 כשתעמוד המלה בענינה ' כמו וסקלתם אותם באבנים
 וַמָּתוּ ' וסקלוה כל אנשי העיר באבנים וַמָּתוּ (ב) וכן דזרי' ד"ז דזרי' ד"ז
 כשתעמוד המלה בטעם לבדו וַמָּתוּ כל הצאן ' וַשָּׁב ורפא ראש' ל"ז יאעני' ח"ו
 לו' ' וכן בהסמך המלה למלה זעירא כמו וַמָּתוּ שם ' וכשלא ח"ז
 עמדה המלה בענינה וַמָּתוּ גם שניהם ' בשורק שהוא במקום דזריס ד"ז
 שו"א ' וכן כי שבע יפול צדיק וַקָּם ' קמץ ' לפי שעמדה חסלי ד"ד
 המלה בענינה ' וכשלא עמדה המלה בענינה ' וַקָּם העם דזריס ל"ח
 הזדה ' וכן בכפולים ' וימררהו וַלְבוּ ' אבל בוקמתם ' ראשית ח"ט
 וַשִּׁבְתֶּם ' לא תבוא עליהם הו"ו קמוצה ופתוחה לרוב
 המשכת התנועות ' ואותיות השמוש שזכרנו פעמים יחסרו
 ממקומם בהיות הדבר מובן מהענין ' וסמך הכתוב על המבין

כאשר יעשו גם כן במלים החסרים :

המם
 יחסר כמו אלחנן בן דודו בית לחם ' ר"ל מבירת א"ז ד"ז
 לחם ' עד יקום גוי אויביו ' מאויביו ' השמרו יבואעו
 לכפ עלות בהר ' מעלות בהר ' ושמן על ראשך ' יחסר ' שחוח י"ט קהלת ט'
 מעל ראשך ' והדומים להם :

והשין
 כמו והודעת להם את הדרך ילכו בה ' שילכו שחוח י"ח
 בה או אשר ילכו בה ' לעם עליה ' אשר עליה ' יאעני ח"ז
 כמו בעבור זה עשה ה' לי ' שעשה ה' לי ' לכל יבוא גבורתיך ' שחוח י"ג חלים ע"א
 דין לכל אשר יבוא ' וכל יש לו נתן בידו ' אשר יש לו ' ומהם ראשית ל"ט
 לא נבקש כן נעשה כאשר אתה אומר ' שנעשה ויש לפרשו נחוייה ה'
 כמשמעו ' ומהם לא נבקש המשא וכן נעשה כאשר אתה
 אומר שנשיב להם שדותיהם ' ויזכחו לה' כיום ההוא מן
 השלל הביאו ' אשר הביאו ' אל הכינותי לו ' ר"ל אל ד"ה ד"ה ח"ט
 המקום אשר הכינותי לו ' ונדעה נרדפה ' שנרדפה ' כי לא בואעו
 ידעתי אכנה ' שאכנה ' אל תרבו תדברו ' שתדברו ' מכל חיוז ל"ז א"ז
 לבני

(ב) ר"ל שיהיו צו אחד מהמכפיקים הגדולים כמו ומתו כל הלאן שהוא נעפחא :

שער דקרוק הפעלים

שמות ט' ראשית ל"ח לבני ישראל אשר לבני ישראל כי על כן לא נתתיה
שלא נתתיה לשלה בני עשתה זאת :

וההא

כבר זכרנו חסרונך :

והו

כמו חמק עבר כרע נפל שכב אשובה ארעה
צאנך אשמר ארדף אשיג אחלק שלל ראונך

פיר כ' שופטים ה'

ראשית ל' שמות ט"ו

סס ח' חזקוק ח'

הווע ח'

פ"ח ט"ו

והכף

כמו כי חטאת קסם מרי כחטאת קסם לב
שמח ייטב גהה כגהה כהור אל ארץ רחנת

חשלו ו"ז ישעיה ד"ב

חשלו י"ח ידים

חשלו דה ראשית חט עיר פרוצה אין חומה כעיר פרוצה גור אריה יהודה

חשלו חט שמות י"ד כגור אריה יששכר חמור גרם כחמור כי אשר ראיתם

את מצרים כאשר ראיתם וצמפורה חמט כחיזן חט

שמות ל"ח תאכל מצות אשר צויתך וסציקן כאשר וכן כחיזן

כאשר צויתך :

והלכר

כמו ויבוא ירושלים לירושלים ורבים
כמוהו ויעקב נסע סכותה לסכות והדומים

ח"ח ג'

ראשית ל"ג

לו רבים בתוספת ה"א בסוף שתחסר הלמיד ופעמים
תבוא הלמיד על מלה נוספת ה"א כמו ישונו רשעים
חלים ט"ד ח' ד"ו לשאלה לצפונה ליום ארבעה לנגבה ליום ארבעה
ראשית י"ח ולאסופים שנים וכבר אשירת רבה וילך חרנה תני רבי
נחמיה כל תיבה שצריכה למיד בתחלתה נותן לה ה"א
בסופה סדומה שעירדה חרנה וה"א כתיב ישונו
חלים ט' הדשעים לשאלה רבי אבא בר זבדא אמר לדיוטא
פ"ג ד' התחתונה של שאול ושני אנשים שרי גרודים היה בן
ויקרא ח' שאול לכן שאול לא יטמא בעל בעמיו לבער בעמיו
פעופ ח' ירמיה ד"ג לראות פני לפני וכל הולך בשרירות לבו אמרו לא
תבוא עליכם רעה ולכל הולך ולמיד למנאצי שונו
פ"ג ט"ו הפסוק עומרת במקום שנים ודוד הגיד לאמר אחיתופל

בקושרים

שער דקדוק הפעלים נו

פקושרים ' ולדוד הגיד ' כל אלה בני מכיר אבי גלעד ' ד"ה ז' ק'
פירושו כל אלה הערים לבני מכיר אבי גלעד :

והבית

אין אלקים כל מזימותיו ' בכל מזימותיו ' תלים י'
ומראה ולא בחידות ' וכמראה ולא בחידות ' מדבר י"ג

משכתיך חסד ' בחסד ' או משכתי לך ' זכרה ירושלים ירמיה ל"א

ימי עניה ' בימי עניה ' הנמצא בית ה' ' בבית ה' ' אך לא איכה ח' מ"ג י"ו

יעשה בית ה' ' בבית ה' ' לזנות בית אביה ' בבית אביה ' מ"ג י"ג דברים ד"ג

וימת יתר לא בנים ' בלא בנים ' ירחצו מים ' במים ' כתוא ד"ה ח' ז' שמוח ל'

מכמר ' במכמר ' ויקברוהו ביתו ' בביתו ' כי ששת ימים יסעי נ"ה ד"ה ז' לג

עשה ה' ' בששת ימים ' מי אנחמך ' במי אנחמך ' ישכון יסעי ד' ח

חצריה ' בחצריך ' ואני תפלה ' בתפלה ' כלומר עומד תלים פ"ו תלוי ק"ט

הייתי בתפלה לא שיצילני ' ויש שזכרו אות השמוש בסמוך

ועומדת במקום שנים ' כמו וכל הולך בשדירות' בישישים ירמיה ד"ג

חכמה ואורך ימים תבונה ' ובאורך ימים ' והדומים להם : חיוז י"ג

וכן

מחסרון המלים בזכור המלה בסמוך כמו ' וכבודי

לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים ' ולא תהלתי ' יסעיה מ"ג

לא רבים יחכמו וזקנים יבינו משפט ' ולא זקנים ' כי לא חיוז ל"ג

לנצח ישכח אביון תקנות ענוים תאבד לעד ' ולא תקות תלים ט'

ענוים ' יחי ראובן ואל ימרת ויהי מתיר מספר ' ואל יהי דברים ל"ג

ואשאלם וישיבו דבר ' ולא ישיבו דבר כי זכר למעלה ואין יסעיה ד"ח

איש ואין יועץ ' ולא למדתי חכמה ודעת קדושים ארע ' משלי ז'

ולא דעת ' מתוך בחרב יפולו וגבורתך במלחמה ' ומרתי יסעיה ז'

גבורתך ' ויש מהם נשים וישימו בנים ' נשאו נשים כי זכר עורח י'

למעלה נשאו נשים נכריות ' מדוע שובבדה העם הזה

ירושלים ' עם ירושלים ' הנה ארון ברית ארון כל הארץ ' ירמיה ח' יסופע ג'

ארון ארון כל הארץ או ברית ארון כל הארץ ' לא אמוט

רבה ' מטה רבה ' כסאך אלקים עולם ועד כסאך כסא תלים פ"ג סס מ"ה

אלקים ' כי טוב חסדך מחיים ' מחסד היים : תלים פ"ג

שער דקרוק הפענים

וכן

חלום ק"ט

בחסרון המלים בהתבונן הענין מהמלה הסמוכה
 לה זולתי זכר המלה החסרה בסמוך ואני תפלה
 קניט ט' חלום קט"ו איש תפלה כי תמודות אתה איש חמודות ופי מרמה
 משלי ו"ו איש מרמה שקר מזין על לשון הות איש שקר הנני איך
 ורמים נ"ד זרים ד"ד זרין איש זרין או הוא תואר כי נפש הוא חובל חיי
 זריו ד' סופטי ו"ח נפש כי האדם עץ השדה חיי האדם מה אתם מה
 ש"א ז' ש"א ו"ו אתם אומרים ימותו אנשים אנשים בחורים בא באנשים
 ו"ח ד"ב באנשים זקנים מלכשים בגדים בגדים חמודות זרע
 ש"א ח' חלום ע"ג אנשים אנשים כשרים וטובים ומי מלא ימצו למו מי כוס
 יחזקאל ח' מלא פתח שער הפנימית שער החצר הפנימית באוכל
 ו"ח ז' ראשית ג' שלחנה באוכלי לחם שלחנה בעצבון תאכלנה תאכל
 הושיע ג' לה או פריה אשישי ענבים יין ענבים ואכלו איש
 ו"ח ז' ישעיה נ"ט גפנו ואיש תאנתו פרי גפנו ופרי תאנתו ואני זאת בריתי
 שס ס"ו אני הכטחתם ואנכי מעשיהם ומחשבותיהם באה ואני
 יחזקאל ד"ח מחשבותי באה או העת באה וכן הנה באה ונהייתה
 פירושו העת באה ופירש ואנכי מעשיהם אהיה עם
 נועשיהם וידעתי מחשבותיהם והכנוי כנגד הגוי שזכר אחי
 ש"ב ד' כן או כנגד אותם שזכר המתקדשים אשר לתתי לו
 מ"א י"א בשורה אשר חשב שאתן לו שכר בשורה ולחם אמן
 אסתר ה' לו אמר לתת לו ותלבש אסתר מלכות בגדי מלכות
 ישעיה ח' שס שפטו יתום משפט יתום ריבו אלמנה ריב אלמנה
 איוב ל"ב הנה בטני כיין לא יפתח כנאד יין והוא איש אחד לו
 יחזקאל ד"ב ח"ו גוע בעונו לא גוע לבדו לא אחת ולא שתיים לא אחת
 חזקיה ח' לבדה ולא שתיים לברן ומאכלו בדיארת שה בדיארת
 שור ד' חלום ל"ח כעדר הקצובות העזים הקצובות כי כסלי מלאו נקלה
 ש"א ז' נגע ונקלה והמזלג שלש השנים בעל שלש השנים
 זכריה ו"ד משלי ד' ושמה לבו כמו יין כמו אם שתו יין לץ היין שוהה
 ראשית ד' ישעיה ח' היין יושב אהל ומקנה ורועה מקנה כצמר יהיו כצמר

הלפון

שער דקדוק הפעמים נח

הלבן ' ויש בעדרו זָכַר ' זכר תמים ' ויגז את ראשו ' ארץ מלחני ח' חייז ח'
שער ראשו ' ויאכלו את המועד ' זבח המועד ' היעזוב ד"ה ז' ל'
מצור שדי ' היעזוב מים מצור שדי ' ולא עליתם בָּהָר לאמר ' ירמי' י"ח דברים ה'
כשירד בהר לאמר אנכי ' למועד אשר שמואל ' אשר נתן לו ע"ה י"ג
שמואל או אשר יעדו ' ואת רַעְבוֹן בתיכם ' ואת שבר רַעְבוֹן ראשית מ"ז
בתיכם ' חמור לָחֶם ' נושא לָחֶם או משא חמור לָחֶם ' ע"ה י"ו
ונאד יין ' שיהיה בו היין ' וחימת מים ' שהיה בו מים ' ע"ה י"ו ראשית ד"ה
וכן ואיפה אחת קמח וּנְכַל יין ' ונבל אחת יין ' סָאָה פלרת ע"ה ח' מ"ז
וסל מצות ' וזהו הסמיכות שסומכין הכלי אל מה שיש בו
הוא הרבה בלשון ' וה' אותי כגבור עריץ ' נתן אותי ' לא ירמי ד'
אוכל אֶן ועצרה ' נשוא און עם עצרה ' חזק למלחמה יסעיה ח'
יכשילך אלקים ' פן יכשילך ' בן חכם מוסר אב ' יקח מוסר ד"ה ז' ח' חסלי ג'
אב ' עֲנִתוֹת לך על שורך ' איש ענתות ' דַּמְשֶׁק אלעזר ' מ"ה ז' ראשית ע"ו
איש דמשק ' תועבה יבחר בכם ' איש תועבה ' ושנים יסעיה מ"ה
חדשים בביתו איש בבירתו ' עמו הרמזוני והגדי לקחו מ"ה פ' יהושע י"ג
נחלתם ' פירושו עם חצי שבט מנשה האחד שזכר ' ולפי
שזכר לתשעת השבטים וחצי שבט המנשה וסמך ולא זכר
חצי האחר ואמרו ' עמו ' כאלו זכרו ' הבט ימין וראתה ' חלים קמ"ז
כמו הבט ימין ושמואל כי מהאחר יובן האחר ' והרי הוא
כאלו זכרו ' וערום אשוב שָׁמָּה ' אל המקום הידוע והוא חייז ח'
הקבר ' ועל כל המעשה שָׁם ' במקום הידוע והוא מקום קבלת ג'
המשפט ליום הדין ' וּתְבַל דוד ' נפש דוד ' וּתְחַם עליך ' ע"ה י"ד ע"ה ז'
ותחם נפשי או עיני ' וּטְמֵא ראש נורו ' שער ראש נורו ' מדנר ז'
ויכשילום בדרכיהם שְׁבִילֵי עוֹלָם ללכת נתיבות דרך לא ירמי י"ח
פלולה ' לעזוב שבילי עולם ללכת נתיבות דרך לא פלולה '
וכן ויכשילום חסר המכשילים ' והם גביאי השקר ' נגיד
חסר תבונות ורב מעשקות שנא בצע אריך ימים ' פירושו חסלי ד"ה
נגיה חסר תבונות ורב מעשקות ימות במהרה אבל נגיד שונא

שער דקדוק הפעלים נט

מלך לפי מקומו / וכן בלא חסרון במקום שיש בו זכר לזכר ולנקבה /
 פט' כמו כי בתי ערי הלויים היא אחוזתם / מלת היא שבה על ויקרא ד"ס
 וכל אחוזתם (ב) לא על בתי / ואע"פ שאינו מבואר הענין בלשון
 יב' כל כך / כי מן הנהוג היה לו לומר הכנוי על בתי (ג) לא על
 צר' אחוזתם / כמו כי אחוזת עולם היא להם / כי היא שב על ויקרא ד"ס
 י"ם השדה לא אל האחוזה וכן המנהג ברוב כמו היא אחוזתם / וכן ויקרא ד"ס
 אס' כי הוא חלקך בחיים / כי הוא מדבר על האשה ואמר הוא קבלה ע'
 תאל' (ד) אבל נאמר כי הוא שב על חלקך / שחלק לשון זכר /
 לכן ואין כן אני חלקך / ומפני זה צריך להתבונן מאד בלשון מדבר י"ח
 אם ולהושיבו על אופניו כפי היכולת / ולא לאמר לשון נקבה
 על זכר ולא לשון זכר על נקבה / וכן כשיהיה זכר ונקבה
 כאחד פול הלשון על הקודם אם זכר אם נקבה / כמו תנתן אסתר ז'
 לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי / ותכתוב אסתר המלכה; שס ע'
 ומרדכי היהודי / ותדבר מרים ואהרן / ותאכל היא והוא / מדבר י"ג ח"א ו"ז
 כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה / ומרדכי אסתר ע'
 שאמר ונאסף שמחה וגיל / ענינו דבר שמחה / כמו כי ישעיה י"ו
 יהיה נערה / כמו שפירשנו במלת פעלה : דברים ד"ג
 כאשר הפעל באחרונה יפול על הדבק בו / כמו
 (ה) הנה אפי וחמתי נתקת אל המקום הזה / ארת ירמיה ז'

שני

- (ב) כי מלת ציח לשון זכר הוא כמו שכתב שם ואם לא יגאל / וכן וקם הציח :
- (ג) כי מלת אחוזתם הוא כעין חוזה לזכרים ודרך הכתוב
- לומר הכנוי על המחואר ולא על החואר : (ד) ר"ל שזהכרח לריכין אנחנו לומר כך
- כי לא יתכן לשון זכר על נקבה ויהיה כאלו יאמר חלקך בחיים הוא האשה • ויהיה
- מלת חלק הנושא ומלת אשה הנושא משא"כ אם נפרשהו כפשוטו יהיה הכפוך • וזה
- שכתב המחבר ואין כן אני חלקך • כי שם מלת אני הוא הנושא ומלת חלקך הוא הנושא •
- (נושא הוא ענין אשר נשימהו לנגד עינינו לחקור ענינו ומהותו והדומה לו • והנושא
- הוא הענין אשר נחאר בו את הנושא ונגזילהו על ידו עד"מ צענין הנ"ל נחקור על
- החלק מה הוא והרי הוא הנושא • ואח"כ נאמר שהוא האשה הרי היא הנושא) :
- (ה) ר"ל שמלת נחכת הוא לשון נקבה והוא נופל על מלת חמתי הסמוך אליו ולא
- על אפי כי הוא לשון זכר כמו שכתוב אל יחר אכך • ולא כתיב אל תחר :

שער דקדוק הפעלים

יחזקאל ל"ג שני הגוים ואת שתי הארצות לי תהיינה / גרי ביתי ואמהות
 חיוז ו"ט ירמיה' ט"ט לזר תחשבוני / אבל / צרה וחכלים אחותה כיולדה
 פירושו צרה עם חכלים / והו"ו כמו הווי"ן שענינם / עם
 כמו שכתבנו / והצרה הוא העיקר / לפיכך נפל הענין
 על הצרה ואמר אחזרה :

וכן

ס"א ז'

בזכור שני דברים הנשמכים זה על זה הענין נופל
 על חקרוכ / כמו קשת גבורים חתים / חתים נופל
 על גבורים אע"פ שהענין היה מורה על קשת / וכן נגע צרעו
 ויקר' ו"ז חיוז ד"ט כי תהיה באדם / קול נגידים נחבאו / רק לשטף מים
 חלים ל"ז ח"ז י"ז רבים אליו לא יגיעו / וצפחת השמן לא חסר
 קול שמועה הנה באה :

ומצאנו

בטור הזה שהוא בנין הקל שזכרנו / מלה
 מורכבת מעבר ובינוני / והיא יושבת / יש
 סופטו' ד' ירמיה' ד"ז בלבנון שהיא מורכבת מן יושבת וישבת / ר"ל שישבה
 ירמיה' ד"ז ויושבת עדיין / וכמו מקננת בארזים שהיא כמו כן מורכבת
 ירמיה' כ"א מן מקננת וקננת / ר"ל שקננה ומקננת עדיין / וכן שכנתו
 באשית ו"ו מים רבים / וכן וילדת בן / כי ללשון שזכר הנך הרה יפן
 לשון וילדת / הנך הרה וילדת בן / והרכיב בו לשון
 וילדת כי הלידה על העתיד כי עדיין לא ילדה / ויש אומרים
 כי אלה המלות שזכרנו אינם מורכבים אלא שהם פעל עט
 מבנין פועל הכבד / ורבי יונה המדקדק אמר כי השווא
 להריץ המלה ואינם כי אם בינונים והיה ראוי להיות
 יושבת וילדת ולהריץ המלה א אשר לפניה החליפו הסוג
 בשו"א / וכן מקננת בארזים / כמו שעשו באר תוסף על
 מדבר ג"א ראשי' ט' דבריו / וישב ממנו שבי / וישת מן היין / שהיה ראוי
 תוסף וכן וישרת / וישב על משקל ויבן ויקן / וכן כתב
 רבי יהודה המדקדק כי השווא השני אשר
 בוישב / וישת / אל תוסף / ויפת / מתנועע

(א) ואם

שער דקדוק הפעלים ס

(א) ואם כדבריהם היה ב"ת בן ובי"ת בלבנון ובי"ת
 בארזים ובי"ת בסתר ' רפים ' אב שו"א תיו ויולדת '
 יושבת ' מקנת ' ויפת ' נעים ' כדברי רבי יונה שאמר כי
 להריץ המלה אל אשר לפניו באו כן ' ואם כן הם נעים ' וכן
 לדברי רבי יהודה החיוג שאמר כי השו"א השני אשר בויפת
 מתנועע ' ואם הם נעים כדבריהם ' הבית"ן הם רפים כמשפט
 כל שו"א נע על אות בג"ד כפ"ת כמו שאנו עתידים לכתוב
 בג"ה ואינם כי אם רגושים ' ומלת ואסערם על כל הגוים זכריה ז'
 אשר לא ידעום ' אמרו שהיא מורכבת מזדה הטור ומטור
 השלישי שהוא פעל הדגש ' והנכון מדה שפירש א"א ז"ל
 בספר הזכרון ' כי הוא כלו מהקל (ב) אע"פ שהוא בודד '
 פירושו ואסער עמם ' כמו יששום מדבר וצ"ה שפירושו ישעיה ל"ה
 ישו עמם ' ואמר ואסערם ולא אמר ואסערם כמשפט '
 כדי להרחיב על העי"ן ולהקל מעליה ' ונקדו האליף בצירי
 והסמ"ך בקמץ להאריך המלה ולהרחיבה עוד ' וענין הפסוק
 אני אהיה מסתער עמם בגלות ' כענין בכל צרתם לא צר ' ישעיה ס"ג
 ומלת ונאשאר אני ' אמרו שהוא מבנין נפעל והאליף נוסף יחזקאל ט'
 ומשפטו ונשאר אני ' ופירושו ונשאר עצמי ' והנכון שיהיה
 מזה הטור ויהיה מורכב (ג) בנון התפארת כנון נעשה אדם ראשית ח'
 ובאלף המדבר בערו אע"פ שהאחד יספיק :

המו עניני הקל :

הנה הודעתך סכות העוברים והבינונים והעתידים
 ושמושם ' ושמוש האותיות המשמשות ' ופתוחי
 האבנים בטור הזה וממנו תלמד לכל הטורים :

ועליו הטור השני נקרא בנין נפעל והוא כלו פעול
 ואין בו פועל ' כי הפועל הוא הטור הראשון

וזה

(א) עיון מדינים חלו לקמן צדיני החנועות : (ב) ר"ל שאין דומה לו במקרה
 (ג) ר"ל בנון מ"צ לרבים אע"פ שמזכיר על היחיד :

שער דקדוק הפעלים

וזה הטור הוא הפעול מכה הראשון כי אם תאמר על הפועל
 פִּקֵּד ' תאמר על הפעול נִפְקֵד ' ואם תאמר על הפועל לעת
 יִפְקֵד תאמר על הפעול יִפְקֵד ' אבל הבינוני שהוא גם הוא
 פעול הוא פעול בזמן הווה והוא בדמורת תואר ' והעובדים
 בתוספת נו"ן בראש האבנים לאות הבנין ' וכן הבינונים
 אבל בעתידים נגרעה נו"ן הבנין ' ושמו רתחרת
 *ה"א בעתידיו הצווי והדגישו כי העיקר שעשו ה"א לפני
 פ"א הפעל למגרעת נו"ן הבנין הפעל לעשות הדגש שצ"ס
 (א) ועשו כן בעבור שר"א הפעל חזק כי לולי ה"א שלט
 לא היה הדגש חזק * כי אין
 ידמה הצווי לעבר ' ובאו מהם חזק צראש המלה רק דגש
 ירויה נ' כמשפטם ' באו ונלוו ' ה' ' שאינו מלא על חסרון
 יואל ג' ונקבצו שמה ' והם צווי לרבי' שניהם ' נלוו ונקבצו ' ו
 על תכונתם להורות כי כן היה המשפט בכלם לולי דמיון
 ש"א ד"א ' העוברים ' וכן הנקוד בא כמשפטו בנון נשאול נשא
 חקתה ג' אופטו י"ח ונשלוח ספרים ' אם נלהם נלחם במ' אך נגוף נגף ' א
 סמות ד' באו על תכונתם ' ונמצא גם בחסרון הה"א בהתחבר
 משלי ד"ד בית השמוש ובכשלו ' יגל לבך ' שהיה ראוי ובהכש
 דברים ל"א סמות י' וכן בבוא כל ישראל לראות ' משפטו להראות ' לע
 איכה ב' יחזקאל ד"ו מפני ' להענות ' בעטף עולל ויונק ' בהעטף ' בהרג
 ירויה ל"ח בתוכך ' בההרג ' ונמצא עם התי"ו בחולם הנתן תנתן ה
 שש ויקרא י"ט הזאת ' כי הנתן ינתן ביד מלך בבל ' ואם האכל יאכל
 ש"ג י"ז נחוקא י"ד האסף יאסף עליך כל ישראל ' האדרש אדרש ' ונכת
 האלף במקום הה"א כי כבר על הלשון לקרוא שני ה
 כאחרת ' אבל רבי יהודה המדקדק כתב כי האלף למ
 בעדו ואמר כי הו"א מבנין התפעל ומשפטו אתדרש
 מ"ג ו' אדרש ' ובא כפול כמו האכה אכה אבי ' וכן העתידים ע

ירויה נ' כמשפטם ' באו ונלוו ' ה' ' שאינו מלא על חסרון
 יואל ג' ונקבצו שמה ' והם צווי לרבי' שניהם ' נלוו ונקבצו ' ו
 על תכונתם להורות כי כן היה המשפט בכלם לולי דמיון
 ש"א ד"א ' העוברים ' וכן הנקוד בא כמשפטו בנון נשאול נשא
 חקתה ג' אופטו י"ח ונשלוח ספרים ' אם נלהם נלחם במ' אך נגוף נגף ' א
 סמות ד' באו על תכונתם ' ונמצא גם בחסרון הה"א בהתחבר
 משלי ד"ד בית השמוש ובכשלו ' יגל לבך ' שהיה ראוי ובהכש
 דברים ל"א סמות י' וכן בבוא כל ישראל לראות ' משפטו להראות ' לע
 איכה ב' יחזקאל ד"ו מפני ' להענות ' בעטף עולל ויונק ' בהעטף ' בהרג
 ירויה ל"ח בתוכך ' בההרג ' ונמצא עם התי"ו בחולם הנתן תנתן ה
 שש ויקרא י"ט הזאת ' כי הנתן ינתן ביד מלך בבל ' ואם האכל יאכל
 ש"ג י"ז נחוקא י"ד האסף יאסף עליך כל ישראל ' האדרש אדרש ' ונכת
 האלף במקום הה"א כי כבר על הלשון לקרוא שני ה
 כאחרת ' אבל רבי יהודה המדקדק כתב כי האלף למ
 בעדו ואמר כי הו"א מבנין התפעל ומשפטו אתדרש
 מ"ג ו' אדרש ' ובא כפול כמו האכה אכה אבי ' וכן העתידים ע

איתנין

ועליו (א) כלומר לכך הוסיפו ה"א ונאשר שעתה חזון הגון צאמלע
 לכך השמיטוה :

שער דקרוק הפעלים סא

איתין באו בחסרון נוין הבנין להקל מפני אותיות איתין
 הנוספת / ונדגשה פ"א הפעל בהם גם כן לחסרון נוין הבנין :
והאבן הראשה שבטור הזה נמצאת בפסוק אחר על

שני הפנים בקמץ ובחולם נכתב בשם המלך חסר ח'
 ונחתום בטבעת המלך / וכן בחולם ונהפוך הוא / ונעתור חסר ט' ד"ה ח"ח'
 להם / נמול אברהם ויתכן ונשרשים כחז שהוא בינוני ויותר ראשית ו"ו
 היורה ונהפוך הוא / בינוני / נכון הוא צעזור נכתב שלפניו
 ובא הבינוני בירד נוסף שהוא בינוני כי הוא צקמץ
 באדרי בכח / או תחסר תי"ו חזל צסס המלך נכתב דהמן הוא
 קמוץ צעזור : הזקף : שמוח ט"ו
 הנקבה ומשפטו נאדרירת :

ומתקני

הנקוד שמו הפרש בין האבן הראשה והבינוני
 היחיד כי קריאתם אחת ונקדו עיין הפעל

(ב) באבן הראשה בפתח גדול זולתי אם הוא בהפסק / ובא
 בזקף / קמץ / עד אחר לא נעדר / משפטו ירנן לאור לא ש"צ ו"ו
 נעדר / ובאו מעוטים גם בלא הפסק קמוצים כמו שבא גם נפניה ג'
 כן / פעל / קמץ / במקומות כמו שכתבנו / והוא לבדו נשא / שמוח ו"ב
 נכתב ונחתם בטבעת המלך / וחבר הקני נפרד מקין / כי כתב חסר ג' אוכטים ד'
 אשר נכתב בשם המלך ונחתום / ונקדש בכבודי / חיה יחיה חסר ח' שמוח ד"ט
 כי נזהר / ולא נזהר / והעם לא נזהר / והוא נזהר נפשו מלט / יחזקא ג' . ל"ג . שס
 נצב ימינו כצר / א מקדשי כי נחל / נולד רש / הוא בעונו ח"כה ב' יחזקא ג"ה
 גלקח / ואפשר שיהי' או בינונים אבל קרוב ענינם הוא לעבר / יחזקאל ל"ג
 ונקדו עיין הפעל בבינוני בקמץ זולתי אם הוא נסמך כמו

ונאמן רוח / נלעג לשון / בן אס חומר למה לא שמו הפרש חשלי י"ח ישעוי' ל"ג
 בעות המרדו ששרשה עות / צין העצר וצין הבינוני כשהוא ש"ח ד'
 מן עורתה ושרתי הנלכה / נסמך ששניהם צפחה יש לומר
 מעות לא יכול לתקון / ארת כי חשה מעוטת היא ונטלים
 צמיעוטים : קהלת ח'
 אשר

(ג) ר"ל העצר ליחיד נסתר / נקדו צפחה והבינוני צקמץ :

שער דקרוק הפעלים

אפ"ו אשר עיתו והוצה לומר בן מעות בעבור המרדורת שאח
 מורד' ויש אומרים כי נעות לנקבה ושרשו עוה' וכן' הו
 סמוך לנעות' ואמהו זה בעבור שמצאו בן נקוד בסגול כדן
 ויקרא ד"ד ודנר א' הסמוכים אע"פ שאנו במקף כמו בן הישראלית' מ
 עשרים שנה' והנקבה הנסתרת שתאמר עליה בעבר נפקדו
 אם בהפסק תאמר נפקדה' וכן הבינונית נפקדה בהפס
 ובלא הפסק' אבל מתקני הטעמים שמו הפרש ביניהם
 בנפקדה שהוא עכר' הטעם בעי"ן הפעל והוא מלעיל' מ
 חלום ל"ד ישעיה ג' אחת מהנה לא נשברה וכן בלא הפסק בהעמדת טעם ונק
 לארץ תשב בטרחא' ובינוני הטעם בלמ"ד הפעל והו
 חלום נ"א מלרע כמו רוח נשברה' והרבים נפקדים בקמץ' וזו
 וחזקא ד' חסתר א' מעוטים בשו"א' הכדרך אבותיכם אתם נטמאים' הנמצא
 יהוה ע"י ורמיה י"ד בשושן' נחבאים במערה' הנבאים בשמי' וכתב רבי יע
 בן אלעזר כי אלה שהם בשו"א הנפרד מהם בצירי' נטמא
 נחבא' נמצא' ואשר הם בקמץ הנפרד מהם בקמץ' נטמא
 נחבא' נמצא' כי זה המשפט גם כן בשמורת כמו מן מוט
 מופתים' מוקש' מוקשים' מועד' מועדים' ומן מול
 מושב' מוצא' מולדים' מושבים' מוצאים' וכן הכנו
 חלוי' ק"א ירמיה מ"ט והסמוכים מזה הבינוני' יש בשו"א עיני בנאמני ארץ' נח
 ע"ז י"ד חלום קמ"ו עולם' לבלתי השיב המלך את נהחו (ג) ובא קל'
 חלום קמ"ח ישראל יכנס' והראוי בדגש לחסרון נו"ן פ"א הפעל' ונכבדו
 ישעיה נ"ו ס"ד ככבלי ברזל' ובקמץ אקבץ עליו לנקבציו' כל נמצא
 ס"ס י"ו אסרו יחריו' יגורו בכך נדתי (ד) ונכנס הקמץ בדגש
 מחלוי ח' ישעיה ד"ג מעינות נכבדי מים' להקל כל נכבדי ארץ' ואפשר שיה

(ה) מזה

(ב) ר"ל צלא דגש' כי נדתי הוא צנכרד נדחיס צינוני מצנין נפעל' וא"כ הנו"ן
 נו"ן הצנין ונחסרה נו"ן השורש וא"כ ראוי לצוא דגש המורחה: (ד) ר"ל שצאה
 חמורת הגה הנמשך מקמץ וצמקום נכבדי צקמץ נכתב נכבדי צפתח וזו

שער דקדוק הפעלים סב

(ה) מזה הרגוש אם יהיה נהנה לפיכך הוא פתח : דברים ל'

והעת דים הפקד בצירי ' ואם מלעיל בסגול'

השומר לך ' השומר מעבור המקום הזה ' ראשית ד"ד מ"ב י'

וכן המקור בצירי השומר תשמרון ' ומלעיל בסגול ' וכן עם דברים ד'

כנוי הנמצא עד השמרה ' ובמשקלו ' ביום הברכה כוננו ' דברי דח יחזקא דח

אלא שנפתחה הרי"ש מפני תנועת האל"ף בשו"א ופתח

להרחיב עליה ' וכן יען הו"ב בכה תתפשו : יחזקא ד"ח

אית"ן אפקד האל"ף בסגול ברוב (א) כדי שלא

יתערב עם היו"ד ' ופעמים בחרק אולד בו ' אנכי

אשבע ' כי המלט אפלט ' ארץ פלשתים האדרש אדרש ' יחזקאל י"ד

ומן אויבי אושע ' אועד לך שמדה ' כן אשפט אתכם ' יחזקאל ד'

ואשפטה אתכם ' עמם אכבדה ' אקדה כה ' אמלאדה

החרבה ' ואנקמה נקם אחת משתי עיני ' אמלטה נא ואראה

את אחי ' ובא מלרע אמלטה נא שמה ' וית"ן בחרק יפקד ' ראשית י"ט

תפקד ' נפקד ' בצירי כלם ' וישונו סגול בהיותם מלעיל

אולד בו ' ותשבר כד על המבוע ' ויאסף אל עמיו ' ובא

פתח גדול תחרת פתח קטן ' כן הוא שהם מלעיל חבל נמלאו

במלת הלמענד תשוב הארץ ' רק צ' מלרע וסמנו משה כל איש חיוז י"ח

ישחל :

וכן בא בפתח ומלרע ויעץ

המלך רחבעם ' וכל מקנך תנכר ' ותעצר המגפה ' ויאמר שמואל ל"ד מדכ"ד"ה

למלך יריחו ' תשבר ותשכב ' ובא בהפסק ובפתח ' והם יחזקא ל"ב

מאשר באים בלא הפסק בצירי ' ויגדל הילד ויגמל ' שבת ראשית ד"ח

וינפש ' ויצו א' ביתו ויחנק ' ויחזק בכנף מעילו ויקרע ' אשר שמואל ל"א ש"ב י"ו

ש"ח ט"ו

ילדה

(ה) ר"ל שיהיה מלח נדח ממסקל נכזדי מים שהוא נכבדים צפתח ורגש

גם זה יהי ממסקל הדגש נדחים (אף שהחי"ת אינה מקצלת דגש מ"מ לא

נשתנה משום זה המסקל כאשר מצוה כמה פעמים שמשפט זה הוא צחי"ת

וה"ח) לכן צא ג"כ צכנוי צפתח כמו נכזדי צא צסמיכות צפתח :

איהן (א) ר"ל ע"י מהירות הלשון ישמע כאלו אמר יפקד ציו"ד :

שער דקרוק הפעלים

ש"כ י"ג יונה א' ילדה אשת אוריה לדוד ויאנש' וישכב וירדם' ואם למי' נא
 הפעל גרונית בצירי (ב) עם כי ויחנק וירדם שניהם בקמץ
 הולד נח בקריאה' ביום צעזעו ההפסק :
 יחזקאל ח"א ח"ג ז' השבת יפתח' או בפתח כשאנינו בהפסק' בטרם אלקח וזו
 ח"ג ד"ח מעמד' ותבקע העיר' ולרבות תפקדנה בפתח' ובהפסק
 יסעיה ל"ה ס' ד"ח ובאו בהפסק בפתח' והם מאשר בלא הפסק בצירי' נד
 ואזני הרשים תפתחה' ברגלים תרמסנה' בחרב תהרגנה' נד
 ונשיהם תשכבנה' והנשים תשכבנה' וקשתותם תשברנה' נד
 רק ביאור תשארנה' על צד תאמנה (ג) והיתה הנו"ן ראוי' ופ
 להדגש לחסרון נו"ן השורש' ובגדיו לא תשרפנה' נד
 זרועות רשעים תשברנה' וידי עם הארץ תבהלנה ומלה נפ
 ח"כ ד' נגואלו בדם הורכבו משני טורים (ד) מהטור הזה ומהטור
 הרביעי ועשו כן כי כן יתכן במלה סבת שני הטורים סבת
 הטור הזה (ה) שנגואלו בדם מעצמם מבלתי פועל זולתם' ענ
 וסבת הטור הרביעי שיתכן שגואלו אותם אויביהם בדם' שו
 והנה הם גואלו על ידם' וכן כי כפיהם נגואלו בדם' חרו בצ
 א' איש ברעהו' כל אחד שופך דם חבירו' והנה כל אחד מהו' א
 נגאל בדם עצמו וגואל בדם חבירו' וכן ונכפר להם הדם' וה
 שראוי להיות ונתכפר כי דגש הכיף לחסרון תי"ו התפעל
 והנה הוא מורכב מזה הטור ומטור השמיני שהוא התפעל
 יחזקאל ד"ג וכן ונתפרו כל הנשים' שהיה ראוי ונתפרו' וכן ואשה הנ
 חסלו ד"ז מדנים נשתנה והו"ו היתה ראויה להדגש' וא"א ז"ל כתבני' הג
 (ו) נמשך לגפעל ברפיונו' והטור הזה אם פ"א הפעל אוח' לפ
 קהלת ה' גרונית תאמר בעוברים נו"ן נפעל בסגול' מלך לשדה נעבד' בח
 גאחו

יסעיה ל"ה ס' ד"ח
 יחזקאל ד"ו
 יסעיה ז"ג זכריה י"ד
 חלים ל"ז
 שמוח ח' יסעיה ס'

יסעיה נ"ט
 שופטים ז'
 דברים ד"א

+

(ב) ר"ל שזאה פתח אחר הליכי ונקראו כאלו כחוצ אל"ף אחריה יפתאח כאשר
 כזר בארתי : (ג) כי השורש אטן : (ד) ר"ל מצנין נפעל וצנין
 (ה) כי צנין נפעל מורה לפעמים על ענין עשיית הפעולה בעלמו' וצנין
 פיקוד מורה חמיד על קצלת הפעולה מפועל אחר : (ו) ר"ל כאשר שאין דגש צע"ן
 הפעל לכן הוראתו הוא כאלו יהיה מצנין נפעל ממש :

שער דקדוק הפעצים סג

ונאכל גדיש ' הנוי'ן בסגול ופי'א הפעל בשו'א ראשו'ן ד' סמו' ד"ג
 ונאמן ביתך ' וכן חלים ל"ט ש"ו
 ונהפכו לו אבני קלע ' חיו'ב ח"א
 ונהפכו בי ' נחמסו עקביך ' ויש שינקד פי'א הפעל סס י"ט ירווי'ה י"ג
 ונהפכו עליה ציריה' ה'ורב ס"א ד'
 ונהפכו מים ' נהרסו ממגרות ' וכן לנקבה ' ח"ג סמו' טו יוא' ח'
 ונהפכה לזרים ' ולא נאמנה א' רוחו ' ובא פי'א ח"כ ה' חלים ע"ח
 ונהפכו במלת כנף רעננים נעלפה מפני ההפסק ' חיו'ב ל"ט
 ונפתח כמו ונחבתם שמה ' למך ' יהושע ז'
 ונחבת לברוח ' וכן בכיגוגים אם פי'א הפעל גרונית נוי'ן ח"ח
 ונפיל בסגול ופי'א הפעל בשו'א וסגול כמו בכל ביתי נאמן ^{חדבר י"ג}
 והוא ' מימיו נאמנים ' ובשו'א לברו נאזר בגבורה ' נאדר ^{ישעיה ל"ג חלו' פ"ה}
 וכן יתכן וכאבי נעכר ' בינוני אעי'פ שזכרנו אותו חלים ל"ט
 ועבר ' וכן מלך לשדה נעבד ' ובפתח הנוי'ן ונעפרות נשיקות קהל'ה חלוי'ן ד"ז
 ושונא ' ובעתידים כאשר פי'א הפעל גרונית ' האות הנוספת
 בצירי תשלום הדגש ' אשר היה ראוי בפי'א הפעל ' והאסף ^{דברים ל"ג}
 ועמד ' האספו ונבואה ' האספי א' תערך ' יאסף אהרן ' ירווי'ה ד' סס ח"ז
 והמקור שתבוא עליו אות השמוש ותפקד היא הכנין ' האות
 המשמשת ' בצירי ' כמו שהיתה ההיא אם לא נפקדה '
 בהרג הרג ' בעטף עולל ויונק ' וכן תאמר כל האיתן כי יחוקא ד"ו ח"כ ז'
 הנח הבא אחר הצירי תשלום הדגש ' שלא יקבלו אותיות
 הגרון דגש והם איה היע ' וכן הרי'ש לא תקבל דגש כמוהם
 לפיכך יבואו אותיות איתן על הרי'ש בזה הטור בצירי ' כמו
 בתוך רחובות ארצח ' וישכב ויירדם ' ונמצאת הרי'ש חלוי'ן ד"ג יונה א'
 דגושה במקומות מעוטים לא כרת שרף ה'ראיתם אשר בחר יחוקא י"ו ס"א י'
 בו ה' ' ה'ראיתם דהאיש מלאתי במסורה ישנה כיו'ן רישין ס"א י"ו
 העולה ' ה'ראיתם כי שלח דגושי'ן והס חלו' שזכר זולת מלוח ח"ג י'
 בן דמרצח דהוה ' בעבור ועירות :

הרעיוטה

שער דקדוק הפעלים

ס"א א' שיר ה' הרעמה / שראשי נמלא טל / מרת נפשו / וכן מלה זעירא
 חסלו י"ד / חסלו ט' / חסלו ט'
 בכוז עליה מלה מלעיל כמו מענה רך / ולא תעש לו מאומה
 ירמו' ל"ט חסלו י"א / רע' / יד ליד לא ינקה רע' / אהבתו רע' משוב' / מדהצת ראש'
 חסלו נ"ג חקוק ג'
 ויקרא ד"ג / וכן האלף נמצאת דגושה בארבעה מקומות תביאו לחם
 ראשי' מ"ג עורא ח' / תנופה' / ויביאו לו את המנחה' / ויביאו לנו כיד אקינו הטובה
 חסלו ל"ג / עלינו' / עצמותיו לא ראו (ז) לפיכך יבוא תשלום הדגש
 על הדי' שועל האלף ברוב לפי שידגשו פעמים ולא כן העין
 וההי'ת והה"א לפיכך יבוא עליהם פעמים תשלום הדגש
 ופעמים לא יבוא / כמו שהראיתך באותיות השמוש וכמו
 שאראך עוד בבנין הדגוש :

ואלה שמות האבנים העוברים

נפקד' / נפקדת' / נפקדתי' / נפקדו' / ובר' פסק בקמין נבהלו
 נחפזו *ונשאר עם השו"א / כי הנה המלכים נועדו'
 חלים מ"ח חלי' מ"ח
 נפקדתם' / נפקדנו' / נפקדה' / וזה לפי סדר טעמי חלים חסלו
 והומרה' בתי' במלת' / חסלו שהאחנהחא זהם חין לה
 ישעיה' ד"ג ונשכחת צר' / ובלו פתח' וכן / בח רק כח הזקק שזשאר ספרים
 ראשי' ד' ונוכחת אבל הכ"ף בו קמוצה / שלפעמים הוא מפסיק ולפעמים
 חסלו מפני הפסק' / נפקדת' ואם למ"ד הפעל' גרונית תפתח
 נלקחת נשכחת בדגש התי' / והנסתרת כשתבוא בתי' / היא רפה' / וזה ההפרש ביניהן' / נפקדתן' הבינוני נפקד'
 נפקדים' / נפקדה' או נפקדת' / ואם למ"ד הפעל גרונית יפתח
 ירמויה ח' / כלו בפתח גדול' / נשכחת נלקחת' / משובה נצחת' / הצדייק
 בפתח גם בהפסק' / וההפרש אשר בין העבר לנקבה נמצאת'
 ובין הבינוני' / דגשות התי' וקלותה' / אבל בין העבר לנקבה
 נסתרת כשתבוא בתי' / ובין הבינוני לנקבה כשתבוא בתי' / אין הפרש' / נפקדות' / המקור הפקד' / שם הפעל בפלם
 נפקד

(ז) ר"ל שיצוא זהם על פי הרוז ח"ג צמקוס חנועה קטנה ודגש :

שער דקדוק הפעלים סר

רא נפקד *מעין מי נפתוח / טאע"פ שהנון צסגול זהרצה יחאע ט"ו
מח העתידים והם שני דרכים / מקומות נשחוו זה לזה עיין
הצווי / והאותיות הנוספות : צצינוני צצנין פיעל :

שהן איתין / הצווי הפקר / הפקרו / ובהפסק בצירי / איש

מדעהו השמרו / הפקדי / ובהפסק בצירי הפקדי / הפקדנה / ירמיה ט'

איתין אפקד / יפקד / תפקד / נפקד / יפקרו / תפקרו /

ובהפסק בצירי / כהני ה' תקראו / תשלח רווחך יקראון / ישעי' ס"א חלני ק"ד

ונשארו עם השו"א / ובדעת חרדים יפלאו / לעד בצור ושלוי ד"ד

יחצבון / תפקד / תפקדי / ובהפסק בצירי / שכרון ויגון חיוז י"ט

תמלאי / תפקדנה : יחוקאל ד"ג

והטור השלישי נקרא בנין

פעל הדגוש :

זה הטור לעולם דגוש העי"ן זולתי מקומות מעוטים /

ואמרו כי הדגש תשלום הנח / שהיה ראוי להיות

בין פ"א הפעל לעין הפעל כמו שהוא הנח במלת זכר שמר /

כי היה ראוי להיות דיבר שימר / ולהכדיל בינו ובין הקל

שנשתנה סבתו ממנו ואע"פ שאינו במושקלו שמו הברל

ביניהם / והסירו הנח ושמו דגש תמורתו / והנה המקומות

אשר נפקד מהם הדגש יוכיחו כי כן המשפט לולי שעשו כן

להפריש בינו ובין הקל / ואביכן התל בי / א יוסף פרעה ראשית ל"א

התל / ובשל מבשל / קמץ / ויש אומרים כי בשל תואר שמוח' סס י"ג

בפלא זמן כבוד / ובפתח ותאלצהו / הללויה / הללו / הללוהו / שופטו' י"ו חלני' קמח

אהללה אתה / כי מאספיו יאכלהו במקצת ספרים בקמץ ישעיה פ"ג

האלף ובמקצתם בפתח / ובמסרה פליגין עליה יש שקורן

בגעי'א מאספיו / ויש שקורין בחטף מאספיו / תהומות יכסימו / שמוח ט"ו

ומפליטי לי / בקנאו / ויקנאו בו / ויקנאו אותו פלשתים / ראשית ל"ז סס ד"ה

מיד תבקשנו / וימלאום עפר / ומלאו את החצרות חללים / ראשית מ"ג סס ד"ז

יחוקאל ט'

צאו

שער דקדוק הפעלים סה

ומצאנו המקור ושם הפעל בפלס האבן הראשה

המקור נאץ נאצת 'אחר חליץ את ש"צ י"ב ויקרא ט"ד

האבנים ' ושם הפעל לי נקם ושלם ' וכשוכב בראש חבל ' דברי' ל"ב חשלי ד"ג

והדבר אין בהם ' הלא את הקטר ' ומלת ' תחלת דבר ה' ירמיה ה' ירמיה מ"ד

הושע א'

כהושע ' לפי דעתי שגם הוא שם הפעל ' ופירושו תחלת

דבר ה' שהיה בהושע זה היה שאמר לו קח לך אשת זנונים הושע א'

וגומר ' וגם שם התואר בא על משקל האבן הראשה ' אבל

הוא כמוץ כמשפט התואר ' אלא שמצאנו הנני יסר בציון יסעיה ד"ח

בפתח ' וכן הוא תואר ' בנים כחשים ' המאנים לשמוע את יסעיה ל' ירמיה י"ב

דברי ' שהאחד מהן כחש ' מאן ' ואפשר שיהיה זה התואר

כחש כמוץ העיץ כי העבר פתח ' וחיית כחשים קמץ לפי

(א) שהאחד נמנו כחש בקמץ ' כי לא ישתנה בקבוץ כמו

מן כפר כפרים ' ואל"ף המאנים בשו"א ופתח ' לפי שהאחד שמו"ד"ה ד"ה א' דט

נמנו מאן בצירי לפיכך הקבוץ בשו"א כמו מן חדש ' חרשים :

והבינונים בתוספת מ"ם מדבר משבר עיץ הפעל

בצירי המדבר אליך ' ומשבר סלעים ' ש"צ י"ד מ"א י"ט

ואם במקף בסגול ' ואיש דעת מאמץ כח ' ואם למ"ד הפעל חשלי ד"ד

גרונית מובח ' חגר כמפתח ' ושבת אני את המתים הוא מ"א ג' מ"א ד' קהל'ד

תואר במקום פועל ' ואם עיץ הפעל אות גרונית או רי"ש פ"א

הפעל בקמץ מפרק הרים ' מברך און ' מתאב אנכי את גאון מ"א י"ט יסעיה ס"ו

יעקב ' האשה המנאפת ' כי כלם מנאפים ' ועל הרי"ש ועל עמוס ו' יחזקאל י"ו ירמיה ט'

האל"ף מצאנו תשלום הדגש ' ועל הה"א ועל החי"ת ועל

העי"ן לא יבוא תשלום הדגש אא ינקדו בפתח כמשפטים עם

הדגש ' אשרי אדם מפרח תמיד ' מנהג ' מטהר ' ממהר ' חשלי ד"ח

מבער ' כי מרחמם ינהגם ' והיית' עד ממהר ' ואמהותיה יסעיה מ"ט חלאכי ג'

מנהגות ' והאבות מבערים אתהאש ' ובא אחד על העי"ן נחום ב' ירמיה ז'

בקמץ למתעב גוי ' והוא תואר במקום פעל ' וכן כמשקלו יסעיה מ"ט

ממל"ת על כל גדותיו ' תואר ' ואם מאן אתה לשלח ' ד"ה א' י"ב שנות ח'

(א) ר"ל היחיד

שער דקרוק הפעלים

יתואר במקום פועל' וכן כלם וזהו מה שפירס"י שם מחן כמו
 עי"ן הפעל בצירי' ובא בחירק ממחן ע"ס :

ש"א י"ו בהתחבר עם הכנוי' הגה נא רוח אקים רעה מבעתה והדגש
 לתפארת' ויש לומר כי הדגש לחסרון תי"ו למיד הפעל
 ומשפטו מבעתה' והוא לשון נקבה' והנפרד מבעתת'
 אותך' ובג' חירק מבעתה תחת סגול מבעתת' להקל
 ראשי' ל"ה ראשי' ד"ד הקריאה' וכן מן מינקת ואת מינקתה בחירק' וכן מן גברת'
 שם י"ו שרי גברתי' וכן בחירק בהתחבר עם הכנוי' אני דה'
 ויקרא ד' ויעי' ד"ג מקהשכם' ומאפכם אלקי ישראל' וכן אאמזכם כמו פי'
 יסעי' נ"א יסעי' מ"ה ובסגול אנכי הוא מנחמכם' אארה ולא ידעתי
 והוא על המשפט :

והפעול

והוא קמוץ מדבר בכ' כתער מלפוש' ק
 משלח' המחלל בגוים' והנקבה מקטרה
 מור ולבונה' מעלפת ספירים' מקבצת מעמים' הפועשקה
 בתולת בת צידון' כלם בשורק או בקמץ חטף מגן גבורה
 נחום צ' שמוח ד"ה מאדם' ועורות אילים מאדמים' ואם עי"ן הפעל גרונית או
 חלים ל"ז ריש ישתנה ויבוא חולם תמורת הדגש כמו כי מבורכו
 פרמיה ל"ו חשלי צ' יירשו ארץ' ואת האח לפניו מבושרת' נחלה מבוהלת'
 פרמיה ש' מ"צ ד' והמקור דבר שבר בצירי' ובמקף בסגול דבר שקר' לדבר
 לה' ובתוספת היא תשוב עי"ן הפעל שואית' כי טוב
 חלי' קמ"ו ויקר' ד"ו זמרה אקינו' ויספתי ליסרה אתכם' וכן עם הכנויים דבר
 ראשית ל"ז לשלום' וכן כלם' וכן עם כנוי הנמצא בהפסק ובסגול למיד
 פודר ד"ג הפעל' דברה' לא אוכל כברה' והכף רפה' ובדגש' ארם
 דנרים ד"ג נהרים לקלקל' ארת קולו חבל את ענדיך מקלליך רפה'
 דנרים ד' ליסרה' יובלא הפסק עי"ן והמסורה נחנו זהם סימן ככה
 הפעל בסגול תחת הצירי פירש הכ"ף הראשונה דגושה
 (א) מפני חטיפת המלה' והשנייה רפויה כן לקלליך שהוא
 שמוח ד' מאז דברה' כמו שבא גם כן צחורה היא צדגש מקללך שהוא
 והמקור (א) ל' צחשר שזא שו"א אחריה' וקהלת רפויה' והחורה היא
 קודם קהלת ודוק : בעבר

חלים פ"ז שם נ"ז
 נסעי' ו"ו יחוקל ל"ו
 שור ג'
 שם ה' יחוקאל ל"ח
 נסעי' ד"ג
 חלים ל"ז ריש ישתנה ויבוא חולם תמורת הדגש כמו כי מבורכו
 פרמיה ל"ו חשלי צ'
 פרמיה ש' מ"צ ד'
 חלי' קמ"ו ויקר' ד"ו
 ראשית ל"ז
 חלים ל"ז ריש ישתנה ויבוא חולם תמורת הדגש כמו כי מבורכו
 פרמיה ל"ו חשלי צ'
 פרמיה ש' מ"צ ד'
 חלים ל"ז ריש ישתנה ויבוא חולם תמורת הדגש כמו כי מבורכו
 פרמיה ל"ו חשלי צ'
 פרמיה ש' מ"צ ד'

שער דקרוק הפעלים סו

בעבר שהוא צירי' ובהתחבר עם הכנויים ישוב לסגול' כמו
 שִׁחַתְךָ יִשְׂרָאֵל' או פתח כמו וְדַחַמְךָ וְהִרְבֵּךְ' וכן המקור הוֹשַׁע י"ג דברי י"ג
 עם הכנוי הנמצאים לעולם או בחירק או בסגול כמו בְּכַוּבְכֶם יחוקאל י"ג
 לעמי' דְּבַרְכֶם שׁוּא' ולכן ירום לְדַחַמְכֶם' ובחירק ובפְּרִשְׁכֶם סס יאעיה ל' סס ח'
 כפיכם ומצאנוה העי"ן הפעל בחולם' יִפְרֵ יִסְרַיִי יְהוָה' קנא תלוי' קי"ח ח"ח י"ט
 קנאתי' וְרַפָּא יִרְפָּא' ובחירק פִּיא הפעל' הִרְבַּ עִם שְׂדֵי שמו"ה ד"ח
 יִפְרֵ' לדעת רבים שהוא מקור' אבל דעתנו בו שהוא שם חיו"ב ל"ג
 כמו מוֹסֵר' וכן בחירק' הִחֵלוּ הָעֵרְמוֹרֵת לְיִסּוּד שֶׁהַלְמִיד ד"ה ב' ל"ח
 בחירק והי"ו נחה' וְהִירָא רָאוּי בְנוֹעַ הַיּוֹד לְיִסּוּד' הַלְמִיד
 בשו"א והי"ו בחירק וכנוח הי"ו הוֹטְלָה תְנוּעָתָה עַל הַלְמִיד
 כמשפט' ואפשר שיהי' ליסוד מקור מהקל כמו וְלִיִּסּוּד אֶרֶץ יאעיה ג"ח
 ודגש הסמ"ך לתשלום הי"ו הנחה' וְאֵעִיף שֶׁנִּכְתְּבָה בְּמִצְאָנוּ
 אות נחה נכתבה עם הדגש כמו שאנו עתידים לבאר' ושם
 הַתּוֹאֵר בָּא עַל מִשְׁקֵלוֹ אֶל קִנְאָ וְנוֹקֵם ה' ויכרך בְּרוּךְ אַתְּכֶם ג' ח' יב' וס' ד'
 שִׂאוּל יִשְׂאֵלוּ בְּאֵבֶל' שניהם מקור מזה הטור' ויש אומרים ח"ב ד' ו'
 שהם מקור מהטור הראשון' ויבא המקור בתוספת תי"ו
 יחוקאל י"ג

בְּצִדְקַתְךָ אַחִיוֹתֶךָ :

הצווי' דְּבַר שִׁבְרַ בְּצִירֵי' וּבְמִקְוֵה בְּסִגּוּל' בְּהַסְמֵכוֹ אֶל

מלה זעירא או אל מלה מלעיל' כמו דְּבַר נְטָא יאעיה ל"ו
 וְהַמְקוֹר דְּבַר שִׁקְר' וּמִצְאָנוּ דְּהִצְוּי בְּפִתְחַ פִּלְג לְשׁוֹנִים ירמיה ט' תלום ג"ה
 יִקְרַב אֹתָם' כְּתוּר לִי' וְאִם הוּא לוּוִי וְהַקּוֹף קְמוּלָה צַעֲזוּר יחוקאל ל"ו ח"ב ל"ו
 לְמִיד הַפֶּעַל גְּרוּנִית בְּצִירֵי עַם הַדִּי' ש' שְׁאִינוּ מִקְצֵלַת דָּגָשׁ
 הוֹלֵךְ נַח בְּקִרְיָאָה בֵּין הָעֵיִן וְהַלְמִיד' שְׁמִיחַ נֶפֶשׁ עֲבֹדךָ' וכן תלום פ"ו
 הַמְקוֹר פִּתְחַ הַרְצָבוֹת רִשְׁע' או בפתח להקל שִׁלַּח מֵעַל פְּנֵי יאעיה ג"ח ורמיה ט"ו
 חכם בְּנֵי וְשִׁמְחַ לְבִי' וְהַמְקוֹר כִּי שֶׁנֶּאֱמַר שִׁלַּח' לְשִׁלַּח אִישׁ חסלי ד"ו חלחכי צ'
 אֶת עַבְדּוֹ' וְהִצְוּי בְּתוֹסֶפֶת הִיא סִפְרָה נָא לִי אֶת כָּל הַגְּדוּלוֹת ח"ב ד'
 אֲשֶׁר עָשָׂה אִישֵׁע' וְאִם עֵיִן הַפֶּעַל אֹת גְּרוּנִית או רי"ש בְּרַךְ דְּבָרִים ל"ג
 ה' חֵילוֹ' בְּרַכּוּ אֶת ה' לְבָרַךְ אֶת אֲדוֹנֵינוּ' בְּקִמְץ' וכן על תלוי' קל"ה ס"ח ד"ס

האל"ף

שער דקרוק הפענים

ישעיה פ' האליף לפאר מקום מקדשי ועל העיין ועל ההיא ועל החי
 ישעיה ד' חכמו' בפתח ברוח משפט וברוח בער מהר קח את הלבוש
 ראשית ו"ח ישעיה מ'

מהרי שלש סאים *נחמו נחמו *:

והאותיות

הנוספות לא יחכו להיוחס מן הקל על
 שהם איתן מסקל פעלי שאלי כי לא
 אדבר אשפר בצירי ובמקף ינוח
 ראשית מ"ד בסגול ידבר נא עבדך
 ראשית מ"א ונספר לו וכן בהיות המלה מלעיל אע"פ שאיננה במקו
 ראשית ג' כמו ויגרש את האדם וכן בהתחבר עם הכנויים בהחטן
 ראשית ו"ב הו"א בסגול כמו ואברכה אמנה ואם לא יחטף יהי בצירי כמ
 חשלו ד' דברים ל"ג תכבדה כי תחבנה כי הטעם בבית וכן שא אביך ויגדה
 תלים ע' ובא בפתח ה' א תאחר והוא סוף פסוק ואם עיין הפעל
 תלים ו"ו ראשי ל"ט גרונית או ר"ש כמו אברך ארת דה וימאן ויאמר וביה
 ישעיה ס' חדצ' א"ג ד תפארתי אפאר כה תברכו שאול ישאלו באבל ואם
 ישעיה א' דברים ד"ה תמאנו בקמץ ובאו עם האליף בפתח לא תפאר אחרין
 חלו ע"ד חדצ' ו"ד ינאץ אויב שמך עד אנה ינאצוני וינאפו את נשי רעיהם
 קהלת ב' ראשי ל"א ליאש את לבי ועל ההיא ועל החיית בפתח ותנהג אה
 ישעיה ח"ט זכרו' א' בנותי ועל מכוני גי'ם ינהלם עד מתי אתה לא תרחם
 ישעיה ו"ד דברו' ד"א כי ירחם ה' וכן על העיין בפתח ואתה תבער דם הנקי
 ח"א ו"ד באשר יבער הגלל ובאו עם העיין בקמץ איש דמים ומרמה
 תלים ב' סס ק"ו יתעב ה' ויתעב את נחלתו ורובר תמים יתעבו והשאו
 עמוס ב' פתחין ואם למד הפעל גרונית יבוא עיין הפעל בצירי עם
 ח"ב ח' וקרא ו"ג הולד נח כמו והרותיהם תבקע ואת הנתק לא יגלח בצירי
 ח"ג ו"ו מפני ההפסק ופעמים בלא הפסק כמו ויזבח ויקטר בבמות
 חזקיה א' ישעיה ז' על כן יזבח לחרמו ובפתח להקל יגלח ה' בתער השכירה
 תלים קמ"ה שמוס' ישוב מעשיך וישלח את בני ישראל ולדבורת אם
 חיוז ד"ו רות' א' תדברנה שפתי עולה הלהן תשברנה בצירי וכן כשתחמר
 תלים ע"א למד הפעל הכפולה גם כן בצירי תדגנה שפתי ובאו

בהסק

שער דקדוק הפעיים סו

ויהי בהפסק בפתח וברגליהם תעכסנה ילדיהן תפלה ויעוה ג'
שחבליהם תשלחנה ועל כלותיהם כי תנאפנה וקשתורת איוג ל"ט הוועל'
נערים תרטשנה וידיו תבצענה יאעיה ז"ג זכריה ד'

ומצאנו

בטור הזה מלה מורכבת מן העבר וכינוני פעול מקוננת בארזים שהווא מן קוננת ירמיה ד"ג שהווא פועל עבר מטור הרביעי שלא נזכר פועלו ומן מקוננת (א) שהיא פעולה מזה הטור וטעם ההרכבה הזאת ד"ל כי קננת מקדם וגם עתה את מקוננת ורבי יונה אמר שאינה מורכבת רק היא כינונית לבדה ולהריץ המלה אל אשר לפניה החליפו הסגול בשו"א וכבר כתבנו שבר דבריו ויש מלה מורכבת מן רבים נסתרים ונמצאים בעותך צמתותני אלו היה מן הנסתרים לברם היה צמתוני וכן הנמצאים לברם צמתותני ואפשר כי הכפל בא לחזק הענין תלים פ"ח דאינו מורכב כי כן דרך העברים כמו ירקרק או אדמדום ויקרא י"ג שחרחורת וכן צמתותני הכפל לחזק הענין וזה הנכון בעיני שיר א' כי לא מצאתי טעם לזאת כן הוא לפי פירש"י חזל ראז"ע ההרכבה וכן דרך העברים פירש שהם למעט :

לכפול המלים לחזק הענין כמו כל הקרב הקרב נחמו נחמו מדבר י"ו יאעיה ח' עמי ארץ ארץ שמי דבר ה' היכל ה' היכל ה' ירמיה ד"ג צ"ס ו' היכל ה' המה ענה ענה ענה אשימנה כי אכלו את יעקב יחזקאל ד"א ירמיה ו' ואכלהו ויכלהו את ה' צבאות אותו תקדישו ומפלט לי יאעיה ח' חלום קמ"ד ופניתי אני וראיתי אני ובאחיכם בני ישראל איש באחיו קהלת ב' ויקרא ד"ה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל מפנו אשר נשבענו שנינו ראשית ב' ס"א ד' אנחנו אמר א הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם האכה ויקרא ד"א ח"ב ו' אכה אבי האדרש אדרש בדרך בדרך אלך מעלה יחזקאל י"ד דברי צ' מעלה מטה מטה ואמרה האשה אמן אמן אבל רז"ל ספ ד"ח מדבר ה' דרשו זה הכפל לצורך ואמרו אמן מאיש זה אמן מאיש אחר

כי

ומצאנו (א) ר"ל כינוני פעולה מצנין פקד :

שער דקרוק הפעמים

מדכ' י"ו ושעיה י"ד כי כל העדה כלם קדושים כל מלכי הגוים כלם כל ביש
ישעיה י"ד יחזקא ד' ירמיה ל' אחר ו' אחשורש ויאמר לאסתר המלכה אינו מודה אבל ר' יהודה

שאמר לה פעם אחר פעם מרוב כעסו על הצר ההוא ונכח

ח"א ד' ויאמר א מלך ישראל ויאמר וכן יתכן אמר אל הכהנים בקר

אדרן ואמרת אליהם אמור להם פעם אחר פעם כדי שיוהלו

מן הטומאה ורו"ל דרשו אמור ואמרת להזהיר הגדולים

ראשית ד"ג על הקטנים וכן ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אני

שאמר לו פעם אחר פעם לתמהו על הכינוי דברי העולה ול

ע"א י"ו היתה שם עולה וכן וילכו שלשת בני ישי הגדולים הלל

אחרי שאור לפי שהיו רגילים ללכת אחריו וכן קריאר

הכפל לצורך שהיה קורא פעם אחר פעם לזרו הנקרא

ראשית ד"ג שמו"ג אברהם אברהם משה משה שמואל שמואל וכן ארץ

ע"א ג' ירמיה ד"ג שכתבנו למעלה כי הם לקריאה ויאמר אקום

לישראל במראות הלילה חין לשאול למה לא הזכיר יעקב

ראשית ח"ו ויאמר יעקב יעקב וכן יעקב כמו שנמלא צמסורת חרבו

במריאת הנהי אז הכאב שמות מוכפלים הם כי אחר

ירמיה ד' ח"ג ד' מעי מעי אוחיליה ראשי מציאם צפסוק שכתבנו ש

יחזקאל ד' ח"א ראשי חרב חרב כי כן דרך הנוהים והכואבים לכפור

ישעיה נ"ז דבריהם אבל שלום שלום לרחוק ולקרוב אינו כפל כי חס

פירושו שלום לרחוק ושלום לקרוב ויש שיכפלו לאון

שופטים ט' הדברים באמצע כמו ועתה אם באמת ובתמים עשיתם

ירמיה ד' וגומר וחזר ואמר ואם באמת ובתמים וגומר וכן ואין אני

ואחי ונערי ואנשי המשמר אשר אחרי אין אנתנו פושטים

בגדינו והדומים להם ויש מלה מורכבת מזה הטור משנים אין

ירמיה ט"ו שרשים והוא כלה מקללני אמרו שהוא משנים פעלים

מהנסתר ומהמדבר בעדו כי על הנסתר היה אומר מקללו

ועל המדבר בעדו מקללני והנכון בעיני שהוא מורכב

שנים

שער דקרוק הפעלים סה

ביושנים שרשים מן קלל וקלה כי הם שנים ענינים / הקללה
 כמלה היא הפוך הברכה והקלון הוא הפוך הכבוד / וכן אמר
 הנביא / כלו מקללני ומקלני / והרכיבו שניהם כאחד ואמר
 נבמלה אחת שני ענינים לקצר הלשון ולצחותו / והומרה היא
 בקלה בוי' כמנהג התחלפה במקומות יולולי שהחליפוה והראו
 החלמ"ד הפעל בקריאה לא היה כגון לא שלוחי מן שלה / וכן
 נבר במלה ענין קלה / קצוי חגוי מן קלה וחגה /

ואלה שמות האבנים על הסדר :

העוברים / זהם שלשה על שלשה / פקד פקדת / פקדתי
 פקרו / ובהפסק בצירי / הטיבו כל אשר דברו / דנרים פ

פקדתם / פקדנו / פקדה / ובהפסק בצירי / את אשר לקטה / רות צ'
 פקדת / פקדתן /

הבינונים על שני דרכים הפועל והפעול והם שמונה :

הפועל / מפקד / מפקדים / מפקדה או מפקדת / ומפקדה
 בהפסק מפקדה / בצירי כמו ומרכבה / מפקדה / נחוס ג'

ויבא גם כן בלא הפסק / משקלה ועקרה / כמו שבא ג"כ שמות ד"ג
 בבנין הקל / מפקדות /

הפעול / מפקד / מפקדים / מפקדה / או מפקדת / מפקדות /
 המקור / פקד / שם הפעל פקדון /

העתידים והם י"ג הצווי והאותיות הנוספת שהם איתין /
 הצווי פקד / פקרו / ובהפסק בצירי זמרו לא לקינו זמרו / חלום ח"ג

וכן פעמים עם הטרחא / ויאמר שלחו / פקדי / ח"ח ו"ח
 ובהפסק פקדי / בצירי / ויאמר דברי / פקדנה / ט"ג ו"ג

איתין / יפקד / תפקד / נפקד / יפקדו / ובהפסק
 בצירי עיני כל אליך ישברו / וכן עם הנו"ן הנוספת חלום קח"ס

וילדיהם ירקדון / תפקדו / תפקד / תפקדי / ובהפסק חיוז ד"ח
 בצירי מארץ תדברי / תפקדנה / טעיה ד"ט

ועליו

שער דקרוק הפעלים

ועליו הטור הרביעי נקרא בנין

פעל שלא נזכר פועלו :

והוא

כלו פעול ואין בו פועל ' כיהפועל הוא הטור

השלישי וזה הטור הוא פעול מכח הראשון ' כי

אם תאמר על הפועל לעבר שבר תאמר על הפועל שבר

ואם תאמר על הפועל לעתיד ישבר תאמר על הפועל

ישבר ' אבל הבינוני שהוא פעול גם הוא בזמן הוה כדמור

נחוס ג' התואר ' ופעמים פ"א הפעל בקמץ חטף ' כמו שהדה ננוה

לא כרת שרך ' כלו תפלות דוד בן ישי ' כפסו הרים צלה

והעבר בפתח עיין הפעל כמו לקח עמי חנם ' ואם בהפסק

עובדי' א' יסעיה ל"ב בקמץ ' ובאו בוקף קמץ וציר בגוים שלח ' כי ארמון נפש

והבינוני בקמץ כמו ' אם תראה אותי לקח מאתך ' ילד ילד

שהוא עבר בפתח ' לנער היולד שהוא בינוני בקמץ

וכן וכל עצי השדה עליו עלפה ' תואר מודה הטור ' והיה

ראוי להיות עלף מבלי תוספת ה"א ' ובא בתוספת ה"א

ומלרע כמו והמונו צחה צמא ' אישה לה' ' כי ערוך מאתמו

שהוא מן ותופת לפנים אהיה ' וכן ' מתימן ודרנה

אבל הוא מלעיל ' וזה הטור דגוש העיין כמו

הטור השלישי שהוא קדמון לו וגם נרפה במקומות כמוהו

כמו יוקשים בני האדם ' שהוא בינוני תואר לרבים ' שתאמר

לתואר היחיד יוקש ' כפלס והסנה איננו אכל ' אם תראה

אותי לקח מאתך ' לנער היולד ' שתאמר מהם לרבים

לקחים ' ילדים ' כך תאמר לרבים מן יקש יקשים

אבל זה יוקשים בני האדם יצא ברפיון שלא כדרך חבירו

מטעם אשר הראיתך בטור השלישי ' וכן לב הותל שהוא

תואר אע"פ שהוא פתוח הוקף והיה ראוי להדגש ' ואפשר

שהוא עבר ' וטעמו לב שהותל ' אבל המדקדקים הסכימו

עליו

יחזקאל ו"ו חלוי ע"ב
סס פ'
יסעיה נ"ב

יסעיה ה' ויקרא ב'
יסעיה ל' איוב ו"ז
יחזקאל ד"ה

מ"ב ב' סופטים י"ג

יסעיה מ"ב

שער דקרוק הפעלים סט

עליו שהוא תואר ' וכן ורגל מועדת ' בינוני תואר לנקבה משלי ד"ס
 שתאמר מועדה או מועדת ' לקחה או לקחת ' או ילדה או
 ילדת ' ומפני ההפסק בא עיין מועדת בקמץ ' כאשר תאמר על
 לשון נקבה שומרה או שומרת ' ובהפסק שומרת ' וכתב
 החכם רבי אברהם אבן עזרא בשם רבי משה הכהן כי השורק
 מקום חולם והוא כמו פועלת מבנין הקל ' ויפה דקדק אע"פ
 שלא מצאנו לקח אכל ילד יקש מעד ' נאמר אותם מדרך
 סברא כי לא יתכן פעול מבלי פועל ' וכן אחר שמצאנו

טבעו בים סוף ' נאמר בנין פיעל טבע טבעת ' כן שמשו בו שמוח ט"ו
 רז"ל בתקנם בברכות ק"ש וזדים טבעת ' בתהומות טבע

וכן אחר שמצאנו וכי יתן מים על זרע ' היקח מגבור מלקוח ' ויקר"ח ויעי"מ"ט
 שהם מבנין הפעל נאמר צנוסחוח האשכמי לא נמלא
 הנתין הלקיח אע"פ שלא טיזע רק טבעו :

נמצאו כי מהם לקחו ' והנגיד רבי שמואל כתב כי אלה
 לקחו מבנין הקל ' ואם עיין הפעל גרונית או רי"ש תנקד פ"א

הפעל בחולם ' כמו ומורק ושטף במים ' טרף טרף יוסף ' ויקרא ו' ראשית ל"ז
 כי לא פורש ' כי גורשו ממצרים ' זורמו מים עבות ' ויחסר
 הגסמך ופירשו זורמו מים מי עבות ' ויש אומרים כי זורמו
 מבנין פועל הנוסף ' ופירושו כי העבים זורמו מים ' וכן תאמר
 תעב ' באר ' בער ' נאץ ' בחולם ' מועכו שדיהן ' דועכו יחזקא ד"ג חלוקיח

כאש קוצים ' וכן יתעב יבאר ינאץ ' ובכרמים לא ירנן ולא
 ירועע ' וכן כמץ יסער מגורן ' כי הצירי בו מקום הפתח ' יע"ו ו"ו הו"ע ו"ג

ומשפטו יסוער בפתח ' ועם החיית לא ישתנה כמו ' את לא
 רחמה ' עניה סוערה לא נחמה ' ירחם יתום ' ובמים לא

רחצת למשעי ' ומלת היחברך כסא הוות ' מזדה הטור
 ופירושו היחבר עמך ' פירש לפי שהוא מבנין פעל שלא

ובהתחברו נפל הדגש להקל יתחברו עמו הכנוי כי חס צוה
 והקמץ חטף כמו השורק כמו הדרך כמו שמואל' צשאר הכנוי :

שהראיתך יח 18

שער דקרוק הפעלים

שהראיתך ' ויש מלה מורכבת מזה הטור והטור השמיני
 נפעיל ^{נ"ג} שהוא התפעל ' שמי מנאץ ' שהדגש בו להסרון תיז התפעל
 והראוי מתנאץ והוא מורכב מבינוני מהטור השמיני שהוא
 מתנאץ ומהבינוני בטור הזה שהוא נאץ ' וסברת השני
 הטורים האלה בפירש המלה הזאת רוצה לומר השם יתברך
 סבב להיות שמו נאץ בגוים ' שהגוים ינצאוהו ויחללוהו
 והוא יסבב זה בהגלות עמו ביניהם ' והם יעבדו אותו בגלות
 וייהדו את שמו ' והגוים יהרגום וישללום על ייחוד השם
 וזה שאמר בראש הפסוק ועתה מה לי פה נאם ה' ' ר"ל מה
 לי בגלות כי שמי מחולל ומנואץ ועמי לוקח לא בכסף ולא
 במחיר ויעבדום ויחללו את שמי עליהם הנה שמי מתנאץ
 ד"ה א' ד' ונואץ ' ומלת אלה נולדו להרפה בגת ' קצת המדקדקים
 אמרו שהיא מורכבת מזה הטור ומהטור השני והיה ראוי
 להיות נילדו ' ולפי דעתי כי אין צריך רק הוא כלו מבנין
 נפעל ובא הדגש תמורת הנח ' אשר במלת נולדו נודעו
 ואע"פ שנכתב בו הנח שהוא הו"ו הנבלע בדגש ובא הדגש
 תמורתו כאשר אבאר לך בשער נחי הפא אם יעזרני צורי :

ואלה שמות האבנים על הסדר :

העוברים ' פֶּקֶד ' פִּקְדָת ' פִּקְדָתִי ' פִּקְדוֹ ' פִּקְדָתָם
 פִּקְדָנוּ ' פִּקְדָה ' פִּקְדָת ' פִּקְדָתָן :
 הבינוניים ' פֶּקֶד ' פִּקְדִים ' פִּקְדָה ' פִּקְדוֹת :
 ראשיח ^ח המקור ' פֶּקֶד ' וכן מצאנוהו ' כי גנב גנבתי ' שם הפעל
 יחזקאל י"ט פֶּקֶד ' כמו ויתנהו בסוגר ' ואע"פ שהיה ראוי
 נפעיל ^{ח"ד} קהלת ט' להדגש הלא הראיתך כמוהו ' לב הותל ' יוקשים בני
 האדם ' או פֶּקֶד בדגש ובחולם כי כן מצאנוהו ' את עול
 נפעיל ^ט סבלו ' שהנפרד ממנו סבל :
 העתידים ' ואינם אלא על דרך אחרת כי הצווי איננו בטור
 הזה ' כי פעולתו ע"י אחר לא ע"י עצמו ' כאשר
 פירשתי

שער דקרוק הפעלים ע

פירשתי למעלה בסדר הטורים :

האותיות הנוספות שהן איתין ' אפקד ' יפקד ' ובא ' לא
ירגן בקמץ אעפיי שאיננו בהפסק ' תפקד ' נפקד ' יאעיה י"ו
יפקדו ' תפקדו ' תפקד ' תפקדו ' תפקדנה :

והטור החמישי נקרא בנין הפעיל

הנוסף :

זה הבנין כלו נוסף ' בעוברים נוסף בהיא בראש המלה
נקודה בחירק וביו"ד נחה בין עי"ן הפעל ללמיד הפעל
בנסתרים ' הפקיד ' השמיד ' הבדיל ' וכן הנקבה הפקידה '
השמידה ' הבדילה ' וקריאתם מלעיל ' זולתי אלה שנמצאו
מלרע ' והבדילה הפרוכת לכם ' והביאה *אל הכהן' וכן שמו"ד ויקרא ב'
רבים הפקידו ' השמידו חין להצוא רחיה מן והצואה כי
הבדילו ' מלעיל כלם ' ה"א ח צמכיק לפיכך הוא מלרע
ובנמצאים ובמדברים בעדם כדן כל מלה צכנוי ה"א ח
הנסתרה :

גערדה היו"ד הנחה '

הפקדתו ' השמדתו ' הפקדנו ' הפקדת ' הפקדתם ' הבדלתם '
ונקודתם וקריאתם בארנו בטור הראשון במלת פעלת ופעלות
ופעלתם ופעלנו ' וכן בהתחברם עם הכנויים תעורר גם כן
היו"ד הנחה והנהיה עי"ן הפעל נקודה בפתח ' אשר הפקדתו א"א ד"ש
שם ' והשכרתים למען יעלו ' והמעטותים לבלתי רדורת ירומי' נא יחוקא דש
בגוים ' ובא עי"ן הפעל נקודה בחירק כאשר בנסתרים ' וגם
אנכי השאלתי הולה ' או בא לגזרת פעל ' כמו ולא שאתיהו ' א"א ח' שובשים י"ו
כמו שכתבנו בטור הראשון ' ואם פ"א הפעל גרונית
(א) נרחיב עליה ונאמר האריך ' כי החריש לה ' והעמיד מדבר ל' ויקרא ד"ו
את הבהמה ' העמדתה להררי עוז ' אתה ' האמרת ' האריכו חלים ל' דברים ד"ו
למעניתם ' היא הפעיל נקודה בסגול ופ"א הפעל כחטף סגול'
חלים קכ"ט

ובאה

(א) ר"ל שה"א נקודה בסגול המרחיבה אות קריאת אות הגרון :

שער דקדוק הפעלים

יבואע ז' ובאה מלה אחת משונה מחברותיה / למה העברת העביר
 שהעייץ נקודה בשו"א ופתח / ולפי שנקדו העייץ בשו"א ופתח
 נקדו הה"א בצירי להרחיב התנועה כמו שנקדוהו בפתח
 יחזקאל ד"ט כשהוסיפו ו"ו השירות בעוברים בגמצא ונמצאים / והעמדת
 ויקר' ד"ה חזק' ד"ו להם כל מתנים / והעברת שופר תרועה / והעברתם את
 נחלתו / לפי שהעייץ בשו"א ופתח נקדו הה"א בפתח להאריך
 התנועה בתחלת המלה לפי שהיא מלרע / ופעמים פ"א הפעל
 י"ח"ב ד' בשו"א לבדו / וה' העלים כן כל לשון העלמה צ"ח לבנו
 בואע ה' ממני / ושחטה סטים העמיקו / במצואר במסנה :
 ט' העמיקו שחתו / והדומים להם / ובאה מלה אחת הה"א
 ט"א ד"ה בסגול / לא הכלמנום ומשפטו בחירק על המנהג בשלמים
 ואם למ"ד הפעל גרונירת יולד נח בקריאה בין עייץ הפעל
 יצעיה כ"ג ת"צ ז' ללמ"ד הפעל / וה' הפגיע בו / השמיע את מחנה ארם /
 בואע י"א ומלת תרגלתי לאפרים / רוב המדקדקים אמרו שהו"א כמו
 הרגלתי בחלוקתיו בה"א כמו שנהגו העברים ברוב בנחי
 הלמ"ד ובהרבה מקומות ואעפ"י כן בתחלת המלה לא מצאנו
 חלוקתיו בה"א ועל כן יתכן לומר שהוא שם הפעל / והיה
 ראוי להיות מלרע בפלס תפארת / ונאמר ממנו תרגלתי
 בפלס תפארת / וכן פירשו אחי רבי משה עליו השלום בספר
 תחבושת / והוא הישר / ומלת החדלתי את מתקי / החדלתי
 את תירושי / החדלתי את דשני אמרו שהם (ב) מפוארים
 כי הראוי בהם החדלתי בפלס העמדות / והנכון שהם מבנין
 הפעל ולולי החיות שהיא גרונירת היה החדלתי / כמו
 השברתי / ובגלל החיות הוסב הקמץ להיות תחת החיות
 כמנהג כמו החליתי / ואע"פ שה"א החליתי בקמץ וה"א
 החדלתי בסגול / אין לחוש על זה / כי תנועת הה"א אינה
 אלא להאריך ולהרחיב קריאת החיות ואם תאריך ותרחיב
 קריאת החיות מה לנו אם הוא מפני תנועת קמץ אם מפני

(ב) כ"ל שצאה בהם קמץ חטף לחפצות הקרויה : תנועת

שער דקרוק הפעלים עא

תנועת סגול ' ומלת והשלכנה החרמונה ' מלה מורכבת עמוס ד'
 מן עבר ועתיד ' כי אם היתה עבר כלו היינו אומרים
 והשלכתן ואם עתיד כלו ותשלכנה ' או הוא כלו עבר והוא
 הנכון ונוספה ה"א אחר נון הנקבות שלא כמשפט העוברים
 אבל מנהג הלשון בעתידים מן הפעלים ' ובשמות ובמלים

ראשי מ"ח יחזקאל יג
 שמו' ל"ה ראשי ל"ח
 עס מ"ג

כמו קרבנה ' כסתותיכנה ' אותנה ' ואתנה ' כלנה :
 והבינונים בתוספת מ"ם ותעדר ה"א הנוספת על העוברים
 לפי שיכבד על הלשון שתי אותיות נוספות

כאחת ' ופעם תראה כמו ' לארבעתם מהקצעות ' וכלם היו
 ראויים להיות על זה הדרך ' הפועלים מהפעיל ' מהפעילים
 כו' ' והפעולים מהפעל ' מהפעלים ' וכולי ' וכשנעדרה
 ה"א הוטלה תנועת ה"א במ"ם ' ואמרו מפעיל ' מרביץ יעשה ו"ד
 בפור אבניך ' ויתכן לומר מפעל בצירי ' כמו מוציא רוח תלים קל"ה
 מאוצרותיו ' שהוציא כמו מוציא ' מפעילים ' וכולי :

ע"ג ד' מ"ג ד'
 יחזקאל ד"ט מ"ג י"ג
 ירמיה י"ח
 מ"ח י"ג שמוח ד"ו
 מלאכי א'
 תלים ד"ג

הפעולים ' מפעל ' מפעלים ' וכו' והמ"ם בשורק כמו הנד
 ראשו משלך אליך ' משכב על מטתו ' כל
 ראש מקרח ' המפקדים בית ה' ' ויהיו מכשלים לפניך
 משלכת בדרך ' או בקמץ חטף ' משור ' וזבח משחרת
 ומופעל קמוץ זולתי אם הוצא סמוך ' ובג' ' לשוני מודבק
 מלקוחי ' קמוץ ואעפ"י שהוא סמוך ' ויתכן שיהיה חסר למ"ד
 השמוש זדינו מדבק למלקוחי ' ואם פ"א הפעל אות גרונית
 תאמר בפעלים ' מאריך ' מחריך ' מעמיד ' ובפעולים תשוב
 קבוץ המ"ם קמוצה בקמץ רחב ופ"א הפעל בקמץ חטף כמו
 מעמד במרכבה ' בתוך ערים מחרבות ' וכבש בזהב לכסא
 מאחזים ' ומלת ואין מעמד ' קצת מדקדקים אמרו שהוא שם
 הפעל (א) והוא מפואר כי היה ראוי להיורת מעמד בפלס
 מחשב ' מערב ' כי אם היה פעול היה אומר ואינני מעמד
 (ב) כי

הפעולים (א) כ"ל נקודה בקמץ חטף לתכארת הקריאה :

שער דקדוק הפעלים

(ב) כי אמר בראש הפסוק טבעתי ביון מצולה ויתכן לומר
שהוא פעול כמשפטו ופירושו ואין אחד מאיברי שהיה
ידווי' ד"ט ד"ה צ"ח מעמד כי כלי טבעתי אשר אתם מחלמים הם מעזריכי
אותם משפטם על המנהג מחלמים מעזריים ומל
ירמיה ח' מבליגיתי עלי יגון אמרו כי היא מורכבת מפועל ומפועל
עם כנוי המדבר בעדו כי מהפועל יאמר מבליגי ומהפועל
ס"ח צ' מבליגתי והנכון שהוא שם הפעל מבליגית בפלס מדביר
שהיה ראויה להיזר מדבירת וכן במשקלו מבליגית
ובהתחברו עם מדבר בעדו יאמר מבליגיתי והוא מלש
חיוב י' ואבליגדה מעט וכן כתב רבי אחי רבי משה ז"ל בספ
ישעיה נ"ג תחבושת והוא הישר כן משחת מאיש מראהו החירק מקו
יהושע י"ו הקמץ או יהיה תואר וכן והערים המבדלות כי עתלו
ד"ה צ"ד י"ט הפזרשעת ומלת והאזניחו נהרות האלה נוספת כי משפט
והזניחו כן דעת המדקדקים אבל דעתי כי הה"א נוספת
ישעיה כ"ג והאלף תמורת הה"א כאלף וכל מלבושי אגאלתי ואחר
ד"ה צ' כן אתחבר יהושפט וסגול האלף מפני כובד קריאת האלף
בחירק כי אלו היה הה"א היה חירק כי לא מצאנו אורת נוספת
ענורא י' נעה כי אם בראש המלה או בסופה זולתי מלת לדריוש
הדבר והוא לבדו בא כן וכבר כתבנו שאפשר שהיא מלה
מורכבת ואנחנו לא ידענו ויש אומרים כי נהגו באלף
והאזניחו מנהג לשון ארמית שמוסיפין אלף בראש המלה
דניאל ה' כמו אשתיו חמרא וזולתו ונכתבה בו א"ף על לשון ארמית
והה"א על לשון הקודש ורבי אחי רבי משה ע"ה כתב כי
ראשיה ד"ה הה"א היא השאלה במקום אם כה"א הקשב אשיב
ומפני פגישת שני ההי"ן בתנועה אחת החליפו ה"א הבני
באלף כי החירק והסגול הרי הם כתנועה אחת ותנבון
קריאתם

(ב) בי צאשר שהוא מדבר בעדו ראוי לומר חינני שהוא ג"כ מ"צ ולס חינ שהוא
לצון נסתרי

שער דקרוק הפעלים עב

וקריאתם כאחת ' אבל הסגול עם הקמץ קריאתה נכונה
(ג) כי הסגול קריאתה למטה והקמץ למעלה לפיכך תכון
קריאתם כאחת ' וזה אנהנו זוכרים תמיד בזה הספר שיבוא
סגול קודם הקמץ לתקן הקריאה וזה הנכון מכל מה ששמעתי
שנאמר במלה הזאת :

והצווי והמקור ' בתוספת ה"א ' הה"א בפתח והע"י בחירק

כמו העברת העביר את העם ' וּלְהַכְחִיד יְהוֹשֻׁעַ ו' מ"ח י"ג

וּלְהַשְׁמִיד עֵת לְהַשְׁלִיךְ שֵׁאִין לְהַצִּיחַ רֵאיוּה מִן לְהַכְחִיד קֵהֶלֶת ג'
אֲבָנִים ' וּבְהַקְהִיל אֶת הַקְּהָל וּלְהַשְׁמִיד וּלְהַשְׁלִיךְ וְכו' לְפִי שֶׁהֵם מְדַבֵּר י'
וּבְהַאֲרִיךְ ' הַעֲנֵן ' אִו בְּצִירֵי ' עֵם אֲחִיוֹת כִּל"ס שְׁדָרְכָם תְּמִיד מְדַבֵּר ט'
וְהַשְׁלִיךְ אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר אֵלֶּי וְהַצִּיחַ לְפִי שֶׁהֵם מִן הָאֲחֵרִים יִרְמִישׁ ל"ו
הָאֵח ' אֲדָם תּוֹעֵדָה מִדְּרַךְ שֶׁהֵם זֹלָת כִּל"ס שְׁדָרְכָם לְזֹא
הַשִּׁכָּל מוֹסֵר הַשִּׁכָּל ' הַעֲמֵד צִלְיֵי :

חשלי ד"ח חשלי ח'
ישעיה ד"ח

הַמִּצְפָּה ' הַחֲזֹק מִגֵּן וְצִנָּה ' הַעֲמֵק שְׁאֵלָה ' וְאִם בְּמִקְוֵה בְּסִגּוּל חֲלִים ל"ה יִשְׁעִיָּה ו'

הַעֲבֹר־נָא אֶת עוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְכַּלְתִּי ' וַיָּבֹא בְּפֶתַח הַנְּחֹת ה' ש"ג ד"ד יואל ד'

גְּבוּרִיךְ ' הַיֵּשֶׁר לְפָנַי דְּרֹכְךָ ' וַיָּבֹא גַם בְּהַפְסֵק בְּפֶתַח ' כַּפְךָ חֲלִים ה'

מִעֲלֵי הַרְחֵק ' בְּפֶתַח בְּאֲתָנָח ' וּכְן ' וּמִתְנִיָּהֵם תְּמִיד הַמַּעֲד ' חִיּוֹז י"ג חֲלִים ט"ע

בְּפֶתַח בְּסוּף פְּסוּק ' וְאוֹן וְתַרְפִּים הַפֶּצֵר ' מִקּוֹר וְהוּא בְּפֶתַח ש"ח ט"ו

בְּאֲתָנָח ' וּכְן יַעַן הַזְכָּרְכֶם עוֹנֵכֶם ' בְּפֶתַח ' וְאֵלֶּה שִׁיבּוּאוֹן יַחְזִיקָל ד"ח

בְּצִירֵי אִו בְּפֶתַח לֹא יִבּוּאוּ כֵּן כִּי אִם הַיְחִיד אִו הַרְבוֹת שִׁיאֲמַר

הַפְּקֻדָּה לְעוֹלָם בְּצִירֵי ' אֲבֵל הַיְחִידָה וְהַרְבִּים בְּחִירָק לְעוֹלָם ' וְהַחֲזִיקֵי ' הַחֲזִיקוּ ' הַעֲמִיקוּ ' הַעֲמִיקוּ ' וְהֵם מִלְּעִיל וְכֵהֱתַחְבְּרֵם

עִם הַכְּנוּיִם לְעוֹלָם כֹּלָם בְּחִירָק :

וְהַמִּקּוֹר ' כְּשִׁיבּוּא בְּאוֹתִיּוֹת בְּכִל"ס ' בְּהַרְחִיק ' כְּהַרְחִיק ' וְהַרְחִיק ' מִהַרְחִיק ' וַיָּבֹא בְּהַעֲדָר הַה"א וְלִנְפִיל מְדַבֵּר ה'

יֵרֵךְ

(ג) ר"ל הנרת הסגול ל היא צענין אחר מהנרת הקמץ ומוזלל ממנה הרבה באופן

שחכונ קריאתם ציחד ' והנרת הסגול ל מורכב מצתח ולרי ולכך קראו לסגול ל פתח

קטן ' והפתח והקמץ הן שניהם מן הגרון רק שהנרת הפתח יולחח למטה יותר מן

הקמץ ובאשר שהסגול משותפת בהנרתה לפתח לכך אמר עלי ג"כ שהיא למטה :

שער דקדוק הפעלים עג

או יחזק במעוץ בשו"א ופתח
 ואחזק בידך בשו"א לברו
 ואם במקף בסגול וישלף שם
 מלח ותחזקבו לאכול לחם

דוקא עם ו"ו ההפוך יצא צלירי יאעיה ד"ו
 ולא צחירק וצלא הו"ו יצא על סס מ"ז
 הרוצ צלירי :

אשכים ודבר ויקראו לפניו אברך יש אומרים כי שניהם ירמי' ראשית מ"ח
 מקור בחלוף ה"א באל"ף וכן הכביד את עלכם ויש לומר מ"ח י"ז
 שהאל"ף בהם למדבר ונכתבה יו"ד המשך בהשכים אעפ"י

מ"ז ד' כה ג
 מ"ז ד' כה ג
 מ"ז ד' כה ג

שהוא בצירי לפי שאחד הוא בחירק ובצירי וכן העניק דברים ט"ו
 תעניק לו וכן ותגיד לבני ישראל ובעל כנפים יגיד דבר שמוח י"ט קהלת ז'
 הגיד נגיד למלך ר"ל הגד הקיף את העיר וכן הסביב ירמיה ל"ו יהושע ו'
 אליו אני ישינה ולבי ער הביט ימין וראה יהוה וליד און סיר ה' חלום קמ"ז
 יאעיה נ"ט

דברים ט"ו
 שמוח י"ט קהלת ז'
 ירמיה ל"ו יהושע ו'
 סיר ה' חלום קמ"ז
 יאעיה נ"ט

ואם למ"ד הפעל אות גרונית
 יוליד נח בקריאה בין העי"ן
 והלמ"ד כי לא יצמיח יריע
 אף יצריח ובחבל תשקיע

כל אה היו"ן הס יתורים כי חין
 דין לצוא יו"ד נחה אחר לירי רק
 כשהיא שרשיות או שחורה על
 לשון רצים כמו שצאתי צפרק
 סירה צסיר ג' :

לשונו ופעמים יבוא בפתח כמו ויצמח ה' אלקים אל
 תשמע קולך ואל יבטח אתכם חזקיהו ובא גם כן בהפסק
 תחת דוד אביו ויצלח :

ש"ז ד"ג
 יאעיה מ"ז חיוצ מ'
 ראשית ז'

ומצאנו עי"ן הפעל ברבים בשו"א וידרכו את לשונם ירמיה ט'
 וידבקו גם המה וידבקו פלשתים את שאול ס"ח י"ד ס"ח ל'
 והיה ראויים להיות וידריכו וידביקו ופתחות היו"ד תורה

ד"ה ח' ד"ט
 ירמיה ט'
 ס"ח י"ד ס"ח ל'

עליהם שהם מבנין הפעיל וכן רבת תעשרנה יעשרנו הלוי ס"ה ס"ח י"ז
 המלך ראויים תעשרנה יעשרנו ואע"פ שלא תורה
 עליהם פתחות אות אית"ן כי גם בבנין הקל יפתח אורת אית"ן

הלוי ס"ה ס"ח י"ז

בגלל אות גרון כמו המדה יעמדו למשפט וזולתו אעפ"י יחזקאל מ"ד
 יורה עליו לפי שהוא פעל עובר לאחר ומהקל הוא עומד
 כמו לא יעשר ולא יקום חילו ואעפ"י שמצאנוהו עומד בבנין חיוצ ט"ו

יחזקאל מ"ד
 הוא עומד
 עומד בבנין חיוצ ט"ו

הפעיל והוא ברוך ה' ואעשיר מבנין הקל לא מצאנוהו עובר זכריה י"ח

זכריה י"ח

שער דקדוק הפעלים

ואלה שמות האבנים על הסדר :

העוברים והם ג' על ג' הפקיד הפקדת הפקידות

הפקידו הפקדתם הפקדנו הפקידה

הפקדת הפקדתן ואם למד הפעל גרונית כלו פתח

השבעת עמים רבים הפקדתן :

וחוקאל ד"ו

הבינונים על שני דרכים הפועל והפעול והם שמנה :

הפועל מפקיד מפקידים מפקידה או מפקדת מפקידות

הפעול מפקד מפקדים מפקדה או מפקדת מפקדות

המקור הפקד שם הפעל בזה השורש לא מצאנוהו אבר

מצאנוהו בשורש אחר על פנים רבים יש שהוא

בפלס הבינוני פועל וכטל משכים הולך סוסים מיוונים

משכים היו כלומר בהשכמה וכמו כן יתן אוכל למכביר

כלומר לרוב ומשקל אחר ודבריו לא בהשכיל במטאט

השמד בהשקט ובכטחה ומשקל אחר והצלה הראו

הנצלה וכן הכרה ומשקל אחר כהנדוף עשן כהתוק

כסף וכתוספת ויו תיזו בסוף להשמעות אזנים ומשקל

אחר משכן מבחר ומשקל אחר מזמזר מבחור ומשקל

אחר מסכן והוא תואר ומשקל אחר ממשלה ומשקל

אחר משקולרת מחגורת :

העתידים והכז שלשה עשר הצווי והאותיות הנוספת

שדהן אירתי :

הצווי הפקד הפקידו הפקיד הפקידה בצירי :

האיתן אפקיד יפקיד תפקיד נפקיד יפקידו תפקידו

תפקיד תפקידי בחורק תפקידנה בצירי :

ועליו הטור הששי נקרא בנין הפעל

שלא נזכר שם פועלו :

גם הוא בתוספת היא והוא כלו פעול ואין בו פועל כי

הפועל

שער דקדוק הפעלים עד

הפועל הוא הטור החמישי וזה הטור הוא הפועל מכה
הראשון כי אם תאמר על הפועל לעבר הפקיד תאמר על

הפועל הפקד הה"א בשורק כמו והשלך מכון מקדשו לארץ דניאל ח'
השלכה לא המלחת ונפתחה החיית מפני שהיא גרונית יחזקאל י"ט ט"ז
והשכב בתוך ערלים או בקמץ חטף הכרת מנחה ונסך יחזקאל ל"ג יואל ח'
השפרתי קדרתי הנחלתי לי ירחי שומא ולעתיד אם ירמיה' ח"ג נ'

תאמר על הפועל יפקיד תאמר על הפועל יפקד אבל
הבינוני שהוא גם הוא פעול הוא פעול בזמן הוה ואע"פ שלא
מצאנוהו נאמר אותו מדרך הסברא כמו שמצאנוהו בבנין

פועל הבינוני בקמץ כן נאמר בינוני מזה הטור בקמץ הפקד
והמקור הפקד הה"א בקמץ חטף והמלח לא המלחת יחזקאל י"ז

32,19

והחתל לא חתלת וכתוספת ה"א רדה והשכבה יחזקאל ל"ט
והעבר אם פ"א הפעל גרונית ישתנה הקמץ חטף תחת אות

גרון והה"א בקמץ רחב העמד העמדת אמלאה
החרבה וכן הפינוני והאיתין אעמד יעמד חי יחרם יחזקאל ד"ו ויקרא י"ח
עזרא י'
כל רכושו :

והמקור החרב נחרבו המלכים ויש שלא ישתנה והחתל ח"ג ג' יחזקאל י"ז
לא חתלת :

ונמצאו מלות מורכבות מזה הבנין ובנין התפעל לא
התפקדו בתוכם התפקדו וכלכלו וכן אחריו חזקאל ח"ג ד'

הכבס הראוי התכבס הנה אם היה כלו מזה הבנין היה ייקרא י"ג
הכבס ואם היה כלו מבנין התפעל היה התכבס הה"א

בחירק וכן אחרי אשר הטמאדה הראוי התטמאדה הנו דברים ד"ד
מורכב מהפעל והתפעל וכן השנה מחלב מורכב מהפעל יסעיה ל"ד
והתפעל ואיננו זר כאשר חשבו רבים ועוד נזכרנו

בבנין התפעל :

ואלה שמות האבנים על הסדר :

העוברים הפקד הפקדת הפקדתי הפקדו הפקדתם
הפקדנו

Handwritten marginal notes in Hebrew script, including the number 32,19 and other illegible text.

שער דקרוק הפעלים

הפקדנו ' הפקדה ' הפקדת ' הפקדתן ' :
הבינונים ' הפקד ' הפקדים ' הפקדה או הפקדת ' הפקדות
המקור הפקד ' וכן שם הפעל :

העתידים ואינם אלא על דרך אחרת כי הצווי איננו בטו
הזה כי פעלתו על ידי אחר לא ע"י עצמו :

האותיות הנוספות שהם אית"ן אפקד ' יפקד ' תפקד ' נפקד

יפקדו ' תפקדו ' תפקד ' תפקדי ' תפקדנה :

האותיות הנוספות בשורק כמו יכת שער ' על כמון יפן
וחלליהם ישלכו ' ותשלכי אל פני השדה
או בקמץ חטף כמו כליל תקטר :

ישעיה ד"ל סס ד"ח
ישעיה לד וחוקא י"ו
ויקרא ו'

והטור השביעי נקרא בנין פועל

הנוסף :

דע

כי זה הבנין לא ימצא בשלמים כי אם מעט בזעיר

בנחי עי"ן ימצא ברוב והוא בנחי עי"ן בן ארבע

אותיות ' כי בונן וקומם הו"ו בהם שורש הנעלמת כמשפט

ומשקלם *פועללל כי מצאנו כצר הובחתי כי זה הבנין

פועל בשלמים כפול הלמיד בטל ומצוטל ואין לשום עליו

כאשר הוא מציא אח"כ עי"ן

כמו שאנו עתידים לבאר :

ובפעלי הכפל נמצא זה הבנין ברוב כאשר אמרו מן מוד

חפוק ג' עמד וימודד ארץ (א) ואיננו כי אם בן שלשה אותיות

משקל ימודד יפועל :

נחום ג' והעבר מפעלי הכפל ' שמש זרחה ונודד שהוא מן נח

חיה ח' והוא בפתח ' וכן אשר עולל לי ' שהוא מן עליל

ישעיה ח' דברים ' או בצירי כמו בל שרש בארץ גזעם ' ומשקל

פועל

דע (א) כי בנחי העי"ן חיה הו"ו מן השורש ויהיה ח"כ הפ"א והע"ו

(שהוא הו"ו) וכלמ"ד כפול ' יחד חרצעה חותיות ' חצל הכפול

הו"ו חיה א"ל למשך וח"כ המלה חינו רק שלש חותיות שרשיות :

שער דקדוק הפעלים עה

פועל ' ומנחי העיין הוזה בצירי כאשר כוונן להשחית ' ומשקלו פועל ' וכן כלם כאשר אזכירם על מקומם בעזרת המלמד לאדם ידעת :

והנמצאים מזה הבנין מאדה הפעלים השלמים ' ואת הנערים יודעתי ' על דעת קצת המדקדקים ' א"ה ד"ה

ויש אומרים כי היוד תכורת היא הודעתי ומן שפט מצאנו למשופטי אתחנן ' וכן והיא שופטה את ישראל ' על דעת חיונ ט' אופטיס ב' קצת המדקדקים ' וכן מזה הבנין (ב) תאכלהו אש לא נפח ' חיונ ד' מלושני בסתר דעהו ' ונבנה בנין הזה בפעל שופט הנמצא תלים ק"ה כן ' והנחצב ממנו בלי ספק :

ואזה שמה האבנים על הסדר :

העוברים שופט בפתח כמו אשר עולל לי ' או בצירי כמו חיבה א' בל שרש בארץ גזעם ' שופטת ' שופטי ' יסעיה ח' שופטו ' ובהפסק בקמץ נטעתם גם שורשו ' שופטתם ' ירמיה י"ג שופטנו ' שופטה ' שופטת ' שופטתן :

הבינונים הפועל משופט עיין הפעל בצירי ' משופטים ' משופטה ' משופטות ' כלם עיין הפעל בשו"א ' הפעול משופט ' משופטים ' משופטה ' משופטות ' כלם עיין הפעול בקמץ :

המקור שופט ' שם הפעל שופט ' כי מצאנוהו כן בזה המשקל בנחי העיין ' ולשופט בצדיכם שהוא שם ' יהושע ד"ג הפועל כמו שוט ' אעפ"י שלא נמצא שאר הבנין מענינו הנה נמצא מענין אחר שופטו בחצורת ירושלים ' משופטים ' ירמיה ה' זכריה ד' בכל הארץ ' ואחרים מלבד זה :

העתידים הצווי והאיתן :

הצווי שופט ' שופטו ' שופטי ' שופטה :

האיתן

(ב) הנמרד תאוכל וזכנוים הוקלה המלה וזאה קמץ חטף תמורת החולם כמוהג ' וכן צמלת מלשני :

שער רקרוק הפעלים

האיתן ' יִשׁוּפְטוּ ' יִשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' נְשׁוּפְטוּ ' נְשׁוּפְטוּ ' יִשׁוּפְטוּ
תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ ' תְּשׁוּפְטוּ

ועליו הטור השמיני נקרא בנין התפעל נוסף וכבר :

זה הכנין בשתי תוספות הה"א והתי"ו וברגש עי"ן הפעל

ואם עי"ן הפעל גרונית או רי"ש ' פ"א הפעל בקמץ

דברי' ד"ט שופטו' והתברך בלבבו ' פן יתפאר עלי ' ויתגעשו ולא יוכלו
ירמיה ה'
שם מ"ו בנהרות יתגעשו מימיו ' ועל הה"א ועל החי"ת בפתח

ראשית ל"כ שם ל"ז והטהרו והחליפו שמלותיכם ' וימאן להתנחם ' והה"א

נוספה בו בעבר ובצווי ' אבל בכינוני ובאותיות אית"ן נגרעו

הה"א ונשארה התי"ו ' לפי שהכינונים נוספה בהם מ"ם

הכינונים כמשפט הגוספים ' ובאית"ן נוספו בו אותיות

אית"ן ' ויכבר על הלשון להוציא שלש אותיות נוספה

כאחת ודי לנו בשתיים :

ופעמים נפקד התי"ו בעבר ובכינוני ובעתיד ונבלעה ברגש

יפוע ד"ג כמו ' המעט לנו ארת עון פעור אשר לא הפיהרנו

מדבר ז' כמנו ' משפטו התטהרנו ' וישמע את הקול מדבר אליו

ויקרא י"ד ולקח לפיטהר ' ואחרים זולתם ' ומשפטם מתדבר מתטהר

ויקרא ד"א שם י"ח ומנחי אל"ף לכי"ד הפעל ' לא יטמא ' ולא תטמאו ' ומשפטם

יתטמאו תתטמאו ' ונבלעה התי"ו בטי"ת הדגושה ' ורגש

המ"ם עי"ן הפעל לאות הכנין ' וכן ותנשא מלכותו

ומשפטו ותתנשא :

ומצאנו בבנין הזה עי"ן הפעל רפה אשר לא כדת ' להקל

ותילדו על משפחותם ' בפתח פ"א הפעל ' וכן

נשעי' ל"ד וודבר א' הגשגה מחלב ' קל ' ובפתח פ"א הפעל ' לא התפקדו

בתוכם ' קל ' ובקמץ פ"א הפעל ' וכן כל לשון פקד בהתפעל

ד"ה ז' ד' המוקל ' קמץ פ"א הפעל ' ואחרי כן אתחבר הושפט מלך

יהודה

שער דקרוק הפעלים עו

יהודה עם אהויה מלך ישראל / האלף במקום היא / וכן וכל
מלבושי אגאלתי / כמו הגאלתי / אשתוללו אבירי לב / כמו יעני / כ"ג חלו' ע"ו
השתוללו / והתמורה הזאת נוהגת בלשון ארמי בהתפעל

אתכרית רוחי / וצלם אנפיהי אשתני / אשתומם כשעה דניא ז' ס' ג' ס' ד'
חרא / אתיעטו כל סרכי מלכותא :
ס' ו'

ונמצאו מלות מורכבת מזוה הטור ומכנין הפעל / לא

התפקדו בתוכם / התפקדו וכלכלו / אחרי אשר ודנר ח' מ"ח ד'

הטמאה / אחרי הכבם / השנה מחלב / ונפקדה תי"ו התפעל דנרי' ד"ד ויקר' נ"ג
ישיעיה ל"ד

מהם / והראוי התטמאה / התכבם / התדשנה / והוקל

הדשנה כמו התפקדו לבד מבנימין / התפקדו וכלכלו / סופטים ד' ס' ד'

ויתפקדו בני בנימין / לבד מיושבי הגבעה התפקדו / ויתפקד ס' ד"ח

העם והנה אין שם איש מיושבי יבש גלעד / ועם עקש

תתפל / עקרו תתפל / ומשפטו תתפל / ונהפכה עי"ן ס"ג ד"ב

הפעל בפ"א (א) כמו אם פירש שהיה ראויה להיות שיב

ישב ישיבני / כבש / וכשב / ונהפכה הו"ו ליו"ד והואמה לפני ס"ג ט"ו ויקרא ה'

עי' הפעל ואמרו ישב במקום שמות ד"ב

שמלה / שלמה :
שוב :

והעבר התפקד בפתח כמו

התחנק יהודע / ובא בזקף / קמוץ / והתגלה ואת ד"ה ב' ד"ג ויקר' נ"ג

הנתק לא יגלה / או בצירי התמכר לעשות הרע / התאמץ מ"ח ד"ח מ"ח י"ג

לעלות במרכבה / התהלך נח / בסגול מפני סמיכתו במקף

אל מלך שהיא מלעיל / וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי

והתגלתי והתקדשתי / והתקדשתם והייתם קדושים / יחוקא ל"ח ויקר' י"ח

שהעיין שלהם בחירק מן התגדל / התקדש בצירי כי מן

התגדל התקדש בפתח יאמר התגלתי התקדשתי בפתח :

וכן הצווי בצירי התהלך לפני / או בפתח כמו / לך התחנק ראשית י"ז מ"ח ד'

ודע וראה את אשר תעשה / והתענג עליה / תלויס ל"ו

והעבר

ונמצאו (א) כי הפעל ישיבני הוא מנחי עי"ן וא"כ גם המקור הקודם לו הוא ג"כ

מנחי עי"ן והיה ראוי שייב ע"ד השלמים וכמ"ס נהג"ה ע"ס :

שער דקדוק הפעלים

והעבר לרבים התפקדו וכן הצווי ' אבל בהפסק העבר בקמץ
 והצווי בצירי ' ובא העבר פ"א הפעל בסגול ' וכבסו בגדיהם
 ' מדבר ח' והטקדו ' והסגול מקום פתח כי הה"א היתה ראוי להדגש
 ראשית ל"ה לולי שהיא גרונית ' והטי"ת בפתח כמו שבא בצווי והטקדו
 והחליפו שמלותיכם ' וכשנקמצה הה"א מפני ההפסק שמ
 הסגול תחת הטי"ת מקום פתח לתקון הקריאה כמו שעש
 ' מדבר ד"ג חלי קל"ה גם במלח אחרות ' ובן אדם ויתנחם ' ועל עבדיו יתנחם
 חלים קי"ט זכרתי משפטיך מעולם ה' ואתנחם ' למטורת אבותיכם
 ' מדבר ל"ג יחוקל ה' ותתנחלו ' והניחותי חמתי בם והתנחמתי ' הראוי והתנחמתי
 חלים ז' ומלת ירדף אויב נפשי ' אמרו כי הוא מזה הבנין והראו
 יתרדוף והוא לגזרת פעול ' ועל דעתי אינו כן כי לא מצאו
 בנין התפעל (א) כי אם בודד במועדיו לא יצא אל בלעדיו
 ויקרא ד"ה ואילו היה כן היה יוצא וכבר פירשנו והתנחלתם אותם
 שידמה יוצא ' כי הוא עומד ' כי פירוש ' אותם ' מהם ' ו
 ' מדבר ל"ח וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עוים וכל כלי עץ תתחטאו
 פירוש עם הבגדים והכלים תתחטאו כי לא תהיה טהרתם
 שלמה אם לא יהיו הכלים גם כן טהורים ' אבל עקר המושג
 שהיא מורכבת מבנין הקל ומבנין פעל הדגש ' כי אם היה
 כלו מהקל היה אומר ירדוף ' ואם מהדגוש ירדף ' הנה
 כשאמרנו ירדף הרכבנוהו מהשנים ' וטעם ההרכבה הוא
 כי דברי הנביא שהאויב רודפו ומרדפו לאחריים כי ירדוף
 עובר לשני ' האויב רודף והנביא רדוף וירדף עובר לשלישי
 כי האויב מרדף ועוזריו רודפים והנביא רדוף ' ולעולם בו
 הבנין יקדם התיזו לפ"א הפעל זולתי ז"ס ש"ץ ' שתקדום הפעל
 קהלת י"ב חיפה ו' לתיזו כמו ויסתבל החגב ' וישתמר חקורת עמרי ' ואשר
 חשלי ד"ז ראשי מ"ד מדנים נשתתה ' מה ברבר ומה נצטרק ' רחצו הגבו ' שהיו
 יסעיה ח')

ראויה

וזן (א) ר"ל ההחפעל יורה חמיד על ענין עשיית הפועל הפעולה בעלמו ו
 יורה על הולאות הפעולה לזולתו :

שער דקדוק הפעלים עז

ראויה הודכו ' והדלית נבלעת בדגש ואע"פ שנדגש הכיף
לאות הבנין ' אעפ"י כן אחר שנפקדה הדלית יצא טעם הדגש
לשנים * לכבודת הבנין כי זה נגד כלל הדקדוק שאין דגש
ולחסרון הדלית ' ודגש הזיין אחד משמש ל' דגשים כמו שאין
לא בא לחסרון אות ' אבל : דגשים צחות אחת :

לא תתכן קריאת הזיין מבלי דגש (ב) מפני חטיפת המלה על
הכיף מפני הדגש ולא נוכל לומר כי דגשות הזיין לחסרון
תייז או דלית והראוי התזכו או הדזכו ' כי תייז התפעל לא
מצאנוהו עם הזיין ' והדלת שמוצאו עמה לא מצאנוה לפניה

כי אם לאחריה כמו שמוצאו בלשון ארמי הַזְמַנְתוּן למאמר דניאל ז'
קדמי ובדברי רו"ל נודמן לו ' נודכך הדין *ואם יאמר האומר
כי אין דרך לשון הקודש בלשון עברי לא נמלכו כי אין
להבליע הדלית כי אם שרש שחלחו זי"ן שיצנה עליו
בחרתה אם לא מוצאו בנין החפעל כמו שמוצא בספר
הצחור צענין זה :

בלשון הקודש במה שנמצא
אצלינו ' הנה נמצא בלשון ארמי הקרוב אליו ' אמרו גפיהי
כמו גרפיהי ' וקפיהי הוא כמו קדמיהי ובלשון הקודש מוצאו

וכל אגפיה ' וכתב אדוני אבי ז"ל שהוא כמו כנפיך ' מלשון יחזקאל ל"ט
ארמי ' ודינו אגרפיך והאלף נוסף ' וגם לא נוכל לומר
שמלת הזכו מפעלי הכפל מבנין נפעל ודגשות הזיין לחסרון
נון נפעל ודגשות הכיף לחסרון הכפל לפי שהמלה מלרע
כמושפט נחי הלמיד ' ואם היה מופעלי הכפל היה מלעיר
הזכו כמו הברו נושאי כליה ' ומה שקרה לאותיות זשי"ץ ישעיה נ"ג
שנקדמו לתייז התפעל ' כי לא תתכן קריאת התייז רפה עם
אחת מהן ' ומה שהחליפו עם הצדי"ק הטיית תחרת התייז

לפי

(ב) ר"ל כי הזיין היה ראוי להיות צשו"א נח כמו זי"ן הזדמינתון שצאה ג"כ ח"ק
צה"א ונח נראה אחריה אבל צאה כאן הזי"ן צתנועה וצדגש אחריו ח"ק צעצור שהכ"ף
לריכה להדגש צדגש חזק וזה לא יתכן אחר שו"א לכך צאה הזי"ן צתנועה וממילא
לריכה להדגש צעצור ח"ק שלפניה : 20 כ

שער דקרוק הפעלים

לפי שקריאת התי"ו הדגושה נוטה לקריאת הצד"י ואם
היתה התי"ו הדגושה עמדה תשוב קריאת שתי אותיות
לאחת ' ושמו הטי"ת תחתיה לפי שהן מוצא אחד ' כי
האותיות נחלקות לחמש מוצאות א"ה ה"ע הם מוצא הגרון
גיכ"ק הם מוצא החיך ' דטלנ"ת הם אותיות הלשון הפונה
נגד השיניים ' זסר"ץ הם אותיות השיניים ' בומ"ף הם
אותיות השפתים ' ויש בהם אותיות שתיים תעזור קריאת
בנחירים והן מ"ן ' וראה ונסה כי לא תכון קריאתם בסגור
החוטם ' וכן עם הזי"ן לא תתכן קריאת התי"ו והטי"ת ' וש
תחת התי"ו דל"ת כי נכונה קריאתה עם הזי"ן והדל"ת ממו
התי"ו וממשפחתה ' וגאל את גאולתה ' לפיכך אמרו רז"ל
בק"ש צריך להתיו זי"ן של תזכרו שאם לא תחזק קריאת
תדמה קריאת הזי"ן לקריאת הסמך כי כן תכון קריאת הסמך
עם התי"ו הדגושה ' ועוד כי הזי"ן הנחה ואחריה כ"ף תה
לקריאת הסמך * והזהירו על תזכרו ולא הזהירו על זכרת
מפני כי תזכרו יש בו שרתי פירש שלא ידמה שקרא חס
עילות לדמות הזי"ן לסמך מלשון סכר וליוח חו חס
מפני התי"ו שלפני והכ"ף של צסמ"ך מלשון סחימה ' וכן
להחיו סמך של חסדו ' שלא יזכר סקרא חו לו ' חז לשון ראה
בו יותר ' וזכרתם אין בו כי לשון שנים והיה משמע ראה
אם עילדה אחת ' ועוד יש רשויות כזיכור :

לומר כי הזהירו על תזכרו והוא הדין על זכרתם ' וכן אמר
צריך להתיו סמך של כי לעולם חסדו ' שאם לא יחזק אור
תדמה קריאת הסמך הנחה ואחריה דל"ת לקריאת הזי"ן כי
נכונה קריאת הזי"ן הנחה עם הדל"ת הדגושה. וכן עם הגי'ת
הדגושה ' לפיכך צריך להתיו שי"ן כי נשגב שמו והדומה
לו ' ונמלט מלה אחת שקדמה התי"ו לשי"ן פ"א הפעל וז'
והתשוטטנה בגדרות ' והיה כן להרחיק התי"ו הדגושה

מלום קמ"ג
קמ"ג
קמ"ג
קמ"ג

ואלה

בשיני הטי"ת

שער רקרוק הפעלים עח

ואלה שמות האבנים על הסדר :

העוברים ' התפקד ' התפקדת ' התפקדתי ' התפקדו
התפקדתם ' התפקדנו ' התפקדה ' התפקדת
התפקדתן :

הבינונים ' מתפקד ' מתפקדים ' מתפקדה ' ובהפסק והיא

מתנכרה או מתפקדת ' מתפקדות :

מ"א י"ח

המקור ' התפקד ' שם הפעל מזה אשרש לא מצאנו בזה

הבנין ' אבל מצאנו משורש אחר ' תבערה ' ומשקל

מדבר י"ח

אחר תפארת כי נוספה בהם תיו כתי"ו התפעל ' ועם תוספת

שמות ד"ח

היא והתי"ו ומן התחברות אליו ' וכן אמרו בדברי הארמית דניאל י"ח

עם התנהבות עמא וכהניא ' והארמי שוה עם העברי בזה עזרא ו'

הבנין בשרש הזה ' כמו שאמרו די כלל מתנהב במלכות ' עזרא ז'

ונאמר מדרך הסברא גם כן בזה המשקל הפקדות ' התפארות :

העתידים ' הצווי והאותיות הנוספת שהם איתין :

הצווי ' התפקד ' התפקדו ' התפקדי ' התפקדנה :

איתן ' אתפקד ' יתפקד ' תתפקד ' נתפקד ' יתפקדו

תתפקדו ' תתפקד ' תתפקדי ' תתפקדנה ' כלם

בצירי או בפתח ' בצירי כמו וישתמר חקות עמרי ' ויסתבל מיכה ו' קבלה י"ח

החגב ' בפתח כמו א תתהדר לפני מלך ' ויתרומם ויתגדל ' משלי ד"ה דניאל י"ח

ואשר הם בפתח בהפסק בקמץ ' כי על כלל יתגדל ' בקדוש דניאל י"ח

ישראל תתהלל ' ובאו בקמץ זקוף ' ותכם בצעיף ותתעלה ' וסעי' מח רחש' ל"ח

והוא במלכים יתקלם ' במראה אליו אתוהע : חזקוק ח' מדבר י"ח

פלו הטורים שמונה שלמים נעורת רס על כל רמים :

ואלה האבנים אבני גזית :

אמר דוד בן יוסף בן קמחי ז"ל דע ישכילך האלקים

כי רוב פא"י הפעלים ' הנבלעות הזנונין

כמו נו"ן הנבלעות בהג"ש ' הביט ' ורעיהם ' ופעמים היו"ד

נבלעת

שער רקרוק הפעלים

נבלעת כמו פן יצב הציב ' יומן יצק הציק ' והלמד מצאנו
 נבלעת בשרש לקח ' ולפי חין זה רק בפעל סעינ"י פעלים
 שנשרתמשו בו העברים לדו"ק כמו ילע ילר ' ילצ יל
 הרבה ' חסרו פ"א הפעל ודומיהם וזכספר הזכור כחנ
 ודבליעודו בדגש להקל הטעם למה נחו בן עם ה
 ולא עם שאר אוחיות ע"ס רחשית י"ד סס ל"ד מעליהם ' וכרוב הפילו גם הרגש להקל יקחו ותקחו ' ו
 רחשית ל"ג בחסרי נוין מצאנו רפים להקל ישאו ' יסעו ' נסעו ונלכו
 יפעיה ר"נ ותתצו הבתים ' וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי בספר הל
 דברים י"ג אשר בטולי"ד ולא מצא ' וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה
 הדלת רפה ' ויש מהפעלים האלה חסרי פ"א הפעלים שא
 לעמוד על בירורם ועל אמתת פאיהם ' אם הוא נוין או י
 כמו הציג ' הגיד ' השיג ' הגיר ' הגיח ' הפיג ' הגד
 ונגזר עליהם אל הקרוב והישר אליהם ' כמו :
 הגיח כי קרוב הוא להיות שרשו ינח מלהיות שרשו נו
 לפי שלא נשתמשו בפעלים כפולי הפ"א והעיין כו
 פעט מוער ' ועוד כי כבוד הוא ע"ל המבטא ' ולכן הקו
 והישר ששרשו ינח :
 הציג אם נשקלהו במאזני הציב והציק ששניהם עייניו
 ג"כ צד"ק נאמר ששרשו יצג ' ויכול לומר הא
 שהוא מבעלי הנוין :
 הגיד נגזר עליו ששרשו נגד לפי שמצאנו שרש נגד כ
 ענינים ואעפ"י שאינם מענינו כמו נגד ה' ' לנ
 לעמו ' ויתכן לומר ששניהם קרובים בענין כמו שאנו עתה
 לפרש בחלק הענין ששרשו בעזרת האל ' ולא מצאנו ש
 יגד בשום ענין בעולם :
 השיג שרשו נשיג שחסרי הנוין הם רבים :
 הגיר שרשו נגר ואעפ"י שלא מצאנו במקרא לא נגר ולא
 יותר קרוב הוא להיותו מחסרי הנוין כי הם הרבים

הפיג

שער דקרוק הפעלים עט

הסיג שרשו נסג' וממנו לדעת רבי יונה ונסוג מאחר וסעיה נ"ט
אלקינו' על משקל ונתון הלבוש והסוס' והנכון חסר ל'
אצלי שהוא מנחי העיין והנויין לבנין נפעל בפלס נכון ונכון'
כי זה הענין הוא משרש סוג' יסוגו אחר' לא נסוג אחר הליס ל"ה סס מ"ד
לבנו :

הזה שרשו נוה' כי חסרינויין הם הרבים' ויש פעלים חסרי'
למיד והם נויין כמו און' אמן' שכן' טמן' לון'
וחביריהם' כשיתחברו עם נויין הרבים או הרבות' תחסר
הנויין למיד הפעל ותכלע בדגש בנויין הרבים או הרבות' כמו
האננה אמרתי' שמשפטו האננה' ולנו בגבעה' היה ראשית' שופטו י"ט
ראוי ולנו במשקל וקמנו' בצל דליותיו תשפנה' היה ראוי ימוקאל י"ז
תשכנה' ובא על צד תאמנה רפה הנויין ועיקרה להדגש יסעופ ס'
לחסרון נויין השורש' וכן בפעלים שלמדיהים תיז כמו
שחת' שרת' שת' נית' צמות' בערת' כשיתחברו עם
תיז הנמצא או הנמצאים או המדבר בעדו תחסר התיז למיד

הפעל ותכלע בדגש בתיז השמוש' כמו ושחת דכריך חסלו ד"ג
הנעימים' ושחתם לכל העם הזה' כי לא נצמתי מפני חשך' חדבר ל"ז חיוז ד"ג
ובבאו נבעתי' ומתי' שתה עונותינו לנגדך' ובמלת אנכי דניא ח' ראשית י"ט
מזתתי את משיח ה' נפלה התיז הכפולה ונבלעה בדגש ע"ז ח'
כי המלה מן המרובע' ואעפ"י שאין דרך שתפורל אורת
המרובעת' נפלה זאת לפי שהיו במלה שלשה תויין כאחת'
וכן יאמר מן שרת' שרתי שרתם' וכן חסרה התיז בלא
הבלע במלת משרת את המלך' שהוא כמו משרתת' וכן
יאמר משרתת כמו משחתת :

וכן מן הפעלים שהעיין והלמיד שלהם דומות זו לזו נמצא
בהם ברוב ההבלע כמו שאנחנו עתידים לפרש והם
הנקראים בעלי הכפל' ואעפ"י שיש בהם מבלי הבלע'
הרוב נבלעות :

וכאשר

שער דקרוק הפע"ם

וכאשר נכתבו בתיבה שתי אותיות הדומות אם תקדם לה
תנועה גדולה ינועו שתיהן כמו סכבו ארת העי' יבושעו'

שמו' ט"ו ירמיה ה' כוננו יריך' מדוע שובכה' והרומים להם' וכשתקדם לה
תנועה קטנה יבליעו האחת ולא יבארו קריאת שתיהן א

דברים ל"ג יקראו שתיהן כאחת בחטיפות (א) כמו רבבות אפרים'
סס ד"א חיוז ד' קללת אלקים תלוי' כי רננת רשעים מקרוב' הננו אתה

ישעיה י' דניאל ד' לך' חקקי און' וכן בארמית לבכה ולבבך ופעמים יבא
שתיהן אעפ"י שתקדם להם תנועה קטנה' אבל יש

(ב) מאריך עם התנועה הקטנה ובאות הראשונה מן הדומה
נחמיה י"ב שופטיו' שוי' ופתח' כמו יצללי' מללי' גללי' המלקקים ביד

זכרו י"א חזק יו"ד קול יללת הרועים' רבבות כי זה הוא טעות המחוקק
חיכה' אלפי ישראל' ברבבות נחלי' שחזנו שלללי וחללי וגללי

שופטים ט' שמן' קללת יתום בן ירובעל' נמלאים צירמיה ו' ונ"א ויח

חשלי ד"ו בן קללת חנם' ופעמים לא ד' ואינם חלא שני שמוח של

ישתתפו עם השוי' פתח' חדם בספר נחמיה צסימן' שחזמו ואחיו שמעיה ועוז

אחר התנועה הגדולה' כמו' מללי' גללי' ועליהם דבר קמח

שופטיו' בצר להם ישחרונני' אז' שהם צחטק' חללי' אינה מן פמנין'

חשלי א' סס יקראונוני' ישחרונני' ולא ימצאונני' וכן אחר התנועה
חלום' הקטנה' זובח תודה יכבדנני' ופעמים יהיו שתי אותיות

הדומות סמוכות ויקראו הראשונה ולא השניה כלל' מוחצצרים

וכאשר (א) ר"ל אחר ה"ג חיה השו"א שו"א נע ואחר תנועה קטנה יו
השו"א שו"א נח' ותמוה על המדקדקים שהניחו ליסוד קיים שכל

יהיו שתי אותיות דומות והראשונה צשו"א אוחה השו"א היא שו"א נע והנה רח
שהרד"ק חשם לנחיש ולמה לא הצויח אחד מן המדקדקים האחרונים אח דברי הרד
האלה וכן מוכח מדברים האלה שהרד"ק אין לו חלק בהמלאות התנועה קלה שהמ
המדקדק ר' זלמן הענא ז"ל כי החירק של דצנות יהיה תנועה קלה לדעת המדק
ההוא ויהיה א"כ לדעתו שו"א הצי"ח שו"א נע והנה ראינו שהרד"ק חשבה לנח
שלא עלה המלאה ההיא ע"ד הרד"ק אע"פ שהמחצר הנ"ל רלה לומר שגם הרד
הסכים לדבריו ועוד כמה וכמה פעמים מראים דברי הרד"ק ענין הזה והמעיון יראה

(ב) ר"ל מחג ;

שער דקרוק הפעלים פ

מחצצרים בחצוצרות / ומחצצרים ילד את מתושאל / יראיה ל"ה א"ש"ו ראשי"ד
 בן שלמיה / וכן יששכר / חין להציה רחיה מן מהיחל ומן ראשית ל'
 לקריאת בן אשר / יראיה סכן דרך לחיות יהו"א
 וכאשר נפגשות שתי אותיות / לפעמים לנוח ולא נמלאו רק
 דדומות זו בסוף / בשלמים מחללים וישכר :

המלה וזו בראשית המלה אשר בצדה כתב הגאון רב סעדיה
 ז"ל יש מן העברים שקוראים אותם בהבלע / ויש שקוראים

אותם בלא הבלע כמו בן נון / בו ירוץ צדיק ונשגב / שנוח ל"ג חסלו י"ג
 ואזל לו / זה שבתה הבית מעט / צרר רוח אותה בכנפיה / חסלו ד' רוח ב'
 שלח חשך ויחשיך / יששכר מדבר וצידה / הביטו אליו תלו"ק"ה יפעו ל"ה
 ונפרו / והדומים להם / ויש אומרים כי לכן שמו שני טעמים חלים ל"ה
 בן אזל ובצרר ובשלח / להפריש ביניהם / ואין זה טעם נכון
 כי לא ימנע בעבור זה ההבלע / ושני הטעמים מצאנו גם בלא

אותיות דומות כמו ערף הכלב / גרש לץ / פוטר מים / יקח
 לב / הגח לו / מי חכם ויבן אלה / וזולתם הרבה / וכתב רבי
 יונה ז"ל כי יתכן ההבלע וחזק דבריו בזה בעבור כי רבותינו
 ז"ל הזהירו בקריאת שמע על האותיות הדומות לבארם

ולתפסיק ביניהם כמו על לבבך / על לבבכם / בכל לבבכם / דבריו ג' ס"ה ו"ה ס"ה
 דומה כי בזולת זה יכשר ההבלע / וכתב כי גם כן יתכן שתי
 אותיות שהן ממוצא אהת אעפ"י שאינן דומות אחר שהן
 קרובות כמוצא יתכן ההבלע ביניהן כמו ויתן לי את מערת
 המכפלה / יתכן להבליע נו"ן ויתן בלמיד לי אם ירצה

וכן לך אל נמלה / אל נא / יתכן להבליע הלמיד בנון אם חסלו ו' ראשית ו"ט
 ירצה וכן יחפץ זנבו / מארץ זכרם / יתכן להבליע הצדיק חיוצח' חלים ל"ה
 בז"ן / וכן בקסף וזקב / והדומים להם / וכן בתוך התיבה ס"ה ק"ה
 כמו והמעטתם לבלתי רדות בגוים / והעבטת גוים רבים / יחזקאל דט דבריו טו
 ושחטתם בזה / והנראה בעיני בכל זה כי הבאור הוא הטוב ס"ה ח"י י"ד
 וההבלע לא יכשר / ומה שהביא רבי יונה ראיה מדברי

רו"ל

שער דקדוק הפנינים

רז"ל בהזרתם על קריאת שמע איננה ראייה שמותר ההב
בזולתו אבל אזהרתם בכל עת שיקרא האדם בתורה
ובנביאים ובכתובים אבל הזהירו בק"ש והוא הדין בכל
קריאה כי הקריאה בתורה ובנביאים ובכתובים היא חזק
עלינו ואחר שהיא חובה ומצוה עלינו יש לדקדק באותיות
ולבאר קריאתם ומה שהזהירו בק"ש הוא לשתי עלות הא
מפני שיש באותן הפרשיות יחוד השם וקבלת עול מצור
והאחרת שכל ישראל קוראים אותם פעמים ביום חכמים
ועמי הארץ לפיכך היו צריכין להזהר עליהם מפני עמי הא
שאינם רגילים בקריאה והנה עוד הזהירו בבאור האותיות
שלא תדמה אות לאחרת כמו שאמרו צריך להתיו זיין ש
תזכרו שלא תדמה סמך היאמר האומר כי התירו לקרוא
בתורה בקריאה אחרת זולתי ק"ש שיקרא האדם חסד
וישחי' התיבה וענינה חלילה ועוד כי גם כן הזהירו בזה
מל"ס ק"ו ק"ש כשיקרא אדם שאמרו צריך להתיו סמך כי לעולם חס
שלא תדמה לזיין וכן הזהירו בק"ש שצריך לבאר עיין א
דברים ו"א נשבע ה' לאבותיכם שלא ידמה אשר נשבעה' היאמר הא
שהתירו בזולת ק"ש שלא לבאר חלילה ועוד הלאר
כמה תיבות נשתנו מהמנהג לתקון הקריאה כמו שכתב
אבל הנראה בעיני בקריאה שצריך האדם להזהר על כל
בעוד שיקרא בתנ"ך לבאר התיבות והאותיות ולהפריש
הדומות אעפ"י שיהיו הדומות בתיבה אחת ותנועה קטנה
לפניהם כמו שהקדמנו או שיהיו שתי תיבות עם
אעפ"י שנקראת בחטיפה צריך לבאר כדי שידמה ש
אותיות קרא אעפ"י שנקראת כאחת כי גם רז"ל כשא
צריך ליתן ריוח בין הדבקים כגון על לבבך בכל לבבכם
אמרו להפסיק שלא לתת מקף בין שני הלמדיין כאשר הו
אלא אעפ"י שיקראם במקף יתן ריוח והבדל ביניהם בלש

שירמה

שער דקדוק הפעלים פא

שידמה כי שני למדין קרא כי הנה בכל לבבכם בכל הוא דברים י"ח
 נקוד בקמץ מפני המקף ואם יקרא אותו בלא מקף יהיה נקוד
 בחולם וזה לא אמרו רז"ל להחליף התנועות אשר נתנו
 למושה מפיני וכן עשב בשדה הכנה פתיל אעפ"י שהאחת דבריו י"ח ודב' ט"ו
 רפה והשנית דגושה צריך לתת הבדל ביניהם בלשון שאם
 לא יעשה כן ידמה שלא קרא כי לפי זה המחמר נראה להפוך
 אלא אחת כי הרפה נבלעת ממה שכתב למעלה מצנין נפעל
 בדגושה וכן צריך להזהר מהשלמים באמרו ומהקני
 הנקוד וכו' גמלא שדבריו סותרים זה לח זה ע"ס :

פסוק בכל עת שיקרא אבל בדבריו בדברו לשון הקודש גם
 בזכרו פסוק על פה שלא בתפלה אפשר שיותר לומר להבליע
 אות באות מן הדומות ולדבר בהן כאשר ירצה ואעפ"י כן
 הביאור בכל יותר טוב ושירגיל אדם על לשונו הביאור וכל
 שכן קריאת האותיות שצריך להזהר בהן שלא תדמה הזמן
 סמך והסמך ז"ל כמו שבארנו ולא אלפיין עיינין ולא עיינין
 אלפיין ולא ההיין חיתין ולא חיתין ההיין כי אם לא יבאר ורא
 יפריד בלשונו ביניהם פעמים יבוא לידי חרוף וגדוף כמו
 שאמר ר' חייא לר' שמעון ברבי שהיה עלג בלשונו ואמר לו
 כשאתה מגיע אצל וחכית לה לא נמצא מחרף ומגדף כמוך ישיב
 שהיה עושה מן החיית ה"א ואעפ"י כן העלג אעפ"י שהיא
 אנוס צריך להזהר בכל כחו ושימעט בדבורו בדברים שהוא
 עלג באותיותיהן וכן צריך אדם להזהר ולהבדיל בין וי
 ובי"ר רפה ובין סמך לצד"י ובין כ"ף לקוף ובין רת"י
 דגושה לטיית שקריאתם קרובה והאדכתי כל זה בענין הזה
 לפי שראיתי רבים נכשלים בקריאה ואינם קפדים בקריאתם
 על דמות האותיות זו לזו ועל הבלעם הבלעם אותם במקום
 שאינו ראוי

ועתה

כא

23

שער דקרוק הפעלים

ועתה אבאר כך חסרי הפא עז
הסדר כפי מחלקותם איש עז
דגלו באוהות לבית אבותם :

וזה לך האורת בשרש נגש :

העוברים ' נגש ' נגשת ' נגשתי ' נגשו ' נגשתם ' נגשו

נגשה ' נגשת ' נגשתן :

הבינונים ' נוגש ' נוגשים ' נוגשה ' או נוגשרת ' נוגשר

ואין בו פעול כי הוא מהפעלים העומדים והפועל

הוא הפעול אבל בנוגש בשין יש בו פעול

המקור נגוש ' ובהפקד פ"א הפעל ותוספת ת"ו באחרונה

גשת ' וכן יבוא בחסרים ובנחים בחכרון פ"א המ

ותוספת ת"ו באחרונה ' ועם אותיות בוכלים בגשת כגש

הבית והבית בשו"א וכן הו"ו ' ויתכן הו"ו בקמץ אם תע

המלה כמו שכתבנו בשער אותיות השמוש בטור ה"א

והלמ"ד בקמץ לגשת ' ותבוא הלמ"ד בשו"א בהסמך ה

ראשי"ו מ"ד"ך"א לשבת אכרם ' לשבת ער ' וכן יאמר לגשרת ' ואם

ש"ז י"ד הפעל גרונית יהיו פתחין העי"ן והלמ"ד כמו לגעת כך ' ע

קהלת ג' קטעת ' וכתב רבי יונה כי מצא בספר דמשקי מדויק לפני

בדגש הטי"ת ' והמ"ם בחירק והגימל בדגש לחסרון נו"ן

כמו שכתבנו בשמוש המ"ם מגשת ' ובכלם עי"ן הפעל ו

נחמיה ט' הפעל בסגול ' ובהפסק עי"ן הפעל בקמץ ' לבוא לדש

מסלי ט"ו קהלה א' י"שר לכת ' שם הם שבים ללכת ' המגביהי לשבת ' ונש

חלים קי"ג ע"א ט"ו שופטו ' עם הסגול ' ויסב שמואל ללכת ' ואם ירא אתה לדו

ראשי"ך"ה מ"א י"ו וימלאו ימיה ללדת ' ובא ותלך לקחת בפתח באת

ועם הכנויים בגשתו ' לגשתו ' כגשתה ' וגשתם ' מגשה

אותיות השמוש בשו"א זולתי המ"ם שהיא בחירק ' ו

דברים ו' ד"ה כ"ן הפעל בחירק ' ונשאר בסגול ' ובלכתה בדרך ' ובלכתה

לכתך

שער דקדוק הפעלים פב

לכתב אחרי ונגוש בהתחבר עם נוכלים בשו"א כמו שכתבנו ירמיה ב'
 בשלמים דחה דחיתני לנפול בנקוד לכם כל עין ימין חלי קי"ח ע"א י"א
 דעם הלמיד מצאנו רז"ל שנשתמשו בחסרון פ"א הפעל
 באמדם לטול למול לפול חולתם :
 העתידים הצוי והאותיות הנוספת שהם אית"ן ותפקד
 פ"א הפעל מהם ואמרו :

הצוי גש פגע בו בפתח והוא לגזרת פעל וכן של ע"ב ח" יהושע ה'
 נעלך או בצירי גש ובמקף בסגול גש הלאה ראשית י"ט
 והוא לגזרת פעל או הסגול מקום הפתח וכתוספת ה"א ראשית ד"ו
 גשה נגא ושקה לי גשו גשי גשנה או בחולם גשי
 הלום גשו הנה וכן גשנה בחולם :
 אית"ן אגש יגש תגש נגש יגשו תגשו תגש
 תגשי תגשנה :

הנפעל (א) ואיננו ממנו אבל הוא כמוהו כמו הלך
 ונהלך כאשר הודעתך בביאור סבת חמור השני :
 העוברים בגש בגשת בגשתי נגשו נגשתם נגשו
 נגשה נגשת נגשתן :
 הבינומים בגש בגשים נגשה או נגשת הנה אפי וחמתי
 נתכת ואם למיד הפעל גרונית בפתח ואת ירמיה ז'
 הנהחת לא השיבותם משובה נצחת פתח באתנח נגשות : יחזקאל ל"ד ירמיה ז'
 המקור הנגש ובתשלום נזין הבנין והסרון פ"א הפעל
 בחולם נגוש כמו אך נגוף נגף :
 אומנים ד'

העתידים הצוי הנגש הנגשו הנגשי הנגשנה :
 אית"ן אגש יגש תגש נגש יגשו תגשו
 תגשי תגשנה וכא בזה הבנין לגזרת
 פעול נמולו אתו כאשר הם נמולים : ראשית י"א ראשית ל"ט
 הפעיל הגיש הגשת הגשתי הגישו הגשתם
 והנפעל (א) כי נגש הוא פעל עומד ולא שייך בו גפעל ואם נאמרנו יהיה פידושו
 כמו הקל : דגשו

שער דקדוק הפעלים פג

בתתחברם עם הכנויים העיין בשו"א כמו שיהיה השלם
 יאמר מן אקוב יקבהו אורתי יום ומן יצה ובמקבות יצרהו
 וכן יאמר הצווי קבהו / קבהו / צרהו / צרהו / וכן כלם
 וכן הלכו עתידתי נתן / שהם בצירי על דרך יפעול בחולם
 ואמרו מן תן ותנהו לרחמיים ומן יתן / לא יתני השב
 רוחי / ואשר הם לגזרת יפעל בפתח יאמר ג"כ הצווי והאיתין
 כמו שיהיה שלם / יאמר מן קח אקח יקח / קהנו ובואר
 ויקחהו וישליכו אותו / ומן נשא / שאל / שאהו בחיקך
 שאוני ואנכי אדבר / וכן כלם על דרך זה / ומן ידע / דע / ח"א
 בכל דרכיך דערו :
 ועתה אזכיר לך שאר הפעלים שפאיה"ם נוין הבאים
 בחסרון והשלמים אין צריכין להזכיר / נאם / נאף /
 נאץ / נאק / נאר / שלמים הם אתנו / והנפעל נאר בחסרון
 מן נאאר / נארת נארת / זה לכישהעין הפעל גרונותחלל
 במארה אתם נארים / הציר / תקבל דגש :
 תמורת הדגש בנגש נגשת נגשים :
 נבח העתידים אנבח ינבח / את בחסרון אפח יבח /
 תבח נבח :
 הצווי אחר שלא מצאנוהו ורוב חסרי הנוין לא יבוא הצווי
 מהם בחסרון / אין הדבה בקוד אם נאמר אורח
 בחסרון ואפשר שנאמר אותו בחסרון בחו / כי הנה השרש
 נפל הצווי ממנו לא מצאנוהו במקרא חסרים / ורו"ל נשתמשו
 בו בחסרון באמרם פול תחתי לאוצה / וכן משרש נדה אמרו
 דור לי בחיי ראשך / וכן יתכן לכל הדומים / אחר שנמצאו
 שאר העתידים בחסרון נאמר גם הצווי בחסרון / אבל המקור
 בחסרון נוין ותוספת תיין לא נאמר אם לא נמצאו / לא נאמר
 בין נפל פלרת ומן נדר דרת / וכן השאר שאינם נמצאים
 והמקור מזה נבוח ובאות השמוש / לא יכלו לנבוח :

מדבר ד"ג חיוז ג'
 יסעיה מ"ד

ראשי ל"ז מדב' ו"א
 חיוז ד"א
 חלפי ג'

נכש

שער דקרוק הפעלים

ישעיהו נ"ו אין בו בנין הקל ' וההפעיל ממנו הביט כמו הגיש

נבל כמו נגש ' והנפעל ממנו מצאנו מלה קשה מעט וה

ונבל כעלה כלנו ' ונפלה ממנו מין השורש ומשפט

ונבל ' ובהעדרה הוטלה תנועתה על נון הנוספת כמש

יש אומרים כי הוא מבנין הפעיל ומשפטו ונבל בדגש

ובא הנח תמורתו כמו ' ויזד יעקב נזיר :

נבע נגה נגח כמו נגש ' והמקור נכוע ' נגוה ' נגוח :

נמות י"ט ע"כ נגש ' והמקור נגוע ונגוע בקצרו ' אזו געח

לגעת בכ *

ישעיהו י"ט נגף כמו נגש והמקור נגוף ורפוא :

נגר אין בו בנין הקל ' והנפעל והכבד בו כמו נגש :

נגש כבר בארנוהו זכנ נגש כמורה ' ובא באית'ן ממנו שלט

וכל עצביכם תנגושו :

נדר נרב נדח נדר ' כמו נגש והמקור נדור ' נדוב ' נדוח

וכי תחדול לנהור ' לנדוח עליו גרון :

נחית ו' נדן כמו נגש ' והמקור נדון ' נמלת לא ידון רוחי ' ונ

תמורת הדגש ' ויש אומרים שהוא מנחי עיין :

נרף כמו נגש והמקור נרוף ' ובא ממנו אית'ן שלם ' ונ

הפעל מן הכבד כהנרוף עשן תנרוף :

נזר אין בנין הקל ממנו ' כי היה ראוי להיות הו'

וההפעיל ממנו בא פתחה והז'ן דגשה ויזד

ויזד יעקב נזיר ' דנח מסקל ויגש ויפל :

תמורת הדגש :

נזל נזר כמו נגש ' והמקור נזול נזור :

נחם הנפעל נחם נחמתי :

נחת ד"א נחת ' המקור נחות ' העתידים יחת וכו' ונמי יחת

עלינו ' ואפשר שיהיה ' וברגע שאול יחתו מוד

כלים ל"ח ונדגש הת'ו כפני ההפסק ' ובא ממנו אית'ן שלם ותנחת

עלי

שער דקדוק הפעלים פר

עלי ידך ' והנפעל נחרת ' כי חציד נחרתו בי : חלום ל"ח

כמו נגש והמקור נטול :

כמו נגש והמקור נטוע ' לנטוע שמים ' או טערת ' ופעיה נ"ח קהלת ג'

ערת לטערת :

כמו נגש והמקור נטוף :

כמו נגש ' והמקור נטור נטוש ובא איתין שלם

מן נטר הינטור לעולם :

כמו נגש והמקור נכול ' והאיתין אנכל ינכל אה

בהסרון אכול יכול :

הנפעל נבר כמו נגש :

אפשר שיהיה מעיקר זה ונאכורת אותו טחון ' וכן דברים ש'

יכות תכות וכולי והמקור נכורת :

כמו נגש והמקור נמול והעתידים אמול ימול בחולם ' רחשיח י"ז

אשר לא ימול ארת בשד ערלתו ' או בפתח וממעל

ימול קצירו ' והנפעל בו לגורת פעול ' נמולו אתו ' חיוב י"ח ראשי י"ז

כאשר הם נמולים :

כמו נגש והמקור נסוג :

כמו נגש והמקור נסוח והנפעל נסח כמו נגש :

כמו נגש והמקור נסוף ' ולנסוך נסכה ולא דוחי : ופעיה ל'

כמו נגש והמקור נסוע ' הלוך ונסוע הנגבה ' והעתידים ראשית י"ז

בפתח מפני העיין סע סעו וכולי אפע יפע וכולי :

כמו נגש והמקור נסוק :

כמו נגש והמקור נפוח או פחת ' לפחת עליו :

כמו נגש והמקור נפול ' לנפל בחרב :

כמו נגש והמקור ונפויץ הבדים :

הנפעל ממנו נפש נפשת וכולי ' שבת וינפש :

הנפעל ממנו נציב נציבת ' כי אפשר שסרסו ילג מחסרו פ"ח

יו"ד וכן נלג אפשר שסרסו ילג כמו

סכחנתי נחסרו פ"ח יו"ד למעל :

וחזקאל ד"ב
והדבר י"ד
שופטים ו'
שמות ל"ח

שער רקרוק הפעלים פה

חסרי הפא ונחי הלטר נכתבם על עיקרם בשער נחי הלטר בע"ה :

חסרי הקצוות נתן נתת נתתי נתנו נתתם

נתננו או בחסרון מצרים נתנו איכה ה'

יד נתנה נתת נתתן ונא

בחסרון הקצוות ואויבי תתה לי עורף :

ש"ג ד"ג

הבינונים הפועל נותן נותנים נותנה או נותנת נותנות :

הפעול נתון נתונים נתונה נתונות :

המקור נתון (א) או תת בחסרון הקצוות והוא בצירי ואם

במקף וסמוך למלה זעירא או למלה מלעיל בסגול

לתתלה לתתלך לתתלנו ומצאנוהו בתוספת נו"ן בסוף

חכ"ג' ראשית ט"ו
דברים ד"ו

לתתן שם את ארון ברית ה' ובהתחברו לאותיות הקנין

מ"א ו'

למען תתו בידך טובתתי אותה לך תתך תתם תתכם

דברים ג' ראשית ד"ט

נתנו תתה תתך תתן הוא טעות המחוקק ועקרו

תתכן : נתנו הנון דגושה להורח הנו"ן

הסרשיית :

העתידים הצווי תן בצירי ובמקף בסגול תן לי הנפש ראשית ו"ד

אבל אם אינו סמוך למלה זעירא ומלה שהיא

מלעיל הוא בצירי כמו תן להם ה' מה תתן תן להם רחם הושע ע'

משכיל וגומר אבל נמצא אחד בסגול תן להם כפעלם תלויס ד"ח

והמסורת עליו לית כוותיה סגול וחד ותן עליה אש מדבר ו"ו

ובתוספת היא תנה אותו על ידו נתנו תני ובהפסק ראשית מ"ג ישעיה מ"ג

אומר לצפון תני תננה או תנה בדגש איתן אתן יתן

תתן נתן בצירי ואם במקף וסמוך למלה זעירא או למלה

מלעיל

המקור (א) כי ראוי תנת על משקל גשת שנחסרה ג"כ פ"א הפעל ונא חיו"ו

צסוף ונפלה הנו"ן כמנהג והיה ראוי להיות דגש

לחסרון הנו"ן ונאשר שאות נחה לא יקבל דגש חזק לכן נאה לירי צחיו"ו המושכת

נח נסחר מקום הדגש כמו שנאה ליכו צמלת ויט ויז צמקום הדגש יטה ינה :

כב

שער דקדוק הפעלים

וַדַּבֵּר י"ו דַּבְּרִי ט"ו מַלְעִיל בַּסְגּוּל וַתִּתֵּן לָנוּ תִתֵּן לֹו וּמִצְאָנוּ בַפֶּתַח לַגְּזֵרֶת
 שׁוֹפְטִים י"ו פִּעַל *וּאִנְחָנוּ נִתַּן לָךְ יִתְנוּ כֵן הוּא עַל סַסְטוּ צַפְתָּה כְּמוֹ
 תִתְנוּ תִתֵּן תִתְנִי תִתְנֶנָּה
 אוֹ תִתְנֶדָה

נִפְעַל נִתַּן נִתַּתְּ נִתַּתִּי נִתְנָה נִתְנָתְּם נִתְנָנוּ אוֹ נִתְנוּ
 נִתְנָה נִתַּתְּ נִתַּתִּי
 הַכִּינּוּנִים נִתַּן נִתְנִים נִתְנָה אוֹ נִתְנָתְּ נִתְנָתְּ
 יִרְחוּב ל"ח הַמְקוֹר הִנְתַּן אוֹ הִנְתִּין בַּחֹלֶם הִנְתִּין תִּנְתֵּן הַעִיר הַזֹּאת
 ע"ס ל"ג כִּי הִנְתִּין יִתֵּן כִּיד מֶלֶךְ בָּבֶל
 הַעֲתִידִים הַצּוּי הִנְתַּן הִנְתְּנוּ הִנְתְּנִי הִנְתְּנָה אוֹ הִנְתְּנָה
 אִיתִין אִתְּנִין יִתְנִין יִתְנֶנָּה יִתְנֶנָּה יִתְנֶנָּה
 תִּנְתֵּן תִּנְתְּנִי תִנְתְּנָה אוֹ תִנְתְּנָה

וַאֲשֶׁר פִּאִיהֶם לְמַד מַחֲסְרֵי פֶא :

יִחְזַקֵּל י"ז לָקַח אוֹ בַחֲסָרוֹן קָח כִּי כֵן מִצְאָנוּ קָח עַל מֵיִם רַבִּים וְהוּא
 עִמוּם ג' קָמוּץ כְּמוֹ אֲרִיה שָׁאָג אוֹ בָא כֵן לַהֲפָרִיד כִּינוּ וּבִין
 ע"א ד"א הַצּוּי וּבֵא הַצּוּי קָמוּץ בִּזְקָף אִם אוֹתָהּ תִקַּח לָךְ קָח וְיִתְכַן
 לֹאמֹר כִּי כֵן נַעֲשֶׂה בְכָל הַחֲסָרִים וְכֵן נִהְגוּ הַפִּיִּיטִים וְאָמַר
 בְּעַל הַשִּׁירִים בַּקְרוּבָה גַּשׁ וַיִּפְגַּע בְּאִבְנֵי הַשֶּׁתִּיה אֶת כָּל הַתְּפִלָּה
 וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת לָקַחְתִּי לָקַחְתִּי לָקַחוּ לָקַחְתֶּם
 לָקַחְנוּ וְכוּלֵי
 הַכִּינּוּנִים לֹקַח וְכוּלֵי הַפְּעוּל לָקוּחַ וְכוּלֵי בְשִׁלְמִים
 דַּבְּרִים ל"א הַמְקוֹר לָקוּחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּה אוֹ קָחְתִּי
 יִרְחוּב י"ז מ"ג י"ג וְלִבְלֹתִי קָחְתִּי מוֹסֵר וּבֵא לְבִלְתִּי קָחְתִּי כֶסֶף בְּשׁוּיֵא הַקּוּף
 רִאשִׁית ל' לַהֲרִיץ הַמְלָה אֶל כֶּסֶף שֶׁהוּא מַלְעִיל וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דּוּדָאֵי
 מִלֵּאכֵי צ' בְּנֵי הַלְמִיד לְשִׁמוּשׁ וְכֵן וְלָקַחְתָּ רִצּוֹן מִיִּדְכֶם וְרַבִּי יוֹנָה
 כָּתַב כִּי שְׁנֵיהֶם מְקוֹר שְׁלֵם וְהַלְמִיד פִּיא הַפְּעַל וְהַנְּכוּן מִה
 שִׁטְחָנוּ כִּי הַלְמִיד בְּשְׁנֵיהֶם לְשִׁמוּשׁ כִּי לֹא מִצְאָנוּ מְקוֹר שְׁלֵם

בְּחֻסְפּוֹת

שער דקדוק הפעלים פו

בתוספות ה"א אות"ו י"א אם כן הפ"א בקמץ חטף או בשו"א
או בחירק או בפתח אם יהיה עייניו גרונית כמו שכתבנו

אבל בקמץ רחב לא מצאנו ובהתחברו עם הכנויים בקחתו ראשית ד"ה
את רבקה המעט קחתך את אשי וכן כלם או קח וכן ראשית ל' בושע י"ח
קחם על זרועותיו מקור כי בתשלום לקחם ובהעדר הלמיד
הוטל הקמץ ע"ה הקוף ושכ לקמץ רחב והשלם עם למיד
השמוש ללקחם בפלס לזכרם או הוא פעל עבר מן

קח על מים רבים והוא הנכון יחזקאל י"ג

העתידים הצווי לקח פר אחד בן בקר לקחו לקחי שמוח ד"ט

לקחנה או בחפרון קח קחו ובהפסק ואת ראשית מ"ג

אחיכם קחו קחי קחנה איתין אקח יקח תקח נקח

יקחו תקחו תקח תקחי תקחנה ומרוב השתמשם בזה

השורש הפילו הדגש ברוב בעתידי הרבים שנקראים בשו"א

ויפילו הדגש להקדל כמו ויקחו לי תרומה ויקחו אליך שמוח ד"ה שמוח ד"ה

תקחי מוסר וזולתם וכן בעתידי היחיד הפילו הדגש כמו לפניה ג'

ואקחה פת לחם אתיו אקחה יין וכן בשרש נסע ויסעו ראשית ה' יסעו כ"ג

מסעי מסעיהם תפול הדגש להקל :

והנפעל נקח נקחת נקחתי וכולי ובשלמים הוא בעונו

נלקח והוא קמוץ בזקף וארון האלקים נלקחה יחזקאל ל"ג ש"א כ"ד

לתע הנפעל נתע נתעתי נתעו וכולי כי מצאנו ושני

כפירים נתעו שהוא מן מלתעות כפירים וכן כתבו חוב ד' תלום כ"ח

רבי יהודה המדקדק ז"ל ויש אומרים שהוא מן תעה והיה

משפטו נתעו במשקל נראו ראשי ההרים ונא בקמץ ראשית ה'

הת"ו מפני ההפסק והדגש לתפארת ויש אומרים שהוא

מורכב מן עבר ועתיד ורבי אחי רבי משה כתב כי הוא מורכב

בזן נפעל והתפעל כמו ונכפר להם הדרם ומשפטו נתתעו דברים ד"ח

ואשר

שער דקרוק הפעלים

ואשר פאיהם יוד מהסרי הפא :

יצב אין בנפעל ובהפעיל ממנו הכרע אם הם חסרי היוז

או הנוזן :

ירחי' נ"א ראשית ל' יצג אפשר שיהיה הציגני כלי ריק' ויצג ארת המקלות'

שרשם יצג וכבר כתבנו כי יכשר שרשם נצג כי חסרי

נוזן הרבים :

יצק יצקת' יצקתי וכולי המקור יצוק או צקרת :

יחזקאל ד"ד העתידים הצווי יצוק בחולם' וגם יצוק בו מים' או יצק

בפתח וכחסרון צק לעם' צקו צקי צקנה' איתן

ישעיה ח"ד יצוק יצוק' תצק' נצק וכולי' בדגש כי יצק מים'

סס ודבר ה' אצוק רוחי' וברוב נפל הדגש להקל' לא יצוק עליו שמן'

ראשית ל"ה ש"ג ו"ג ויצוק עליה שמן' ותצק לפניו :

יצר העתידים יצור' החסרים ממנו אצור' יצר' תצור'

ישעיה ח"ד נצור' בדגש כי מצאנו' ובמקבורת יצרהו' בטרם

ירחי' א' אצורה בבטן' וכן יצת המקור יצורת' ובבכול"ם ביצורת'

ויצות' כיצות וכולי' העתידים' הצווי בחסרון צת' צתו'

ישעיה ט' וכולי' איתן אצת' יצת' תצרת' נצת' בדגש' ותצית

בסבכי היער :

הנפעל נצת' נצת' נצתי' נצתו' נצתם' נצתנו' נצתה'

נצית' נציתן' ונצתה חמתי :

הפעיל הצית' הצית' הציתי' הציתו' הציתם' הציתנו'

הציתרה' הצית' הציתן' למדה הציתו עבדיך'

וכבר כתבנו בכל אלה ששרשם נצת' אבל דבי יונדה דבשיו

ישעיה נ"ו בכל אלה שיהיה שרשם יצת בעבור שמצאנו אציתנה יחד'

ויהיה הפוך מן יצת כמו שנמצא ברבים מנחי פי'א ונחי

עיין וענינם אחד :

ד"ב א' י"ו מדג' ו"ו ינת גם כן מחסרי פי'א' לא הניח דאיש לעשקם' וינה

משה' והניחם שם' ועוד נכתבנו בנחי הפי'א' תמו

החסרים

שער דקדוק הפעמים פו

החסרים / ועתה נחל בנחים / והם נחי הפ"א ונחי העי"ן
ונחי הלמיד / ואלה הם נחי הפ"א / ונקדים שער אחד
לאו"י כי נמנו תוצאותם :

שער אותיות או"י :

דע ישכילך האלקים כי אותיות או"י הם אמות לכל
האותיות וכן קראם בעל ספר יצירה ואמר / שלש
אמות או"י / ומה שאמר שלש אמות אמ"ש הם אמות בעולם /
אבל אמות הספור הם או"י ונקראו אמות בעבור כי לא תוכל
להוציא לא תיבה ולא אות בעולם מבלתי אחת מהן והן
אותיות הנשימה / כי הם פעמים בלא הרגשת אחת המוצאות
וזה לך האות בתנועות חמשת המלכים כי הם כלל כל
התנועות שיוכל האדם להניע ולהוציא אָא הנה אלף נחה
אחר הנעה אֵי הנה יו"ד נחה וגם כן אֵי / או הנה ויו"ד נחה וגם
כן או / ואלה הנחים פעמים בכתב ופעמים בל"א כתב רק

בנשימה לבד / בכתב כמו שנכתבה אלף צואר / לעת צאת ש"צ י"א
המלכים / ויו גבור / ויו"ד שריד / ויו עונב / יו"ד עילם /
יו"ד / ויאמרו אלינו זקינינו / היו"ד אשר בין הקו"ף והנו"ן / יבוסע י'

וגם נתחברו ב' נחים בכתב באחרית המלה האחד לצורך
והאחד שלא לצורך כמו אלה שזכרנו שאינם אלא למשך הנח

ההלכוא אחו' ול"א אבוא שמוע' נשוא לשוא עריך' /
נשוא ינשוא כי לא יצעדו' הווי"ן סימן רבים והאלפ"ן ירמיה י'

נוספות / וכן הוא והיא / וכן / אף כי לוא אכל היום ש"א י"ד
העם / לוא הקשבת למצותי / לוא קרעת שמים / וכן כל לוא יאעיה מ"ח שס ק"ר

הלוא המלאים (א) ורוב וכן צמסורת לוא ולוא כ"צ
המקומות יוציאם האדם וג' מנהון מלאים והם ג' אלו שזכר

בנשימה שאינם נכתבות ואין וכן לוא צמסורה ל"ה מלאים צ'
צריכין מנהון

דע (א) כ"ל אותיות או"י נמשכות ממילא עם החנועה הגדולה אף אם אינם
נכתבות וגם ה"ה היא נח נסתר ונמשכת בנשימה כ"א תהיה אל"ף :

שער דקרוק הפעמים

צריכין להזכיר כי הם בכל
 תיבה שיוציא האדם בלשונו
 והה"א עמהם כזה הדרך כי
 היא בתנועות האל"ף ולא

כללוהו עם או"י לטעם שנזכיר עוד (ב) ופעמים נכתבות
 אפילו בנשימה לא נוציאם והיא מלה זעירא בהסמכה אל
 אשר אחריה ' כי יבוא אחרי כן דגש חזק ולא יבוא זר הדגש
 אלא א"כ תקדמו תנועה קטנה באמצע המלה ובסוף המלה
 נח נסתר ' כי אחר הנח נראה לא יוכל להיזר הדגש חזק
 לפיכך למ"ד ' אל משה לאמר דגושה ' ולמ"ד ' אל משה
 ואל אהרן לאמר איננה דגושה ' ופעמים נחטוף אותה ולא

ראשיה ד"ו חסלי ל' נחוש על הנח (ג) כמו מהנה מהרת למצוא בני ' מה ברי'
 ראשי ל"ו חס"א ד"ח מה בצע ' מה תארו ' מה תאמר נפשך ' מה פרצת ' ובאה
 חס"א ד' ראשי ל"ח) יסעיה ג' הה"א הזאת חסרה מהמכתב במלת מלכם תרכאו עמי ' וכן
 שמות ד' יחזקאל ח' מנה בירך ' הרואה אתה מהם עושים ' וכן בהיזרת מלה
 מדבר ד"ז זעירא אחריה כמו נכה בו וזולתו ' וכן במלה אחת פעמים
 נכתבות ונבלעות שלא נוציאם בנשימה כמו (ד) בנות
 פלים מ"פ מלכים ביקרותיך ' שנכתב ביו"ד והכית בחירק לקריאת בן
 חסלי ל' חס"א י"ו נפתלי ' וכן ליקרת אם ' וכן והכיתיו והמיתיו ' שנכתב
 שופטים י"ח ביו"ד ואחרים זולתם שנכתבו ביו"ד ' אשר יולד לישראל '
 חיוז ש' שופטיו י"ג אדם לעמל יולד ' לנער היולד ' ובתולותיו לא הוללה '
 הל"ס ע"ה) יחזקאל דג חס"א ח"פ על מטה כבודה ' כל כבודה בת מלך ' ואת הכבודה לפניהם '
 שופטים י"ח) שמעתי

(ב) ר"ל שהה"א נכחצח לפעמים ויהיה כאלו אינה כתובה כמו צלה שהציח המחצר
 מהנה מהברי ' שצאה דגש חזק צוי"ן מה זה וצני"ת מה צרי חף שידוע שאחר נח
 נסתר לא יבוא דגש ח"כ ראינו שהנח נסתר הזאת נחצח כאלו
 אינה ונשאר חנועה קטנה ודגש חזק אחריה ומטעם זה יהיה הלמ"ד אל משה לאמר
 דגש צעזור החנועה הקטנה שצ"ן והה"א נחצח צלה כאלו אינה : (ג) חלה
 חס. בכלל זחיק ויצוארו להצח : (ד) כי ציקרוחיד הקו"ף דגושה צדגש חזק וידוע שנת
 נפתר ודגש חזק לא יקראו כאלו וכן צבל חלה שהוצאו פה :

שער דקדוק הפעלים פה

שמעתי את תלונות בני ישראל ויהיו שניהם ערומים שמוח ו"ו ראשית ב'
 ובגדי ערומים תפשיט אל נולדו להרפא ואלה נולדו לו חיוב ד"ג ד"ה ח"ד
 בירושלים כי כולם ידעו אותי הוֹכָה כעשב ואחרים ירמי' ל"ח חלוק"ק"ג
 זולתם שנכתבו בו"ו וכן נבוכד-נאצר נבוכדר-נאצר מ"ח ד"ח
 שנכתב בא"ף וכן ואוריד כאביר וכן בסאסאה כי הסמך יסעי' י' וסעי' ד"ו
 השני דגושה וכן צוארי צואריכם שנכתב בא"ף ואבד ראשי מ"ה ירמי' ד"ו

הנח אף מהנשימה כי הו"ו בשו"א ופעמים לא נחטוף אותה
 ויהיה הנח קיים וגם האות אשר אחריה רפדה כמו מי-כמוכה שמוח ט"ו
 באדים וכן ויאמר יהודה לתמר בלתו לפי (ה) שמתגלגל ראשית ל"ח
 שעליו אינו מפרידו וכן ויאמרו לו חכמיו וכן אעפ"י שאין חסדו
 המלה זעירא יאבד הנח (ו) כשיהיה הטעם באמצע המלה

וישאר אחריו כמו מלה זעירא כמו ומשנה-כסף קומו צאו ראשי מ"ג שמו' י"ג
 ועשית קערוותיו ועשית פירוותיו אג"ל מי דמית ככה סס ד"ה שמוח ד"ו
 ועשית ציץ ועשית פסח עיני תראנה בה אציתנה יחד שמוח ד"ח דברו' י"ו
 תתחנה לך תננה לי ושקה לי או מי נטרה עליה קו ס"ח ד"ח יחוקא ה'
 והוא כשתהיה המלה הסמוכה מלעיל או מלה זעירא כי ראשי ד"ו חיו' ל"ח
 קומו צאו הוא כמו מלה זעירא כי השו"א אינו נחשב וכן

קערוותיו

(ה) ר"ל החלישא קטנה שעליו אינה טעם מפסיק כי הכלל הוא שנחלחל החיבה
 יהיה אוחיות ג"ג כפ"ח דגושים דגש קל הוץ מאס יהיה נח נסחר צטוף החיבה שאז
 האות שנחלחל החיבה שאחריה אינה דגושה כמו היחה תורה פני תהום ודומיה'
 חבל אס יהיה מפסיק בחיבה הראשונה אז צאה דגש צאוח שנחלחל החיבה
 שאחריה אף אחר אוחיות אהו"י כמו ה"ה בדורותיו (ראשיתו) ורחל צחו
 בָּאָה (סס ד"ט) ודומיהם יחה שאמר המחצר שלכן צאה הלמ"ד
 לחמר רפה אחר הה"א צאשר שהחלישא קטנה שנחלחל יהודה אינה טעם מפסיק
 כי אלו היה טעם מפסיק היחה הלמ"ד דגושה ועיין לקמן בצאורי צענין רפויס צאשר
 אוחיות : (ו) הכלל בכל אלה שתהיה הנגינות צשני החינות סמוכים צאופן שלא
 יהיה ציניהם רק חנועה אחת כמו דמית ככה ועשית ציץ ודומיהם שנחלחל
 דמית ככה צאה הנגינה צמ"ס דמית וצכ"ף קפה ואיק
 ציניהם רק החי"ו הקמולה וכן ועשית ליץ וצכל אלה שהציח המחצר ולפעמים יש ג"כ
 שו"א ציניהם כמו צמלח קערוותיו אמנס השו"א אינה נחשבת צענין הזה לכלום
 כמו שמצאך והולך :

שֵׁנַר דְּקָדוּק הַפְּעִיּוֹת

קְעָרוֹתָיו כִּי הִשְׁוִיָּא אֵינְנוּ נִחְשָׁב וְהִנֵּה הִיא כִּמוּ מַלְעִיל וְהִנֵּה
 שְׁמוֹת ד"ו הַעִיָּין קְרִיאַתָּהּ מַלְעִיל כִּמוּ סַמֵּךְ סִדְרוֹתָיו אֲבָל וְעֵשֶׂית
 שְׁמוֹת ד"ו בְּרִיחִים הוּא רְפָה לְפִי שֶׁהִטְעַם רְחוּק בְּחַיִּית אֵךְ אִם הִנַּח
 שְׁאֲחֹר הַקִּמְץ גְּדוּל אוֹ הַקִּטְנִן נִכְתָּב לֹא תִדְגַשׁ הַמְּלָאָה אֲשֶׁר
 אַחֲרֶיהָ בְּרוּב כִּמוּ וְיִלְדָה לֹו מְצַאָה בַּיִת מְלֵאָה גַּת
 נּוֹסְפָה בֹו מְשַׁלָּה לֹו עֲשֶׂה לִי חֲרָה לָךְ נִירָא נָא
 וּבְקִמְץ קִטְנִן כִּמוּ וְעֵשֶׂה שֵׁם וְעֵשֶׂה לִי וְעֵשֶׂה כֵּן בְּנֵה לִי
 רְפָה הַלְּמִדְרֵיין וּמַעֲטִים נִמְצָא בְּדִגְשׁ בְּקִמְץ גְּדוּל כִּמוּ
 שְׁעִטָּה לֹו אִמּוֹ וְהִיָּתָה וְאֵת לְכֶם וְשִׁנְתִּי עֲרֻבָה לִי
 שְׁלַחָה לֹו נְשֻׁבָה בֹו וְהַחֲזִיקָה בֹו וְנִשְׁקָה לֹו לָמָּה בָּאתִי
 וְכֵן נִמְצָא בְּסַפְרֵים מְדוּיָקִים כִּי מְלֵאָה גַּת בְּדִגְשׁ אֲבָל כֵּן
 נִפְתְּלוּ כְּתָב שֶׁהוּא רְפָה אֲבָל אַחֲרֵי הַצִּירִי לֹא נִמְצָא אַחֲרֵי
 דִּגְשׁ כִּי אַחֲרֵי הַצִּירִי הִנַּח נִכְתָּב לְעוֹלָם בְּסוֹף הַמְּלָאָה אֵךְ
 בְּאֲשֶׁר הַמְּלָאָה נִקְוּדָה בְּפִתְחֵי גְּדוּל אוֹ קִטְנִן וְיִהְיֶה הַגְּדוּל בְּאִמְצַע
 הַמְּלָאָה וְהַקִּטְנִן אֵף בְּסוֹף הַמְּלָאָה תִּדְגַשׁ הַמְּלָאָה אֲשֶׁר אַחֲרֶיהָ
 כִּמוּ יִצְוֶה לָךְ וְאֵעֲשֶׂה כֵּן וְאֵעֲשֶׂה שֵׁם מִזְבַּח אֲבָנֵה לִי בֵּית
 מִדּוֹת וְאִם הִיא אֵינְנָה שְׂרֵשִׁית אֵלָּא שֶׁהִיא נּוֹסֶפֶת בְּסוֹף
 הַמְּלָאָה אַעֲפִי שֶׁהִיא נִקְוּדָה בְּקִמְץ הַאֹת אֲשֶׁר אַחֲרֶיהָ תִּדְגַשׁ
 כִּמוּ וְנִדְמָה שֵׁם קָבָה לִי הַיְיָהוָה לִי הַשְּׁבַעְדָה לִי
 הַקָּבָה לִי אֵךְ כִּאֲשֶׁר תִּהְיֶה מְלָאָה שִׁישׁ בָּהּ אַחֲרַי מֵאוֹתִיּוֹת
 אוֹיֵי נִכְתָּב אוֹ אֵינְנָה נִכְתָּב בְּאִמְצִיעֵת אוֹ בְּסוֹפָה וְסַמֵּךְ לָהּ
 אַחַת מֵאוֹתִיּוֹת בְּגִיד כְּפֹת תִּרְפָּה לְהַנִּיעַ הִנַּח מֵאוֹתִיּוֹת אוֹיֵי
 וְלְהוֹצִיא אוֹ בְּנִשְׁימָה בְּאִמְצַע הַתִּיבָה שֶׁלֹּא נִכְתָּב כִּמוּ דְּגִים שְׁבִים
 וְכֵן כָּל הַדְּרוּמָה לָהֶם זוּלְתֵי מֵלֶת בְּתִים שֶׁנִּדְגַשׁ הַתִּיּוֹ קַל מִעֵט
 וְאֵעֲפִי כִּי הִנַּח קִיִּים וְלֹא אֲבָד מִהַנְּשִׁימָה מִהַבֵּל וּבְסוֹף הַתִּיבָה
 יִשְׁעִיהָ ד"ו כִּשְׁנִכְתָּב כִּמוּ אֶתָּא בְּקָר וְזוּלְתוֹ וְכִאֲשֶׁר לֹא נִכְתָּב כִּמוּ
 שְׁמוֹת י"ו וְהַכִּיתָּ בְּצִזְר וְזוּלְתוֹ וְהִיא זֶה הַדְּגַשׁ בְּנִלְת בְּתִים לְהַפְרִיד
 וְשֵׁם ה' בֵּינוֹ וּבֵין וְאֲשִׁיתָּהוּ בְּתָהּ שֶׁהוּא עֵנִין שְׁמִמָּה לְפִיכָךְ לֹא

שְׁמוֹת ד"ו חֲלִי פ"ד
 יִשְׁעִיהָ נ"ט
 יוֹא ג' וְשֵׁם ד' דְּבָרֵי
 ח' יוֹנָה ד' יִרְמִיָּה
 רִאשִׁית ל"ה סָס ד"ו
 חֲבֵת ו' חֲדָשׁ ד"ג
 שִׁיר ג' וְיִקְרָא י"ו
 יִרְמִיָּה ל"ח
 יַחֲזִיקָה י"ו יִשְׁעִיהָ
 חֲשִׁי ו' אֶפְסָס י"ד
 יוֹא ג'

חֲלִים ל"ח דְּבָרֵי י"ג
 רִאשִׁית ל"ה יִרְמִיָּה
 יִרְמִיָּה ח' חֲדָשׁ ד"ג
 שְׁמוֹת ל"ח חֲשִׁי ד"ה
 סָס ל"

אִמְרוּ

שער דקדוק הפעלים פט

אמרו בְּתִיבּוֹת רַפָּה :

והכרך

כל בגיד כפ"ת (א) דסמיך לאהויי רפה בר
ממפיק וממפסיק ודחיק ואתי מרחיק (ב) מפיק

חלים פ"ו שס נ"א
ראשית ח"ח

כמו אליו פי קראתי ' אדני שפתי תפתח ' נראה אלי בלון
בצרה תשים ' ועתה בשדה לך ' ובאו מהם שלשה רפים

שס ו' משלי ד"ד
ישעי' ל"ד יחזקא דג

ונטה עליה קו תהו ' וקול המון שָׁלוֹ בָהּ ' אדני בָּם סיני
בקודש ' מפסיק ' עֲשׂוּ וְכָלָה ' ואשרוף אותו ' בְּאֵשׁ ' וכן

חלים ק"ח
ראשית י"ח דברי' ט'

כשהוא מפסיק באחד מהטעמים המפסיקים והם הטעמים
שיש להם נעימה או העמדה (ג) וידועים הם ' והיטיב
מפסיק כי יש לו העמדה כמו הפשט ' והתלשא ' כמו ' בימיו

עָלָה פִּרְעֹה נכה (ד) והוא שבסוף התיבה אינו מפסיק אע"פ

שיש לו נעימה לפי שנקשר ומתגלגל הוא בנעימתו עם

התיבה אשר אחריו ' ובמסורת כל כהוציאם בשומעם
ודומיהם סמוך לתלשא לבן אשר רפה ' ודגש לבן נפתלי '

(ה) ותרין חוטרין אינו מפסיק אע"פ שיש לו נעימה כמו
התביר אלף שזה מתגלגל עם התיבה אשר אחריו כמו '

למד תעשה כה לעבדיך ' נענית לו בָהּ ' ובשלת שחזת ה' יחזקא י"ד

הספריים הטרחא שהוא פירש חיוז משלי חלים שהם
בראש התיבה מפסיק כמו משונים בטעמיהם :

ואני

והנלל (א) חף שלועה המחצר צחה דגש קל גם צסאר החוחיות זולת צגד כפ"ח
לדעת המדקדקים מ"ח צסאר שצחוחיות צג"ד כפ"ח יש הצדל צהצרה

צין דגש לרפה משא"כ צסאר החוחיות לכך כחצ הדינים השא צחוחיות צג"ד כפ"ח חבל
צאמת דעת המחצר צסאר החוחיות כמזוחר צענין הקודם : (ב) ר"ל כאשר תהיה

חוחיות הו"י נח נראה : (ג) ונחנו המדקדקים סיוון קד"ס חמי"ס ר"ל קדמא דרגא
מרכא חלישא קטנה מהפך ירח צן יומו • מנח • חלה הם טעמים המשרחים ויש עוד

משרח הנוקדא אחילא והוא דומה צלורחו לטפחא • וכל הטעמים שאינם משא השמונה
הם טעמים מפסיקים : (ד) החלישא קטנה והחלישא גדולה לורחם שזה ולכן שמו

החלישא קטנה חמיד צסוף התיבה והחלישא גדולה צחחל' התיבה בדו להצדיל ציניהם •
והחלישא גדולה הוא טעם מפסיק והחלישא קטנה טעם משרח : (ה) ר"ל
מרכא כפולה :

כג

שער רקדוק הפעלים

חלים ה' ראשי ל"ח ס"א ד"ח
 ואני ברוב חסדך ' והאחד אינו מפסיק ' דחיק (ו) כמו
 מה פרצת ' מה תארו ' מה בצע ' מה ברי ' אתי מרחוק
 כמו ' מי דמית ככה ' וזכתת פסח ' עליה פרץ ' ועבדיה באו
 אצלה כנען ' אנכי ה' עשה כל ' אנפת בי ' ומשנה כסף
 עשה פרי ' תעשה פלא ' אשר יבנה בית ' חקרנוה כן היא
 גאלת בזרוע עמך ' ואם נקוד צירי הוא רפה (ז) אעפ"י
 חלים ע"ז
 שמוט ט"ו שהמלה מלעיל כמו עשה פלא והדומים לו ' והטעם לפי

שנקוד צירי והנח כתוב ' אבל אשר הם קמוצים שיבא
 אחריהם דגש אין הנח כתוב ' ואעפ"י שיש מעוטים עם הנח
 כתוב ' אבל עם הצירי אין אחד דגוש כמו שכתבנו למעלה
 וכן אחר הקמץ רפה אעפ"י שהוא אתי מרחוק אם אין הטעם
 שמוט ד"ז באות הראשונה מן התיבה אשר אחריה כמו ' ועשית פרזכות

ראשי מ"ז מד"ז ד"ז ביתרה פרעה ' מברכיה ברוך וזולתם ' אבל גאלת בזרוע
 חלים ע"ז עמך ' אינו על המנהג כי אין הטעם באות הראשונה ' במלת
 חיוז ח' בזרוע ' וכן חקרנוה כן היא ' אעפ"י שמלת כן ' היא מלה
 זעירא ' אחר שהוא סמוכה למלת היא לא היה לה להיזוז
 משפטה כמשפט מלה זעירא אלא שכן מצאנו אותם ' ואם

דצויס ל"ז בית בזרוע משוכח בגעיא הוא יפה ' וכן עבית כשית ' אינו
 על המנהג כי נדגשה הכ"ף ואין הטעם בה *

ועוד

כלל אחר כשיהיו שתי אותיות מבגיד כפ"ר
 בתחלת התיבה והשנייה רפה תדגש הראשונה
 אעפ"י שסמוכה לאהו"י והוא שתהיה האות הראשונה
 בשו"א

(ו) נקרא דחיק לזעה המחצר אם תהיה תיבה סמוכה לתיבה שאחריה צמק וחצוה
 ה"א נח נסחר צכוק התיבה הראשונה כמו חלה שהצ"ח פה ' ואחי מרחוק הוא אם
 חהיינה השני נגינות נשתי חיצות סמוכים זל"ז צאופן שלא יהי' ציניהם רק חנועה אחת
 ואותה חנועה חהי' קמץ כמו שבארתי לעיל : (ז) כי אם חהי' חנועה קטנה
 והנגינה מלעיל חזי יהי' ג"כ צפולל אחי מרחיק כמו אקרה כה (מדנר ד"ג) עושה כל
 (ישעיה מ"ה) שהנגינה מלעיל מכח נסוג אחור (ונשאר ה"ה) ח
 אחר חנועה קטנה צלח נגינה ונחשבת בלו חונה וצלה דגש חוק צלות שאחריה :

שער דקדוק הפעלים צ

כשוא ויהיו שתי אותיות בי"ת ובית או כ"ף וכ"ף או בי"ת

ופ"א או כ"ף ובי"ת או כ"ף ופ"א כמו נשכרה בבשתינו ירמיה ג'

בהכבדי בפרעה לא יהדנו בפרך קטורה בכף איש ^{שמו' י"ד ויקר' ד"א} ^{מ"ח י"ח}

הלא ככרמיש כלנו ובאו שלשה מהם רפים ויהי כבואה יסעיה י' ס"א ג'

שם העיר משלך קדחו כפתים הן אני כפיה לאל ^{חלוי' קמ"ו חינוג ל"ג}

ועוד אחר אבל לא הביא אותו בעל המסורת והיא כפורחת ראשית מ'

וכ"ף וגימ' פליגין עליה כמו הלא כגעת בה ^{אזר יחוקאל י"ו}

נא כגבר חלצוך יש שקוראין רפה והיא קריאת בן אשר ^{חינוג ל"ח}

ויש שקוראין דגש והיא קריאת בן נפתלי אבל בי"ת ודל"ת

או כ"ף ודל"ת או בי"ת וכ"ף רפה כמו או בדל און גם ^{עמוס ג'}

עתה כרבריכם כסכה בכרם ועפו בכתף פלשרים ^{ראשי' מ"ד יסעיה' ח'} ^{יסעיה י"ח}

שכבו בכבוד וכן אם חצי חתיבה (ח) רפה אעפ"י שהאות שס י"ד

הראשונה שורש במדה הוא דגש כמו ושמתי בדכד ^{יסעיה נ"ג}

נלאתי כלכל ובאו ברפה ונעלי המשורח מנו חוחו כלל ירמיה ג'

בשתי אותיות דומות או אינם

דומות וזהם שהאזרת פירט לחפוקי צשו"ח כי כל שאר

הראשונה תשמש במלך כמו הנקודות נקראים מלכים :

והוא אשה כפתוליה יקח והיתה כמל ^{וויקר' ד"א יסעיה י"ג} ^{עזרא ד'}

והיה בכויב הנה בדבר ה' מאסו אם לא כדברה ^{ראשי' ל"ח ירמיה' ח'} ^{סופטים י"ח}

כגבולה שמים פליגין עליה ומועטים נמצאים בדגש זולתי הלויס ק"נ

הכלל שכתבנו אשירה לה כי גאה גאה מי כמוכה נאדר שמוט ש"ו שם

בקדש עם זוגאלת ידמו כאבן שירו לה כי גאה גאה שמוט ש"ו שם

קתרום

(ח) הכונה בזה שמלחנו שאוחס החיצות שחלים השני דומה לחלים הראשון כמו

כדכד כלכל צחו דגושים אחר אהו' והלשון חלי החיצה דפה שאמר המהצר קפה

לצאר כוונתו בזה ונראה משום שכל המרוצעים והמכופלים הנמלצים צחנ"ך אמרו

המדקדקים שהם מצנין פעל הדגש והנה כדכד כלכל גלגל ודומיהם הם מגזרח נחי עי"ן

וכ"ב המהצר לקמן וצמקום שהיה העי"ן ראוי להיות דגושה השמיטו הדגש וגם ו' עי"ן

הפעל עלמו נפלה וחמורה זה נכפלה צהם פ"א והלמ"ד ואפשר שלפצה בוחת קרא

הצאתצר אח החיצות האלה חלי חיצה רפה כלומר שצמקום הדגש צל החיצה שג

חלשין מקוצרין ורפה :

שער דקרוק הפעדים

דניאל ג' סס דניאל ה' קתרום שבכא פסנתרין ג' דבריא דתבריא וחקמה כחכמת
 אלהין ובמקצת נוסחאות מספרי המסורה כתוב עמהם
 חלים ע"ז גאלת בזרוע עמך אכל דתבריא אפשר שהיא מהכלל
 שזכרנו שהם שתי אותיות בגיד כפית בתחלת התיבה אבל
 לא זכרנו אותו בתוך הכלל לפי שאין אות הראשונה אות
 שמוש כמו אותם שזכרנו ועוד כי אינו בכל שתי אותיות
 בגיד כפית כמו שכתבנו ואעפ"י כן קשה הוא קריאת הדלית
 רפה סמוך לתיזו לפיכך הדגישו הדלית וכן כחכמת אלהין
 היה דגוש מפני כובד קריאת הכ"ף רפה על החי"ת
 והנשארים הם חמשה עד יבוא ויורה צדק ואם אותיות או
 אינם אחר תנועה אלא אחר שו"א כמו חטא שוא וירא לא
 תרפה אות בגיד כפית הבאה אחריה לפי שלא תקרא האות
 נחה אלא אם כן היא אחר התנועה אבל אם היא אחר שו"א
 איננה נחה ואיננה יוצאת בנשימה כלל והרי היא כמו שאינה

לכן תדגש אות בגיד כפית הבאה אחריה כמו וירא געל

שמות ט' ט"א ק"ג

וירא פרעה וירא דוד :

ומה

שזכרנו אלה שש אותיות בגיד כפית לפי שהם
 דגשות ורפות (א) מה שאין כן בשאר אותיות
 ובעל ספר היצירה כתב הרי"ש עמהם שאמר שבע כפולות
 בגיד כפר"ת וקריאת הרי"ש רפה ודגושה לא שמענו אבל
 מצאתי במחברת עלי בן יהודא הנזיר ז"ל סימן רי"ש הדגוש

והרך

ומה (א) ר"ל שנכר ההצל צין דגש לרפה בקריאה משא"כ צשאר האותיות אצל
 צאמח גם צשאר אותיות צאה דגש קל לדעת המדקדקים האחרונים
 אמנם העיקר נראה לדעת הרד"ק החלוק שצין צג"ד כפ"ת לשאר האותיות הו
 שהאות צג"ד כפ"ת או שהוא רפה או דגוש ולא נמלא אמלעי צענין הזה אצל האותיות
 האחרות זולת צג"ד כפ"ת נקראים חמיד חזקים אף אם אין בהם דגש רק שלא יהיו
 רכה עליהם חוץ מן היו"ד שנקראת חמיד קלה אף צלא רפה חוץ מאם תהיה צו דגש
 כאשר צאר המחבר כל זה צסמוך ותמהני על כל המדקדקים האחרונים שלא הביא אחד
 מהם דצרי הרד"ק האלה ויש מהם שהציון קלח מדצרו וחצנו עליו דצרים אשר לא
 עלו על דעתו :

שער דקדוק רפיעלים צא

והרך לבני מעויה היא טבריה בלבד כי הם מדברים וקוראים
במקרא ובדבריהם והוא כפי האנשים ונשים וטף לא יזוז ולא
יתחלף / קוראים בו במקרא ומדברים בו בדבריהם במקום
דגש דגש ובמקום רפה רפה / וסימן ר"ש הרך שבמקרא
אשר איננו דגש / נצב וסמוך לשמונה אותיות זד"ט סצ"ת

נ"ל (ב) כמו מזרק / מזרקות / מדרך / הדריכי / דרכים / מדבר ז' נחמ"ז
מטרות / עטרות / לטרוף / הטרופני / ישראל / סרני
פלשתים / מצרים / יצרו / יצרו / מצרף / ואצוף / יתרון /
יתרי / התרונן / נר / נדר / לרוץ / אלה שמונה אותיות כאשר
תהיה אחת מהם סמוכה לר"ש וקודמת לו כאשר פירשנו /
ויהיה ניקודו בשו"א / תהיה קריאתו בלשון רך / כמו

מזרח מזרק / ואם יהיה ר"ש הסמוך לשש אותיות ונקודן
בשו"א יצא בלשון רך / ואם אין שו"א תחת זט"ד סצ"ת אז
תחת ר"ש דגש / וכן שתי אותיות נ"ל הסמוכות לר"ש

(ג) מלפניו כמו ערלי / קרנו / מר לי מר / ערלות / קרנות / יאעי' ל"ח ש"א ו"ח
ויקרא ד'
הוא ט' הליס ק'
גרנות / ברננה / על דרך זד"ט סצ"ת יצאו השנים ושמושם
בל"א שו"א / ושאר הר"ש שבמקרא דגש סמוכים לעד
לעולם / וכן בשאר האותיות שאינם בג"ד כפ"ת נקראות
חזקות וקלות כשיבואו עליהם אותיות אהו"י כמו

ניפר מחשבות (ד) אעפ"י שהמ"ם אינה דגושה קריאתה חיו"ה
חזקה / וכשיבוא עליה אות אהו"י קריאתה קלה כמו / הנה
אנכי יוצא בעפ"ך / וכן מהעוף למינהו / חזקה הלמיד / שמוח ח' ראשיתו

עשה

(ב) הכוונה בכל הדברים האלה צענין דגשוח הרי"ש הוא זה / האותיות נ"ל צין אס
צאה רי"ש אחריהם גבן נקודים צסו"א וצין אס צאה הרי"ש לפניהם והרי"ש עלמה
נקודה צסו"א / הרי"ש רפויה אצל אותיות זד"ט סל"ת חיונה רפויה הרי"ש רק אס
צאו לפני רי"ש והם נקודים צסו"א ולא צענין אחר / (ג) ר"ל הרי"ש תהי' לפני
האותיות נ"ל / (ד) זהו שכחתי לעיל ההצדל סצין צג"ד כפ"ת לשאר אותיות ששאר
האותיות נקראים חזקים חזקת אף צלא דגש חוץ מאס יצאו אחר אותיות אהו"י שצאה
רפה אחריהם משא"כ צג"ד כפ"ת שצאים חזקים חזקת אף צלא דגש או צרפה :

שער דקדוק הפעמים

דברי'ת' ראשי' ל"ח עשה לי' רפה דהלמוד וכן' ויאמר יהודה לתמר' ל' חסר ו' שמתגלגל עליו אינו מפסיקו' וכן ויאמרו לו חכמיו' וכן

ישעי' נ"ו חפח'ט' שלום שלום השי'ן חזקה' דברי' שלום' רפה' וכן' ורחוק ה' ישעי' י"ד נירא נא' נו'ן נירא חזקה ונו'ן נארפה' וכן נו'ן עליו ידיו' (ראשי' ה')

תלים מ"ד רגלינו' וכן דרך שאר האותיות זולתי הו'ד שהיא קלה לעולם' זולתי אם תרגש' והה"א עם אותיות או"י בוק

הדרך כמו שהראיתך כי היא גם היא מהנחות ולא כללון עם או"י כי היא כתמועות האל"ף ואחר (ה) שזכרו האל"ף

הנח זכרו אותו' ועוד כי אין נחותה כמו האל"ף כי האל"ף נחה כשהיא פ"א הפעל ברוב כמו שתראה בנחי האל"ף ול

כן הה"א' כי מן הלך ומן הרג' אהלך יהלך אהרג יהרג ולא תהיה נחה לעולם' וכן באמצע התיבה לא תמצאנה נחה

כמו האל"ף אבל נחותה בסוף התיבה' ופעמים תראה גם בסוף התיבה כמו ה"א כנוי המקבה המפיק' (ו) וכן בשרש'

תראה פעמים' כמה תמה גבה' *והאל"ף לא תראה לעולם בסוף התיבה' זלכן לא יקראו זהס' ד' הו"ן והרביעית הו"ן

אמות כי אם או"י' ופעמים נגה' וחימה למס' לא הציון רבורת תבוא הה"א תמורת' המחנר ופימנס ס"ג נ"ך :

ידווי' נ"ב ישעי' נ"ו האל"ף כמו התיו לאכלה' כמו אתיו אקהה י"ן' והה"א יחזקא מ"ג דניא' ארבע אמות' כמו והאריאל' והיך יוכל' כמו זאיך יוכל'

דברים ג' שמות ז' הלה היא ברבת בני עמון' בה"א כמו באל"ף' בלהטיהם ט"ז י"ט כמו בלאטיהם' מן לאט את פניו' ובנחי הלמוד רבים כמו

ראשי' י"ב שאנו עתידים לבאר' ותבוא הה"א תמורת הו"ו אהלה בה"א יחזקאל י"ב כמו אהלו בויו' וכן' אשר סביבותיו עזרה' בה"א כמו בויו' יחזקאל ל"ח שמו' ל"ב פרעה וכל המזנה' את קול העם ברעה' והזהירה ונשמר' (מ"ב ו')

כי (ה) ר"ל באשר חפיה ה"א נחה אחר חנועה גדולה נחשכת צנשימה כמו האל"ף ולכן לא זכרו אותה המדקדקים צחוק אוחיות או"י כי אחר שזכרו דין האל"ף מחילתו

גבללה צחוקס' ג"ה ה"א כי הצרחן שוויס צנשימה : (ו) ר"ל באשר נעשה פעל אשרט שסוכו ה"א צלוחן השרשים אשר מצאך והולך :

שער דקדוק הפעלים צב

כי פרעה אהרן ' אסרי לגפן עירה ' וכרם ענבים סותה ' שמו' ל"ב ראשי' נו"ח
ראשית מ"ט

והדומים להם בתנועת החולם ' ובתנועת השורק ' כאין
שפכה אשורי ' דינו לא שפכה ' לאמר שפכה ' ערים לא

גושברי ' והדומים להם ' ונמסורת שיטה אחת מן ד"ז מלין
זה אלף תכואתמורת הה"א דכחיזין ה"א וקרינן ו"ו שורק :

כמו ואת יתר האמון ' אנא לתי ' אשתוללו ' אתחבר יהושפט ' ירמיה' כ"ב ושעו' ס"ג
חלוי' ע"ג דברי' ד"ח
יחזקאל ל"ה

אשכים ' כמו שכתבנו ' וכן ושפא את בגדי כלאו ' דמלכים ' ירמיה' דה סוף פלכי'
חלוי' ע"ו ד"ה ד"ד

עד כן נבא קומתו ' כן יתן לידידו שפא ' על שארית הגוים יחזקאל לא חלוי קצו
ועל ארום כלא ' והיה לכם לזרא ' ויצא בחמא גדולה ' יחזקאל ל"ו ודכ' י"ח
דניאל י"ח

והיתה אדמת יהודה למצרים לחצא ' כמטרא לחץ ' כעגלה ישעיה' י"ט חוכה ג'
דשא ' קראן לי מרא ' וכן הוי' תמורת הוי'ד במלת היא ירמיה' נ' רוח ח'

והם רבים כתובים בויו ונקראים בחידק ' וכן הוי'ד תמורת
הוי' במלת הוא ' כמו עמל היא בעיני ' שגכתב בוי'ד ונקרא חלים ע"ג

בתנועת הוי' בשורק ' וכן ' ותאכל היא והוא ' והיא עון מ"ח י"ו חיוג ל"ח
פלילים ' נכתבים בוי'ד ונקראים בשורק :

וכמו שנוצא אותיות אוי' כמו כל היא שנחורה כחיזין
בגשומה לבד אע"פ הוא צו"ו צר מן י"ח דכחיזין

שאינן נכתבות כך נוציאם היא עם היו"ד :

פעמים בהרגשת המוצאות אע"פ שאינם נכתבות כמו כח ' (א) ר"ח הניחות' שומע' נוסע' ירושלם' נח דנאל' ראשי' ח' יחזקאל י"ד

הנה חכם אתה מנאל ' ונח דנאל ' שלשה דניאל אלה' סס ד"ה סס י"ד

כתובים בלא יו"ד ' והיו"ד נקראת בהם בתנועות הצירי אע"פ
שאינה נכתבת ' ואשר אחר החולם ואחר השורק נקרא יו'ו

ואחר הצירי או החירק נקרא יו"ד ' וכן נשאות זו לזו בהנעתן
האלף בתנועת הוי'ד שהוא בחירק כמו ורצאתי אתכם ' יחזקאל מ"ג

אתה דכאת בחללהב ' רפאנו את בבל ' ראשון ראשונה ' חלוי' פ"ט ירמיה' ח'
כלאתי

וכמו (א) ונקרא כאלו כחוצ כאח ריאה וכולי ' צחלה חין כחן חנועה
המוסכת חוחס לקחן נקראת כאלו יהיה כתוצות :

שינוי דקדוק הפעילים

חלום קי"ט מ"ג ז"ל כְּלַאתִי דגלי' רַפְּאתִי לַמִּים הַאֵלֶּה' כֵּל הַכַּיִשׁ עַל עַם לְ
 יוֹעִילוֹ לָמוֹ' וְנִכְתַּב הַכַּיִשׁ בְּשָׁנֵי נַחִים כְּמוֹ' כִּי לֵהֵם הָיוּ
 הַגּוֹרֵל רְאִישׁוֹנָה' הַהֶלְכוּת אֶתּוֹ' וְלֹא אָבֹא שְׁמוֹעַ' גְּשׁוּ
 לְשׂוֹא עֲרִיךְ' וּבִתְנוּעַת הַיּוֹד שֶׁהוּא הַצִּירִי' לַעֲרַת צִאֲחַ
 יִרְחִיב ל' הַשּׂוֹאֵב' וְזוֹלָתוֹ' וּבִתְנוּעַת הַיּוֹד שֶׁהוּא חוֹלֵם' רֹאשׁ' וְהוּ
 יִמְוָקָל מ"ו שְׂאֵסֶךְ לַמְּשִׁיבָה' בְּצִאֲתוֹ וּגְבִאִיו' וּבִתְנוּעַת הַיּוֹד שֶׁהוּ
 הַשּׂוֹרֵק מִסַּעֲף פְּאֲרָה' וּכְנִי הַיּוֹד בִּתְנוּעַת הַאֵלֶּף שֶׁהִיא קִמְץ
 עָלָיו' יָדָיו' רַגְלָיו' וּכְנִי בֵּאֵה יוֹד נַעֲלַמַת מִהַמְּכַתֵּב בִּתְנוּעַת
 עֲזוּבָה' הַקִּמְץ' וְעַלְתָּה כְּאוֹר כֹּלֵה' שֶׁהוּא כְּמוֹ כִּיאוֹר' וְאִי
 שְׂאֵלֶּה הָאוֹתִיּוֹת הֵם נַחוֹת וְדִרְכָם לַהֲסַתֵּר בְּרוֹב הַסַּתֵּי
 וְהַפִּילוֹ אֹתָם מִהַמְּכַתֵּב וּמִהַמְּכַתֵּב בַּפְּעִלִים שְׂאֵתוֹ
 מֵאוֹתִיּוֹתֵיהֶם הָאֵלֶּף אוֹ הַיּוֹד' פִּיֵּא הַפְּעַל אוֹ עִיֵּן הַפְּעַל
 לַמִּיד הַפְּעַל' וְהָאֵלֶּף תִּמְצָא פִּיֵּא הַפְּעַל וְעִיֵּן הַפְּעַל וְלִמִּיד
 הַפְּעַל' וְהַיּוֹד תִּמְצָא פִּיֵּא הַפְּעַל וְעִיֵּן הַפְּעַל אֲבָל לַמִּיד הַפְּעַל
 לֹא נִמְצָא כִּי אִם הַשֵּׁרֶשׁ חִי' וְהַיּוֹד לֹא תִמְצָא פִּיֵּא הַפְּעַל
 רִאשִׁית י"ח וְלַמִּיד הַפְּעַל כִּי אִם עִיֵּן הַפְּעַל' שֶׁהוּא' אֵינן לֵה וְלֵד' הוּ
 חִיּוֹב י"ו חִיּוֹב ז' תְּמוֹרֵת יוֹד יֵלֵד' וְיִיֵּן שְׁלֵוֹ הֵייתִי' לֹא שְׁלֹוֹתִי' אֵינֵנו
 חִיּוֹב ה' יִחְוָקָא מ"ו לַמִּיד הַפְּעַל כִּי הִיא תְּמוֹרֵת הִיא שְׁלֵה' וּכְנִיֵּן אָחוֹ' שְׁחוֹ
 הַנְּסַתְרוֹת הֵם תְּמוֹרֵת אַחַה שְׁחַה' וְהֵהִיא כְּשִׁתְּהִידֵה לַמִּיד
 הַפְּעַל תְּסַתֵּר וְתִנּוּחַ בְּרוֹב כְּמוֹ הָאֵלֶּף' אֲבָל הִיא פִּיֵּא הַפְּעַל
 וְעִיֵּן הַפְּעַל יִבּוֹאוּ הַעוֹבְרִים וְהַבִּינּוֹנִים וְהַצּוּרִי מִמְּנֵה בְּשִׁלְמוֹת

ואלה הפעלים שפאיהם אלף נחה

אבר העוברים והבינונים (א) בשלמים וכן הצווי

אבל אותיות אית"ן הונחה בהן האלף והאור

הגוספת (ב) מונעת בתולם והאלף תכתב או לא תכתב

(ג) ועם

אבר (א) ר"ל שנקראים צלח חסרון חות וצלח חות נחה פמו השלמים

(ב) ר"ל שאותיות אית"ן מנוקדות בתולם והאלף q נחשבת עם החולם :

שער דקרוק הפעמים צג

(ג) ועם האליף לא תכתוב ' אוֹבֵד יֵאבֵד תֵאבֵד נֵאבֵד ' יֵאבֵדוּ תֵאבֵדוּ תֵאבֵדוּ תֵאבֵדוּ :

הפעיל העוברים והבינונים והצווי בשלמים וכן האיתין פעמים *אֵבֵד וְאֵבֵד וְכֹלֵי ' ואפשר שעם האליף

תנוח האליף פ"א הפעל שלא לא מלאתי זה המשקל צפסוק יפגשו שני אפין כאחד ותאמר אך הפייטן חומר חלציק מלסון

אוֹבֵד כִּי כֵן נִכְתְּבָה אוֹבֵדָה ויתחבנו גלות עטן : ירמיה מ"ז

עיר וכולי ואולי ג"כ נאמר עם יתין יוביד תוביד נוביד : והפיעל הדגש בו בשלמים ' ובאה מלת ' ואחללך מהר

אלקים וְאֵבֵדָה ' שלא נכתב בו אליף השורש ' יחזקאל ד"ח והאליף הכתובה היא אליף המדבר ומשפטו וְאֵבֵדָה כמו

וְאֵלֶּפֶת חִכְמָה ' ומפני כובד קריאת שני אלפייך ביה חסרה חיוז ל"ג אליף השורש ' והוטלה תנועתה על אליף המדבר ' ורבי

יחזקאל המדקדק כתב בהפך זה ' והנכון מה שכתבנו כי לא מצאנו אחת מאותיות איתין נעדרת מהמכתב ואע"פ שפעמים

נחה ואיננה יוצא במבטא כמו ' ברוך ה' וְאֵעֲשִׂיר ' וְאֵעֲבֹדָה וְכִרִיב ו"א ו"א ו"א את זרע דוד לנזען זאת ' ואע"פ כן לא תעדר מהמכתב לעולם '

ואדוני אבי ז"ל כתב כי וְאֵבֵדָה מבנין הפעיל כמו וְאֵבֵדָה בשקל וְאֵצִיבָה וְאֵפִילָה ומשפטו וְאֵבֵדָה ונבלעה האליף

בדגש ' וכן מכלת לביתו ' גבלעה האליף בדגש ומשפטו ו"א ה' מְאֻכְלָת ' וראיתו כי (ד) לא תחסר לעולם פ"א הפעל

ועיין הפעל *בבנין הדגש ' והטעם כי כזר נדגשה העי"ן כי בחסרי פ"א ונחי פ"א ואין לשום שני דגשים בחות אחת

והעיין ' לעולם בנין הדגש כמו שאין דגש אחד מורה על שני ענינים : מהם בשלמים :

אהב

(ג) ר"ל עם אל"ף אית"ן לא נכתבה אל"ף השורש כמו צמלח חונד : (ד) ע"כ לא יכול להיות ואצדך מפעל הדגש בחסרון פ"א הפעל :

שער דקרוק הפעדים

אהב העברים והבינונים בשלמים וכן הצווי אהב / אהבו
 חלים ל"א אהבי / בפתח / או בסגול כמו אהבו ארת ה' / וכן
 סיר ב' אהזו לנו שועדים / אהבה / ויתין יאהב תאהב נאהב
 משלי ח' בתנועת האלף ועם האלף אהב בצירי / אני אוהבי אהב
 מלאכי ח' משלי ח' או בחולם ואהב את יעקב / יאהבו תאהבו בסגול / ומלא
 תאהבו פתי / משפטו היה תאהבו / בשו"א האלף וההו
 ש"א י"ו חלים ל"ד כמו יחרדו / יאשמו / ותכבד פגישת שני אותיות הגרון ע
 בושע י"ח שני שואיין / או אפילו היה האלף בסגול כמו יחרדו כצפון
 שם ע' ולא יערכו לו / היתה הה"א (ה) נחטופה ולהרחיב על ההו
 נתחלפה תנועתם השו"א תחת התיין וצירי תחת האלף
 ושואיין ופתח תחת הה"א / ורבי יונתן כתב כי הוא מהדגון
 ובא הצירי מקום הפתח :

ראשית י"ג אהל העתידים אהל יאהל / ויאהל עד סדום / או אהל
 כמו אהב ועתירי בנין הפעיל ממנו אהל יהל וכולי
 פסעים י"ג ולא יהל שם ערבי / והיו"ד פתוחה להכדיל בינו ובין / א
 חיו"ב ל"א אראה אור כי יהל / שהוא שרש אחר וענין אחר :
 ש"א ט' אול / כי הלחם אול מכלינו / העתידים אול יול תול נול
 פרמיה ב' וכולי / מה תזלי מאוד / הנח אשר בין התיין והו
 מקום אלף אול / ולכן תיין תזלי בצירי להעמיד
 ולהוליד נח בינה ובין הזיין :

דברים ח' און נמצא ממנו בנין הפעיל / ולא האזין אליכם / והצו
 שם ל"ב האזינו השמים / והבינוני והעתיד ממנו מצאנו בהסת
 משלי י"ז חיו"ב ל"ב הבינוני שקר מזין / משפטו מאזין / וכן דעתיד און ע
 תכונותיכם / משפטו אאזין / ובפעל הדגש ממנו הנאמר
 קהלת י"ב ואזן וחקר / תאמר אאזן יאזן / ולהקל על האלף תאמר
 יחזקאל ד"ח און כמו שנאמר ואבדה על דעת המדקדקים :
 ש"ב ד"ב אור נמצא בפעל הדגש ממנו ותזרני חיל / שהוא
 פסעים ח"ה חלי' ל' אאזרה ולא ידעתני / ותאזרני שמחה / וכן הו

(ה) ר"ל ש"א גח אחר הת"ק :

משמש

שער דקרוק הפעלים צד

משפט ותורני ותאזרני / ואדוני אבי זיל כתב כי הווא
מבנין הפעיל משרש זרה :

אחד העתידים אחר יחד וכולי / אל תחר כבודי / ואפשר ראשית ח"ט
שיהיה שרשו יחד / וכן אל יחה בימי שנה / ובא דגש חיוג ג'
הדל"ת לתקן הקריאה לפי שהמלה מלעיל / ואלו היתה
מלרע היתה כמו ולא יחם לו :

ח"א ח'

אחו העתידים אחו יאחו תאחו / כמו ואוחו בפלגשי / שופטים ד'
ותוחו יד ימין יואב / יאחו בעקב פח / והוא נכתב ש"ב ד' חיוג ח'
באל"ף / וכן / צירים וחבלים יאחוון / הלא חבלים יאחווק / יאעו / י"ג ורמז י"ג
וחיית יאחווק בשו"א ובסגול / והגפעל נאחו נאחות וכולי /
ובא ברפיון ונאחו בתוככם להקל :

חדבר ל"ב

אחר העתידים אחר יחר תחר וכולי / כמו ואחר עד עתה / ראשית ל"ב
ובבנין הפעיל העתידים אחר יחר / ויחר מן המועד / ש"ב ד'
ולא נמור עליו שהווא מן הכבד כי יוכל להיותו מן הקל כמו
ותוחו יד ימין יואב / ויוסף עוד דוד / אך לפי שמצאנו עתידים ש"ב ו'
הקל במשקל אחר / ויאחר אצל ולא אחר הנער הוא ענר ראשית ל"ב
עד עתה / נאמר על זה שהוא מבנין פעל :

ראשית ל"ב

מן הכבד / ואע"פ שמצאנו בשרש אהב עתידים הקל בשני
המשקלים זה הווא יותר קרוב היותו מן הכבד :
אכל העתידים אוכל יאכל תאכל / וכולי / האורתיות
הנוספת בחולם ועיין הפעל בפתח / ופעמים כשתכוא

בהפסק בצירי כמו / מכל עץ הגן אכל תאכל / מפרי עץ הגן ראשית ב'
נאכל / לחמנו נאכל וכולי / וכן מן אמר / אמריה תאמר / שס"ג ושע"פ ז"ק
ומפני זה כתב רבינו יונה כי כל ויאמר ויאכל פתח באתנח
וסוף פסוק לזה הטעם לפי שהם מעותקים מצירי ואע"פ
שהצווי בחולם אכול אמור / ומנהג הלשון להיורת הצווי
והאית"ן שוים / פעל יפעל / פעול יפעול / אבל נהגו זה
המנהג באוכל אומר לפי שהניחו בהם פ"א הפעל והניעו

שס"ג ושע"פ ז"ק
משלי ח'

אותיות

שער דקרוק הפעלים

אותיות איתן כחולם ' והיה כבד עליהם שני קבוצין כאח
אלו היה אומר יאכל יאמר ' ולכן הניעו עיין הפעל בהם
בפתח ואע"פ שנשתמשו שני קבוצין כאחד כאשר אמר
ישעיה ג"ט הורו והוגו ' לרוב השתמשם ביאמר יאכל וחביריהם היה
כבד עליהם ' ויש שיכתב כי החולם מורה על הו"ו חלו
וחוקאל ח"ג בריו במקום אליף ' כי יוכלו שהיא הסרה עפ"י המסורה
חיו"ל"א ראשית ד"ו גתיקים מהנה ' ויש בלא ו"ו ואכל פתי לברי ' ואכלה
חיו"ב ג' מציד בני ' והמרובע מזה תאכלהו אש לא נפח כי הנפח
תאכל בחולם ' ובהתחברו & הכנוי שב לקמץ הטף כמשפט
חלו"ק"א הו"ע י"א כמו מלשני מן מלושין ' ומבנין הפעיל ' ואט אליו אוכיל
ח"א ה' כמו גאכיל ' והשם הזה בהבלע האל"ף בדגש מכלד
וחוקאל ג"ח לביתו ' וכתב אדוני אבי ז"ל מבנין הפעיל ממנו ' להכו
למען ברק ' משפטו לדאכיל ;
חשלו י"ו אבקה כי אבקה עליו פיהו ' העתידים בעתידים אמר
אוכף יאכף ;
חשלו ג"ג אלף ' בן תאלף אורחותיו ' וכן שאר העתידים אאלף יאלן
וכולי וברפיון לא מצאנו אך נאמר אותו כאלו
מחביריו ' ובפעל הדגש ממנו מלפנו מבהמות ארץ ' משפט
חיו"ב ל"ה מאלפנו ' ובהעדר האל"ף הוטלה תנועתה על המ"ם ' ואדון
אבי ז"ל כתב כי הוא מבנין הפעיל דינו מאלפנו ' וחסרה
ירחיה ט"א י"ד יעד המשך כמו במלת וידרכו את לשונם ' וידבקו גם הנח
נחום ח"א איכה ג'
חלבר י"ד
וחוקאל ג"ח
וכן אמר במלת ויבשהו ' ויגה בני איש ' ויכתום ' שהם
מבנין הפעיל לטעם שזכרנו במלת ויאבדה ;
אמר העתידים אומר יאמר וכולי ' ובאו בצירי בהפסוק
לגזרת פעל ' בעיר אמרה תאמר ' ושכר עבדיך
חשלו ח'
ח"א ה' אתן לך ככל אשר תאמר ' וכשהמלה מלעיל ישוב הציר
דסגול כמשפט ' ויאמר ותאמר ויאמר ' ובא בפתח גדול
חשלו ו' גמלעיל ' הענה פניה ותאמר לו יוכן בהפסק ' ויען אופ

ויאמר

שער דקדוק הפעלים צה

ויאמר וחיבריו ונכתבו ותאמר נחשז להפסק צעצור חיוב ג'
 בלא אליף ובלא ויו אמר אל מלח לו וכן כל שהוא חיוב ו'
 אלוה אל תרשיעני ואמרה בהפסק הוא ויאמר צפתח והן נחמיה ה'
 להם אשר יומרוה למזימה ל"ח וכל ויען ג' וספ
 ולעמשא תמרו ו דחיוז דכוותיה : חלום קל"ו
 ע"כ י"ט

והנפעל נאמר נאמרת אאמר יאמר תאמר וכולי'
 כערת יאמר ליעקב לא יאמר לך עוד עזובה חדצ"ד ג' יאעי"ס"ז

ועתיד הפעיל אאמיר יאמיר וכולי' את ה' האמרת ו דברים ד"ו
 אנש חרפה שברה לבי ואנושה משפטו ואנושה ובא חלום פ"ט
 בשורק כמו ישפטו הם לא תעבורי מזה שמו' י"ח רוס ג'

אסף נמצא בעתידיו כעתידיו אחז ויוסף עוד דוד משפטו ע"כ ו'
 ויאסף כמו שבא רוב עתידיו בהנעת האליף ויאסף סנקות ח'
 כחול שבי ולא נאסף את תכואותינו וזולתם וכן ויקרא ד"ה
 אוסף הצולעה משפטו אאספה וכן תוסף רוחם יגועון מיכה ו' חלום ק"ד
 כמו תאסף ובנין הפעיל ממנו פן אוסיפה עמו ובא ע"כ ט"ו י'
 על דרך אובידה עיר ירויה ח"ו

אסר העתידים בשלמים אאסור יאסור ויאסור אותו ראשית ח"ז
 לעיניהם פ"א הפעל בשו"א וסגול ופעמים נחה
 האליף בשו"א לבדו ויאסור יוסף מרכבתו ויאסר את ראשי' ח"ו שמו' י"ד
 רכבו ונגרעה גם מהמכתב במלת כי מבית הסורים וכן קהלת ד'
 במסורת הברית יחזקאל ד'

אצל בשלמים ובנין הפעיל ממנו ויאצל מן הרוח גזרים י"א
 נחה האליף

אצר מצאנו בעתידים ואוצרה על אוצרות בפלס ואמרה נחמיה י"ז
 ויתכן היותו מבנין הפעיל ומשפטו ואוצרה ובא
 בשו"א כמו וידרכו וידבקו ואמרו זה בעבור כי הוא פועל
 יוצא כי פירושו שמתו אוצרים ופקידים על האוצרות
 ארב מצאנו בעתיד הפעיל ממנו וירב בנחל משפטו ע"כ ט"ו י'

ויארב

שער דקרוק הפעיים

ויארב בנחל וּבאה היו"ד קמוצה תמורת האל"ף הנופלת
יהיה מהדגש ומשפטו ויארב וכהעוד האל"ף הוטל
תנועתה על היו"ד :

ראשי ת"א שם שם רבי יהודה בודה השרש והארמה לא תשם
יחזקאל י"ט ותשם ארץ ומלוואה ומשפטם תאשם בהנעת האל"ף
בזע י"ג ספ י"ג בשו"א וסגול או בשו"א לבדו תאשם שומרון ויאשם
ישעיה ד"ז בבעל וימות ויאשמו יושבי בה וכן הגפעל גם עח
יואל ח' הצאן באשמו האל"ף בשו"א לבדו וכן כתב רבי יהודה מען
ירמיה י"ט זה ישום וישרוק בהבלעת פ"א הפעל בדגש ואמר
יחזקאל ו' נהפכה האל"ף ביו"ד במלת והבמות תישמנה וכן בנו
סדנ"ח ירמיה י"ט הפעיל ונשים עד נוכח אם לא ישים עליהם גויהם
ישפטו ונאשים יאשים ויתכן לומר על אלה כלם כי הן
מפעלי הכפל או מנחי פ"א מהיו"ד והדגשים מחשו
פ"א מהיו"ד :

ואלה הם גחי הקצוות שפאיהם אלף ולמדיהם ה"א :

אבה העתידים הצווי אבה אבו אבי אבינה או האל
בצירי להרחיב אבי אבו :

האיתן אוכה יאבה תאבה נאבה ונפלה האל"ף גם מהמכת
במלת אם יפתוך חטאים אל תובא
והאל"ף תמורת ה"א :

אפה הצווי אפה אפו אפי אפינה או האל"ף בצירי
את אשר תאפו אפו ותופהו מצות אל"ף אפה ה"א
ויו הנסתר במלת ותופהו כמשפט וכן תאמר העתידית
אופה יאפה תאפה נאפה וכולי בהעלם האל"ף ו
אתה הצווי אתה כחכיריו ושאר העתידים אתה יאחה
תאתה נאתה באל"ף נחה כמו עריך תאתה
מיכה ד'
כאל"ף

שער דקדוק הפעלים צו

באלף נעה בשווא וסגול כמו מצפון זהב יאתה כסופה חיוז ל"ו
 יאתה קרבו ויאתיון יאתיו השמנים ונפלה גם מהמכתב חסלי ח' ישעיה ח"א
 במלת ויתא ראשי עם וההיא למיד הפעל נהפכה לאלף דברים ל"ו
 ומחלוקות בקריאת המלה הזאת בן אשר קורא אותה מלעיל
 בשני פשטין וכן נפתלי מלרע בפשט אחד לבד ויש פפרים
 בפשט אחד לבד ולא מחלפין העירותי מצפון ויאת ישעיה ח"א
 נכתבנו בנחי הלמיד במקומו בעזרת האל
 אלה אנה ארה אחר שלא מצאנו העתידיים באלף נחה
 נאמר העתידיים באלף נעה אלה אלה
 וכולי אנה וכולי ארה ארה

הפעלים שפאיהם יוד נחה :

תנווח בפעל הקל ובנפעל והפעיל והפעל והשאר בשלמים
 הקל תנווח בו באיתין ותחסר מן הצווי ותאמר מן ידע אדע
 ידע הנה היויד פיא הפעל אעפיי שנעדרה מן המכתב
 הנה היא קיימת בנשימה כי אחר צירי לעולם יוד נחה כמו
 שכתבנו ופעמים היויד כתובה והאות הנוספת בחירק כמו
 איבש יבש וכולי איטב יטב וכולי ועם הצירי נכתבה
 היויד במלת אילכה שולל וערום והצווי והאיתין לגזרת חובה ח'
 פעל רד שב בצירי ובמקף וסמוך למלה זעירא או למלה
 מלעיל בסגול לקנא ושבישם ובתוספת היא רדה אלי ראשי ד"ו סס ל"ה
 קום נא שבה לכה אתנו ונגרעה ההיא מהמכתב בשלש ד"ו דברים י'
 מקומות קה נא אתי אל מקום אחד לקה ונקרבה באחד חדב ד"ג גסופטו ו"ט
 והמקומות לקה נתראה פנים ובהפסק בצירי כמו מהרדה ל"ה ב' ד"פ
 רדה מהרה ולכה רדו שבו ובהפסק או בזקף בצירי ח"ב ח' ע"א ד"ג
 והרה לכו השפילו שבו וזה ההפרש בינם ובין נחי למיד יבואע ב' ירמיה ו"ג
 שהם בנו קנו שלא ישתנו בהפסק ולנקבה גיכ בצירי לכי שמוח ב'
 ולרבות לכנה הלמיד בסגול לפי שהיה בתשלומן ילכנה רוח ח'

הלפ"ר

שער דקרוק הפעלם

ירמיה ח"ט הלמיד בפתח כמו שמענה נשים / ויש ספרים מדויקים ל
הלמיד בצירי והוא על העיקר כמו לך / ונגרעה היא הנק
נות ח' מהמכתב / שובנה בנותי לכן / ארד / אשב / בצירי / וול
אם למיד הפעל גרונית / שנפתח להרחיב על האו
כמו דע אדע / וכן כשלא תהיה הלמיד גרונית פעמים כפ
כמו / למען תשם ארצה / יקר יקוד / לא יצר צעדך / וכשים
עליהם ויו החיבור ישוכו מלעיל ויהיו האותיות הנוספו
שמו' ו"ח ראשי' ל"ז בצירי כמו שהיו / ועין הפעל בסגול וירד משה / וישב יעק
שמו' ו"ח ראשי' ד"ה וילך לו / ואם בהפסק בפתח ומלרע / ויקם וילך / ויש ש
תליס' ו"ח וירד / וכן כל וילך וירד בהפסק בפתח כמו שבא כלל ויא
פתח לפי שהוא תחת סגול ויאמר ויבא בהם פתח גדו
תחת פתח קטן בהפסק / ורבי יונה כתב כי כל אלה הפתו
בהפסק הם נעתקים מצירי :

חזקא ו"ב ויעני' ו'
חלוי ד'

המקור רדת שבת כלו בסגול נוספה בהם תיזו לחס
היויד פ"א הפעל כמו שנוספה בחסרי פ"א גש
ראשיח ח' כמו שכתבנו / ובא שלם עם התיזו יבושת המים / מב
חדבר י"ד יכולת / ואם למיד הפעל גרונית בפתח להרחיב על האו
פוסע י'
כמו לדעת את ה' :

נפעל היויד נחה בעוברים וכבינונים ונהפכה לזיו נעל
ואמרו נודע ה' / לא נודעתי וכולי / ולא אמרו
תליס ח"ט שנות ו'
בקיום היויד בנשימה / להפריש בינו וכין איתין הקל / ו
כי נכון בעיניהם הפוך היויד לזיו כדי להראות בעתיד
והיא קלה להראות מן היויד הנדע / אנדע / יודע בגוים
פליס ח"ט
ראשי' ח"ה ראשי' ח'
פן תורש' / וכן כלם / ויש שיבוא ביויד בשרשו ויחל עו
או ירה ירה / ויתכן כי בא כן ירה להפריש בינו וכין י
למען תורא / שהוא לשון יראה / וא"א ז"ל כתב כי ויוד
מבנין התפעל ומשפטו ויתחל וכן ירה משפטו יתירה
אמר כי הנפעל מנחי פ"א לא יבוא העתיד כי אם בויז אמ

התפעל

שער דקדוק הפעלים צו

התפעל יבוא פעם בוי"ו כמו במראה אליו **אֶתְּוֹדַע** ' והוא דברים ו"ג
 קמוץ בוקף ' ועם ישראל יתוּכַח ' והתוֹדַה אשר חטא ' ויכח ו' ויקרא ס'
 ופעם ביו"ד כמו ויתיצבו ' ויתידרו ' ויתיעצו : מדבר א' חלים פ"ג
 הפעיל גם כן נהפכה היו"ד לוי"ו נחה בכל הבנין ברוב
 הפעלים כמו הוֹדִיעַ ה' ' הוֹדַעַת בעמים עוֹד ' וכן חלים ל"ח שס ע"ז
 הוֹשִׁיב הוֹרִיד ' וחביריהם ' והנכון בהם בתשלומם היריע
 היריד ' והונחה היו"ד כמשפטה ונהפכה לוי"ו נחה ' וכן הצווי
 הוֹדִיעַ ' הוֹרִיד ' הוֹדִיעו בעמים ' או בצירי הוֹרִיד אותם ד"ה א' י"ו שוכטיו'

אל המים ' ובא בצירי וביו"ד כי לא יחכן פלווי ליחיד צחירק
 דמשך ודוּלִיד גֹּזֵן ' ומן כמו שלא יחכן צסלמים הפקיד ישעיה נ"ט
 הוֹדִיעַ בפתח הוֹדַע ' למנות יק דפקד כמו שכתבתי
 ימינו כן הוֹדַע ' בפתח סס :

חלים ז'

באתנח ' וכן האיתן אוֹדִיעַ יוֹדִיעַ ' אוֹרִיד יוֹרִיד וכולי '
 תוֹרִידִי ' תוֹסִיפִי מלעיל ' ובאו שנים מלרע ' כי לא
 תוֹסִיפִי יקראו לך גברת ממלכות ' כי לא תוֹסִיפִי יקראו לך ישעיה מ"ו סס
 רכה וענגה ' שניהם בפשט אחד לבד ' והמסורת עליהם שנים
 בטעם מלרע ' או בצירי אוֹרִיד יוֹרִיד ' אוֹשֵׁב יוֹשֵׁב וכולי '

יוֹשֵׁב יוֹסֵף ' ואם הוא מלעיל כי לא יתכונן צלירי זולת וי"ן ראשית מ"ג
 בסגול ויוֹשֵׁב גֹּזֵן ' הפסוק כמו שכתבתי כבר : מ"ג ו"ז

וכשלמד הפעל גרונית בפתח בקר ויוֹדַע ה' את אשר לו ' ודבר י"ז
 ויוֹדַע בהם ' ויוֹכַח אמש ' ופעמים בפתח אע"פ שאין הלמוד שופטיו ח' ראשית ל"ח
 גרונית כמו זכור מלחמה אל תוֹסֵף ' ותאכל ותשבע ותוֹתַר ' ח"ב מ' רות ב'
 אל תוֹתַר ' ואע"פ שהם בהפסק הם פתחין והיה משפטים ראשית מ"ט

להיותם בקמץ מפני ההפסק (א) אלא שהיה מבלי דהפסק
 בצירי ' לפיכך באו בהפסק בפתח כמו שכתבנו ' ומשפטים
 עם היא הפעיל אֶהוֹדִיעַ יוֹדִיעַ כמו יוֹשִׁיעַ ה' ' דלותי ש"א י"ז
 ולי

הפעיל (א) וכבר הכלל מונה שחוקן השרשים שהם צלח הפסק צלירי צחן
 בהפסק צפתח : כה 25

שער דקרוק הפעלים

חלים קו"ו ולי יהושיע' ובהעדר הה"א מכבוד הקריאה הוטלה תנועה
 על האות הניספת וכן נהגו בשמות להעלים הה"א ולהט
 תנועתה על האות אשר לפנייה להורות עליה' ואמרו יהושיע'
 ואמרו יונתן להקל' יהונדב' יונדב' יהונחנן' יונחנן' יהושע'
 יואש' יהורם יורם' והדומים להם' ויש פעלים שהיו
 קיימת ולא נהפכה לוי"ו והם המעט כדי שלא יתערב בקרוק
 עם (א) איתן הקל כשיבא בצירי אטיב' ייטיב (ב) במלך
 פ"צ ט"ז א"ח' ובסגול כמשפט ותיטב את ראשה' ותינק את בנה' וכו'

חלים ה' הצווי בהראות היו"ד הישר' הלא אחד כן הם זקריאה
 ראיות ח' לפני דרכך' היצא אתך' וכן זכחיה הם עם הוי"ו על
 נושלי ד' דגארין יישירו נגדך' שאר ההפעיל כמו הושב הווי

הושע ז' איסידם כשמע לעדתם :

זכרים ו' ישיה ה' הפעל בשורק והורד המשכן' והושבתם לבדכם'
 ויקרא ד' בחולם' או הודע אליו חטאתו' כי גם הוא בשור

בשורק או בקמץ חטה שהוא מקום החולם והו"ו הוא

הפעל והנכון בהם הידע הירד וכן כלם :

ישעיה ו"ח שס ו"ד והעתידים אורד יורד' יובל שי' אך אל שאול תו

ויקרא י' חלים מ"ה תוקד בו' פתחין' תובלנה בשמחת וגיל

הושע ו' ישעיה מ"ל אותו לאשור יוכל' קמץ בזקף' האומר לירושלים תוש

קמץ ברביעי :

ואלה

(א) ר"ל שפ"י הרוז נשחנה היו"ד לו"ו ולא צאה זלירי כדי שלא יחלק עם

השרשים הצאים צננין הקל שהם ג"כ זלירי רק מעטים נמלחים צננין הזה זלירי

אטיב ייטיב חינוק חניק והנה צאלה יש לומר שמשום כך צאים צננין הזה זלירי

שאין לטעות בהם צנה"ק כי צננין הקל צאים צחירק' איטיב תיטיב תיטיב

כחוצצסכר הצחור ע"ש : (ב) ר"ל אף שלכחורה חי

לטעות צזה כי צננין הקל יהיה עי"ן הפעל צפחה או צפגול איטיב תיטיב

ממשקלי מעטי' שצאו זקל זלירי ששצ אחד והדומה להם) וצנהפעיל

לכך אמר שעכ"פ יחכן לטעות צהם כאשר יצואו מלעיל שאז יצואו צסגו"ל

לפרש כפשוטו שצא המחצר צזה להורות רק הדין שכאשר יהיו מלעיל יצואו צס

אמנם חס כן יהיה הלסון מעושטש :

שער דקרוק הפעלים צח

ואכה ראשי הפעלים :

חלום קו"ט

אב' למצותיך יאבתי :

העתידים אחר שלא מצאנום נאמר אותם על דרך השלם

בהם וכן בכלם לא נפיל מהם היו"ד אם לא

מצאנוהו ונאמר אותו אל הקרוק והישר :

הצווי יאב יאבו יאבי יאבנה' וכן המקור יאב או יאוב'

ובאותיות בכל"ם בנוח היו"ד פיאב פיאב ליאב מיאב'

בפתח או בחולם כמו ביבוש קצירה' וכן כדגם שהמקור בהם יאעיה ד"י

שלם ואיננו בתוספת ת"ו' והאית"ן איאב ייאב תיאב ניאב'

יאבו תיאבו' תיאב תיאבי תיאבנה' ופעמים תחסר פ"א

הפעל מכת"בה ולא יבוא החסרון כי אם עם יו"ד האית"ן

שתחסר פ"א הפעל פעמים כמו שנבאר עוד :

אל הנפעל ממנו נואל' נואלת' נואלתי' נואלו' נואלו יאעיה י"ט

דברים י"ב

שרי צוען' נואלתם' אשר נואלנו וכולי :

הבינונים נואל נואלים נואלה או נואלת נואלות :

העתידים הצווי הוואל' הוואלו' הוואלי הוואלנה' :

איתן אואל' יואל' תואל' תואל' יואלו' תואלו' תואל'

תואלי' תואלנה' :

יאש הנפעל' נואש' נואשת וכולי :

יאת' כי לך יאתה' העתידים לגזרת פעול' יאותו לנו ירמי' י' ראשי ל"ג

האנשים' גאות לכם' בתשלומו על משקל יפעולו' ראשית ל"ג

נפעול' וכן הצווי אות' אותו' אותי' אותנה' :

יבל הפעל הכבד נמצא ממנו הוביל' הובלת' הובלתי'

הובילו' הובלתם' הובלנו' הובילה' הובלת' הובלתן' :

הבינונים מוביל' מובילים' מובילה או מובלת' מובילות' :

הפעול מובל' מובלים' מובלה או מובלת' מובלות' :

העתידים' הוביל' הובילו' הובילי' הובילנה' :

איתן אוביל' יוביל' תוביל' תוביל' יובילו' תובילו'

תוביל

שער דקדוק הפעלים

תוכיל' תוכילי' תוכלנה :

יבש הצווי יבש יבשו יבשי יבשנה' כי לא נמצאנו חסרון
ישעיה ד"ז וכן המקור יבוש ובאות השמוש ביבוש קצירה :

איתן איבש ייבש תיבש ניבש' ייבשו תיבשו וכולי' ה'
איוצ י"ג יעצור במים ויבשו' ביו"ד איתין לבד' ורבי יונת

כתב כי ויבשו בחירק הוי"ו ונחה היו"ד' ולא כן ממצאנו
ישעיה מ' אנחנו נספרים מדויקים' וגם נשף בהם ויבשו' ביו"ד אית

לבד' ובא עתיד ממנו לגזרת פעול' ויו"ד איתין כצו
הואע י"ג ויבוש מקורו' ושם הפעל' יתכן שכל לו שהאית"ן הם צו

ראשית ח' ממנו' עד יבושורת המים' והצ' נחולס הם מורכבים
נוספה בו התי"ו אע"פ שהיו"ד שרשים צוט ויבש כאשר אנו

וודבר י"ד כתובה' וכן מבלתי יכולת
היטע צנימוק שרש יבש צו הענין :

ה' מה שלא נוספה כן בשאר נחי פ"א אלא אם כן תע
ישעיה ב' היו"ד' ויש אומרים כי שניהם מקור והפעיל נמנו הו"ו

ה' את מי ים סוף' הובשת' הובשתי וכולי' :

נחוס ח' ובפיעל הדגוש נמצאת מלה אחת והיא' גוער בים ויבשו
יו"ד השרש נגרעה והוטלדה תנועתה על' הו

יתקאל ד"ח הנוספת' ומשפטה וייבשהו' כמו שכתבנו במלת ראבן
וא"א ז"ל כתב כי הוא מרנין הפעיל ומשפטו וייבישהו' ומע

ישעיה ד"ט בושת בא הקל ממנו העתידיים לגזרת פעול' לא עתה
זרמיה ו' יעקב' גם בוש לא יבושו על משקל יאות יאותו אע"פ ש

הענין הזה הוא מנחי העי"ן משדש בוש הצירי שתחת הו
יורה עליהם שהם מנחי פ"א שאם היו מנחי העי"ן כחבירי

היה יבוש יבושו בקמץ היו"ד כמו יקום יקומו' ואע"פ ש
נח"כ אחר הקמץ לא יורה הקמץ על היו"ד כמו שיו"ו
הצירי' כי הצירי תנועה שמורה על היו"ד כמו אי בי גי

כמו שהראיתך' לכן לא יתכן היות שרש יבוש יבושו
אם יבש' ויורה יבש ובוש בענין אחד' וכן מבנין הפעיל

הונשח

שער דקרוק הפעלים צט

הוֹבֵשֶׁת הַיּוֹם אֶת פְּנֵי כָל עַבְדֶּיךָ וְכֵן כָּל הַבְּאִישׁ וְנִכְתַּב שׁ"צ וְי"ט יִשְׁעִיה ל'
 בְּשָׁנֵי נַחִים וְכִבֵּר כִּתְבֵנוּהוּ בְּשַׁעַר שֶׁלפְּנֵי זֶה וְיִהְיֶה יָבֵשׁ
 וְבוֹשׁ כִּי כֵן דֶּרֶךְ הָעֲבָרִים לֵאמֹר בְּעֵינַי אֶחָד הַפְּעֵל שִׁידְמוּ
 אוֹתִיּוֹתָיו לְאוֹתִיּוֹת פְּעֵל אַחַר אַע"פ שֶׁהֵם הַפּוֹכִים בְּסֹדֶר
 אוֹתִיּוֹתֵיהֶם יֵאמְרוּ שְׁנִיהֶם בְּעֵינַי אַחַר יָבֵשׁ בּוֹשׁ יָטַב טוֹב
 יָגַד גּוֹד יָצַר צוֹר יָרַע רוֹע יָקַץ קוֹץ יָרַב רוֹב יָרַשׁ רוֹשׁ
 יָשַׁב שׁוֹב יָשַׁם שׁוֹם יָסַר סוֹר יָסַף סוֹף יָזַן זֶן
 יָעַף עוֹף יָאֵל אוֹר יָבַל בּוֹל יָנַח נוֹח יָדַע רוֹע שֶׁנֶּאמַר
 כִּמְנוּ מֵהוֹעַ יָחַל חוֹל יָנַק נוֹק יָסַף סוֹף יָפַח פּוֹחַ
 יָצָא צוֹא יָשַׁע שׁוֹעַ יָקַשׁ קוֹשׁ וְכֵן סוֹף סוֹפָה עוֹד עֹדָה
 בּוֹ בָּזָה רוֹךְ דָּכָה חוֹץ חוֹצָה רוֹד דָּדָה רוֹץ רָצָה
 שׁוֹא שָׂאָה שׁוֹף שָׂפָה הוֹם הָמָה אֹן אָנָה קוֹן קָנָה
 (א) קִין מִן קִנִּיתִי אִישׁ אֶרְתָּה זֹעַ זַעֲדָה זֹעֶה לְזַעֲדָה רֵאשִׁי'ד' יִרְמוּה ע"ץ
 עוֹל עֹלָה עוֹלָה עֲלוּהָ שׁוֹעַ שָׁעָה נוֹה נָהָה נוֹחַ נָחָה
 רוֹעַ רָעָה עוֹן עָנָה בְּעֵנִי אִמְתַּךְ בְּעֵנִי סוֹחַ סָחָה דוֹג א"ח ח' רֵאשִׁית ד"ט
 דָּגָה שׁוֹט שָׂטָה מוֹחַ מָחָדָה חוֹג חָגָה חוֹג הָאָרֶץ יִשְׁעִיה מ'
 בַּחֲגוּי הַסֵּלַע אוֹר אָרָה מְאִירוֹת אוֹתָרָה אָרִיתִי מוֹרִי אִיר ב' יִשְׁעִיה ד"ו
 וְכֵן וְעַד דִּים לְאוֹרוֹת אֲרוֹת סוֹסִים חוֹשׁ חָשְׂדָה וְתַחֲשׁ ד"ה ב' ל"ג מ"א ר'
 עַל מִרְמָה רִגְלִי לְפִי שֶׁהִתִּיּוֹ פִתּוּחָה רוֹם דָּמָה דָּמָם שׁוֹג
 חִיּוֹת חִתִּי שָׂגָה שָׂגַג שׁוֹר שָׂרָדָה שָׂרָר מִיץ מִצָּדָה מִצָּץ חִיּוֹב י"ט
 חִית חִתָּה חִתָּת שׁוֹחַ שָׂחָה שָׂחַ חִיּוֹב י"ט

אלה הם בנחים ובכפולים :

וגם כֵּן נִהְיָוּ בְּשִׁלְמִים כִּמוֹ כְּשֶׁבַּב כְּבֶשׂוּ שִׁלְמָה שִׁמְלָה וְיִקְרָא'ג' אִם ה' א'
 כִּי בְלַעֲגִי שִׁפָּה גִלְעַג לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן עֲלִיגִים תִּמְנַת יִשְׁעִיה ד"ה ל"ג ל"ב
 חָרַם תִּמְנַת סָרַח וּבְכָלִי גוֹמָא וְאֵת הָאֲגָמִים שֶׁרְפוּ בְּאֵשׁ שׁוֹכְטִים ב'
 הַלְכוּף יִהוּס'ו'ט יִשְׁעִי'ו'א יִרְמוּה נ"א

ובפיעל (א) והוא ג"כ הפוך כי קניתי צאה היו"ד אחר הנו"ן במקום ה"א האורח
 ובמלח קין צאה היו"ד לפני הנו"ן וכן כלם :

שער רקרוק הפעלים

ישעיהו נ"ג חל"ו פ"ח

הלכות כאגמון ראשו למען תמחץ רגלך חמוץ בגדים
 ויחלוש יהושע כל הנחשלים אחריו ומתלעות לביא לו
 מלתעות כפירים ויחרד האיש וילפת נפתולי אלקים
 לפרוש להם על פי ה' פשר דבר להקת הנביאים
 קהלת יעקב סחיש שחיים תשטף ספיהיה מטר סוחף
 איה האנשים אהי מלכך קרבם בתימו לעולם כמו קברם
 וסרני נחשת כמו ונסרי מן המשנה מסככין בנסרים
 גוער בים רוגע הים עם יושבי חדר כל יושבי חדר
 יחריו נאלחו פיר אשר חלאתה בה אנקת אסיר נאקת
 בני ישראל נגרותי מננד עיניך אמרתי נגורתי ויפצר במ
 מאוד ויפרץ בו עצי אלגמים עצי אלמגים וערפל
 חתלתו לאשר על המלתחה ויחרו ממסגרותם ויחרג
 ממסגרותיהם חרות על הלחות חתר לך בקיר

ראשי"ל ויקר ד"ד
 קהלת ז' ט"ח י"ט
 דברים ל"ג ח"ג י"ט
 ישעיהו ל"ז ח"ז י"ד
 משלי ד"ט
 ראשי"ל הושע י"ג
 תלום ח"ט ח"ח ט'
 נחום ח"שעיהו נ"א
 ישעיהו ל"ח חל"ו ח"ט
 י"ד יחזקאל ד"ד
 חל"ו ע"ט שמוס י'
 תלום ל"א ח"כ ג'
 ראשי"ל י"ט
 ח"ג ד"ד ח"ט ח"ח י'
 ח"ו ל"ח ח"ג י"ט
 ד"ג חלום י"ח
 שמו"ל"א יחזקאל י"ג

18, 1
 19, 3
 20

הנה כתבתי לך מה שנהגו העבריים בהפוך סדרי האותיות

בין בנחים בין בכפולים ובין בשלמים אע"פ שיש

לומר במקצתם סברא אחרת כאשר אני עתיד לזכור כל אחד

ואחד בשרשו בחלק הענין מזה הספר בעזרת האל :

וכן לא הקפידו העברים בסדר התיבות זו לפני זו והכניסו

אות השמוש או מלת ענין זו בזו אע"פ שהמלה הראשונה

או אות השמוש ענינה היתה באחרונה וזה עשו בדבר

שאין לטעות בו ולומר הפוך הסברא הנכונה כמו ותשקמו

תלום פ' בדמעורת שלישי שהוגא כמו ותשקמו דמעורת בשלישי

אעפ"י שיירל בזה פירש זולתו שלא יהיה הפוך כלומר

השקתמו בדמעורת שלש פעמים והוא רמז לשלש גליות

ויזיה (א) שְׁלִישׁ תואר לְשָׁנִי כן פירשו א"א ז"ל ותשם

בפוך

וכן (א) לפירש זה יהיה שלישי כמו שלישי והוא ממספר המלטרף ראשון שני שלישי

דביעי וכולי וכל אחד ממספר הזה הוא תואר לענין אחר המתואר בו

ע"פ ויזיה ע"כ ויהי זקד גוס שני כולי יוס שלישי כולי ויהיה שני או שלישי התואר

ומלת

שער דקרוק הפעמים ק

בפוך עיניה ' ותשם פוך בעיניה ' וכל הארץ באו מצרימה מ"ג ט'
 לשבור אל יוסף ' באו מצרימה אל יוסף לשבור ' ואת העיר ראשית מ"ח
 שלהו באש ' שלהו באש מקדשך ' כמו שלהו אש בעיר ' סופטי'ח' חלו'ע"ד
 שלהו אש במקדשך ' יש לאל ידי ' יש אל לידי ' וכן הוא ראשית ל"ח
 התרגום איתחילא בידי ' על הרים יעמדו מים ' כמו על מים חלים ק"ד
 יעמדו הרים ' על דרך לרוקע ארץ על המים ' והחכם ראיע
 ז"ל פירשו כמשמעו על הסדר ' בירקרק חרוץ ' כמו בחרוץ חלים כ"ח
 ירקרק כי התואר (ב) בא אחר המתואר ברוב חוץ מתארי
 הבורא יתעלה ויתברך שהם פעם בראשונה ופעם באחרונה
 כמו ' כי צדיק ה' ' ה' צדיק ' והדומים להם והם כמו בירקרק חלים י"ח טס
 חרוץ ' עבטיט שהוא כמו טיט עב ' וכן ' כל רבים עמים ' הנקוק'ז' חלו' פ"ט
 אחד נפש ' אחד קדוש ' וכן בתאר המספר ומשנה בסף ' מדבר ל"ח דניאל ח'
 ומשנה שפרון ' שהוא כמו כסף שני שכרון שני ' והער שהם ירמיו'ו'
 תואר ולא שם סמוך (ג) שהם נקודים בסגול ' וקראו אכר
 אל אבל ומספר אל יודעי נהי ' כמו ויודעי נהי אל מספר ' עמוה ה"
 מקום שם קבר ' מקום קבר שם ' יעלו על רצון מזבחי ' יעלו יחוקא ל"ט יאעני'פ'
 על מזבחי לרצון ' תפתח את שתי האבנים על שמורת בני שמות ד"ח
 ישראל ' תפתח את שמות בני ישראל על שתי האבנים '
 ואפשר לפרשו כמשמעו ויהיה על במקום בית השמוש כמו '
 ונתת

ומלח יום יהיה המתואר וכן המחבר בסוף הספר כשחזר בענין המספרים קרא
 להמספר הזה חמיד תואר ' והנה וחסקמו דמעוה שלים יהיה פירושו וחסקמו
 דמעוה בגלות השלישי ' ויהיה שלים התואר וגלות המתואר ' וא"כ תחסר לכחורה
 המתואר חמנס בענין שלמעלה מהכסוק הזה מדבר בגלות השני כמו שנאמר טס '
 חלקים השיצנו והאר פניך ונוסעה שמדבר בקנוץ ישראל מגלות השני כמו שפירש"י
 טס ויחזור ח"כ מלת בשלים על ענין הגלות השני הנזכר למעלה וזה שכח המחבר
 ויהיה שלים תואר לשני כלומר לגלות השני הנזכר למעלה : (ב) כי החרוץ הוא
 המתואר וירקרק הוא התואר כאלו חומר החרוץ הוא ירקרק : (ג) כי השמות
 הנאים נכדי' צסגול יהיה צפמיכות צלירי כמו שנאמר מן מקנה מחנה ' מקנה
 חזיכס (ראשית ל"ח) מחנה יהודה (מדבר ד') ודומיהם

שער דקדוק הפעמים

שמוח ה'ט ונתת אותם על כל אחר / והדומים לו / לי יזעקו אלהי ידענו
פוע ח' יסעיה ד"ו ישראל / לי יזעקו ישראל אהי ידענוך / אף אש צריקה תאכלם
חלים ע"ד אף צריך תאכלם אש / כל הרע אויב בקודש / כל אויב הרע
כושע י"ד בקודש / כל תשא עון / כל עון תשא / את חקיך אשמור א
חלים קי"ט תעזבני עד מאוד / את חקיך אשמור עד מאוד אל תעזבני
חיוז ל"ג ודעת שפתי ברור מללו / ודעת ברור שפתי מללו / כי הגדלת
חלים קי"ח על כל שמך אמרתך / כי הגדלת על כל אמרתך שמך / ולא
דברים ח' עליתם בהר לאמר / לאמר דבוק עם להגיד לכם את דברי
שזכר / וכבר כתבנו בו פירש אחר בזכר חסרון המלים / ואש
אכחר ו' נתן כתר מלכות בראשו / וכתר מלכות אשר נתן בראשו
ויש מפרשים אותו על הסדר ויהיה פירושו על הסום / ידעו
חיו' ל"ח וחוקא ד"ד כי אז תולד / כמו הידעת אז כי תולד / מתים אבל לא תעשה
ח"ז ח' כמו אבל מתים / שר חמישים שלשים וחמשינו / שר חמישינו
וחמישינו שלישים / כי כבר שלח פעמים ואלה החמישים הו
ויקרא י"ז שלישים / וזכחו זכחי שלמים לה' אותם / וזכחו אותם זכחו
קבלתה' שלמים לה' / כי לא הרבה יזכור את ימי חייו / יזכור כי לא
וחוקא נח חלוקמה הרבה ימי חייו / היא הוחקה חרב / היא חרב הוחדה / אנכי
וסעיה ח"ד עד אעבור / עד אעבור אנכי / ויפעלהו בזרוע כחו / בס
שמוח ט"ו זרועו / בגדול זרועה / בזרועך הגדול / ויתכן לפרש בגדול
חזקוק ז' חלוק' פ"ט שים והוא כמו בגדול זרועך / עבטיט / שיט עב / כל רבים
נחמיה ט' עמים / כל עמים רבים / רבות עתים / עתים רבות / ותולעת
שמוח ד"ה שני / שני תולעת / ועוד נפרשנו בחלק הענין בלא הפוך
אבר תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר
דברים י"ג אתם יורשים אותם את אלהיהם / את אלהיהם שב אל אש
ש"ח ג' עבדו שם הגוים / ונר אלקים טרם יכבה ושמואל שוכב בהיכל
ה' / ונר אלקים טרם יכבה בהיכל ה' / ושמואל שוכב / כי לא
היה שוכב בהיכל ה' / וכן ת"י ושמואל שכיב בעזרת לוואי
חלים ל"ג חציך שנונים עמים תחתיך יפלו בלב אויבי המלך / בלב אויבי

138, 2

45, 6

הטלך

שער דקדוק הפעלים קא

המלך שב אל חציו שנונים ' וכן בסדור הפסוקים ' צעקו זה' תלים ל"ד :
שמע ' אין ענינו דבק אל הפסוק הסמוך לו למעלה ממנו '
והוא פני ה' בעושי רע ' אלא אל הפסוק שלמעלה ממנו עוד תלים ל"ד
והוא עיני ה' אל צדיקים ' ואף לאמתך תעשה כן ' אין ענינו חלי' ל"ד דברי' ט"ו
על הרציעה שזכר בסמוך אלא על הענקה שזכר קודם ' וכן
ואם שלש אלה לא יעשה לה ' אינו אומר על שארה כסותה ^{שמות ד"א}
ועונתה שזכר בסמוך אלא על הייעוד הוא אומר הוא או בנו
הנזכר או תפדה ' ופירש ואם שלש אלה לא יעשה לה ' ואם
אחת משלש אלה ' וכן ' ויקבר בערי גלעד ' באחרת מערי ^{זוכטים ו"ג}
הגלעד והדומים להם ' וכן כי שמי בקרבו ' דבק עם ' אל ^{שמות ד"ב}
תמרבו ' לא עם ' כי לא ישא לפשעיכם ' וירא אשה רוחצת ^{פ"ג י"א}
מעל הגג ' וירא מעל הגג אשה רוחצת ' ונתתיה חרבה
מתימן ' מתימן דבק עם ' והכרת ממנה אדם ובהמה ' אמר ^{יחזקאל ד"ה}
על דרך כלל מאדום ואמר אח"כ על דרך פרט וזכר תימן
ודדנה ' ואפשר שיהיה דבק עם ' ונתתיה חרבה ' ופירושו
אתן אדום חרבה מצד תימן שיהיה חרב ' על דרך כאלה ^{ישעיה ח'}
נובלת עליה ' והדומים לו כמו שאנו עתידים לבאר בחלק
הענין בעזרת האל ' וכן מאשר יבואו אליך ' דבק עם ויושיעך ^{ישעיה מ"ז}
שזכר ולדעת רז"ל דבק בסמוך לו עם ' מודיעים לחדשים '
שאמרו מאשר ולא כל אשר ' כלומר כי אינם מודיעים
בחכמתם כל העתידות כי אם מקצתם ' והקימו את המשכן ^{דברים י'}
עד באם ' אינו אומר והקימו על הקהתים הסמוך אלא על בני
גרשון ובני מררי אשר זכר ' אבל עד בואם אמר על

בני קהלת :

כזה חאשר כחצתי לך חציון לאשר חולא עוד :

יגב לכורמים וליוגבים ' העתידים יגב ' יגבו וכולי ' ורמיה נ"ג
איגב ' יגב וכולי :
יגע העתידים יגע ' איגע יגע וכולי ' ויעפו נערים ויגעו ' ישעיה מ'

שער דקרוק הפעלים

ירחיק נ"א ביו"ד האית"ן לברו' וכן ויגעו עמים כדי ריק' דכרה אמר
ישעיה ס"ה ה' לא יגעו לריק :

דברים ד"ח יגר אשר יגרת מפניהם' אחר שלא מצאנו העתידים כמי
הראיתך האיך תבנה אותם :

שמות ז' ידע המקור ידוע או דעת או דעה' לדעה מה יעשה לו
ישעיה י"ח דעה ארת ה' ובאותיות הכנוי דעתו דעתך דעת
וכולי וכן שם הפעל :

ראשית מ"ה והצווי דע' ובתוספת ה"א דעה כמו רדה אלי' ובהפסק
מ"ז ח' ראשית מ"ו מהרדה רדה' וכן המקור בתוספת ה"א מרדה

משלי ד"ז מצרימה' ובא' כן דעה חכמה לנפשך בפתח קטן תחת קמץ
סלים קי"ט גדול' וכן בא' ואשעה בחקיק תמיד' בקמץ ומשפטו ואשעו
בסגול' כי התנועות מתחלפות זו בזו' ובא דעה בפתח קטן
ולא בא בקמץ קטן להפריש בינו ובין ראדה בנה צווי מנח
דמיד ה"א דעו דעי דענה' בפתח מפני העי"ן איוח

אדע' ידע' תדע' נדע וכולי :
והנפעל נודע' נודעת וכולי :
יודוכבד הודיע הודיעו פועל ופעל כמו בשלמים :

ישעיה י"ג מודיעים וכולי' מודע' מודעים' מודעה או מודעת' מודעו
ש"א ד"א זאת' ומלת ואת הנערים יודעתי' אמרו כי היו"ד תמורה
היא הודעתי' וטוב הוא שתהיה היו"ד שורש ותהיה המלה קב
חיוב ט' מבנין פועל הנוסף על משקל שופטתי' מן למשופטי אתחנן
יהב' יהבת' יהבתי וכולי :

ראשית י"א שם ל"ח העתידים הצווי הב בפתח ובתוספת ה"א הבנה נרדה' הבנה
נא' בקמץ ומלעיל ובאה מלרע' הבנה את אשח
יהבו' הב' הבנה' ולא וסימנך אשתי מלמטה ונמלה
נאמר אותם בשו"א כמו דעו הנה נח חליק שלח יתכן להיווה
דעי' וחביריהם שלא לחטוף לזוי שהיה לו לומר הצי בלשון
נקנה כמו הצי המטפחת :

הה"א

שער דקרוק הפעלים קב

אמרה היא שהיא גרונית ונאמר הבו בצירי לגזרת פעל / אהבו
הבו קלון מגניה / איתין אהב / יהב / תהב / נהב : הוועל
כביזע / שם הפעל ממנו מצאנו במקרא / לא יחגרו ביזע / ובלא יחזקאל מ"ד
יו"ד ביזע אפך / זעה על משקל דעה / מן ידע / ראשית ג'
לו' ובהם מכו נשאה המלה על תנועתה ולא נשתנית כמו מן
ע"ע עצה עצרת / ומן שנה שנת (א) מפני העי"ן שלא לחטוף
עליה ונבנה ממנו כל הבנין אע"פ שלא ביצאנוה במקרא נאמר
בספר אותו על דרך סברא אחר שמצאנו השם וידענו כי הוא שם
בד' שיש לו פעולה / ורז"ל נשתמשו בו בפעולה / ובנין הפעיל
קמן הוא שנבנה ממנו כי כן מצאנוהו להם בדבריהם ז"ל באמרו
ע"ע להזיע וקודם גזרה / ואמרו / מויעין אנחנו / ויש לומר להזיע
בצירי תחת הה"א בפל"ם להטיב מן יטב / וכן מויעין בצירי
תחת המ"ם בפל"ם מטיבים / ופירש להזיע להוציא זיע / ותאמר
כל הבנין הזיע הזעת וכולי / מויע / מויעים / הזיע הזיעו /
אזיע / יזיע וכולי :

יחל הנפעל ממנו נוהל / נוהלת / נוהלתי וכולי / ומלת
ויחל עוד / יתכן היותו מן הדגש ונפל פ"א הפעל כמו ראשית מ"ן
שזכרנו בה"בשהו / אבל אחר שמצאנו היו"ד קמוצה יותר טוב יחוס ח'
היותו מבנין נפעל / ובא על דרך ונבל כעלה כלנו / כמו ישיה פ"ג
שזכרנו כי בפעל הדגש אין האותיות הנוספרת על החי"ת
קמוצים כמו שזכרנו בשלמים / ויותר נכון הוא היותו מנחי
העי"ן מבנין הפעיל והוא דבור על אופניו / וכן כתב א"א ז"ל
בספר הזכרון / וכתב כי ויחל עוד / מבנין התפעל עקרו
ויחיל' ואלו היה מבנין נפעל כאשר כתבוהו רבי יהודה ורבי ראשית מ'
ועה היה ויחל כיו"פ כי בבנין נפעל תהפך היו"ד פ"א הפעל
לוי"ו נראית בעתידים לעולם / ובהתפעל פעם בו"ו פעם

ביו"ד

(א) ר"ל כי מלח ביזעת היה ראוי להשחנות הליכי לשו"א ולומר ביזעת על
משקל עצרת / ונשאר צחנועה מפני העי"ן שלא
להטוף עליה / לכוונתה מוח גרונית :

שער דקרוק הפעלים

שמות ל"ד ביו"ד ' כמו ויתיצבו ' ויתילדו ' וטוב מדה שאמר אם היו
היתה פתוחה אבל מצאנוהו קמוצה כמשפט האית
מבנין נפעל כמו שכתבנו :

שמות ל' יחם העתידים אחם ' יחם ' ויחמו הצאן ' בפלם וירדו
אבל ויחמו בסגול היו"ד בעבור שהחיות נקודה בחטן
חלים נ"א ראשית ל' סגול ' וכן יו"ד יחמתני אמי ' שהוא מן הדגוש ' ויחמנך
בבואן לשתות ' בא בסימן נקבה אחד לבד ' או יאמר האית
בחירק איחם ' ייחם ' תיחם ' ניחם ' כי כן מצאנוהו ' ו
מ"א ח' יחם לו ' ונפלה יו"ד פ"א הפעל מהמכתב כמו שנפלה במל
יפוע ד"ז ויטב בעיניהם ' דבני גר ובני ראובן ' וכן ויגידו לשאור
ש"א י"ח ש"א י"ח וישר הדבר בעיניהם ' וירא חזל היה לריך להיות יו
שאול מלפני דוד ' ובמקצת החיות"ן צמחג להורות על יו
ספרי"ם וישר הדבר בעיניו
הסורס :

ש"א י"ח מלא ' אבל וישר הדבר בעיני דוד ' חסר ' והצווי יחם
יחמו ' יחמי ' יחמנה או חם ' חמו ' חמי ' חמנה :
ישעיה נ"ז והנפעל ממנו בא על דרך חסרי יו"ד הדגושים הנחמים
ישעיה נ"ז באלים ' בפלם הנצבים ' לולי החי"ת שאינה
מקבלת דגש ' ותאמר נחם נחמת ' בצירי או בחירק :
והעתידים ' הוחם ' הוחמו ' אוחם ' יוחם וכולי ' גם יחם
שבא הנחמים על דרך נחי היו"ד כחביריו ' ויס
הנפעל על שני פנים האחד בחולם והוא הרוב כמו נולד
נודע ' ובהם הומרה היו"ד בוי"ו ' והשני עמדה היו"ד נח
אחר קמץ קטן כמשפט ולא הומרה בוי"ו והיו"ד לא נכתבה א
ישעיה נ"ז עמדה בנשימה ' ועל הדרך הזה בא הנחמים באלים ' והו
הנכון ' וזה הדרך גם כן בבנין הפעיל מאלה הנחיים כי רבו
בחולם בתמורת יו"ד בוי"ו כמו הודיע הוריד ובצירי כמו
ראשית ל' היטיב ' ליחמנה במקלות ' מקור מן הדגוש ' ונו"ן היא סימן

הנקבה

שער דקדוק הפעלים קג

הנקבה (א) הפעולה כמו נו"ן היא תשמטנה ונטשרת שמוח ד"ג
 יראנה ואע"פ שמי"ם ליחמנה צרי ואינו כן מנהג האות אשר ויקרא י"ג
 על נו"ן היא הנקבה כי אם בפגול ואע"פ שאין המנהג לבא
 (ב) כי אם באותיות אית"ן או יהיה נו"ן היא ליחמנה סימן
 הנקבות הפעולות רוצה לומר ליחם אותן (ג) ונוספה הה"א
 כמו אותנה בחכמה ובא המ"ם בצירי כמו שהיה בלי תוספת ויקרא ל"ה
 היא ליחמן כמו לשמדם לזכרם ואע"פ שהמקור בא
 בקמץ כמו בשמדם עקב רב אחר שהצווי בא בצירי יבא גם חלום ו"ט
 המקור בצירי או בא בצירי ומשפטו בקמץ כי התנועות
 משתנות כי הנה בא צעיר רודם בצירי ומשפטו בקמץ כמו חלום פ"ח
 ילבשם הכהן בקמץ ומשפטו בצירי ונדגשה הנו"ן שלא שמוח ד"ט
 כמשפט כמו תראינה בה שלא היה משפטה להדגש ובא מיכה ו'
 כן לתפארת הקריאה :

יטב העתידים יטב יטבו איטב ייטב תיטב וכולי
 ייטבו תיטבו בהעמדת היו"ד והתי"ו בגעיהא כמו

וייטבו דבריהם העמדת היו"ד הנוספת בגעיהא (ד) להורות ראשית ל"ד
 על יו"ד פ"א הפעל הנחה ויטב בעיניהם דבני גד ובני יהושע ד"ג
 ראובן נעדרה היו"ד פ"א הפעל מהמכתב כמו ויגידו לשאול

וישר הדבר בעיניו וירש זרעך את שער אויביו ויעפו הנעדרים ויגעו וירשו את שומרון ירשו את ערי הנגב ויבואו וירשו אותה והם על פי המסורת ארבעה חסרים ורמיה ל"ג
 והפעל הכבד היטב היטבת לראות היטבתי וכולי וכן ירמיה ח'
 העתידים הצווי היטב היטיבו בשוה עם העבר

או

והעתידים (א) ויהיה כאלו כחוז ליחם אותה : (ב) ר"ל שהמלה זרה מצ'
 טעמים ראשון באשר שהמ"ם צלילי שלח כמנהג לפני
 נו"ן ה"א הנקצה שנית שאין דרך לבוא נו"ן ה"א נקצה רק באית"ן ר"ל צעחיד חבל
 במקור לא נמלא כזה : (ג) כי לפי זה היה ראוי לכחוז ליחמן או צלילי ליחמן
 כאשר מצאנו והולך : (ד) ר"ל ש"י הגעיהא (המתג) נארכת
 ונמשכת החנועה כדי שיורגש היו"ד הנחה שאחריה היטב :

שער דקדוק הפעלים

זאו בצירי היטיב כמו ' זעק כי המקור והלווי צלירו והאית'
 יחזקאל ד"א והילל בן אדם' וכן המקור ' צחיקק והמשל היטיב היטיב
 לשעיה ח' ירמיה י' למדו היטיב ' וגם היטיב אין עמד :

שמות ל' דברים ט' אותם ' בצירי ' בהיטיבו את הנרות ' להיטיבך באחריתך
 בחיריק :

לפניה ח' חזקה ז' איתן איטיב ' ייטיב ' לא ייטיב ה' ' הלא דברי ייטיבו ' מה
 ירמיה ז' תיטיבי דרכך ' האות הנוספת בהם בצירי ופ"א הפעל

מ"א ח' נחה או בצירי ע"ן הפעל איטיב ' ייטיב ' ייטיב אלקים את
 שמות ח' מ"ב ט' שם שלמה ' ואם מלעיל בסגול וייטיב אלקים ' ותיטיב את

ראשה ' והנכון בתשלומם היטיב ' איטיב ' ייטיב ' תיטיב
 חזקיהו ד' מלוי קי"ח וכולי ' ובאו ' ואלמנדה לא ייטיב ' וגבוה ממרחק יידע

בהנעת היודיין לפי שהנכון בהם היטיב ' הידיע ' בהראות
 ישעיה נ"ב ה"א הבנין ונוח יוד פ"א הפעל כמו ' מושלו יהיללו ' וכמו

שנראית ה"א צמעט מהם כאשר הראיתך בטור החמישי
 בשלמים ' ובהעדר ה"א הבנין להקל הוטלה תנועתה על

היוד השורש :

יכל העתידים הונעו האותיות הנוספות בשורק אוכל יוכל
 ולא הונעו בחולם שלא יתערב עם אוכל לשון אכילה

וגם לא הונעו בצירי כשאר נחי היוד ארד אשב ' כדי שלא
 יתערב עם ותכל כל עבודת משכן אהל מועד וחביריו
 שמות ל"ט

לשון כלה :

ומדבר י"ד והמקור ' מבלתי יכלת ה' ' אין זה טענה מספקת כי למה
 עם התינו הנוספות לא נאמר שאר האיתן

אע"פ שכתובה היוד ' וכן ' אכל יכל נכל :

עד יבשת המים ' או יהיה שם הפעל ' והמקור בחסרון יוד
 בלי תוספת תייו ' ידעתי כי כל תוכל ' עיקרו יכול :

כתב רבי יונה בזה השרש ' ויכום ויכתום ' והנכון בו
 ויכתום מהדגוש ' וא"א זיל כתב כי הוא מבנין תפעיל
 ומשפטו

שער דקדוק הפעיים קד

ומשפטו ויכיתום / שרשו נכת / ודעתי במלה הזאת להיות
שרשה כתת / ורבי יונה הביא אותה גם כן בשרש נכת
ובשרש כתת :

ילד העתידים אלד / ילד / תלד / נלד וכולי / ונמצא בזה
השרש / אל נולדו להרפה בנת / ואלה נולדו לו ד"ה ח' ג' סס ח' ג'
בירושלים / נקראים בשורק והלמיד דגושה / והדגש תמורת
הנח אשר בנולד נולדו בחולם / ואע"פ שנכתב הוי"ו עם
הדגש (א) אבר מהנשימה / וכן יום הולדת את פרעה / ראשית ל'
ביום הולדת אותך / הדגש תמורת הנח והוא מקור יחזקאל י"ו
מבנין הפעל :

ילך העתידים לך / לכו / לכי / לכנה / שובנה / ונגרעה
היא הנקבה מהמכתב / שובנה בנותי לכן / וצווי הרבים רות ח'
בהפסק בצירי כמו שכתבנו / ההרדה לכו / הפעל הזה יבוא ע'
מצאנו ענינו בשני שרשים הלך וילך / ובשורש ילך לא
נשתמשו בעוברים רק בעתידים נשתמשו בו ברוב / ומעט
נשתמשו בעתידים בשורש הלך / והפעל הכבד הולך /
הולכת וכולי / וכן העתידים הצווי הולך / או בצירי והולך מדבר י"ו
מהרה / ובא מבלי תמורת היו"ד בוי"ו הילכי את הילך : שנות ג'
איתן אוליה / יוליה / תוליה / נוליה / אוליהם אל נחלי ירמיה ל"ח
מים / או בצירי אולך / יולך ה' אותך / ואם מלעיל דברים ד"ח
בסגל ויולך ה' את הים : שנות י"ד

ילל כתב רבי אחי רבי משה ז"ל כי מקור מזה השרש / הרה
ללת / משפטו לללת בפלם לרדת / ולפגישת שלשה ז"ח ד'
למד"ן כאחת עם למ"ד השמויש נפלה האחת ובא כמו לתרת
שעקרו בחסרון הפ"א לתנת / ופירש הרה ללת הגיעה אל
הילדה וחבלי יולדה :

והפעל הכבד ביו"ד נחי מבלי תמורה הילל / היללת /
היללתי היקילו וכולי / וכן הצווי :

ינת (א) ויהיה כאלו כתוב צלח וי"ו : הילל

שער דקרוק הפעלים

הַיְלִיל אֵלּוּ הַיְלִיל וְכוּלֵי ' לֹא צָח כֵּן הַלוּוִי צְחִירָק כִּמּוֹ
זכריה י"א הַיְלִיל בְּרוּשׁ : שְׂצֹרְחֵי כִצֵּר פֶּעַם וּפְעָמִים

וְהָאֵיתָן אֵילִיל ' יֵילִיל ' וּבָאוּ ' בַּתְנוּעוֹת שְׁנֵי הַיּוֹדִיִּין ' לִבְ
יַעֲקֹב י"ו שֹׁמֵעַ ז' יֵילִיל מוֹאֵב לְמוֹאֵב כֹּלָה יֵילִיל ' וּכֵן כִּי יֵילִילוּ עַל

מִשְׁכָּבוֹתָם ' לְקָרִיאַת בֶּן אֲשֶׁר ' וּלְקָרִיאַת בֶּן נִפְתָּלִי הַיּוֹדִי פִּיא
יַעֲקֹב ס"ה הַפְעֵל נָחַד וַיּוֹד אֵיתָן בְּצִירֵי ' וּכֵן וּמִשְׁבַּר רוּחַ תֵּיִלִילוּ

בְּהִנָּעַת הַתֵּיִו בְּשׁוֹ"א וְהַיּוֹד בְּצִירֵי ' אֵלֶּה בָאוּ בַּתְנוּעוֹת יוֹד
פִּיא הַפְעֵל לִטְעַם שֶׁהָרֵאִיתָךְ בְּשֶׁרֶשׁ יֵטֵב וּכֵן בְּשֶׁרֶשׁ יִדַּע

חֲלוּ"ק ל"ח יַעֲקֹב י"ו וְגַבְדָּה מִמְרַחֵק יִדַּע ' וְרַבִּי יְהוּדָה כָּתַב ' לִכֵּן יֵילִיל מוֹאֵב
נָחַד הַיּוֹד הַשְּׁנִי וְהַצִּירֵי הָרֵאשׁוֹנָה ' וְרַבִּי יוֹנָדָה חָשִׁיב בְּמִלָּה

יֵילִשׁוּדָה יוֹדִיִּין כִּי חָשַׁב יוֹד נָחַד אַחֲרַי יוֹד הַשּׁוֹרֵשׁ הַמוֹנָעָה
בְּצִירֵי וְאָמַר כִּי הוּא פִּיא הַפְעֵל כַּפּוּל וְאֵין זֶה כִּי אֵין אַחֲרַי הַצִּירֵי

אוֹת נָחַד ' כִּי הַצִּירֵי אֲשֶׁר בְּיוֹד הַשּׁוֹרֵשׁ הוּא סִימָן לְהֵיא
יַעֲקֹב נ"ג הַפְעֵל הַנוֹפֵלֹת אֲשֶׁר ' בְּמוֹשְׁלוֹ יֵילִילוּ ' וּבְנִפּוּל הַהִ"א שְׁנֵי

הַצִּירֵי בְּיוֹד הַשּׁוֹרֵשׁ לְהוֹרוֹת עַל הִ"א הַנוֹפֵלֹת כִּי כֵן הַמְנוּ
כִּמּוֹ שִׁכְתָּבָנוּ בְּהִרְבָּה מִקּוֹמוֹת :

יִמֵּן ' הַיְמִיִּן ' הַיְמִנָּת וְכוּלֵי ' כִּמּוֹ מִן יֵטֵב וְיִלֵּל ' אִם הַשְּׂמֹא
רֵאשִׁית י"ב וְאֵימָנָה ' בְּשֶׁקֶל חֲמֵהָחֵי לְמָה לֹא הַצִּיחַ הַמְקוּ

רֵאשִׁית ל"ב יוֹאֲיִטִיבָה עִמָּךְ : לְהַיְמִיִּן וְלְהַשְּׂמִיל ס"ג י"ד :
ד"ה א' י"ו יִנַּח ' לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לַעֲשׂוֹקָם ' כֹּל בְּנִינוּ הוּא כְּדָרֵךְ שׂוֹא

זְכָרִים ה' חֲסָרֵי יוֹד יֵצֵב יֵצֵק ' וּמִלַּת וְהַנִּיחָה שֵׁם עַל מַכּוֹנָתָהּ
מִזְכָּרָת מִן הַנִּיחָה וְהַנִּיחָה :

יִנַּק הַעֲתִידִים יִנַּק ' יִנְקוּ כוּלֵי ' אֵינַק ' יֵינַק ' רֵאשׁ פִּתְנוּיִב
חִיּוֹב ד' דְּזָרִים ל"ב יֵינַק ' כִּי שִׁפְעַת יָמִים יִנְקוּ ' וּכֵן הַפְעֵל הַיְנִיק ' הַיְנִיק

שְׁמוֹת ג' וְכוּלֵי ' הַעֲתִידִים הַיְנִיק ' וְהַיְנִיקֵהוּ לִי ' אֵינִיק יֵינִיק ' וְהַיְנִיק
לך ארת הילד :

יִסַּד הַעֲתִידִים יִסַּד ' יִסְדוּ וְכוּלֵי ' אֵיסַד ' יֵיסַד וְכוּלֵי :
יַעֲקֹב נ"ח וְהַמְקוּר יִסוּד ' וּבָאוֹת הַשְּׂמוֹשׁ וְלִיְסוּד אֲרִיעַ ' וּבֵא בְּדַגֵּשׁ

הַחֲלוּ

שער דקדוק הפעלים קה

החלו הערמות ליסוד' והיו'ד כתובה כמו שבא ג"כ נולדו ד"ה צ"ל"א ד"ה א"ג'
בדגש עם היו' כמו שכתבנו :

והפעול מן הכבד הנוסף מוסר מוסר הראשון רפה והוא יאעיה ד"ח
שם והשני דגוש והוא פעול' או יהיה הראשון
פעול' והשני דהגוש שם ורש"י פירש הראשון כחח והשני
ונבלע הנח השוכן בדגש קמץ' ולפי דעתו שניהם שמות :
ואע"פ שנכתב כמו שהראיתך בדומים לו' ומשפטו על דרך
השלם מיסר בפלם משלך :

ס"ג ד'

יסר' על בשר אדם לא יסר' (א) והוא חסר הפועל' שמות ב'
פירושו לא יסר' הסך' או יהיה יסר' מן סוך' וסוך לא

סכת' שנמצא בענינו ברוב' ויהיה חיריק תחת שורק והוי"ו דניחל יו"כ
נומדת ביו"ד וכן וישם בארן' ושני הפנים נכונים בו :

ראשית ב'

יסר' העתידים יסר' יספו וכולי' איסר' יסר' וכולי' או
איסוף' ייסוף וכולי' והכבד העתידים הוססף או

הוסף' אוסוף או אוסף בצירי' ובא בפתח בהפסק' זכור
מלחמה אל תוסף' כמו ותאכל ותשבע ותותר' ונכתבה חיו"ב מ' רות ב'

אל"ף במקום ויו' במלת' לא תאספון דתת תבן לעם' וכן שמות ב'
ויאסף שאול לרא מפני דוד' אל תוסף' הנכון בו א' תוסף' ס"א י"ח חסלו ל'

חסלו ל'

כמו ויוסף שאול' ולהריץ המלה אל אשר לפניו אמרו כן'
וכן וישת' מן היין' על דעת רבי יונה כמו שכתבנו' וכתבנו ראשית ע'

ראשית ע'

גם כן שבר דבריו במלזת האלה' ובדומיהן :

יסר' יוסר לץ' :
העתידים יסר וכולי' איסר' ייסר וכולי' או איסור וכולי' :

חסלו ע'

ובא על דרך הסרי היו"ד' ויסרני מלכרת בדרך יאעיה פ'
העם הזה' וכן באותי ואפרם' ועל דרך זה נאמר העתידים הוסע י'

הוסע י'

אסור

יסר' (א) הענין הוא אם יהיה בפסועו יהיה יסר' פועל ולא מוכר מי הוא הפועל
אלא אם היו"ד מומדת צוי' ויהיה כאלו כתוב יוסר' והוא עתיד מצנין
הפעל או לא חסר מידו ונח בדרך הלשון :

שער דקרוק הפעלים

אָפּוּר ' יפּוּר בּדגש ' ויתכן לומר כי ויפּוּרני מן הדגוש ובא
צירי תחת פתח כי הראוי ויפּוּרני ' ובא בפעל הכבד ממנו

פּוּעו' האית"ן שלם איסידם כשמע לעדתם :

שמו"ד"א יעד העתידים ייד' איעד וכולי ' ואם לבנו ייעדנה

איוצ ט' והכבד הועיד ' אועיד ' ואם למשפט מי יועידני :

ישעיה ל"ג יעו' הנפעל ' ארת עם נועו :

ישעיה ס"א יעט ' מעיל צדקה יעטני ' העתידים יעט ' איעט :

חזקוק צ' ירחיה י"ו יעל הפעל הכבד ' מה הועיל פסל ' ואין בם מועיל

איוצ ל"ד מה אועיל מחטאתי :

ישעיה ח' סס יעף העתידים יעף ' איעף ' דא ייעף ' ובא ' ויעפו נערים

חזקוק צ' ביו"ד האית"ן לבד ' וכן ולאמים כדי ריק יעפו ' והפעול

דניאל ט' מן הכבד בעינין אחר מועף ביעף ' ונאמר הבנין ממנו הועף

אויעף ' או העיף ' אעף ' ואפשר להיות מועף משורש עוף

והוא הנכון :

יעץ העתידים יעץ ' איעץ וכולי ' ובא צווי הרבים ממנו

ישעיה ח' אופטיו"ט

בחסרון יו"ד ובשורק עוצו עצה ותופר ' עצו ודברו

שמות י"ח רות צ' והשורק תחת חולם ' כמו ישפוטו הם ' לא תעבורי מזה

נחום צ' ומשפטו בתשלומו יעוצו בפלם עמדו עמודו ' אשר הוא

בחולם מפני העמדת הטרחא ' ואלה הארבעה אשר הם

בשורק אינם בהעמדה ' כי תעבורי אעיפ שהוא בהעמדה

הטרחא הוא כרי"ש :

חזקוק צ' חלים ד"ו יפח ' ויפח לקץ ' ויפח חמם ' תואר ' ואפשר שיאמר ממנו

בנין הקל כלו' והעתידים יפח ' איפח וכולי ' וההתפעל

ירחיה ד'

תתיפח תפרש כפיה :

חזקא ד"ח דברי"ג יפע ' וחללו יפעתה ' שם הפעל ' והפעל הכבד הופיע

מהר פארן ' אופיע יופיע וכולי :

יצב בא השורש הזה על דרך הסרי יו"ד ' הפעל הכבד

הציב ' הציבת ' הציבתו וכולי ' וכן הנפעל נציב

נצבת

שער דקרוק הפעלים קו

נצבת וכולי' ובאה מלה אחרת בזה השרש קשה מעט בבנין
 התפעל ממנו והיא ותתצב אחותו' ודע כי נחי הפ"א לא אחות נ'
 תמצא נחותם בפעל הדגוש ובהתפעל מפני דגש ע"ן הפעל
 שלא יתכן דגש חזק באות אם לא תקדמנה אות אחרת מונעת
 באחד המלכים' וכשרצו לחסר היו"ד מן ותתצב שהיה
 משפטו ותתצב הקדימו הנח שהיא מקום היו"ד בין שני
 התו"ן ודגש הצד"י לא היה מורה על היו"ד כי הוא להוראת
 הבנין' וגם נח לא יתכן בין הת"ו והצד"י מפני דגש הצד"י
 לכן הקדימו הנח ושניהם קיימים הנח ודגש הבנין'
 והנה משקל ותתצב ותתפעל :

יצג יצע *חסרי היו"ד : וזה דוקא פשה ע"ן הפעל לד"ו

יצק' צקון לחש' חסר פ"א כמו שנארתו כנר : יסעיה ד"ו

הפעל וכן והיום רד מאוד' שמשפטו ירר' כן משפטו סופטים י"ט

יצקו' והגון נוספת כנו"ן' לא ידעון אבותיך' אורכי יונה דברים ח'

ברחב בשם רבי יצחק בן זכן כתב ר"ע אל רש"י פירש
 גיקטילא כי הוא מנחי העי"ן לקון ספך עשה ממנו סס דבר :

אבל לפי ענינו יותר הוא טוב להיות מנחי הפ"א ויתכן להיות
 שנים שרשים והענין אחד ויהיה משרש צוק כמו ינק נוק'

וזולתם כמו שכתבנו' ויהיה משורש צוק ג"כ' וצור יצוק חיוב ד"ט

עמדי פלגי שמן' ואכן יצוק נחושה' והעתגדים יצק או יצוק' חיוב ד"א וחוקא ד"ד

וגם יצוק בו מים' ובחסרון היו"ד צק לעם ויאכלו' צקו' צקי' מ"ז ד'

צקנה' והאית"ן איצק' ייצק' תיצק' ניצק בפתח' וממנו

ויצק דם המכה' ביו"ד האית"ן לבד' ובא מן יצק ויצק כמו מ"א ד"ג

יקץ ויקץ שלמה' וייקץ נח' או בחולם ויצק עליה שמן' לא מ"א ג' ראשית ט'

יצק עליה שמן' והיו"ד פ"א הפעל בהם נעלמרת מהמכתב' ודבר ח'

וכן ויצקו על העולה' ובא היו"ד הנוספת מועמדת בגע"א מ"א ו"ח

להורות יו"ד השורש הנעלמרת מהמכתב כמו שכתב רבי

יהודה או יהיה צווי' ובא מועמר כמו משכו' וכן כתב רבי יונה' אחות י"ט

ובאו

שער דקדוק הפעלים קו

היוד פ"א הפעל כמו ויזקו על העולה :

ו"ח י"ח

יקר העתידים איקר' ייקר' וייקר שמו מאוד' תיקר נ"א

ס"ח י"ס ח"כ ח'

נפשי' או בהעלמת היוד כשאר נחי הפ"א אקר' יקר'

תקר' יקר' ויקר פריון נפשם' יוד השורש נעלמת מהמכתב חלים ח"ט

כמנהג נחי הפ"א אשר על זה הדרך' וייקר דמכ בעיניו' חלים ע"ג

נכתבה בו יוד השורש כמו שנכתבה באילכה שולל וערום' חוכה ח'

כמו שכתבנו' והפעל הכבד הוקיר' הוקרת' הצווי הוקיר

או הוקר' ובא בפתח הוקר רגלך' כי הרי"ש נכונה קריאתה חשלי ד"ה

עם הפתח אשר לפניו כמו ויקר שזכרנו' לא יצר צעדך' חשלי ד'

שהיה על המנהג בצירי כמו אישב י"ש א"ד י"ד' וחכיריהם

רבים על זה הדרך' וכן בנחי העי"ן הוצר הפר בפתח מפני

הרי"ש :

איתן אוקיר' יוקיר וכולי' אוקיר אנוש מפז :

י"ג ע"ה י"ג

יקש' יקשתי לך' בפלם יכלתי' קטנתי' העתידים יקש

ירמיה נ' ראשית ל'
ס"ס ל"ב

וכולי' איקש ייקש וכולי' :

ירד' והיום רד מאוד' פתח וחסר פ"א הפעל' ומשפטו סופטים י"ח

ירד ואין המנהג הזה כשאר נחי פ"א לגרוע פ"א הפעל

כזה עוברים וגם כזה השורש לא מצאנו כי אם בזאת המלה

ואלו היה קמץ היינו אומרים שהוא מנחי העי"ן כמו' עוד

רד עם א' שהוא קמץ והוא מנחי העי"ן מענין' והיה כאשר הוא ע"ה

תריד' לשון ממשלה' כן אם היה זה קמץ היינו אומרים ראשית ד"ו

שהוא מנחי העי"ן ויהיה ירד ורוד בענין אחד' העתידים

ירד' רדו' רדי' רדנה' ארד' ירד וכולי' :

ירט' העתידים ירט' אירט וכולי' או ארט' ירט' ובאזעל

ירי רשעים ירטני' שלא בהעמדת היוד כי באעל דרך חנוכ' י"ו

הנבלעים פ"א הפעלים בדגש כמו יצרהו' ויפרני ולולי י"ג ע"ה

הרי"ש היד דגוש' או יהיד' משקל' ירטני יראני ויהיד'

שרשו רטרה' :

ירט

שער דקדוק הפעלים

ופע'ט"ו דברי'ט"ו ירע' נפשו ירעה לו' העתידים רע' רעו' ארע ירע' ורע'
 נחמיה ב' ירע לבבך' מדוע לא ירעו פני' :
 נודרי י"ג ירק' ואביה ירק ירק בפניה' העתידים אירק' יירק' :
 ירש העתידים ירש ירשו' ובתוספת היא' ים ודרוש'
 דברים ל"ג דברי'א' ירשה' ובחסרון בצירי' עלה רש' או בפתח' הח'
 עס ב' רש' אלא שנקמץ מפני הזקף' רשו' רשי' רשנה' נא'
 דברים א' ורשו את הארץ' אירש יירש וכולי' ובחסרון פ"א הפעל'
 ראשון ד"ג עובדי'א' וירש זרעך' ירשו את ערי הנגב' וירשו את שמרון' ויבאו'
 ירמיה ל"ב וירשו אותה' והם על פי המסורת ארבעה חסרים' והפעל'
 הכבד הוריש' הורשת וכולי' אוריש' יוריש וכולי' :
 באשים ד"ו ישב' העתידים והצווי שב' ובתוספת היא קום נא שב'
 ירמיה י"ג שבי' שבנו' ובהפסק' השפילו שבנו' שבי' שבנו'
 ירמיה ח"ג אשב' ישב וכולי' אם שוב תשבנו בארץ הזאת' אמר ה'
 יהודה כי גהפך פ"א הפעל לעי"ן הפעל כי יהיה משפט'
 ישוב' והנכון כי הוא כמשפטו והו"ו הכתובה כשוב היא'
 דברים ב' אמות ב' המשך כו"ו שמור זכור' ויור פ"א הפעל נגרעת ואע"פ שא'
 חוב מ"ג המנהג כן במקור' הנה מצאנו' ירעתי כי כל תוכל' שהו'
 זכריה יו"ד מקור כמו יכול' ומלת והושבותים כי רחמתי' הורכבו'
 מן והושבותים מן ישב ומן והושבותים מן שוב' ושני הענייני'
 ע"ג ו"ט גכונים בו לפיכך הורכב בהם' ומלת בשיבתו במחניים'
 ע"ג ט"ו אפרשנה בשורש שוב' וכן' אם ישב ישיבני ה'
 מיכה ו' ישח על דעת רבי יונה שכתב כי מן השורש הזה וישח'
 ישעיה ג"א בקרבך' וכן שחי ונעבורה' נאמר העתידים שח'
 מיכה ו' שחו' שחי' שחנה' אישח' ישח וכולי' וישחך שם'
 חלום פ"ה בפלם וישעך תחן לי' גם ישלומך שהוא משרש שחנה'
 שנכתבנו במקומו בעזרת האל' :
 יחזקאל ו' שם' והבמות תישמנה' ובבנין הפעיל בהכלע פ"א הפעל'
 חזק' ד"ג א ירמי'ח"ט בדגש' ונשים עד נפח' אם לא נשים עליהם נויהם' :

ישם

שער דקרוק הפעלים קח

ויישם בארון אמרו
שישרשו ישם בפלם וייצק
דם מן יצק והנכון מה
דומש אמרו בו עוד כי דחירק
כי יוחר נכון מה שפירש רש"י כי ראשית נ'
הוא משרש שמש ויהיה החירק מ"ח ד"ג
במקום לירי על משקל כו
תתם :

החתחת שורק ומשפטו וישם וכן על בשר אדם לא ייסק : שמוס ל'
באישן המקור ישון ובאות השמוש איננו מניח לו לישון קבלת ה'
העתידים ישן ישנו ישני ישננה אישן יישן
בו תישן וכולי כי לא ישנו אם לא ירעו נעלמה יויד פיא חסלו ד'
הפעל מהמכתב ויוד איתן מועמד בגעיא להורות עליה :

ישע הנפעל עם נושע בה ישראל נושע בה תשוערת דברי ל"ג יסעי' וס'
עולמים שניהם פתח אין המלך נושע ברוב חיל תלים ל"ג
קמץ והפעל הכבד הושיע הושיעו וכולי העתידים
הושיע או הושיע או הושיע או הושיע יושע וישע חיוכ ה'
מחרב מפיהם :

ישר לאשר ישר בעיני המקור ישור העתידים ישר ירמיה ד"ו
אישר יישר וכולי ובא היויד נבלע בדגש במלת

וישרנה הפרות ובלא הבליעה ויגידו לשאול וישר הדבר ש"א ו' ש"א י"ג
בעיניו ביויד האיתן לבד ויישרם למטה מערבה משפטו ד"ה ב' ד'
וישרם בהנעת שני היוידין כנוח הפ"א הפעל הוטלה תנועתה
על יויד האיתן והפעל הכבד בזה השרש בהראות היויד
בקריאה הישר לפני דרכך יישירו נגדך : תלים ה' חסלו ד'

על דעת רבי יהודה נאמר הפעל הקל ממנו יתר יתרת
וכולי העתידים יתר יתרו איתר ייתר והנמצא

ממנו שם התואר בשקל פועל ויותר מהנדה בני הזהר קבלת י"ג
יתר לראי השמש ויתכן שהם שם הפעל ואע"פ שרוב ס"ו

השמות (א) במשקל הזה מלעיל באו אלו מלרע ומשקל
יתר מרעהו צדיק ושם הפעל יתר שאת ומשקל אחר חסלו י"ג ראשו מ"ט

יה יתרון לאדם ומשקל אחר ומותר האדם ויש בו פעל קבלת א' קבלת ג'
יתר (א) כ"ל שחאו מלעיל ונכסגול עין הכפל הנבר

שער דקרוק הפעלים

הלוי ע"ט ראשי מ"ט הכבד הותר בני תמותה / וכן אל תותר / או יהיה אל תותר
 כושלא נזכר פועלו ממנו וההולם מקום השורק / ויש בשורק
 הזה גם כן ענין אחר תאמר ממנו לדעת רבי יהודה יתר יתרו
 שמו"י יואל ח' ושמ הפעל ממנו יתר הפליטה / יתר הגזם / יתר השמן
 ויקרא י"ד ש"ח ט"ו מ"ז ו' והתואר / ואת היתר החרמנו / והנפעל / לא יותר דבר
 שמו"י והכבד הותר הכרד / אותיר / יותר וכולי :

והפעלים שפאיה"ס יו"ד ולמדיה"ס ה"ח נזכרים שער צפני ענין
 עם נחי הקלוות אחר נחי הלמ"ד בעזרת פאל :

הפעלים שפאיהם יור ולמריהם אקף נחה :

יצא יצאת יצאתי / ובא חסר אלה וערום יצתי מבטן אמו
 יצאו יצאתם יצאנו יצאה יצאת יצאתן
 הבינונים יוצא יוצאים יוצאה או יוצאת יוצאות
 כשגגה שיוצא משפטו שיוצאה ולהקל עי
 האלה נפלה הה"א והוטלה תנועת האל"ף על הצר"י להווח
 צרוס נ"ח עליה / היוצרת מבין רגליה / חסר האל"ף מהכתובה
 במקור יצוא או יצאת :

העתידים יצא ובתוספת פי ילח כשיחונר אל הפעל
 ה"א יצאה ובהפסק יצאת כשחינו מחונר :

שופטים ט' רבה צבאיך וצאה יצאו ובהפסק ומלאה את החצרות
 יחוקא ט' ושעו"מ"ט חללים יצאו לאמר לאסורים יצאו יצאי יצאנה או יצאנה
 סיר ג' בהעלם האל"ף / ובא יצאנה וראנה ע"י הפעל בשו"א שר
 ש"ז ג' כמנהג / ובא כן (א) לזוג המלות כמו שבא גם כן את מוצא

ואת
 העחידים (א) ר"ל להיות דומה למלח ראנה שהוא מנחי למ"ד ה"ח והרי"ט פ'
 הפעל לכך נקודה צשו"ח ואלו היה לחנה צח צלמנת היה
 צו פ"ח הפעל צשו"ח והיה צח יצאנה ונחסרון יו"ד נשאר יצאנה רק בעצור הדמיון
 צח שלא כמנהג / וכן מוצאך הוא מגזרת נחי עי"ן והיה ראוי מבווא
 ונח כאן שלא כמנהג בעצור מלח מונאך שהוא מנחי פ"ח יו"ד :

שער דקדוק הפעלים קט

ואת מובאָה לזווג המלות / אבל להפריש מעט ביניהם שהם
שנים שרשים אליהם צאָנה בסגול ואלף ראָנה בצירי /
אצא / יצא / תצא / נצא כלו בצירי / וכן כשיבוא מלעיל

גם כן הצדיק בצירי ויצא נח / יצאו / תצאו / תצאי / ראשית ח'
תצאנה בנח הא"ף שלא ידפה לנחי הלמיד / ובא הצווי בפעל

הכבר מזה בהראות היו"ד היצא אתך : ראשית ח'

ירא העוברים לגזרת פעל / ירא / יראת / יראתי / יראו /

יראתם / חרב יראתם / ובא לגזרת פעל / למען יראתם יתוקא י"ח יהוש' ד'

אתה' אלקיכם כל הימים / בקמץ / יראנו / כי לא יראנו את הושע י'

ה' / יראה ואם בהפסק / כי יראה / יראת / יראתן :

הכינונים ירא / יראים / יראה / יראות / והוא כמשקל תואר

ואין בו פעול כי אם הנפעל לפי שהוא פועל עומד /

והנפעל הוא מי שתבוא היראה ממנו :

המקור ירוא / ובאותיות בוכלים בירוא / וירוא / כירוא /

לירוא מירוא / בנוח הידיד / ונעלמה גם מהמכתב

ונשארה ראיתך בנחורת הצירי בלמיד השמוש לרא מפני ש"ח ו"ח

דוד :

העתידים ירא / יראו / ואמרו הצווי לרבים בהעלם האליף

שלא להתחלף עם יראו מן ראה / ואמרו / אך

יראו אתה' / יראי / יראנה או יראנה בהעלם האליף : ש"ח ו"ח

איתן אירא / יירא / וירא שאול מלפני דוד / ביו"ד איתן ש"ח ו"ח

לבד / וכן ויראו מפני פלשתיים / למען יראוהו כל ש"ח ו"ח ח"ח

הימים / וחביריהם / והמה ידועים עפ"י המסורת / תירא

תירא / ייראו / תיראו / תירא / תיראי / תיראנה / ותיראן שמו"ח

הכילרות / בניין הנקבות לבר וכבר כתבנו הדומים לו /

וצריך להמשיך האותיות הנוספות ביראו תיראו להורות

על היו"ד פ"א הפעל / תהיה כתובה או לא כתובה צריך

להורות עליה בקריאה / והנקבות לא נאמר בהראות האליף

שער דקרוק הפעלים

תִּירָאָנָה ' לפי שאין למיך הפעל הזה בנקכות במלת תפעל
 יחזקאל י"ו נעה בתנועה ואעפ"י שמצאנוה במקומות נעה כמו ותגבר
 הלויס ת"ה מיכה ב' תבואָנָה ' תְּהִימָנָה ' תִּסְבִּינָה ברוב לא נמצא כן שלא להחל
 ראשית ל"ו) עם תראנה מן ראה בקריאה (ב) ואע"פ שתמשך התי"ו
 הפרש אם לא תנוח האליף :

הנפעל נוֹרָא ' נוֹרְאָת ' נוֹרְאָתִי ' נוֹרְאוּ ' נוֹרְאָתֶם ' נוֹרְאוּ
 נוֹרְאָה ' נוֹרְאָת ' נוֹרְאָתֶן :
 הבינונים נוֹרָא ' נוֹרְאִים ' נוֹרְאָה ' נוֹרְאוֹת :
 העתידים הוֹרָא ' הוֹרְאוּ ' הוֹרְאִי ' הוֹרְאָנָה :
 איתן אֹרְא ' יוֹרְא ' תוֹרְא ' נוֹרְא ' יוֹרְאוּ ' תוֹרְאוּ ' תוֹרְאוּ
 תוֹרְאִי ' תוֹרְאָנָה :

ואנה הפעלים שעניניהם יור או נחה :

הפעלים שעניניהם יור או נחה נמלא פעל מנחי עי"ן יור
 וי"ו נחה תנוח בקל רק ואויצתי כאשר מצאך המוח
 ובנפעל ובהפעיל ובהפעל ' גם הוא צסוף הענין מה שנתן
 קיים היו"ד במקום וי"ו עי"ן
 אבל בפעל הדגוש (א) הפעל :
 ובפועל הדבק בו יבואו בשלמים בהראות עי"ן הפעל כו
 שיראה בו הדגש ' ובפועל המרובע ובהתפעל תכפל הלמיד
 והיה זה כירא יכולנו לומר אותם בהסתר ' כי אם נאמר קוב
 ראשי"מ"ד ש"א י"ד ידמה לבנין הקל הבא לגזרת פְּעוּל ' הבקר אור ' אורו עי"ן
 מדבר ד"ד מה טובו אהליך ' ושלם לא אמרו אותו בהראות עי"ן הפעל
 כי :

(ב) ו"ל כי אע"פ שיש צלחו הכי חילוק צין שני השרשים האלה כי אחת שהוח מחו
 פ"א יו"ד צאה התי"ו צחנועה גדולה מושכת עמה יו"ד השורש תִּירָאָנָה - נאוח
 שהשורש מנחי למ"ד ה"א צאה התי"ו צחנועה קטנה ונח נראה
 תִּירָאָנָה ' מ"מ נוכל לטעות בהם אלו לא שמו ג"כ ההבדל הנ"ל צניהם :
 הפעלים (א) ו"ל הפקד והפקד :

שער דקרוק הפעלים קי

כי כן דרכם להסתיר האותיות האלה כמו שזכרנו בשער
 'לכן כפלו עיין הפעל להורות כי עיין הפעל נחה.'
 'ואמרו כונן' התכונן 'ועוד כפלו בדרך אחרת שאבדו עיין
 הפעל אפילו מהנשימה וכפלו הפיא והלמיד כמו מן חיר
 חלהלה 'ותתחלהל הנלכה' וכן טיל ויטילו את הכלים'
 'ואמרו מטלטה טלטה גבר' ומן עור ערער תתערער' ומן
 פור התפוררה 'ויפרפרני' ומן פויץ 'פצו בעם אמרו ויפצפצני'
 ופעמים כפלו הלמיד בבנין שלא נזכר פועלו מן הרגוש ולא
 רצו להראות העיין כמנהגם כל זה הענין יכה מכורס צספר
 להסתירה ואמרו 'באין הנחור במחמר ה' ואין באן מקום
 רהומות חוללתי לפני' להאריך : מחלי ח'
 גבעות חוללתי 'הרפאים חוללו' עמודי שמים ירופפו 'חייב ד"ו חס
 ביום הבראך כוננו' וכן כתב א"א ז"ל 'שמש זרחה ונודד' 'יחזקא ד"ח גפום ג'
 פועל שלא נזכר פועלו מנחי העיין והוא פתח במקצת ספרים
 ובמקצתם קמץ והמסרה פליגין ביה' וכההפעל גם כן נהגו בו
 זה המנהג כי התפעל עינו דגושה' ופעמים תראה כמו
 הצטידנו 'ויצטידו' ובדברי רז"ל ניתקיים מתגייר' וכרוב יסוע ט'
 הפעלים לא הראו היו"ד כמנהגם להסתיר היא ואחיותיה'
 וכפלו למיד הפעל כמו שעשו בפועל מרובע כי התפעל דבק
 במרובע ונחצב ממנו כמו מן קומים התקומים' וכן מן כונן
 התכונן' וכן כלם' ויש פעלים שהעיין שלהם ויו שלא תנוח
 אבל הם בשלמים בכל דרכיהם' כי גוע אהרן' הן גוענו 'מזכר ד"ח חס י"ו
 עני אני וגוע מנוער' אגוע ועיין לא תראני' ויש שלא נמצא חלים ע"ח חייב י'
 ממנו כי אם פעל הרגוש' ונראית בו העיין כמשפט' ישועו חלים י"ח
 ואין מושיע' שועתי אליך' וכן שם הפעל הקל' לרוחתי חלים ל'
 שועתי' וכן שהעיין שלו יויד ואיבתי את איביך' אך בשם איכה ג' שמוח ד"ג
 הפעל געלם ואיבה אשית' איבת עולם' ואשר למיד ראשי ג' יחזקא ד"ח
 הפעל נחה לא תנוח העיין לעולם אע"פ שהיא ויו כמו

ישעי ד"ח חס חספר ד'
 יונה ח'
 ישעי ד"ח חס ירמי צ"ח
 ישעי ד"ח חס חייב י"ו
 ח"ח י"ו חייב י"ו

שער דקרוק הפעלים

אָוֶה דוֹה דוֹה :

דקל הונח בעוברים כן

קם

כּוּשַׁע י'

הכתובה במלת וקאם שאון' והיא נחה שהיא מומד
 חפז ט' שס פיו"ד עי"ן הפעל לקים את ימי הפורים' קימו וקבלו היהודים
 וכן רם' רמף' רמתי' רמו' רמתם' רמנו' רמדה' רם
 רמתן' הנח שאחרי הקמץ ברמה היא האל"ף הנראית במל
 זכריה י"ג וראמה וישבה תחתיה' והיא נעה וקמת' קמתי' קמ
 נקודים בפתח' והטעם שנקודים פתח אע"פ שעיקרם להו
 קמץ' כמו פ"א פּעֵלָת' פּעֵלָתִי' נאמר כי בנפול מהם עי
 הפעל שהוא בפתח נשארה תנועתה על פ"א הפעל והתנו
 מורה על הנופל' כי שרש קמתי קימתי' ואם תאמר קם ל
 נקמץ והלא עי"ן הפעל הנופל ממנו פתח שעיקרו קים' ובנ
 ממנו עי"ן הפעל היה הדין להשאר תנועתה בפ"א הפע
 להורות על הנופל (א) נאמר כי אחרי שעיני"ם אותיות א
 ואותיות או"י דרכם לבוא זו תמורת זו' כשנאמר קם' כ
 כּוּשַׁע י' אלף נחה ביניהם והיא עי"ן הפעל והעד הנאמן וקאם ש
 (ב) הנה במלת וקאם אותיות השרש שלשתן ועי"ן הפעל

נחה

קם (א) ר"ל זקזשייתו זעזור שהקדים שמשום כך זאה פתח זקמת קמתי ק
 להורות על פעי"ן שנחסרה ח"כ במלת קם היה ראוי להיות פתח ק
 במקום ק"ם להורות על חסרון עי"ן הפעל' ועל זה חירץ שאין לריכז להוראה
 הזאת שהרי הקמץ מושכת אל"ף שהיא עי"ן הפעל עלמה (מומרת ציו"ד) ו
 הרי היא כאלו בחוזה ממש ועל זה הקשה שא"ב ינקד גם קמת קמתי פו' זקמץ ויה
 ג"כ העי"ן כאלו היא בחוזה והירץ שסס זאה נחה אחר הקו"ף כי המ"ם זשו
 נח ולא יחכז נח נראה להיות אחר תנועה גדולה ואע"פ שזנחי העי"ן זאה הנגי
 מלעיל זא"כ שפיר אפשר להיות נח נראה אחר תנועה גדולה מ"מ זעזור שפע
 זאה הנגינה מלרע והוא זקמתם וקמתן וזהו אי אפשר להיות הפ"א הפעל זחמ
 גדולה לכן נקדו גם חלקי העזר האחרים פ"א הפעל זפתח למען ישנו כל החלק
 (אשר למדיהם נח נראה) זה לזה' זה כוונת המחבר דרך כלל ועתה אפרש דבריו
 פרט: (ב) ר"ל שא"כ שז אין לריך לפימן הוראת עי"ן הפעל:

שער דקרוק הפעלים קיא

נחה כמנהגה והקוף קמץ וכן המשפט בקמה וקמו לפי שהנח
 בהם אבל בקמת וקמתי וקמנו לא יתכן בהם כי אין אחריהם
 מלך כי אם שו"א ואע"פ שקריאתה (ג) בהעמדה (ד) פעמים
 תשפל קריאתם כמו שיתבאר (ה) אבל קמנו לא תשפל
 קריאתה כמו פעלנו בשלמים כמו שבארנו (ו) אע"פ שאחר
 הקוף נח נראה שהוא השו"א לפיכך הקוף פתח ויעוד על
 הטעם שכתבנו שמורה על האות הנופלת ואתה דע לך *
 וקם רם שב לעולם קמוץ ואני נתתי זהם סנה אחרת
 מנחי העי"ן ומפעלי הכפל : בספר הצחור :

בפתח זולתי נעטים נמצאו בנחי העי"ן בפתח ' כי מי בז ליום זכריה ד'
 קטנות ' פח מראות עיניהם ' ומפעלי הכפל מצאנו אחד ישעיה ו"ד
 בקמץ ' וקך אחיך עמד ' כמו שאנו עתידים לבאר ' וכשנוסף ויקרא ד"ה
 ויו החבור על קמת קמתי ' ויורה על העתיד (ז) יפול הנח
 ותשוב המלה מלרע כמו ושבת עדה אלקיך ' וקמת ועלית ' דברי'ל' סופטים ז'
 ושבת בשלום ' וגלתי בירושלם ' וששתי בעמי ' ומשתי ראשיה ד"ח ישעיה
 את עון הארץ היא ' ובא בלא ויו מלרע שתי עונותינו תלים ל'
 לנגדך ' והוא שלא כמנהג אולי בא כן מפני הדגש ורא היה
 מלעיל עם הדגש כמו ומתה ממותי חלל ' פן תדבקני הרעה יחזקאל ד"ח
 ומתי ' כי יש בהם הפסק או העמדת טעם לפיכך הם מלעיל ' ראשיה י"ט
 ושתי הוא (ח) בשופר הולך שאינו טעם מעמיד והוא שאם
 היה מלעיל עם השופר (ט) היה חטוף על מלרע עונותינו

והיתה

(ג) ר"ל שזאה נגינה צפ"א הפעל ויתכן שפיר להיות נח נראה אחר ח"ג :
 (ד) ר"ל שפעמים חיה הנגינה מלרע כמו שזארחי לעיל : (ה) וה"ה קמת
 וקמתי : (ו) ר"ל אע"פ שאחר הקו"ף נח נראה ואם יהיה בקמץ צלח נגינה יהיה
 נגד מנהגי הלשון לכן צאה צפתח : (ז) כי כל נגינה מושכת נח נסחר בעצור המשכחה :
 (ח) ר"ל טעם מונח : (ט) ר"ל כי חלו היה מלעיל היה עיקר ההמשכה צשי"ן
 והתי"ו הדגושה היה נקרא צחטוכות ומהירות אל המלה שאחריו צחוכן שלא היה
 נקראים שני חווי"ן (מכח הדגש כראוי) אחת לעין הפעל ואחת ללמד הפעל והיה
 נחלקת העי"ן הכפל שלא תצטא כראוי :

שער דקרוק הפעדים

והיתה דחוקה העיין " ובקמתם וקמתן (י) נפל הנח להקל
 מפני רוב תנועתם בין עם ויו ובין בלא ויו לעולם מלדע והנה
 מדבר ל"ג דברי"א ח קמותם וסרתם מן הדרך " ורא שבתם עדי " ובא בחידו
 עמוס ד' מלאכיג' דברי"א ח מקום הפתח " ויצאתם ופשתם " והוא כמו וירשתם אותה
 כי בתשלומן ופישתם וקמו ושבו מלעיל מנחי העיין להולו
 נחבין הקוף והמים לתשלום עיין הפעל " ומנחי הלמן
 ראשית ח' מלרע " ונמצא מעטים מנחי עיין מלרע " כי שמו אותי בבור
 מדבר ד' בוש"א ח מדבר ו' ושמו בדיו " ושמו להם ראש אחד " ושמו את שמי " אשר
 מדבר ו"ג איכה ד' חלוי' ל"ד נחום ג' תרו אותה " צדו צעדינו " כפירים רשו ורעבו " נמו רעיד
 חלום ע"ו ויקר ד"ו נמו שנתם " ונסו מנסת חרב " פקן פלילה " ופרו הצפרדעים
 ישעי' ד"א שמו' ח' חלום ק"ל איכה ד' ולא רמו עיני " נעו עזרים " נעו מעגלותיה " ונעו מים עו
 חשלו' ה' עמוס ח' ים " ונעו אלילי מצרים מפניו " ולא רבו עליה " ורצו לפו
 ישעי' ו"ט ראשי ד"ו ש"א ח' עזבתי " אם גנבים באו לך " ותוכן אלו הפעלים בתשלום
 קים קימת " וכן דים דימת " גיל גילת " וכן כלם " ובא
 ראשית ח' ד' העוברים באלה הנחים פעמים לגזרת פעול " הבקר אור
 ש"א ח' ד' מדבר ד' ד' ראו נא כי אורו עיני " מה טמו אהליך " לבלתי באו הכלים
 ירמיה ד"ו ס' ט' יחזקאל ו"ו הנותרים " בשנו מאוד " למען תזכרי ובשת " בשה וחפרה
 ירמיה ט"ו ישעי' ד' בלם מלעיל " ובא מלרע ובשה החמה " ותאמר אור " אורת
 אורתי " טוב " טובת " טובתי " בוש " בושתי " משפטם
 ראשית ח' ה' אור " טיוב " ביוש " בשקל " ולא יכול יוסף " וכן לגזרת
 ש"ג ח' פ' פעל בצירי " כי מת הילד " משפטו מית " וכן מתה " נתו
 ח' ג' ו' ראשית י"ט אבל שאר העוברים לא באו בצירי " ומתנו ומתי בדגש " וכן
 יאמר מתם מתן בדגש להבלעת התי"ו למ"ד הפעל " וכן
 הבינונים והם תואר ברוב לכן באו במשקל התואר הקמוץ
 חכם רשע כי משפט קם קים " קמים קמה קמות " בתשלומם
 קימים " קימה קימות " ובאו מהם בפתח שלא כמשפט " כל
 יחזקאל ד"א ראשי ח' עץ לח' מקל לבנה לח' לחים ויבשים " אבל הובשתי עץ לח'
 מדבר ו' יחזקאל י"ו

קמוץ

(י) ר"ל שצאה בהם הנוגינה מלרע להקל על הקריאה נעצור שיש צו תנועת כוונה

שער דקדוק הפעלים קיב

קמוץ בוקף ' מפיקים מִנֵּן אלֵּן ' סר וזעף ' שניהם פתוחים הלויס קמ"ד מ"ח ד'
 והרבה מהן פתוחין והן ידועים על פי המסורת ועוד נזכר
 בשער השמות ' וקמה בנינונים טעמה מלרע ובעוברים
 טעמה מלעיל נחה ארם ' וסרה קנאת אפרים ' וכן רבים ישעיה ז' ע"א י"ח
 בעוברים טעמם מלעיל ' ובאו בעוברים טעמם מלרע מעטים '
 בזה לך לעגה לך ' ובאה הממשלה הראשונה ' ובאה חרב
 במצרים ' ושבה אל בית אביה בנעוריה ' ושבה לאתננה ' ויקר' ד"ג ישעיה ד"ג
 ורעה עינד ' ורעה לך זאת ' ונחה עליו רוחה ' וכן במשקל דברים ט"ו ע"ג י"ח
 ישעיה י"ח
 אחר לגזרת פעול :

הבינונים טוב טובים טובה טובות (א) תואר בפלס גדול
 קרוב כי משפטם טיוב טיובים ומזה המשקל

אתה גוהי ' אתה גוהי ' שן רועה ' וכן ' הולך ואור עד
 נכון היום ' מכף מלך ארם ומכף מלך ישראל הקומים עלי ' מ"ג י"ו

וכן באו בשורק כי השורק והחולס מתחלפים ' נחליץ חשים ' מדבר ל"ג
 גולה וסורה ' יסורי בארץ יכתבו ' סורי הגפן נכריה ' שכנה ירמיה ז'
 דומה נפשי ' כדמה בתוך הים ' ותבט עיני בשורי ' שובי חל"ל יחזקאל ד"ז
 מלחמה ' כמו שנמצא ג"כ תוארים בשלמים בשורק ' שרוע ויקרא ד"ג

וקלוט ' עצום ברוך ' השכונני באהלים ' שבעי שבועות שופטו' ח יחזקאל ד"ח
 להם ' והיו שבין פ"א הפעל ולמ"ד הפעל ' איננה עיין הפעל

אך היא ויו המשך כמו ועוד ידבר מזה צעחידים מזה
 שתהיה ג"כ בשלמים גדול

קרוב וכן בעוברים ולכן לא יכתבו הוויין ברוב המקומות
 (ב) וכן לגזרת פעל ' רק ' ער ' מת ' יין ' ינים ' ינה '

כנור

הבינונים (א) חלה ודומיהן נקראים פעלים לא עומדים ולא יולאים כי הם אינם
 פועלים שום דבר רק הענין המוזן מהם הוא מליחח המקרה בנושא
 מן הזמן מן הזמנים כמו טוב טובים ר"ל שנמלא צענין מן הענינים מקרה ההשבה וצענור
 המקרה הזה נחארהו בחוחר טוב וכן גדול קטן ודומיהם ולכן לא נמלא זהם הצינוני
 נשאר הפעלים רק שם החוחר לצד וכבר כתבתי מזה לעיל : (ב) ר"ל שגם שם
 היה ראוי בשלמות ד"ק ע"ד ע"מ פעל :

שער דקדוק הפעלים

נחמיה י"ג בנות' לן' מדוע אתם לנים נגד החומה' וכן הפעול
 מהפעלים היוצאים' שום' שומים' שומה' שומות' וכן
 בחולם' הלזט הלזט' הראשון שם (ג) והשני פעול והווי
 בהם אינם עיין הפעל כי אם ווי' המושך הכתובים בשלמים
 פעול זכור שמור' וכשנפלה עיין הפעל נשארה תנועתה
 על פ"א הפעל וכן לכלם כמו שזכרנו :

נחמיה ג' מדבר ד"ג
 ש"ב ו'
 חקתר ט' ישעיה ח'
 נחמיה ח"ד
 חיוז ט"ו
 חלום י"ח חלום ט'
 ש"ח ד'
 י"ח ח' י"ד
 ישעיה ד"ד

המקור בחולם' ושוב אלי' מות ישרים' עד יום מותה
 ונזח מאויביהם' צור תעודה' כי קום יקומו דבר
 עליכם לרעה' או בשורק' לא יאמין שוב מני חשך' ולא
 יכלו קום' על מות לבן' ובעת מותה' ועם הלמיד מאותיות
 השמוש רובם בשורק' לשוב לקום' ובתוספת היא כבוא
 רועה התרועעה' ומלת בבואה מלרע ורועה
 מלעיל :

העתירים כלם לגורת פעול והומר החולם בשורק כח
 המקומות שוב שובו שובי' ובחולם מול' אר
 בני ישראל' וכן צור תעודה' כי יתכן שהוא צור מנחי העי
 קומי ורשי' והרכות בחולם שבנה בנותי' אשוב' ישוב
 תשוב' נשוב' והוויין ווי' המשך ואינם עיין הפעל :

יבאע ה'
 ישעיה ח'
 מ"ח א'
 הו"א י"ג
 חלום כ"ח חלום ל"ח
 חלום כ"ח מדבר י'
 חלום קל"ג מדבר י'
 ד"ה כ' ו'
 חלוי ל"ה שופטי ד'
 ישעיה ח"ד
 ש"ב ט"ו

והצווי בתוספת היא שובה ישראל' באה אתי הביתה
 חוסה ה' על עמך' הושדה לעזרתי מלעיל' וכס
 באה מהם מלרע עורה הנבל וכנור' שובה ה' רבבות אלפי
 ישראל' קומה ה' למנוחתך' קומה ה' ויפוצו אויביך' קומה
 ה' אלקים לנוחך' וכל קומה דתהלים מלרע בר מן ח
 וקומה בעזרתי' סורה אדני סורה אלי אל תירא' שובה
 כי גאלתיך' ואמר הנני כי' הרואה אתה שבה חשי
 בשלום' מלעיל' ואנחנו לא מצאנוהו כן בספרים המדויקים
 וכן בספר אכלה ואכלה שובה מלרע' שובה ה' רבבות
 אלפי

(ג) והיה רחוי הלזט במלחפוס ובשלמות הליוט

שער דקרוק הפעלים קיג

אלפי ישראל ' שובה אלי כי גאלתיך ' שובה ה' את שביתינו ' יאעו"ה"ד חלו"ק"ו
 שובה ה' חלצה נפשי ' שובה ה' עד מתי ' שובי שובי מלעיל ' חלו"ו' סס ל' שיר'ו
 וכבר באו מלרע עורי עורי דבורה ' שובי נפשי למנוחייכי ' אופטו"ה' חלו"ק"ו
 עורי עורי לבשי עז ' עלי עילם צורי מדי ' ומבנין הפעיל יאעו"ה"ד סס ד"א
 גילי מאוד בת ציון מדרע ' וכחולם לגזרת פעול ' קומי אורי ' זכריה ט' יאעו"ה ט'
 היה בתשלומי אורי על משקל כתיים קומו עבורי ' יאעו"ה ד"ג

האיתן אקום ' יקום ' תקום ' נקום ' יקומו ' תקומו ' תקום

תקומי ' תקומנה ' או בחולם ותארנה עיניו ' ועריך ש"א י"ד

לא תשובנה ' או במשקל אחר תשבינה לקדמתכן ' תפוצנה יחוקא ל"ח סס י"ז

זכריה ח'

ערי מטוב (א) האותיות הנוספת בקמץ ' ופעם בצירי כמו

אבוש ' יבוש ' לא עתה יבוש יעקב ' אשר לא יבשו קרי ' יאעו"ה ד"ט יאעו"ח ט'

וכבר כתבנו ששרשם יבש ' והצירי שתחת אותיות הנוספת

יורה עליהם ' והוא הנכון ' והנח (ב) שבין אותיות הנוספת

ופ"א הפעל הוא תשרום ע"ן הפעל והוויין שבהם ווי המשך

בוז יפוט ישמור ' הכתובים פעמיס בוז ' ולא חסרו הוי

ביקום ישוב כמו שעשו בישמר ישפט ברוב המקומות לפי

שהמירו החולם בשורק להקל על הקריאה לרוב השתמשם

בהם והשורק אינו מבלי ויו כי אם על הרגש (ג) או על שוא

נח כמו שיתבאר ' אלא במקומות מעטים יבוא מבלי ויו

במקום שהיה מקומו ויו ' וכן באו ג"כ יקם ' ישב ' ישובו

יקמו חסרי ויו המשך במקומות ידועים ' על פי המסורת

וכן כשיבואו בחולם תחפר ויו המשך כמו וישב העפר ' ישב קהלת ו"ז יאעו"ה ו"ז

ואסך

האיתן (א) ר"ל אוחיות איח"ן (ב) חוזר על דבריו לעיל בענין נחי עי"ן וכלל

העולה מדברי המחבר בענין הזה הוא שלכן צאה קמץ באוחיות איח"ן

נחי העי"ן להחשיך עמה נח גסחר חמורת העי"ן שנחסרה בעתיד ואף שמלאנו

סנכחנה ו"ו צין כפ"א והלמ"ד אוחה הו"ו היא למשך כדרך המלאכוס המושכת ו"ו כי

גם בשלמים לולי שיכזר על הלשון בעצור רוב החנועות היחה גם שס ו"ו המשך

פאשר הוא מצטר והולך : (ג) שאז צאה קצוץ שאנו קורין שורק :

כט פג

שער דקרוק הפעלים

תלים ע"ד חזקה ח' אפך ' אל ישב דך נכלם ' תרם ידך ' לא ידן רוהי ' ותחס
 מהם ויו המשך כמו שתחסר בישפט ישמר ' וזו שדויה (ראשית ו')
 קיימת ביקומנו ישונו מה שאינה קיימת כן בישמרו ' ישפטו
 נאמר כי גם בישמרו ישפטו פעמים ויו המשך קיימת כשיבו
 בהם ספק ובהעמדה ופעמים בלא הפסק והעמדה כמו ישפטו
 הם ' אבל מה שחסרו אותה ברוב לרוב תנועות האותיות
 להקל מעליהם ' אבל ביקומנו ישונו אין בהם אותיות נעור
 כמו שיש בישמרו ישפטו ' הלא תראה הנח אשר בקב
 (ד) קמת ' קמו יקמנו ' נפל בקמתם לתנועת המ"ם יותר
 וכן בשלמים בנח שאיננו יש כאן טעות ורחוי לומר כן
 פקרי נהגו זה המנהג שומר ' אשר נקס קמו קמה נפל בקמו
 שפירתי וכו' לי ' הנח שבין קמתן צנוע' המ"ם והנון יותר
 השי"ן והמ"ם לא נפל כי אם בשמרתם לתנועת המ"ם יותר
 על חכיריו ' וראיה עוד כי הנח שאחרי הנוספת הוא תשלו
 אות השורש ' הכפולים שבא גם כן בהן זה הנח יחן ' יבן
 ולרבים יסבו ' ואע"פ שהרגש יספיק להוראות האות הנעודה
 אע"פ כן נשאר הנח כמו שהיה היחיד כי פעמים יפול הדגש
 כמו שאנו עתידים לבאר במקומו בעזרת האל ' והנה יקו
 ישונו כשתרבה תנועתם יסור הנח כמשפט שלא להרבות
 דברים ל"ג ח"א ח' בתנועות ' יקומון ' ישובון ' וכן לרבות כשיבוא במשך
 הלוי' ח"ה יחוקא י"ו אחר תבואאנה בהיכל מלך ' תשבינה לקדמתכן ' עור
 תפוצנה

(ר) חף צקמת קמנו חין צהם נח מבח הצנועה כי צאה פתח צפ"ח הפעל ח'
 צעזור שהנגינה מלעיל נמשכת הצנועה מכה הנגינה ונמשכת ממילא נח נסחר וס'
 היא כמו ח"ג חבל צקמתס קמתן שצאה הנגינה מלרע וא"כ נחסר סנח דוקא צאלו
 וחינוכי צ"ד למה שכתב הצחור צהג"ס וז"ל יש כאן טעות בו' פי לפי הנ"ל חין
 טעות ' ורחיב לדברי מה שכתב המחבר לעיל בדבור המתחיל קם וז"ל וכשנוסס
 ו"ו הצחור על קמת קמחי ויורה על העחיד יפול הנח בו' ועוד פתח צס וצקמת
 וקמתן נפל הנח להקל בו' הרול לפנינו שדרך המחבר לכנות הצנועה אשר שס מוח
 הנגינה צסס נח ' כאשר שגס היא מושגת נח נסחר :

שער וקדוק הפעלים קד

זכריות א' יסעיה י'
יחזקאל ד'
יסעיה נ"ד
חלים ל"ו סס ק"ח
ראשית ג'
חיים לטס חיו' ח"א

תמוצתה ערי' כעב תעופינה' תעוגגדה לעיניהם פירש
הנשים תעוגנה' והגבעות תמוטינה' וכן בכנויים אל'
תבואני רגל גאזה' יצודנה למרחפות' ישופה ראש' וחית
השדה תדושה' כי רגל תזורה' לא אכור בי יעורנו' ארוש
ידושנו' וחנה יקום משפטו בתשלומי יקיום כמו ישנוד יסעיה ק"ח
ישפט וכשהסתירו היויד כמנהג הטילו תנועתה על
הקוף והוסיפו נח בין היויד והקוף הנופל והנה תנועת
היויד ביקום שהוא קמץ בתנועות יקיום' אלא שביקום יותר
אותיות נראות בלשון אבל בתנועות וכנחיים הם שוים' כי
תנועת היויד ביקום שהיא קמץ כנגד תנועות יויד יקיום
ישמור שהוא חיריק והנח השוכן שבין היויד והקוף ביקום
כנגד קוף יקיום ושיין ישמר שהם גם פן נחות' אלא שזה נח
נפתר וזה נח נראה ותנועת פיהם פנסחר נקרא מ"ו הנחה
דקוף אשר ביקום כנגד עלי נקודה ונס נראה הוא פשוט
תנועת יויד יקיום ומים הנח שחתת הקו"ף והשי"ן :

ישמר' וטעם התמורה שהמירו ביקום ישוב החולם בשורק
ברוב בעבור שלא יתערב עם פעלי הכפל שהם בחולם
יסוב' יחן' יעו' או להקל הקריאה מרוב השתמשם בהם'
וכשנוספה ויו תוספת ענין על יקום ישוב היה בחולם
בהפסק' ושלשים שנה וינחת' הנוגע בארץ ותמוג' כי הלך ראשית ה' עמוס ט'
שמעי מירושלים נת וישב' וישם שק על בשרו ויצום' וירכב ח"א ז' ח"ז ד"א
על כרוב ויעף' וכן עם הטרחא כי הוא בהעמדה וימרת חלים י"ח מדבר ל"א
רוצח הוא' וכשהמלה בלא העמדה כלל תסור היו וישוב
לקמץ חטף שהוא במקום חולם בכל המקומות וישב לקמץ
חטף בעבור חשיפות המלה אשר אחריה כמו ויקם יעקב' ראשית ל"א
וישב אברהם וחולתם' כמו שישוב גיב בשלמים החולם סס ק"ח
בישמור ישפוט לקמץ חטף עם ויו התוספת' וכלא ויג
התוספת כשתחצוף המלה כמו יעברא אדני' אכתוב לך ראשית ל"א כותעת'

שער דקרוק הפעלים

רבי תורתו ' וכן באלה הנחי' בלא ויו התוספת אחר שהמלא
 מלעיל תשבנא נפש הילד ' ופעמים גם כן כהעמודה ' אל'
 דברים נ' ראשי' ק"ג תצר את מואב ' אלא שהצדי פתוחה ' ויקם שדה עפרון '
 וכשתודה פיא הפעל או למיד הפעל אורת גרונרת או רייש
 יכבד על הלשון לקמוץ פיא הפעל והשיבוהו פתח כמו ' והוא
 נרדם ויעף וימת ' ויעף העם מאור ' ויעף דוד ' אבל ויעף
 אלי אחד מן השרפים קמוץ להבדיל בינו ובין ויעף דוד ' שהם
 שני ענינים ' ויעט בהם ' ותחש על מרמה רגלי ' אבל ותחם
 עליך ' ותחם עיני עליהם ' תנועתם בקמץ ' ותנח התיבה '
 וינע לבבו ' ויסר אליה ' ויצר עליה ' אל תצר את מואב '
 וכלם קמוצים האותיות הנוספות כמו שהיו טרם החטפם '
 תנוע ' ינוע ' יסור ' תסור ' אבל ותחש על מרמה רגלי '
 פתח ' אולי הוא מנחי הלמד אע"פ שאין (ה) העיין מורה
 עליו יהיו שני שרשים בענין אחד כי רבים נמצאים כן כמו
 שכתבנו בשרש יבש ' ומנחי הלמד כלם האותיות הנוספות
 עד זו הדרך פתח ' ופעם אע"פ שהלמד רייש פיא הפעל
 בקמץ כמו ויגר אברהם ' אבל ביקומו ישובו תעמוד הויו
 במקומה ויקומו וישובו .

שופטים ד' ע"א י"ד
 ע"ג ד"א ישעיה ו'
 ע"א ד"ה
 חיוז ל"א ע"א ד"ד
 יחזקאל' ראשי ח'
 ושע' ו' שופטים ד'
 דניאל' דברים ז'
 חיוז ל"א

הנפעל ' נכון ' ויתכן שנאמר בו הסברא שאמרנו בעתיד
 הקל שיהיה הנח תשלום עיין הפעל והויו ויו
 אפחר ח' פס' ג' המשך ' ויבוא לגזרת פעול כמו ונחתום ' ונשלוח ספרים '
 אלא לפי שבא כל הבנין לעולם כן בחולם ולא נמלט אחד
 מהם לבא לגזרת פעל או פעל ' טוב הוא שנאמר כי הוויין
 בהם

(ה) יש כחן טעות ול"ל שאין הענין מורה עליו . וכוונת המחבר הוא שכפי הוראות
 הענין יפיה מנחי העיין שמורה על ענין מהירות או חשש כמו שפירשו המפרשים בזה
 הפסוק ותחש על חמה . ומלאנו לו דמיון מזה השורש מי יחוש חוץ ממני .
 (קהלח' ז') חזל השרשים שמלאנו בנחי הלמ"ד הורחם לשון שחיקה הוא
 כמו . לא ארשה (ישעיה ע"ג) ונודחי הפסוק ותחש על מרמה לא נוכל לפרש
 על זה הענין לכן לא' שהם שני שרשים בענין אחד כמו לעיל בשורש יבש :

שער דקדוק הפעלים קטו

בהם עיין הפעל כמו שכתב החכם רבי יהודה בכולם ומשפט
 נכון להיות נכון ואע"פ שנאמר הו"ו עיין הפעל נאמר כי הנח
 שבין הנו"ן נפעל ופי"א הפעל יורה עליו לפי שהיא נעלמת
 ובא הנו"ן בצירי ' כי נעור ממעון קדשו ' כי הצירי והקמץ זכריה ז'
 אחר לבא הנח אחריהם ' וכתבו רבי יהודה ורבי יונה ושאר
 המדקדקים כי נון נעור בצירי מפני העיין אלא שלא הושוו
 בבנין המלה כי רבי יהודה כתבה בנין נפעל מנחי העיין ורבי
 יונה כתב הנו"ן שורש מן נערו כגורי אריות ' אבל שניהם ירמיה ז"א
 אמרו כי הצירי מקום הקמץ מפני העיין ולא ידעתי טעם לזה
 כי האלף גם היא גרונית ובא עליה הנו"ן בקמץ נאור אתה חלום ע"ו
 אדיר ' אולי כי תקל קריאת העיין עם הצירי אשר עליה יותר
 כשתהיה קמץ ' וכמו שתאמר נכון כך תאמר נכונה
 והממלכה נכונה ביר שלמה ' נכוננו ' נכוננו ללצים שפטים ' מ"א ז' משלו י"ט
 והנח קיים ' אבל שאר העוברים נפל הנח לרוב תנועות
 האותיות בהם נבונות ' נבונותי ' ובחכמתי כי נבונותי ' ישעיה ז'
 נבונותי ונדכיתי ' בשורק ' נבונותם ' נבוננו ' והומר במקצתם חלום ל"ה
 החולם בשורק להיות הו"ו קיימת בהם שהו"א עיין הפעל
 אע"פ שתחסר פעמים ' געור לטעם אחר הומר בהם החולם
 בשורק כי יותר קלה תנועת השורק עם החולם מקריאת שני
 חולמים יחד ' ויבא גם כן בחולם כמו ' אשר נפוצותם בהם ' יחזקאל י"א
 אשר נפוצותם בם ' ונקוטותם בפניכם ' עס ד' עס
 והבינוני נכון ' ובסמוך הנו"ן בשורא ' עד נכון היום ' ונכון חשלי ל' ש"א י"ו
 דבר ' נבונים ' חכמים ונבונים ' היו נבונים ' נכונה ' דברי' א' שמו"ט
 כי לא דברתם אלי נכונה ' נכונות ' וכלם בחולם ' ונא חיו"ז ח"ז
 בשורק נבוכים הם בארץ ' וכן ' והנשאר והנצור לדעת שמו"ט יחזקאל
 המתרגם ' וכן כעיר נצורה ' ומה שנפל הנח בנכונה אע"פ ישעיה א'
 שלא רבו התנועות ולא נפל כן בנכונה העבר לפי שצריך
 מלת נכונה הבינוני להיות מלרע כמו שהוא גם כן בשלמים

שער דקרוק הפעלים

חלום נ"ח רוח נשברה' להפריש בין העבר והבינוני ולפי שצריך היותה
 מלרע כבד על הלשון לקרותה בקמץ נכונה לקבוץ שלשה
 נחים בהרחבה' וכן בכל השמות אם תאמר לזכר חכם
 תאמר לנקבה חכמה ולא תאמר חכמה וכן בכלם להקד על
 הלשון בין ותדע' לפיכך כשכתב הנקבה הבינונית בתינו
 שוקאל ד"ו שהיא מדעיל בא כמו בשלמים' נשברת מימים' כן תאמר
 נכונת' ואז תהיה בקמץ הנויין לפי שהמלה מדעיל כמו'

ותהי שם המלחמה גפוצרת :

יחוקאל"ח ראשי"ו העתידים הצווי הכון' הכון והכן לך' וכן המקור המול
 ימול' משפט הכון הכון בפלם השמר :

חפלו"ח ד"א ד' איתן אכון' יכון' לא יכון אדם ברשע' תכון' לא תכון
 חפלו"ח ד"ב אתה ומלכותך' נכון' יכוננו' יכוננו יחדו על שפתיך'

שאל נ' ועם אות הגרון בצירי יעורו ויעלו הגוים' תכוננו' תכון'
 תכונני' תכוננה' או תכוננה' משפטם אכננו יכון וכולי'

ואם סיא הפעל גרונית או ריש ינקרו האותיות הנוספות כלם
 ש"ב' יואל נ' בצירי לתשלום הרגש כמשפט' ויאור להם בתכרון' יעורו

שוקא ד"ט חיו' ל"ג ויעלו' בתפסם בך בכף תרוץ' וכן המקור לאור באור
 החיים' משפטו להאור ובהפקד ההיא הוטלה תנועתה

בלמיד השמוש וכן תאמר בשאר אותיות בכלים עם המקור :
 ליונ ד"ח חלום ל"ג הפעיל הכין' אלקים הבין דרבה' הפיר עצת גוים' ולו

חפס ד' אופעים נ' הכין כלי מורת' וכי הקים ה' להם' והיויד יוד
 המטך בהם כיויד השליך השמיד' והנח שאחרי היא

הכנין הוא תשלום עיין הפעל' ואם למיד הפעל אות גרונית
 שמוח ב' או ריש פעמים פיא הפעל בפתח כמו הרע לעם הזה' ארת

ראשי"ו דזריס ד"ח בריתי הפר' והצר לך בכל שעריך' והרכים מהם בצירי'
 ורתו' ו' חלום קי"ט הרעו' הפרו' וכן בנקבה הרעה הפרה' כן הקרה רעתה'

ורחיה י"ו מדבר י"ד הכינו' הכינה' הפנתתי' והטלתי אתכם' הכנת' והמתה
 ש"ב י"ז נחיה נ' ר"ט את העם הזה' והפרת לי' הכנתם' הכננו או הכנו' הכנו

מחקר שנו

שער דקרוק הפעלים קטז

והקדשנו ' בכלם הנח קיים ויוד המשך נפל כמנהג השלמים
וכן עם הכנויים הכנתיו ' הכנתיה וכן כלם ' וכשרצו להאריך
המלה ולשנות משקלה הפילו הנח כמנהג ונקדו ההיא בשווא
ופתח או בשווא וסגול ואמרו הכינות ' הטיבות כי היה עם ד"ה ב' ו'
לבכך ' אשר הכינותי ' הקיצותי ועודי עמד ' ההיא בשווא עס ח"ך שחלוקה כלם
וסגול ' אם הניפותי על יתום ידי ' בשווא ופתח ' הכינותם ' חיוז ל"ח
הלא הכינותם ההיא בשווא ופתח ופיא הפעל כחירק אשר ישעיה ח'
השיבותם לו אשם ' ההיא בשווא ופתח ופיא הפעל בצירי ' ע"א ו'
הכינותו ' השיבותו אליך ' ההיא בשווא וסגול ' הכינותם ' ראשית ח"ך
וכן עם הכנויים בשווא ופתח הכינותיו או הכינותיהו '
הכינותיה וכן כלם ' אם לא הביאותיו אליך ' והשימותיה ראשי"ח נ"ג יחוקל יר
לאות ולמשלים ' ומזה המשקל ' אתם המתם ' והמתם חדבר י"ז ע"ב י"ז
אותו ' והמתן אותו ' והכיתיו והמתיו ' והמתיה בצפא שחוח ח' ע"ח י"ח
משפטם אם היו שלמים עם התיו למיד הפעל הנופלת ' קושע ב'
אתם המתותם ' המתותיו ' המתותיה ' ורביינדה כתב כי
הם ממשקל האחר המתי המתה אלא ששבה תנועת ההיא
(א) כמו המשקל האחר מפני התחבר המלה אל הכנוי ' וכן דברים ד"ה ע"ב י"ז
והבאתה אל תוך ביתך ' והבאתו אלי ' עתה הבאתיה ' פני ישעיה ל"ו
השבענו והקאתו ' הגה אלה מהמשקל הראשון לא שנשתנה חלוקה ד"ה
תנועת ההיא בעבור הכנוי אבל ' אתם המתם הוא מהמשקל חדבר י"ך
השני כי אלו היה מהמשקל הראשון היה המתם ובא בשני
משקלים כאחד והטיבותיו מראשותיכם ' ואפשר כי אמרו כן יחוקל ל"ז
לפי שיטב וטוב בענין אחד הרכיבו במלה שני שרשים כאחד
ויש שנפלה מהם היא הבנין מדוע אליו רפוקת ' בינתיה חיוז ל"ג דניא ס'
בספרים ' וכאשר פיא הפעל ולא נמלא רק חלו השנים :
אות גרונית תפתח היא הבנין להרחיב ' העידותי בכם היום דברים ל'
העידותי מצפון ויאת ' העידותיהו בצדק ' וכן בכפולים ישעיה ח"ה עס ח"ה

החתות

הפעיל (א) ר"ל שצא שו"ח במקום הליכי צענר רוב החנויות מבוא הכא

שער דקרוק הפעלים קיז

הָבִינוּ ' הָשִׁישׁוּ ' הִנִּירוּ וְכֵן כֻּלָּם ' וְכֵן הַמְקוֹר ' מִקוֹם לָנוּ
לָלִין ' כִּמּוֹ לְהָלִין ' וְכֵן ' נֶצַב לְרִיב ה' וְעוֹמֵד לְדִין עַמִּים ' רַחֲשִׁית ק"ג וְשַׁע"ג
עָקְרוּ לְהַדִּין ' לְהַרְיֵב ' וְאֵלּוּ הִיּה שֵׁם הַיָּדָה לְדִין הַלְמִיד
בְּשׂוּא ' וְעַם הַכְּנוּיִם הֵיחָא בְּשׂוּא וּפְתַח אִו בְּשׂוּא וּסְגוּל

כִּמּוֹ שִׁכְתַּבְתּוּ בְּעֵבֶר ' וְכֵן בַּמְקוֹר ' כִּי אִם הַפִּירָה ' בְּשׂוּא ש"ג כ'
וּסְגוּל וְהוּא מְקוֹר ' וְכֵן ' כִּי אִם לִפְנֵי הַבִּיאָה ' אֲבָל ' וְעַד ש"ג ג'

הַקִּימוּ מוֹיָמוֹת לָבוּ ' בְּשׂוּא וּפְתַח ' וְעַם בְּכִיל בְּשׂוּא וּפְתַח יִרְחִיב ק"ג
לְעוֹלָם ' בְּהַכִּינוּ שְׁמַיִם ' בְּהַבִּיאֵי שְׁבָרָךְ ' כְּהַרְיַמִי קוֹלִי ' מִשְׁלִיח' יִחְזַק ל"ג
וְלִהְבִּיאָה אֶל הַמְקוֹם ' לְהַפְרֹכֶם אֶרֶץ בְּרִיתִי ' הוֹסַב פְּתַח שְׁמוֹ ק"ג וְיִקְרָא ד"ו
הַלְמִיד כִּהֵיחָא וְשִׁחָא הֵיחָא בְּלִמּוּד לְהַקֵּל כִּי מִשְׁפִּטוּ לְהַפְרֹכֶם

וְהַעֲבֵר רַבּוּ בְּשׂוּא וּסְגוּל ' וְהַבִּיאָה אֶל הָאֲמוּרִי ' וְהַשִּׁבְיָה שְׁמוֹ ק"ג דְּנָרִי ק"ג
ה' מִצָּרִים ' וְהַמִּיתָה אֲדָנִי ' אִם ה' הַסִּיתָה בִּי ' וְכֵן בְּשׂוּא יִשְׁעִיה ש' א"ה ק"ו
וּפְתַח וְהַשִּׁבְיָה עַל כְּנִיד ' וְאִף הַסִּיתָה מִפִּי צַר ' רַחֲשִׁית מ' חִיּוֹב ל"ו

אִיתָן ' אָבִין ' יָבִין אִו אָבִין ' צִמְסוּרָת קוֹמָח דְּחוֹרִיחָח
יָבִין וְכֵן כֻּלָּם ' יָגַל ' וְהַשִּׁבְיָה תְּנִינ' וְהַשִּׁבְיָה וְסִימָן חֲלוּם ו"ד
יַעֲקֹב ' וּמִלְעִיל בְּסְגוּל ' מֵדָה ' וו"י הַעֲמוּדִים וְהַמְשַׁכִּיל יָצִין :

יָגַל מְאוּד ' וַיָּבֵא מִלְרַע בְּפְתַח ' וּבַהֲמָרוּתָם תִּלְקַן עֵינַי ' וְעַם שֵׁם ד"ה חִיּוֹב ו"ו
אוֹת גְּרוּנִית בְּפְתַח ' עֵתָה נִרְעֵ לָךְ מֵהֶם ' כִּי לֹא אֶרְעֵ לָךְ עוֹד ' רַחֲשִׁית י"ט ש"ה א"ה ק"ו
אִישׁ אֶל יָנַע עֲצָמוֹתָיו ' יִלַּע קֹדֶשׁ ' וְכִמּוֹ שִׁכְתַּבְתּוּ בְּעוֹבְרִים מ"ג ד"ג מִשְׁלִי ק'
עַל הַנַּח וְהַיּוֹד כֵּן הוּא בְּכִינוּיִם וּבְעֵתִידִים תִּשְׁבְּנָה אוֹנוּ ' חִיּוֹב ד'

בְּצִירֵי ' אִו בְּחִירִיק תִּקְיָמָנָה אֶת נִדְרֵיכֶם ' וּכְשֶׁרְצוּ לְהַרְבּוֹת יִרְחִיב מ"ג
תְּנוּעוֹת הַמְלָה אִו לְחַבְרוּ עִם הַכְּנוּיִם נִפְל הַנַּח כִּמּוֹ תְּהִימָנָה מִיָּבֵה צ'
מֵאָדָם ' וְכֵן עִם הַכְּנוּיִם ' יִשְׁיָבְנוּ ' יִקְיָמְנוּ ' אִו בְּצִירֵי ' אִישָׁה

יִפְיָרְנוּ ' וּבְשִׁתּוּסִיף וְיוֹ תוֹסַפֵּת עֵנִין עַל הַעֲתִידִים תִּנְקַד פִּיא מְדַבֵּר ל'
הַפְּעַל בְּסְגוּל (א) כִּהַחֲטָף הַמְלָה אֶל אִשֶׁר אַחֲרֶיהָ וַיִּקָּם ה' מ"ה ח'
וַיִּטֵּד שְׂאוּל ' וְכֵן אַעֲפִי שְׁלֹא תַחֲטוּף הַמְלָה אַחֲרֵי שֶׁהַמְלָה ש"ה ק'

כְּלַעִיל

(א) כְּלוֹמֵר כִּשֶׁהַמְלָפ מְחֻזָּקָת צִטְעַם מִשְׁרַח חֵל הַמְלָה שֶׁאַחֲרֶיהָ :

שער דקדוק הפעלים

ראשית ו"ד מלעיל תנקד פ"א הפעל בסגול כמו וישב את כל הרכש /
 שופטים ט' וכבר באה מהם מלה אחת בחיריק ותרץ את גלגלתו / אך
 יו"ד המשך נפלה מפני שהמלה מלעיל / וכאשר למ"ד הפעל
 או פ"א הפעל גרונית או למ"ד הפעל רי"ש תנקד פ"א הפעל
 זכריה ג' ו"ג י"ז בפתח / ויעד מלאך ה' / ויעד ה' בישראל וביהודה / אבל
 ש"א ל"א יחוקא ל"ג ויחל מאוד מהמורים / בסגול החיית / ותנח בנהרותיך /
 יהוש' ד' ארזי ל"א וינח ה' להם / ותסר בגדי אלמנותה / ואעפ"י שעתיד הקל
 באו כן תפריש בהם כפי ענין פעל עומד ויוצא כי הפעלים
 העומדים הם מהקל והיוצאים מהכבד ברוב :

הפעל הוקם את דברי יהונדב / הושב כספי / והוכן בחסד
 כסא / הנכון בהם בתשלומם הקים / השיב הכין /
 והוקם העבר פתח להפריש בינו ובין הבינוני שהוא קמץ
 הוקם כאשר בארנו בשלמים / הוכן / הוכנת / הוכנתי / הוכנו /
 ירמיה ד"ג מדוע הוטלו / הוכנתם / הוכננו או הוכנו ברגש / הוכנה /
 הוכנת / הוכנתן :

הבינונים אעפ"י שלא מצאנום יתכן שנאמר אותם בקמץ /
 הוכן / הוכנים / הוכנה / הוכנות / או נסמוך
 אל הפעול מהפעיל מוכן / מוכנים / מוכנה / מוכנות / ומצאתי
 ירמיה ל' בספרים מדויקים / גם היא למלך הוכן קמץ והוא בינוני
 ישעיה ל' בענין כמו שאמר / כי ערוך מאתמל תפתה / ואם כן נאמר
 כן הבינונים :

חשלי ו"ו איתן אוכן / יוכן / בחיק יוטל את הגורל / תופן / נוכן / ובא
 ישעיה ח"ד האומר לירושלים תושב בקמץ בלא הססק (ב) / יוכנו /
 תוכנו / תוכן / תוכני / תוכנה או תוכנו ברגש :

פועל מרובע כונן / כונן / קומם / שובב / הוי"ו בהם עי"ן
 הפעל ומשקלם פועלל
 כלם

(ג) צמר המכלול שהועתק זה ממנו נדפס / יוכנו / תוכנו / תוכני / כלם נכתב
 שכ"ף וטעות גמור הוא והראוי להיות צשו"ת
 צפפר הזה :

שער דקרוק הפעלים קיח

כולם שהם מנחי עי"ן בצירי'
 ומפעלי הכפל בפתח ורומם
 תחת לשוני' אשר עולל לי'
 והוי"ו בהם למשך ומשקלם
 פועל' כונן' כוננת' כוננתי'
 כוננו' כוננתם' כונננו או כוננו בדגש' כוננדה' כוננת'
 כוננתן :
 כי זה הצנין הוא צנין פעל הדגוש
 והיה ראוי להיות צין צינת כו'
 ולפי שהוי"ו דרכה לנוח ולא
 חוכל לקבל הדגש כפלו למ"ד
 הפעל ואמרו צונן צוננת וכו'
 כמבואר בספר הנחור :
 חלום ס"ו
 ח"כ א'

הבינונים הפועל מכוון בצירי מכוונים' מכוונה בשויא'
 או מכוונת בסגול' מחוללת תנין' מכוונות' ישעיה נ"א
 והתואר ממנו' כי כפרה סודרה סדר ישראל' ונפשו שוקקה' הושע ד' ישעיה נ"ט
 ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל' :
 חלום קי"ח

הפעול מכוון' מחולל מפשעינו' מכוונים' מכוונדה'
 מכוונות כלם קמוצים'
 העתידים הצוי כונן בצירי' כוננו' כונני' כוננדה'
 כוננדה בדגש' :

איתן בצירי אכונן' יכונן' תכונן' נכונן' יכוננו' תכוננו'
 תכונן' תכונני' תכונננה או תכוננה' :
 התפעל הרבק בו ומורכב ממנו התבונן או התבונן'
 התבוננת' התבוננתי' התבוננו' התבוננתם
 התבונננו או התבוננו בדגש' התבוננה' התבוננת'
 התבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :
 איתן אתבונן' יתבונן' תתבונן' נתבונן' וכבלוע התי"ו'
 תבנדה ותכונן' ובסוף פסוק בקמץ גדול' עדותיך מדבר נ"א
 אתבונן' מפקודיך אתבונן' עמי לא התבונן' יתבוננו' חלום קי"ט ע"ס
 ישעיה ח'

תבוננה' תבוננתי' תבונננו' תבוננתם
 תבונננו או תבונננו בדגש' תבוננדה' תבוננת'
 תבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :

איתן אתבונן' יתבונן' תתבונן' נתבונן' וכבלוע התי"ו'
 תבנדה ותכונן' ובסוף פסוק בקמץ גדול' עדותיך מדבר נ"א
 אתבונן' מפקודיך אתבונן' עמי לא התבונן' יתבוננו' חלום קי"ט ע"ס
 ישעיה ח'

תבוננה' תבוננתי' תבונננו' תבוננתם
 תבונננו או תבונננו בדגש' תבוננדה' תבוננת'
 תבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :

איתן אתבונן' יתבונן' תתבונן' נתבונן' וכבלוע התי"ו'
 תבנדה ותכונן' ובסוף פסוק בקמץ גדול' עדותיך מדבר נ"א
 אתבונן' מפקודיך אתבונן' עמי לא התבונן' יתבוננו' חלום קי"ט ע"ס
 ישעיה ח'

תבוננה' תבוננתי' תבונננו' תבוננתם
 תבונננו או תבונננו בדגש' תבוננדה' תבוננת'
 תבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :

איתן אתבונן' יתבונן' תתבונן' נתבונן' וכבלוע התי"ו'
 תבנדה ותכונן' ובסוף פסוק בקמץ גדול' עדותיך מדבר נ"א
 אתבונן' מפקודיך אתבונן' עמי לא התבונן' יתבוננו' חלום קי"ט ע"ס
 ישעיה ח'

תבוננה' תבוננתי' תבונננו' תבוננתם
 תבונננו או תבונננו בדגש' תבוננדה' תבוננת'
 תבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :

איתן אתבונן' יתבונן' תתבונן' נתבונן' וכבלוע התי"ו'
 תבנדה ותכונן' ובסוף פסוק בקמץ גדול' עדותיך מדבר נ"א
 אתבונן' מפקודיך אתבונן' עמי לא התבונן' יתבוננו' חלום קי"ט ע"ס
 ישעיה ח'

תבוננה' תבוננתי' תבונננו' תבוננתם
 תבונננו או תבונננו בדגש' תבוננדה' תבוננת'
 תבוננתן :
 הבינונים מתבונן' מתבוננים' מתבוננה או מתבוננת'
 מתבוננות' :
 העתידים הצוי התבונן' התבוננו' התבונני' התבונננה
 או התבוננדה בדגש' :

תחבוננו

שער רקרוק הפעלים

תתבוננו ' תתבונן ' תתבונני ' תתבוננה או תתבוננה בדגש
 עמום ט' ובהפסק ' וכל הגבעות תתבוננה ' ויש שיפול העיין ויכפל
 פעיה ד"ט הפיא והלמד השתעשעו ושועו ' חה הדרך בכפולים גם כן

חו מחברתם בכנויים והמשל כך בשרש שם :

שָׁם תלים ק"ה שָׁמוּ ' שָׁמוּ ארון לביתו ' או שָׁמָהוּ ' וצבי עדין
 לגאון שָׁמָהוּ ' שָׁמָה ' מי שָׁמָה (א) שָׁמָה ' שָׁמָה
 אלקים ' שָׁמָם ' שָׁמָכֶם ' שָׁמָנוּ ' שָׁמָה ' שָׁמָה ' שָׁמָן ' שָׁמָכֶן
 שָׁמָת ' שָׁמָתוּ ' או שָׁמָתָהוּ ' שָׁמָתָנִי ' שָׁמָתָם ' שָׁמָתָנוּ
 שָׁמָתָה ' שָׁמָתָן :

שָׁמָתִי ' שָׁמָתִיו או שָׁמָתִיהוּ ' שָׁמָתִיהָ ' שָׁמָתִים ' שָׁמָתִיכֶם
 שָׁמָתִיהָ ' שָׁמָתִיהָ ' שָׁמָתִיךָ ' שָׁמָתִיךָ ' שָׁמָתִיכֶן ' ואם הוא
 הפועל והפעול שָׁמָתִינִי ' וכן הנמצא עם הנמצא כמו
 שכתבנו בשלמים :

שָׁמוּ ' שָׁמוּהוּ ' שָׁמוּהָ ' שָׁמוּהָ ' שָׁמוּנִי ' שָׁמוּם ' שָׁמוּכֶם ' שָׁמוּנוּ
 שָׁמוּהָ ' שָׁמוּהָ ' שָׁמוּךְ ' שָׁמוּן ' שָׁמוּכֶן
 שָׁמָתָם ' שָׁמָתָהוּ ' שָׁמָתָנִי ' שָׁמָתָם ' שָׁמָתָנוּ ' שָׁמָתָהוּ
 שָׁמָתָן :

שָׁמָנוּ ' שָׁמָנוּהוּ ' שָׁמָנוּהָ ' שָׁמָנוּהָ ' שָׁמָנוּכֶם ' שָׁמָנוּהָ
 שָׁמָנוּהָ ' שָׁמָנוּהָ ' שָׁמָנוּךְ ' שָׁמָנוּכֶן :

שָׁמָהוּ ' שָׁמָתָהוּ או שָׁמָתוּ ' שָׁמָתָהוּ ' שָׁמָתָנִי ' נפשי שָׁמָתָנִי
 שָׁמָתָם ' שָׁמָתָכֶם ' שָׁמָתָנוּ ' שָׁמָתָהוּ או שָׁמָתָה
 שָׁמָתָךְ ' שָׁמָתָן ' שָׁמָתָכֶן :

שמת

שם (א) צפיר המכלול שהועחק זה חמנו נמלא שָׁמָנִי ' שָׁמָנִי חלקים . צקמץ
 המ"ס . חמנס צפירים שלנו נמלא שמני חלקים צכחח
 ולכן כתצחיוג"כ צכחח והוא הישר צעיני כי בכל השרשים צאה כחח לפני כנוי ניי
 וכן נמלא שם בכנויי שמח שָׁמָתָנִי צקמץ החי"ו . וגם זה ראוי להיוח צכחח משעם
 הנ"ל . וקרוב צעיני פטעוח פוכר הוא :

שער דקדוק הפעלים קיט

שמות חבורו שמתו חזל הכנויים של שמות הם י
יואב למיד הפעל ואלו הם ששה :

גרונית יפתח למיד הפעל כי כבר לקרוא שני שואיין עם אות
הגרון ונאמר מן נחנע לנקבה הנמצאת נחת נעת כמו שזכרנו
בשלמים על הדרך הזה חבור שמותן כחבור שמותם :

הבינוני הפועל שם שמו או שמהו בצירי המים שמה
שמי או שמיני בצירי שמים שמכם שמינו בצירי
שמה שמה שמה שמיני שמיני שמיני :

שמים שמיני שמה שמה שמיני שמיני שמיני שמיני
שמה שמה שמה שמיני שמיני שמיני שמיני :

שמה כחבור שמה העבר אלא שבנקוד יתחלק כי בעוברים
ינקד למיד הפעל בפתח כמנהג השלמים ובבינוני

בקמץ שמה ארץ צפתה וכן בשמות צדקתה רעתה : יחוקא ל"ז פלוי ל"ו
חיוז ד"ג

שמות שמתיו שמתיה שמתיה שמתיה שמתיה שמתיה
שמתיה שמתיה שמתיה שמתיה שמתיה שמתיה :

הפעול שום שומו שומה שומי שומם שומכם
שומנו שומה שומה שומן שומכן :

שומים שומיו שומיה וכולי :

שומה שומתו שומתה וכולי :

שומות שומותיו שומותיה שומותיה שומותיה שומותיה :

המקור שום חבורו שום הפעול :

העתידים הצוי שום שומו או שמהו שומי או שמיני
שומם וכולי :

שומו שומהו וכולי :

שומי שומיהו שומיני שומיה וכולי :

שומנה כפיתוחי שומו :

איתן אשום אשומו או אשומהו אשומנו אשומה
אשומם אשומכם אשומה או אשומה או אשומנה

אשומך

שער דקדוק הפעלים

חלום קמ"ח אשומך אשומן אשומכן וכן ישום ישומנו יצודנו
חיוז כ"ח למדחפות ויכנו ברחם אחד וכן תשום נשום תחברם
על זה הדרך :

ואלה ראשי הפעלים אשר אתה צריך להורותך עליהם
כי אשר בא מהם עיניהם נראות כמו :

חשיח ג' איב שלא נעלמה כי אם בשם ואיבה אשית בפלם אימה
מן אים יוכן גוע שוע ר"ל מגורח נחי עי"ן וא"ו :

כאשר כתבנו אין צריך להזכירם ואשר עינם נחה כבר
הקדמתי לך הדרך הכללי ואשר בהם דרך נוטה מן הכלל
אודיעך ואלה הם :

דוג מצאנו בשרשו מלה אחת והיא לדיגים רבים נאם ה'
ירמיה ס' ודיגום ודקדוקה על שני פנים האחד שתהיה מן הפעל

חיוז ל"ג הכבר הנוסף ותחסר נימנו היא הבנין כמו מדוע איו רבות'
שמשפטו הריבות' כן דיגום משפטו הדיגום והשני שיהי'

מן הדגש ומשפט ודיגום בהראות היויד דגושה וכמו
שהראיתך בשלמים רבים שנרפו להקל כן נרפה זה :

חלום ל"ו דוח לדעת החכם רבי יהודה דוחו ולא יכלו קום מזה
מדבר ד"ד השרש מבנין הקל לגזרת פעול בפלם טובו דומה

שמצא אותו בספר שקרא בו מלעיל והחכם רבי יונה כתב
כי מצא אותו בספר מדויק מלרע ואנחנו מצאנו אותו גם כן

בספר בדויק מלרע ואם כן יהיה משרש (א) דחה מבנין
שלא נזכר פועלו והוא הנכון :

דום אמר רבי יהודה בזה השרש כי יתכן שיהיה מזה
ירמיה מ"ח השרש גם מדמן העומי משפטו תתדוממי והנכון

היותו מפעדי הכפל מבנין נפעל או התפעל כי לא תפול האות
הכפולה

דוח (א) כי מקום הנגינה הוא צעי"ן הפעל ונחי העי"ן שנחסרה העי"ן צאה
הנגינה צפ"ח וא"כ אם יהיה מלת דוחו מלעיל הוא מנחי העי"ן ואם
הוא מלרע הוא מנחי למ"ד ה"ח :

שער דקרוק הפעלים קכ

הכפולד. בנחי העיין אחר שהיא לתשלום עיין הפעל
הנופלת :

דון ' לא ידון רוחי באדם ' אע"פ שזכרנו אותו מחסרי פ"א ראשית ו'
בשרש נדן ' אפשר שיהיה מזה השרש ומענינו :

דוש נאמר בו אדוש ידושנו האלף בו נוספת והוא מקור ' יפיעה ד"ח
ונאמר בו בבנין נפעל כההוש מתבן ' בשורק מקום יפיעה ד"ה

חולם כי השורק והחולם מתחלפים בכמה מקומות :

זול נאמר בשורש הזה מלה רחוקה מדרך הכלל ' והיא כל

מכבדיה הנילוה ' כי עיל דרך כלל הנילוה בפלם איכה ח'

הקימוה השיבוה ' ולפי שטרם התחבר המלה עם כנוי הנקבה

היתה הנילוו כמו הקימו השיבו בקיום הנח המורה על עיין

הפעל כאשר הודעתוך ' וכשחברו המלה הפילו הנח מפני

רוב התנועות בהרבות המלה ' ובהנילוה בא דגש תמורת

הנח והמלה נכונה על הלשון שלא נאריך בקריאת ההיא אך

נחטוף אותה על הזיין עם הדגש ' וכן עשו במלרת הסיתוה ירוויס ל"ח

ויכלו לך ' שהוא מן סית ושמו הדגש תמורת הנח הנופל '

וכן ' פן יפית אתכם חזקיה ' הדגש תמורת הנח הנופל ' וכן יפיעה ל"ו

חדבר ו"ר

וילינו עליו :

זון נאמר בשרש הזה כל בנין הקל ' זון ' זנת ' זנתי וכולי '

אזון ' זון וכולי ' כי מצאנו הבינוני ' מפיקים מן א זון ' הלויס קה"ר

ואע"פ שהן פתחין שלא כמשפט :

זור והזורה תבקע אפעה ' בא הסגול תמורת הקמץ כי יפיעה נ"ט

משפטו והזורה בפלם ' כי על פי אנשלום היתה

שומה ' וכן בא ולנה בתוך ביתו ' כמו ולנה בקמץ ' ובא ס"ג ו"ג זורה פ"ט

פעל עבר מזה לגזרת פעול ' לא זורו ולא חבשה ' והוא יפיעה ח'

פעל עומד אע"פ שהרוב בזה הבנין פעל יוצא ' כמו ויזר את סופטים ו'

הגזה ' ותשכח כי רגל תזורה ' זה פעל עומד כי נמצא בבנין חיוג ל"ט

אחר עומד ויוצא כמו ' אז הלמו עקבי פופ ' פעל עומד ' סופטים פ'

הלסוני

שער דקרוק הפעלים

משלי ד"ג הלמוני כל ידעתי פעל יוצא ואחרים זולתם :

יחזקאל ד"ג חור הכנים רבי יהודה בזה השורש וחרה נחשתה ועצמי

חיוב ל' חרה בני חורב' והנכון אצלי לשומם מפעלי הכפל :

לוט בא הפעול בזה השורש בחולם תמורת השורק

פני הלוט : יסעיה ד"ח

הלוט הראשון שם והשני פעול ולזוג המלות היה בחולם

כי כן מנהג הלשון במקומות :

זכריה ה' לון ולנה בתוך ביתו כמו ולנה בקמץ הסגול תמורת

יסעיה ד"ט

הקמץ וכן והנורה תבקע אפעה ונמצא בזה השורש

בפעל הכבד פ"א הפעל ברגש אצל הוא מענין אחר :

מדבר י"ד שמות י"ו תמורת הנח וילינו עליו את כל העדה אשר אתם מלינים

שמות י"ו עליו והשם את תלונות בני ישראל הרגש בו תמורת

(א) הנח בפלם תבונות :

עזריהו א' איוב ל"ט לוע ושתו ולעו ומורה השרש ואפרוחיו יעלעו דם

ונקדמה למיד הפעל לפ"א הפעל שלא לחבר שני

עיינין כאחד שמשפטו ילועעו בפלם יכוננו (א) ומשקלו

ילפעלו אם היתה בו עייין הפעל אך נפלה ממנו עייין הפעל

גם מהנשימה ומשקלו ילפלו :

בואע ו' לוע משך ירו את לוצצים המלה הזאת תואר היא ואלו

היתה פועלים היתה מפעלי הכפל מהקל ועתה הוא

תואר

(א) כי הו' היא ו' המסך כאשר כבר תבאר לעיל :

לוע (א) ממדקדקים שקלו כל הפעלים והשמות באותיות פ"א עייין למ"ד ממלח

פעל ואם פ"א הוא מן השלמים ע"מ חרש קדש ספר ודומה להם

נאמר משקל חדש קדש הוא ע"מ פעל ספר ע"מ פעל ואם

הוא מהחפרים או מהנחיים או אוחו האות שחסר בהם הוא

פ"א או עייין או למ"ד הפעל שחסר האות הוא ג"כ ממלח פעל ע"מ השמות

דערה עצה שהם מנחי היו דוחפרה הפ"א בהם נאמר שהם על משקל עצה

ונחסרה הפ"א מאותוח פעל כמו שנחסרה בגוף השם ונשמו

מקום מלון שהם מנחי העייין נאמר שהם על משקל קפול וכן בכל המשקלים

שנקדמה

וא"כ יעלעו דם

שער דקדוק הפעלים קכא

תואר מזה השורש מן המרובע נאמר דתואר לוצץ לוצצים
ועוד יש לומר שתהיה המלה פועלים מזה השורש מן
המרובע וכמשפטו מלוצצים ונפלה מים הבינוני להקל המלה
כמו שנפלה ג"כ במלת ובתקוממיה אתקוטט ויש אומרים חלים קל"ט
כי ובתקוממיה תואר וכן ואל שרה תחוללכם עם תיו יסעיה כ"ח
הנזכרת ואיננו נכון שתהיה תחוללכם תואר כי היה לו לומר
תחוללכם עם תיו הנקבדה והנכון שהוא פעל עתיד
במקום עבר וזהו תיו הנקבה תחולל אתכם רוצה
לומר אשר חוללה אתכם :

מוך ומך אחיך עמו ונמכר לגר תושב וכי ימוך אחיך עמך ויקרא ד"ה ס
ונמכר לך כתבם רבי יונה בנחי העי"ן והנכון לשופם
מפעלי הכפל ושם נכתבם בעזרת האל :

נזה אמרו כי מזה השורש ולא נה בהם וכן ונשאו אליך יחזקאל ז'
בניהם קינדה והנכון אזלי ששרשו נהדה ובשרשו יחזקאל ד"ו
נכתבם בעזרת האל :

נזח השם מזה השורש בהכפל הלמד ניהחה בפלם ניצוץ שמוח ד"ט יסעיה ח'
מן נוץ :

נוץ וינאץ השקר האליף נחה נכתבת תמורת עי"ן הפעל קהלה י"ב
ונוצצים כעין נחושת קלל יתכנו בו הפנים שכתבנו יחזקאל ח'
בלוצצים בשרש לוצץ והשם ממנו ופועלו לניצוץ בפדס יסעיה ח'
ניהחה :

סוג והפג אחור משפט הדגש תמורת הנח בהוקם הושב יסעיה כ"ט שמוח מ'
אע"פ שהנח בהם אינה יסודי ויתכן היות נפעל ממנו
ונסוג מאחר אלקינו פירושו ונסוג לבנו יסעיה כ"ט

סות אשר הסתה אותו אוכל אשתו הדגש בתייו הסתה מ"ח ו"ח
שלא לצורך כי משפטו ברפיון הסתה כמו הפר
הפרה

שנקדמה למ"ד הפעל לב"א הפעל נקדים ג"כ הלמ"ד מאוחיות פעל קודם הפ"א
ונאמר שהוא על משקל ילפעלו אם לא היה מגחי העי"ן חמנס נאשר שגחסרה העי"ן
נאמר שהוא על משקל ילפלו :

שער דקרוק הפעלים

אפרה ' הניץ הניצה ' כן כתב רבי יהודה גם רבי יונה כתב
 כי דגש התי"ו לתי"ו אחרת תי"ו השרש והתי"ו הכתובה סימן
 יהו"ע"ו הנקבה וכן היא והוא בשני סמני נקבה כמו החבאתרה וכן
 כתב אדוני אבי ז"ל ' ויתכן שהדגש תמורת הנח בהסתה או
 ישיעה ל"ו הסיתה הסיתוקה ' פן יפית אתכם חזקיהו כתבנו בשרש זול
 ישיעה ל"ז עור ' פשוטה ועורה ' מקור בתוספת ה"א ' זעקרת שבו
 ע"ס ט"ו יעו"ערו ' מן המרובע ' אבל בזה נכפלה הפ"א במקום
 שנכפלה בזולתו הלמוד שהם על משקלו :

דמיה ד"ה פויץ נאמר בשרש הזה מלה אחת קשה והיא ' ותפוצותיכם
 ונפלתם ככלי חמדה ' והתי"ו בחירק ומשפטו בצירי
 חיו"ד"א והוא שם בפלס ותשובותיכם גשאר מעל ' ובא התי"ו בחירק
 דמיה ט"ו כמו ' אם לא שדיתה לטוב ' ומשפטה בצירי והיה ראוי גם
 כן הפ"א בשודק אלא שבא כן (א) לזוג התנועות כמו
 שח"ט"ו וזע"י כ"ט תהומות יכסימו ' הורו והלגו ' ונאמר מן הנפעל ממנו
 ש"ז"ח חותהי שם המלחמה נפוצת ' שהיה ראוי להיות יכסימו
 ירמיה יודו"אמר עכ"ה ה"א נפוצה ' בחולם כמו שכחתי
 ח"א נ' נכונה ועם התי"ו נפוצת ולפי לעיל צטרש ילא ע"ש :

שהיא מלעיל כמשפט גשארה הנו"ן בקמץ כמו שהיה ביחוד
 שופטים ז' נפויץ :

חלים ל"ה רוב ' ריבה ה' את יריבי ' כתב רבי יהודה כי עי"ן הפעל
 ישיעה ח"ט (א) נהפכה בו לפא הפעל וכן ' ואת יריבך אנכי
 אריב ' ועוד אמר שיתכן שיהיו שני עיקרים ירב ורוב כמו
 יטב וטוב ' והנכון שהיו"ד נוספת כיו"ד יעקב ויפתח וכיו"ד
 ראשון ז' חיו"ד יקום ' את כל היקום ' ששרשו קום ' וכן יבול ' ביתו ' ע
 חיו"ז ל"ט יתור הרים :

ישיעה ל"ג רום ' עתה ארומם ' כתב רבי יהודה בזה השרש ואמר כי
 (ב) משפט

(א) כלומר צעזור שהתנועה שאחרי היא חולם לכן גם התנועה הזאת היא חולם
 רוב (א) ר"ל ששרשו ריב ונחה היו"ד עי"ן הפעל קודם הרי"ט ש"פ"א הפעל :

שער דקרוק הפעלים קכב

(ב) משפט הרי"ש להדגש ' ועקרו אתרומם בפלם אתבונן ' ור' יונה כתבו מפעלי הכפל מבנין נפעל בהשלמת אותיותיו ' ושתיה הדעות נכונות בו ' גם יתכן לומר שיהיה מבנין התפעל מפעלי הכפל גם כן כתב רבי יהודה מזדה וירלמו הכרובים ' יחוקאל י' הרלמו מתוך העדה ' והנכון בהם היותם מפעלי הכפל או חזנר י"ז מבנין נפעל או מבנין התפעל כי אין דרך האורת המרובעת בנחי העי"ן (ג) להיותה נופלת כמו שזכרנו בתהומי אלא אם ירמיה ח"ח כן היא נו"ן ותהיה עם נו"ן הרבות שיכבד על הלשון לקרוא שלשה נוני"ן כאחת ' ואז תפול כמו ' בנות הגוים תקוננך יחוקאל ל"ז אורתה :

דוע הפליא רבי יהודה בזה השורש לשום ממנו ' ולא ירע לבבך ' מדוע לא ירעו פני ' על דרך הזרות ' וכן דברי ט"ו נחמיה ז' כתב בלא יצר צעדך ' ויצר לו ' והנכון מה שכתבנו בהם חשלי ק' ראשית ל"ז שהם ננחי הפ"א :

שוב אם ישוב ישיבני ' כתב רבי יהודה כמו שכתב ביריבי ' ט"ז ט"ו חלום ל"ה כי נהפך עי"ן הפעל לפ"א הפעל ' גם יתכן לומר שהיו"ד נוספת אפי"פ שלא מצאנו יו"ד נוספת במקור תהיה זאת נוספת כמו שנוספה על השמות כמו שכתבנו ' אם שוב תשבו בארץ ירמיה ח"ח הזאת ' כתבנו בשרש ישיב ' בשיבתו במחניים ' כתבו רבי ט"ז י"ע יהודה בשרש הזה בענין שני ' וא"א ז"ל כתב כי נפל פ"א הפעל ומשפטו בשיבתו ' ויתכן שבא על שני הדרכים כי המקור מן ישיב ' שבת שבתו ' והשם עם פ"א הפעל ישיבה ' ישיבתו ' ונפל פ"א הפעל על דרך המקור ועמד על עקרו : שות באו בזה שני מלות נשתנו מן הכלל והם ' כצאן לשאול ישתו ' ישתו בשמים פיהם ' והדגש בהם תמורת הנח חלום ט"ט ע"ג במלת ' אשר סביב ישתו עלי ' ויש אומרים שהם מפעלי חלום ג' הכפל :

הפעלים

(ב) ר"ל שמשעם זה צאה האל"ף צלירי (ג) ואם היה מבנין המרובע היה ראוי התרוממו מתוך העדפ ' ונחסרון תי"ו הרלמומו :

שער דקדוק הפעלים

הפעלים שעייניהם נחה ולמדיהם

אלף נחה נכתבת :

בוא פֶּא' בָּאָתְךָ' בָּאתִי' בָּאוּ' בָּאתֶם' בָּאנוּ' ונפלה אלף
מהמכתב' כי על יום טוב יבנו' בָּאָה' בָּאתְךָ' בָּאתֶן' ש"א ד"ה

הבינוני' בָּא' בָּאִים' והוא אחד מן לשנא ציח' הספד'
בָּאָה' בָּאוֹת' : אלף כמבואר במסורת :

העתידי' הצוי בא' באו' באי' באָה' :

איתן אָבא' יָבא' תָבא' נָבא' יָבאו' תָבאו' תָבאי' תָבאי'
תָבאָה' או תָבאִינָה' ער באָנה' בית לחם' מקור עם רוח ח'

כנוי הרבות והיה על מנהגו' באָן כמו בבאָן לשתות' ונוספה ראשית ל'

בו ה'יא כמנהג במקומות להיות ה'יא נוספת אחר נוין הנקבות
כמו לְבָהֲנָה' כְּלָנָה' אֵל' קִרְבָּנָה' לבלתי באו הכלים' ראשי ד"א שם מ"ב
שם מ"א ירמי' ד"ו

לגזרת פעול כמ' באו והוא במשקל' כי אורו עיני' מה טובו
אוהליך' והנני עתיד לבאר ענינו היטב בהלק הענין בשרשו' ש"א י"ד חלצר ד"ד

לזרים ל"ג תבואתה לראש יוסף' תוכן המלה תבוא והתי' סימן הנקבה

הנסתרת ר"ל כל ברכה וברכה תבוא לראש יוסף' והה'יא

נוספת ה' חלום ל"ט נוספת בסוף המלה כה'יא' ותקרב ותבואה' אשמרה דרכי' ש"א י"ד חלצר ד"ד

ש"א י"ד חלצר ד"ד והתי' נוספת כתי' נפלאתך אהבתך לי' כי החבאתך

חלום ג' ש"ח"ד ובשמות ישועתה' עזרתה' ולפי דעתי כי כל כפל חוספת

לכפול הענין וכשאמר ישועתה עזרתה ר"ל רוב ישועה רוב

עזרה וכן נפלאתה להגדיל האהבה' ולהפליאה נכפלה בו

התוספת וכן כי החבאתה לפי שהחביאה אותם יפה יפה שלא

יכירו מקומם אם יחפשו אותם בגג' וכן תבאתה ר"ל תבואה

ש"א ד"ח ותבוא לרוב' ותבאתי לקראתי' הורכבה המלה בשני סימני

הנקבה עכר ועתיד כי אם היתה כלה לעתיד היה תבאי כי כן

כתוב ותבאתי ביו"ד' ואם לעבר באת ולרוב זריזותה לבא

חיוג ד"ג אמר כן' וכן תבואתך טובה' הורכבה מן תבא ובאָה' או

תהיה

שער דקרוק הפעלים קכג

תהיה תי"ו תמורת ה"א נוספת במלת / ותקרב ותבאה / כמו יאעיה פ'
 שדרכה להיות נוספת באשמרה / אזכרה / וזולתם והוא הנכון / הלי' ל"ט תלים ת"ו
 ורבי יונה כתב כ"ת"ו ותבאתי מקום י"ד ותבאי ומה יעשה
 ב"י"ד הכתובה / את מוצאה / ואת מכוואה / אין מוצאך כמו ט"ג ג'
 מבוואך כי מוצאך הו"ו נחה שורש / ומבוואך הו"ו נוספת או
 היא שרש והוסבה לזווג המלות מוצאה מכוואה / וכן ומצאיו יחזקאל ת"ג
 ומבאיו בא כן לזווג המלות כמו צאנה וראינה שבא כן לזווג שיר ג'
 המלות כמו שכתבנו / והכתוב הוא כמשפטו מבוואך אבל

הקרי הוא מכוואה :

קא / קאת / קאתי / קאו / קאתם וכולי :
 הביטנים קא / קאים / קאה / קאות / כאשר קאה את הגוי : ויקרא י"ח
 העתידים קוא / קואו / קואי / קואנה או קאנה :
 איתן אקא / יקא / תקא / נקא וכולי / ובא שלא כדה / שתו
 ושכרו וקיו / והיה משפטו וקאו כפלם באו ונפלה ית"ס כ"ס
 עין הפעל ובא הו"ד תמורת אלף קאו / וזרמו נכון מזה
 להיות שרש קיו קאה או קנה / ובא על דרך נחי הלמיד
 כמשפטו וגם כן / כאשר קאה אפשר שיהיה מנחי הלמיד ויקרא י"ח
 בשקל עשה כי מצאו ארץ בלשון זכר כמו / ולא גשא אותם ראשית ח' טס י"ג ג'
 הארץ / וזולתו :

הפעיל / הביא / הבאת / ובאו מהם מלאים בע"ן הפעל נחה /

והביאת אותו חרר בחרר / לא הביאת לי שדה ח"ג ט' יאעיה ת"ג
 שילתך / והביאתי אותם / דפרגלים / וכן / עד שהביאתיו / מדבר י"ל שור ג'
 עתה הביאתיה / הבאת או הביאותה / הבאתי או הביאותי / יאעיה ל"ו
 הביאו / הביאתם / והבאתם גזול / או הביאותם / והביאתו הלחמי ח' ט"ג ו"ל
 אלי / הבאנו או הביאנו / הביאת / הבאת או הביאות /

הבאתן או הביאותן :

הביטנים מביא / מביאים / מביאה / מביאות / מובא /

מובאים / מובאה / מובאות / הגני מבי דפרשרת ית"ס ו"ט

ויבא

שֵׁעַר דְּקָרוֹק הַפְּעִיּוֹת

וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ מִהַתּוֹפֵת / חָסַר אֶלֶף בְּכַתּוּב :

הַעֲתִידִים הִבְיֵא אוֹ הִבְיֵא / הִבְיֵאוּ אוֹ הִבְיֵאוּ / הִבְיֵאִי אוֹ

הִבְיֵאִי / הִבְיֵאָה / אוֹ הִבְיֵאָה :

מִיכָּה ח' אֵיתֵן אָבִיא / יָבִיא / תָּבִיא / נָבִיא / עוֹד הַיּוֹרֵשׁ אָבִי לְךָ

V. 13
Comp. P.
55, 16 -
2. K. 13. 16

בְּחֶסְרוֹן אֶלֶף בְּכַתּוּב אוֹ אָבִיא / יָבִיא / תָּבִיא / נָבִיא

יָבִיא / תָּבִיא / תָּבִיא / תָּבִיאִי / לֹא נִמְלַח זֶה בְּכָל הַמִּקְרָא כִּי עַם

תָּבִיאָה / אוֹ תָּבִיאָה / יָדִיו וְ"ו הַסְּפֹד וְהַס ל"א וַיָּבִיא וְ"ו

וַיִּקְרָא ז' פְּלִי קח"ח תָּבִיאָה / שִׁמְן רֹאשׁ אֶל יָנִי וַיָּבִיא עוֹרַח הַכֶּהֵן :

חֲדָר ל' רֹאשִׁי / בְּחֶסְרוֹן אֶלֶף כִּי הוּא עֲתִיד מִן כִּי הִבְיֵא אֲבִיהַ / וְבֹא

יִשְׁעִיהַ כ"ג חָסַר אֶלֶף כְּמוֹ / וְה' חִפֵּץ דְּכָאוּ הַחֲלִי / שְׂבֵא גַם כֵּן בְּחֶסְרוֹן

מ"ג ו"ג אֶלֶף / וְכֵן / אֲשֶׁר הַחֲטִי אֶת יִשְׂרָאֵל / דַּאֲךְ לֹא סָרוּ / דַּמְעַן

יִרְחִיק ל"ב חֲלִי כ"ה / הַחֲטִי אֶת יְהוּדָה / וְכֵן יִשִׁי מוֹרֵת עֲלֵינוּ :

יחזקאל מ' הַפְּעֵל / הוֹבֵא / הוֹבֵאת / הִבְאָתָה / הִנֵּה / הוֹבֵאתִי הוֹבֵאוּ

כ"ה הוֹבֵאוּ בֵּית יוֹסֵף / הוֹבֵאתֶם / הוֹבֵאנוּ / הוֹבֵאתָ

כ"ה הוֹבֵאת / הוֹבֵאתֶן / וְבֹא אֲשֶׁר הוֹבֵאת לְךָ / בְּתִיּוֹ בַּמָּקוֹם הַזֶּה

כ"ה הוֹבֵאתָ / וְכֵן וְקִרְאת אֶתְכֶם / וְאַחֲרֵים זוֹלַת אֱלֹהִים כְּמוֹ

שְׂכַתְּבֵנוּ בְּטוֹר הַרְאֵשׁוֹן בְּמִלַּת פְּעֻלָּה :

הַעֲתִידִים אוֹבֵא / יוֹבֵא / תוֹבֵא / נוֹבֵא / יוֹבֵאוּ / תוֹבֵאוּ

תוֹבֵא / תוֹבֵאִי / תוֹבֵאָה :

וְאַתָּה הַפְּעִיּוֹת שֶׁלְמִדְרֵיהֶם הִיא נַחֵה :

הַפְּעִיּוֹת שֶׁלְמִדְרֵיהֶם הִיא נַחֵה הִיא נַחֵה בְּכָל הַצְּנוּי פֶּעַם

נַחֵה נַחֲצַח פֶּעַם חַיִּינָה נַחֲצַח :

הַקֵּל בָּנָה / בָּנִיתָ / בָּנִיתִי / הַיּוֹדֵב בָּהֶם לְמִיד הַפְּעֵל תְּמוֹרֵת

הַהִיא כִּי כֵן הַמְשַׁפֵּט לְבּוֹא אוֹתִיוֹת אֱהוּיּוּ זוֹ תְּמוֹרֵת זוֹ

בְּכָל הַמִּקְרָא וְעַקְרָם בְּהִרְאֹת הַיּוֹדֵב בְּקִרְיָאָה בָּנִיתָ / בָּנִיתִי /

בְּפִלְס שְׁמֵרָתָ / שְׁמֵרָתִי / זָבֵרָתָ / זָבֵרָתִי / וּפְעֻמִּים תְּחַסֵּר

מ"ח ה' א"ב ט"ו הַיּוֹדֵב מִהַמְּכַתֵּב כְּמוֹ / וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנִיתִי לְשִׁמְךָ / וְהִיתָ עֲלֵי

לְמִשָּׂא

שער דקדוק הפעלים ככר

למשא ' והיתה די לישועה ' ראתה כי אתה עמל וכעס צ"י מליס פ'
 תביט ' וכן בניתם ' בנינו ' עיקרם בניתם בנינו בהראות
 היו"ד בפלם זכדתם ' זכרנו ' והרבים נסתרים בנו מלרע '
 ובאו מהם מלעיל תענו מדבר ' כלו כעשן כלו ' ר"ל כלו יסעיה י"ו תלוי ל"ו
 ד"שני ' ויודעיו ל"א חזו ימיו ' ומשפט בנו בניו ' וכן חיו"ד ד"ד
 פצאנו"דו שלם ' צור חסיו בו ' כמעט נטיו רגלי ' ואמרו דברי ל"ז תלוי ע"ב
 אותם במשקל פעלו הבא (א) בהפסק להקל קריאת היו"ד '
 והנקבה בנתה באה התי"ו תמורת ה"א למ"ד הפעל כי היו
 צריכים להראותה כי אם היו נסתירים למ"ד הפעל בנקבה
 כמו שעשו בקנו בנו תדמה הנקבה לזכר כי היינו אומרים
 בנה לנקבה כמו בנה לזכר ולא היה בהם הפרש שה"א בנה
 שהיא לנקבה וה"א בנה שהיא לזכר היא למ"ד הפעל לכן
 היו צריכין על כל פנים להראות בנקבה למ"ד הפעל והה"א
 קשה להראותה ' לכן היו צריכין להמירה בתי"ו ואמרו
 בנתה ופעמים נעדרה הה"א ונשארת התי"ו ועשת את ויקרא ד"ס
 התבואה ' משפטו ועשתה או התי"ו הוא במקום ה"א הנקבה
 ולמ"ד הפעל נפדה והוא הנכון ' ולכן כשהפילו למ"ד הפעל
 היו צריכין להמיר ה"א הנקבה בתי"ו להבדיל בינה ובין עשה
 לזכר ' וכן תאנים הלאות ' הגלת שלומים ' הגלת יהודה יחזקאל ד"ד זרמ"ס
 כלה ' והומרה למ"ד הפעל בנקבה כיו"ד הנראית כמשפט ' (ס"ג)
 כך חסיה נפשי ' ובא במשקל ההפסק להקל קריאת היו"ד מליס נ"ז

כמו שכתבנו בחסיו ונטיו :

הבינוני בונה קונה ' רובם בסגול להפריש ביניהם ובין
 פעלי האלף ' שהם בצירי קורא ' שונא ' מוצא '
 והמעט מהם בצירי עושה פלא ' ארת שש ועושה צדק ' שמו' ט"ו יסעיה ס"ד
 והם

הקל (א) ר"ל צמסקל פעלו ' אח משמרת ה' שפרו ' והראוי חסיו על משקל
 פעלו ' ונח כן להקל קריחת היו"ד :

שער רקדוק הפעמים

והם על פי המסורת עשרה שמונה קמציין' וכל איזב משל
 תהלים דברי הימים הרי וזעלי המסורה נחנו ס' מן חלפה
 עשר קהלת עזרא' דכוונההון הספרים אמ"ח דחק"ע :
 חלום ד"ד שם קו"ו בר צון ד"ב פתחין' וכן בצירי' יתנודדו כל ראה בס' בונה
 ראשית י"ד ירושלים ה' קונה שמים' והמסורת כל קונה בשתי נקודות'
 חשלי ט"ו אבל מצאתי קונה לב בדגש הלמוד' אב כן הוא בשלש
 ד"ה ז' ד"ט חלום כ' נקודות מפני הדגש' במצות דוד וגד חונה המלך' רועה
 ראשית ד"ס מ"ו ישראל האזינה' ליהי הכל רועה צאן' רועה צאן עבדיך'
 ראשית מ"ו ירמיה ד' כי תועבת מצרים כל רועה צאן' מקול פרש דלמדה קשת'
 ואמרו כי אלה שהם בצירי הם סמוכים' ובאו עם האלה
 מ"ז ד' קהלת ו' בסגול' הנני רופא לך' ומוצא אני' ולחוטא נתן ענין'
 שם ח"ט' קהלת ט' אשר חוטא עושה רע' כטוב כחוטא' וחוטא אחד יאבו
 ישעיה כ"ה טובה הרבה' והחוטא יבן מאה שנה' ובן וכל איש אשר לו
 ש"א ד"ז נושא' ובא ביו"ד תמורת כן זמורה על והחוטא זן מאה
 ישעיה ל"ח זברי"א ה"א' כאדג' רעי' הוי רעי' שנה ליה בכל קהלת דכוונה זו
 האליל' בונים' בונה ובתי"ו מן אחד וחוטא ילכד זה זלירו :
 ראשית מ"ט תמורת ה"א' בן פורת יוסף בן פורת עלי עין' והוא קמוץ'
 בונות' ומשפטם בונים' בונה' בונות' ובא לשון הנקבה
 שג' ח' חשלי ל"ח שלם' שלמה אהיה כעוטיה ובא גחיריק צופיה הליכות
 חלום ס"ה ישעיה ד"ז ביתה' לך דמיה תהלה' עיר הומיה' פוריה וענפה'
 ח"ה ח' ישעיה מ"ה על אלה אני בוכיה' וכן לרבות האותיות שאלוני' ודמיה
 בשורקפ"א הפעל מקום החולם' ובאו על דרך פועיל'
 חלום י"ו ישעיה ל"ח תומיה גודלי' הנני יוסף על ימיד' כמו שזכרנו בשלמים'
 חלום כ"ח ישעיה ט"ו ויש אומרים כי היודיין ליחס כיו"ד תחתיה' שלישיה
 יחוקא מ"ח ישעיה ד"ח תרומיה' פליליה' שערוריה' והפעול כלו שלם בהראות
 ה"ו"ד במקום ה"א למ"ד הפעל פנוי' בננים' בניה' בנויות :
 ח"ח ח' ש"א ח' דמקור' בנה בניתי' ואחרי שתה' עשה יעשה לו' הרה
 עמל' ובאו מהם כו"ו' בכו בכו' בכו לא תנכה'
 ירמיה ד"ז ישעיה ל'

אלוף

שער דקדוק הפעלים קנה

הלוד ובכו ילכו ' בכו אל תבכו ' הרו עמל ' כי פרו מריתי ' ירמיה ב' מוכה ח' ישעיה ד"ט
 עשו אלה לך ' ראו ראינו ' וראו ראו ' ובשו"א ' עשה ' יחזקאל ד"ג ראשי' דו ישעיה ו' משלי ד"ח סס ו"ו ראשית מ"ח ישעיה מ"ט
 צדקה ומשפט ' קנה חכמה מה טוב ' ראה פניך לאפללתי ' יחזקאל ד"ח דברי' ו"ח
 ואפשר שיהיה כמוהם ' לבזה נפש ' ובמשקל הצווי ' למען ישעיה מ"ט
 היה לה ברק ' הבט ימין וראה ' ובא מקור שלם בתמורת יחזקאל ד"ח דברי' ו"ח
 למיד הפעל בוי' נהד' (א) לראוה כך ' בפלם לאהבה ' יחזקאל ד"ח דברי' ו"ח
 ויבא בתמורת לפי' הפעל בוי' נהד' ובתי' נוספת ' ביום
 עשות ה' ' היות אהיה כמוך ' בנות בתים ' בלא ראות ' ראשית ד' חלום נ' ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 יאו בקמץ אלות שוא ' ראות ' ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 רבות ' זיש אומרים כי התוי'ן ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 למדי' הפעל והווי'ן למשך ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 בוי' שכור ' זכור ' ובא המקור ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 בוי' דהרבו בכנותיך גבך ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 בראש כל דרך ' וכן בהנהרותיכם בארצות ולפי שהמקור יחזקאל ו'
 והשם קרובים יבוא המקור בדרך השם וכן השם יבא בענין ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 המקור ' ולמפע את המחנות ' קום לך למפע לפני העם ' ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 שהו'א כענין להפיע ' ומספר את רובע ישראל ' שהו'א ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 כענין ולספור ' למשאות אותה משרשיה שהו'א כענין יחזקאל ו'
 להשיא ' ומשלוח מנות ' כענין ולשלוח ' הכל כמו שכתבנו חסד' ט'
 בשלמים ' ובא המקור בתוספת נו"ן ' השיבות מחרון אפך ' חלום כ"ה
 והוצרכנו לזה בעבור כי השיבות פעל יוצא ואפך (ב) הוא ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 הפעול אם כן יהיה מחרון מקור ' ואם היה שם היה לו ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 לומר מחרון בקמץ החי'ת כי איננו טמוך * ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 העתידים הצווי בנה בצירי ' ובא אחר בסגול ' שמור מצותי ושל' ז'
 וחי'ה ותורת' כאישון עיניך ' בנו ' בני ' בננה ' ירמיה ל"ה מדב' ד"ג
 ואם ירמיה ל"ה מדב' ד"ג

הטקור (א) ל"ו נעה כנ"ל : (ב) ופירש הפסוק הוא כאלו כחוצ השיבות
 אפך מחרון כאשר כנר פרשתי לעיל * ד"ה והחמש ועשרים :

שער דקדוק הפעלים

ואם פ"א הפעל אות גרונית פ"א הפעל בשו"א ופתח כמ
 ע"ל א"ל ה"ה"ה' עלו אלינו עשי לה הטוב בעיניך בדמין
 ניהוקל ו"ו ראשית ח"י אחותינו את ה"י או בשו"א וסגול ה"א ארץ
 ו"ה"ה שם ה"ו לפני ה' ענו לה ענו לה א"ל כבתול
 חגורת שק ופעמים עם האלף בצירי כמו אשר תאמ
 ו"ו ו"ע"י"ך"א אפו ובא שלם א"ם תכעיון בעיו שבו אתיו והיו ראו
 להיות אתיו בחטף כמו בעיו ולהרחיב על האלף נקדוד
 בצירי כמו אשר תאפו אפו :

איתן אבנה יבנה תבנה נבנה יבנו תבנו תבנה
 ובאה מלת ותוני שם ה"ו"ד מקום ה"א ותונה
 חכמה ו' תבני תבנינה ובאו עיני תראינה בה הנו"ן דגושד
 שלא כמשפט כי אין משפט נו"ן הנקבות להדגש לעולם אלא
 ו"ע"י"ך"א אם תהיה נו"ן הנקבה (א) פעולה כנו"ן ישפילנה יגייענה
 אבל נו"ן הרבות לעולם קלה כמו תראינה ירושלים וזולתו
 וכבר כתבנו כל זה בשלמים ורוב האית"ן מנחי הלמ"ד

חלום קי"ט בסגול ובא ו"אשעה בחקיק בקמץ מקום סגול ובאד
 ו"ע"י"ך"א מהם בצירי כמשפט יעשה למחכה לו זמה תעשה לשמן
 ראשי"ך"ו ורמיה מ" הגדול אם תעשה עמנו רעה אל תעשה את הדבר הזה
 ש"א י"ג כי שקר אתה דובר אל תעשה את הנבלה הזאת ונירא
 יהושע ט' ורמיה ו"ו מאוד לנפשותינו מפניכם ו"ע"י"ך"א הזה אל תהיה לי
 דניאל ח' לפחתה ובאשר תראה עשה עם עבדיך וכשחסרו ה"א

למ"ד הפעל מן (ב) האית"ן הטילותנועת עי"ן הפעל בפ"א
 הפעל והעמידו האותיות הנוספות בגעיא להשלים החמרון
 ואמרו ויקן ארת חלקת השדה ויקש דבר איש יהודה
 י"אבן יבן תבן נבן בחיריק לא נכון צעני רק שהטעם
 דברים ט' או בצירי ואפן וארד אל מהמלה פי חנוא צאוח הנוספת
 תפן במקום

איתן (א) ר"ל שחיה לכנוי נקבה יחידות כמו ישפילנה שפירושו ישפיל אותה :
 (ב) ר"ל מן העתיד :

שער דקדוק הפעלים קכו

תפן אל מנחתם ' ואם פ"א
 הפעל או ע"ן הפעל גרונית
 תפתח פ"א הפעל מקום
 הסגול והאות הנוספת בצירי
 במקום געיא וחינה געיא כמו מדבר י"ו
 ויצן ויקן ודומיהם וחולת ו"ו
 ההפוך לא גמלא רק מעשים גם
 הנווי ליחיד דרכה לצוא צחסרון
 ה"ח :

או בחיריק כמו תחת גערה במ"ן ' בצירי ' ויחד למשדה ' חשלו י"ו מדבר י"ו
 ויחן שם ישראל בחיריק ' ותלך ותתע ' ותכה מכעם עיני ' שמו' י"ט ראשי' ד"ח
 ותלה ארץ מצרים בצירי ' וישע ה' ' וימח את כל היקום ' ראשית מ"ו ראשי' ד'
 בחיריק ' ובא עם החי"ת האורת הנוספת פעמים בפתח ' סס ז'
 ותחו בציון עינינו ' ברזל בברזל יחד ' ואיש יחד פני רעהו ' מיכה ד' חשלו ד"ו

ונקמץ יחד הראשון מפני ההפסק ' וכן ויחץ את הילדים ' ראשית ל"ג
 שמאל בעשותו ולא אחו נקמץ מפני ההפסק ' וכן בעליתו חיוב ד"ג
 אשר בשמרון ויחל ' נקמץ מפני ההפסק ' אבל עם העי"ן לא מ"ב ח'
 בא בצירי ובחיריק כי אם בפתח לעולם ' ויעל ' ויען ' ויעש '

וכן עם ה"א ותהר ' ובא ויבא אל הגר ותהר פתח באתנח ' ראשית ד' סס י"ו
 ואית"ן השלם עם אות גרונית האות הנוספת בפתח או

בסגול ' בפתח ' אם תחנה עלי מהנה ' בסגול ' ואתה תחנה ' חלום ד"ו שמו' י"ח
 הגה נהנה ' נהמה כדבים ' אבל עם העי"ן לעולם פתח ' ישעי' נ"ט ישעיו' נ"ט

יעלה ' יעשה ' תעשה ' תעלה ' נעלה ' נעשה ' אבל
 האלף בסגול בכלם אעלה ' אענה ' אעשה ' אהיה ' אחיה '
 אהמה ' אבל אעלה אכסה ארץ ' אענה אף אני חלקי ' שהם ירמיה מ"ו חיוב ל"ב

בפתח אומרים כי הם מבנין הפעיל אע"פ שידמה בהם שהם
 פעלים עומדים ' ונכון הוא שיהיו מבנין הקל כי הם פעלים
 עומדים ואיננו רחוק שתהיינדה אלו פתח מן הקל כמו ית"ן
 אע"פ שאין כן המנהג ' וכן עם הכנויים מן הקל האלף בסגול '

אענה בסתר רעם ' ומן הכבד אעלה גם עלה ' אבל ית"ן חלי' פ"ח ראשי' מ"ו
 שוים הקל והכבד ' יענה ה' ' מן הקל ' וכן יאמר מן הכבד חלום ד'
 עלה ' אם כן נאמר כי יחתך ויסחך ' יתכן היותו מן הקל סס ד"ב
 או מן הכבד ובא בשו"א החי"ת כמו ויעזרו אחי אדוני' מ"ח ח'

והדומים

שער דקדוק הפעלים

והדומים לו שכתבנו בנור הראשון בשלמים ופעם החיה
והה"א פעמים בחיריק' יהיה' תהיה' נהיה' יחיה' תהיה'
נחיה' והרכים יבנו' תבנו' ומצאנום שלמים' בצל כנפין
יהסיון' רמה ירך כל יחיון' ונוזליהם כל ישתיון' בהמוח
ימים יהמיון' ירויון מדשן ביתך' אם תבעיון בעיו' ובקון
וצאנך ירביון' ומן הדגש' ואל מי תדמיון א' והנוזן בהכ
נוספת כנו"ן ישמעון' ישמרון' אזכרה אלקים ואהמיה
היו"ד לכ"ד הפעל והה"א נוספת כה"א אשמרה דרכי' ובא
מהם שבאו העתידים חסרים בדרך אחרת ונפל הסוג
מן פ"א הפעל והגעיא מן האותיות הנוספות וישב ישמעאל'
כי שדשו שבה' וכן ויפת בסתר לבי' ובצירי וירד מיעקב
אל ישב אל דרכיה לבך' וישת מן היין' יוכתב רבי יוס
כי באו כן להריץ המלה אל
אשר אחריה כמו שבא גם כן
ישבת בלבנון וירדת בן
מקנת בארזים' כמו שהזכרנו
בשלמים דעת רבי יונה באלה וכבר כתבנו גם אנחנו דעתנו
בהם' והנה מצאנו בהם באו בהפסק כן ואין המלה סמוכה
אליהם כמו' ויבא לויין וישת' וישא עשו קולו ויבך' ואול
הלך המעט אחר הדוב ואע"פ כן נפלאו בעיני כי בפעלים אשר
מצאנום כן לא מצאנו אחד במשקל הראשון לא מצאנו
וישת ויבך ולא וירד וישב מן רדה שבה' ובפעלים אשר
באו במשקל הראשון כמו יפן יקן לא מצאנו אחד מהן בא ע
משקל השני' ואם הדבר כן כמו שכתב רבי יונה כי להריץ
המלה אל אשר אחריה באו כן איך לא נמלט אחד מאלה
הפעלים לבוא במשקל אלה ומאלה לבוא במשקל אלה אן
יש לנו לומר טעם במקצתם' נאמר כי מן שבה שאמרו וישב
מדני ד"א ישמעאל' וישב ממנו שבי' אם היינו אומרים וישב או וישב

חלים ל"ו ישעיו ד"ו
חלים ע"ח
ישעיה ל"ו חלים ל"ו
ישעיה ד"ח
דברים ח' ישעיה ח'
חלים ע"ו
חלים ל"ט
ירמיה ח"א
חיוז ל"ו מדבר ד"ד
חליו' ראשית ט'
ירמיה ד"ב אופטי' ו"ג
ירמיה ד"ב
ראשי' ד"ו ראשי' ד"ו

ידמיה

שֵׁר דְקָרוֹק הַפְעָלִים קָבו

ידמה שהוא מהפעלים שפאיהם יוד נחה ונאמר ששרשו
יִשָּׁב ' אבל ויפן ויקן ויבן לא מצאנו שורש מן יפן יקן יבן
שנוכל לטעות וכן ירד מיעקב ' אלו היינו אומרים וירד
ידמה ששרשו ירד ' אך טעם האחרים ויפת ' אל ישט '
ויבך ' וישם לא נתברר אצלנו טעמם כראוי ונאמר כי הטעם
שלא באו בזה המשקל הפעלים שבאו במשקל הראשון כמו
יבן יקן יפן כי לא תכון קריאתם מפני הנוני'ן ' וכתב רבי יונה
כי ויחד יתרו הוא ממשקל וישב ישמעאל ' ומפני שהחיות שאות ו"א
גרונית נפתחה והראיה כי הדל"ת דגושה ושואי"ת ' ונאמר
כי הטעם שנראית הלמיד הפעל במקומות כמו ' כי כך חסיה חלים כ"ז
נפשי ' צור חסיו בו ' ובנינונים בנקבה בנטיה ' וכצווי דברים ל"ז שיר א'
הזכרים בעיו אתנו וכצווי הדגש ' גליו שוקים מפסח ' וכן ישעי' ד"ח חסלי ד"ג
בעתידים ברבים יהמון ' תכעיון ' כמו שזכרנו אמר כי הראו ישעיה' ו"ז ססד"ח
אותה באלה להודיע ולגלות על למיד הפעל כי נסתרה מהם
באותם שלא באו שלמים כמו בנו חסו ' יבט ' תבנו ' שלא
נראתה בהם הלמיד כל עיקר ' לפיכך הראו אותה במקומות
לגלות כי כן המשפט בכלם ובחסינה נפשי ' הראו אורתה
ביו"ד להודיע כי נכון הראותה בחלוקה ההיא ביו"ד כמו
בחלוקה ההיא בתי"ו כמו עשתה בנתה קנתה אלא שכרוב
הראו אותה בתי"ו (ג) כי לקח קריאתה מקריאת היו"ד ' אבל
בבנית ' בביתי ' בניתם ' בנינו ' וכן השאר שנראתה בהם
הלמיד או ביו"ד או בה"א אעפ"י שהיא נחה לא חשו לגלותה
בקריאה ולאמר באחת המקומות בבית בביתי בניתם בנינו
וכולי שהרי גלויה היא לעינים בכתיבה אע"פ שהיא

נחה :

נפעל נבנה ' נבנית ' נביתי ' נבנו ' נביתם ' נבנינו '
ונגלינו אליהם ' נבנתה ' נבנית בחיריק או בצירי ט"ח ג"ז

נלאת

(ג) נ"ל כי קלה קיוחקה כנ"ל :

שער דקדוק הפעלים

ושע"מ מ"ו ירמ"ל"א נלאת ברוב עצתיך עור אבנך ונבנית נבניתן :

רח"ט ל"ה הבינונים נבנה בסגול לזכר לאל הנראה אליך לבית

הנבנה לשם ה' ולנקבה נבנה בקמץ איך אבן ד"ס ז' ד' 3

נראה ו' ויקרא' וכל נעשה במרחשת מכה נחלה מאור או בתי"ן ירמ"ה י"ד

נבנית כמו שבא בתי"ו בנה האליף כי נשאת למעלה ד"ה א' י"ד

מלכותו כמו שבא בשלמים נפקדה או נפקדת ובא בקמץ

לזכר הגלוה אל ה' כי היום ה' נראה אליכם נראה אתה ושע"פ נ"ו ויקר' ט' מדבר י"ד

ה' הנראה אליו פעמים הנראה אלי בתחילה ויתכן מ"ח י"ח דניאל ח'

לומר שיהיו כל אלה פעל עבר ולא בינוני (א) ואם בעבור

ה"א הגלוה וה"א הנבנה וה"א הנראה נאמר כי ה"א בהם

במקום אשר כמו שכתבנו בזכרנו שמוש האותיות ואם בעבור

נראה אתה ה' נראה הוא נסתר והוא ימו אל הכבוד ופירושו

אתה ה' נראה נבנים נבנות :

שופטים י"ג ש"א ג' המקור הבנה בצירי או בחולם להראה אל מנוח להראות

ביקרא י"ג מדבר ט' בשילה ועם התי"ו וכיום הראות בו ולפי העלות

ושע"פ י"ט ש"ז ו' הענן כהתענות שכור כהגלות נגלות שניהם מקור האחד

מהם חסר נו"ן הבנין והאחד כשהמקור עם ככל"ס אז הוא

שלם ובא שלם עם הה"א חמיד צתי"ו וחול ככל"ס לא

ש"א ז' הושע י"ח הגלוה בגלית' נדמה נדמה נמלא דזוק עם הפעול רק במקום

אחד היות חסיה :

מלך ישראל :

העתידים הצווי הבנה בצירי הבנו הבני הבנינה

איתן אבנה יבנה תבנה נבנה בסגול ובא

מדבר ד"א ויקרא ה' תבנה ותכונן בצירי על העיקר וכן ימצא אל יסוד המזבח

וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי בספר הללי אשר בטוליטולא

ויקרא ו' לא תאפדה חמץ בצירי ולא מצאנוהו אנחנו כן בספרים

ירמ"ל"ז ושע"מ"ד המדויקים יבנו עוד יקנו בתים תבנו תבנה תבנה

ותכונן תבני תבנינה ולערי יהודה תבנינה בסגול וכן

כל

הבינונים (א) כי צענר לא יחכן לחיות ה"א הידיעה :

שער דקדוק הפעלים קכה

כד אשר במשקלו בסגול ' תַעֲשִׂינָה ' תַאֲפִינָה ' ובא ' הלהן ויקרא ל' סס ג'
 תַעֲנִידָה בצירי לפיכך אני אומר ששרשו עגן ' ובחסרון הבן רוח ח'
 אית"ן אָבֵן ' יָבֵן ' תָבֵן ' נָבֵן וכלם פ"א הפעל בקמץ מנחי
 הלמיד תָגַל ערוותך ' ויָקַר אַרְקִים ' פתיתני ה' וַאֲפַת ' אבל
 ויָגַל במים משפט ' הוא בפתח שהוא מפעלי הכפל מענין עמוס ה'
 גלות מים ' אבל נמצאו מנחי הלמיד עם שהעיי"ן שלו ח"ר ויהו"ע ט"ו
 פתח ' יִהְיוּ ונפלו בה ' ברור אחר יִמַח שמים ' ובא יִהְיוּ ירמ"ו ד"ג חלוק"ק"ט
 מלעיל שלא כמנהג ' ואם פ"א הפעל גרונית נו"ן ' נפעל בפתח
 ונַעֲלָה הענן ' אשר לא נַעֲשָׂה כן ' מאוד נַעֲלִיתָ ' נַעֲנִיתִי לו'
 בה ' הַנַּעֲשׂוֹת בתוכה ' ואת הַנַּחֲלוֹת לא חזקתם ' או בסגול
 הַנַּחֲרִים כך ' נהייתִי ונַחֲלִיתִי ' נִחְרוּ וּלֹא יוֹעִילוּ ' ובא
 בחיריק נִיחְרוּ ב' ' הַנְּהִיךָ כדבר ' נְהִייתִי ' נְהִייתָ לַעֲמֹ
 והעתידים הנוספות בצירי העלו מסביב ' וכן לֹא יַעֲשֶׂה
 עד חצי המלכות ותַעֲשֶׂ ' ויַעֲלוּ מסביב ' ובא וַתַּעֲלוּ עַל
 שפת לשון ' העיי"ן בשו"א ופתח :

הפעיל הַגִּלָּה ' הַגִּלִּיתָ ' הַגִּלִּיתִי ' עיי"ן הפעל בצירי כמו
 כי שחרת עמך אשר העֲלִיתָ ' או בחירק ' אַתָּה
 והעם אשר העֲלִיתָ ' כי העֲלִיתָ בכחך ' הַקְּשִׁיתָ לַשָּׂאֵר ' שמוח ל"א
 הַרְאִיתָ עמך קשה ' הַגִּלוּ ' הַלִּיתָ בחירק ' וְהַקְּרִיתָ לַכֶּסֶף חלום ל"ג חד"ג ו"ד
 ערים ' או בצירי ' כי הַתַּעֲתָם בנפשותיכם ' הַרְבִּיתָם ירמ"ו ח"ג יחזקאל"א
 חלליכם בעיר הזאת ' הַגִּלְתָּהּ ' הַפְּנַתָּהּ לַנוֹס ' ובתי"ו
 תמורת ה"א הנקבה ונפלה למ"ד הפעל תַאֲנִים הַלֵּאת ' יחזקאל ד"ג
 הַרְצָתָ אֵת שַׁבְתוֹתֶיהָ ' קמוצים ' ואם פ"א הפעל גרונית ויקרא ד"ג
 ה"א בפתח ' וכן פ"א הפעל וְהַעֲלִתָהּ לו' ' וקריאתו מלרע ח"ג
 י' הטעם בתי"ו ' הַגִּלִּיתָ ' הַגִּלִּיתָן בכלם ה"א הפעיל בחירק
 או בסגול ' בחירק כמו ' הַרְבָּה אִשְׁמָה ' כי הַקְּרָה ה' אַלְקִיךָ ד"ה ל"ג ראשון ד"ג
 פני ' הַקְּנִי מַנְעוּרֵי ' כי הַמְרוּ אֶת רוּחוֹ ' אֲשֶׁר הַגִּלְתָּהּ ירמ"ו ח"ג
 ותו ' אֲשֶׁר הַנְּחִנִּי ' וְהַרְאֵנִי ה' ' וְהַרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת גִּוְהוֹ ' ראשית ד"ד ח"ג ח"ג
 ח"ג ע"ט

כה

שער דקרוק הפעלים

עמוס ו' חלים פ' כד' הִרְאֵנִי הִרְאֵת עִמָּךְ קִשְׁדָּה וְהִשְׁקִית אֶת הָעוֹדָה
 חֲכָמָה ב' וְהָרֹמִים לְהַבֵּן אוֹ בְּסִגְוִיל אֲשֶׁר הִגְלָדָה נְכוֹכָד נֶצֶר ה' הן
 דָּרִים כ' ד' הִרְאֵנוּ ה' הִרְאֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִגְדֹּלָה אֶת כָּל דְּבָרֵי ה' אֲשֶׁר
 יִחְזַק י"ח דָּרִים ל' הִרְאֵנִי וְהַמְסֹרֶת עָלָיו לִית סְגוּל וְקִמַּץ הִרְאֵתִיךָ בְּעֵינַיִךְ
 מִיִּכָּה ו' הִהִיא בְּסִגְוִיל וְהָאֵלֶּף בְּחִירָק וְמָה הִלְאֵתִיךָ הִהִיא בְּסִגְוִיל
 נְחוֹם ג' וְהָאֵלֶּף בְּצִירֵי וְנָבֵא בְּפִתַח וְהִרְאֵתִי גוֹיִם מֵעֶרֶךְ שֶׁלֹּא
 מְדַבֵּר ח' כְּמִנְהַג וְאִם פִּיִּא הַפִּעֵל גְּרוּנִית הַעֲלָה הַעֲלָה נְרוּתִיהָ
 הַעֲלִיתָ הַעֲלִיתִי הִהִיא בְּסִגְוִיל וּפְעָמִים בְּפִתַח בְּהַתְחַבֵּר
 שְׁמוֹת ח' יִחְזַק ל"ו עָלֵיהֶם וְיוֹ הַחֲבוּר וְהַעֲלִיתָ אֶת נְרוּתִיהָ וְהַעֲלִיתִי עָלֵיכֶם
 בֶּשֶׁר וְנָבֵאָה מְלֹדָה אַחֶרֶת חֲזַל לֹא נִמְלַח כֵּן עִם וְ
 מִשׁוֹנָה מִתְּבִרֹתֶיהָ כִּלְדָה סֵהֶמוֹךְ :
 חֲזַקוֹק ח' בְּחֻבָּה הַעֲלָה הִהִיא נְקוּדָה בְּצִירֵי וְהַעֲיִן בְּשׁוֹיִא וּפִתַח כִּמְ
 יִבוֹשֶׁע ז' שְׁבָא גַם כֵּן לְמַדָּה הַעֲבָרָת הַעֲבִיר כִּמוֹ שֶׁכְּתִבְנוּ בְּשִׁלְמוֹ
 בְּבִנְיָן הַפִּעִיל :
 שְׁמוֹת ד"ה הַבִּינּוֹנִים מְגִלָּה בְּסִגְוִיל כִּכְלֹ אֲשֶׁר אֲנִי מְרַאֵה אֶרְחֹךְ
 נְחוֹם ב' עִמְדוֹ עִמְדוֹ וְאִין מִפְּנֵיהָ וְכִסְמוֹךְ בְּצִירֵי עוֹ
 עֹקֵר י"ח רַחֲשִׁי מ' כָּל מְרִבָּה רִגְלִים מְשִׁקָּה מֶלֶךְ מִצְרַיִם מְשִׁקָּה רַעְהוֹ
 חֲזַקוֹק ב' יִשְׁעִיהָ ט' מְלֹוֹה ה' לְסִרְבָּה הַמְשֵׁרָה וּפְנֵיהָ מִי הַנְּדוּדָה מִשֶׁה יָרוֹ
 חֲזַקוֹק ל"ט דָּרִים ט"ו יִשְׁעִיהָ ס"ו מְעֵלָה מִנְחָה בְּצִירֵי וְיִשׁ לְפָרֶשׁ לְסִרְבָּה הַמְשֵׁרָה שֵׁם סְמוֹךְ
 יִשְׁעִיהָ ל"ב שְׁמוֹת ב' בְּשִׁקְלָה וּמְשִׁקָּה צִמָּא מִכָּה חֲמִשָּׁה מֵהֶם בְּפִגְוִיל וְסִימָן מִכָּה
 ח"ב ו' יִשְׁעִיהָ י"ד אִישׁ עֲבָרִי הָאֲשֶׁר שָׁבִית בְּחֶרֶבְךָ וּבִקְשֵׁתְךָ אֶתָּה מִכָּה מִכָּה
 יִחְזַקֵּל ז' שְׁמוֹת ז' עָמִים כִּי אֲנִי ה' מִכָּה הִנֵּה אֲנִכִּי מִכָּה בְּמִטָּה וְהַשָּׂאֵר בְּצִירֵי
 מְגִדִים מְגִלָּה מְגִלֹּת :
 חֲפִעוֹל מְגִלָּה מְגִלִים מְגִלָּה מְגִלֹּת בְּשׁוֹרֶק אוֹ בְּקִמָּ
 חֲטָף אֲשֶׁר אֶתָּה מְרַאֵה בְּהַר אֲשֶׁר מִפְּנֵיהָ צְפוּנָה
 וְבָא חוֹלָם תַּחַת קִמָּץ חֲטָף הוּא מְרַאֵה וְנִגְאָלָה :
 רַחֲשִׁי ג' עָמוֹס ד' הַמְקוֹר מִצְאָנֹוהוּ בְּשִׁלְשָׁה מִשְׁקָלִים הַרְבֵּה אַרְבֵּה הַרְבֹּוֹ
 שִׁצִי י"ד גְּנוּחִיכֶם מִהַרְבֹּוֹת גּוֹאֵל הַדָּם וְנִבְחִירָק הִהִיא

אחרי

שער רקרוק הפעלים קכט

אחרי הקצות את הבית / וכן הצווי בצירי כמו הזנה הזנו / ויקרא י"ד כושע ד'
 זאת נעשה להם והחיה אותם / והרבה המכשולים : יכוש ט' יחוקא ד"ח
 העתידים הצווי הגלה בצירי הגלו / הגלי / הגלינה :
 איתן אגלה / יגלה / תגלה / נגלה בסגול / יגלו / תגלו /
 תגלה / תגלי / תגלינה / ואם פ"א הפעל גרונית
 ינקדו האותיות הנוספת בפתח גם כן / אעלה אתכם / יעלה / שמות ג'
 תעלה / נעלה / וביתין אין הפרש בין הקל ובין הכבד / אבל
 באלף יש הפרש כי בקל הוא בסגול אעלה אענה / וכאו
 מן הקל בפתח אענה אף אני חלקי / אעלה אכסה ארץ / ויש חיוצ ל"ב ירמי' ח"ו
 אומרים שאף הם מהכבד אע"פ שהם עומדים / ובחסרון
 למ"ד הפעל כלם בסגול הגל / הרף מומני / הרב ככסני / ואם דברים ט' חלום נ"ח
 פ"א הפעל גרונית כלו פתח והעל את הצפרדע / והאיתין ראשית ח'
 אגל / יגל / תגל / נגל / ושמו הסגול תחת אותיות הנוספת
 תמורת הפתח אשר תחתיהם כאשר הם שלמים אגלה יגלה /
 וזה ההפרש יש בין עתיד הקל החסרים הבאים בזה המשקל
 ובין אלו העתידים מן הכבד / כי עתיד הקל האותיות
 הנוספות בצירי כמו / אל תפן אל מנחתם / שמשפטו תפנה מדבר י"ו
 מן הקל / ויפן זנב אל זנב / האות הנוספת בסגול משפטו אופטים ט"ו
 יפנה / ואם פ"א הפעל גרונית / ותימח על רש"י ז"ל שכח ויפן
 האות הנוספת בפתח וכן / זליכו עיין צפי' צפרשת שמות :
 הקל / אין הפרש ביניהם אלא לפי הענין / ויעל משה / מן דברים ל"ד
 הקל / ויעל עולות מן הכבד / אבל עם החיית יש הפרש כי ראשית ח'
 מן הקל הוא בחיריק ויחר למשה / ויחר עלי אפו / מן הכבד מדבר י"ו חיוצ י"ט
 בפתח / וכן מן ראה שניהם בפתח וירא אותה / מן הקל / וירא ראשית ל"ד מ"ב י"ח
 אותם את בן המלך / מן הכבד / ואם עיין הפעל גרונית פ"א
 הפעל בפתח כמו / ויתע מנשה / וכמו שבאו עתיד הקל ד"ה ז' ל"ג
 במשקל אחר שזכרנו וישב ויפת / כן באו עתיד זרה הבנין מדבר ד"ח חיוצ ל"ח

בזה

לג 3

שער דקדוק הפעלים

ראשי"ט בזה המשקל על גזרתם האות הנוספת בפתח וישק אח
ראשי"ט יפעו מ"ח צאן לבן יפת אלקים ליפת ומלכים ירד משפטם ישקה
יפתה ירדה :

אכחר צ' הפעל הגלה בקמץ חטף אשר הגלה מירושלים ובא
סופטים ו העלה על המזבח הבנוי בחולם מקום הקמץ
נחוס צ' להרחיב על העי"ן וכן והוצב גלתה העלתה כמו חולם
מדבר ד"ג עזרה ה' אשר בועמה ישראל שהוא מקום הקמץ חטף בזכרה לו
מ"ח א' אלקי לטובה הגלית הגליתי ובא כי החליתי מוס
הקמץ חטף אל החי"ת להקל מפני שהיא גרונית וכן יאמר
סופטים ו החלה החלית או כמו העלה על המזבח הבנוי הגלו
הגליתם הגלינו הגלתה ובתי"ו תמורת היא הנקבה
נרמיה י"ג שס ונפלה למיד הפעל הגלת יהודה כלה הגלת שלומים והם
קמוצים הגלית הוליתן :

ויקרא י"ט המקור הגלה בצירי כמו והפדה לא נפרתה
איתן אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה
תגלי תגלינה :

חליש ק"ט פיעל הדגוש גלה גלית גליתי אחר צויתתה פקודיך
ויקרא ד"ה חיוב כ"ח וצויתי את ברכתי אם כסיתי באדם פשעי
חלו קו"נ ישעיה' חזקת ד"ה אליך כסיתי וחכיתי לה ולא כליתי את בני ישראל
ישעיה י"ג שס ה' או בצירי אני צויתי למקדשי מדוע קויתי לעשות ענבים
ישעיה' ירמיה ו"ט וקויתי לו גליתי את מסתריו האבלתי כסיתי עליו את
יחזקאל ל"ח וחזקת ל"ב ירמיה לא ופסיתי בכבודך שמים ורויתי נפש הכהנים
ישעיה מ"ט דשן כחי כלתי שני הדרכים נכונים בהם גלו גליתם

גלינו גלתה גלית גליתן :
ישעיה י"ה הבינוני מגלה בסגור ובא בצירי נגיד ומצנה לאמים
ירמיה ל"ח ישעיה ס"ד וכן מזרה ישראל יקבצנו למחכה לו מגלים
מגלה מגלות :

הפעול מגלה בסגול מגלים מגלה מגלות :
המקור

שער דקדוק הפעלים קל

המקור גלה בצירי' אם ענה תענה' ונקה ללא אנקד' ^{שמות ד"ו ירמיה ל'}
 באנק עד כלה' ובחולם קוה קויתו ה' או גלותי' ^{ח"צ ו"ג חלים ח'}
 יום ענות אדם נפשו' כיום צווחו' ואומר חלונתי היא <sup>ישעיה ג"ס ויקרא ו'
 חלים ע"ו)</sup>
 יבא מלעיל מפני הבולדה ולמי פירש"י הוא שס דבר כמו
 זעירא אשר בצדו ויתכן חולת שלי זלח יחכן דקדוק :
 שהוא מפעלי הכפל בשקל חבות' לכלא פשע' האלק חלים ע"ו דניא ע'
 תמורת היא' וכחכי איש גדודים' היו"ד המורת היא : הו"ע ו'
 העתידים הצווי גלה בצירי' ובא' רבה צבאך וצ' דה' ^{סופטים ט'}
 בסגול' גלו' מלרע' ובאו מלעיל טרו טרו עד חלים חל"ו
 היסוד בה' לאמר דסו' ומשפטם מלרע כמו כלו מעשיכם' ^{נחמיה ח' אמות ה'}
 אלא שבאו כן מפני ההעמדה וערו הראשון בא מלעיל מפני
 השני' ובא שלם ביו"ד נראת בליו שוקים מפסח' ור"א ^{חש"ל ד"א}
 בדגשדי' הלמיד וכבר כתבנו בשלמים רבים שנרפו להקל
 גלי' גלינה :

איתן אנלה האר"ף בשו"א ופתח ובא האל"ף בשו"א זסגול'
 ואתכם אורה בגוים' וכל אנפיו אורה לכל רוח' ^{ויקרא ד"ו יחזקאל ו"ב}
 והשלישית לכל רוח אורה' זגלה' תגלה' נגלה בסגול' וכן יחזקאל ה' ויקרא י"ח
 לא תגלה שבא בהפסק הוא בצירי' זיגלו' תגלו' תגלה'
 תגלי' תגלינה' ובחשרון גל' זכן צמסורת כל סמ"א דעניות ^{חלים קי"ט}
 עיני ואביטה' חל נא ארץ צלידי וצפ"א כל חספ"א פי' ח"א ו"ג
 פני ה' אלקיד' ויגל את מסך ^{חנחחח :}
 יהודה' זיחל משה את פני ה' וסוד אחר אל תגל' ותכל' <sup>שמות ל"ב חש"ל ד"ב
 ראשית ד"ה)</sup>
 להשקותו' ותקש בלדתה' יצו ה' אתך' ויקו למשפט' <sup>ראשית ל"ה דנחמיה י"ז
 ישעיה ה')</sup>
 כלם פתחין כמשפט' ובא ויתיו על דלתות השער' קמץ' ע"א ד"א
 ובא מלת אריוך דמעתי' בהראות למיד הפעל והיא היוו ישעיה ג'
 שהיא תמורת היא והיו"ד תמורת היוו עיין הפעל והיה ראוי
 על המנהג היו"ד בשו"א אלא שבא כן לפאר הקריאה
 והוא מלעיל בשני פשטין :

ושלא

שער דקרוק הפעלים

ושלא נזכר פעלו ממנו :

גלה גלית גליתי גלו גליתם גלינו גליתם
גלית גליתת גליתתן :

ישעיה ל' והבינוני ממנו גלה בסגול כמו אשר זורה ברחות כן
תאמר גלה גלים גלה גלות כמו שהויה

בבנין נפעל העכר נגלה בקמץ והבינוני נגלה בסגול
תלים קל"ג והמקור או שם הפעל ממנו גלות את כל עגלותו :

איתן אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה
תגלי תגלינה ומצאנו בנח הלמיד פועל אשר עי

דרך המרובע ועתידותיהם ולא נא לעולם צחסכון הפ"ו
ישעיה י' שושתי ותאמר ממנו כל חגל יגל :

הבנין שושה שושית שושיתי שושיתם וכולי
הבינוני משושה משושים וכולי והפועל והפעול שוים

בו לבד היחיד שהפועל בצירי והפעול בקמץ
והצווי שושה והאיתן אשושה ישושה וכולי וכתב

פ"ג ד' א"א ז"ל שלא נזכר פועלו ממנו כאשר הוגה מן המסלה
ועוד נכתבו בשורש יגה :

התפעל התגלה התגלית התגליתי התגלו התגליתם
התגלינו התגלתה התגליתת התגליתתן :

ראשית ד"ס הבינונים מתגלה בסגול ובא והאיש משתאה לה
בצירי מתגלים מתגלה מתגלות :

המקור התגלה בצירי או התגלות כי אם בהתגלות לבו
ובהתפלל עזרא ובהתודותו :

העתידים הצווי התגלה בצירי התגלו התגלי
התגלינה או בחסרון התגל כפתח ובהפסק

בקמץ שכב על משכבך והתחל
איתן אתגלה יתגלה תתגלה נתגלה יתגלו תתגלו

תתגלה

שער דקרוק הפעלים קלא

תתגלה / תתגלי / תתגלינה / ונא / ונשתענה / ונראה / יסעיה ח"א
 בקמץ העיין ומשפטו בסגול וכן בא ואשערה בחקיד / כמו חלים קי"ט
 ואשעה / ואשת מרנים נשתנה מורכב מן נפעל והתפעל / ומלי קי"ז
 והוא פעל עכר לזכר זהו על דלף טורד שזכר אומר כי דלף
 טורד ואשת מרנים / נשתנה / או יהיה בינוני לנקבה אע"פ
 שהוא מלעיל אומר כי אשת מרנים נשתנה עם דלף טורד /
 ונקדמה השי"ן פ"א הפעל דתי"ו התפעל כמשפט אותיות ז"ס
 שי"ץ כמו שכתבנו והו"ו היתה ראוי להדגש והוקלדה כמו
 שהוקלו אחרים מזה הבנין כמו שכתבנו בשלמים / ובהסרוץ
 אתגל / יתגל / תתגל / נתגל / פ"א הפעל בפתח ואם בהפסק
 בקמץ / וישכב אמנון ויתחל / וכבר באו מהם בקמץ זולתי ע"ז י"ג
 הפסק ויתאו המלך יפוך / אל תתאו למטעמותיו / ואל
 תתגר בם / והתגר בו / אל תשתע / והטעם כי בא אל
 תתאו / ויתאו קמוצים בעבור שיצאו על משקל ידיו דגליו /
 שומרי / זוכריו / וכן כל יוד הרבים עם ו"ו הנסתר שהם
 קמוצים בעבור הנח השוכן בהם / וכן ויתאו / תתאו שבאו
 על משקלם / גקמצו / וטעם ו"א תתגר והתגר / בעבור שהיו
 כמו כן בהיותם שלמים קמוצים לתשלום הדגש בהם
 תתגרה התגרה באו גם כן בהיותם חסרים קמוצים / וכן אל
 תשתע שהיה ראוי תשתענה / אבל / אל תתחר במרעים חלים ל"ז
 שהוא בפתח איננו התפעל אך הוא בשקל תבחר / תשמע /
 ויהיה שרשו תחר והוא שלישי / ובפעל הכבד יבוא רביעי /
 כי אתה מתחרה בארז / ואיך תתחרה את הסוסים / יאמר ירמיה ק"ז ע"ב
 העבר תחרה או יהיה תתחר גם כן רביעי מן הקל / ואם
 היה שלם היה תתחרה החי"ת בשו"א ופתח / ונפלדה
 האות הרביעית כמנהגה כי היא מהנחות / ונפתח תתחר
 לפי שהוא בשקל תבחר :

וזהו

שער דקרוק הפעלים

זוהו מתברתם עם הכנויים :

חלום ל"ה ויקרד"ו גלה ' גלהו ' והוא עשהו ' לאשר קנהו ' ולא נאמר גל

להפריש בינו ובין נחי העיין ' ואע"פ שנאמר גם כן כנו

העיין עם היא או עם ויו ' אחר שלא מצאנו בנחי הלבוש בל

דברי ל"ג ויעו"ח היא ' במה שנוכל להפריש נפריש ' גלה ' הוא עשהו ' ונת

דברי ל"ג ויעו"ח היא ' תמיד ' ובהפסק ' אביך קנה ' גלני ' גלם ' פן תאמר עני

חלום ק' עשם ' גלכם ' גלנו ' הוא עשנו ' גלה ' גלה ' גלן

גלכן *

ש"ג ו"ג גלית ' גליתו או גליתו ' גליתני ' כי בזיתני ' גליתם

גליתנו ' גליתתה ' גליתן *

גליתני ' גליתיו או גליתיהו ' גליתיה ' ואם הוא הפועל

והפעול גליתנו ' גליתני ' גליתים ' גליתים

גליתיה ' גליתיה ' גליתין ' גליתין *

קמלח ג' גלו ' גלוהו ' את אשר כבר עשוהו ' גלוה ' גלוני ' גלוס

גלוחם ' גלונו ' גלוה ' גלוה ' גלון ' גלונן ' גליתם

גליתוהו ' גליתוני ' גליתום ' גליתונו ' גליתוה ' גליתון

גלינו ' גלינוהו ' גלינוה ' גלינום ' גלינוכם ' גלינוה

גלינוך ' גלינון ' גלינוכן *

גבריה ה' גלתה ' גלתהו או גלתו ' כמו וכלתו ואת עציו זאת אבני

גלתה ' גלתני ' גלתם ' גלתכם ' גלתנו ' גלתה

גלתך ' גלתן ' גלתכן *

גלית בחבור גליתי *

גליתן בחבור גליתם *

ח"ב ח' הבינונים גולדה גולו ' העושו יגש דרכו ' או גולדה

וישכח ישראל את עושהו ' ונלוו דרכיו בזהו

גולדה ' והפודה ' ובהפסק ' ה' עושהו ' גולי ' אחרי רוא

ה' רועי ' או גולני ' הלא בבטן עושיני ' ובא פתח גדול הו

קמץ

הושע ח' חלוי ו"ד
דברי ו"ג ויעו"ח
חלוי ו"ג חלוי כ"ח

שער רקרוק הפעלים קרב

קמץ קטן במלת 'אמרת אין ראני' כמו להוציאנו ממצרים 'ישעיה ח"ו שתו"מ"ק
 שהראוי להוציאנו 'ואלף ראני פתח כמו כל' אני בני גני
 כנוי היחיד כמו שכתבנו בכנוי השלמים 'ואלף להוציאנו
 קמוץ כמו כל' אנו גנו גנו כנוי המדברים כמו שכתבנו
 וכתב רבי יונתן כי ראני קמץ ובאתנח ואני מצאתיו פתח
 ובזקף בספרים המדויקים 'אבל מה שכתב הוא באתנח אומר
 אני כי היא שגרת הסופר כי במקום אחר בזכרו שנוי
 התנועות כתב 'וממנו עוד אין ראני אלא שהוא קמוץ בעבור
 הזקף אך בשני המקומות כתב שהוא קמץ וכן נמצא במקצת
 ספרים מדויקים 'גולם ובא קמץ קטן תחת קמץ גדול במלת
 שם בנימין צעיר רודם 'ומשפטו רודם בקמץ' כמו וכי יעלו חלים כ"ח
 עולה ומנחה אינני רודם 'וכן בשלמים זוכרם שזמרים בקמץ 'ירמיה י"ב
 וכן המעלים מים 'בצירי משפטם מעלים בקמץ' גולכם 'ישעיה פ"ג
 גולנו 'גולה' כה אמר ה' עושה' או גולה בלא יוד ובא אחד ירמיה ל"א
 מן הדגוש כתוב כי יוד מקום למיד הפעל' הנה אנכי מפתיה 'הוא ע' ז'

גולה' גולן' גולכן :

גולים' גוליו' גוליה' גולי' גוליהם' בורא שמים

ונוליהם' והוא לשון רבים ליחיד בלשון תפארת 'ישעיה ח"ט

גוליתם' גולינו' גוליה' גוליה' גוליהן' גוליתן'

גולה' גולתו' גולתה' גולתי' גולתם' הובישה הולתם' הוא ע' ז'

גולתכם' גולתנו' גולתה' גולתה' גולתן' :

גולתכן :

גולות' גולתיו' גולותיה' גולותיהם' גולותיהם

גולותיהם' גולותינו' גולותיה' גולותיה' גולותיה

גולותיהן' גוליתיהן :

גלוי' גלוי' גלויה' גלוי' גלויים' גלוינו' גלויכם

גלויה' גלויה' גלוי' גלוי' גלוי' :

גלויים' גלוייו' גלוייה' גלוי' גלוייהם' גלוייהם

גלוינו

שער דקרוק הפעלים

גְלוּיָנוּ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ / גְלוּיָהָ

גְלוּיָהָ / גְלוּיָתוֹ / גְלוּיָתְךָ / גְלוּיָתִי / גְלוּיָתְכֶם / גְלוּיָתְכֶם / גְלוּיָתְכֶם

גְלוּיָתְנוּ / גְלוּיָתְהָ / גְלוּיָתְךָ / גְלוּיָתְנָה / גְלוּיָתְכֶן / גְלוּיָתְכֶן / גְלוּיָתְכֶן

גְלוּיָוֹת / גְלוּיָוֹתֵינוּ / גְלוּיָוֹתֶיךָ / גְלוּיָוֹתֵי / גְלוּיָוֹתֵיהֶם / גְלוּיָוֹתֵיהֶם / גְלוּיָוֹתֵיהֶם

גְלוּיָוֹתֵיכֶם / גְלוּיָוֹתֵינוּ / גְלוּיָוֹתֵיךָ / גְלוּיָוֹתֵיהָ / גְלוּיָוֹתֵיךָ / גְלוּיָוֹתֵיךָ

גְלוּיָוֹתֵיהֶן / גְלוּיָוֹתֵיכֶן / גְלוּיָוֹתֵיכֶן / גְלוּיָוֹתֵיכֶן / גְלוּיָוֹתֵיכֶן / גְלוּיָוֹתֵיכֶן

הַמְקוֹר גְלוּת / גְלוּתוֹ / וּבֹא מְבֹלֵי תִיּוֹ עִם הַיָּאוּרִיּוֹ הַכְּנוּי

שמות ו"ח

לֹא תֹכֵל עֲשׂוֹהוּ / גְלוּתְךָ / גְלוּתִי / אוֹ גְלוּתֵנוּ / וּמִן

ד"ה ח' י"ג בְּכַנִּיץ הַדָּגֵשׁ בַּפֶּתַח מִקוֹם הַצִּירִי / וְאִם לְרִמּוֹתַי לְעִירֵי

גְלוּתְכֶם / גְלוּתְכֶם / גְלוּתְנוּ / גְלוּתְהָ / גְלוּתְךָ / גְלוּתְנָה / גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן

גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן / גְלוּתְכֶן

הַעֲתִידִים הַצּוּרִי גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ / גְלָהּ

מ"ח כ'

בִּיּוֹד מִקוֹם לְמִדַּת הַפֶּעַל / כְּדַבַּר ה' הַכְּנִי נִשְׂא

גָּלַם / גָּלַמוּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ / גָּלָהּ

גָּלוּ / גָּלוּהוּ / גָּלוּנִי / גָּלוּם / גָּלוּנוּ / גָּלוּהָ / גָּלוּהָ / גָּלוּהָ / גָּלוּהָ / גָּלוּהָ / גָּלוּהָ

גָּלִיהוּ וְכוּלֵי / גָּלִינָה בַּחֲבוּר גָּלוּ / גָּלוּ / גָּלוּ / גָּלוּ / גָּלוּ / גָּלוּ

אֵיתָן אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אוֹ אֶגְלָנוּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ

דברים ל"ב

וּמִיָּם כְּמוֹ אֶפְאִיָּהֶם מִן הַכְּבֹד / אֶגְלָכֶם / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ

אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ / אֶגְלָהּ

יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / אוֹ יֶגְלָנוּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ / יֶגְלָהּ

שמות ל"ג

בְּמִלַּת / כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי / וּבִנְיָ שְׁלֹם

פָּחַד פָּחַדְתִּי וַיֵּאֲתֵינִי / יֶגְלָם / יֶגְלָכֶם וְכוּלֵי / וְכוּן תִּגְלָהּ

חיו"ג

בְּגָלָהּ / וְכֹלֶם עַל זֶה הַדֶּרֶךְ / זֶה הַדֶּרֶךְ / זֶה הַדֶּרֶךְ / זֶה הַדֶּרֶךְ / זֶה הַדֶּרֶךְ / זֶה הַדֶּרֶךְ

וְאֵלֶּה רֵאשֵׁי הַפְּעֻלִים אֲשֶׁר אֵתָּה

צָרִיךְ לְהוֹרֹתְךָ עֲלֵיהֶם :

אֵתָּה / וְאֵתָּה מִרְבִּבוֹת קֹדֶשׁ / אֵתָּה בְּקֶרֶב / וּבֹא / הַיָּאוּרִיּוֹ

דברים ל"ג ו' ע"ג ד"ח

אֵתָּנוּ לְךָ / נִקְרָא בְּקִמְעַן כְּפַעֲלֵי אֱלֹהִים / וּבֹא

נחמיה ג'

הַעֲתִידִים

תִּבְרָה / יִבְרָא

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including the name 'Stuart' and the number '8290'.

שער דקרוק הפעלים קלג

העתידים מזה השורש בהראות למיד הפעל אֶתְיוּ אֶקְחָה יִסְעִיָה נ"ו
יִין אֶתְיוּ לֵאכּוֹל יֶאֱתְיוּ חֲשֵׁמְנִים כִּפְרִץ רַחֵב יֶאֱתְיוּ כִּי אִם חֲלִי' כ"ח חִי' ל'
שְׁנוֹת מִסְפָּר יֶאֱתְיוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתְיוּן וְהוֹמְרָה הָאֱלֹהִים בְּהִיָּא חִי' ו' יִסְעִיָה מ"ח
הֶתְיוּ מִים הֶתְיוּ לֵאכְלָדָה וְנִקְדּוּ אֱלֹהִים אֶתְיוּ וְהִיָּא הֶתְיוּ אִם ד"ח יִרְחִיב י"ב
בְּצִירֵי וְהִיָּה מִשְׁפָּטָם בְּשׂוֹיָא כְּמוֹ בְּעֵינֵי מִפְּנֵי שְׁהֵן אוֹתִיּוֹת יִסְעִיָה ד"ח

הגרון :

וְהִעֲתִידִים בְּחִסְרוֹן בְּנוֹחַ פִּיָּא הַפְּעֵל אָאֵת יָאֵרֵת תָּאֵת
נָאֵת הַעִירוֹתֵי מִצְפוֹן וַיָּאֵת כִּי כִבְדַת עַל הַלְשׁוֹן יִסְעִיָה מ"ח
לְהַנִּיעַ הָאֱלֹהִים בְּפִלְס יִפְּן יִקָּן :

דוּה אַחֲרֵי שְׂמִצָּאֲנוּ שֵׁם הַפְּעֵל מִמְנוּ כִּי מִי נִדְתָּה דוּתָה וַיִּקְרָא י"ב
וּמִשְׁקַל אַחַר עַל עַרְשׂ דְּוִי וְהַתּוֹאֵר עַל זֶה הִיָּה חֲלִים מ"ח
דוּה לְבָנוּ וּמִשְׁקַל אַחַד עָלֵי לְבֵי דְוִי נֹאמַר מִמְנוּ פְּעֵל חִיכָה יִרְחִיב ח'
הַקֵּל דְּוָה דְּוִיתִי דְּוִיתָּ וְכוּלֵי אֲדוּה יְדוּדָה וְכוּלֵי הַמָּה
כְּדוּי לְחַמֵּי שֵׁם לְרַבִּים מִן דְּוִי יֹאמַר לְרַבִּים דְּוִיִּים וּבִסְמוּךְ חִי' ו'
דְּוִי הַפִּיָּא בְּחִירָק וּבְנִפּוּל לְמִיד הַפְּעֵל שֵׁם הַפִּיָּא לְשׂוֹיָא :

דוּה לְפִי שְׂפִיָּא הַפְּעֵל וְעֵינֵי הַפְּעֵל מִמְנוּ גַם כֵּן מֵאוֹתִיּוֹת
אֲהוּי נִשְׁתַּנָּה מִנְהַגוּ בְּחִסְרוֹן מִחִבְרִיּוֹ וְאִמְרוּ בְּהַפְּסֵק
אֲהִי יְהִי בְּהַסְתֵּר הַיּוֹד לְפִי שְׂכַד עַל הַלְשׁוֹן שְׁהִרֵי לֹא
כְּמִנְהַגְדָּה וּמִשְׁפָּטָם אֲהִי יְהִי חֲצִיָּא הַיּוֹד נְעָה אַחַר הַסְּגוּל
עַל מִשְׁקַל אֶפְּן יִפְּן לְעוֹלָם לְפִיכָךְ שְׁמוֹ הַסְּגוּל חֲחַת
וּבְתִשְׁלוּמָם אֲהִיָּה יְהִיָּה חִיתָן וְהַחִירָק חֲחַת הַכ"ח :

וְהַקֵּלוּ הַמְּלָה עוֹד וְאִמְרוּ בְּרוּ אֲהִיָּה יְהִי דְנָה נְתַחֲלָפָה תְּנוּעַת
הַיּוֹד הַנוֹסֶפֶת בְּהִיָּא וְהַתְּנוּעַת הַיּוֹד בְּיּוֹד וְנִשְׁתַּמְשׂוּ עוֹד
בְּפֵעַל הַזֶּה בְּחִלּוֹף הַיּוֹד בְּיּוֹד וְאַתָּה הַזֶּה לְהַם לְמֶלֶךְ נְחִיבָה ו'

הַזֶּה עַל הַזֶּה הַזֶּה גְּבִיר לְאַחִיר הַזֶּה אֲרִיץ בְּחִלּוֹף הַיּוֹד יְחֻקָּא ז' בְּחִי' ד"ו
בְּאֱלֹהִים וּלְנִקְבָה הַזֶּה סֵתֵר לְמוֹ מִפְּנֵי שׂוֹדֵד וַיִּשׁ בְּפֵעַל הַזֶּה יִסְעִיָה י"ו
מְלָה יִזְצָא מִן הַכֹּלֵל מְקוֹם שִׁיפּוּל הַעֵץ שֵׁם יְהוּא כִּי קָהֵלָה י"ח

משפטו

שער רקרוק הפעלים

משפטו יהיו ' ונפלה עיין הפעל ממנו כמו שנפלה במלת
 נחוש 3' גם את תשכרי תהי נעלמה ' שמשפטה תהיי ' והאלין
 פעיה ד"ח הכתובה כאלף ואלף אבוא שמוע ' ורבי יהודה כתבני
 יהוא לשון יחיד וכמו שאמרו מן היה בחסרון יהי כן תאמר
 מן הוה יהוא שמשפטו יהוא :

פעיה א' זכה ' רחצו הנכו ' כבר הזכרנו דקרוקו בשלמים בבני
 התפעל :

חדצר י"ד ראשי י"ג חיה ' חיו מן האנשים ' וחיתה נפשי ' וחיתה ורבית
 דברים ל' וכתב רבי יהודה כי מרוב השתמשם בשרש הזה

ראשי ה' ויקרא י"ח הפילו ההיא ברוב ואמרו ' כל ימי אדם אשר חי ' וחי בהם
 משפטם חיה ' וכן הפילו ההיא בנקבה ואמרו ' ואם בת היא

שמות א' ראשית מ"ג וחייה ' שמשפטה וחייתה ' והתואר ' העודנו חי ' אם
 ש"ה ד' ראשית ג' עודני חי ' אם כל חי ' והיה משפטו חיה בפלס כלה

יבוא ע"ט דורה ' וכן יש לומר לרבים חיים ברפיון כמו ב'לים
 שמות א' דוים ' כמו שנאמר לנקבות ' כי חיות הנה ' אבל מה שנדגש

דברים ד' חיים כלכם היום ' וחולתו ' לחסרון יוד אחרת במקום היא
 ראשית א' חלים ק"ד למיד הפעל כמו שנדגש גם כן חיה חיות ' ויש לומר כי

ראשית ב' מ"ג דבר ד' חי העבד וכן התואר חי ' וחיים שרשם חי מפעלי הכפל
 שמות א' ונפל הכפל כמשפט ומלת וחיה נרפית שהיתה ראוי

שמות א' להדגש ' וכן ' כי חיות הנה ' נרפה שלא להתערב עם
 חשלי ו' חיות השדה ונרפו אלה כמו שנרפו בכפולים זיין העדה

חשלי י"ח פניה וחולתו מן הכפולים ' והשם ' מות וחיים והוא בלשון
 ראשית מ"ג רבים לעולם ולא יתפרד ' ורבי יהודה כתב כי חי פרעה

הוא יחיד מן מות וחיים והנכון שהוא לשון רבים בסמוך
 ויקרא מ"ה והיו יוד הרבים ויוד השורש נעלמת והראוי חיי ' וחי

אחיק עמך ' הוא לגזרת פעל או נח הלמיד ומשפטו חיה
 או חסר הכפל ומשפטו חיי ועתידי השורש הזה כעתידי

חיה שכרובנו :

חפה

שער דקדוק הפעלים קלר

הפה בא ממנו בפעל הכבד לא ידעתי למה לא יהיה השם
כבעלי האלף * חכא ויהיה ויחכאו על משקל

ויחפאו בני ישראל דברים : וירכאו : מ"ג י"ז

אשר לא פן על ה' אלקיהם :

כלה כד הקמח לא תכלה ' היה ראוי תכלה בסגול וביא מ"א י"ז
הקמח תמורתו כמו שבא גם כן ואשעה בחקיד ' אליוס קי"ט

שהוא כמו ואשעה ' פן אכלה בדרך ' בא פתח קטן תחת שמו' ל"ב
פתח גדול ומשפטו אכלה והוקל כמו אחוה שמע לי : חיוצ ט"ו

כפה כתברי יהודה בזה השורש אכף לאלקי מרום ' מיכה ו'

ואולי מצאו בספרו (א) קמוץ ' ורבי יונה אמר שהוא

מפעלי הכפל כי מצאו פתוח ' וכן מצאנוהו אנחנו

פתוח :

כרה ואכרה לי ' דגש דהכף לתפארת כדגש קוף הושע נ' ז

שמו' ט"ו

מקדש ה' :

פחה וחטאתם מלפניך אל תמחי ' הה"א למיד הפעל ירמיה י"ח

הומרה ביו"ד ומשפטו תמחה ' וכתברי יהודה ורוב

שאר מדקדקים שהוא מן הקל אע"פ שהתיי' בסגול' הפגול

(ב) מקום הצירי וכן אמרו בא תמח חסדי ' שהוא בסגול' נמחיש י"ב

והנכון היותם מן הפעל הנוסף על המנהג לבוא סגול'

באותיות אית'ן וכן כתב רבי יעקב בן אעזר ' וכן ותזני שם ' ירמיה נ'

כמו ותזנה הה"א למיד הפעל מ' מרת ביו"ד או הו"א מדבר

לנוכח הנקבה ואע"פ שתחלת הפסוק שלא לנוכח ' שאמר

הלכה

כפה (א) ויהיה ח"כ מצנין נפעל ונשלמות אכפה ונחסרון הה"א אכף :

(ב) לא הצנתי את דצדיו צנה פי גם לידי חונה ראוי צחות

חיה"ן צנחי למ"ד ה"א חוץ מאם נחסרה הה"א כמו א תפן חל מנחתם (מדבר ט"ו)

חלל צנרון דידן שנחה היו"ד במקום הה"א ח"כ ראוי להיות חירק צחית'ן

כשאר נחי למ"ד ה"א * ואפשר שטעות סופר הוא ול"ל הסגול'ל במקום החירק

כאשר כתב כמה פעמים שהסגול'ל והחירק קרוצים זה לזה ומתחלפים :

שער דקרוק הפעלים

הלכה היא הרבה ימצא כזה בכתוב שידבר בפסוק אח
 ויעיף מ"ג לנוכח ושלא לנוכח כמו ראורת רבורת ולא תשמר פקח
 לות ד' אזנים ולא ישמע' ואם לא יגאל הגידה לי' ובאשה
 מלאכי צ' יסעיה ח' נעוריקה אל יבגוד' כי יבושו מאלים אשר חמדתם' גם
 לפניה צ' חיוז י"ו אתם בושים חללי חרבי המה' ואולם כלם תשובו ובאו נא
 מ"א ד"ג ס"א ו' שמעו עמים כלם' לכלם ולסרניכם' כימי צאתך מארץ
 ויעיף ל"ג חוכה ו' מצרים א-אנו נפלאות' היה זרועם לבקרים אף ישועתם
 בעת צרה' יכבוש עונותינו ותשליך במצלות ים כל
 חטאתם' ורבים כמוהם :

יהושע י"ד מסה ואחי אשר עלו עמי המסיו ארת לכ העם' כתבתי
 דניאל ה' יהודה * כי המסיו בא על דרך לשון ארמי אשתו
 שס ג' חמרא' ורמיו לגו אתון נורא' צרוז הספרים כל גלו הוו
 שס ה' היתיו מאני דהבא' וכן עשו הם שרקים בטעות וראו
 חלום קי"ו בכל תגמולוהי עלי' שנהגו להיות צלי נקודה המסיו
 אשתיו וגומר :
 בו על דרך ידוהי ורגלוהי'

ורבי אחי רבי משה ז"ל כתב כי המסיו לשון יחיד והוא ע
 משקל הפקיד השמיד והו"ו תמורת הה"א למ"ד הפעל
 והיו"ד למשך :

יחזקאל ו' נהה מזה השורש לפי דעתי' ולא נה בהם' והוא בפלס
 שד מן שדרד כי זה השורש אע"פ שהו"א מנחי הלמון
 הנה הו"א כפול העי"ן או הלמ"ד כשאר הכפולים' ונה
 משלו י"ד חיוז ד"ג (א) בשם מנהג שלמדיה"ם היא נחאית נהה בפלס נהה גם
 ומפני שזה כפול הפילו אחת מהן להקל כמנהג הכפולים
 ואמרו נה' ואמרו במשקל אחר מזה השורש בחסרון למ
 הפעל ותמורת עי"ן הפעל ביו"ד' ונשאו איך בניהם קינה
 הנפרד ני בפלס' אף ברי יטריח עב' צי אדיר' יושב
 יחזקאל ד"ז חיוז מ' יסעיה ל"ג ויעיף ד"ג שס ג'
 אי' וכן כי תחת יופי' משרש כוה לדעת קצת המפרשים

נהה (א) נ"ל שטעות סופר הוא מלח שסס וקראוי ונפגו זהס מנהג כו' :

שער דקרוק הפעלים קלה

והיא בנים בניהם הם לכנוי כה"א מ"ם פריהם כי הנה מצאנו
 ואכלו את פריהם וכן בפיהם ידעו סלה בשקל בניהם עמוכ ט' חלים מ"ט
 ואלו היה שורש בניהם ניה והיה השם ניה בפלס שיר קיר
 היה בניהם (ב) ההיא בקמץ ניהם בפלס שירם :
 בלה יצא מעיקר זה מקור בבנין הפעיל כגלותה לבגוד יסעיה ל"ג
 משפטו כהגלותה בפלס כהגלותה ובהעדר הה"א
 הוטלה תנועתה על הכ"ף השמוש ונדגש הנון לחסרונה :
 קרה אם יקרה עון דגש הקוף לתפארת כדגש ואברה לי' ע"א ד"ח כוסע ז'
 ויש אומרים כי הוא מבנין נפעל והיתה הקוף ראויה
 להקמץ ונפל כמו שנפל במלת ויתמו שהיה ראוי ויתמו : דגרים ל"ד
 דאה העתידים נחסרון ארא ירא תרא נרא מלעיל
 והאות הנוספת בצירי והר"ש בסגול וארא בחלומי ראשית מ"ח
 ירא ה' עליכם ירא אלקי אבותינו ויזכח ירא ה' וידרוש שנות פ' ד"ה א"י"ז
 אל ירא בפלגות ובאו מהם מלרע שלם כמשפט ועתה ח"י"ז ד'
 ירא פרעה ותרא אויבתי ותכסיה בושה תרא אשקלון ראשית מ"ח ח"י"ז
 ותירא ולפי שנשתמשו ביו"ד האית"ן יותר מן השאר שנו
 תנועתו להקל בהתחבר עמו וז' החבור ואמרו וירא אותה ראשית ל"ט
 וירא ה' וכתב רבי יהודה כי בא במשקל וישת ויפת' SE ו'
 וישת' ולא אמרו וירא בחירק שלם יתחלף בקריאה עם
 ויר מן ירה ואמרו קצת מדקדקים כי לא נאמר וארא שנות ט"ו
 ותרא ונרא כי אם הנמצא וירא ואדוני אבי ז"ל כתב כי כן
 נאמר כל האית"ן וכן כתב במלת עפדי בכנויים אע"פ שלא
 נמצא כי אם עם יו"ד המדבר כי כן נאמר כל הכנויים :
 שאה באה מלה אחת בזה השורש משונה להשורת גלים מ"ז פ'
 נצים הכתוב במלכים הלמיד פתוחה ודה"א בשו"א
 והיה משפטו עם האל"ף להשאות כמו שכתוב בישעיה'
 וכשחסרו

(ב) כי אם ה"א ממלת צניהם ג"כ כנוי או משפטו צסגול כמו כל הס' הן חבל חס
 ה"א מן השורש או הוא ראוי להיות נקמץ :

שער דקדוק הפעלים

וכשהסרו האל"ף הירד צריך להחליף התנועות כי חולם
 האל"ף נשאר (א) בשי"ן ואחר זה לא תוכל להפתח הה"א
 אם לא תדגש השי"ן או שתהיה קמוצה ונקל בעיניהם
 להחליף התנועות מלקרוא הה"א בקמץ' וכן נשתנו
 ויקרא ד"ו התנועות במלת להפרכם את בריתי' בשו"א הלמ"ד ופתח
 הה"א והיה משפטו בהפוך בפתח הלמ"ד וישו"א הה"א כמו
 שכהבנו בשמוש האותיות ובנחי העי"ן :

פסעיה נ"א שחה הפעל הקל שחי ונעכורה בפלם עשי קני בני'
 חשלי ב' וא"א ז"ל כתב מזה כי שחה אל מות ביתה בשקל

בנה קנה ואע"פ שהוא מלעיל וההפעיל ממנו דאגה
 חשלי ו"ב חוכה ו' בלב איש ישחפה בפלם יגלה' וכן וישחף בקרבך'

ובא פתח קטן תחת פתח גדול ומשפטו וישחף וההתפעל
 ממנו אמרו אותו בהכפל (א) למ"ד הפעל הראשונה נראית

והשנית נחה השתחה השתחורת השתחוייתי'
 השתחוו השתחיותם השתחוינו השתחיתה'

מ"ב ה' או השתחווה' מלעיל כי מלרע הוא שם בהשתחוייתי בית
 רמז' השתחווה השתחויורת' וכן אמרו כמשנה ושלש

עשרה השתחויורת היו במקדש השתחויית השתחוייתן'
 הבינוני משתחה משתחים משתחה משתחות'

העתידים הצוי השתחה השתחוו השתחוי'
 השתחוינה :

איתן אשתחה ישתחה תשתחה נשתחה'
 ישתחוו תשתחוו תשתחודה תשתחוי'

תשתחוינה' ובנפול אות הכפל נשארה הו"ו נחה שהיא
 ראשית ד"ד מ"א ח' למ"ד הפעל וישתחו ארצה ותשתחו למלך' ולא נמצא
 אלא

שאה (א) כדון כל אות אחת ע' הנופלת כמו יונחן במקום ינוחן :
 שחה (א) כי הראוי השתחה וצ"ו וי"ו מקום ה"ה ח' והיא נראית ע"ו הקמץ

המנוקדת צה ונה"א השניה נסתרת :

שער רקרוק הפעלים קלו

אלא עם יו"ד ועם תי"ו אית"ן *אולי נאמר כן בכל האית"ן
ומלת ' והמה משתחויתם ' כ"ל כי לא נוכל לומר אשתחו יחזקאל ח'
הורכבה ממשתחויים : שותחו :

והשתחוייתם ' וטעם ההרכבה אמר הנביא כי מצא אותם
האנשים משתחויים קדמה לשמש ואמר לנכנסים דרך שיאה
השתחוייתם והורכבה המלה משתי מלות לקצר הענין וא"א
ז"ל כתב בספר חבור הלקט כי הת"ו היא היא הנוספת
בהשתחוה משחוה ובא היא הנוספת נראית במשתחוייתם
כה"א צנה ואלפים כלם ' בצאכם ' ונקדמה פ"א הפעל לת"ו ח' ל"ג
התפעל בבנין הזה כמו שכתבנו : ח' ל"ג
תאה נאמר כי מעקר הזה תתאו בפלם תגלו או יהיה שרשו ח' ל"ג
תָּוּה מן והתוית תיו ובאה האל"ף תמורת הו"ו : יחזקאל ט'

ואשר פאיהם חסר ולמדיהם ה"א נהה אלה הם :

נזה אמרו בפעל הקל ממנו ' ואשר ינה מדמם וכשנפלה ויקראו'
הה"א למ"ד הפעל כמנהג נחי הלמ"ד נפל גם הדגש
כי לא יתכן דגש חזק באות שתהיה בסוף המלה ולא תהיה
מונעת באחד המלכים ' ואמרו ויז מדמה אל הקיר ' בחירק ' ח"ב ט'
ובצירי ויז נצחם על בגדי : יאעיה כ"ג
והכבד ממנו הנה ' הניית ' הנייתם ' הבינוני מנה'
מניים וכולי :
המקור הנה או הנורת :
הצווי הנה ' הווי וכולי ' אית"ן אנה ' ינה וכולי
ובחסרון אז ' יז ' ויז ממנו ' וכולי : ויקרא ח'
נטה העתידים בחסרון אט ' יט ' בצירי ' ומהכבד אט '
יט ' פתחין ואף באתנח וסוף פסוק משפטם להיורת
פתחין לפי שעקרם להיות המיית דגושה אטה ' יטה ' ובא'
דרכו

שער דקרוק הפעלים

איוז ד"ג דרכו שמרתי ולא אט קמוץ בסוף פסוק שלא כמשפט ' ובא
 מ"א ד"א כן כדי שלא יתחלף עם ' ויהלך אט ' שהוא ענין יחד ;
 והנפעל נטה ' נתיית וכולי ' ובא שלם בלמד הפעל '
 מדבר ד"ג כנחלים נטיו :

העתידים הצווי הנטה ובהסרון הנט ' איתין אנטה '
 ינטה ' ובהסרון אנט ' ינט :

נכה הכבר ממנו הכה ' הכית ' הכיתי ' העתידים בהסרון
 אף ' יף ' תף ' נף פתחין וכן באתנח ' כי לא פתח
 מ"ג ט"ו ויף ' ושלא נזכר פועלו הכה ' הכית וכולי ' ונכתב בו"ז עם
 חלים ק"ג הדגש הוכה כעשב * לא נמלא רק זהפעיל והופעל :
 ורמיה מ"ח נצה בא בבנין הקל ממנו ' כי נצא תצא ' האלף במקום
 ה"א ותצא היה ראויה תצה בדגש בשקל תטה ובא
 ראשיח ד"ה הנח תמורתו כמו שכתבנו במלרת ויזד יעקב נזיד ' וענין
 מדבר ד' אחר אשר הצו על משה ועל אהרן אע"פ שלא מצאנו
 העתידים ממנו חסרים נאמר אותם כחכיריהם הן ' הצו
 וכולי ' איץ ' יץ ' תץ ' נץ :

איכה ג"ד ד"ה צ"ו נשה נשתי טובה ' ונכתב באלף ונשא בו אלה ' כאשר
 פעילת ד"ה א"ה ד"ג נושא בו ' וכן אשר לו נושא ' והוא בסגול ' :

העתידים אשה ' ישה ' ובהסרון אש ' יש ' תש נש ' ובא
 דגרים ל"ב יו"ד תמורת הה"א למד הפעל ' צור ילדך תשי '

והתי"ו בסגול ל"כ משפטו בתשלום פ"א הפעל ' תנשי בפלס
 ירמיה ו"ח תמתי ' ולדעת רוב המדקדקים הוא מן הקל והסגול פקום
 הצירי כמו תמתי ' ונכון הוא לפי שאינו פועל יוצא לשלישי
 איוז ל"ט כמו ' כי השה אלוק חכמה ' ויש לומר כי מעיקר זה מהדגוש '
 ראשיח מ"ח כי נשני אלקים ' ומשפטו נשני ' בחידק ובא הפתח תמורתו '
 ראשיח ל"ג ועוד יש לומר ששרשו נשש והוא בפלס חפני אלקים ' ומן
 ירמיה ד' נשא באלף בנין הפעיל השיא ' השיא השיאת לעם הזה '
 חלים ד"ה והעתיד ממנו בא בהסרון אלף ישי מות עלימו :

ואלה

שער דקרוק הפעלים קלו
 ואלה הם נתי הקצוות שפאיהם
 יור ולמדיהם הא :

יגה נאמר מעקר הזה פעל ה-בד ' אשר הוגה ה' ' הוגית ' חיכה ח'
 הוגיתי וכולי ' כי ה' הוגה במפיק הה"א לנקבה '
 ומשפט הוגה בתשלום הוגה בפלס הגלה :
 הבינונים מוגה ' מוגים וכולי :

המקור הגות או הגו בפלס דרו והגו לדעת אדוני אבי ז"ל ישעיה נ"ט
 שפירש הרו משרש ירה מענין ולהוררת את בני ויקרא י'
 ישראל ' אבל והגו שרשו הגה :

העתידים הוגה ' הוגו ' הוגי ' הוגינה ' אוגה ' יוגה וכולי
 ובחסרון אוג ' יוג וכולי ' ובא שלם ' עד אנה תוגיון נפשי ' חיונ י"ט
 ומשפטם בתשלום איגה ' תיגה בפלס אגדה תגלה :
 הנפעל נוגה ' נוגית ' נוגיתי וכולי :

הבינונים נוגה ' נוגים ' נוגדה ' נוגרת כלם בשורק או
 בחולם ' אבל מה שמצאנו כיהם מצאנום בשורק '
 בתולותיה נוגרת ' נוגי ממועד ' מפני הסמיכות נפל ח' חיכה ח' לפנים ג'
 המ"ם כמשפט כי מבלי הסמיכות נוגים ' ומשפטם בתשלום
 נוגי ' נוגים :

העתידים הוגה ' הוגו ' אוגה ' יוגה וכולי ובחסרון הוג '
 אוג ' יוג וכולי ' וכתב א"א ז"ל כי ' או ירה יירה ' שוות י"ט
 אינו מבנין נפעל כי היה לו לומר יורה כי כל נפעל מנחי הפ"א
 יהיה ו"ו פ"א הפעל ' אבל הוא מבנין התפעל ומשפטו
 יתירה ' ועתיד מבנין פעל הדגוש כזה ויגה בני איש ' נפלה חיכה ח'
 יו"ד השורש והוטלה תנועתה על היו"ד הנוספת ומשפטו
 ויגה וא"א ז"ל כתב כי הוא מבנין הפעיל משפטו ויגה
 ונמצא גם כן מודה השורש ענין אחר שלא נזכר פועלו מן

שער דקדוק הפעלים

ש"נ כ' אכח ד' ההפעיל / כאשר הוֹנָה מן המסלה / משפטו הַיָּגָה בפלם

הַגְּלָה :

ירחיק ד' ידה נאמר הקל מזה ידו אליה / ותאמר העתידים ממנו

אִידָה / יִידָה וכולי / ובחסרון אִיד / יִיד / תִּיד / נִיד /

זכריה א' עובדי' א' ונאמר מן הדגש / לִיהוֹת את קרנות הגוים / וממנו / יהו

איכה ג' גורל / משפטו יִיהו / כמו שכתבנו בוינה בני איש / וא"א

איכה ג' ז"ל כתב כי הוא מכנין הפעיל ומשפטו ויִידו וכן ויהו אבן כי

והפעל הכבד ממנו בענין אחר הוֹדָה / הוֹדִית וכולי :

המקור הוֹדוֹת / ובא שלם עם פִּיא הפעל ובשורק הה"א

נחמיה י"ב

מקום החולם / על הוֹדוֹת הוא ואחיו / ודגש היוד

להרגיש ולפאר קריאתה / כי לא היתה קריאתה ניכרת

על הביאור אם לא נדגשה :

העתידים הוֹדָה / הוֹדו / הוֹדִי / הוֹדִינָה / אוֹדָה / יוֹדָה /

תוֹדָה / תוֹדָה / יוֹדו / תוֹדו וכולי ובאו מהם

חלוש ד"ח שס מ"ה עם הַיָּא הכנין / ומשירי אֶהוֹדְנו / על כן עמים יהודוק /

נחמיה י"א יהוֹדָה לתפלה / ותאמר העתידים בחסרון אוד / יוד /

תוד / נוד :

לפניה ג' ורחיה ו"ו ינה נאמר הקל ממנו / העיר הַיּוֹנָה / מפני חרב הַיּוֹנָה /

ירמיה ד"ה חלו' פ"ד
מדבר ד"ה א

חרון הַיּוֹנָה / אמרו בלבם נִינָם יחד / בפלם ונִידָם

והראוי נִינָם / נִידָם בצירי / ובחסרון אִין / יִין / תִּין / נִין :

יחזקאל ד"ג ויקר' דה והכבד ממנו הוֹנו בכך / ולא תונו איש את עמיתו / הוֹנָה /

הוֹנִית / הוֹנִיתִי וכולי :

והעתידים הוֹנָה / אוֹנָה / יוֹנָה / וכולי / ובחסרון

אוֹן / יוֹן / תוֹן / נוֹן :

ישעיה ד"ח יעה נאמר הקל ממנו ויַעָה ברד :

העתידים יַעָה / יַעו / אַיַעָה / יַיַעָה / ואולי נאמר אותם גם

כן בחסרון אַיַע / יַיַע / תַיַע / נַיַע :

סיר ז' שס יפה / מה יפית ומה נעמת / מה יפו פעמך :

העתידים

שער דקרוק הפעלים יקלח

העתידים איפה ייפה תיפה ניפה ובחסרון איפה ייפה
 תיפה ניפה וייפה בגרלו היויד הנח שבין היויד יחוקאל ל"א
 המונעת והכ"א הוא פ"א הפעל ומשפטו להיות וייפ בהנעת
 שתי היודי"ן בפלס וישב ישמעאל וכן מצאתי בספר מדויק ירמיה מ"א
 כי בקריאת בן אשר הוא בהנעת שתי היודין על זרז הסדר
 הראשונה בחירק והשנייה בשו"א כמו וישב ישמעאל אבל
 רבי יונה כתב כי לקריאת בן אשר הראשונה בשו"א והשנייה
 בחיריק וכן מצאתי ברוב הספרים לקריאת בן אשר ולקריאת
 בן נפתלי בחירק הראשונה ונח השנייה וכן ותיפי במאוד יחוקאל י"ו
 מאוד הונחה היויד כמשפטה ולולי שהיא יויד היה פ"א
 הפעל מונע כמו ותבני ומשפט המלה בתשלומה ותיפיי יחוקאל י"ו
 בפלס ותגדלי והוא לקריאת בן אשר ותיפי מלעיל בשני יחוקאל י"ו
 פשטין ולקריאת בן נפתלי מלרע בפשט אחד לכד :
 ירה נאמר הקל ממנו אשר יריתי והמקור לירות כמו איפל : ראשי ל"א חלוי י"א
 העתידים אירה יירה ובחסרון איר ייר תיר ניר
 והכבד הורני לחומר ויורו המורים וענין חיוז ל"ד ס"ב ל"ח
 אחר אשר הורהו יהודע והמקור ולהורות ארת בני מ"ב י"ב ויקרא ח'
 ישראל וכתב א"א ז"ל מודה הרז והגו מקור יאעיה ג"ט
 והעתידים אורה יורה ובחסרון אור יור ויאמר
 אלישע ירה ויור והוא מהענין הראשון : מ"ב י"א

ואשר למדיהם אלף מנחי הלמר אלה הם :

דע כי אלה הפעלים מתערבים עם שלמדיהם היא מנחי
 הלמיד כי קרובים הם כמו שתראה באלה שאני
 זוכר לך :

חבא הנפעל ממנו נחבא כי נחבא פעל עבר הנה הוא שופטים ט'
 נחבא אל הכלים (א) פועל עומד אין הפרש ביניהם ט"א י"ו

חבא (א) ל' צינוני ומירוסו פועל עומד צומן הוה : אלא

שער רקרוק הפעלים

ראשית ל"א יחזקאל
 אלא לפי הענין למה נחבאת ולנקבה נחבאת / במקום אשר
 יבואע ז' נבראת / ונחבתם שמה / אלף נחבא נעלמה ובא על דרך
 ירמיה מ"ט נהי הה"א ונכתבה"א ונחבה לא יוכל / והוא מקור נכנה
 על תשלומו כי נמצא מקור בבנין נפעל שבא שוה עם העבר /
 מ"ז ז' מ"א ד"ז וכן להחבה בשדה / חדר בחרר להחבה / נכתבו בה"א
 ישעיה ל"ז והיה איש כמחבא רוח / נכתב באלף ונקרא כבעלי ה"א
 ראשית מ' שמוח י"ד בשקל מעשה / מחנה / ואילו היה כבעלי האלף היה
 ויקרא ד"ג מחבא בשקל מקרא / ומפני החיית יהיה המ"ם בסגויל כמו
 חדר ל"א ויקר' י"ו
 המחצה או בפתח כמו מחתה :

יבואע ו' והבינונים תאמר נחבא / נחבאים בקמץ או בשו"א נחבאים
 במערה / כמו שכתבנו בשלמים / נחבא' או
 נחבאת / נחבאות / כלם בהראות למיד הפעל בקריאה אבל
 בנחבאת נחה להקל על האלף כי היה משפטה בהראות
 יחזקאל ד"ז נחבאת כפלם נשכחת או נחבאת כפלם נשברת מימים :
 והפעל הנוסף החביא / החבאת / החביאו /
 החבאתם / החבאנו / החביאה / החבאת /
 ישעיה מ"ט החבאתן / כי החביאה / בעל ידו החביאני / ובא מלת /
 יבואע ו' דברים ל"ג החבאתה בשני סימני נקבה כמו שכתבנו בתבאתה לראש
 חלים ג' ס' מ"ד יוסף / וכן בשמות ישועתה / עזרתה ושם כתבנו טעם
 הכפל / ובהאריך התנועות במלת החבאתה מפני הכפל /
 שבה תנועת הבי"ת לשו"א להקל כי משפטה בחירק כבינה
 בעלי האלף ואלף החבאת בפתח והמסורת עליו לית
 כוותידה ונקדו האלף בפתח כמו שהיה עם התייו בחסרון
 הה"א החבאת מפני נח נראה שאחר האלף :

חטא תאמר חטאת / זכל הננין החי"ח צשו"א פשוט
 חטאתי / חטאו / ולא נחטף כחח וזה צעזור פוגש
 חטאתם / חטאנו / חטאה / שצ' כמזולר צפרק שורה :
 חטאת / חטאתן :

והבינונים

שער דקדוק הפעלים קלט

והבינוגים חוטא / חוטאים / חוטאה או חוטאת

חוטאות / ובא חוטאים לה / כתוב על דרך בעלי ש"א ו"ו

האל"ף ונקרא כדרך בעלי הה"א כי האל"ף נחה / ובא

מחטו לי / בו"ו תמורת האל"ף וכן קוראים לה' ה"א נחה : ראשי ד'

למיד הפעל ונאמר כי וְחָטְאת עִמָּךְ / כמו וְחָטְאתָ וְהוֹמַרְדָּה שְׁמוֹת ה'

הה"א בתי"ו והונחה האל"ף ונא במשקל וְעָשִׂית אֶת ויקרא ד"ה

התבואה / ובבנין הפעיל ממנו / אשר הֶחֱטִי אֶת יִשְׂרָאֵל בַּה' מ"ג ו"ג

הלך / דאך לא סרו / חסר האל"ף למיד הפעל / וכן / למען

הֶחֱטִי אֶת יְהוּדָה / וכן אנכי אֶחֱטֶנָּה :

ירמיו' ל"ג ראשי ל"א

והפעל הדגוש בבעלי האל"ף בצירי ברוב כמו וְחָטְאת אֶת ויקרא י"ד

הבית / מלא אותם / מלא ציון / אשר קָבַא לאלקיו / שמו' ל"ה ישעיו' ל"ג

חזק' ד"ה

וכי נשא ממלכתו / ובאו בקמץ כדרך בעלי הה"א נשא את ש"ה מ"א ט'

שלמה בעצי ארזים / אסגשאת נשא לנו / דכא לארץ חיתי / ש"ג ו"ט הל' קמ"ג

מלא כרשו / ורבי יעקב בן אלעזר כתב מלא כרשו בצירי ירמיה נ"א

אבל אנחנו מצאנוהו בקמץ בכל הספרים המדויקים /

והמסורת עליו שנים בתרי לישנא אין מלה קדמאה *כתוב

באל"ף בתראה כתוב בה"א פירט קדמאה צירמיה חנינא

ויבא היחיד העבר בצירי או נחלים כי ירמיה קודם חלים :

בקמץ ושאר העוברים לעולם בפעל הדגוש בצירי כמו

ומלא את בו' וְחָטְאתָ אוֹתוֹ / ובראת לך שם / ואת החולדה

שמו' ד"ח יחזקאל מ"ג

יבוסע י"ו

יחזקאל ל"ד ירמיה

מ"ד יחזקאל ל"ט

ד"ה ב' ו"ו

לא רפאתם / ובידכם מלאתם / וששאתיך :

חלה נכתב באל"ף ויחלא אסא / אבל נקרא כבעלי הה"א

ובא ממנו שם בבעלי האל"ף / וימות בתחלואים רעים / ד"ה ב' ד"א

ואת תחלואיה והתואר תחלואי רעב :

דברי' ד"ט ירמיו' י"ד

ובבנין הפעיל / וה' חפץ דכאו ההלי' / נקרא כבעלי האל"ף ישעיה נ"ג

וחסרה האל"ף מהמכתב :

כלא / בלאו שמים מטל והארץ בלאה יכולדה / והפעול חגי' ח'

בלוא ולא אצא בפלם / אני קרוא לה / והצווי ממנו חלי' כ"ה חסרה'

אדני

שער דקרוק הפעלים

מדבר י"א אדני משה כל"אם ' ובאו כדרך בעלי הה"א ' ואת בנייהם
א"ו ראשיח ד"ג כלו בבית ' כלאתי רגלי ' לא יכלה ממך ' וכלאתי נכתב
באל"ף ונקרא כבעלי הה"א :

מלא נאמר הקל ממנו לגזרת פעל מלא ' מלאת ' מלאתי '
כ"י מלתי מלים ' והוא חסר אל"ף וכן הבינוני ממנו
שהם על דרך התואר מלא ' מלאים ' מלאה ' מלאות ' ובא
יחזקאל ד"ח ממנו כדרך בעלי הה"א ' מלו תוכך חמס ' ומן הכבד ' עד
א"ו ח' ימלה שחוק פיך ' וכתבוהו בה"א ונקדוהו בצירי כדרך בעלי
חסר ח' האל"ף וכן אמרו המקור מורכב משתי הלשונות ' ובמלואת
ויקרא ח' הימים האלה נכתב כ"ו ובאל"ף ' עד יום מלאת ימי מלאיכם '
ירמיה ח' נכתב באל"ף ונקראו כתי"ו כדרך בעלי הה"א ' עד גלות
ירושלים ' ונכתבו עם האל"ף כי בקריאת האל"ף היה אומר
ראשיח ח' דברים ח' מלאת כמו עד יבשת המים ' או מלאת כמו בשנארת ח'
יחזקאל ל"ג אותנו ' וכן ' ביום חטאתו ' נכתב בבעלי האל"ף ונקרא
בבעלי הה"א :

ראשיח י"ט חשלו ג' מצא ' מצא עכרך חן ' ומצא חן ' ובפעל הכבד ממנו נכתב
ש"ג ב' ונקרא בבעלי הה"א ' ולא המציתיה ביד דוד :
והנפעל יאמר מן בעלי נפלאתי למה לא הביא חן
האל"ף כן ' נמצא ' צורה מוצאת ' צנח האל"ף
נמצאו ' והמדברים בעדם שלום ' צנוע הא'
והנמצאים בצירי נמצאת ' והביאם ח"כ צרש נשא והיה
נמצאתי ' נמצאנו ' נמצאתם : מקומם פה :
חסר ח' והבינונים נמצא ' נמצאים בקמץ ' ובא בשו"א הנמצאים
בשושן :

והעתידים הפוצא ' אפוצא ' ימצא בצירי :
נבא נאמר בנפעל ממנו המקור בתוספת ו"ו ותי"ו כמנהג נחי
הדמ"ד מבעלי הה"א ' איש מחזיונו בהבאותו ' ורומה
זכריה י"ג לו נמצא במושנה ' והלא במאמר אחד יכול להבדאות :
נשא

שער דקרוק הפעלים קמ

נשא נשאַת נשאַתי נשאו נשאַתם נשאנו נשאָה
נשאַת נשאַתן ונשו את כלימתם כדרך יחזקאל ל"ט
בעלי הה"א וכן נשוא לשוא עריך והאל"ף נוספת וכן חלים קל"ט
נשוא ינשוא ויש אומרים (א) כי הם הפוכים ויש אומרים ירמיה יו"ב

כי נשוא פעול :

הבינונים נושא נושאים נושאה או נושאת בנוח האל"ף
נושאת חן יא נושאת בהראות האל"ף בקריאה חסתר ב'
נושאת זהב וכסף וכן אין בשורה מוצאת בנוח האל"ף מ"א נ' ע"ב י"ח

כמוצאת שלום בנוע האל"ף נושאת :

הפעול נשוא נושאים נושאה נושאות ונא בבעלי

הה"א אשרי נשוי פשע :

העתידים הצוי נשא נשאו נשאי נשאִינה ונכתב

נפדה עלינו אור פניך ה' בה"א בבעלי הה"א חלים ד'

ונקרא בקמץ בבעלי האל"ף וכן רפה שברידה כי מטדה חלים פ'

וסמך נסה מקום שיין ובנפול פ"א הפעל שא שאו

שאי שאִינה ועם הכנויים שאהו בחיקך שאוני ואנכי מדבר י"א חיוג ק"א

אדבר כמו שהיה שלם נשאהו נשאוני כמו שכתבנו בטור

הראשון וכן בא המקור בנפול פ"א הפעל בשוא גליו חלים פ"ט

ובתוספת ת"ו כמשפט שאר חסרי נו"ן יתר שאת בשאת ראשית מ"ט

אותו ובא שאת בשאת להקל על קריאת האל"ף שמוח ק"ו

כי משפטו על משקל האחרים חסרי פ"א שאת על משקל

גשת וכן עם הכנוי שאתי בחקי אך משאתו יעצו להדיח חלים פ"ט חלו"פ"ג

ונפל האל"ף גם מהמכתב והשיין בצירי משתו יגורו אילים חלים מ"א

איתן אשא ישא תשא נשא ישאו תשאו

תשא

נשא (א) ר"ל שהיה ראוי במקום ינשוא ינשאו האל"ף צחלפה וחס"כ הו"ו

רק שנכתב בהפוך כמו שמלחנו הרצה צחנ"ך וכן

נשוא לשו"ח עריך היה ראוי נשאו ויש חוננים כי נשוא הוא צינוני פעול :

שער רקרוק הפעלים

דוח א' תשא' תשא' תשאנה בנוח האליף כמו ותשאנה
 דוח א' קולן ותבכנה' וחסרה גם מהמכתב ותשנה קולן ותבכנה
 ירמיה ט' עוד' ותשנה עלינו נהי' ובא בהראות האליף בקריאה'
 יחזקאל ד"ג וחטאי גלוליכן תשאנה' והיורד למשך' ושם הפעל מזה'
 ט"ז י"ט איר ה' ואם נשאת נשא לנו' בפלס' יושבת על מלאות' ועוד שם
 חיונ ד' הפעל כפנו בנפול פ"א הפעל' אביעלה לשמים שיא'
 ח"א י"ח שם' ושרשו נשא בפלס' כי שיח וכי שיג לו' מן השיג

ששרשו נשא :

חליל"א שוכטו"ג פלא הכבד ממנו' כי הפליא חסדו לי' ומפליא לעשות'
 דברים ד"ח ועל דרך בעלי הה"א' והפלא ה' את מכותך' כתוב
 שמו"ט באל"ף ונקרא בבעלי ה"א' והפלה ה' בין נקנה ישראל'
 שמו"ח חלים י"ז כתוב בה"א' והפליתי ביום ההוא' הפלה חסדיך :
 שמו"ג חליל"קל"ט ובנפעל' ונפלינו אני ועמך' נוראות נפליתי' ואפשר שיהיה
 אלה ענין אחר' ושרשם פלה בה"א' ובא בנפעל

ט"ז ח' ממנו מלה בשני סימני נקבה נפלאה אהבתך לי' והאליף
 בפתח כמו שכתבנו בהחבאה וכתבנו טעם הכפל' היא
 חלים קי"ח נפלאה בעינינו' עיקרו נפלאה' והומרה הה"א בתיז
 שמו"ה' והונחה האליף כמו וחטאת עמך :

קרא' קראת' קראתי' קראו' קראתם' קראנו' קראה
 דברים ל"ח או קראת' וקראת אתכם הרעה' כמו וחטאת עמך'
 קראת' קראתן :

הביטונים קורא בצירי' וכן כל בעלי האליף לבד מעטים
 קבלתו' שנמצאו מפעלי האליף בסגול' ומוצא אני מר

שם ז' שמות' ולחוטא נתן ענין' כצד הציוא כל חלה הציונונים
 שם ח' אשר חוטא עושדה רע' מנחי למ"ד ה"ח :

שם ט' ישעיה ק"ה וחוטא אחר' והחוטא בן מאה שנה יקולל' קוראים'
 קוראה או קוראת' קוראות' הפעול קרוא' קרואים'
 חלים ל"ט קרואה' קרואות' קוראים אל ה' והוא יענם נכתב בבעלי

האליף

שער דקדוק הפעלים קמא

האל"ף ונקרא בבעלי הה"א ' וכן המקור ' לבלתי קראת שופטים ח'
 לנו כמו נולאת ימי מלאיכם ' שנאת רע ' ויקרא ח' חשלי ח'
 הצווי קרא ' קראו ' קראי ' קראינה ' קראן לי מרא ' רוח ח'
 נגרעה היא הנקבה מהמכתב והאל"ף נחה ודרייש
 בצירי וכן ומצאן מנוחה ' אבל קראן לו ' נראית האל"ף והיא רוח ח' שמופ' נ'
 בסגול' והיא בסימן נקבה אחת לבד ' וכן קראן לי מרא ' רוח ח'
 בסימן אחד לבד אלא שנשארה הה"א במכתב ' ודברו
 בשדש הזה ענין שעקרו שלמדו היא ' ונכתב במקומות
 באל"ף והוא ענין מקרה כי היא הלמיד שלו ברוב ' ונכתב
 באל"ף במקומות כמו וקראו אסון ' את אשר יקרה לעמך ' ראשי"ח"צ דניש וו"ד
 נכתב בה"א ונקרא בבעלי האל"ף ' כי יקרא קן צפור ' נקרא דברים ד"צ ש"ח
 נקראתי בהר הגלבווע (א) ונקרא מקור שלם כמו שכתבנו
 הדומים לו בשלמים ' שתים הנה קוראותיה בנוע האל"ף ישעיה נ"א
 ותקראנה אותי כאלה ' האל"ף נחה להקל ' והושם עם אל"ף ויקרא י'
 נחה לעולם לקראת האלקים ' הנה הוא יוצא שווח י"ט
 שווח ד'
 דקראתה ' :
 רפא רפאני ה' ' ונכתב בה"א ונקרא בבעלי האל"ף דפא ירמיה י"ז חלוט פ'
 שבריה כי מטה ' וכן ' שובו בנים שובבים ארפא ירמיה ג'
 משובותיכם ' ובבעלי הה"א ' ימחץ וידיו תרפינה ' חיוב פ'
 והנפעל גרפא נגע הצרעת ' ובבעלי הה"א ' ולא גרפתה ' ויקר' י"ד ירמיה נ"א
 וירפו המים ' אשר לא תוכל להרפה ' והשם ' לעת מ"ב נ' דברים ד"ח
 מרפה והנה בעתה ' ומן הדגוש נקרא כן כדרך בעלי הה"א ירמיה ח'
 בחירק רפאנו את בבל ' רפאתי למים האלה ' וכן נכתב ירמיה נ"א מ"ב נ'
 ונקרא בבעלי הה"א וירפו את שבר בת עמי על נקלה ' וכן ירמיה י"ד
 מהענין האחר שהוא בה"א בא באל"ף ' על כן הוא מרפא ירמיה ל"א
 ארת ידי אנשי המלחמה ' :

רצה

(א) ל' מקור שלם כלל חפרון נון כי מן הראוי היה הקרא

שער דקרוק הפעלים

רצה בשורש הזה מלה אחת כתובה באלף מקום היא

תלוס נ' והחיות רצוא ושוב יכי יש בענין מרוצדה בשורש

יחזקאל ח' הזה אם ראית גנב ותירץ לפ"ו יהיה צענין מרולה נ'

יחזקאל ח' עמו (ב) שעיקרו ותרצה סכסים רוץ ורלה וכן התרגום

וכן ורצאתי אתכם נכתב ורהיטת :

באלף אבל נקרא בבעלי ההיא :

חיכה ד' שנה נכתב באלף ישנא הכתם הטוב אבל נקרא בבעלי

ח"צ ד"ה והיא ושנא את בגדי כלאו דמלכים נכתב באלף

קהל ח' וכן ועוז פניו ישנא נכתב באלף ונקרא בבעלי ההיא :

דברים ד"ח תלה נאמר בעיקר זה בבעלי האלף והיו חייך תלואים

בושע י"ח א"צ ד"ח לך מנגד ועמי תלואים למשובתי אשר תלאום

שמה :

ואלה הפעלים פעלי הכפל והם

שהעין הפעל ולמד הפעל דומות

זו לזו :

אלה הפעלים מפני חצל כספ"ח הכפל ועי"ן הפעל

הכפלם בשתי דומות זו לזו לא נמלחו רק צ' חו

אותיות דומות זו לזו הפילו ג' והולכין כדרך השלמים :

אחת מהן והיא עי"ן הפעל אך למיד הפעל נשארד

והפילוד ברוב כמנהג העברים להקל בלשונם ברונ

דבריהם והפעלים שהם כן כמו וסבב בירת ארל ושלל

שללה ובזז בזה בזזנו לנו והמים גלגל עגלתו הללו

וחרבו וגללו את האבן וזקנים לא חננו שבתי זממתי

והחתתי את עילם הרנינו גויים עמו אוכלים ושותים

והוגגים לגזוז את צאנו בעזוז עינות תהום לשדוד אח

כל

(ב) כי כן דרך נחה למ"ד ה"ח שחסר הה"א צנוא ו' ההפוך :

שער דקדוק הפעלים קמב

כל פלשתיים ' יושדו את וזקא צעוזרים אצל לא צשאר ירמיה מ"ט
בני קדם ' אין גחלת לחמם ' הצנינים : ישעיה מ"ו

אלה הפעלים ודומיהם במעט מקומות הם שלמים וברוב

הם חסרים ' ושמו אליף במקום אות הכפל ' אשר בזמן ישעיה ח'

נהרים ארצו ' כמו בזו ' יפאכו כמו מים ' כמו יפאסו ' וכן חלים נ"ח

אמרו כי הנו"ן בא במקום אות הכפל במלת ' חסדי ה' כי לא

תמנו ' כמו תמנו ' וכן יחפשו עולות תמנו ' וכן לשמיד איכה נ' חלים ס"ד

את מעזניה ' כמו מעזניה ' כמו ששמוהו במקום היא נחה ישעיה ד"ג

מפני שכבד להניעה עם היו"ד היחש ושמו תחתיה נו"ן כמו

מן פנה (ג) פוני ' ומן שלה ' שלני ומן שילה ' שילוני ' מדבר ד"ו מ"א ז"א

ומן גילה ' גילוני ' וכן עשו לנו"ן ' לכל זונות יתנו נדה ' ש"צ ע"ו יחוקא ד"ו

ואת נתת את נדינה ' לפי שקשה להניע ההיא בקבוץ :

וחסרון חלה הפעלים זקל וזנכעל וזהכעיל וזהפעל כמו

שכתנו זנחי העי"ן :

הקל

בא היחיד העבר ממנו לגזרת פעל ' תם עונך איכה ה'

בת ציון ' חת מרודך ' עד אשר דק לעפר ' ורב ירמיה נ' דברים ע'
ישעיה נ"ח

שלום בניך ' וברקים רב ' והם פתחין כי בהעדר עי"ן הפעל חלים י"ח

שהוא בעקדם תמים ' חתת ' דקק ' נשארה תנועתה על פיא

הפעל לפיכך הן פתחין ' זולתי אחד נמצא קמץ וקף אחיך ' ויקרא ד"ה

לפיכך כתב רבי יונה כי הוא מנחי העי"ן וכן על פי מקצת

מסורת ' וברקים רב קמץ ' ואם כן הוא תואר ' והנקבה חלים י"ח

הנסתרת תמה ' בפתח פיא הפעל ומלעיל להפריש בינו ובין

הבינוני כמו שזכרנו בנחי העי"ן ובא מלרע ורבה עליך חית שמוח ד"ג

השורה ' מפני הו"ו והרבים הנסתרים תמו בפתח פעמים

מלעיל כמו ' כאשר תמו ' כי פטו אמונים ' מערת דגנם דברים ז' חלים י"ז

ותירושם

(ג) כי היה ראוי פיהי שלהי ונחש שקשה להניע הה"א פו' שמו נו"ן תחתיה :

שער דקרוק הפעלים

חלום ד'ס ד"ה ותירושם רבו ' ומלרע ' רבו דבריו משמן ' חתו ולא ענ
חיו"ב ל"ג
 חלום פ"ט ח"כ ד' עוד ' רבו משערות ראשו ' זכו מזריה ' וקלו מנמרים סופין
חזקות ח'
 וחרו מזאבי ערב ' משפטם בתשלומם רבבו ' תממו ' פססו
חיו"ב ד"ד זכבו ' רכבו ' קללו ' חדרו ' ולגזרת פעול ' רמו מעט
 ראשית ח"ט וימררהו ורבו ' משפטם בתשלומם ' רמו רבבו ' כמו
 שחות ח' להוציא את הכינים ולא יכולו ' ורבי יהודה כתב כי ורם
 מפועל הכבוד המרובע ומשפטו רבבו ' והמדברים בערב
 חלוי' ע"ט דברים ג' לגזרת פעול תמונו כמו ' כי דלנו מאור' בדלנו לנו ' והפ
 חדר י"ז מלעיל ' ובאו בדרך זר ' האם תמנו לגוע ' חסדי ה' כי לא
 ח"כ ג' תמנו ' ורבי יונה כתב בחסדי ה' כי לא תמנו (א) שהנון
 חלום פ"ד תמורת אות הכפל ' וכן תמנו חפש מחפש ' וארוני אבי וזל
 כתב ' האם תמנו ' חסדי ה' כי לא תמנו ' מנחי העי"ן בשקל
 ישעיה ל"ג קמנו וכן מבנין הפעיל כהתימה שורד תושד ' מנחי עי"ן
 קהלת ז' והמדבר בערו תמותי ' ויש מלעיל וסבותי אני ' היום
 יבוסע ה' חיו"ב י"ט גלותי ' ויש מלרע וחנותי לבני בטני ' וחנותי ארז אשו
שחות ל"ג
 ישעיה ח"ד חלוי קי"ו אחון ' חפותי ראיתי אור ' גלותי ולי יהושיע ' והיחון
 חזקות ז' הנמצא תמות מלעיל ' כי אתה שלות גוים רבים ' והנמצאני
 תמותם ' ולנקבה תמות ' ולרבות תמותן :
 הבינונים הם ' הוא ואשר במשקלו קמוצים ברוב להפריש
 בינו ובין העבר ' ועוד כי התואר השלם במשקל
 זה קמוץ חכם תמים ' תפה ' תמות ' ויש לגזרת פעול
חלום ד"ג גול אל ה' יפלתהו ' כמו שהוא בנחי העי"ן גם כן טוב ' וכן
ח"א ד"א חלוי י' לשום לחם חום ' מעוז לתם דרך ה' ' המבליג שד על עו
עמוס ה'
חיו"ב י"א הרו דברים לא יענה ' ובקמץ חטף עם המקף ' צדקה
חשלי י"ג
 תצר תם דרך :
 דברים ז' סס המקור תם ' רב לכם טוב ' עד תום כל הדור ' ונא
 קהלת ח' בשורק ' ולבוד ארז כל זה ' ובפתח לגזרת פעול
 (א) והיה לחו תממו : כמו

עֵר רְקוּק הַפְּעִלִים קמג

26

כְּמוֹ לְשֹׁכֵב אֶת־בֵּית יַעֲקֹב לָרֹד לִפְנֵי גוֹיִם כְּשֶׁךְ יִקְוִשִׁים רִאשֹׁנָה ל"ד יִשְׁעִיה
וּבִתְרוֹסַת תִּיּוֹ שְׂמוֹת וּשְׂאוֹף אֶתְכֶם וְאָמַר חִלּוֹתִי הִיא יִחְזַק ל"ו חֲלוֹי ע"ו
הַשֹּׁכֵחַ חֲגוֹרֵת אֵל

הַעֲתִידִים הַצּוֹי תָם תָּמוּ כְּמוֹ סֶבֶב דְּמָה לָךְ וּבִתְרוֹסַת שִׁיר צ'

הִיא בְּשׁוֹרֵק עֲנָה אֱלֻקִים וְלִרְבִים שׁוֹפְנוֹ שָׁמַיִם חֲלוֹי כ"ח יִרְחֹף צ'
סָבוּ צִיּוֹן הַתְּקוּשׁוֹ שׁוֹ וְקוּשׁוֹ בְּנוֹ כֶסֶף בְּזוֹ זֶהֱבִי אֹר בְּקִמְץ חֲלוֹי מ"ח לִפְנֵיה צ'
חֲטָף כִּיקוֹם הַחֹלֵם רָגוּ לִיעֲקֹב־שִׁמְחָה רָגוּ שָׁמַיִם וְלִנְקֹבָה יִרְחֹף ל"ח יִשְׁעִי מ"ד
תֹּכְמִי כְּמוֹ קוֹמֵי רָבִי צֶהְלִי וְרָבִי הַרְגְעִי וְרָבִי קִרְחִי חֲיִכָה צ' יִשְׁעִיה ו"ז
וְגָבִי אֹר בְּקִמְץ חֲטָף רָבִי וּשְׁמַחִי גָבִי נֹרֵךְ וְלִנְקֹבָה חֲיִכָה ח' זְכִירָה צ'
תִּפְנֶה בְּשׁוֹרֵק אֹר בְּחֲטָף יִרְחֹף ו'

אִיתָן אֶתְוֹם יְתוֹם תְּתוֹם נְתוֹם יְסוֹב אֹתוֹ אֵף יְחֹם מ"ח ח' יִשְׁעִיה ח"ד
תָּבוּ לָךְ וְתִרְוֹן לְשׁוֹן אֱלֹם הַאֹתִי וְרָהֵן הַנוֹסְפֵרֶת שׁוֹפְטֵיךְ יִשְׁעִי ל"ה
קְמוּצוֹת וְהִנֵּה שְׂאֲחֵרִיהֵן תְּשִׁלוֹם אֹת הַכֶּפֶל כְּמוֹ שִׁכְתָּבְנוּ

בְּנֵהִי הַעֵיִן יְתוֹפְנוֹ תְּתוֹלְמוֹ בְּדָגֶשׁ יְרוֹנוֹ יוֹשְׁבֵי סֶלַע יִשְׁעִיה ח"ב
תְּסַבּוּ אֶת הָעִיר וְאֶעֱיֵפ שֵׁישׁ בְּהֵן דָּגֶשׁ הִנֵּה קִיִּים כִּי פִעֲמִים יִהְיֶה ו'
יְפוֹל הַדָּגֶשׁ כְּמוֹ וְנִנְזָה בְהֵם וּכְנִקְבוֹרֵת יְפוֹל הִנֵּה לְרוֹב ס"ח ח' י"ד
הַתְּנוּעוֹת תְּתַמְּוֶנָה וְהִנֵּה תְּסַבִּינָה וְכִשְׁנוֹסְפֵרֶת וְיֹ עַל רִאשִׁית ל"ז

הַאֹתִי וְהַנוֹסְפוֹת וְתִהְיֶה הַמְּלָה מִלְּעִיל יִשׁוֹב הַחֹלֵם לְקִמְץ ח"ג צ' ד' יִשְׁעִיה ח"ט
חֲטָף כְּמוֹ וַיָּחֶם בֶּשֶׁר הַיֶּלֶד וַיִּקַּח מֵהֶם וַיָּחֶם וַיִּסָּב אֶת הָרֶד דְּגָרִים ד'
שְׁעִיר וַיִּבֶל לְחַמּוֹרִים וַיָּחֶם ה' אֶת סִירָא וַיָּחֶם ה' אֹתָם שׁוֹפְטֵי ו"ט שׁוֹפְטִים
וְתַעֲזוּ יָדוֹ וְאִם בְּהַפְסֵק יִשׁוֹב לְחֹלֵם בְּרֵק וַיָּחֶם אֲבָל ד' ח"ג צ' י"ג

וַיִּקַּח מֵהֶם וַיָּחֶם אֶעֱיֵפ שֶׁהוּא בִזְקָף הוּא בְּקִמְץ חֲטָף וּמִלְּעִיל יִשְׁעִיה ח"ד
וְכֵן וַיָּחֶם אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם שֶׁהוּא מוֹעַמֵד בִּזְקָף גְּדוֹל וְכֵן שְׁמוֹת ו"ד

יְרוֹן וּשְׁמַח בְּשׁוֹרֵק תַּחַת חֹלֵם וְכֵן יִשׁוֹד צְהָרִים וְכֵן בֵּא חֲשִׁלֵי ד"ט חֲלֵי צ"א
עִם הָרִי הַנוֹסְפֵת בְּשׁוֹרֵק שֶׁהוּא קְבוּץ שְׁפֵתִים וַיָּרֵם תּוֹלְעִים שְׁמוֹת ו"ו
וַיִּבְאֵשׁ וְהִיָּה מִשְׁפָּטוֹ קִמְץ חֲטָף עַל הַמְּנֵה גוֹבֵא כֵן לְהַבְדִּיל
בֵּינוֹ וּבֵין וַיָּרֵם כְּבוֹד ה' שֶׁהוּא עֲנִיָן אַחַר וְעַקֵר הַמְּלֹת הָאֵלֵה יִחְזַק ח'
בְּתִשְׁלוֹמָם אֶסְבּוֹב יִסְבּוֹב אֶתְמוֹם יְתַמּוֹם אֶרְנוֹן יְרִנּוֹן
וְכֵן

שער דקרוק הפעלים

מדבר ד"ג וכן כלם ' ובא במשקל אחר האית"ן ' מה אקוב ' ודגש הקוף
 דברים ט' לתשלום אות הכפל ומשפטו אקבוב וכן ואכות אותו טחון
 חלים י"ט ישעיה ד' וכן כתב רבי יונה ' אז איתם ' שהוא מבנין הקל ' וכן יימר
 ראשית י"ו טס שכר לשותיו ' ואקל בעיניה ' ותקל גבירתה ' כל' אלו
 ירמיה מ"ט ראשי י"ו שכאו מבלי דגש וכן ישם וישרוק ' שהוא דגש ' וכן ותתם
 השנה היא ' שהן מן הקל ' ויתכן שיהיו אלו חלקים וכן
 הדגושים כמו ישם ' ותתם מבנין נפעל ' אבל אקב ' אכות
 לפי (ב) שהם יוצאים לא יתכנו אלא מן הקל ' וא"א זיל כתב
 מהקל' מה אקוב ' ואכות אותו ' ישם וישרוק ' ותתם
 דברי' ל"ד שמו' ט"ו השנה ההיא ' ויתמו ימי בכי אבל' משה ' ידמו כאבן
 חיוב ד"ט ירמיה ח' ויבמו למו עצתי ' ונהמה שם ' שרשם נקב ' נכת ' נשם
 דברים ד' נתם ' נדם ' ולא יפס את לבב אחיו ' לפי שהוא יוצא מפני
 מלת (ג) את נאמר שהוא מבנין הקל על דרך ' מדה אקוב
 אלא שהוא לגזרת אפעול בחולם וזה לגזרת יפעל בפתח
 ולדעת א"א זיל יהיה שרשם נמס ויהיה מן הקל' גם כן
 ואפשר שיהיה מבנין נפעל כמושפטו ומלת את היא לתוספת

מדבר ד"ו ביאור כמו יחלק את הארץ :

נפעל בא הנפעל מהם בשלשה דרכים הראשון נאמר נתם
 לגזרת פעל כמו ונקל' זאת בעיני ה' ' נחר מפוח ' ירמיה נ"ג
 ונסב געתה ' משפטם בתשלומם נקלל ' נסבב ' נחרר ' ירמיה ל"ח
 ובהעדר הכפל הוסב תנועתה שהוא הפתח על פ"א הפעל
 שמוח י"ו וכן ' וחם השמש ונמס ' אלא שהוא קמץ מפני ההפסק ' ובא
 חל' ט"ט חלאכי' נ' הנו"ן בחירק נחר גרוני ' ומפני שמי נחת הוא ' אל מקדשי כי
 יחוקאל נ"ה נחל' יוהוא קמץ בלא הפסק ' כן היה דינו נקמץ חצל הוא
 וכבר נפתח

(ב) כי פירושם אכות את דבר פלוני חקצ את דבר פלוני ח"כ דבר פלוני הוא הנפעל
 ואכות חקצ הם הכועלים : (ג) ר"ל שאלת את המורה על הפעול יורה עליו שהוא
 בועל יולא לדבר אחר ויחיה יחם הכועל ומלת לבב הנפעל וכבר בארתי ענין הוראת
 מלת את :

שער דקרוק הפעלים קמר

וכבר כתבנו בשלמים כי נכתח והוא אחד מן פתחין
נפעל עבר מצאנו קמציץ בלא דסכרא :

הפסק ויהיה זה כמו הם ואפשר שהוא תואר / אבל / ואל
אדמת ישראל כי נשמה / הבא אחריו יורה שהיא נפעל יחזקאל ד"ס
עבר / והתאר קמוץ / עם נבר תתבר / כמו שמשפטו להיות ש"ז
קמץ אב היה שלם נבר בפלם נאסף אל עמי / וכן ותוכו ראשית מ"ט
נחר / ואפשר שהוא נפעל עבר וקמצותו מפני הזקף / ולרבים יחזקאל ט"ו
העבר ונמקו כל צבא השמים / ונמשו ההרים / והדרך השנית יאעיה ל"ג מיכה ח'
לגזרת פעל / נמם בתוך מעי / הנקל לכתו / וכן התואר / חלום ד"ב מ"ח ג"י
ולב נמם / נקל מהיותך לי עבר / ולנקבה בזה הדרך נסבה ^{נחום ד' יאעיה מ"ט} יחזקאל ד'
אלי / (א) ובאו מהם מוקלים / ורחבה ונסבה / ונקבת רוח יחזקאל מ' יאעיה ו"ט
מצרים / ונקלה שם שפתם / מושפטם נסבה / נבלה / נבקה / ראשית י"ח
ויש אומרים שהוא שרש אחר שפאיהם נוץ בפלם ונפלה / מדנה ה'
ויתכן ונקלה מבנין הפעיל (ב) והנוץ כנוץ נרדה / הדרך ראשית י"א
השלישית לגזרת פעול / וכן נגלו וועבר / ונגלו / כספר נחום ח' יאעיה ל"ב
השמים / ונקוטו בפניהם / היחיד מהם נגול / נגלו / נקוט / יחזקאל ו'
נתמות / נתמותי / ונקלותי / עוד מוזאת / נתומו בחולם / ש"ז ו'
ובא מוקל ונחלו מקרשיהם / משפטו ונחלו בדגש / וכן יחזקאל ו' ש"ז
ונחלת בק / משפטו נחלות / נתמותם / נתמונו / ובא
בשורק / שרוד נשוננו / והחכם רבי יהודה כתב כי הנוץ מיכה ב'
והיו סימני הפועלים / ופירושו נשרו ממוני כמו בני יצאנו ירמיה ו'

יצאו

נפעל (א) ר"ל צלח דגש : (ב) ר"ל שלפיה מה שכחצ למעלה יהיה הנו"ן ונצלה נו"ן
נפעל ויהיה ונצלה נפעל עזר עם ו' המהפכת אח העצר לעחיד כאלו
כחוצ ותבלל או ותבל / חצל עחה שכחצ שיחכן להיות ונצלה מצנין הפעיל והיינו
העחיד מצנין הזה וחהיה הנו"ן נו"ן הרצים המדצרים חעפ"י שהקצ"ה
אמר כן על עלמו יהיה פירושו כמו שפירושו המפרשים ג"פ מלח נרדה / ופנה לפי
פירש זה חהיה ה"ה מן ונצלה ה"ה נוספת והיה ראוי ונבל בדרך הכפולים מצנין
הזה בעחיד ומטעם זה אפשר לא צאה דגש צלח"ד חף שכתיב צה"ה ח"ה
נשאר על ענינו ומקורו כאלו צלח ה"ה צלח שהיא רק נוספת :

שער רקרוק הפעלים

ורמיה ד"ג יצאו ממני ' נתפחה ' נתמות ' ובא מוקל ' מה נחנת בבא לך
 חבלים ' ובא בדרך תשלומו ' שהיה בתשלומו נחנת וצירי
 הנוץ תשלום הדגש כי פעמים יבוא נח תמורת דגש ' ומן
 חלים י"ח נחל נחת שהנוץ בחירק יאמר על דרך הקלות כמו ונחתה
 קשת נחושה זרועותי ' כן יאמר על זה הדרך נחתו ' נחתם
 נחתנו ' ויאמר על דרך הדגש נחתותם ' נחתותן ' נחתנו
 הבינונים ' נתם ' נתמים ' נתמה ' נתמות ' ובם אנחנו
 נמקים ' והארץ הנשמה בפתח ' ובחירק ' כי
 היתה נספה מעם האלקים :

יחוקאל ל"ג סס ל"ו
 ד"ה ב' י'

חלים כ"ח המקור התם בחולם ' או בצירי כהמס דונג :
 העתידים הצווי הגז ' התם ' הגל בחולם ' או בפתח
 הגז ' התנו מלעיל ' הברו נושאי כלי ה'
 והנפעל מנחי הלמיד מלרע ' לאשר כחשך הגלו :

יפעיה כ"ב
 יפעיה ח"ט

יחוקאל ח"ו ראשי'תו איתן ' אתם ' ולא יתם פריו ' ותתם השנה ההיא
 ובא בשורק תחת חולם תתם חלאתה ' ולגזרת פעל
 אשר לא ימר ' ולשונו תפק ' יהל כבוד יעקב ומשמן ' ויגל
 כמים משפט ' תמקנה בחוריהם ' תצלנה אזניו ' וכלם
 פתחין להפריש ביניהם ובין עתידי נפעל מנחי הלמיד שהם
 קמוצים כמו שכתבנו ' ואם בהפסק קמוצים ' ובא בוקף קמוץ
 ומפניהם אל תחת ' והם שני זקפין קמוצין ' אל תירא ואל
 דגריס ח' א"ג י"ו תחת דיהושע ודין ' המס יפס ' קמץ באתנח ומשפטם על
 עיקרם אפסם ' יפסם ' יפדר ' יגלל ' יפקק ' ויש שבאו
 ראשי' י"ו ראשי' י"ו בלי דגש ובא נחה צרי תמורתו ' ויפקל בעיניה ' ותקל גברתה
 יפעיה ד"ג ח' ב' בעיניה ' יימר שכר לשותיו ' ובוזי יקלו ' ובא בחירק היויד
 יפעיה ל' ובדגש הקוף ' על כן יקלו רודפכם ' ונשתנה לפי שהוא
 חלים י"ט ענין אחר ' אז איתם ' נכתב אחר האלף הנח שהווא היויד
 שלא כמנהג ' ועם אות גרונית יחת אפרים מעם ' אל תירא
 ואל תחת ' ואל אחתה אני ' והעצמות יחרו ' יתמו ' תתמו :

יחוקאל ח"ו ראשי'תו איתן
 יחוקאל ד"ד
 פועל זכריה י"ד
 יפעיה י"ז עמו' כ'
 זכריה י"ד ירחי' י"ט
 יחוקאל ג'
 דגריס ח' א"ג י"ו
 יפעיה ד"ג ח' ב'
 יפעיה ל'
 חלים י"ט
 יפעיה ו'
 פועל ח' ירחי' י"ז
 יחוקאל ד' ירחי' ח'

שער דקרוק הפעלים קמה

א תהמו בעונה / או בחולם לגזרת פעול / גם מדמן תהמי / ירמיה ח"ח
 והקלו המלה ואמרו / ויתמו ימי פכי אבל משה / ירמו כאבן / דברי ל"ד שו"ת ט"ו
 ויהמו למו עצתי / ונהמה שם / כי הרגש שהוא בפ"א הפעל / חיו"ד ט"ט וירמיה ס'
 להכרה כי הוא לשון נפעל / ולכן סמכו על המבין והקלו
 המלים כמנהגם / ויש אומרים כי ויתמו / ויהמו שרשם
 נתם נרם והם כענין תמם דמם וכן דעת א"א ז"ל ובא האליף
 במקום אות הכפל / עורי רגע ויקאם / כמו ויקאם / ימאסו / חיו"ז ז' כלום נ"ח
 כמו מים / כמו ימאסו / וכן אמרו / בלא יומו תפלא / חיו"ז ט"ו
 כמו תפלא :

הפעיל הסב / התיס / והסב לב מלך אשור עליהם / החל עורא ו' מדברי י"ז
 הנגף / בצירי / והנח שאחרי היא הבנין תשלוס
 הכפל / או בפתח הקל ארצה זבולן / הימר שדי / הדק לעפר / יסעיה ט' רוח ח'
 שבר והדק / הסיר התו / ויתכן התו מנחי העי"ן כמו / את ד"ה ז' ל"ד יסעיה י"ח
 בריתי הפר / הסבה / התמה / והמשאת החלה / ובא ראשי ו"ו סופטי' ד'
 רפה הענה פניה / הסבו אותו / הסבו אלי / בפתח / וכן חסלי ז' ש"ה' שס
 בהפסק בפתח / ואת נודו השמו / וכן התמו / החל להכות חלי' ע"ט סופטי' ד'
 בצירי / ובשאר נפל הנח והאריכו המלה / ואתה הסבות ח"ח י"ח
 את לבם אחורנית / השמות כל עדתי / והדפוקת עמים / חיו"ז י"ו חובה ד'
 הקלותי / התמותי / נהתמותי / טומאתך ממך / והשמותי יחזקא ד"ג הושע ז'
 גפנה ותאנתה / ואם פ"א הפעל גרונית תפתח היא
 להרחיב / החלותי תרת לפניך / החתות ביום מדין / וכן דברים ז' יסעיה ע'
 המקור עם הכנוי / וזה החלם לעשות / וכן יאמר הצווי / ראשית י"ח
 והבינונים מתם / מתמים / מתמה / מתפלות / כלם פ"א
 הפעל מונעת בחירק / ראש מסבי / והוא מסבורת חלום ק"ח חיו"ז ל"ז
 שלא להתחלת עם הרגש מנחי הלמיד מגלים / מגלות
 הנני מסב את פלי המלהמה / מחל להרע / בצירי / ובפתח / ירמיה ד"ה ירמיה ד"ה
 חדש מצל / מסב קלע / יחזקא ל"ח ו"ח י'
 הפעול

שער דקרוק הפעלים

מדבר ל"ה הפעול מותם / מותפיים / מותמה / מותמות / מוסבות

שם :

יחזקאל ד"ה א"ב המקור הַתָּם הַבָּשָׂר / הַחַל וְכִלְדָּה / כְּהַתְמָה שוֹרֵד /
קל המים :

סיו' העתידים הצווי הַתָּם / הַתְּמוֹ / הַתְּפִי / הַתְּמָה / הַסְּבִי
עיניך מנגדי :

דברים ז' יבואע ג' איתן אַתֶּם / יְתִים / תְּתִים / נְתִים / אַחַל תת פחדך / אַחַל
גדלך / יקל את ידו / אשר יחל / והוא יחל / ויִסֵּב
חמה ומגדלים / האות הנוספת קמוצה ופ"א הפעל בצירי /

א"ה ו' שופטים י'
שופטי"ג עזר' ז'

מדבר ל' יחזקאל ל"ט ובא' לא יחל דברו / היויד פתוחה / וכן / ולא אַחַל את שם
קדשי / האליף בפתח והם מהדגושים / לפיכך באו בפתח /
(א) או להפריד הענין באו פתחין / ובא קמץ קטן תחת קמץ
ויקרא ד"ה גדול במלת / כי תחל לזנות / משפטו תחל / וכן / והפסילים
ד"ה ז' ל"ד כתת להדק / כמו להדק / ויש אומרים כי הם מבנין נפעל
והצירי שתחת החיית במלת תחל (ב) מקום הפתח / וכן /

יחזקאל ד' מ"ב ז"ב לבלתי יחל לעיני הגוים / או בדגש אַתֶּם / יְתִים / ויִתֶּם
חיוב ד"ב שמוח י"ג את הכסף / ואם בצע כי תתם דרכיך / ויִסֵּב אלקים /
מדב' ד"ה ירמי' מ"ט ובתורה פ"א הפעל ונשים עד נוכח / אם לא ישים עליהם
א"ה נזיהם / יתמו / ובא ויִסֵּבו את ארון אלקי ישראל / בדגש
כ"ה ז' ד"ט הסמיך והביית / וכן ויִסֵּבו פניהם דמיכה / ויִסֵּבו פניהם
ממשכן ה' / אע"פ שרגש הסמיך לא היה צריך נשאר עם
הרבים כמו שהיא עם היחיד / תתם / תתמו / תתמו / תתמו /
רש"י מ"א א"ה ג' תתמנה / ותחלנה שבע שני הרעב / תצלקנה שתי אזניו /
חיוב ל"ח וכשנוספה עליהם ויו החבור הם מלעיל ויִסֵּב בדלתים ים /

ויגד

איתן (א) ד"ל שאלות אַחַל יחל צקמץ הם לשון פתחלה כמו שהניח למעלה
אַחַל גדלך נבו' אצל לא יחל / דברו וכו' הם לשון חלול לכן נשחזו
חלה ונחו צפתת : (ב) והלירי שנאיתן להשלים חסרון
פוגש במקום נון נפעל :

שער דקרוק הפעלים קמו

ויגל את האבן וידק לעפר
 ומפני שהמלה מלעיל פיא
 הפעל נקודה בסגול וביא
 מוקל ונבלה שם שפתם
 ויתכן היותו מן הקל והיה משפטו בשקל ונבנה בהם
 והיא נוספת כהיא של נרדה ובהתחברם עם הכנויים
 כי ה' אלקינו הדיינו בשווא ופתח או בשווא וסגול
 ומדוע הקלותני והאיתני כטיט חצות אדקס פן אהתק
 וישמם ה' ומתכל ינהוהו ושד בהמות יחיתן ביא הנח
 תמורת הדגש ויש אומרים כי שרשו חית בכלם פיא הפעל
 בחירק שלא להתחלף עם עתידי הדגוש מנחי הלמיד
 הפעל הותם הודק הוסב הוסבה הוסבות
 הוסבותי הוסבו הוסבותם הוסבלנו הוסבדה לא נחלא
 חית השדה חרב הוהדה הוסבות הוסבותן יחוקא ד"ח
 איתן אוסב יוסב תוסב נוסב רפה כמו לחם יודק
 או בדגש על כמון יוסב והוא כתוב בויו עם הדגש יאעיה ד"ח
 (א) ופליג עליה יוסב רפה וכן כתוב בויו עם הדגש יאע
 שודד תושד וכל מבצריך יושד ובמקצת ספרים יושד יאעיה ל"ג הושע י'
 קמץ בזקף יבת שער ולרבים יוסבו תוסבו תוסבי יאעיה ד"ח
 תוסבינה ובא מוקל מי יתן בספר ויחוקו יאעיה י"ש
 פועל אשר על דרך המרובע סובב בפתח ורומם תחת הליום ס"ו
 לשוני אשר עולל לי כאשר עוללת לי איכה ח' שם
 סובבת סובבתי סובבו סובבתם סובבנו סובבדה
 סובבת סובבתן
 הבינונים מסובב בצירי מקוליש עצים מעונן ומנחש ודדר י"ט דדרו י"ח
 ומחונן ענוים במחוקק במושענותם נוגשיו חשלי י"ד ודדר ד"ח
 מעולל

איתן (א) נ"ל שר"ל שזעלי המסורה פליגין על האלה הזאת חס הוא
 דגש או רפה :

שער דקרוק הפעלים

ישעיה נ"ח ח"ה' מ"א י"ו מ"א י"ו מ"א י"ו מ"א י"ו מ"א י"ו
מסובבים ומעוננים לא יהיו לך ירו
מסובבים או מסובבת מקוששת שנים עצים
נחום ז' מסובבות מתופפות על לבנהן :

ישעיה נ"ג הפעול מסובב בקמץ והוא מחולל מפשעינו ואפשר
שהוא ננחי העיין מסובבים מסובבות
ישעיה ט' מגוללה בדמים :

ירמיה ו' הנקור סובב עולל יעוללו כגפן :
איכה ח' העתידים הצווי סובב ועולל כמו סובבו סובבי
סובבנה :

איתן אסובב יסובב תסובב נסובב יסובבו תסובבו
תסובב תסובבי תסובבנה עד אנדה תהולתהו
שרשו הנת בשקל תסובבו ויש אומרים ששרשו הות
בשקל תכונו ודע כי רוב פעלי הכפל ההתפעל דבק עם
המרובע כמו שהיא בנחי העיין כמו שכתבנו כמו שתאמר
המרובע מן הכפולים רוצץ וירעצו וירוצצו :

ישעיה נ"ח ח"ה' י"ט ו' וההתפעל ד' תרוצץ כמו ויתרוצצו הבנים מגוללה
בדמים' מתגולל בדם ירושש ערי מבצריך
מתרושש והון רב מקושש עצים התקוששו וקשו
חלום ע"ו וזולתם שבאו כן אשתוללו אבירי לב כמו השתוללו
ישעיה נ"ג ובא אליה במקום ה"א וכן וכל מלבושי אגאלתי ואחרי כן
ד"ה ז' ד' אתחבר יהושפט כמו שכתבנו ויש שיבוא ההתפעל מהם
דברים ט' דניאל ט' בדרך השלמים כמו ואתפלל א' ה' מתפלל גמתודה אשר
חאסות ו' דברים ג' התעללתי במצרים ואתחנן אל ה' וזולתו כמו שבאו גם כן
בנחי העיין ההתפעל בדרך השלמים כמו שכתבנו ויש
מאלה הפעלים פעלי הכפל שיכפל בהם גם פ"א הפעל כמו
ירמיה נ"ח ח"ה' ח"ה' ל' וגלגלתי מן הסלעים וההתפעל תחת שואה התגלגלו
נחום ז' דניאל ח' ישתקשקון ברחובות ויתמרמר אליו ומחברת הקל עם
הדבר ד"ב הכנויים תאמר מן סבב סברו או סבו לא קבו אל וההיא

מקום

שער רקרוק הפעלים קמו

מקום ויו הכנוי כמו היא אהלה' זהרומים לו' סבקה או סבקה' ראשיה ט'
סבני' כי חניי אקים' וכן כלם' ומן סבנו' סבני' כדבורים' ראשי' ל"ג חלוי' קי"ח
עקדם בתשלומם סבכו או סבנו' סבקה' סבני'
סבנו וכן כלם :

והעתידים ופרשיו לא ידקנו' יסכו צאלים צללו' ישעיה ד"ח חיוז ו'
יסכו ערבי נחר' ויהמם ה' ויהנה' וחוטטס יהוש' ח' מדנר ו'
שתים עשרה אמה יסבנו' אלה בשורק' ובקמץ חטף' ורמיה נ"ג
שארית עמי יכוים' וסלע פוגדים ישדס' זאכ ערבורת לפניה ז' משלוי"ח
ישדס' בא נקוד על דרך החסר אעיפ שהוא שלם כי נקוד ירמיה פ'
השלם היה ישדס כמו ישמרם (א) ואפשר שהוא מבנין
פועל המרובע מן ישודד מצבותם' אלקים יחנונו' וכן הצווי הושע יחלים ס"ז
בשורק' על ספר חקה' ובקמץ חטף פלוה כמו ערמים' ישעיה ל' ירמיה נ'
חנוני חנוני אתם רעי' וכן הנקוד בשורק' עד תפס' חיוז ו"ט דברי' ל"ח
בחמם אשית את משתיהם' עד תפי אותם' והוקלו בהקו' ירמיה נ"ח סס ד"ז
חוג' בהוקלו מוסדי ארץ' ובא בחירק בהלו נרו עלי ראשי' משלוי' ח' חיוז ד"ט
על דרך השלם כי בתשלומם בהללו בפלם ובפתחו נחמיה ח'
עמדו כל העם :

ואלה ראשי הפעלים שאתה צריך להורות עליהם :

אפק כי אפפו עלי רעות' אפפוני מים אע"פ שלא חלים ו' יונה ז'
צאנו ממנו הסר נאמר העתידים בחכרון אף'
אפו' אף אף וכולי :

ארר כתב רכי יהודה כי ארה לי' מהדגוש ומשפטו ארה ודנר ד"ג
לי' ויתכן להיותו מן הקל והיה מבלי תוספת ההיא
אור בפלם סב וכשתוסף היא על סב תאמר סבדה בחטף
ומפני שלא היתה הדייש ראוי להדגש הרחיבו תנועת האליף
והופכה

והעתידים (א) ונתחלק החולס מן ישודד לק"ח כדרך החולס להשתנות לק"ח
כשנתרנה המלה בתנועות :

שער רקרוק הפעלים

וודצו ד"ג והוסכה לקמץ רחב תחת קמץ חטף וכן קָבָה לי' כשהפילו
הדגש אע"פ שהכ"ת איננה גרונית הרחיבו הקמץ והיה נח
תמורת הדגש כי משפטו קָבָה בדגש ובחטף' וכתב עוד
מלאכי נ"י רבי יהודה כי' במארה אתם נֶאָרִים איננו מעקר הזה כי אם
מעקר נֶאָר בפלם נְשִׁים לולי האליף ונכון הוא' גם יתכן
מה שכתב בו רבי יונה שמשפטו היה נֶאָרִים בשו"א הנזין
יחזקאל ל"ג בפלם' ובס' אנחנו נִמְקִים' אלא שהרפו הרי"ש והניעו
הנזין בצירי מפני האליף :

ט"ז ו"ג ברר יש מלה קשה בזה השרש והיא' עם נבר תַּתְּבַר'
ומשפטו תתברר' ובנפול אורת הכפל אלו היינו
ראשית ט' אומרים תַּתְּבַר היה דומה ששרשו ברה כמו וַיִּתְּנַל בתוך
אהלה מן גְּלָה' לפיכך הטילו תנועות תַּתְּבַר בתַּתְּבַר'
והדגש בתי"ו להורות כי חסר מן התיבה חסרון הכפל' ומלת
קבלת נ' לְבָרַם האלקים' הראוי לְבָרַם הביית חטופה והרי"ש דגושה
אפסו ט' בפלם לְהַמִּם כי השורק והקמץ חטף אחרים כמו
שהראיתך' ובעבור כי הרי"ש איננה ראויה להדגש נמשך
הקמץ והונעה הבי"ת בקמץ רחב תחת קמץ חטף כמו
שכתבנו במלת אָרָה לי' :

וודצו ד"ג

ראשי"ח מ"ג ושעי' ל' חנן אלקים יְחַנֶּה בני' חנון יְחַנֶּה לקול זעקך' היה ראוי
להיות יְחַנֶּה' אך הניחו החי"ת ונפל הדגש מן הנזין
חלוט ט' והוטלה תנועת החי"ת על היו"ד' וכתברבי יהודה כי חֲנֻנִי
ראשית מ"ג ה' הוא מן הדגוש והרפו הנזין כמו בַּתְּחַנְּנוּ אלינו' גם
חלום י"ו היה נכון לומר שהוא מן הקל כמו שְׂמַרְנִי אל' לולי החי"ת
שהיא פתוחה' וזה הטעם הצריכו לרבי יהודה לומר שהוא
חלום ק"ג מן הדגוש' ונמצא בניקצת ספרים בקמץ' כי עת לְחַנְּנָה כי
בא מועד' בא פתח קטן תחת פתח גדול ומשפטו לְחַנְּנָה כי
המדה מפעל הדגוש והוקלה כמו שהוקלו רבים מן הדגוש
כמו שכתבנו :

מכך

שער דקרוק הפעלים קמת

מכך ומך אחיך עמו . אע"פ שהוא קמוץ כמשפט נחי העי"ן ויקרא ד"ה
טוב הוא לשומו מפעלי הכפל לפי שמצאנו ויזכו הלוי ק"ו

בעונתם . שהוא באמת מפעלי הכפל . וכן הנפעל ימך קהלת י'
המקרה . בפלס . וכל לבב אנוש יפס . ואחרי שיש לו חברים יאעיה י"ג

מפעלי הכפל ואין לו חבר מנחי העי"ן טוב הוא שנאמר שהוא
מפעלי הכפל וכן הקמץ תמורת הכפל . וכן וכי ימוך ויקרא ד"ה

אח"ך . בא בשורק כמו ירון ושמה . ישור צהרים . והמכו חשלי ד"ט הלוי ל"א
ככל יקפצון . משפטו והומכו בדגש בפלס והומקו והוספו חיו"ב ד"ד

והוקל כמו ויתמו ימי בכי אבל משה . וידמו למו עצתי . כמו דצרו ל"ד חיו"ב ד"ט

שכתבנו ויש אומרים כי שרשו נמך לפי שמצאנו בדברי
רז"ל במקום נמוך בפלס רחוק קרוב . ועל דעתי כי נמוך

הנזכר בדברי רז"ל הוא נפעל כמו שתאמר נגוז מן נגוזו ועבר . נחוס ח'
נגול מן ונגלו כספר השמים . יאעיה ל"ד

פתח והפתיה בשפתיך . אמרו כי היו"ד תמורת ו"ו ומשפטו חשלי ד"ד

הפתות בפלס הסבות את לבם . ורבי אחי רבי משה ח"א י"ח
כתב כי היא לתמיהה במקום אם כאלו אמר אם פתית
והוא מן הדגש משרש פתה .

קבב באה מלה זרה בשורש הזה וקבנו לי משם . ורבי חזרו ד"ג

יהודה כתב ששרשו יקבן (א) ואין זה נכון אחר שלא
מצאנו זה השרש . ויותר נכון כי זה לא יתכן צעזור כף

שתהיה הנו"ן נוספת כמו השמוס כאשר צאיתי צנימוקי
שכתבנו בשלמים בטור צשמוס אות ה"ה א' .

הראשון . או שתהיה הנו"ן במקום אות הכפל כמו לשמיד
מעזניה . כי לא תמנו . גם יתכן לומר שהנו"ן והו"ו כנוי יאעיה ד"ג חו"ה ג'

הפעול כמו שהוא באיתן ישמרנו יזכרנו וכן הוא בהצווי
והיה

קבב (א) כחצנה"ה לר"א צחור : צעזור כף השמוס כו' ונ"ל שט"ס הוא ונ"ל
צעזור וי"ו השמוס כי היה ראוי צה"א וי"ו קבנהו בדרך הנווי ע"ס
הנוויס כמו שכתוב במקומו ע"ס :

שער רקרוק הפעלים

והיה משפטו בהדגש קבנו' והוקלה המלה ונפל הדגש מן
משלי ה' הכפל ומן הנו"ן ובא בחולם כמו' עונותיו ילכדונו את
הרשע :

ויקרא ה"ו רכך כתב רבי יהודה אך' והבאתי מורק בלבנם' אינו
מעיקר זה והנכון והישר להיותו מעיקר זה בפלס
נחמה ה' במועל ידיהם' ששרשו עלל משפטם בתשלומם פרוק
מלאכי ה' ויקרא ה"ג מעלל' בפלס וזבח משהת לה' כי משחתם בהם :
קהלם ו' שמם' למה תשומם' כתב רבי יהודה שהוא מבנין התפעל
ודגש השי"ן לחסרון תי"ו התפעל ונכון הוא אע"פ
שתי"ו התפעל לא תבוא על אותיות ז"ס שי"ן לפניהם כי אם
לאחריהם אע"פ כן הדגש שיש בשי"ן מורה עליה כי כאן
היה מקומם לולי קריאת האותיות שלא יתכן כן כמו שכתבנו
בשלמים' גם יתכן לומר שיהיה מבנין נפעל' ואל תתמה
לפי שבא בחולם ולא אמר תשומם בפלס תשמר תזכר כי
ירחי"ט ויקרא ו' הכל אחר כי בחסרונם באו כן' ישם וישרוק' וידם אהרן'
ראשית ה"ו ותתם' ואם בתשלומם יהיו ישומם יהומם' תתומם' וכן
העוברים מנפעל באלה הפעלים יש מהן בחולם ויש מהן
בפתח ויש מהם בצירי כמו שזכרנו כי הכל אחר ואין לחוש
על זה' ואם יאמר אומר כי ישום ויהום משפטם בתשלומם
ישמום' ידמום כי בבנין הקל שהוא יסוד הפעלים (א) גזרה
פעול מצאנו ולא גזרת פועל' נאמר לו אע"פ כן אחר
שמצאנו גזרת פועל (ב) בבנין פועל הכבד נאמר כי לקחו
בכפולים גזרתו כמו שעשו בהתפעל בכפולים כן נהגו זה

המנהג

שמם (א) ר"ל שצנין הקל מצאנו אפעול יפעול בו' עעי"ן צחולם (ומסקל הזה
נקרא צפי המחצר תמיד גזרת פועל) ח"כ משחצר
לומר שגם צנפעל תולדת הקל תהיה העי"ן צחולם חצל לח מצאנו צנה"ק
צעחיד פ"א הפעל צחולם לכן גם צנפעל לח תהיה הפ"א צחולם :
(ב) ר"ל צנין המרוצע אכונן אשובב והדומה להם :

שער דקרוק הפעלים קמט

המנהג בנפעל במקצת מקומות ' ודגה רבי יונה כתב ' כי עתה
 ארומם מבנין נפעל משורש רמם וכן כתב בהרומו מתוך ישעיה ל"ב חדר' י"ח
 הערה ' ורבי אברהם אבן עזרא ז"ל כתב גם כן ' למד
 תשומם מבנין נפעל ' בהשמה מהם ' בלא בית השמוש קפלה ' ויקרא ד"ו
 היה אומר השמה וכשנכנסה עליו בית השמוש נהפך הקמץ
 חטף בבית השמוש להקל על ההיא ומשפטו בהשמה ' כמו
 שבא גם כן להפירכם את בריתי ' שהיה ראוי להפירכם כמו
 שכתבנו בשמוש האותיות ' כל ימי השמה הוא מקור וטרם
 הסמכו אל הבנוי יאמר השם ' כמו המקור מהפעל בחסרון
 הפ"א הגד הגד לי ' ובהסמכו עם הבנוים שב הדגש במ"ם
 לחסרון אות הכפל כמשפט ונשאר הדגש בשי"ן כמו שהיה
 טרם הסמכו ' פנו אלי והשפנו ' נמצא במקצת הספרים בדגש
 השי"ן ' וההיא אם כן תקרא בקמץ חטף יואם הוא כן נצטרך
 לומר כי הוא פעל עבר מוסב כי אין דגש אחר קמץ רק כשהוא
 לעתיד מפני הו"ו ' כי אין צווי חטף :
 בבנין שלא נזכר פועלו כאשר כתבנו ' ויש ספרים מדויקים
 שאין השי"ן דגושה וההיא אם כן תקרא בקמץ רחב והיא
 הקריאה הנכונה ' ויהיה צווי מבנין הפעיל כמו השמו השי"ן
 בצירי כמו שבא השב אל תערה בפתח והוא כמו
 השב בצירי :

כלו פעלי הכפל בני שלם אזהיות :

ויש פעלים בני ארבע אותיות :

יש בלא כפל אות כמו כרבל ' כרבלת ' כרבלתי וכולי :
 הפעול מכרבל ' מכרבלים ' מכרבלה או מכרבלרני '
 מכרבלות ' והפעול ' ודור מכרבל במעיל בויץ : ד"ב ח"ט ט"ז
 העתידים הצווי כרבל :

שֵׁעַר דְּקָרוֹק הַפְּעֻלִים

חלים פ' איתן אברגל וכולי' וכן ברסס מן יכרסמנה חזיר מיער'

כרסס' כרסמת' כרסמתי וכול' :

הפועל מכרסס וכולי' :

העתידים הצווי כרסס וכולי' איתן אברסס וכולי' :

חיוצ ל"ג רטפש בשרו מנוער' והוא נבנה על בנין פועל תאמר ממנו

גם כן בנין פעל' רטפש' רטפשת כולי' כי אין

פועל מכלתי פעל' :

חיוצ ד"ו פרשז עליו עננו' אפשר כי הפתח מקום חירק והוא נבנה

מדבר ד"ד על בנין פעל כמו וקרקר כל בני שת' שהפתח מקום

חירק' ואפשר שיהיה פרשו מקור מבנין פעל' ויש אומרים

כי היא מלה מורכבת משלש תיבות פרש שדיזו' על כל

פנים תבנה כל בנין פעל ממנו :

משלי ד"ו ואשר נכפלה בו הפיא לחרחר ריב' והוא מקור מן הדגוש

ותבנה כל בנין פעל ממנו והיה ראוי לחרחר'

ישעיה נ"ב בצירי אלמא שהתנועות משתנות' וכן מקרקר בפתח

ומשפט בצירי' :

תלים ו' הושע ד' ואשר נכפלה בו הלמיד אמלל אני' ואמלל כל יושב בה'

והוא בנין פעל תכנה ממנו כל הבנין ובנין פעל' :

ויש שתהיה אות הרנועית נחה :

ירמיה ד"ג סס י"ג תחרה מן' כי אתה מתחרה בארז' ואיך תתחרה את

הסוסים' והוא בנין פעל ותאמר ממנו כל הבנין'

חיוצ ד"ו ויש אומרים כי כמוהו (א) ברוחו שמים שפרדה' ויש

אומרים כי בית ברוחו נוספת והיה לנקבה והיה משפט

ראשית ד"א הפיא להדגש' וכן מן כמטהוי קשת תאמר טחורה' :

ואשר

תחרה (א) ר"ל שאלת שפרה שרשו חרצע אותיות ונאמר ממנו שפרה שפרית

שפריתו כו' ויהיה ח"כ מלת שפרה עזר ליחיד נסתר' וכירושו

שהקצ"ה שפרה חת השמים ברוחו חבל לדעת הי"א תהיה שורש שפרה שפר ופה"א

לנקבה

שער דקרוק הפעלים קב

ואשר יכפר בהם הפ"א והלמ"ד כלכל וכן כרבר' וכן סכסך וכן צפצף וכן קרקר כי שרשם פיל' פיר'

סיד' צוף' קיר' וכולי' והוא כלכל' את המלך' ובבנין ש"ז י"ט פעל מענין אחר' התפקדו וכלכלו' ומכל אחר משניהם ו"א ד' תבנה בנין פעל' ופעל' :

כרכר מן מברכר בכל' עז' כרכר' כרפרת' וכולי' : ש"ז י"ט

סכסך מן וסכסכתי מצרים במצרים' סכסך סכסכת' וכולי' : וסעיף י"ט

צפצף מן המצפצפים והמהגים : וסעיף ח'

קרקר וקרקר כל בני שת' מקרקר קיר' אבל הוא כפול וד"ד יסעיף ד"ז

הפ"א והלמ"ד כי שרשו קיר' וקרקר פ"א הפעל

פתוהה ומשפטה בחירק אבל התנועות משתנות' וכן

מקרקר קיר משפטו מקרקר בצירי' :

שגשג מן ביום נטעך תשגשגי' והוא כפול הפ"א והעי"ן וסעיף י"ז

כי שרשו שגדה' וכן :

שעשע' ושעשיע' ונק על חור פתן שרשו שערה והוא וסעיף י"ח

כפול הפ"א והעי"ן אשעשע' ישעשע' תנחומיך

ישעשעו נפשי בפתח העין להרחיב' וכן : חלום ז"כ

תעתע כפול הפ"א והעי"ן כי שרשו תעה' והייתי בעיניו

מתעתע והתפעל ממנו ומתעתעים בנביאיו' ראשי ד"ז ד"ה ב' ל"ו

משפטו מתעתעים' וכן :

יפ"פית מבני אדם' ופ"א הפעל נקרא בקמץ חטף והוא פעל חלום ו"ה

שלא נזכר שם פועלו ויש שהעי"ן שלו נחה וכפולה :

טאטא מן וטאטאטיה במטאטי השמד' טאטא' טאטאת' וסעיף י"ג

טאטאתי' טאטאו' טאטאתם' טאטאנו' טאטאה

או

לנקזה והיחה ראוי הפ"א שהיא עין הפעל להדגש שפר שפרת' כו' שפרה כו'

כדרך בנין הכזד' ולפ"ז לא נוכל לומר כנ"ל שספרה חוזר על

הקצ"ה להיות שספרה הוא לשון נקזה וע"כ חוזר על הרוח שנקרא ג"כ צלסון נקזה

כמו שכתוב רוח גדולה וחזק והדומים לו ויהיה כירושו' רוחו של הקצ"ה היא שפרה

אח השמים ותהיה ח"כ הצי"ת צרוחו נוספת :

שער דקדוק הפעלים

או פואטאת ' טאטאתן :

הפועל מְטַאֵטֵא ' מְטַאֵטְאִים ' מְטַאֵטְאָה ' או מְטַאֵטְאֵת ' מְטַאֵטְאוֹת :

הפעול מְטוּאֵטְאֵת ' מְטוּאֵטְאִים וכולי :

העתידים טַאטֵא וכולי אַטַאטֵא ' יְטַאמֵא ' והשם ממנו בחראות עיין הפעל בְּמִטַאֵטִי דִּשְׁמַד ' וכן שהעיין שלו היא נראית כפולה :

ישעיה י"ד

התמהמה ' כי לולי התמהמהנו ' ויתמהמה ' אם יתמהמה הכה לו ' תאמר כל בנין התפעל ממנו ובא

ראשיה מ"ג ס"ט י"ט חזקיהו ב'

ויתמהמה קמץ המ"ם האחרונה מפני השלשלת כי יש לה ויקרא ח' משפט הפסק ' וכן וישחט ויקח קמוץ מפני השלשלת ' ויש שאחר שלש אותיות השורש יכפל העיין והלמיד :

חסלי ד"א הפכפך דרך איש חור ' והוא שם הוא :

חיונ י"ו חיכה ח' חמרמר מן ' פני חמרמרה מני בכי ' מעי חמרמרו והוא נבנה (א) מגזרת פעל שלא נזכר שם פועלו

ותאמר כל הבנין מנינו חמרמר ' חמרמרת ' חמרמרת ' חמרמדו ' חמרמרתם ' חמרמרנו ' חמרמרה ' חמרמרת ' חמרמרתן :

איתן אהמרמר ' יחמרמר וכולי :

תלם ל"ח סחרחר לבי סחרחר (ב) והוא בגזרת בנין הקל ומפני הכפל שב פ"א הפעל בשו"א ' ותאמר כל הבנין נימנו סחרחר ' סחרחרת וכולי :

הבינונים

חמרמר (א) צאשר שהמ"ח פ"א הפעל צא צק"ח ח"כ הו"א מצנין פעל חע"פ סלח צא דגש צמ"ס עין הפעל חפשר שנחסרה להקל צעצור כוז אוחיות וחאעות המלה הזאת : (ב) להיותו פועל עומה לפי הוראתו ח"כ נאמר מסנרא שהוא מצנין הקל :

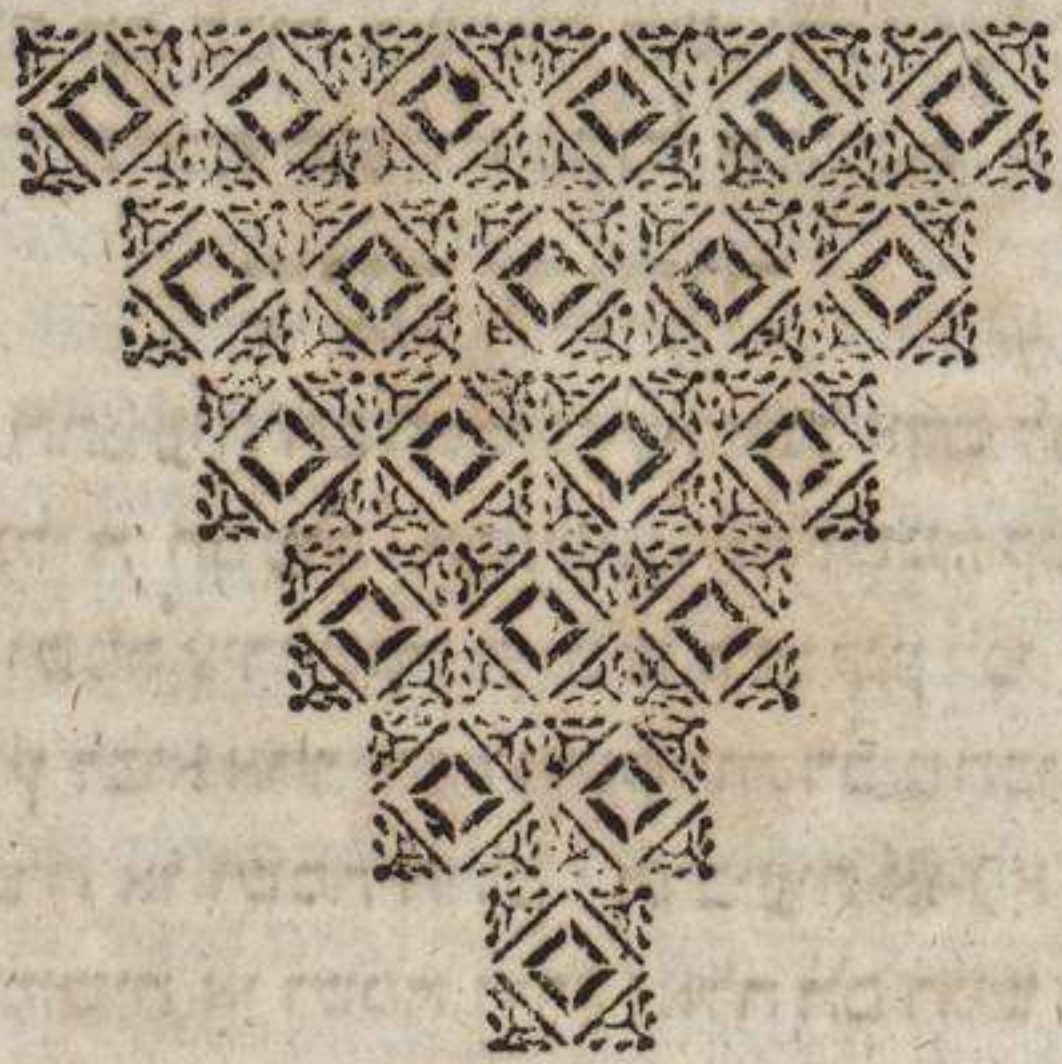
שער דקדוק הפעלים קנא

הבינונים סוחרתו / סוחרתים / סוחרתה / או
סוחרתת / סוחרתות ואין בו פעול כי
הוא פעל עומד :

העתידים דלזוי סחרו / סחרו / סחרתי /
סחרתנה :

איתן אסחרו / יסחרו / תסחרו / נסחרו /
יסחרו / תסחרו / תסחרתי /
תסחרתנה :

תמו הפעלים

שער דקדוק השמות

משקלי

השמורת משתנים לכמה פנים יש שמות בתוספת אות בתחלה או באחרונה ויש מבלי תוספת

והאותיות הנוספות סימנם האמנת"י לכן אחת צריך להורותך במשקלים ואשקלם לך כלם בשקל פעל כמו ששקלו הראשונים כל המלות בין בפעלים בין בשמות בשקל פעל וכמו שסדרם כ"י וס' צ"ה ס' ה' א"א ז"ל בבפר הזכרון ואוסיף | סימנם ה' א' מ' נ' ת' י' : לפרש לך עליהם כפי אשר תשיג ידי ואלקים יהיה עמדי וצריך בתחלה שאקדים לך שער התנועות טרם השמות כי התנועות הם סבות השתנות השמות ועוד שתהיה לך בהם תועלת בכל המקרא :

שער הנקוד

דע כי התנועות הם חמש כי לא יוכל אדם להניע אותן מפלי ה' תנועות הראשונה אה ושמה קמץ גדול השנית אי ושמה צירי ונקראת גם כן קמץ קטן לפי שעילתה בעלת הקמץ לבוא אחריה נח ובמקומות רבים תבוא זו תחת זו השלישית או ושמה חולם הרביעית או (א) ושמה שורק החמישית אי ושמה חירק אלה הם חמש התנועות גדולות ויש להם חמש בנות כנגדן ותנועתן (ב) קמנה ושפלה מהאמות והן אה ושמה פתח גדול והיא כתנועת הקמץ אלא שהיא שפלה ממנה אי ושמה סגול והיא

כתנועת

דע (א) ואנחנו קורין אותה מלאכוס : (ב) הכלל כל אחת מהתנועות הגדולות יש לה חולדה הדומה לה צמולאה וצמנטא ואין ציניהם הפרט רק שהח"ג נמשכת בקריאה צאריכות למען שחוכל להמשך עמה נח נכחר כמצואר להצא חצל חולדה הנקראת הנועה קטנה נקראת צמהירות צלי המשכה וגם הצרחה שפנה קנה מהצנה הח"ג :

שער דקרוק השמות קנב

כתנועת הצירי אלא שהיא שפלה ממנה ונקראת גם כן פתח קטן (ג) לפי שעילתה כעלת הפתח ובמקומות רבים תבוא זו תמורת זו 'אא' ושמה קמץ הטף והיא כתנועת החולם אלא שהיא שפלה ממנה אי בלא יו"ד והיא כתנועת החירק אלא שהיא שפלה ממנה א בלא ו' ושמה (ד) קבוץ שפתים והיא כתנועת השורק אלא שהיא שפלה ממנה ; ודע כי חמש התנועות הגדולות (ה) אחריהם נח לעולם ואין באות שבצדיהן לאחריהן דגש אם לא תהיה המלה

מלעיל (ו) שיתקיים הנח כמו לפת' שמה' יפת' חרלו' שופטים ה'

מולו' שופו' שמים' (ז) לכן תעמיד אותם ותרדו בקריאתם' יסעי' ק"ד ורזו' ז'

ובראותך

(ג) והיא מורכבת מקמץ קטן ופתח גדול כ"כ הראש"ע : (ד) ואנחנו קורין אותה שורק : (ה) ר"ל שהן נמשכות בקריאתן באופן שנמשכת אחת מאותיות או"י עם כל אחת מהתנועות הגדולות ובאופן שאחר והנחים האלה נקראים נח נסתר' הקמץ מושכת עמה' א' ויהיה א' נשמע ע"י הארכת הצרתה כאלו כתוב אא ואף חס ימלא נח נסתר אחרת זולת האלף אחר הקמץ כמו אַתָּה אֱלֹהֵינו ודומיהן מ"מ קריאת הקמץ והצרתה היא חמיד כאלו אלף כתובה והחיריק והלירי מושכות עמהם יו"ד' אלל החיריק כתובה היו"ד חמיד כי חירק צלל יו"ד היא תנועה קטנה הצל הלירי מלאנו לפעמים עם היו"ד ולפעמים צלל יו"ד ויהיה א' כאלו כתוב אַי ציו"ד' החולם והמלאכוס מושכות עמהם וי"ו אלל החולם כתובה לפעמים הו"ו ולפעמים היא הסרה ואין הצדל צזה' ואלל המלאכוס היא כתובה חמיד ואם היא חסרה אז צאה שורק מקום המלאכוס : (ו) לפי דעתי כוונת המחבר צזה כשונה מאוד והיינו צעזור שהדגש חזק מכפלת אח האות (ולכא צדיני השו"א אצאר ענין הדגש החזק להמחהיל) והת"ג מושכת נח נסתר ואם וצבר דגש אחרת"ג נלטרך להוליא נח נסתר ונח נראה (הצאה מכח הכפלת הדגש) כאחת ויקרה על ידי מהירח הלשון שתצולע הנח נסתר ע"י כך לכן לא צאה דגש אחר ח"ג הצל חס צאה נגינה צת"ג היא ח"כ אי אפשר שתצליע הנח נסתר שהרי נלטרך להחריך אותה צעזור הנגינה טעם שזה לכן צאה צאמת דגש (חס האות ההיא צלל"ת לריך להדגש לסצה מן הסנות) אחרי הת"ג היא' הרי דברי המחבר מצוארים ודלא בהמדקדק רבי זלמן הענא ז"ל אשר צדה מלצו צענין הזה דברים צלחי בניס ואמתיים וצנה עליהם צנינים גדולים וצאמת הכל לא היה ולא נברא כי הענין הוא כמו שכתבתי וצבר כתבתי מזה צספרי שפה צרורה ושם הארכתיו יוחר : (ז) ר"ל שחקרא הנגינה מלעיל צמלח למה' ימה כו' וחאריך צהן קלח למען שלא חצלע הנח כנ"ל :

שער בקרוק השמות

ובראותך תנועה גדולה ובצדה שו"א (ח) תרחיב קריאת
 התנועה ותניע השו"א כמו זכרו / שמרו / ידדו / ידעו
 אומרים / שומרים / סיפרא / פינתם / שוכה / טובה
 אבל החמש דקטנות לפיכך אחר תנועה גדולה לעול'
 תחטוף קריאתם והשו"א כי היה לריך להניח השו"א
 שבצידיהם נח כמו אברהם / הראשון כדינו ואחר תנועה
 גדולה לריך להניעה :

אסתר ד' הו"ע ז' שרביט / צמרי / גפני / ואם
 (נאל ח')

השו"א באות גרונית ישתתף פתח עם השו"א להאריך

שמות י"ב

התנועה (ט) ולהרחיב על האות הגרונית כמו ושחטו

הפסח / אעלה / יעלה / ופעמים תדוּטף גם עם אות גרונית

דברים י"ג שמות ד'

כמו ולא תחמול ולא תכסה עליו / לא תחמוד בית רעיד /

ופעמים תאריך ותרחיב קריאת הפתח גם בלא אות גרונית

בהיות המלה מלעיל אבל השו"א שבצדו יהיה נח גם כן כמו

קהלת ט' תלים ד'

זכרתי / שמרתי / זכרנו / שמרנו / שבתתי וראדה / קמנו

ונתעורר / וזולתם / וכן עם אות גרונית כשהמלה מלעיל

יהיה השו"א שבצדו נח אם לא ישתתף פתח עם השו"א כמו

שמחתי / שמחנו / שמענו / אנחנו / השו"א שבחייית ובעיין

נח אע"פ שמאריכין הפתח שעליהם / והחירק ישמור / יזכור /

עברי / קברו / שברו / ועם אות גרונית (יוד) תאריך

התנועה הקטנה וישתתף פתח עם השו"א כמו / ומכחכם

שחרו

(ח) ר"ל שתאריך התנועה ולא תחצר אליה האות הצאה צשו"א לקרותה לנח נראה

רק תקרא השו"א אל התנועה שאחדיה עד"מ צמלח זכרו / אל הקרא זכרו / רק תקרא

זכרו / וזה נקרא שוא נ"ע אבל השו"א הצאה אחר תנועה קטנה

נקרא אל התנועה הקטנה שלפניה כמו אברהם / נקרא אברהם / וזה נקרא

שו"א נח / ודברי הג"ה לר"א צחור פה אינם מוציאים

לכאורה צמ"ש לפיכך אחר ת"ג לעולם כי כו' / ונ"ל שנחסר ענין שלם ולריך להיות

לפיכך אחר ת"ג לעולם לא יהיו שני שוואין כי היה לריך להניח השו"א הראשון כו' כן

נ"ל : (ט) כי החי"ת צאה מן הגרון וקסה לפוליאה על נכון : (יוד) ר"ל שתאריך

אותה שלא תקרא צמהירות א החי"ת כי אז תהיה נח נראה וצאת' לריכה להיות זעה :

שער דקדוק השמות קנג

שָׁחָדוּ בְעַדֵי וּפְעָמִים גַּם בְּלֹא אֹת גְּרוּנִית תֹּאדִיךְ הַתְּנוּעָה חֵינֵז וְ
הַקְטָנָה וַיִּשְׁתַּחֲףָ פִּתְחָה־עַם הַשׁוּיָא כְּמוֹ רִטְפֵּשׁ בְּשָׂדוֹ מִנוּעַר חֵינֵז ל"ג
אוֹ בְּבוֹא (יא) מֵאֲרִיךְ עִם הַחִירֶק כְּמוֹ וְנִקְףָ סְבָבֵי הַיַּעַר יִשְׁעִיהֵי
וְאֵעִיפֵי שְׂאִין נִקּוּד פִּתְחָה עִם הַשׁוּיָא אֶתְהָ קוּרָא הַשׁוּיָא כְּמוֹ
שׁוּיָא וּפִתְחָה וְכֵן בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם וְהִיא בְּקֶרֶב אִישׁ רִאשִׁית ל' ש"ג ט"ו
כְּקֶסֶם שׁוֹא וְכֵן אִם תִּהְיֶה דוֹקָא ו'וֹ צְסוּרָה וְחֻטְעָה אַחֲרָה יִרְמִיָה ד"א
וַיִּזְוֹ תַחֲלַת הַמְּלָה כְּמוֹ וְשָׁבָה עִמָּה שִׁקְרָאוֹ הַמְּשׁוּרָרִים יַחַד שׁוֹבְטִים ה'
שְׂבִיךְ וְסִגּוֹר דִּלְתִיךְ וְשִׁתָּה וְלֹא צִחוּפֵן אַחֲרָה : יִשְׁעִיהֵי ד'וֹ קַהֲלָה ט'
כִּלְבֵּב טוֹב יִינֵךְ אִבְל אִם הַמְּלָה שְׂבִרָא שִׁיתָה וַיִּזְוֹ נִקְשֶׁרֶת עִם
הַמְּלָה שְׂבִצְדָה אֵעִיפֵי שִׁהוּיִז בְּמֵאֲרִיךְ (יב) הַשׁוּיָא נַח וְלֵיָ
יִקְרָא כְּמוֹ שׁוּיָא וּפִתְחָה כְּמוֹ וְשִׁלַּח לִי עֲצֵי אֲרֻזִים (יג) וְהַסְּגוּרָה ל' ד"ה צ' צ'
אַלְבֵּשׁ אֲגָרוֹף וְעִם אֹת גְּרוּנִית תֹּאדִיךְ אֵעֵמוֹד אֵעֵלָה שְׁמוֹת ד"א
וַיִּשְׁתַּחֲףָ סְגוּרָה עִם הַשׁוּיָא וּפְעָמִים יוֹלִיד (יד) נַחֲאֲחֲרִיהֵי
כִּשֶׁהַמְּלָה מִלְעֵיל כְּמוֹ אֲרִץ גִּפֵּן צֶמֶר חוֹבֶרֶת שׁוֹמֶרֶת
חוֹלְתָם וְכֵן בְּסוּף הַמְּלָה אַחֲרֵי הַסְּגוּרָה נַחֲנִכְתוּב אֵגְלָה
אֵעֵלָה וְכֵן כֹּל אִיתֵין מִנְחֵי הַלְּמִיד מִפְעֵלֵי הַה"א כְּמוֹ
שְׂכַתְּבֵנו (טו) וְהַקְמֵץ חֲטָף כְּמוֹ שְׂמֵרְנֵי וְזַכְרֵנִי וּפְעָמִים

משתתפיים

(יא) ר"ל מחג : (יב) ענינים החלה אי אפשר להמליחם מסצרא או לדמות ענין
לענין צח"ך ול"ל שהיה מקוצל להם קריח העצרי כך מדורות שלפניהם ומה רחיה
גדולה שאין ממש צהמלח התנועה קלה שהמליח המדקדק רז"ה ז"ל ה"ל כי לדעתו
שואין החלה חס הם צמחריך יהיו נחין וצלח מאריך יהיו נעין כמזוחר צספריו
שחצר וצחמת רחינו שהקצלה היא צהפוך כג"ל ומי יגצר חיילים להמליח המלחות
ולצנות צנינים המחנגדים אל הקצלה שקצלו מאצותינו דור אחר דור והקושיות אשר
צעצורם המליח המלחה הזאת יש להם צלחי ספק חירולים מספיקו' אף חס חנחנו לח
יוענוס : (יג) ר"ל שגם הסגו"ל צכלל התנועות בקטנות : (יד) ר"ל אף שהסגו"ל
ח"ק היא הנקראת צמהירות מצלי המשכת נח נסחר מ"מ חס צחה נגינת טעם צחות
ההיא חוגס הח"ק נארכת צחופן שמושכת עמה נח נסחר : וכן הדין צכל הח"ק :
(טו) ר"ל שגם היא ח"ק ולורתה היא כלורת קמץ גדול אמנם הצרתה היא צענין
אחר שהקמץ גדול נקרא מן הגרון והק"ח מן השפה ועוד יש הצדל ציניהם שהקמץ גדול
נארכת צקריחה להיוחס ח"ג וזאת נקראת צמהירות להיוחס ח"ק :

שער דקדוק השמות קנר

ואע"פ כן תעמידנה מפני הטעם שבה / ולפי שתעמידנה
תשפיל קריאת הזי"ן אע"פ שהיא קמוצה / אבל אם יהיה
הטעם רחוק לה ולא יהיה באות שבצדה אתה מעמיד האות
הקמוצה כמושפטה ותשפיל האות שבצדה אם היא בתנועה

קטנה כמושפטה כמו ושמרת כל חקיו / והלכת / וכן הצירי שמו"ט"ו דברי"ך"ח
מרשית השנה / מראשו ועד רגליו / לפי שהטעם בשי"ן אס"ח ויקרא י"ב
שהוא רחוק מתנועת המ"ם תעמיד תנועת המ"ם כמשפט /
אבל הצירי שברי"ש או החולם תשפילנו אע"פ שהיא תיג
מפני הטעם שבצדה / אבל כשהטעם ברי"ש אתה משפיל

קריאת המ"ם כמו מראש ועד סוף / וכן החולם / והתיצבו קבלת ג'
בכובעים / אמירים בכושרות / תועבה היא / נוטרה את
הכרמים / לפי שהטעם רחוק מן החולם תעמיד האות
החלומה כמושפט אבל כשהטעם באות שבצדה תשפילנה

כמו / תנור בוערה / שהטעם בעי"ן וכן אומר / שומר / וכן הוסע ז'
החירק ביו"ד שירה / חידה / חודה חידתה / אתה משפיל סוכטיס י"ב
קריאת החירק לפי שהטעם באות שבצדה / אבל שירתי / סוכטיס י"ב
חידתי / שהטעם בת"ו רחוק ממנה אתה מאריך החירק

כמשפט / וכן השורק בוי"ו / שלש מאות שועלים / לפי סוכטיס ט"ו
שהטעם בלמ"ד שהוא רחוק ממנה תעמיד השורק /
וכשתאמר שועל / עוגב שהטעם קרוב לה תשפיל קריאת נחמיה ד' חיו"ב ד"ח

השורק / וכן משפט החירק והשורק אע"פ שחסרו ויו יו"ד
פעמים (יח) כמו שועלים / לספתי / ועגבי לקול בוכים / איר ג' אי"ח חיו"ב ל'
והדומים להם אחר שמקומם ויו או יו"ד תאריך קריאתם כמו
עם הו"ו ועם היו"ד / והתנועה הקטנה אע"פ שמשפטה
(יט) להחטף אם תבוא על אות גרונית תעמידנה אם לא

יהיה

(יח) כי היה ראוי שועלים צו"ו ועתה חף שנחסרה הו"ו מ"מ נקרא באריכות
כאלו הו"ו קוימח : (יט) ר"ל לקראה צמהירות מ"מ אם תצו
פ"ו תעמידנה ר"ל תאריך צה / והטעם משום הרקנת אות

שער דקדוק השמות

דברים ז' היה הטעם באות גרון כמו החילוף תת לפניך אתה
מעמיד ה"א א"ע"פ שהיא בפתח מפני החיית שהיא גרונית
ישעיה ט' וכן החתך ביום מדין' החטאת' הענק' האמור בית יעקב
היכה ז'

שער השוא :

דע כי השוא אינה תנועה אך היא משרתת התנועות
על שלשה דרכים' הראשון כשתהיה על אות א"ח
ד"ע תטה קריאת השוא לקריאת אותה האות אם קמוצה
תטה לקריאת קמץ ואם פתוחה תטה לקריאת פתח' כמו
השלי"ט יאבד הון' ואם צירי כמו באר' שארת' שאר תאגדה'
קריאת השוא נוטה לצירי' ואם שורק כמו קחו' דעו'
קריאת השוא נוטה לשורק מפני החיית או העיין שהיא
ישעיה ט"ז חיכה נ' שרוקנה' ואם חירק כמו קחי רחים' סחי ומצאום'
רחמים ח' יהי אור' קריאת השוא נוטה לחירק' ואם חולם כמו
לעולם' שאול' בעור' פעור' קריאת השוא נוטה
ישעיה נ"ד לחולם' וכן על קמץ חטף כמו ומונער כך' קריאת הגימל
נוטה לקמץ חטף מפני העיין' ויש ספרים מדויקים שהגימל
נקודה בקמץ חטף' ואם עם השוא געיא תקרא השוא
בהרחבה (א) כקריאת האות שבצדה לפי שהגעיא מאריך
חלים ל"ו חלו' פ"א קריאתה כמו' צדקתך כהררי אל' שאו זמרה ותנו תוף'
חלו' קי"ט חלו' מ"ט תחי בפשי' קרבם בתימו לעולם וזולתם' :

כמו

אזח גרון כי לוליאח לא היו נשמע הצרת האוח גרון פרחוי ומטעם זה חס צאה
נגינת טעם' צחוח גרון טחו נשמע הצרחה היטב מכת הנ"ט טחו צאמת דין זה לינו :

הע (א) ר"ל הנקראת כתמונה הסמוכה לה ממש :

שער דקדוק השמות קנה

כמו וידעו ביעקב ביום ייחל לעולם קריאת השוא נוסח ויכח כ'
לחירק ואם הגעיה עמה תקרא חירק בהרחבה כמו ביד חלים ע'
משה ואהרן וידעו כי אלקים מושל ביעקב ואם ישתתף חלים מיע
עם השוא סגול או כתח לא תטה קריאתה לחירק אלג
לסגול או לפתח כמו היה היו חיי היי :

השלישי כשתהיה השוא על שאר האותיות ויהיו
מונעת באיזו תנועה בין התנועות לעולם
קריאת השוא נוסח לפתח כמו ברכה קלה רשעים
שמנים גברים ישנים גלילים לעולם קריאת השוא
נוטה לפתח ואם הגעיה עמה תקרא פתח בהרחבה כמו

במקלות ברכו אלקים וזולתו חלים פ"ח

ורע כי כאשר יהיו שני שוואין כאחד באמצע המלה
או בסופה הראשון נח והשני נע באמצע המלה
כמו ישמעו ילמדו ישמרו ובסוף המלה אם דבקה אל
אשר בצדה תניע השוא השני (א) ותקראנו בקריאת ראשית

המלה אשר בצדה כמו ויבך עליו וישב ישמעאל אל ראשו כ' ורמי ח"א
תוסף על דבריו עד לא שמת אלה על לבך אל חסלי ל' ישעיה ח"ז
ישט אל דרכיה לבך אבל אם ראשית המלה שבצדה חסלו ו'
שוא והנה הם ג' שוואין הב' שבסוף המלה הם נחים
כמו יפת אלקים וכן כאשר הם השני השוואין במלת ראשית ט'
הפסק הם נחים כמו ויפל על צוארו ויבך ויש שקוראים ראשית ח"ז
כל שני שוואין בסוף המלה נחים גם הראשונים שזכרנו
וכן נמצא בספרים מדויקים ויפת בפתר לבו (ב) בירת חיוצ ל"א
בפתר דגושדה וכן וילדת בן בירת בן דגושדה וכן שופטים י"ב
וישב

ורע (א) ר"ל חסמכנה אל החמועה שצראש המלה שאחריו כמו ויבך עליו נקרא
כאלו כחוב ויב דעליו וכן כלס כי הכלל הוא כל שו"א נע לריכה שחסמוך
על החמועה שחמרים : (ב) ואלו הוה הפו"א שו"א נע לא הוה דגש
צ"ח

שער דקרוק השמות

מדבר ד"א וישב וימנו שבי' בפסיק' וא"כ אינו נקשר ויפת עם
בסתר ולא ילדת עם בן' ולא וישב עם ממונו אלא נקרא
בעצמו ויפת בשני השואים נחיים וכן וילדת וכן וישב כמו
יפת שאם היו נקשרים ויפת' וילדת היו כ"ת בסתר וכ"ת
בן רפ"ס כמו שיתבאר וכן וישב' ממונו שיש פסק בין וישב
ובין ממונו ואם היה נקשר לא היה בו פסק אם כן אינם
נקשרים כלם שהם בסוף המלה' וכשיהיו שני שואים
באמצע המלה ויהיה השו"א השני (ג) תחת אות בג"ד כפ"ת
השנית נעה ורגושה דגש קל כמו בשבתה' ישברו' יכתבו'
ח"צ י"ד יהושע ט"ו ונמצאו שנים דפים והם יקתאל' יקדעם ואולי מפני א"ח הע
נרפו' והאות שבסוף המלה שאין תחתיה אחת מהתנועות
ואינה מאותיות אהו"י תקרא בשו"א והוא נח נראה ולא
נהגו לנקד תחת האות שו"א כי אין דרך לטעות כמו אמר'
אכל' ויאמר' וישמר' וכל הדומים להם כי אין תחת
הרי"ש והלמ"ד שו"א ולא הוצרכו לנקד שו"א כי אין דרך
לטעות שתקרא האות היא באחת התנועות שאם כן היתה
אות נחה אחריה כתובה' אבל כ"ף כנוי הנקבדה כמו ידך'
בג"ד' עינך' אונך' ינקרו בשו"א כי יש דרך לטעות בו
שתקרא קמץ אע"פ שאין אורת נחה כתובה אחריה לפיכך
נקרו הכ"ף סימן הנקבדה בשו"א לעולם' ולפי שהרגילו

בנקירות

צ"ח כי הדגש קל אינה צחה רק בתחלת המלה או צאמלע אחר שו"א נח אצל זולת
מקומות האלה לא נמלא דגש קל' ועתה אצטר לך ג"כ ענין הדגש חזק והיינו כאשר
רחוץ לצוא שני אותיות דומות צאמלע המלה השמיטו לפעמים אחת מן הדומות ונקדו
נקודה צאות הנשאר ונקודה הזאת יורה על הכפל וקראוהו דגש חזק ונקרא האות
ההוא ככפל כאלו חיה האות שלא נכחזה מנוקדה צ"ח נח ושמו חמיד ח"ק לפני
האות הפוח (אות ח"ג עם נ"ט כנ"ל) ויהיה סבותי כאלו כתוב סבותי' וכן
כלם' ויחר דיני הדגש הזאת יחצארו אהת' לאחת
במקומות אשר הביאם המחבר: (ג) כי דגש קל אינה צחה רק צאותיות בג"ד כפ"ת
ובמקומות שצאתי לעיל:

שער דקדוק השמות קנו

בנקידת זאת הכ"ף נקדו ג"כ הכ"ף השרשית באחרית המלה
 לעולם כמו שפך' חשך' דרך' הגה הכ"ף בהם כמו ריש'
 אפר ולמד אכל' ולא נקדו הרי"ש והלמ"ד ונקדו הכ"ף וכן
 כל אות בג"ד כפ"ת הדגושה אשר בסוף המלה נקדוה גם כן
 שו"א בין שתהיה האות היא שרשיירת או משמשת כמו
 ויפת' וישב' ויבך' וירג' זכרת' שמרת' וגם כן זולתי
 בג"ד כפ"ת כמו' אל' ישט' ועשו כן מפני שהאות שלפניה ^{חל"ו ז'}
 נקודה בשו"א והיא נח נראה' גם כן נקדו כמו כן האות
 הזאת שהיא נח נראה שו"א' ויחך' יתרו' היתה ראוי ג"כ ^{שמות י"ח}
 החי"ת שו"א לולי כובד הקריאה ומפני זה נקדו הדל"ת
 שו"א' אבל כשתהיה האות רפה לא ינקדו אותה שו"א בין
 שתהיה שרשית או משמשת לפי שאין לפניו נח נראה כמו
 עשית' בנית' ועשית' וקראת' וחטאת' זולתי הכ"ף כמו ^{ויקר' ד"ה לזרי' ל"ח}
 שזכרנו' והה"א הנעדרה בסוף המלה לא ינקדוה בשו"א ^{שמות ה'}
 אבל שמו תחתיה נקודה אחת תקרא מפיק שמוציאה מן
 ההסתר ומראה אותה שהיא תהיה שרשית כמו גבה' כמה' חיוג' ד"ז חל"ס כ"ג

או משמשת כמו ידה' דגלה'
ועוד דע לך כי כל שו"א נעו וסמוך לה אחת מאותיות
 בג"ד כפ"ת האות ההיא אשר היא מבג"ד כפ"ת
 תרפה כגון בביתך' בבעל' בגדיו' בכרמיש' בכלל' וצ"ע י'
 בפרעה' בתמר' זולתי מלת שתים' שתי' לפיכך קורא
 בן אשר בראש המלה אליף קודמת כדי שתהיה השי"ן נחה
 והיא אות גרונית גנובה כי כן קוראים אותה לפי שאינה
 נכתבת' וכן קוראים אנשי מזרח גם כן אשתים' אשתי'
 ומלת משתי עיני מפלשתים' באה על נכון שהת"ו רפה' ^{סופטים י"ג}
 ומלת משתים עשרה רבוא' המ"ם במאריך והשי"ן נחה ^{יונה ד'}
 בעבור דגש הת"ו' וכן בשתי מלורת ומקיף ביניהם כמו ^{זכריה ל'}
 מה שתי שבלי הזיתים' והשי"ן נחה בהסמך עליה מה

ונקראו

שער דקדוק השמות

ונקראו שתי מלות כמלה אחת ושי"ן שתי נחה' וכן בשאר
האותיות כפי חזקתם וכפי קלותם כמו לָמָּה קריאת הלמיד
חזקה' וְלָמָּה קריאת הלמיד קלה מפני שו"א הנע אשר
ראשי ה"ג חזק ד"ו עליה' שָׁאֵל שאל האיש' קריאת השי"ן חזקה' וְשָׁאֵל לו'
ראשית ד' עמוס ה' קריאת השי"ן קלה' נָפְלוּ פניך קריאת הנו"ן חזקה' ונָפְלוּ
ולא יקומו עוד' קריאת הנו"ן קלה וכן שאר האותיות על זו
הדרך זולתי היו"ד שהיא קלה לעולם (א) זולתי אם
תרגש (ב) ואם השו"א נח ואחרידה אהת מאותיות בג"ד
כפ"ת לא תהיה האות רפה זולתי מלין מעוטים כמו עֲבָדִי'
עֲבָדֵיהֶם' מְלִכֵי' מְלִכֵיהֶם' מַלְכֵת וזולתם' ומעוטים
הם שנהגו בקריאתם רפה' ויש שקוראים אותם דגש והוא
הנכון' וכן נמצא במקצת ספרים ספרדיים' ויש מהם עפ"י
המסורת רפים ודגושים כמו בְּרָכִי' בְּרָכִיו' בְּרַכְיָהֶם' כל
שופטים ו' לישנא דגושים בר משנים רפים' כרעו על בְּרַכְיָהֶם' הוא
ברך על בְּרַכּוֹהִי' וכן רִשְׁפֵי אֵשׁ' דגש' רִשְׁפֵי קֶשֶׁת'
רפה' וכן המקור כשיכנוס עליו אות השמוש וישוב השו"א
נאעיה ל"א נח תהיה האות השנית דגושה לסגור' לְשָׁבוֹר' לְקָבוֹר'
לְחַפּוֹר' והדומים להם' לְצַבּוֹא על הר' ציון ועל גבעתה'
חדרי ד"א המסורת עליו לית כוונתיה דגש וכל השאר רפין' לְסַבּוֹב'
את ארץ אדום במחזורא רבה רפה ולטבריא דגש :

שער

ועור (א) ר"ל אם חזו"א דגש ציו"ד אז נקראת חזקה וצ"ל דגש היא לעולם
קלה חזל שאר האותיות הם לעולם חזקים בתחלת החיצה חף צלח דגש
אמנם אותיות צג"ד כפ"ת צאים לעולם דגושים בתחלת החיצה (חוף אם יקדמו
לפניהם חו"ו) ואחר נח נראה צחלע החיצה' מזה ראינו שלדעת המחבר דין
דגש ורפה אינו נוהג רק באותיות צג"ד כפ"ת כי שאר האותיות חף צלח דגש נקראים
חזקים וכבר כתבתי מזה לעיל בשער דקדוק הפעלים וז"ל כהמדקדק רז"ה ו"ל שכתב
צ"ס המחבר שכל האותיות נוהג דין דגש ורפה ע"ש צפ"ריו: (ב) ר"ל אחר ת"ק'
גם מזה ראינו שהמחבר ח"ן לו חלק בהמלאת התנועה קלה שהמליח הרז"ה הנ"ל
בי לזעת הרז"ה האחרון החלה הם וע"ש :

שער דקדוק השמות

שער לבאר המקומות אשר

נקבו בשמות :

דע ישכילך האלקים כי השמות הם שנים חלקים יש מהם שם שהוא נגזר מן הפועל או הפועל ממנו כמו ראובן שמעון זבולן שהוא שם נגזר (א) מן הפועל חכם רשע צדיק חרב שלג והדומים להם נגזר (ב) הפועל מן השם :

ויש שם שהוא שם דבר ואינו נגזר מן הפועל ולא יהיה פועל נגזר ממנו כמו איש אשה אבן גפן סוס פרד חמור גמל שור עץ ברזל והדומים להם ויש מהשמות האלה והדומים להם מכוונים בלשון זכר ויש בלשון נקבה כמו שיתבאר כל אחד במקומו בחלק הענין בעזרת האל ויש שרצו בו זכר ונקבה ולא אמרו כי אם הזכר לברו או הנקבה לבר כמו :

את הגמל את החזיר את ויקרא השפן וכן הנקבה ואת הארנבת כל צפור שהודרה דברים ואין ספק כי בזכור הזכר הוא הדין לנקבה ובזכור הנקבה הוא הדין לזכר ורבי יונה כתב כי הלשון בעצמו לזכר ולנקבה אחד כי יאמר לזכר גמל ויאמר לנקבה גמל וכן חזיר ושפן ויאמר ארנבת לנקבה וארנבת לזכר תור לנקבה ותור לזכר יונה לנקבה ויונה לזכר וראיתו -

גמלים צמיניקות ולפי דעתי כי לא יאמר גמל חזיר שפן כל חשיז ל"ז אם על הזכר ובאמרו על הזכר הוא הדין על הנקבה כי ספור הדברים יבוא ברוב על הזכר כי הוא עיקר הבריאה ובספור על הנקבה והוא הדין על הזכר הוא מעט כמו ספור ארנבת וצפור ויונה והיה זה מפני (ג) הבחירה

בהם

דע

(א) מן ראה ה' כו' שמע ה' כו' : (ב) ויאמר כמה רשעה ודומיהם

(ג) ר"ל שצאלה המינים הנקבות

40

מוצחיות

שער דקרוק השמות

בהם מהזכרים יותר ' ודבר הכתוב על ההויה ועל הדגיל
ויקרא י"ח אצל בני אדם כמו ' ואת בת היענה ' הוא הדין לאם ולזכר
אלא שאין דרך בני אדם לאכול מהם כי אם הנקבה בעודה
שמות ד"ג קטנה ' וכן ' לא תבשל גדי בחלב אמו ' הוא הדין לעז לאיל
ולשור אלא שאין דרך לאכול ממין הבשר עם החלב כי אם
שמות ד"ז הקטן ' וכן מכשפה לא תחיה ' הוא הדין למכשפה אלא
שמעשה הכשפים נמצא בנשים ברוב ' ומה שאמר ארנבת
אומרים ' כי הזכר לא תראה זכרתו יזהזכרים ידמו נקבות
ויקרא י"ט ומד' שאמר שתי תורים ' ויש אומרים כי הוא כונע
ונאמר ברוב ענין דקרבן ונרצע :

הספור על הנקבות להודיע כי גם הנקבות כשרות לא כמו
בבהמה שנבחרו הזכרים כמו שאמרו רז"ל תמות וזכרות
בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ' והנה זכרו במשנה
חזירה באמרם לא היתה פרה וחזירה יוצאה מאלכסנדריא
של מצרים שלא היו ניטלים האם שלה וכן אמרו גמלה
באמרם אחד גמל הנולד מן הגמלה ואחד גמל הנולד מן
ראשית ל"ג הפרה (ד) ובאמרו הקבוע יבוא בלשון זכרים כמו גמלים
ח"ג ב' מיניקות ' וכן ' ותצאנה שתיים רבים מן היער ' כמו מן
אשה נשים ומן גמלה גמלים ' גם נזכרה הנקבה בלא היא
נאעיה י"ח בדבר שאין לטעורה בו בין זכר לנקבה כמו ופרדה ורזן
תרעינה שהרי אמרו ירבעו ילדיהן ' וכן זכרו בתלמוד
צפור בלשון נקבה ואמרו צפורת כרמים ' ומד' שאמר
זכרים י"ד במקרא צפור טהורה ' צפור הוא שם כלל לכל העופות
ראשית י"ט כמו שאמר גם כן ' ואת הצפור לא בתר ' וכלל בו התור
חליט ח' והגוזל ' אמר צפור שמים ודגי הים ' וכלל בו כל העופות
ומה שאמר ' כל צפור טהורה ' לפי רגילות בני אדם אצל

הנקבות

מוזכרים ונזכרים יותר מן הזכרים : (ד) ר"ל ולא אמר נמלות מיניקות :
שחיס לזכות ולומיהם :

שער הקדוק השמות קנה

הנקבות מהזכרים ' או נהגו בכלל בלשון נקבה כמו שנהגו
 לזכור (ה) כלל הדברים בלשון נקבה כמו זאת הוזירה ' ויקרא י"ח
 וזאת הבהמה ' וכן נשאר זכר ענינים כמו עדה מלחמה דברים י"ד
 מערכה ' והדומים להם ' אבל בודאי יאמר שמות לנקבה
 שם בלא היא בהיות לזכר שם בלשון אחר כמו שקראו
 לכבשה רחל זאמרו וכרחל לפני גוזירה נאלמה ' רחלים יסעי' נ"ג דא"ל ל"ג
 מאתים ' וכן עז בת שנתה ' עניים מאתים ' ונאמר ע"ל מדבר ע"ו
 הזכרים אלים ' כבשים ' תישים ' ואמרו בתלמוד צבי
 הבא ע"י התיישה ' אמרו מן תיש תיישרה אע"פ שיספיק
 להם בעז כמו שנאמר במקרא כבשה מן כבש אע"פ שיספיק
 ברחל ' ומה שאמר ' ותעל הצפרדע ' וצפרדע ותשחיתם ' שמות ח' תלים ע"ח
 הוא שם כלל זרעל עדת הצפרדעים ' כמו ותהי ישראל ' שמות ח'
 כמו שכתבנו וכן ותהי הכנס *

דיש בשמות יאמר בלשון אחר לזכר ובלשון אחר לנקבה
 כמו שנאמר לזכר אדון ולנקבה גבירה או גברת
 ונאמר גם כן לזכר ' הנה גביר לאחיד ' גבר לא יצלח בימיו ' ראשי ד"ן ירמיהו נ"ח
 אבל לא נאמר אדונה לנקבה ' ונאמר עבד לזכר ושפחה
 או אמה לנקבה ולא יאמר מלשון עבד לנקבה ולא מלשון
 שפחה או אמה לזכר ונאמר תמור לזכר ואתון לנקבה
 ופעמים השם (ו) הנופל על האחד יפול על רבים והוא
 שם כלל כמו ' ויהי לי שור ותמור ' מאה איש ' כי בא
 סוס פרעה ' אלף גפן ' והוא בעצמו שם פרט איש אחד ' שמות ט"ו ישעיהו ז'
 ורוכב הסוס ' שוחט השור ' והנה ופן לפני * עמוס ד' ישעיהו ס"ו
 ויש שם שהוא (א) כלל גבוה כמו חי כי כל הנמצאים
 ראשי ל"ג ח"ג ז'
 שמות ט"ו ישעיהו ז'
 מדבר י"ג
 עמוס ד' ישעיהו ס"ו
 ראשית ח'

תורת

(ה) ר"ל המין וכן בכל מקום שזכר המחבר כלל הדברים או שם הכלל דנה לומר בזה
 שם המין : (ו) ר"ל שנקרא שם המין ושם הפרט בשם אחד כמו השם שור שנקרא
 המין שור ונקרא בהמה אחת שור וכן כלם :
 ויש (א) ר"ל שכולל בשם זה חיה כללים או כמה כללים אחרים כמו שמנחם
 עמנו

שער דקדוק השמות

תחת שלשה כללים גבוהים (ב) חי צומח ודומם
 ותחתיהם כללים שפלים מהם ותחתיהם פרטים הנח
 חי הוא כלל לכל החיים העליונים ותחתונים והם
 המלאכים והגלגלים אדם ובהמה עוף ודג ורמש
 ותחתיהם כללים שפלים מהם ותחתיהם פרטים וכן צומח
 חי כלל לכל עשב ולכל עץ ותחתיהם כללים שפלים מהם
 ותחתיהם פרטים וכן דומם כלל לאבנים ולמתכות ולעפר
 ותחתיהם כללים שפלים מהם ותחתיהם פרטים :

ויש שמות שהם כלל עץ לשון יחיד לעולם כמו מיני
 המתכות ברזל ונחושת וברזל ועופרת כסף זהב
 לפי שהם שם המין (א) ואין תחת המין אישים אבל אבן
 ועץ אע"פ שהם שם המין יש תחת המין אישים כי האבן

אמור ד"ה ישע"י יתחלק המין לאישים רבים כמו אבני שהם לאבני אקדח
 ד"ה א' ד"ט אבני פוך והדומים להם שלא יכללם גדר אחר אלא שם אבן
 לבד וכאישיהם גם כן נפרדים וכן עץ יש תחת המין אישים
 רבים ואין עץ זה כמו זה אבל המתכות כל אחד במינו
 הוא דבר אחר לא יפרד כי כל כסף אחר וכל זהב אחר
 וכל ברזל אחר וכל נחושת אחר וכל עופרת אחר וכל ברזל
 אחר אע"פ שיש בהם זה טוב מזה גדר אחר יכללם הכסף

לכסף

המחצר והולך שהם חי כולל כל המינים שיש בהן חיות הרי שכל מין ומין הוא כלל
 צפ"ע להנחתו בולל כל הפרטים מן המין ההוא והשם חי כולל כל חלה הכללים לכן
 נקרא כלל גבוה וכן נוכל לקרוא לשם זהמה כלל גבוה להנחתו כולל כל מיני זהמה שור
 ו חמור סוס ופרד אשר כל אחד מהם כולל את פרטי אישי המין ההוא וצאמת נקראתו
 כלל גבוה צורך הכללים שתחתיו אמנם נקרא כלל שפל צורך החי שכולל יותר ממנו
 וצעלי ההגיון קראו לכלל גבוה וזהו לדעתי מן כספך היו לסיגים שמחוצר
 ומעורר מענינים הדדה : (ב) דומם הם מיני האבנים וכל מה שאין לו כח הלמיחה
 ולומח הוא כלל מה שיש לו כח הלמיחה ואין לו נפש החי וחחי הוא מה שיש לו נפש
 החיות וגם האדם בכללן רק שיש לאדם נפש המשכלת נוסף על הדוח החיוני :

ויש (א) ד"ג צמינים החלה לא נמלאו ברכים משנים זה מזה כמו צאמר מינים
 כאשר מצאנו המחצר והולך :

עֵינֵי דְקָרוֹק הַשְּׁמוֹת קִנְט

לכסף זהוזהב לזהב וכן השאר וכאשר ישתנו לחשיבות

יתארו אותם לאותה המעלה כמו נחשת קלל : יחזקאל ח'

נחשת כזהב ברזל עשות זהב סגור אבל אין להם עזרא ח' יחזקאל ד'

אישים אלא בכלים ואז יכנו אותם הכלום בשם

ויפמכו אותם אל אחת מהם כמו קערוח כסף כפות זהב ונדנר ז'

והדומים להם וכן מטבעות שיעשו מכסף זהב הם

אישיהם על צד אחד מפני השתנות הצורות ומפני זה

שאינם אלא על צד אחד לא נמצאו במקרא מקובצים רק

בלשון יחיד כמו חמשים כסף עשרה כסף מאה כסף דברים ד' צ"ג צ"ח

עשרה זהב אבל לא נמצאו במקרא בשום מקום אחד מיניו ונדנר ז'

הנחתכות מקובץ ומה שאמר ואסירה כל בדי לך לפי יסעיה ח'

שהוא משל על רשעי ישראל ומה שאמר את צרורות

כספיהם ולהשיב כספיהם הקבוץ הוא לענין הצרורות ראשיה ח"ג

זבמשנה מצאנו זכר אין טעם לזה הטעם כי היה

המטבעות פעמים על דרך יכול לומר צרורות כספים בלשון

המקרא בלשון יחיד כמו יחיד :

שאמרו האונאה ארבעה כסף הטענה שתי כסף שתי כסף

יש לי בידך ואמרו שם בלשון רבים נפלו לה כספים ילקח

בהם קרקע והוא אוכל פירות :

שמות הפעלים יש הפרש ביניהם (א) כי יש

שהוא שם הפעולה כמו חכמה סכלות

רשע צדק והדומה להם :

ז"ש

וגם (א) השם הזה מורה על כלליות הדברים והם עניינים אשר ישיגם השכל אצל

חינם מושגים באחד החושים ע"מ הגזורה החכמה והסכלות ודומיהן

פנה ידענו שיש ענין נמלא שהוא גזורה ז"ש ענין נמלא שהיא החכמה או הסכלות אצל

חי חכמה ללייר במחשבתו ענין הגזורה מופשט מאיש בגזור וענין החכמה מופשטת

מאיש החכם אמנם אחרי שידענו שאיש החכם יש לו חכמה ואיש הגזור יש לו גזורה

ממילא נשיג בשכלינו שיש ענין נמלא מופשט מאיש החכם הנקרא חכמה וענין נמלא

מופשט

שער רקרוק השמות

ויש שהוא שם לפועל או לפעול ויקרא שם התאר כמו
 חכם ' רשע ' סכל ' מלך ' עבד ' והדומה להם '
 ויש מן התוארים שם העצם לרוב התגברות הנקדה כמו
 שמואל ' אדם מארמה ' וכן אדם פטדה ' מרוב האדמימות נקרא
 בן ' וכן זכרית לרוב הזכות ' לבנה מרוב הלובן ' חפזה
 לרוב החום ' ויקרא זה השם שם המתגבר ' ואין רצוני
 להפריש ביניהם בהביאי אותם על משקלם כי אסמוך על
 המבין כי נקל הוא להפריש ביניהם לפיכך לא אחוש לחלק
 ביניהם ברוב כי עיקר חפצי להורות לך משקלי השמות
 המשתנים וקבוצם וחבורם ' ואשר יהיו בנושקל אחד בין
 שהוא שם פועל בין שהוא שם דבר בין שהוא שם תואר
 אביאם יחד ' וכתב איא ז"ל בספר הזכרון כי השם נחלק
 בחכמת ההגיון לשלשה חלקים חלק הראשון שם שיש לו
 גוף מרגיש או אינו מרגיש אך הוא מורגש כמו ' אדם בית
 שדה כרם והדומים להם ' והחלק השני השם הנקרא
 (ב) הוח שאין לו גוף ולא הרגשה ' (ג) אך הוא יש כמו
 חכמה ' שכל ' כח ' חיים ' גבורה והדומים להם והחלק
 השלישי שם ללא יש (ד) כמו חשך ' חלישות ' מורת
 כסילות ' פרץ ' שבר ' אלה השמות והדומים להם אין
 להם לא גוף ולא הרגשה ואינם בריאה ואין חיים ומורת

אור

מופשט מאיש הגזור הנקרא גבורה ' וכן ככל הענינים שצולס ונקרא השם הזה ג"כ
 שם המקרה להיות שאיננו עלם בנושא שלו רק הוא מקרה חלו כי יש לזייר חת האדם
 בלתי גבורה ובלתי חכמה וכן פלס והמחצר קראהו שם הפעולה להיות שהשם הזה
 הורה לכלליות הענינים וכל הענינים שצולס הם פעולים מן הפועל אותם :
 (ב) ר"ל ענינים רוחניים כמו הנשמה והשכלים הנצדלים שאינם מושגים לאדם בחד
 החושים רק נשיגם צשכל שהם נמלאים וזה שכתב המחצר ולא הרגשה ר"ל שלא נשיגם
 בחד החושים : (ג) ר"ל שהם מושגים צשכל שהם יש (ר"ל שהם נמלאים) כמו
 חכמה שכל כו' שג"כ אינן מושגים בחוש רק צשכלינו נדע שהם נמלאים כמו שצארתיו
 לעיל : (ד) ר"ל שאין דבר נצרה הנקרא חשך הלישות כו' רק על ידי חפיסת האור
 נשאר ממילא חשך וע"י חפיסת הגבורה נשאר ממילא חלש וכן כלם :

שער דקרוק השמות קס

אור וחשך / שכל ופקל / דבר והפכו כמו מר ומתוק וזה
יש וזה יש זה בריאה וזה בריאה אבל מורת וחיים הסרת
החיים הוא המות והסרת האור הוא החשך :

ועתה אבארם לך על מחלוקותם איש על דגלו באותות לבית אבותם :

פעל / דבר / זכר / אבק / קטן / חכם / עשן / ענן /
עתר / גמל / שפן / מחר / רעב / זהב / זקן /
זלד / בנף / והדומים להם כלם קמוצים / והאיש משדה

ענו מזה המשקל והויו תמורת היא למיד הפעל / ויש שמות מדברי י"ב
שמצאנו המחובר מהן ולא מצאנו הנפרד מהם ונגזר עליהם
אל הקרוכ והישור למשקלם / חדשים לבקרים / נאמר כי אם אינה ג'
היה מחובר מן בקר היה אומר בקרים בחטף קמץ כמו מן
חדש חדשים / ומן קדש קדשים / לכך נאמר כי הנפרד
ממנו בקר / וכן כפרים עם נרדים / אם היה / מאשכל / אי א'
הכפר היה אומר כפרים בחטף קמץ / וכן / אריתי מורי עם
בשמי / אלו היה מחובר מן בשם / היה אומר בשמי בחטף / אי א'
ואלו היה מחובר מן בשם היה אומר בשמי בפתח או בחירק
כמו מן גפן גפני ומן שבר שברי / לכך נאמר כי הנפרד ממנו
בשם וכן ובחדר נושכך / המוכרת ממנו חדר כי חדר שמות ח'
אינו משתנה בסמיכות כמו גפן ארץ שלא ישתנו / וכן /
וסגור הלתה / הנפרד ממנו דלת כי מן דלת יאמר דלתה וסעיה ד"ו
כמו ויקב חור בדלתו / וכן הכל הבליים / נגזר מן הכל כי ח"ב ו"ב קבלת י'
הכל לא ישתנה בסמיכות ויש אומרים כי השמות כמו שהם
אבל בסמיכות ישתנו פעם יסמכו כך ופעם יסמכו כך / וזה
המשקל בסמיכות פ"א הפעל בשו"א ועין הפעל בפתח /
דבר ה' / עשן העיר / רחבנפש / ויש בצירוי כמו מן חלב

חלב

יחזקא ח' יהושע ח'
חשלו ד"ח

שער דקדוק השמות

ויעשה כ' ראשי' מ"ט חלב גוים' ומן לבן' ולבן שנים' והוא בסגול טפני המקף' ותחבר המשקל הזה עם הכנויים כן ובהתחכרו תשוב פ"א הפעל שואיות כמו בסמיכות ותאמר כנוי הנסתר כן *

דברו ע"ן הפעל בקמץ וכן בכל הכנויים מלבד הנמצאים והנמצאות שהע"ן הפעל בפתח ופעמים תבוא הה"א

ראשי' ט' וחקא' י"ג בכנוי מקום ו"ו כמו אהלה' וכל אשר סביבותיו עזרה' ירמיה ה' בלה בוצע בצע בלה עושה שקר' והדומים להם כמו

שכתבנו בשער אהו"י' ופעמים כנוי הנסתר גם בשמות כמו בפעלים בה"א ו"ו' איש שורו ואיש שיהו' על מילא יקום

אורהו' אשבור נזמרתו' וכעד נכרידה תבלהו' ודקרוהו אבירנו ואמו' איש באחיהו ידבקו' הנדה בתי הגדולה

ופילישהו' מאויבים מנהו' שמץ מנהו' רום ידהו נשא' רעהו העדלמי *

וכנוי הנמלא :

דברך ואם בהפסק דברך למ"ד הפעל בסגול ופעמים כן עם הזקף' ובאו בלי הפסק' ולי אני עבדך' כי

תקצור קצירך בשדה' וסר אל משמעתך' על עמך ברכתך סלה' מהיכלך על ירושלים' ובא בשו"א באתנח' טוב

עשית עב עבדך ופעמים ל"א נמלא לק זה :

היא במבטא תכתב אחר הכף כמו אשר אתה שלחת בשמכה ספרים' והיה לאות על ידכה והדומים להם' ובא הכיף בצירי עם הה"א' ולא ישמע עוד קול מלאכה כמו

מלאכה' וכנוי המדבר בעדו *

דברי ויבא כנוי המדבר פעמים בנוי וי"ו כמו תכריע קמו תחתני' ולילה אור בערני' הן בעורני' הי עמכם' ודגש שבנויין בעורני לתפארת המלכה *

וכנוי הנסתרים :

דפי

ראשי' ט' וחקא' י"ג
ח"ו ד"ה נחום א'
חש"י ז'
זכרי' י"ג ח"ו ז' ח"א
אופט' י"ט חל"ס ח"ה
ח"ו ז' חקוק ג'
חש"י ח"ח

ח"א ח'
דברו ד"ד ח"א ח"ג
חל"ס ג'
חל"ס פ"א
ח"ס קי"ט
ירמיה ד"ט ח"ו י"ג
נחום ז'
ח"ג ד"ג חל"י קל"ט
דברים ל"א

שער דקדוק השמות קסא

דברים ואפשר שיאמר בה"א מים כמו שאמר אתהם כמו יחזקאל ק"ו
 אתם ' וכן בא ' ונשאו אליך בניהם קינה ' בה"א
 מים הכנוי ' כי אלו היתה הה"א מן השרש היה אומר בניהם
 צקמץ כמו עירם שירם ' אבל היא לכנוי לפיכך היא בסגול
 כמשפט כל היא מים לכנוי ' וכן פיהם וכן מנהם ' וכן שבע חיוז י"ח
 כבשות הצאן לבדהן ' וכן ואכלו ארת פריהן ' כמו פריין ' ראשי'ד"ח ירמיה' ק"ט
 המתנבאות מלבהן ' כמו מלבן ' וכן חלבהן ' ומחלבהן ' יהו"א י"ג ראשי'ד'
 ואפשר שיהיה ומחלבהן לרבים לפי שהכ"ת בצירי ואע"פ
 שאין בו יו"ד הוא חסר יו"ד הרבים כמו שבא כן במקומות
 רבים חסר יו"ד הרבים כמו שכתבנו ' ואפשר שיבוא כנוי
 הזה כמ"ם ו"ו כמו שיבא בהדבק ברבים נדיבמו ' נסיכמו ' חלים פ"ג פ"ג י"ח
 פנימו וכן בא ' פרימו מארץ תאבד ' כמו פרים ' חלים ד"ח

וכנוי הנמלאים :

דברכם אבל ענפכם תתנו ' אינו מגזרת ענף כי ה"ה לו יחזקאל ל"ו
 לומר ענפכם בשו"א ופתח אלא מגזרת ארץ גפן
 וכנוי המזכיר צעדס :

דברנו : וכנוי הנקצה הנסחרת :
 דברה : וכנוי הנקצה הנמלאת :
 דברה ונוספה יו"ד עם הכ"ף והכ"ף בחירק ' הסולח לכל
 עונכי ' ואפשר שהוא לשון רבים (א) אע"פ שאין חלים ק"ג
 בו יו"ד ונכון הוא לומר כן לפי שאמר לקר
 וכנוי הנסחרת :

דברן ופעמים היא נוספת אחר הנו"ן ' אשר הצבת לברה ' ראשי'ד"ח
 אשר נשא לבן אותה ' עלי היו כלנה ' ותבאנה שמו'ל"ה ראשי'מ"ב
 אל קר בנה ' ובא הבית בסגול שלא כמנהג ' ראשי'מ"ח
 וכנוי הנקצות הנמלחות :

דברך (וא) ד"ל לפני ד' הכנוי שהיה ראוי להיות יו"ד כמו דברוכם והדוגמה לזה :
 דברין מא 41

שער דקרוק השמות

נחזקאל ד"ג דברכן ונוספה היא אחר הנוץ' ולא תעשנה כזמתכנה
 נחזקאל י"ג הנני אל בפתותיכנה :
 והקנון :

דברים וכשתפמכנו אל מלה אחרת תסור הפ"ם ותשא
 שמוח ד' היויד' את כל דברי ה' ומן חכמים' חכמי בפתח

מפני אות הגרון' וכן בכל השמות ובכל הפעלים כשיסמוך
 קבוץ הרבים תסור המ"ם ותשא היויד' וכבר בארנו דקרוק
 היויד' והמ"ם סימן הרבים בחלק הפעלים בטור הראשון
 במלת פועלים באר היטב' ופעמים יבואו סמוך על סמוך

ופעמי' ט' איונד' כמו חכמי יועצי פרעה' נדרי נחלי דבש וחמאה'
 ד"ה ז"ל"ז ש"ז ד"ד במליצי שרי כבל' וכן' ארת מספר מפקד העם'
 נשעיה ד"ה יחזקאל ומבצר משגב חומותיך' מבחר וטוב לבנון' נשיא ראש
 ל"א ל"ח) משך ותוכל :

ועם הכנויים :

דבריו פ"א הפעל בשו"א ועין הפעל ולמיד הפעל קמוצים'
 ופעמים תסור יו"ד הרבים ויהיה הכנוי בה"א ויו

נחזקאל ז' איונד' ד"ד (א) מונע בשורק' מגן גברהו' כמו גבוריו' ועיניהו על
 יחזקאל מ"ג דרכיהם' כמו ועיניו' וכן' ומעלותהו פנות קדים'
 וז' מ"ז חשליז"ט בהתפללו בעד רעהו' אף כי פדעהו רחקו ממנו' ושומר
 ש"ט ד"ט תורה אשרהו' והטעם כי כאשר הכנוי בה"א ויו מונעת
 האות שלפני הה"א בצירי והוא מבטא היויד' ואע"פ שאינה
 נכתבת נאמר כי יו"ד הרבוי חסרה מהמכתב ונשארה
 חלים קי"ו במבטא' ובא בה"א יו"ד בחירק' כל תגמולוהי עלי' / ובא

על דרך הארמי ידוהי רגלוהי עלוהי :

דבריה ופעמים תחסר יו"ד הרבים מהמכתב כמו
 שבתבנו בטור הראשון במלת פועלים

דברי

דבריו (א) ר"ל שה"א נקראת צחנועה והיא שורק :

שער דקרוק השמות קסב

דברי וּבא זה הכנוי עם נו"ן יו"ד / תכריע קמי תחתני א"צ ד"צ
כמו תחתי :

דבריהם וּבא היא נוסף אחר המ"ם / אל התאים ואל
אליהמה / ויבא במ"ם ויו" כי המ"ם סימן הרבים יחזקאל מ"

הנסתרים והו"ו סימן היחיד הנסתר ויתחברו שניהם לסימן
הרבים כי הם ידברו עליהם בכלל ובפרט / שיתמו נדיבמו / חל"ו פ"ג תלוס ד"ג
כל נסיכמו / יחו פנימו / תחרת שפתימו סלדה / הרם אס י"א תלוס ק"מ
שגימו בפנימו / אז ידבר אלימו / עלימו יתעלם שלג : אסנ"ח אס צ' חיו"ו

דבריהם / דברינו / דבריה / ונכתב בו הנח (ב) שאחר
הה"א / ואתיקתא מפו ומפו / ויבא זה הכנוי יחזקאל מ"ח
בנו"ן היא כמו ביו"ד היא / ויסגור כשר תחתנה שהוא ראשית צ'
כמו תחתיה :

דבריה ונוספה יו"ד עם הכ"ף והכ"ף בחירק / תחלו אייכי / תלוס ק"ב
חייכי :

דבריהן ונוספה היא אחר הנו"ן / את גילתיהנה : יחזקאל י"ח
דבריהן ונוספה היא אחר הנו"ן / הנני אל כפתותיכנה / יחזקאל י"ב
וכן תחבר כל השמות שהם על משקל זה :

והשנים / כנפים כנפיו / אשר לו כרעים / ראשו על כרעיו / ויקר"י"א שחוט י"ז
האחד כרע בעלם כנף / דלתים ובריאח / האחד דלת / דרוס נ'
ונעקש דרכים / האחד דרך / וחגורה על חלצים / וידיו משלי ד"ח ישע"ל"צ
על חלציו / האחד חלץ / אך גמרל שפן וקטן / ישתנו ירמיה ל'
בקבוצם מחביריהם ונדגש למ"ד הפעל בהם ונאמר שפנים /
גמלים / קטנים / בדגש תפוזרת הנח במלת דברים /
וכשתסמכם תאמר גמלי קטני שפני לקיים הדגש בהם וכן
תאמר עם הכנויים גמלו / גמלך / גמליך / קטנה / שפנה
כלם בדגש / ונמצאו מזה המשקל עיין הפעל פתוחה /

מקול

(ב) פ"ל שאף אס האלף אינה בחונה מ"מ היא נמשכה עם הקמץ שתחת הס"א
ונמלת ואתיקתא היא כתובה :

שער רקרוק השמות

יחזקאל ד"ו סס ל"ח

מקול פֶּרֶשׁ וגלגל פָּרַם כוש ופוט לכל הרטום ואִשֶׁף

דניאל ז')

וכן נמצאו בסוף פסוק פתוחים ומשוח בשֶׁשֶׁר חקוקים

ירמיה ד"ג

בשֶׁשֶׁר ויש פעלים נחי האלף למיד הפעל שלהם נחה על

יחזקאל ד"ג

משקל זה כמו צָרָא צָמָא תאמר גם כן צָבָאוּ צָבָאָה

יחזקאל ד"ג

צָבָאָם צָמָאוּ צָמָאָם צָבָאָכֶם וכולי

יחזקאל ד"ג

פֶּעַל כָּתַב יָקַר אָסַר מִן וְאִסְרָה אֲשֶׁר אִסְרָה עַל נַפְשָׁהּ

מדבר ל'

ליום קָרַב ותעל השָׁלִיחַ את בגדי הַשִּׁדְרָד כי הנה

איו' ל"ח סמו' ו"ו לט

הַפְּתִיחַ בְּשֵׁאֵט בְּנַפֶּשׁ אַחֲרֵי הַסֵּפֶר כַּגִּבֹּר אֵין אֵיל זְמַן

שיר ז' יחזקאל ד"ה

בְּמוֹכְרֵת הֵם קְמוּצִים וּבְסִמּוּךְ פְּתוּחִים יָקַר וּגְדוּלְדָהּ כִּי

ד"ה ז' ז' ח' ל"ח פ"ח

כָּתַב אֲשֶׁר נָכַתַּב קְמוּצִים וְאֵת יָקַר תְּפֹאֲרֵת כָּתַב הַדָּת

חפזר ו'

פְּתוּחִים וְנִמְצָא בְּסִפְרֵים מְדוּיָקִים וְאֵת יָקַר תְּפֹאֲרֵת קְמוּצִים

חפזר ח' סס ח'

וְכֵן הֵבִיאוּ בְּעַלֵּי הַמִּסּוּרֹת עִם הַקְּמוּצִים סְמוּכִים וְכֵן וּבְכַתֵּב

חפזר ד'

בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִכְתְּבוּ בְּכַתֵּב דוּד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְכֵן

יחזקאל ו"ג

שָׂאֵר קְמוּצֵי לְעוֹלָם בְּמוֹכְרֵת וּבְסִמּוּךְ שָׂאֵר יָשׁוּב שָׂאֵר

ד"ה ז' ל"ה

יַעֲקֹב וְשָׂאֵר עֵץ יַעֲרֹ וְשָׂאֵר מִסְפֵּר קִשִּׁית לְשָׂאֵר עֲמוֹ

יחזקאל ו"ג

וְהַקְּבוּצֵי מֵהֵם יָקָרִים כְּתָבִים אֲסָרִים אֲבָל וַיְגַז שְׁלוּם

יחזקאל ו"ג

מִן הַיָּם אֵינוּ מֵחֹבֵר מִן וְתַעֲרַל הַשָּׁלֹחַ שֶׁהִיָּדָה אֹמֵר

יחזקאל ו"ג

שְׁלוּם כְּמוֹ מִן כָּתַב כְּתָבִים אֲבָל שְׁלוּם הוּא מֵחֹבֵר מִן

יחזקאל ו"ג

שְׁלוּם בְּדָגֶשׁ עַל כִּישְׁקָל כִּיֶּל אִם הַמִּים שׁוֹרֵשׁ וְכֵן מִן רַחֵם

יחזקאל ו"ג

רַחֲמִים וְכֵן קְבוּצֵי מִקְרָל מִקְרָלִים אוּ מִקְלֹרֵת וְכֵן תֹּאמַר מִן

יחזקאל ו"ג

שְׁלוּם שְׁלוּם וְהוֹקֵל כְּמוֹ עוֹרִים פְּסָחִים אֲבָל זְמַן יִשְׁתַּנֵּה

יחזקאל ו"ג

מֵהֵם כִּי הוּא דָגֶשׁ בְּקְבוּצָו וּבְסִמּוּכָו אֵל הַכְּנוּיִם זְמַנּוֹ זְמַנִּים

יחזקאל ו"ג

כֹּלֵי וְכֵן מַעֲטָ יִדְגֵשׁ בְּקְבוּצָו יִהְיֶה דְבָרִיךְ מַעֲטָיִם אֲבָל

יחזקאל ו"ג

חֹזֵא מִן הַפְּתוּחִים כְּמוֹ דְבִשׁ וְכַתֵּב רַבִּי יִצְחָק אֲבָן גִּיאוֹת זֵיל

יחזקאל ו"ג

לְפִי שֶׁלֹא בֵּא זֶה הַדְּגֵשׁ תְּמוּרַת הַמַּח כְּמוֹ בְּזִכְּן וְכְמוֹ בְּגִמְלָל

יחזקאל ו"ג

שִׁפְן שִׁיאֲמֹר גְּמִלִים זְמַנִּים שִׁפְנִים כִּי אֵלוֹ קְמוּצִים וְזֶה פִּתְחֵי

יחזקאל ו"ג

וּבְמִסּוּרֹת שֶׁבְעָה קְמוּצִים זָקָפִין וְסִימְנִיתָם וְנִשְׁאֲרָתָם בְּמִתִּי

יחזקאל ו"ג

מעט

שער דקרוק השמות קסג

מַעֲט ' ואם מַעֲט ואוסיפה לך ' גם כי יתנו בנז"ב עתה דברים ד"ס כ"ג י"ג
אקבצם ויחלו מַעֲט ' וקצף גדול ' אני קוצף על הגוים הוסיף
השאננים אשר אני קצפתי מַעֲט ' זרעתם הרבה והבא מַעֲט ' זכריה ח' חני' ח'
פנה אל הרבה והנה לַמַעֲט ' רק הכהנים היו לַמַעֲט ' ד"ס כ"ג י"ג
וכל אתנח וסוף פסוק דכוותיה ' ובפני כרת כחבי ' יקרי ' ^{אסרי}
אֶסְרִי ' או אֶסְרִי ' כי אולי הוא מן הדגושים כמו מן זמן
זמני לקיים הדגש פמו שכתבנו בנבלי שפני ' ועם הכננים
כתבו ' כתבך ' מדינה ומדינה ככתבה ' ואר' היהודים אסרו ח'
ככתבם וכלשונם ' ואת כל יקרה ' יקרו ' יקרה וכולי אסרו ח' ירמיה ד'
כחבור המשקל שהקדמנו ' וזמן בדגש זמנו ' זכנך ' ואולי
יקר שזכרנו לא יקבץ לרבים ולא נאמר יקרים כי יקר
הוא שם כולל כמו פכוד שלא מצאנו בנבדים ' אך
נאמר יקרים מן יקר שהוא שם התואר ' ואם ' אור יקרורת זכריה ח'
שם דבר הנה הוא מקובץ ואולי הוא שם התואר ' ויש
פעל בפתח ואחד הוא בסמוך ובמוכרת אבל באתנח וסוף
פסוק קמץ ' דבש ' זכרת רבי יעקב בן אלעזר כי גבל
ועמון ' פתח ' אבל ' זקני גבל ' קמץ ' ואני מצאתי בספרים ימוקאל ד"ג
מדויקים זקני גבל פתח ' והמסורת עליו לית פתח ' גבל
ועמון קמץ והמסורת עליו לית קמץ וכן מצאתי בספר אכלה
ואכלה כל פרת קמץ ' וכן בפתח דדן ' נאחז בפכך ' וכן ראשי ד"ג
ערש דוי ' אלא שהוא קמץ מפני האתנח ' גבר תמים ' הלוי ח"א ס"א י"ח
תראו חתת ' תהרו חשש ' והיה השרב לאגם אע"פ שהוא חיוכו ' ישעיה ל"ג
זקף הוא פתח ' זכן ותחת הסרפר יעלה הדם פתח באתנח ישעיה נ"ה
ובמסורת כל אג דסמיך לגי'ם פתח אג מעדנות ' אג ס"א ט"ו
מלך עמלק ' מאג מלכו ' ושאר קמצי'ן וקנו פתחין ' וימת מדבר ד"ד
הדר קמץ באתנח ' קנת ' קהרת קמצי'ן ' צפרת פתח אף ראשי ל"ו
באתנח ' ויכו את הכנעני יושב צפת ' וכן בתוספת היא ' סופטים ח'
כניא צפתה בפתח ' וידן וגבר יקבצו לרבים הדנים ' ד"ס כ"ג י"ג

נבדים

שער דקרוק השמות

גִּדְרִים ' ועם הכנויים מצאנוהו חבור הבש כחבור משקל
 סיר ט' פֶּעַל ' אכלתי יערי עם הבשי ' וכן תאמר כל הכנויים
 ממנו ' וכן תאמר מן גִּבְר גִּבְרוּ גִבְרִי ' אבל אֲנִים הַדָּם
 הם דגושים בקבוצם ובהסמכם אֲנִים ' הַדְּטִים ' אֲנִים ' ועל
 יסעיה י"ט שמה ו' הַדְּטִי ' וכן עם הכנויים אֲנִים ' אבל אֲנִים נפש ' ועל
 אֲנִים הם אינם מן הדגושים כי אם מן גִּרְךָ גִרְכִיהֶם או
 הם משקל אחר ' ודוי לא מצאנו קבוצו ואפשר שיהיה
 חיונו' המה כדוי לחמי ' קבוצו ' ויאמר הַיִּים כמו דְּנִים גִבְרִים
 ובסמיכות דווי ' ולהקל נפל יו"ד השורש ונשארה יו"ד
 הרבים ונשארה תנועתו על דרך היחיד הדלית בשווא'
 ורבי יהודה כתב כי כְּדוֹי תאר סמוך מן דוים :

פֶּעַל בצירי כמו כָּאֵב ' זָאֵב ' בָּאֵר ' שָׂאֵר ' פָּאֵר ' זַעִיר ' ירוויח נ"ט
 אל גוי שליו ' אחר בסמוך ובמוכרת ' ויקבצו לרבים
 שמה ל"ט יסעיה ב' זולתי פֶּאֵר שהוא שם כלל אבל פֶּאֵרִי המגבעות ' הפֶּאֵרִים
 והצעדות הוא שם לכובעים שֶׁעַל הראש לפאר ' ובֶּאֵר
 ראשי ד"ו מצאנו אותו מקובץ בקבוץ הנקבית ' וכל הפֶּאֵרֹת ' ובסמוך
 ראשי י"ד לא נשתנה ' את בֶּאֵרֹת הַיִּים ' ונשתנו בֶּאֵרֹת בֶּאֵרֹת
 חמר ' אולי הוא משקל אחר ' והאחרים יקבצו בלשון
 חקוק ח' זכרים ' זֵאֵבִים ' כָּאֵבִים ' זַעֲרִים ' שֵׂאֲרִים ' ובסמוך זֵאֵבִי
 ערב ' וכן כָּאֵבִי ' שֵׂאֲרִי ' זַעֲרִי ' וכן עם הכנויים לא ישתנו
 פתנועתם בָּאֵרוֹ ' בָּאֲרָה ' זֵאֵבִיהֶם ' שֵׂאֲרָה ' אבל פֶּאֵרִי
 המגבעות ' שנשתנה אולי הוא ממשקל אחר או נשתנה
 כמו בֶּאֵרֹת חמר :

ויס

פֶּעַל שיתחבר עם הכנויים במשקל פֶּעַל והוא שְׂכָם והוא
 ראשי ח"ט ט"ס ד"ח בסגול ' ויש שְׂכָמוֹ לַסְבוּל ' על שְׂכָמָה ' ואולי הוא
 הליס ד"ח כן בעבור שהוא פעם על משקל פֶּעַל ' כי השיתמו שְׂכָם
 הוא ע' ו' וכלו בסגול ' וכן בתוספת היא ' הַדְּךָ יִרְצָחוּ שְׂכָמָה ' כמו
 מן

שער רקרוק העמות קסר

מן נגב' נגבה' ומן פתח' ויצא אליהם לוט הפתח' ראשית ו"ט
כלם פ"א הפעל בסגול' אכל קדמה בצירי' אך' וילך
אבימלך בן ירובעל שכמה' נשאר בשוי' כמו שהיה אופטוס ט'
שכם טרם התוספת' ונשאר הכ"ף בסגול' כמו שהיה
ונשתנה כן לפי שהוא שם עיר להפריש בינו ובין' דרך

ירצחו שכמה : הו"ע ו'

פעל נכר' שער' חמר' ענב' לבב' שכר' שגל'

צלע אל צלע' היכל' קמצין' וישתנו בסמיכות יחזקאל ח"א

כמו שמוצאנו' עם לבב דוד אבי' ויחל שער ראשו לצמח' ד"ה ט' ו' אופטוס ו"ו

אבל' את הראש ושער הרגלים' הוא משקל אחר' וכן יאשי' ו'

תאמר ענב חמר וכן נכר' ואע"פ שמוצאנו' אלקי נכר דברים ל"א

הארץ שלא נשתנה בסמיכות אולי הנסמך חסר' או בא

כולעיל להורות ע"י כאלו חסר חלקי נכר נכר

הסמיכות' ועם הכנוי הפ"א : הארץ :

בשו"א לבבכם' וכן יאמר שערכם' חמרכם ענבכם'

יחזקאל ו"ו ויקר' נ"ד
סס ו"ג

ושערך צמח' וגלח את כל שערך' ושערה לא הפך לבן'

אבל שערך כעדר העזים הוא מחובר מן ושער' והיכל' איר ו'

לא נשתנה בסמיכות היכל' אבל נפתח בסמיכות' וכן יחזקאל ו'

צלע האלה' נפתח אולי הוא סמוך אלא שנראה שהן שתי הו"ע ו'

ערים במספר וכן תרגם יונתן וצלע ואלף' וכן בקבוץ לא

נשתנה' ויבן היכלות' ולא נשתנה מפני הי"ד שלא תפול הו"ע ח'

ואע"פ שאינה עיקרית ואפשר שהיא עיקרית והוא בן

ארבע אותיות' והקבוץ ענבים' נכרים' אבל נכרים הוא

מקובץ מן נכרי' והכנוי ענביו' ענביה' ענביו ועם כנוי

הנסתרים והנמצאים הפ"א בחירק או בפתח ענביהם'

ענביהם' מתופפות על לבבהן והוא חסר י"ד הרבים' נחוס ב'

וכן בסמיכות ואת ענבי נזירך' ענבי ראש' ודגש הנו"ן ויקר' ה' דבריו ל"ב

לתפארת' ואשר שיהיה מזה המשקל' בכשיל' וכלפות חלים ע"ד

יהלומון

שער רקרוק השמות

יחוקאל ח' יהלומון' ואלמות סביב סביב' יאמר האחד כלף' אלס'
והם דגושים ולא נשתנו בקוצם' ואפשר שיהיה מזה
המשקל אהר ואע"פ שהאליף ככגורל' ובסמיכות לא
נשתנה מפני החיות אבל נפתח כלו להורות על הסמיכות

חלשים ד"י אהר העם' ומן שער' הקבוץ' חף זלי סמיכות זאים כן כנא
שערים אע"פ שהקבוץ לא' סכס אחד על אחיד' וחזירו
מצאנו כי אם בלשון נקבות' וזין הכל סמוכים וזלתי
שערות אחר שמוצאנו הנפרד' פמוכים הם כ"ה זליסנח :

שופטים ד' בלשון נקבה' אל השערה ולא יחטא' נאמר כי המקובץ
חלים פ"ט מצאנו שערות ובסמוך' רבו פושערות ראשי' אם כן
המקובץ מן שער שערים' גם יש לומר כי השערה היא
זכרים ד"ה נוספת לפי שהמלה זלעיל כמו השערה אל הזקנים'

ולא נאמר המקובץ רק בלשון נקבות אחר שלא מצאנו
אותו בלשון זכר ואע"פ שהנפרד בלשון זכר' הנה כמוהו
אב שלא נאמר אכ"ס אחר שמוצאנו המקובץ בלשון נקבות
אבות' וכן היכל מזה המשקל יקובץ בלשון נקבות' ויכן

הוא ע"י יאעיה י"ג היכלות' ויקובץ בלשון זכרים גם כן' בהיכלי עונג' וכן
מן לבב לקבורת' ומן זלע זלעות' אבל אחר שמוצאנו
חיוז ד' תסמר שערת בשרי' כי נהפכה היא לתייו מפני הסמיכות
נאמר כי הה"א לנקבה ולא נוספת' והכנוי מן המקובץ

בלשון נקבות שערותי' שערותי' שערותי' שערותי' הם'
שערותיכם' שערותינו' שערותי' שערותי' שערותי' הם'
יחיה ד"ח שערותי' ובאה התייו בחירק במלר' ותפוצותיכם'
ומשפטה בצירי ער' המנהג' וכן רוב כנוי שמות הנקבות

נכתב בכ' סימני רבוי בויז תייו שהוא רבוי הנקבות ובייז
זכרים ד"ח שהוא רבוי הזכרים' ובאה מלת' והסלה ה' את מכותך'
חלים פ"ה בסימן רבוי הנקבות לבד' וכן' היו מכותם' בצדקתך
יחוקאל י"ג יאעיה ל' אהיותך' ועל דבישת גמלים' אהיותם' לדחותם'
אחות ש"ח

ויבושו

שער דקרוק השמות קסה

ויבושו מזבחותם ונתצתם את מזבחותם ושברתם את הוֹשֵׁעַ ד' דברים י"ג
מִצְבוֹתָם (א) ובסימן רבוי הזכרים לבר ואחריה סדום יחזקאל ו'

ובנורתיה נלארת ברוב פירוש שהיה לו לומר ואחיותיך :

עצתיך ונשאו ארת זנותיכם בזנותיך וברעתך למען יסעי' מ"ו ודבר י"ג
ירחיק ג' יחזקאל ו'

אספרה כל תהלתיה משנאתיך בם אבל בסמיכות חלים ט' יחזקאל ל"ה

בלא כנוי לא יבוא כי אם ברבוי אחד משערות ראשי חלים מ'

צדקות ה' דורות עולמים ובא אחד בלא כנוי בשני ספטי' ה' יסעי' נ"ח

רבויים מראשותי שאול יאמר האחד ממנו ראשה על ס"ח ד"ו

משקל קערה או ראשה על משקל קערה והקבוצ והסמוך

באה השני משקלי שווים ובאה זאת המלה בשני סימני רבוי

כי הויו והתייז רבוי הנקבות והיויז רבוי הזכרים ואשר בא

מהם בסימני הזכרים לבר כמו אחותיך עצתיך יאמר גם

כן הסמוך בלא כנוי בסימן הזכרים לבר ויאמר מן

עצתיך עצתי ומן אחותיך אחותי ומן זנותיך זנותי וכן

בא מן לירכתים שהוא בתייז הנקבה (ב) ובסימן השנים שמוח ד"ו

בא הסמוך ולירכתי המשכן וכן יאמר מן שבעתיים בסמוך סס ד"ו

שבעתי ובא עם סימן רבוי הנקבות ועם סימן השנים

את כל לוחותים רבותים יחזקאל ד"ו חלי' ס"ח

פעל בלרע וכלו צירי כמו הילל בן שחר ויחן בתבץ יסעי' ו"ג ספטי' ט'

ומי שם תבל כלה ולא יקבץ תבל לרבים כי איננו חובל ע'

כמו ארץ כי ארץ אעיף שהוא כלל לפעמים הוא פרט

ותבל לעולם כלל והוא שם לכל ארצות הישוב ואולי הוא

שם עצם עולם השפל ואינו שם תואר ולא יתחבר עם

הכנויים

(א) כי צדצו הנקבות היה ראוי להיות ואחיותיך כי הלחת נקראת אחות

והיו ח"כ הדנות אחותות וכן כל חלה שהצית : (ב) ר"ל

על משקל שנים צפחה וחוייק פן צח לירכתים ונמקום שנאמר

לירכתים שנים מרומז מלה שנים צנקודות ונאמר לירכתים

וכן ידים רגלים והדומה להם :

מב

42

שער דקדוק השמות

הכנויים ולא יקבץ כמו שלא יתחבר ולא יקבץ שם
אדם ושם עיר :

פָּעַל בִּדְגֵשׁ וּבְצִירֵי וְרוֹב הַמְשַׁקֵּל הַזֶּה הוּא תוֹאֵר ' אָפֵר

עוֹר ' פִּסַּח ' אֵלִים ' עֵקֶשׁ ' עֵלֵג ' וּכְשׁוֹכֵב בְּרֹאשׁ

חֶבֶל ' לִי נֶקֶם וְשָׁלֵם ' הֲלֹא אֵת הַקֶּטֶר ' וְהַדְּבָר אֵין כֹּהֵם

מִשְׁלֹךְ דָּ"ג דְּצִירֵי ל"ב
סִרְחוֹ מ"ו יִרְחוֹה' (

כּוֹשֵׁעַ ח' תַּחֲלַת דְּבַר ה' בְּהוֹשֵׁעַ ' חֲרַשׁ בְּצִירֵי הַחִירָת מִפְּנֵי הַרִיזֵת

שֶׁלֹא תִדְגֵשׁ ' וְלֹא יִשְׁתַּנוּ בְּסַמִּיכוֹת ' וּבְקִבוּץ הַרְבִּיִם עֵין

הַפֶּעַל בְּשׁוּיָא כְּמוֹ חֲרָשִׁים ' פִּסְחִים ' עוֹרִים ' עֵלִיגִים

עֵקֶשִׁים ' כְּלָבִים אֱלִמִּים ' הַמֵּאֲנִים לְשִׁמוֹעַ אֵת דְּבַרִי

יִשְׁעוּבָה נִשׁוּ יִרְחוֹה' ו"ג
עִמוּס ו' (

הָאֶחָד מֵאֵן (ג) וְהוֹקֵלוּ עוֹרִים פִּסְחִים וְשִׁקְמִים מוֹת

דְּמִשְׁקָר :

יִשְׁעִיהָ ד"ח פֶּעַל ' אָפֵר ' כָּפָר ' אָפֵר ' קְמוּצִים וְכֵן ' הַגְּנִי יָפֵד בְּצִיּוֹן

וּבִמְקַצֵּת סְפָרִים מְדוּיָקִים הוּא פִּתַח וּבִהֶסְמֵכֵם

סוֹאֵל ח' יִשְׁעִיהָ ס"א פִּתּוּחִים ' וְהַקְּבוּץ הָעֵין בְּקִמְץ ' הוֹבִישׁוּ אָפֵרִים ' אָפֵרִיכֵם

ד"ה ז' ג' וְכוּרְמִיכֵם ' וַיַּחֲפֹהוּ זֶהֱבָ טוֹב לְכַפְרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת ' וּבְסִמּוֹךְ

ד"ה ז' ה' הָעֵין בְּשׁוּיָא ' עֵשֶׂר כְּפָרֵי כֶסֶף ' וְהַשְּׁנַיִם ' הוֹאֵל קח

מ"ז ה' ד"ה ז' ה' כְּפָרִים ' בְּקִמְץ ' וּבְדֶרֶךְ הַסִּמּוֹךְ ' וַיִּצַר כְּפָרִים כֶּסֶף ' וַאֲפִשׁוּ

יִשְׁעוּבָה ל' שִׁיְהִיָּה מְגוּזָרָה זֶה פִּתָּח ' כָּחַשׁ ' מִן בְּנֵי כְּחָשִׁים ' וְכֵן מן

גְּחָלִים יֹאמַר הָאֶחָד גְּחָל ' וְכֵן בְּסַמִּיכַת הַרְבִּיִם גְּחָלֵי אִשׁ

וּוִקְרָא ו"ו כְּמוֹ כְּפָרֵי כֶסֶף ' לוּלִי שֶׁהַחִיִּית לֹא תִדְגֵשׁ ' (א) וּבֹא פִיא

הַפֶּעַל בֵּהֶם בְּסִגּוּיָא לְקַמְצוֹת הַחִיִּית כְּמוֹ נִחְמָה בְּהִלָּה '

בְּהִרָה נִאָצָה ' מִן בְּהִרּוֹת נִאָצוֹת ' וְאַחַר הֵינּוּ אוֹמְרִים

שֶׁהוּא מִזֶּה הַגְּזוּרָה לְפִי שֶׁהוּא סְגוּל בְּשִׁקְלָא פִּתָּח ' אֲבֵל

מִפְּנֵי

(ג) ר"ל שֶׁלֹא צָחוּ דְגוּשִׁים :

(א) פִּי הַכֶּלֶל הוּא כָל מְקוֹם שֶׁרָחוּי לְצוּחַ פִּתַח לְפָנֵי חוֹת אַחַה"ע הַקְּמוּלָה צֹחַ סְגוּל

צִמְקוֹס הַפִּתַח הֵיחַ כְּמוֹ הַקְּשִׁיב אִשִּׁיז (שְׁמוּחַ ד"ד) שֶׁהִיָּה רָחוּי הַה"א הַרְחִשׁוּנָה

צִמְקַח וְכֵן הִרָה נָפוּ (סס י"ד) שֶׁהִיָּה רָחוּי הִרָה וְכֵן חֵלָה שֶׁהִיָּה

הַמְחַבֵּר :

שער דקדוק השמות קסו

מפני שגשתנה בקבוץ אהדים ירמה שהוא מן הקלים לא
מן הדגושים :

פעל שכן שמן שפל מהר יבש חמץ חפץ

חצר שבע שמח יפה שיח כשר זקן

עצל אבל כבד ערל ירח מטיט היון יאחו בעקב חלים מ' חיוג י"ס

פח כלם קמוצים הפיא והעיין בצירי ונא אחד העיין

בסגול אז לחם שערים וכסמוך הפיא כשו"א והעיין אופטים ה'

בפתח שכן שומרון זקן ביתו שפל רוח כבד פדה הוא ע"י ראשי ד"ר חשלי ט"ו ו' אחוח ד"ר

ערל שפתים חצר המשכן ויש שיבואו בצירי על עקדם ס' ו' ד"ו

בעקב עשו חמיש מאת ביון מצולה כאבל-אם והוא ראשי ד"ר חלים ס"ט ל"ה

בסגול בעבור הסמכו אל מלה זעירא במקף והכנוי בצירי

את בצקו ולקח הוא ושכנו ואת עקבו מים בכתפם שמות י"ג הוא ע"י ד"ה ח' ט"ו

במוטות ולו באר בחצרו תחת ירכי וערל לב אינו ש"צ י"ו ראשי ד"ר יחזקאל ח"ד

מזו הגזרה כי אם מגזרת פעל שהוא אחד בסמוך ובמוכרת

וירחק לא יאסף ויפח חמם כנזרה זו אך ירח ימים יסעיה ס' חלים ד"ו דברים ד"ה

גרש ירחים אינו מגזרה זו כי אם מגזרת ארץ והקבוץ ס' ל"ג

כנזרה זו בצירי שכנים שמנים חצרים חפצים ופעמים

יקבץ חצר בלשון נקבות מן הבתים ומן החצרות ובסמוך שמוח ס'

לחצרות בית ה' וכן מן גדר וגזרות לצונאכם ובסמוך ד"ה ח' חונג ל"ב

גזרות צאן ואפשר שהקבוץ הזה מן ויושבי נטעים ס'

וגזרה וכן הכקבץ בלשון זכרים בסמוך הפ"א בחירק או ד"ה ח' ד' חלים ג"ב

בפתח אם היא גרונית שכני שמני חצרי כל השני ארץ יסעי ד"ד ודכ' ד"ב

שמחי לב זקני מדין וכבדי לשון עקבי סוס גדלי בשר יחזקאל ל' ראשי ח"ט יחזקאל י"ו

ערלי לב ובא עקבי סוס הפ"א בחירק אע"פ שהיא גרונית ירמיה ט'

ודגש הקו"ף לתפארת ויש שבאו הסמוכים בצירי על עקדם

שמחי רעתי הפצי צדקי כל גוים שכחי אלקים לשום חלים ל"ה ס' ט'

לאבילי ציון וכן שהלמד שלו אר"ף ירא יראים ובסמוך יסעיה פ"א

יראי ה' והנקבה יראה כמו שפלה ובסמוך יראת ה' חלים ט"ו חשלי ל"א

כמו

שער דקרוק השמות

יחוקאל י"ז כמו שפלת קומה' וכן בלם' אבל טמא שהוא במשקלו
 מצאנוהו בסמיכת הנקבה נשאר על עיקרו' טמאת השם'
 ועם הכנויים שכתבו' שמניו' יראיו' וכן המקובץ כלשון
 נקבה' ביתי וחצרותי' חצרותיו בתהלה' וכל יתדותיו'
 פרצת כל גדותיו' וכן כלם' אבל עם כנוי הנסתרים
 והנמצאים ישתנו' בחצרותם ובטירותם' וקניכם ושוטריכם'
 איש על גנו ובחצרותיהם' דרושים לכל חפציהם' בסוף
 מפני החיות' לא תגרעו מלבניכם' אבל ותאינכם
 לא נשתנה מפני האליף' ואחר אפשר שיהיה
 כגון הגורד (ב) והכלל יוכיח' כגרים אחרים' כמו
 שבנים' שבנים' ואע"פ שבא פ"א הפעל בפתח כי בן דרך
 החיות לבוא עליה פתח במקום הקמץ וזה ימצא בהרבה
 מקומות כמו טוח מראות עיניהם' פתח (ג) משפטו קמץ
 ותחש על גרונה רגלי' גם ה"ח לריך להיות:
 התיי' פתוחה ומשפטה להיות קמוצה' לא יחל דברו'
 ולא אחל את שם קדשי' כל עץ לח' לחים ויבשים'
 פתוחים ומשפטים קמוצים' ואפשר שיהיה אחר שתי
 גזרות' אחר ממשפט זה שזכרנו שהוא הקל' והכלל ממנו
 אחרים אחרות' ואחר ממשקל הדגושים והנקבדה ממנו'
 בטנה האחרת' אם אחרת יקח לו' בפלם עורת' יבשת'
 כי אם היה מן הקל היה אומר אחרת או אחרת האלת בחטף
 פתח' ויש פעל שטמיכתו במשקל אחר כמו גול' כחף'
 ירך' גדר' שסמיכתו מבלי הכנויים במשקל ארץ גפן'
 אל כחף הבית' ירך המזבח' בשיש נקודות' גול' אח'
 וגול משפט' וגדר אבניו' שניהם גול וגדר בחמש נקודות'
 ובהסמכם עם הכנויים הם במשקל פעל שהקדמו ירכו'
 כתפו' גדרו' ולא נשתנה בסמיכות' ועפו בכחף פלשתים'
 ויתכן

ד"ה ד"ה חלום ק'
 שמוח ד"ו
 חלום פ"ט
 ראש ד"ה דברי ד"ט
 נחמיה ה' חלום ק"א
 שמוח ה' עמוס ד'
 יעציה ח"ד
 חשלו ל"ח
 מדבר ל'
 יחוקאל ל"ט יחוקאל
 ד"ח גדרו'
 ראשית י"ח
 שמו' ד"ח איקרי ד"כ
 ע"א ו' ויקרא ח'
 יחוקאל י"ח
 קבלת ב' משלי ד"ד
 יעציה י"ח

(ב) ד"ל קצוץ הרצים : (ג) כי הוא מנחי עין' וכן כל אלה שהציוח המחננו

עֵינַר דְּקָרוֹק הַעֲמוֹת קסו

וַיִּתְכַּן לְפָרְשׁוֹ בְּלִתֵּי סְמוּךְ כְּנָס שְׁאֵנו עֲתִידִים לְפָרְשׁוֹ בְּחֵלֶק
הַעֲנִין בְּשִׁדְשׁוֹ בְּעִזְרַת הָאֵל וְכֵן אֲשֶׁר כָּתוּב כִּי בֹא כֵן מִפְּנֵי פִּיא
פְּלִשְׁתִּים (ד) לְתַקַּן הַקְּרִיאָה :

פִּעַל בְּצִירֵי מַלְרַע יוֹצֵר גּוֹבֵי זְפִירוּשׁוֹ אֲסִיפֶת אֲרָבָה נְמוּס ז'
וַיִּטְעֵהוּ שׁוֹרֵק עֵין רוֹגֵל עוֹרֵק מִן וְעוֹרֵקֵי לֵא
יִשְׁכַּבּוּן וְאֵת הַיּוֹתֵר הַחֲרָמְנוּ וְאֵתֶם תְּקוּמוּ מִהָאֲרָב וְסֵעִיבָה ו' א"ח ח'
נֵאת כָּל עוֹרֵב יוֹבֵל הֵיֵא כָּל חוֹרֵשׁ נְחוּשָׁת וְהַתּוֹאֵר דְּצִרֵי ו' ד' ג' ו' ק' ד' ה'
רַב הַחֹבֵל אוֹיֵב עוֹלֵל יוֹנֵק רוֹזֵן מִן דְּהַנּוֹתֵן רוֹזֵנִים יוֹגֵה ח' יִשְׁעִיבָה ו'
לֵאִין וְבִקְבוּץ וּבְכַנּוּי הַעֵיִן בְּשׁוֹרֵא שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבֵלִים וְהוֹשְׁעוּ אִיוֹב ל'
וְעוֹרֵקֵי לֵא יִשְׁכַּבּוּן מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים עוֹלָלֵי חֲלוּסִים חֵיבָה ז'
טְפוּחִים וְעוֹלָלֵיהֶם יִרְטְשׁוּ וְעוֹלָלֵי וְעוֹלָלֵיהֶם יִתְכַּן גַּם יִשְׁעִיבָה ו'
כֵּן שֶׁהֵם מִמֶּשְׁקַל פּוֹטָל בְּקִמָּץ כְּמוֹ כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם מִן כּוֹכֵב יִשְׁעִיבָה ו' ג'
וַיֵּשׁ מוֹה הַמֶּשְׁקַל שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנְּדָה לְנִקְבָה וְלִרְבִּים שְׁמֹנִי
שׁוֹמֵם הָיוּ בְּנֵי שׁוֹמְמִים נְחָלוֹת שׁוֹמְמוֹת כָּלֶם בְּצִירֵי חֵיבָה ז' א' יִשְׁעִיבָה ו' ט'
וְכֵן עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת וְכֵן צָנָה וְסוֹחֲרָה נֵאמַר גַּם כֵּן חֲלוּסִים פִּי צ' א'

סוֹחֲרוֹת :

פִּעַל אֲרֵץ תֵּכֵן אֲרֶךְ אֲדָר גִּפְּן צָרֵק שֶׁלֵּג מֶלֶךְ
חֶבֶל חָרֵם דְּבָר קָסֵם טָרֵם זָבָד זָכָר פֶּרֶד
רִסֵן מֵתָג שִׁטָּף עֶשֶׂר חָרֵב גִּשָׁם אֶמֶשׁ פֶּטֶר
רָחֵם שִׁתַּח פִּרְחָ קָדָם אֲבָל קִדְמָה בְּצִירֵי הַקּוֹרָף
וּפְתַחַה וְנִגְבָּה בְּסִגּוֹל לוֹט הַפְּתַחַה הַנִּגְבָּה יִשְׁעֵי שֶׁכָּל רֵאשִׁית ו' ט'
ה' מֵהֶם בְּסִגּוֹל יוֹעֵץ בְּיִכְרָל אִישׁ שֶׁכָּרַל מִכְּנֵי מַחְלֵי ד"ה א' ד"ו עוֹרֵא ח'
וְשׁוֹם שֶׁכָּל אֵךְ יִתֵּן לָךְ ה' עֵיכָל וּבִינָה וְהָאִשָּׁה טוֹבֵרַת נְחִמִּי ח' ד"ה א' ד"ו צ'
שֶׁכָּל זְבַמְסוֹרַת אַחֲרַת מִצְאָתִי מֵתֵן הַשֶּׁכָּל אֲבָל יִתֵּן ה' ש"א ד"ה א' קֵהֶלֶת ו'
לָךְ שֶׁכָּל זְבִינָה הוּא בְּחֵמֶשׁ נְקוּדוֹת וְסִימָן בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית
אֲתַתָּא יַעֲצֵת וַיְהִיבֵרַת לְגַבְרָא סְפָרָא שְׁבַע צְלַע עָרַב חֲלוּסִים ג' ו'
וּבּוֹקֵר

(ד) ר"ל ג' א' יצולע הפ"א האחרונה שנמלחצנחה עם כ"א כלשהו לבן בא צנחה
מוכרת להכפיק מעט ציניהם :

שער רקדוק השמות

יומיה ד' ה' ובוקר' ואת כל מלכי הערב' והמסורת אומי' א' ורמשי' א'
 בשלש נקודות' ערוכ ומטוה בשתי נקודות' ע'צב' ע'צם'
 ש"א ו' ש'ב' י'ת' נ'ת'ק' נ'ש'ך' נ'כ'ל' י'ן' ע'ב'ד' ו'ה'ד'ומ'ה' ל'ה'ם'
 בסגול' הפ"א ו'ה'ע"ן' ו'כ'ח'ל'ק' ה'ע'נ"ן' י'ת'כ'א'ר' כ'ל' א'ח'ר' ו'א'ח'ר'
 ב'ש'ר'ט'ו' א'י'ז'ה' ב'ח'מ'ש' נ'ק'ו'ד'ו'ת' ו'א'י'ז'ה' ב'ש'ש' נ'ק'ו'ד'ו'ת' ו'א'ש'ר'
 ב'ז'ה'ם' ה'פ"א' ב'צ'יר'י' ו'ה'ע"ן' ב'ס'ג'ו'ל' כ'מ'י' ע'ש'ב' ח'פ'ר' ש'ט'
 ע'ר'ך' ע'ד'ר' ע'ז'ר' ס'פ'ר' כ'ת'ר' ס'פ'ל' ס'מ'ל' ה'ק'נ'א'ד'ה' ו'כ'ן'
 ז'כ'ד' ט'ו'כ' ב'מ'ק'צ'ת' ס'פ'ר'י'ם' נ'ז'ר' ה'ק'ו'ד'ש' א'ר'ך' ה'א'ב'ר' א'פ'ר'
 ע'פ'ר' א'צ'ל' א'צ'ר' ו'י'ב'א' ה'ל'ך' ו'ל'ח'ל'ם' ו'ל'ט'ו'כ'י'ד'ה' נ'צ'ר'
 מ'ט'ע'י' ל'ר'ב'ץ' ב'ק'ר' ב'ת'ק'ע' ש'ו'פ'ר' ב'נ'כ'ל' ו'כ'נ'ו'ר' ב'נ'כ'ל'
 ע'ש'ו'ר' ב'צ'יר'י' א'ב'ל' ב'כ'ל'י' נ'כ'ל' ב'ס'ג'ו'ל' ו'ה'מ'ס'ו'ר'ת' ע'ל'יו'
 ל'י'ת' ס'ג'ו'ל' ו'א'ח'ד' ע'ם' ו'י'ו' ו'ה'י'ה' כ'נ'ו'ר' ו'נ'כ'ל' ג'ד'ו'ל' י'ת'
 ע'ק'ב' ע'פ'ר' ע'י'ק' ח'ר'ק' ע'ד'ן' ו'י'ש' מ'ה'ם' א'ר'ב'ע'ה'
 ב'ס'ו' ו'ה'ם' ש'ם' ע'יר' ז'ו'ס'י'מ'נ'ם' כ'ל' ז'ה' ט'ע'ו'ת' כ'י' ה'ו'א' ס'י'ך' ע'ל' ש'ם'
 ב'ל'ש'ו'ן' א'ר'מ'י' א'כ'ר'ם' א'ב'ר'ה'ם' מ'נ'ח'י' ל'מ' ד'ה' ח'א' צ'ס'ע'ר' פ"ע' ו'ס'ס'
 ח'ז'כ'ר'נו' ע'ו'ד'
 נ'ט'ר' ק'ר'ת'א' ו'כ'ן' ה'ו'א' ה'מ'ס'ו'ר'ת'
 ח'ז'ק'א'ל' ד"ו' א'ר'ב'ע'ה' ב'ס'ג'ו'ל' ו'ס'י'מ'נ'ם' ו'ר'צ'ף' ו'ב'נ'י' ע'ד'ן' ו'ח'ב'רו' ח'ז'ן'
 ע'מ'ו'כ' ח' ו'כ'נ'ה' ו'ע'ד'ן' ו'ת'ו'מ'ך' ש'ב'ט' מ'ב'י'ת' ע'ד'ן' א'ב'ל' א'ש'ר' ה'ו'א' ש'ם'
 ד"ס' ב'ל"א' ח'ס' ד"ט' א'ר'ם' ה'ו'א' ב'צ'יר'י' ו'ע'ל' י'ד'ו' ע'ד'ן' ו'ע'ד'ן' כ'ן' י'ו'א'ח' ח'ש'ב' ח'ל'ב'
 י'ש'ע'י'ה' ד"נ' ח'פ'ץ' ש'ב'ט' מ'ז'ח' א'י'ן' מ'ז'ח' ע'ו'ד' מ'צ'ח' נ'צ'ח' ו'ה'מ'ס'ו'ר'ת'
 ש"א' ט"ו' י'ש'ע'י'ה' ל"ד' א'ר' כ'ע'ה' ב'ל'י'ש'נ'א' ב'צ'יר'י' ו'ג'ם' נ'צ'ח' י'ש'ר'א'ל' ל'נ'צ'ח' נ'צ'ח'י'ם'
 ד"ה' ח'ד"ט' ב'ל"ו' ט' ו'ר'ב'צ'ח' ו'ה'ה'ו'ד' ע'ד' נ'צ'ח' ל'א' י'ד'א'ו' א'ו'ר' ו'ה'ש'א'ר' ב'ס'ג'ו'ל'
 י'ש'ע'י'ה' פ"ו' ח'ל'ק' ח'ד'ר' ח'ב'ל' ב'ט'ר'ם' י'ב'ו'א' ח'כ'ל' ל'ד'ה' ת'ש'ע' י'צ'ו'ו'
 ח'ר'ם' א'ו' ב'ש'ת'י' א'ו' כ'ע'ר'ב' ו'ג'ם' ע'ר'ב' ר'ב' ו'י'כ'ד'י'לו' כ'ל' ע'ר'ב'
 ח'ל'ו'ם' ק'י"ט' ח'ל'ו'ם' פ'ת'ח' ד'ב'ר'י'ך' י'א'יר' ב'ג'כ'ו'ר'ו'ת' י'ש'ע' א'ש'י'ת' ב'י'ש'ע' י'צ'א'ח'
 ל'י'ש'ע' ע'מ'ך' ל'י'ש'ע' א'ת' מ'ש'י'ח'ך' א'ר'א'נו' ב'י'ש'ע' א'ל'ק'י'ם' ב'צ'יר'י'
 ח'ז'ק'ו'ק' ב' ח'ל'ו'ם' ל' י'ש'ע'י'ה' ב'ה' ו'ה'ש'א'ר' ב'ס'ג'ו'ל' ו'ה'ם' ח'מ'ש'ה' ו'י'פ'רו' י'ש'ע' ב'ג'ד'י' י'ש'ע' א'ל'כ'י'ש'
 י'ש'ע'י'ה' י'ש'ע'י'ה' ו'ה'ש'א'ר' ב'ס'ג'ו'ל' ו'ה'ם' ח'מ'ש'ה' ו'י'פ'רו' י'ש'ע' ב'ג'ד'י' י'ש'ע' א'ל'כ'י'ש'
 ח'ל'ו'ם' ק'ל"ג' ח'י'ו'ת' ה' י'ש'ע' ש'ג'בו' י'ש'ע' י'ר'ח'ק'ו' ב'נ'י'ו' מ'י'ש'ע' נ'ס'ך' ש'נ'י'ם' מ'ה'ם'
 ב'צ'יר'י'

שער דקרוק השמות קסח

בצירי והשאר בסגול' ונסך רביעית ההיז יין לכבש האחד' שמוח ק"ט
 ונסך לא תסכו עליו' וחד' והנסך בחגים וחדשים' שמוח ליחזקא ח"ה
 נדר' חמשה מהם בצירי והשאר בסגול' וסימנך בלשון
 ארמי נדרא דארמלתא עבדא שלים כספא לא אתקבל'
 ולנדר לא ירצה' ונדר אלמנה' כל נדר וכל שבועת איסור' ויקר' ז' חזק' ל' זס
 כי נדר נדר עבדך' ונדרו נדר לה' שבר שלשה מהם' ז' ט"ו י' י' י' י'
 בצירי והשאר בסגול' ושברה פשבר נבל יוצרים' ומשבר י' י' י' י' י'
 רוח תלילו' ולא נחלו על שבר יוסף' ורוב המשקל הזה עמוס ו'
 ישתנה באתנה וסוף פסוק וישוב קמץ גדול תחת פיה
 הפעל' ויש שישתנו גם בזקף' כמו וספון בארז' דווא ירמיה ד"ב
 יהיה לי עבד' שנים בענינא' להטות משפט גבר' ועזריה ראשיח ח"ד חיכה ג'
 הוליד את חרץ' ואלה תולדות פריץ' ותהי להם הלבנה ד"ה ח' ז' רוח ד'
 לאבן' ויש שלא ישתנה אף באתנה וסוף פסוק' מלך' ראזית י"ח
 תבן' נדר' ערן' חפץ' אפר' חרם' קדם' נגב'
 יחר' צדק' חלק' עקב' מלח' בטח' לקח' ישע'
 בעזך ישמח מלך' כאשר בהיות התבן' ולך ישלם נדר' חלום ק"ה
 לעולם עקב' תשיתמו שכם' אוכל עשב' או מן השתי או מן' חלום ק"ט ט"ט
 הערב' ישכן בטח' ואכלה ארץ החלק' וכסף ישתנה' ויקרא י"ג חלוי ח'
 ונמלט אחד שלא ישתנה' כזר פעם ופעמים כי טעמי
 כנפי יונה נחפה בכסף' חמ"ח הם מסונים והרוז שזכר חלום ק"ח
 רשע לא ישתנה' כי לחמו' חחר זה גם הם חמ"ח לפיכך
 לחם רשע' מרשעים יצא' לא ישתנו :
 רשע' ונשתנה' מקום הצדק שמה הרשע' דרך ישתנה' חלוי ד'
 ולא נשתנה' זובח תודה יכבדני ושם דרך' שקר ישתנה' חלום נ'
 ולא נשתנה' עצמו מצמית אויבי שקר' אל ישמחו לי אויבי חלום ק"ט
 שקר' חסד ישתנה' ולא נשתנה' כי עם ה' החסד' לחם זס ל"ה חלום ק"ל
 ישתנה' ולא נשתנה' אוכלי עמי אכלו לחם' סתר לא' חלום י"ד
 ישתנה' אשר עשתי בפתר' ונשתנה' ושם בפתר' מכה חלו קל"ט דברי י"ד

רעהו

שער רקדוק השמות

שם ע"נ ו"ז רעהו בפתר / אתה עשית בפתר / ארץ ישתנה / ולא
 הלום ל"ה נשתנה בארבע מקומות / ועל רגעי ארץ / לאכל עניים
 חשלי ל' הלום ח"ח מארץ / כשנך אלקים כן תהלתך על קצני ארץ / תחת
 חשלי ל' שלש רגזה ארץ / ובאו עשרה קמצינ בזקף וסגלדה / וארץ
 יהיה בקמץ כשיכנסו עליו אותיות השמוש ואות השמוש
 בקמץ אע"פ שאינו בהפסק / הארץ בארץ לארץ / וארץ /
 רחמים ו"ז וכתוספת היא האליף בפתח ארצה כנען / ובאו שנים מזו
 מדבר ט' הגזרה בקמץ בטרחה / ויעשו בני ישראל את הפסח
 חלוקה כ"ח חמו"ו"ט במועדו / כי כן יבורך גבר / ומלת כעשן הכבשן / מזו הגזרה
 כי לא תשתנה בין סמוך למוכרת / וכשלמיד הפעל אות
 גרונית יפתח ע"ן הפעל כמו פרח / צמח / שטע / פתח / מוח /
 מצח / שלח / בלח / שבע / תשע / ופיא הפעל מהם בצירי
 ומהם בסגול כמו שזכרנו ושמע חמשה מהם בצירי / את
 שמע יעקב בן אחותו / שמע שוא / את שמע שלמה / וחברו
 דדיה ב' ט' / כאשר שמע למזדים יהירו / כשמע צר /
 כשמע לעדתם / לשמע און ישמעו / וכשהע"ן הפעל
 גרונית יפתח כלו פתח גדול כמו טעם / זעם / בער / רעל /
 נער / שער / כחש / פחת / שחת / להב / רחב / כי לא
 נחש ביעקב / רחב לא מוצק תחתיה / והרומים להם כלם
 פתוחין ומלעיל ולא ישתנו בסמיכות / וכן כתוספת היא
 השערה אל הזקנים / הפיא בפתח והע"ן בשווא ומלעיל /
 נחלה מצרים / נחלה עבר על נפשינו / ולחם אע"פ שע"נו
 גרונית לא נפתח בפתח גדול אבל כלו סגול וכן רחם במקצת
 מקומות / פטר רחם / מרחם משחר / ובהפסק / זורו רשעים
 מרחם / ונפתח רחם רחמתיים / וכן כשבא בהפסק / בהעביר
 כל פטר רחם / אבל הר"י ש קמוצה מפני ההפסק / ובסמיכות
 הרבים ועם הכנויים ישתנה בהם הפתח והחירק והסגול
 בפיא הפעל / ואשר פיא הפעל בסגול / חבלי יולדה / איש
 לעברו

כא"י ק"ט חמו"ד"ג
 ח"ח ל'
 ואע"פ ד"ג
 הו"ע ו' הלום י"ח
 מדבר ד"ג ח"י ו' ל'
 דברים ד"ה
 מד' ל"ד חלוקה ק"ד
 מקום י"ג חלום ק"י
 חלום ג"ח אופטי"ה
 יחזקאל"ד
 הו"ע י"ג

שער דקרוק השמות

השורש או הם ממשקל אחר ממשקל פֿעל / כמו שנאמר מן
 ויקרא י"א כִּנְתָּה כְּנָפִים כְּנָפִיו / וכן / אשר לו כְּרַעִים / ראשו על
 שמו י"ג כְּרַעִיו / האחד כָּרַע בפלס כִּנְתָּה כמו שזכרנו / ובא בלשון
 מחוקאל ד"ק כְּבוֹץ הרבורת ובלשון השנים באחד / את כל לחתים
 חלים כ"ח רְבוּתִים אלפי שנאן / והוא לענין מורה כי הרבוי הוא
 (ג) בתכונת שנים / וכן אמר אחר רְבוּתִים אלפי שנאן
 סור ד' שפירושו אלפים שנים / ומורה המשקל נִרְדַּ אלא
 שהוקל :

מחוקא ל"א ישעיה פֿעל מלעיל חדש / קדש / גִּדָּן / אֶפֶל / עֶפֶל / חֶפֶשׁ
 ח"א ע"כ ו"ח
 חדש מצל / הוֹלֵם פעם / שוֹבֵךְ האלה / כלם
 והדומים להם עיין הפעל בסגו"ל ולא ישתנה בסמיכות
 (ד) ובכלל ישוב החולם לקמץ חטף / חֲדָשִׁים / קְדָשִׁים /
 מחוקא ל"ו ופעמים יקרא בקמץ רחב / בצאן קְדָשִׁים / ועם הכנויים
 קְדָשׁוֹ / קְדָשָׁה / קְדָשִׁי / חֲדָשׁוֹ / חֲדָשִׁי / קְדָשִׁיו / חֲדָשִׁיו /
 מחוקא ד"ס דברי"ו ופעמים בקמץ רחב / קְדָשִׁי בֵּית / רק קְדָשִׁיה / מתחת
 חיוצ ו"ח חלים ק"י שרשיו יבשו / ובא בשורק / הללוהו כרוב גדלו / מלא
 ויקרא ז' קָמְצוֹ / וכשהיה בלשון שנים יהיה עיין הפעל בשו"א כמו
 שהוא במשקל הקודם לזה / ונאמר מן חֲפָנִים / ומלא
 ויקרא י"ו חֲפָנִיו / שהאחד ממנו חֶפֶן / ובמשקלו / דבר דבור על
 משלי ד"ה אֲפָנִיו / שהאחד ממנו אֶפֶן / ואֲפָנִיו הוא מן השנים /
 (ה) והשניורת בו הוא הנסתר והנגלה / פירש המשל
 והמליצה / ואם עיין הפעל גרונית יפתח פתח גדול תֵּאָר /
 בִּהַק / רַחֵב / בְּחֵן / שִׁחַר / צִהַר / ובאו שנים מהם בסגו"ל כמו
 האחרים אֶהֱל מועד / בִּהֵן ירו / והכלל מן אֶהֱל /
 סוכים ח' בְּאֶהֱלִים תִּשְׁבוּ / השכונני בְּאֶהֱלִים ובא האליף בחולם
 (ו) להאריך

(ג) כי חלו חתים היה נשמע חק יותר משנים : (ד) ר"ל צרכים :
 (ח) ר"ל לכן צח צמסקל שנים אֲפָנִים להורת סגולה זו שני דברים
 המשל והמליצה :

שער דקרוק השמות קע

(ו) להאריך על ההיא צאן ובקר ואהלים איש לאהליו ראשי ו"ג ד"ה ב' ד' ו' ויששכר באהליה מה טבו אהליה או יהיה משקל אחד מדבר ל"ג ד"ג אהל בפלס גורל גורל ומן בהן בא בקבוץ הנקבות בהונות כמו מן טונה לנגהות באפלות נהלך ומן נוכח סופטו"ח יאמרו יאמרו לא תחזו לנו נכחות (ז) ויתכן שיהיו משקלי אחר יאמרו יאמרו ל' הנפרד מהם בהונה נגהה כמו שבא הנפרד מן נכחות ולא ידעו עשות נכחה או יהיה הנפרד מן בהונות בהן עמוס ג' כמו שתאמר מן לשונות לשון ובאהל וכדומה לו שעין הפעל שלו גרונית ישוב הקמץ חטף שהיא בפ"א הפעל חחת עין הפעל ויקרא פ"א הפעל בקמץ רחב כמו או ל' זלום פ"ג ארום גאלי הכהונה תאמי צניה אנגל תאומי צב ד' נחמיה י"ג סור ו' סיר ד' ורועים בשושנים שהאל"ף בחולם הוא משקל אחר ר"ש אהלה בתוך האהלי וילכו לאהליהם פעלה בקרב רחשי ו"ג יפושעו" ח"א ח' חזקוק ג' שנים חיהו אנורה באהלה עולמים והגיתי בכל פעלה הלום פ"א ח"א ע"ז כי שמחתני ה' בפעליה וכבר כתבתי כי והגיתי בכל הלום ל"ג פעלה הוא לשון רבים אע"פ שהוא חסר ו"ד הרבים כבר בתבנו הדומים לו והצריכתנו לזה מלת בכל וכן מן תאר מה תארו אבל באו מהם בחולם ותארו מכני אדם ע"א ד"ח יאמרו י"ג גפועלו דא יתן לו וכן כלם שעייניהם גרונית יתחברו בזה או בזה אבל רחב לא נשתנה עם הכנויים ונא בדמות אשר אין עייניהם גרונית רחבו רחבה וכן ועלה באשו יואל ג' עלה באשם והאל"ף נחה בהם כי הנפרד מהם באש יאמרו ל"ד בפלס חדש ואפשר שהנפרד הוא משקל אחר באש עמוס ד' מחניכם והיה משפטו באשו באשם בחולם האליף והניחו האליף בתוכם כמנהגם והטילו תנועתה בניית (ח) כי הקמץ חטף והחולם שוים ואשר למדיהם גרונית

(ו) ר"ל להרחיב על הה"א להיוחה אות גרונית : (ז) כי החולם לא ישתנה עכ"ו הנוצ רק לקמץ חטף ולא לשו"א : (ח) כי היא תולדת החולם :

שער דקדוק השמות

גרונית ומח' נגה' ארח' גבה' ולא נקמץ עם הקמץ
 נ"ח י"ח פחרבות וברמחים' אבל עם הכנוי נקמץ חרבותיהם
 מיה' ד' סופטי' ה' רמחיהם וקשתותיהם' וקבוץ אורח בלשון נקבות ארחות
 משלי ד"ג עקלקלות' ובסמוך ארחות תמא' ומזה המשקל קשט אמר
 אמרת' אלא שהוקל :

חזקוק נ' ישעי' פ"ו פעל מלעיל הפ"א קמוצה והעיין בסגול' תחת און' אחר
 ויקר' י"ט משלי י"ח אחר בתוך' לא תעשו עול' מורת וחיים' ובכנוי

יחזקא י"ח בעולו אשר עשה ימות' וכן מן מורת עם היא הנוספת
 חלים קי"ו המותה לחסידיו' וכן כלם' או שתהיה הו"ו נחה כמו מן

ירמיה ד' ויקרא י"ח און' מחשבות אונך' וכן מן תוך' כל אשר בתוכו'
 זכריה ב' ושכנתי בתוכך' וכן בכל הכנויים בוי"ו נחה' וכן יאמר

מדבר ד"ג יחזקא ה' בהסמך בוי"ו נחה מות ישרים' בתוך העיר' ונשתנה אחר
 שם ד"ח בהסמך לסגול' בעול רכולתך' ויתכן שיסמכו כלם כן

יחזקא ד"ח וכן בקבוץ ויו נחה מותי עדלים תמות' ושוא מוז הגזרה
 אלא שהוקל כמו שהוקל חטא מגורת פלא' כל' וכמו

סיר ד' משלי ד"ד שהוקל נרד וכרכום מזרת ארץ' וקושט מגזרת קושט
 חלים ח' סלה' ושיין שוא קמוצה כמו שהיה משפטה אם לא הוקל'

והכנוי שואו' שואף' או בוי"ו נחה כמו שכתבנו' ואפשר
 שיהיה גיא מוז הגזרה גם כן אפי' שנכתב פעמים בלא אלף

והוא פתוח אם לא בהפסק' והטעם כי גיא פתוח ושוא
 קמוץ לפי שיצא אי על משקל אי' בי' גי' כנוי המדבר

בעדו שהם פתוחין כמו שכתבנו בכנוי הפעלים ושוא
 קמוץ כמשפטו ויצא גם כן על משקל איו' ביו' גיו' כנוי

הגסתר שהן קמציין כמו שכתבנו :
 יחזקא ל"ט קה"ד פעל בדגש' ובמקל יד' ושבת אני את הניתים' כלי

מדבר ד' ראשית ל' השירת' אחר בסמוך ובמוכרת' ומקל לבנה'
 שנישתנה לפתח בסמיכות הוא משקל אחר' ואפשר שיהיה

ישעי' ג"ו חזקוק נ' מוז הגזרה בחלקי נחל חלקך' האחר נמנו חלק' וכן ברט
 רחם

שַׁעַר דְּקָרוֹק הַשְּׁמוֹת קַעֲא

דָּחַם תּוֹכוֹר וְהִקְבִּיץ וְהִכְנוּי עִיּוֹן הַפְּעַל בְּשׁוּ"א דְּחָמִים
 דְּחָמִיו בְּמִקְלוֹת מְקַלֵּי וְנִפְל מֵהֶם הַדְּגֵשׁ לְהִלֵּל וְאִפְשָׁר
 שִׁיְהִי מְקַל שְׂרֵשׁוּ נְקַל מִשְׁפָּטוֹ מִנְקַל וְעוֹד נִזְכְּרֵנוּ וְכֵן
 בּוֹ הַגְּזֵרָה קָרוֹב וְזִמְהָר מְאוֹד וְאִם מֵאֵן אֶתְּרָה לְשַׁלַּח לְכַנּוּס א' שְׁמוֹת ח'
 שֶׁהֵם תּוֹאֲרִים כְּמוֹ וְשִׁבְחָ מִבְּנֵי הַדְּגוּשׁ וְזִמְהָר פִּתַח קֶהֱלַח ד'
 וְזִמְהָר קִמְצָ (א) כֹּל אֶחָד כְּמִשְׁפָּטוֹ וְשִׁקְמִים מִזֶּה הַמִּשְׁקָל יִשְׁעִיב ט'

אוּ מִשְׁקָל עוֹד כְּמוֹ שִׁכְתְּבֵנוּ
 וַיִּשׁ פִּעַל הַפִּי"א בְּפִתַח בְּגַלְל הַדְּגֵשׁ וְהַעִיּוֹן קְמוּצָה נוֹשָׂא
 סְבָרָל שׁוֹמֵר שִׁבְרַת וְהַתּוֹאֵר חֲרֵשׁ סְרַח וּ"א ה' יִשְׁעִיב נ"ו
 דִּיּוֹן גָּבַב מִלֵּת וְכֵן לְשׁוֹן עִקָר יִשְׁנָא דְּבִיּוֹ (ב) וְהוּ"ו חֲסֵלֵי ד"ו
 תְּמוֹרַת אֵלֶיךָ דְּכָא וְלֹא יִשְׁתַּנּוּ אֵלּוּ בְּכַמִּיכַת בְּגַלְל הַדְּגֵשׁ
 אֲבָל בְּסַמִּיכוֹת יִשׁוּב הַקִּמְצָ לְפִתַח שִׁבְתָּ שְׁבַתוֹן שִׁבְתָּ קִדְשׁ וְיִקְרָא ד"ג שְׁמוֹ י"ו
 שִׁבְתָּ קִדְשׁךָ שִׁבְתָּ הָאָרֶץ וְכֵן שִׁבְתָּ בְּשַׁבְתּוֹ וְכֵן לְהַבִּיץ נַחְמוּ"ט וְיִקְרָא ד"ה
 שִׁבְתָּ שִׁבְתָּ הָרֵאשׁוֹן בְּפִתַח אֵעִיפִי שְׁלֹא יִדְמָה סְמוּךְ חֲרֵשׁ ד"ה א' ט' יִשְׁעִיב ח"ד
 עֲצִים חֲרֵשׁ כְּרוֹל חֲרֵשׁ אֲבָן וְחֵי"ת חֲרֵשׁ קְמוּץ לְתַשְׁלוּם סֵס שְׁמוֹת ד"ח
 הַדְּגֵשׁ וְדִיּוֹן אֲלִמְנוֹת וְזִמְהָר הַגְּזֵרָה רַבָּה קִשְׁתָּ וְהוּא תּוֹאֵר חֲלִי"ס רֵאשִׁיב נ"ה
 כְּפִלֵּס גָּבַב אוּ הוּא שֶׁכּ כְּפִלֵּס שִׁבְרַת שֶׁהַכֹּלֵל מִמֶּנּוּ אֶרֶץ
 שִׁבְתָּלְתִי תִשְׁמְרוּ וְכֵן מִזֶּה וְקִשְׁתָּוְתָם תִּשְׁבְּרֵנָה וְיִתְכַן שְׁמוֹת ל"א
 שִׁיְהִי שִׁבְתָּ מִמִּשְׁקָל אַחֵר וְהָרֵאשׁוֹן שִׁבְתָּרַת כְּפִלֵּס דְּלִקְרַת
 יִבְּשֵׁת זִנְפֵּלָה תִּיּוֹ לְמִיד הַפְּעַל לְהַקֵּל מִפְּנֵי פְּנִישֵׁת שְׁנֵי תוּיּוֹן
 כְּאַחֲרַת וְאֵעִיפִי שְׁנַפְּשׁוּ שְׁנֵי תוּיּוֹן כְּאַחֲרַת כְּמִלְרַת פְּחֻתַת זֹו
 הַמִּלָּה לְרוֹכַב הַשְּׁתַמְשֵׁם בְּהַ פִּילוֹ תִּיּוֹ הָאֶחָת וְאִמְרוּ שִׁבְתָּ
 וְהָרֵאשׁוֹן שִׁבְתָּתָּ וְזִמְהָרָה מִיִּדֵי שִׁבְתָּ בְּשִׁבְתּוֹ חֲרֵשׁ יִשְׁעִיב כ"ו
 וְשִׁבְתָּהּ הַדְּגֵשׁ בְּרֵם לְחִסְרוֹן תִּיּוֹ לְמִיד הַפְּעַל וְאֵלּוּ הֵיזָה הוֹשַׁע צ'
 מִזֶּה הַמִּשְׁקָל שִׁבְתָּ הִיזָה הַכְּנוּי בְּרַפְּדָה עִיבֵי זֹו שִׁבְתָּהּ הַתִּיּוֹ
 רַפָּה

פִּעַל (א) שְׁלַכְנִי הַחֲל"ק הַרְאֵוֹ לְהִינֵחַ צְדָגָה מִפְּסֵט הַפִּתַח לְהַשְׁחִיב לְקַמֵּץ אֲבָל
 לְכַנּוּס הַה"א וְהַחֲי"ח לֹא נִשְׁחַנָּה הַח"ק לְח"ג יִקְ צִמְקוֹמוֹת מִעוֹטִים
 זַעֲפִי הַרְזוּב לֹא יִשְׁתַּנּוּ : (ב) נ"ל שְׁט"ס הוּא וְל"ל וְהוּ"ו תְּמוֹרַת
 סִלְקָ בִי הוּ"ו סִיף בְּנוֹי גְּסָתָר :

שער רקרוק השמות

רפה ' ואפשר שיהיה מזו הגזרה פֶּחַ : כַּחַשׁ גַּחַל ' וכבר
כתבנום בגזרת פֶּעַל הדגוש ' וצֹאֵר מזה המשקל והאלִיף
נחמיה ג' נחה למשך ונפל מהמכתב מן לֹא הביאו צֹרֵם ' ונפל
ראשית מ"ה המשך ואע"פ שנכתב האלִיף ' על צֹאֲרֵי בנימין ' הביאו את
ירמיה ד"ו ט"ז צֹאֲרֵיכֶם ' ובסמוך עיין הפעל בפתח צֹאֲרֵי ירמיה ' ויש
יחזקאל ד"ו ראשי' שמות בזה המשקל פתחין ' וחטי מנית ופִּנְג ' ואֶבֶד וכלנה '
ואפשר שיהיה מזו הגזרה שְׂדֵי והיו"ד במקום אורת הכפל
ובא פתח כמו אלה הפתחין או לפי שיצא על משקלֵי אֵי '
יחזקאל ד"ו ט"ז ל"ח בִּי גִי ' ואפשר להיות עוד מזה הגזרה ' פֶּרֶשׁ וגלגל ' פֶּרֶס
כוש ופוט ' שהעיין הפעל פתוחה בהם והר"ש היתה ראוי
להדגש לולי שהיא עלולה לקבל דגש לפיכך בא פיא הפעל
בהם קמץ ' ואחר מזו הגזרה והי"ד ראוי להיות דגוש לולי
ראשית ד"ה החיית והקבוץ העיין בשו"א אַחֲרֵי ' אַחֲרֵי ' מִפְּדֵן אֲרָם '
אפשר שהוא מאלה הפתחין או הוא פתוח מפני הסמיכות '
ראשית ד"ח ובתוספת היא פֶּדָה אֲרָם ' בפתח קטן מקום פתח גדול '
והקבוץ מאלה הפתחין העיין בשו"א כמו שכתבנו אַחֲרֵי
ישעי' מ"ה יחזקאל ד"ו אַחֲרֵי ' אבל הקמוצים לא ישתנו ' חֲרָשֵׁי צִרִים ' מִלְחֵיךְ
וחובליך ' וכן תאמר וַיָּבִי ' וַיָּבִי ' וכן מי שהלמיד שלן
ישעיה י"ג עמוס ט' אלִיף ' חֲטָא ' חֲטָאִים ' וְחֲטָאִיהָ יִשְׁמֵד מִמֶּנָּה ' כל חֲטָאִי
ישעיה ג' שמואל ל"ד עמי ' וכן ' ואת דָּבָא ' קָבָא שְׂמו ' ובא בשו"א ' ואת
חלים ל"ד דָּבָאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ ' :
כופע י"ג איוב ד"ח פֶּעוּל ' שְׂאוּר ' תְּהוּם ' סְגוּר לִבָּם ' לא יתן סְגוּר תַּחְתִּיהָ '
ס"א י"ו שמואל ט"ו חֲמוּר לֶחֶם ' יְקוּד ' גְּדוּל ' בְּגְדוּל זְרוּעַךְ ' ואל
ס"א י"ו ישעיה ס' גְבוּהָ קוֹמְתוּ ' והלכו אליך שְׂחוּחַ ' ואפשר להיות מזה
סיר ד' המשקל תְּאוּמֵי צְבִידָה ' האחד ממנו תְּאוּם ' או יהיה
האחד ממנו תְּאוּם ' בפלס גְּדוּרֵי ' שְׂמֹאלֵי כִי האלִיף
תמורת ויו המשך ואע"פ שנכתבה גם הו"ו פעמים '
ואפשר

שער דקרוק השמות קעב

יאפשר שיהיה מזה המשקל' לא מלאתי כן רק ציד סמאולס
ואל המלכים אשר מצפון' כלפידים צשופטי' יו"ד והמסור' יכושע ח'
כי אין שם סמיכות ואלו עליו לית מלח :

לא ישתנו בסמיכות ובכנויים :

וכן צשורק :

פעול' זבול' קרוב' אשון' באשון חשך' יצופ' יצופי' חשך' ראשיה ע"ט
עלה' יצור' ויצורי כצל כלם' נאם' כסוי עו' חיוצ י"ז ודבר ד'
תחש' ואת פדויי השלשה' שהאחד פדוי' לא' ודבר ג'

ישתנה בין בסמוך בין בכנוי :

פעול' גדול' רחוק' קרוב' קטון' שלום'
כבוד' עשוק' עכות' ארון' ארון' אסון'
כלם והדומים להם ישתנו בהרבות התנועות' כי לנקבה
נאמר קרובה' רחוקה ולרבים קרובים' רחוקים' וכן עם
הכנויים קרובו' קרוביו' ובאה מלה אחת מלעיל שלא

כמנהג' *כי רחוקה היא' חלוי צח כן צעזור מלח היא : סופטים י"א
מצדון' הטעם בחיית והרייש מעמדת בגעיא' ובא על

דרך היחיד בגודלה אחותה' יהודה' כי הראוי בגודלה ירמיה נ'
בפלט רחוקה' קרובה' וכן' ותהי שם המלחמה' נפוצת' ע"ז י"ה

ומשפטו נפוצה בפלם גדולה ונהפכה היא לתייו ושבה
המלה מלעיל או יהיה ממשקל קטורת' אבל הקמץ מקום

שויא על כל פנים' ואם הוא מנחי העיין והנון לנפעל כמו
שכתבנו יהיה הקמץ על מקומו כראוי כי לפי שהמלה מלעיל

נשאר בה הקמץ נכון' נפוצ כמו שכתבנו' וכן בסמיכות
ישתנה גדול העצה' קטון בניו' את שלום העיר' וכבוד

ירחי ל"ז ד"ה ב' ד"א
ירחי ד"ט יאעי' ו'

יערו' וכעכות העגלה חטאה' ארון עצי שטים' וכן כלם' אס' אמות ד"א
ויקח יהודע הכהן ארון אחד' הוא סמוך' והטעם ארון ח"ז י"ב

איש אחד' כמו שפירש בפירש מלכים' בלא ויעשו ארון ד"ה ב' ד"א
אחד הוא משקל אחד כמו שאור' תהום' כי איננו סמוך

ובמקף

שער דקרוק השמות

ובמקף ישוץ החולם בזה המשקל לקמץ חטף אזהב
 טהר לב ארך אפים וגדל כח גדל חמה נושא עונש
 חיוץ י"ז ובא גם פ"א הפעל בקמץ חטף וטהר ידים יוסף אומץ
 אבל קטנים קטנה אינם מוזגזרה כי אם ממדת קטן
 בפלם שפן גמל ומן קטן תאמר קטונה קטונים ועם
 מ"א י"ז הכנויים קטונה קטוני ומלת קטני נשאר הקמץ בקו"ף
 כמו שהיה ביחיד הנפרד כמו שזכרנו במלת בגודה
 ובהתחברו (א) נבלע הוי"ו ברגש ושב החולם לקמץ חטף
 פוע י"ג וכן נשאר הקמץ בכנוי על דרך הנפרד במלת אהי קטנה
 מ"ז ט"ו שאול וכן נשאר הקמץ בפסמיכת במלת ויכהו קבל צם
 יחוקא ד"ו מ"א י"ז וכן בכנוי ומחי קבלו ונדגש להבלעת הנח כמו קטני
 עכה ויש במשקל הזה שירגש בקבוצם מקום הנח כמו מן
 ערום ערפיים ארום ארפיים נקוד נקודים וכן מן
 יחוקאל ו' עכורת אלה עכודה ויקכץ בלא דגש עכותים
 עכותורת :

ויש צמשקל הזה שהוא תוש :

יחוקא ו' יסעיה ד"ה פעול עשה הרתוק וכפון ירוק לא ישתנה בסמוך
 ובקבוץ ובכנוי מפני הדגש וקבוץ רתוק בשורק
 מ"א ו' יסעיה ח' ובלשון נקבות ויעבר ברתוקות זהב אבל ורתוקות
 כסף צורף הוא מן הקלים וכשהלמיד שלו אליה
 קנא ונוקם ה' :

ויקרא ד"ז פעול שאול תרוד שרוע וקלוט פרוץ עצום
 ירמיה ט' שבוט וכן לדעת א"א ז"ל חץ שחוט לשונם
 חטף ד"ח שם תואר ענינו כמו שוחט וכן במשקלו אדם עשק
 בדם נפש כמו עושק וישתנה בסמוך ובקבוץ ובכנוי כמו
 שישתנה רחוק קרוב ושבוט יקובץ בלשון זכרים ובלשון
 נקבות

(א) ו' ל שחאה לגם צמקום הנח וחיונו שנסחנה החולס לק"ח וצאה וזו
 צחות שחריה :

ע ער דקדוק השמות קעג

נקבות ולא ישתנה בקנוץ ובכנוי / שלשה שבועים ימים / דניאל י'
 שבועים שבועים / שבעה שבועות תספר לך / בשבועותיכם / סס ט' דברים י"ו
 (א) והיה כן להפריד בינם וכין שבועי שבועות להם / שהוא יחזקאל ד"ה
 ענין אחר / ובסמוך נשתנה מלא שבע זאת / חג שבועות ראשי ד"ט יחו' ד"ס
 ימים מצורת יאכל / וחרוץ נדגש בקבוצו כמו / כסו פניו

חרלים : משלי ד"ד

ויש צמשקל הזה שהוא דגוש :

פעול / טבור הארץ / תנור / תפוח / עמוד / אלוף / חנוץ / סופטים ט'
 ורהום / יטכול / חלוק / חלוקי אבנים / ולולי החיית פליס קי"א ש"א י"ו
 היה רהום דגש לפיכך הו' י"ש פתח / ואלו היה מן הקלים
 היה קמוץ / ולא ישתנה בקנוץ ובכנוי ובסמוך שלא יפול
 הדגוש / תפוחים / עמודים / וכן בחורים וגם בתולות / חליס קט"ח
 ובחורי ישראל / ואשר הוא מן הקלים יאמר בחורים / חליס ע"ח
 בחורי / שליפת אלפים איש בחורי ישראל / ויבחר מכל ש"א ד"ו
 בחורי ישראל / והם מן בחרו שהוא קמוץ / אבל / משרת ש"ז יו"ד
 משה כפדדיו / הוא (א) שם לא תואר (ב) כמו מפעריו / מדבר י"א
 ואפשר להיות / למורג חרוץ / מזה (ג) המשקל או הוא יאעיה מ"א
 קל / אבל / מחשבות חרוץ הוא מזה (ד) כי לא ישתנה משלי ד"ה
 בקנוץ / ויד חרוצים תעשיר / ומזה / הקימו בחוננו / פתח משלי י' יאעיה ד"ג
 הביית לפי שהחיות היתה ראייה להרגש :

פיעול / קיטור הארץ / שילוח / גיהון / פישון / שיחור / ראשי י"ט ירמיו' ז'
 אל המהפכת ואל הצניק / לא ישתנו / ויש בזה
 המשקל

(א) ר"ל ששאר הקמץ נשי"ן להפר ד' כו' :

פעול (א) ר"ל אם הוא תואר הוא לשון צחירה להיותו נצחר משאר אחיו אבל זה
 הוא שם לחישרך השנים (הוא ההפוך מן זקן) : (ב) ר"ל רע מעריו
 (ראשיה') והוא ג"פ שם ולא תואר : (ג) וצאה קמץ להשלמת הדגש בניצור הרי"ש .
 או הוא קל ולכך צאה קמץ : (ד) כי הקמץ ישחנה לשו"א צקצוק הרבים אבל זאת
 הקמץ שצאה להשלמת הדגש לא חשתנה : 44 מר

שער רקרוק השמות

המשקל שהוא דגוש :

לזר"ד ופעולה ל"ל
ח"ב ל"ט

פעול' צפור כנף' קמוש וחוח' הרוב עם שרי יפור'
שפירושו מוסר' גבור' צבור' שכור' כלם

והדומים להם לאישתנו' ובקבוץ צפור שב החולם לקמן

לחוקא ו"ח חטף' צפרים (ה) ואפשר שיהיה ועירום יכסדה כגד מן

ראשית ג' הגזרה לפי שלא נשתנה בקוצו' כי עירומים הם' ירפד

כי הוא מן הדגושים וכן בשורק :

פעול' צבור' קבוץ' נחום' נאוף' פגול' חתול' שקוץ'

עווס ח'

חבוק' את סכות מלככם ואת כיון צלמיכם

קשוא מן את הקשואים' שכור מן בני שכולך'

לזר"ד ו"ח ישעיהו ח"ט

קבוץ' יצילוך קבוץ' גהוף' וישראל לדופים' וגהוף

שם נ"ו ישעיהו ח"ג

בני עמון' בכור' בכורי כל אשר בארצם' צבור' שני

לפניה ז'

צבורים' נכמרו נחומי' למוד מדבר' לפורי ה' צפו

מדבר י"ח

למזבח' ושקוי לעצמותיך' והרומים להם לאישתנו

ח"ב ח"א הוסיף ח"א

ויתכן להיות מזה המשקל' וזרע זרוע' זרועיה תצמיח

לרמיה ז' ישעיהו נ"ד

ובא בצירי מפני הר"ש :

מדבר י"ז ח"א

פועיל' ואת איז אוכיל' ואת אופיר' ואת חוילה' לאישתנו

ויקר' ח"א וישעיהו ס"א

פועל' אוצר' גזל' שושן' תולע' גזל' עולם' כוכב'

פועל' ח"א ראשית ח'

חותם' מגן וכובע' שופר' עולל' שולל' כולם

יחזקאל ל"ח

והדומים להם קמוצי העיין ובהם פתוחים' שופר'

ויקר' ד"ה

תרועה' אוצר' ח' כוכב אלקיכם' ועם הכלוי ועם הקבוץ

ישעיהו ו' עמוס ח'

לאישתנה' יפתח' לך את אוצרו הטוב' חותמה ופתילך'

לזר"ד ו"ח ראשית ח"ח

עלה אתי בגזלי' גזלה תפיל בתוכינו' ואת הפולכים'

סופטים ח' ח"א ח'

דורות עולמים' עוללים שאלו לחם' והתיצבו בכובעים'

ראשית ח'

וירם תולעים' היה צאן ובקר ואהלים' שהאחד ממנו

ישעיהו נ"ח ח"ב ח"ד

אהל' כתאנים השוערים' על גזליו ירחף' איש לאהליו'

ירמיהו ח"ו

עולליה הלכו שבי' ונפץ את עולליה' ובסמוך מכלי הבגוי

שמות י"ג ח"א ח"ג

לרמיה ז' ישעיהו ל"ז

ד"ה ז' ח"ה

העיין

(ה) ונחה לירי להשלמת הדגש :

שער דקדוק השמות קעד

העין בשו"א ' בכוכבי השמים ' עד עולמי עד ' ויש מהם רח' ד"ג וצעי' מ"ס
 שבאו בדגש ולא ישתנו בקבוץ ובכנוי אופנים ' שושנים '
 אופני נחשת אופניהם ' ויש מהם שיקבצו בלשון נקבורת ש"ח ז'
 אוצרות ' שופרות ' גודלות ' ובסמוך העין בשו"א
 שופרות היוכלים ' אוצרות בית ה' ' וכן תאמר גודלות יפוסע ו' מ"ח ג"ד
 וכן עם הכנוי ' כל אוצרותיה ' ואוצרותיהם אמלא ' וארץ ירוניס י"ו חסלג ט'
 שופרותיהם ' וכבר באו מהם פתחין זולתי הסמיכות '
 כהמם דונג מפני האש ' מנן וכובע תלו בכך ' אופן אחד ' הל"ס ח"ח חוקא ד"ג
 אנה מנן וקובע ' ורבי יהודה כתב כובע וקובע קמצינ ' ס"ג ד"ג
 ויש ספרים ' כאשר יהיה האופן ' פתח ' יסוקאל ג'

ויש צורק :

פועל ' עונב ' אולם ' יקש ' מן יקשים בני האדם ' קהלת ט'
 מועד מן ' דגל מועדת ' ובאו פתחין לב הותל ' מסלי ד"ה וצעי' מ"ד
 הטהו ' ויתנהו בפוגר ' ובן נפתלי קורא בסוגר בלעיל ' יחוקא מ"ט מ"ח ג'
 בשני פשטין ' מעטדה שושן באולם ' ועל יוכל ישלח ירמיה י"ג
 שרשיו ' ואולם לעולם קמץ אפילו בסמיכות ' אולם מ"ח ג' ס"ג
 העמודים ' ואולם הכסא :

וזזה המשקל בדגש :

פעל בשורק אי בקמץ חטף ' כועשה ידי אפן ' לקח מאתך ' סיר ו' מ"ג ז'
 והסנה איננו אכל ' לנער היולד ' סלם ' גופץ ' שנות ג' סופטוס ג'
 ובאו היולד גופץ כו"ו עם הדגש :

פעל בדגש ובחולם ' את עול ספלו ' הנפרד ממנו סבל ' ופעיה ט'
 ועם תתיז בזה המשקל כתונת ' את הכתונת ' וכן ראשית ל"ו
 מזה המשקל ' עלה אריה מסבכו ' והנפרד ממנו סבך והיה ירמיה ד'
 לו לומר סבכו הכ"ת בקמץ חטף אלא שהספיק לו בשו"א
 לבדו להקל כמו שאמרו מכתנות ' וישאום בכתנותם ' ויקרא ג'
 תתיז בשו"א לבדו בלא קמץ חטף ' ואפשר שיהיה הנפרד
 פן סבכו ' תחת שובך האלה ' כמו מן גודל ' גדלו ' ומן ס"ג ג"ג

קומץ

ג

שער דקרוק השמות

קומץ קמצו ודגש הבי"ת לתפארת :

פעיל נזיר נזיר חרש קציר קציר גדיש שמיר

ראשית מ"ט

שליש שקור אביר כי הסמוך אביר יעקב נדיב

פתיל סרים ובדברי חז"ל מליח שם תואר לדבר הנמלח

כשר המליח וכן אמרו שם תואר למולח מליח באמרו

מדריח ומליח ונהגו קרויא מליח המ"ם בצירי כמו מדריח

(א) לעוג המלות גאו להפריד בין הנמלח והמולח כלם

ראשי"ל"ו ויקר"ה קמוצים הפ"א ובסמוך הפ"א בשו"א סרים פרעה כשכיו

ראשית ל"ח שנה וכן עם הכנויים ובקבוץ הפ"א בשו"א הותמך ופתילך

ירמו"ח"ו ראשי"ח גם שכיריה בקרבנה את סריסי פרעה וכו נזיריה וכן

איכה ג')

כלם ובאו מהם בקמץ עם הכנויים שלא כמושפט בדק

מ"ב ט' שוח י"ג שלישו ושלישים על כלו ומבחר שלישי ויהיה זה

מ"ג א' השנוי להבריל כיגהם ובין וישלח שר חמשים שלישים

ראשית א' יום שלישי שהוא תואר למספר השלשה ויש במשקל הזה

חיוב"ח"כ"ו שהוא דגוש בקבוץ שעפים נחתים חביתים והדגש

ד"ה א' ט')

בהם תמורת הגח :

ויש על המשקל הסמוך הזה :

פעיל מחיר אויל כסיל ידיר כליל עויל שחין

רצין כפיר דביר גביר חסין אחד בסמוך

ובמוכרת ולנקכה כמו מן גביר גבירה או גברת :

ויש :

פעיל בדגש אביר כביר אמיץ אדיר פטיש שליט

לפיד ספיר בכשיל וכלפות צהיק סרים לול

חלום ע"ג

הריש היה וגש כלם לא ישתנו בסמוך ובמוכרת ובכנוי

אסרו ראשית מ' וסריסי המלך על שני סריסיו וכן עריץ מזו הגזרה כ

לא

פעיל (א) ר"ל להשוות בקריאה אח שני המיזוח זה לזה כי מדיה צא מן הדי

צלירי המ"ם כו הוא ציגוני מנחי העי"ן צצין הפעיל כי הסורס דוח

לכן קראו גם כן מליח צלירי חע"פ שלם המ"ם שרשיית :

שער דקרוק העימות קעה

לא נשתנדה יידיצנים ושהלביד שלו אליה שגיגת כח / איוב ל"ז
ולנקבה כמו אגיד גיגיה או אגרת / וכן שליט שליטה
או שיטת :

פעול / אזור / אזור / אפוד / ונכתב הנח אשר אחר הצירי /
בי עירום אנכי / ועירום כסדה בגד / בהיותך ראשית נ' יחזקא י"ח
עירום ועריה / כי עירומים הם / אלו תואר וכן השם יחזקא י"ו ראשי ג'
ובעירום ובחוסר כל / וזה המשקל הוא אחר עם דברים ד"ח
אשר הוא בשורק :

פעול / אהוד / בנים לא אמן במ / אטון מצים / דברים ל"ב וסלי ז'
אבוס בעליו / בית האסור / כלם שוים בסמוך ישעי' ח' ירמיה ל"ז
ובמוכרת / ולא נפתח אזור חלציו / אפוד נד / אבל / אם ישעיה ס' ש"ח ז'
ילין על אבוקיה / אינו בזה הגזרה / ואפשר שיהיה כמו איוב ל"ט
הגזרה וישתנה בכנוי לרוב התנועות ולא ישתנו בסמיכות /
ואפשר כי כן ישתנה בקבוץ אבוסים / אבוכים / אפודים
אזורים / וכן אמר בעל השיר יאכה אזובי קיר בים ננערו /
וברברי רז"ל / אם כארזים הוא רזי שלמה גזירז"ל זקוננו
נפלה אש מה יעשו איכה על דני יקומיאל שנהרג שנת
אזובי קיר / וכן / עד אמונים /
ח"ח לפרט :

חשלי י"ד

מן / בנים לא אמן במ / וימסו אפודיו מן אסור / וערוכה דברי ל"ב סופט ט"ו
לא נשתנה בקבוץ / כי עירומים הם / לקיים הנח אע"פ ראשית ג'
שיאננה יסודי / כמו אם היה בחירק שלא תפול הייוד בקבוץ
ובכנוי או יהיה מן הדגושים כמו שכתבנו :

יהושע י'

פועל / בירת חורן /
פועל / ויעבור אלישע אל שונם / וסמיכת היחש ממנו / ח"ב ד'
הישונמית הלז / וכדגש / ואת אנן שארה / ואפשר סס ד"ה ח' ז'
שיאמר במשקלו האחד מן כפמים קסם / או יהיה מקובץ מן
כפמרת :

שמוח ט'

פועלו / עזריקם בכרו / ואמר רבי יונדה כי תהו וכהו / ד"ה ח' ח' ראשי ח'
הנכון

שער דקרוק השמות

הנכון בהם תהיו / בהיו :

פעולי / יהודי ולרבים יהודים / והנכון יהודים ולהקל
נפל יוד היחש ברבים :

ש"ג ד"ד פעלי / חפשי / נכרי / ואל ארץ תחתים חדשי / ולרבים
נכרים / חפשים / ונעמי / מוז הגזרה ולהקל על העיין
הוסב הקמץ חטף תחת העיין והגויץ בקמץ רחב כמשפט
וכן בחירק הס"ח :

פעלי / עברי / מצרי / תחתי בפתח מפני החיית / ובסגול
מי נתן לשכוי בינה / וממשקל הזה / והוא פלאי
לא שנח האליף / ובשוא פנימי / אדומי / ערירי / ולרבים
עברים / מצרים / ומכלם נפל יוד היחש מהם לפגישת שני
יודיין כאחת לכונד קריאתם / והיה ראוי יהודיים /

איו' ל"ח סופטני' ו"ג

חפשיים / נכריים / עבריים / מצריים / פנימיים / עריריים /
שמות ג' אדומיים / כמו שבאה גם כן / אלקי העבריים נקרה
עווס ט' עמוס ט' עלינו / ופלישתיים במפתור / הלא כבני כש"ם אתם לי /
ראשיתו / תחתים שנים עם יוד היחש / אבל בתחתים שנים נפלה
דברים ט"ו רוח ז' יוד הרבים / או העבריה / רות המואביה / או יאמר בתיין

ויקרא ד"ד א"א י"ד בנוח היו"ד כמו / בן האשה הישראלית / נעמה העמונית
שמות א' מ"א י"א והרבות המצריות / העבריות / מואביות / עמניות / אדניות
צדניות חתיות ומים עמניות בקמץ חטף מקום חולם עמון
שמות ד' להקל מפני אריכות המלה / וכן / אהרן אחיך הלוי / מוז
הגזרה כי משפטו בתשלום למיד הפעל לויי בפלם עברי /
או לויי בפלם ערירי / אדומי כי הקבוץ בשו"א והפילו
הי"ד למיד הפעל לכונד קריאתם כמו שעשו גם כן באמדם

לכרמי משפחת הכרמי / לגוני משפחת הגוני / הספיקו
ביו"ד אחד והפילו האחרת כי משפטם בשני יודיין / וכן
כשהשם סופו היא נחה יפילו בלא תמורה פעמים להקל
סופטני' ט"ו ו"ג ד"ו ואמרו מן תמנה / חותן התמני / זמן בריעה משפחת הברייעי
ופעמים

מזכיר ד"ו סס

שער דקרוק השמות קעו

ופעמים ימירוהו בתי"ו ואמרו מן צרעה' הצרעתי והאשתי' ד"ס ח' כ"ו
 ופעמים ימירוהו בנוי"ן ואמרו לפנה משפחת הפוני' לשלה מלכ"ו ד"ו ע"ס
 משפחת היילני' ואמרו מן שלה' אחיה היילוני' ומן ח"ח י"ב
 גלה' אחתופל היילוני' ופעמים ישאירוהו עם ההיא מבלי' ע"ב ט"ו
 יוד היחש לימנה משפחת הימנה' למנשה משפחת' מלכ"ו ד"ו
 הפנישה' וכן הפילו הנוי"ן שבאחרית המלה' ואמרו לנעמן
 משפחת הנעמי' והרבים לוי"ם ביו"ד השרש לבד' והיה
 ראוי על המנהג לוי"ם בשני יודין ועל התשלום לוי"ם
 בשלש יודין' יודו היו"ד פירוש אחת במקום כ"ח הש"ס
 שהיא יוד דהיא ברוב ואחת ליחס ואחת לרצוי'
 השמות שתבא בהן לא יתכן המלה זולתה כמו אה שזכרנו'
 ויש שיאמר גם כן עם היו"ד זולתה כמו אכזרי שיאמר גם
 כן אכזר' וכן שני מוזו הגזרה והיא ראויה שני' כמו שלישי'
 רביעי' חמשי' וכן ששי' היה ראוי ששי' ולהקל נפל יוד
 למ"ד הפעל' ובקבוץ מן שני שני"ם ומן ששי' ששי"ם
 עם יוד השרש ויוד היחש' ואם היה על התשלום עם יוד
 הרבים שני"ם' ששי"ם עם שלש יודין'

פעלי' נחרי הכרותי' פעררי הארכי' נחרי הנטפותי' ע"ב ד"ג ע"ס ע"ס
 אללי ל' וכתב א"א ז"ל' מוכיח אדם אחרי חן משל"ו ד"ח
 ימצא' תאר בזה המשקל' והוא תואר לאדם הנסוג אחור'
 והיוד נוספת על שם התואר כיו"ד' והשופי' שת' אם הוא יאע"ס ד'
 יחיד' וכבר כתבנו שהוא רבים משפטו וחשופים' ומזר'
 המשקל עוד שדי' (א) בתשלומו שדדי'
 פעלה' אמרה' שמלה' שפחה' משחה' שככה'
 אבחה' כבשה' כשבה' כליה' מן כליות חטה' דנרי"ס ל"ב
 שבכה' ברה' מן הביאו הברה החרר' קריה' פשתה' ע"ב י"ב
 שמחה' וכן חטה הראוי חנטה' ונמשך פ"א הפעל בטעם
 במלת

פעלי' (א) דגש הדל"ח מורס על זה שהש"ס שדדי' :

שער דקרוק השמות

יחזקאל ל"ה במלת לשנמה ושמה ' ואן אהבה אחודה ' פחדה '
 חלום ת"ח שארה ' נערה ' רחצה ' אמצה ' עלוה עולה ' ועודה '
 צדק ' בפתח מפני אות גרונית ' וכן בלא אות גרונית בפתח '
 ויקרא י"ד שלמה ' שמלה ' שלוה ' וכבשה אהת ' ובסמוך תשון '
 ראשי' י"ו ירמו' ל"ח הה"א לתינו ולמיד הפעל בפתח עפחת שרי ' ואהבר '
 משלי ל' יחזקאל ג"ח עולם ' כל אמרת אלוק צרופה ' אבחת חרב ' וכן בסגור '
 הפ"א עם אות גרונית חלקה ' חליה ' ערנה ' ערה '
 חיוז' ערוה ' חרפה ' וממשקל זה ' מי יתן תכא שאלתי ' ויה '
 חלום ק"ו רות ד' להם שאדתם ' ובסמוך חלקת השדה ' חרפת עולם '
 חלום ע"ח ויקרא י"ח ערות אביך ' ובקבוץ כבשות ' שמלות ' עפחות '
 יחזקאל י"ג יחזקאל ע' כליות ' ורוח סערות ' קערות ' ונעלות בלות '
 אפשר שהנפרד ממנו נעלה בפלס נערה ' אוייה הנפח '
 ראשיה ד"ח ויקובץ בלשון זכרים ובלשון נקבות ' ובסמוך כבשו '
 צדק' ל"ג יחזקאל ל"ו הצאן ' כליות חטרה ' נערות אסתר ומדה המשקל '
 ירמיה ת"ח והטיבותי מראשתיכם ' זכא ' ונלכדה הקריות בחור '
 הרי"ש ורגש היו"ד תמורת הנח כי היה דינו בשקל כליות '
 צדק' ד"ד או הוא משקל אחר ' ובכנוי ' ושכב בשלמתו ' השול '
 חלום קמ"ו חיכה ב' אמרתו ' ובסגור בצע אמרתו ' אע"פ שהנפרד בחורק '
 צדק' ח' הכל שוה במשקל ' שמלתה לא בלתה ' הלמיד בקבוץ '
 שיר ח' בכל השמות ' אבל בפעלים הלמיד בפתח ' חבלה ילדתה '
 ראשי' ג"ו משלי ג"ג כמו שכתבנו ' הגר המצרית שפתחה ' ותעלזנה כליות '
 ראשיה ד"ד ותקם רבקה ונערותיה וכן כל הכנויים בזה הדרך ' וכן כל '
 שם שסופו ה"א הנקבה תשוב ת"ו בסמוך ובכנוי וכן בקבוץ '
 ו"ו ת"ו זולתי מעטים כמו שכתבנו ופשתה ' יקבץ בלש '
 זכרים פשתים ' וכן מן חטה חטים ' ובכנוי נגרעה מס '
 היא הנקבה ולא הומרה ת"ו כמשפט משקלו ואמרו ' צמ '
 גושע' ופשתתי ' והיה לו לומר ופשתתי ' על המנהג ' ונהגו '
 חיכה ב' מנהג סבה כמו ' ויחמוס בגן שבו ' בי יצפני בסכה '
 וכן

שער דקרוק השמות קעז

וכן אמרו מן תבונה ' כתבונם עצבים ' ורזיל נשתמשו בו תלים ק"ו הווע י"ג
 עם נז"ן בסוף באמרם כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא
 פשתן ' וכן נשתמשו בו עם הכנוי בנון ' גמל העובר והדליק
 פשתנו את הבירה ' או יהיה פשתים פשתי משקל אחר
 פשתה בסגול על משקל לבנה ' אשה ' והה"א בזה
 המשקל תפול בקבוץ ובכנוי ' ויתכן להיות מזה הגזרה
 מנחה והראיה מה שנהגו לקרוא במשנה מנחות המים
 בשו"א להורות כי שרשו מנח כמו שפחדה ששרשו שפח
 ואלו היה ש"שו נהיה והמים נוספת ה"ה דאוי לקרות
 מנחות המים בחירק כמו מצורת או בפתח כמו מראות
 ויתכן להיות מעאת הגזרה יעלת חן ' יאמר במוכרת יעלה משלי פ'
 ובפלים נערה וכן נהגו בעלי השיר בשיריהם לקרוא יעלה
 גם יתכן להיות יעלת חן מן יעלים ' והסמוך יעלי סלע ' חיות ל"ח
 כמו מן לבנים לבני ' לא תגרעו מלבניכם ' לבנת הספיר ' שמוח ה' סס"ד
 ואם כן יהיה המוכרת מן יעלת חן ' יעלה בפלם לבנה
 וזה דעת רבי יעקב בן אלעזר ' ותפש על הראשונים בעלי
 השיר שאמרו יערה בפלם נערה ' והנשיא הרופא רבי
 יצחק בן באן בנשת חוק דברי הראשונים בעלי שיר שאמרו
 יעלה כי כמוהו ' בנות יענה ' פיענים במדבר ' יעיה ס"ג איכס"ד
 פעלה ' עצמה ' ערמה ' חכמה ' קרחה ' חרבה
 ערלה ' שפכה ' כתנה ' מן ' ויעשו את הכתנת שמוח ל"ט
 שיש ' משחה מן להיות להם משחתם ' והסמוך חכמת שמוח מ' יעיה נ"ט
 חכמו ' בעצמת חבריך ' והכנוי עצמתי ' ובחכמתי כי יעיה מ"ו סס"י
 גבונותי ' וכן הקבוץ חכמות בחוץ תרונה ' ערלות מ"א ח' ס"א י"א
 פלשתים אחר בסמוך ובמוכרת ' אבל ' אל גבעת הערלות יו"ע ה'
 הוא משקל אחר ובשורק טמאה ' וטמאתו עליו ' או חפשה ויקראו' סס"ט
 לא נתן לה ' חמצה ' מלוש בעק עד חמצתו ' או הוא מקור הו"ע

עֵינַי דְקָרוֹק הַשְּׁמוֹת

וְכַתִּיב מִקוֹם הַיָּא בּוֹה הַמְשַׁקֵּל מִחֶרֶת וּמִפְנֵי הַחֵיִרֵת שֶׁהִיא
 מ"ח ח' גְּרוּנִית הוֹסֵב הַקִּמֵץ חֲטָף תַּחְתִּיה ' וְכֹל יוֹם מִפְּחָרֶת ' וְיֵה
 מ"ח ח' מִפְּחָרֶת ' וְהוּא קִמֵץ אֵלָא אִם כֵּן הוּא סְמוּךְ מִפְּחָרֶת הַפֶּסַח
 יוֹבֵא שֶׁהַעֵיִן שֶׁלּוֹ גְרוּנִית וְהוּ שֶׁאִמְרוּ לֵל מִחֶרֶת שֶׁסְמוּךְ
 וְלֵא הוֹסֵב הַקִּמֵץ תַּחְתִּיה לֵה"ח הוּא זִכְחָת :
 ח' וְתַחַת שְׁעוֹרָה בְּאִשָּׁה ' וְהֵאֱלִיף נַחֲתָ ' וְהֵלָאָה מוֹדֵה הַמְשַׁקֵּל
 אֵלָא שֶׁשֶׁב הַקִּמֵץ חֲטָף לְקִמֵץ רַחֲב כְּמוֹ שֶׁבֵּא גַם כֵּן בְּצוּר
 חֲלִיפָה פ"ו הַקֵּל שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חֲסִיד אֲנִי בְּקִמֵץ רַחֲב תַּחַת קִמֵץ חֲטָף
 ד"ה ח' ד"ט בְּשִׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם :
 פְּעֻלָּה ' יְעָרָה ' קְעָרָה ' צְדָקָה ' בְּרָכָה ' וְבֵא הַפִּיֵא
 מ"ח ח' בְּקִמֵץ חֲטָף בְּפְעָרָה הַשְּׁמַיִם ' וְכֵן הוּא הָאֲחֵר מִן
 נַחֲקָל י"ג כְּשֶׁעֲלִים בְּחֶרֶת ' חֶרֶדָה ' כִּי מִן חֶרֶדָה יֵאמֵר חֶרֶבּוֹת
 נַחֲקָל מ"ח בְּסְמוּךְ וּבְמוֹכְרֵת ' וּבְסְמוּךְ הַפִּיֵא בַחִירָק צְדָקָת הַצְדִיק
 חֲשִׁי י' בְּרַכַּת ה' ' וְכֵן בְּכַנּוּי וּבְקִבּוּץ כֹּל הַמְשַׁקֵּלִים שֶׁהֵם עִם ה"ח
 יִשְׁעִיה ל"ג הַפִּיֵא בְּשׁוּיָא ' הוֹדֵךְ צְדָקוֹת ' הַנִּקְצָה לֵא יִשְׁחַנוּ לֵק מִשְׁקֵל
 חֲלִים ד"ג כִּי תִשִּׁיתָהוּ בְּרַכּוֹת לְעַד ' פְּעֻלָּה שֶׁנִּסְמִיכַת הַיַּחִיד יִשׁוֹן
 ח"א י"ג וּבְסְמוּךְ אֵת כֹּל צְדָקוֹת ה' ' לִשׁוֹח וּבְכַנּוּי הַיַּחִיד כֵּן :
 בְּרַכַּת אֲבִיךָ ' הַפִּיֵא בַחִירָק ' וְכֵן בְּכַנּוּי ' וְלֵא תוֹכַח
 צְדָקוֹתָיו ' וְאִם עֵיִן הַפֶּעַל אוֹת גְּרוּנִית פִּיֵא הַפֶּעַל בְּפִתַח
 יִמּוֹקָל ג' קֶהֱלִי ו' חֲדָרִי ו' עֵם
 מְרֵאשִׁתִּי שְׁאוּל ' רְאָשׁוֹת בְּפִלֵס קְעָרוֹת אֵלָא שׁוֹה בֵּא בְּשֵׁנִי
 סִימְנֵי רַבּוּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בַּמְשַׁקֵּל פְּעֻלָּה ' וּמִזּוֹ הַגְּזֵרָה
 וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ ' לֹא תִלּוֹן נִבְלָתוֹ ' הַנִּפְרֵד נִבְלָה בְּקִמֵץ
 וְאֵלּוֹ הִיָּה נִבְלָה בְּצִירֵי הִיָּה עִם הַכְּנּוּי נִבְלוֹת ' נִבְלוֹתָם
 בְּצִירֵי כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בַּמְשַׁקֵּלוֹ ' וּמִצְאָנוּ בּוֹה הַגְּזֵרָה מִלֵּה שֶׁלֹּא
 נִשְׁתַּנִּית בְּסִמִּיכוֹת מְעָרָה ' וְהַקִּבּוּץ מְעָרוֹת ' וּבְסִמִּיכוֹת כְּמוֹ
 כֵּן ' וּבֵאוּ בְּמְעָרוֹת צְרִים ' אֵת מְעָרַת הַמְּכַפְלָה ' אֵל מְעָרַת
 עֲדָלָם ' בְּתַעֲלֵת הַבְּרַכָּה ' וּבֵן מְעָרוֹת פְּלַעִים ' בְּמְעָרוֹת
 פִּעֵי צ' רֵאשִׁית ד"ג
 ע"ב ד"ג
 פִּעֵי ל"ו ע"ב ל' ג'
 ע"ח ח' ד"ד

שער דקדוק השמות קעה

פי' גדי' ואפשר כי מצדות לא נשתנה מפני כובד הקריאה
אם היה אומר מצדות הפיא בחירק ושרא הצדיק' וכן'

ועשית קערוותיו' והיה דינם להשתנותו כפתח פיא הפע' ^{אמנם ד"ב}

מפני האות הגרונית מערה' מערות קערוותיו' כמו' מפני

מערת חמשה' סערת ה' קערות כסף' וכן הויה ר"י ^{ישעיה ל' ירחיק' מלג-ו'}

לומר מצדות בחירק הפיא' וכן לא נשתנה מניול הלויים' ^{וחמיה י"ג}

מנאות התורה' ואולי אלה באו כן להק' על היויד ועל' ^{אס י"ג}

האליף כי תכבד קריאתם אם היה פיא הפעל בחירק'

וכן מצדות תכבד קריאתה אם היה פיא הפעל בחירק

כמו שכתבנו :

פעלה הפיא בסגול כי היה ראוי להדגש העיין והיה הפיא

פתח ובא פתח קטן תחת פתח גדול לתקן הקריאה

מפני קמץ העיין' נחמה' זאת נחמתי' והקוץ נחמתי' ^{חלי' קיי"ט ישע' פ"ב}

ולא ילדו לבהלה' עיר ובהלות' בחרה' בחרות' ^{מדגנ ד"ח}

נאצה' נאצות' להכה מקרית סיוון' וכן כרות הראוי

להיות כהיות כמו' ובכל נאיות אלא שבכהיות ובנאיות ^{יחזקאל ל"א}

פיא הפעל בצירי' וכל אלה מהדגושים אלא שאין אות גרון

מקבצת דגש ובסמיכות ובכנוי ובקבוץ לא ישתנה' וכא

פיא הפעל בקמץ' שמעתי את כל נאצותיה' או הוא משקל ^{יחזקאל ל"א}

בפרה' ולהכות אש' אינו מזו הגזרה' כי אם מגזרת זלים ד"ט

להבת כמו שאנו עתידים לבאר' כי מזדה המשקל יאמר

להבות במוכרת ובסמוך' ואפשר שיהיה להבות אש מזו

הגזרה ונשתנה בסמיכות כמו בלהורת צלמות' מן

בלהה בלהות' ^{איוצ ד"ד}

פעלה' אברה' גולה' אפלה' חשכה' שאלה' בהמה'

נבלה' לבנה' תאנה' ברכה' זה המשקל הוא

קרוכ אל משקל פעלה שזכרנו' ולא ישתנו בו התנועות

גם כן בסמוך ובכנוי ובקבוץ' לכל אבדת אחיד' ^{טמארת דברי' ד' צ' יחז' ד"ה}

השם

שער דקדוק השמות קעט

פְּעוּלָה בְּדָגֶשׁ כְּפָרָה יִבְשָׁה חֲטָאָה בְּקָשָׁה בְּקָרָה
כִּי־קָרַת רוּעָה עֲדָרוּ פָרָשָׁה וּפְרִשְׁתָּ גְדֹלַת מִרְדְּכָי יִחְזַק לִי אֶמֶת י
וְהִפִּיא קְמוּצָה לְתִשְׁלוּם הַדָּגֶשׁ וַיִּתְכַּן מִזֶּה אֶת כָּל
נֶאֱצוּלָתֶיהָ וְכִבֵּר כְּתַבְנוּתוֹ עִם נִחְמָה בְּצָרָה עַל דְּבָרֵי יִחְזַק לִי
דְּבִצְרוּת וַיִּמְכַּן לַעֲתוֹת בְּצָרָה בְּלָהָה בְּלִהוּר וְכֵן יִרְחִיב י"ד חֲלִים ע
כֹּלם וּפְסֻמִּיכוֹת הַקְּבוּץ הַעֵיִן בְּשׁוּיָא כִּי יִכִּיד בְּלִהוּר חֲיוֹב ד"ד
צִלְמוֹת וְהוּא קַל וְמוֹזָה הַמִּשְׁקַל וְנִתְּתִי יְאוּרִים חֲרָבָה יִחְזַק לִי
מִכָּל אֲשֶׁר בְּחֲרָבָה וְלֹלִי הַרְיִישׁ הִיָּה דָגֶשׁ וְכֵן מִזֶּה הַמִּשְׁקַל רִאשִׁית ו
יִשָּׂא מִבְּרִוּתֶיהָ הָאֶחָד דְּבָרָה וְהַקְּבוּץ דְּבָרֹת וּבִסְמוּךְ גְּזָרִים לִי
וְבָרֹת עַל מִשְׁקַל בְּלִהוּת צִלְמוֹת אֵלָּא שֶׁהוּא קַל
וְעַם הַכְּנוּי דְּבִהוּתֵיהֶן דְּבִרֹתֶיהָ
פְּעוּלָה בִּפְתַח וּבְשׁוּרֵק חֲבוּרָה בְּבוּרָה מִן כְּתֵאִינִי
הַבְּבוּרֹת בְּטוּחָה מִן וּבְטַחֲחוֹת לְמִרְגֵּינֵי אֶל יִרְחִיב ד"ד חֲיוֹב וְעַב
קְשׁוּבָה מִן תְּהִינָה אֲנִיךְ קְשׁוּבוֹת רְתוּקָה מִן בְּרִתְקוֹת זֶהב חֲלִי ק"ל וו"ח ו
וְתִהִי נִבְלָתָם כְּפִטוּחָה וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם וּבְחִידוֹק פִּיא הַפְּעֵל וְשִׁעִיָּה סִיר ו
בְּבוּרָה כְּתֵאִנָּה כְּרִאשִׁיתָה גְּבוּפָה מִן וּמִדְּפָרְתָם אֶל הוֹסַע ע" יִשְׁעֵי ג"ח
תַּחְתּוֹ מְלוּאָדָה מְלֵאֶת אֲבָן סְמוּח ד"ח
פְּעוּלָה תוֹעֵבָה שׁוֹרְקָה סוֹחֲרָה שׁוֹמְמָה וּבְשׁוּיָא
עֵיִן הַפְּעֵל סוֹלְלָה בּוֹגְרָה וְהַקְּבוּץ תוֹעֵבוֹת
שׁוֹמְמוֹת לֹא תִשְׁתַּנֶּה תְּנוּעָתָם תוֹעֵבוֹת גְּדוּלוֹת נַחֲלוֹת יִחְזַק לִי
שׁוֹמְמוֹת וְהַסְּמוּךְ יִשְׁתַּנֶּה תוֹעֵבָת ה' שׁוֹמְמוֹת דוּר יִשְׁעֵי ח"ט חֲשֵׁלִי ו"ח
דוּר וּבְכְנוּי תוֹעֵבוֹתוֹ תוֹעֵבָתָהּ וְכוּלִי תוֹעֵבוֹתֵיהֶן וְכוּלִי יִשְׁעִיָּה פ"ח
דֹּאָה שׁוֹמְמוֹתֵיהֶן וְקְבוּץ סוֹלְלָה הִנֵּה הַפּוֹלְלוֹת בָּאוּ דִּנְיָאֵל ט' יִרְחִיב לִי
הַעִיר וְקְבוּץ בּוֹגְרָה אֲנָשִׁי בּוֹגְרוֹת לְפָנֶיהָ
פְּעוּלָה בְּשׁוּרָה עֲבוּרָה חֲגוּרָה אֲגוּרָה לְאֲגוּרָת פ"ח ז'
כֶּסֶף לֹא יִשְׁתַּנֶּה
פְּעוּלָה אֲכִילָה שְׁנִינָה נְגִינָה וּמִן הַדְּגוּשִׁים זֶהם שְׁנַבְלָע
בָּהֶם הִנַּח כְּדָגֶשׁ תֵּאֲנִיה וְאֲנִיה בְּלִפְתָּה שְׁמִטָּה יִשְׁעִיָּה ט'
קַחֲלָה

שער דקרוק השמות

ע"א י"א נשעיה כ"ב קהלה ' אחיה השילוני ' עניה ' שכרה בת ציון ' עליה ' יחזקאל י"ט שתיה ' מה אמך לביא ' צדיה ' צביה ' נדיה ' שכיה ' נשעיה כ' נשיה ' טריה ' לא ישתנו ' והקבוץ שיות החמדה ' ירחיה ד"ג ועליות מרוחים ' שכיות ' צביות ' נדיות ' ורעי את סיר א' ירחיה י"ח נדיותיה ' ואפשר שיהיה מזה המשקל ' נלכדה הקריות ' ויאמר האחד ממנו קריה בשווא הקיף :

איכפ ד' סופטים א' פעלה ' עליה ' צפיה ' בצפיתנו צפינו ' גלת עלית ' ואפשר שיהיה הנפרד מן עליות עלית היווד בהם למד הפעל תמורת ההיא ויתכן שהיווד יוד היחש כיווד תרומיה ' שלשיה והיווד למד הפעל נבלעת ביווד היחס הדגושה :

חלים ס"ה פועלה דמיה : א"ס ז' ל"ב ת"א ר' פועלה ארוה אחד מן וארות לכל בהמה ' ובסמוך ארות סוסים ' ובמשקל הזה שם בדברי רז"ל חתלה נתנן מחתלות :

איוז ל"ח פעלה ' סגרה ' אדמה ' חתלה ' וערפלה חתלתו אלמת ' המלה ' רכלה ' עגלה ' כברה ' עברה ' יבלם לא ישתנו : וזה לפי שהני"ן דגושה : פעולה ' ארוכה ' מלוכה ' נחושה ' גדופה ' שמועה ורבה העוובה ' גבורה ' יצוקה ' מן יצקים ביציקתו נשעיה כ"ח ח"א ו' חלושה ' שועה ' לא ישתנו :

פעלת ' רבלת ' עטרת ' גברת ' עקרת ' עשרת ' עצרת ' בדת היער ' פחתת כלו בסגול ' ויש מהם כצויה נשעיה ל"ב עיין הפעל ' תכלת ' חמשת ' נטף ושחלת ' וכן אצרת ' ששת צירי וסגול ' וכן יאמר בהמת ' יבמת ואם לא נמצאו ' חבורם אל הכנויים יוכיח ' בהמתה בהמתם ' יבמתו ' יבמתה כי אם היו מחוברים מן בהמה יבמה פחות ' היתה התיי רפה כמו שכתבנו וכן ושאלה אשה משכנתה

חובר

שער דקרוק השימות י" קפ

חוכר מן שכנת' וכן' והיא חברתה' מן (א) חברת' חלכני ב'א
 ובכנוי ישאר בסגול' כמו אלה שזכרנו או ישוב חירק כמו
 אלה שזכרנו' וכן' שרי גברתי' כשפחה בגברתה בחירק' ראשי' ו'אעני' ו'אעני'
 ובקבוץ עקריות' עטרות' ובסמוך עקריות' עטרות' וכן
 בכנוי' עטרותיו' עקריותיו' ומזו הגזרה' ועם האמהות אשר ע"נ'
 אמרת' ואת אשרו ואמהותיו' ואמהותיה מנהגות' ראשית' ג' חוס' ג'
 היהידה מהם אמהת בפלם גברת ולהקל על הלשון אמרו
 אמה ולא אמרו אמהה ולא אמהת והפילו ההיא והתיין
 והונחה ההיא כמשפט' ועשו כנוי היחיד מן אמה אמתו'
 אמתה' וכנוי הרבות מן אמהת אמרו אמהות וליא
 אמרו אמות :

פעלת' אדרת' צפרת' דלקת' יבשת' שחפת שלטת'
 להבת' בהרת' גחלת' ואלה שעייניהם היא
 וחיות פיא הפעל פתוחה' כי לא יבוא עליהם תשלום הדגש
 כמו שכתבנו' אבל קרחת פיא הפעל בקמץ כי על הר"ש
 יבאת שלום הדגש' עורת' יבלת' ובחירק פיא הפעל
 בנרת' אגרת כלם בסגול' ולפירש"י עורת סס זכר סל
 וכשהלמיד גרונית ספחת' עורון ואינו תואר :

קדחת' גבחת כלו פתח' והכנוי' וכבו את גחלתי' ע"כ ו'אעני'
 יעבר אדרתו' בקרחתו או בגבחתו' וכן כלם לא ישתנו' יונה' ויקרא ו'אעני'
 ונשתנה עציבת בסמיכות ובעצבת לב' ואפשר שהוא חסלו ט"ו
 משקל אחר והדגש לתפארת' והקבוץ אדרות' צפרות'
 ואשר עייניהם גרונית להכות' בברות' גחלות' פיא
 הפעל בסגול' ובסמוך עיין הפעל בשו"א ודגש ספחות'
 דלקות' גבחות' קרחות' להבות אש' ובא בשו"א בלא
 סמיכות' וגם אגרות כתב על אפרים ומנשה' וכן כל חלו' ק"ט ו"ה ז'א'
 כנרות

(א) זכום היסן נוספ חברת בגש' וע"פ הוא :

שער דקדוק השמות:

כְּגֵרֹת ' יוֹהֵא קֵר וְהִכָּף עֵיִן זִיכּוּסֵע סִימָן י"ח וי"ג
מַעֲמַדַת בַּגְעִיא : וּצְמִדוּיָקִים הֵנוּ"ן צח"פ :

פְּעֻלָּת ' בְּקֶרֶת ' שְׁבִלָת וּכְשׁוּרָק פִּיא הַפְעֵל כְּתָנַת ' וְהַכְנוּי
פִּשְׁטָתִי אֶת כְּתָנַתִּי ' וַיִּפְשִׁטוּ אֶת יוֹסֵף אֶת כְּתָנָתוֹ ' שני ה' ראשית ל"ו

וְהַקְבוּץ בְּקֶרֶת ' כְּתָנֹת בְּחֹלָם אִו בְּקִמְץ חֲטָף ' וְכֵן בְּסִמּוּךְ
וַיִּקְרָא ' וּבְכִנוּי ' וַיִּשְׁאוּם בְּכְתָנֹתָם בְּשׁוּיָא לְכַדּוֹ וּדְיָנוּ בְּקִמְץ חֲטָף ' ויקרא י'

וּבְסִפְרָא אֶחָד מְדוּיָק מִצְאָתוֹ בְּקִמְץ חֲטָף ' וְקִבוּץ שְׁבִלָת
בְּלִשׁוֹן זְכָרִים ' שְׁבַע שְׁבָלִים : ראשית ת"ח

פְּעֻלָּת ' כְּפָרַת ' בְּצֻרָת ' וְאוּלֵי פְרָכַת בְּדַגֵּשׁ גַּם כֵּן אֵלֵא
שֶׁלֹא נִדְגַשׁ מִפְּנֵי הַרִישׁ וְהַפִּיא קְמוּצָה לְתִשְׁלוּמוֹ

אֵלֵא לֹא יִשְׁתַּנוּ ' וְהַקְבוּץ בְּפֶרֶת ' בְּצֻרָת ' וְרוּז"ל אָמְרוּ קְבוּץ
פְּרָכַת פְּרִכְיוֹת שְׁחֹרְרוֹת חִבְרוּ אֹתוֹ כְּחִבּוּר מַלְכוּיֹת אִו

תַּחְתִּיּוֹת כְּמוֹ שִׁיחְבָּאָר ' וְכֵן אָמְרוּ קְבוּץ פְּרָפְרַת פְּרִפְרִיּוֹת ' ראשי' ל"ח ויקרא נ'

כֹּלּוֹ בְּסִגּוּל ' לְמִי הַחֹתֶמֶת ' וְאֶת הַיּוֹתֶרֶת ' עוֹפְרַת
כּוֹתֶרֶת ' תּוֹלַעַת נִפְתַּח מִפְּנֵי הָעֵיִן ' וְהַקְבוּץ
גְלוֹת הַכּוֹתֶרֶת : מ"ח ו'

פְּעֻלָּת קְטוּרָת ' כְּתוּבָת ' נְחֻשֶׁת ' יְבִשֶׁת הַמַּיִם ' שְׁלֵבָת
מִן ' וַיִּחַן אִישׁ בְּךָ אֶת שְׁכָבְתוֹ ' לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתֶךָ ' ראשית ח'

מִבְּלָתִי יִכְלָת ' וּשְׁמִנִי וְקִטְרֹתִי ' וּכְשׁוּרָק ' וְחָרָה נְחֻשֶׁתָהּ
הַכְּבִיד נְחֻשֶׁתִי ' יַעַן הַשֶּׁפֶךְ נְחֻשֶׁתָהּ וְכֵן כָּלֵם עַל זֶה הַדּוּךְ מדבר ה' ויקרא י"ח

וְכֵן כָּל עַם שֶׁהוּא בְּתִיּוֹ נּוֹסֶפֶת בְּסוּף שֶׁהוּא מַלְעִיל הַתִּיּוֹ
דְּגוּשָׁה בְּהַתְּחַבֵּר וְהַקְבוּץ כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְנוּ ' וְכִשְׁתִּיהִי הַמְלָחָה מדבר י"ד יחזקאל י"ח

שְׁנוּסְפָה בְּהַתִּיּוֹ מַלְרַע הַתִּיּוֹ רַפָּה בְּהַתְּחַבְרוֹת : סס ד"ד

וְהַחֲטָה וְהַכְּפָמַת ' אֶת קִבְעַת ' נִפְתַּח מִפְּנֵי הָעֵיִן
וְקְבוּץ כְּפָמַת בְּלִשׁוֹן זְכָרִים ' וְדוּחַן וְכְפָמִים ' אוּלֵי איכה ג' יחזקאל י"ו

כֵּן הוּא קְבוּץ קוֹבְעַת ' אִו יִהְיֶה בְּלִשׁוֹן נְקֻבוֹת קְבָעוֹת
וְאִפְשָׁר שִׁיְהִי קְבוּץ כְּפָמַת ' כְּפָמוֹת ' וְהָאֶחָד מִן כְּפָמִים
כְּפָמָה : נחזקאל ד'

שער רקרוק השמות קפא
ואשר הם בתוספת היו ומלרע
אלה הם :

פעלות ' שחרות ' גברות ' ילדות ' נידות ' מלכות '
פוזות ' אלמנות חיות הראוי בתשלומי חיות ' ט"ז ד'
ואלמנות מזה המשקל אלא שנוספה בו נו"ן ומפני זה משתנה
במיכות שיאמר כמוכרת אלמנות בקמץ ובסמוך אלמנות
חיות ' וכן נהגו דומר רחמנות ' אבל משקל פעלות לא
ישתנה ' ובקבוץ ' ארבע מלכות ' ולפי שפעמים רבות נחלת
התיו תמורת ה"א באה היו"ד (א) תמורת תיו כמו שדרכה
לכונן תמורת ה"א וכן אמר במשנה מן אומנות שלש
אומניות עושיין מלאכה בערבי פסחים עד חצות ' ובשורק
פ"א הפעל ' כרם זלת ' הראוי בתשלומי זלות ' ובחירק חלים י"ג
פ"א הפעל רפאות ' סכלות ' שפלות ' עקשות פה ' ונדגשה חלוי ו'
הקוף לתפארת הקריאה כמו שכתבנו ' ובחולם ' מאשפות חלים קי"צ
ירים אביון ' ובמשקלו אחות ' חמות ' ושם נכתבנו :
פעלות ' אילות ' אילות לעזרתי חושה ' ונדגש פתיורת חלים ד"ג חלוי ט'
ובל ידעה מה ' והקבוץ בקבוץ מלכות :
פעילות ' ידידות נפשי ' שרירות ' כסילות ' צמיחות ' ירמיה י"ג
מרירות ' ושם בעל פקידות ' בריתות ' הריסות ' ירמיה ל"ז
וארץ הריסותך ' עליצות ' עליצותם כמו לאכול עני ישעיהו ח"ט ט סקוק ג'
במסתר ' ונדגש ' וכלמות עולם ' וקבוצם כקבוץ המשקלים ירמיה ד"ג
שהקדמנו ' אבל מצאנו קבוץ בריתות בלשון זכרים ' ואתן
את ספר בריתתיה אליה : ירמיה ג'
פעלות ' וינהגו בכבודת ' וקבוץ כל אלה השרוקים בקבוץ שמוס י"ד
מלכות שכתבנו ויש במשקל אלה השרוקים שיכפל

בהם

פעלות (א) כי הראוי מלכותות מלכות הוא השם עלמו והו"ו והחיו"ו האחרונים
לפימן הרצוי ונחה היו"ד חמורח החיו"ו הראשונה :

שער דקרוק השמות

משלי ד"ב בהם למיד הפעל פּעֲלִילוֹת חֲכָלִילוֹת עֵינִים :

וכן :

ויקרא ד"ו פּעֲלִילוֹת ' ואולך אתכם קוממויות אבל עין הפעל נחד

כמשפט :

פחוקאל ד"ח פּעֲלִית ' גּפְרִית ' חוּתם תְּכַנִּית ' ומוזה המשקל ' ותרבי לך

ירמיה ב' בּוֹרִית ' הראוי בתשלומו בְּרִית ' ואפשר שיהיה

מזה המשקל גְזִית והיה ראוי גְזִית הפיא בקמץ חטף והזיץ

בדגש אלא שהוקד והנח תמורת הדגש ' ובתשלומו

גְזִית בשקל גּפְרִית :

ונפתח פ"א הפעל :

פּעֲלִית ' אַחֲרִית ' תַּחְתִּית ' וכן מזה המשקל בחירק פיא

הפעל חֲתִית ' הראוי בתשלומו חֲתִית :

וכן צסו"א פ"א הפעל ולירי עין הפעל :

פּעֲלִית ' שְׂאֲרִית ' ומזה המשקל רֵאשִׁית ' והיה ראוי

רֵאשִׁית אלא שנחה האדיף כמשפט ' או יהיה

בשקל אַחֲרִית ' וקבוץ אלה שלשה המשקלים בהנעת היו"ד

חֲתִיּוֹת ' תְּכַנִּיּוֹת ' רֵאשִׁיּוֹת ' תַּחְתִּיּוֹת ' שְׂאֲרִיּוֹת ' וכן

מצאנו קבוץ תַּחְתִּיּוֹת ' בְּתַחְתִּיּוֹת ארץ :

תלוס קל"ט

וכן :

שמוח י"ו פּעִילִית ' צְפִיחִית :

ראשיח מ"ו פּעִילִית ' ונתתים חֲמִישִׁית ' והקבוץ חֲמִישִׁיּוֹת ' וכן בדברי

רז"ל וחֲמִשְׁתָּיו יוסף עליו לרבות הרבה חמישיות

על קרן אחד ' והיה ראוי חֲמִשִׁיּוֹתיו בשני קבוצים בקבוץ

הנקבות ובקבוץ הזכרים כמנהג אלא שפעמים יספיק באחד

כמו שכתבנו במשקל פּעֵל ' או יהיה חמישירת מקובץ

בלשון זכרים חֲמִישִׁיתִים וממנו חֲמִישִׁיתָיו :

משלי י"ג מדבר ל"ד פּעֵלֶת ' וכסיל יפרוש אֶלֶת ' בשקל ' ים כְּנַרְת ' וכן עֹרֶת

ונפתח מפני העי"ן וכבר כתבנום בשקל פּעֵלֶת :

פעלת

שַׁעַר דְּקָרוֹק הַשְּׁמוֹת קַפֵּב

הַפְּעֻלָּת ' וְכֹל יוֹם הַמַּחֲרָת ' וּבְסִמּוֹךְ הַרִּישׁ פְּתוּחָה מִמַּחֲרָת מְדַבֵּר י"א וּיקרא' ק"ב
הַשְּׁבֵת ' וְכִבְר כְּתַבְנוּהוּ בְשַׁעַר פְּעֻלָּה :

הַפְּעֻלָּת ' שְׁלֵשׁ ' פְּתָאם ' פְּדִיּוֹם ' וְאִפְשַׁר שִׁיחִידָה שְׁמוֹת ד' מְדַבֵּר י"ג
בְּמִשְׁקָלֵם מְתוֹם *בְּתִשְׁלוּמוֹ מְתִיּוֹם : חֲלִים ל"ח

הַפְּעֻלָּת ' בְּקִמֵץ חֲטָף אָו ' נִמְלָאוּ צ' פְּעֻמִּים לְשׁוֹן מְחֹס
בְּשׁוֹרֵק ' וְאֵת הַאֲחַד מֵעֵיר מְחִים שָׂרְשׁוּ מְחָה

הַפְּעֻלָּת ' אֲמָנָם ' הָאֲמָנָם ' מִלְשׁוֹן מְחִי מִסְפֵּר וְהַשְּׁנִי חֵין צו
וּמֵן הַמִּשְׁקָל הַזֶּה יוֹמָם אֵלָא מְחֹס שָׂרְשׁוּ עֵיוֹן צָשָׂרְשׁוּ : וּיקרא' י"א מְדַבֵּר י"ג

שֶׁהוּא נְחִי הַעֵיִן וְכֵן דּוּמָם אִפְשַׁר שֶׁהוּא כּוֹזָה הַמִּשְׁקָל אֵלָא יִשְׁעִיה מ"ו
שְׁנִיחָה עֵיִן הַפְּעֻלָּת :

הַפְּעֻלָּת ' יִשְׁתוּה בְּהֵם פִּיא הַפְּעֻלָּת הַחִידָק וְהַסְגוּל וְהַפְּתַח ' וְהַפְּתַח

שְׁמַעוֹן ' שְׁלִטוֹן ' זְכָרוֹן ' זְקָלוֹן ' פְּעֻמוֹן ' אַחֲרוֹן ' שְׁמַעוֹן

חֲסָרוֹן ' עֲלִיוֹן ' אֲבִיוֹן ' חֲשִׁבוֹן ' וְרֵאשׁוֹן מוֹדָה חֲסָרוֹן

הַגְּזֵרָה אֵלָא שְׁנִיחָה הָאֵלֶּף וְכֵן גַּם נִמְלָא הַרִישׁוֹן חֲדָם תּוֹלַד חֲסָרוֹן

מִלּוֹן מִמְאִיר ' הַרְאוֹי סְלָלוֹן ' נִכְחַצ צֶאֱלָף וְצִיּוֹ ד' חִיּוּצ ט"ו יַחְזִקְאֵל י"א

וְכֵן רִמּוֹן הַדְּגֵשׁ לְחֲסָרוֹן מִים וְנִמְלָא : שֶׁאֵל נָח לְדוֹר רִישׁוֹן

רִמּוֹן אִו יִהְיֶה דְגֵשׁ רִמּוֹן יו"ד צִמְקוֹס חֲל"ף :

מְקוֹם נָח ' וְכֵן חֲלוֹן הַרְאוֹי חֲלָלוֹן כְּמוֹ בְּחֻצְצוֹן תַּמָּר ' וְכֵן רֵאשִׁית י"ד

חֲרָבוֹן מִן בְּחֻרְבוֹנֵי קִיץ ' וְאִפְשַׁר שִׁיחִיה אֲרִמּוֹן מוֹזָה הַמִּשְׁקָל חֲלִים ל"ד

שְׁחָתִיה בּוֹ הָאֵלֶּף שׁוֹרֵשׁ ' וְהַקְּבוּץ אֲרִמְנוֹת כְּמוֹ זְכָרוֹנוֹת ' שְׁחָתִיה

אֲבָל אֲרִמְנוֹת בֶּן הַדָּד ' וְאֲכָלָה אֲרִמְנוֹתֶיהָ הוּא מִשְׁקָל אַחַד עֲמוּס ח' טס

כִּי לֹא יִשְׁתַּנֶּה זֶה הַמִּשְׁקָל בְּסִמּוֹכּוֹת וּבְכַנּוּי ' וַיִּתְּכֵן לֹאמֹר כִּי אֲרִמְנוֹת

' אֲרִמְנוֹתֶיהָ מוֹזָה הַמִּשְׁקָל וְהִיתְדָה רֵאוּיָה הַמִּים אֲרִמְנוֹת

בְּקִמֵץ חֲטָף שֶׁהוּא בְּמִקוֹם הַחֹלֶם וְלִהְיֶה הַפִּילוּה וְנִשְׂאָר חֲטָף

הַשׁוּיָא כְּמוֹ ' וַיִּשְׂאוּם בְּכַתְנֵתָם וּזוֹלְתוּ מִן הַחֲטוּפִים : וּיקרא' י"ו

הַפְּעֻלָּת ' פְּשִׁתָּן ' חֲרָצָן ' כְּבִשָּׁן ' אֶלְמָן ' אֲבָדָן ' קִנְיָן ' בְּנִיָּן ' פְּשִׁתָּן

רַעְיָן ' וְכֵן בִּיתָן ' אֲבָל הוּא נָח הַעֵיִן וְהֵם קְמוּצִים רַעְיָן

וּבְסִמּוֹךְ פְּתוּחִים ' וְרַבִּי יְהוּדָה כָּתַב כִּי קִנְיָן בְּנִיָּן מִשְׁקָלָם קִנְיָן

פְּעֻלָּת

שער רקרוק השמות

וידבר י' פֿעלע וקבוץ חרצן ברגש מחרצנים ועד זג' וכן קבוץ
 חלים ז"ב רענן' דשנים ורעננים יהיו' וקבוץ כבשן מצאנו ברברי
 רז"ל בלשון נקבות' לפי שאין כובשין כבשונות בירושלים
 ש"א י"ג ונהגו לקרות כבשונות בחולם השיין כמו שנאמר מן דרבן
 זל"ו י"ב ראשי ד"ד דרבונות' ומגהנות אם המים שורש יהיה מזה המשקל
 ותאמר האחד מגדן' ויש אומרים כי המים נוספה
 יודווא בפלם משמרות והנו"ן שרשיח והמ"ס נוספת
 משכנות : ושרשו גדן :

נחמיה י' פֿעלן' קרבן בחטף' ובשורק' הפלנו על קרבן העצים'
 נחמיה י"ג שמו"ד"ה ולקרבן העצים' ועשיית שלהן' ובמוכרת הם
 קמוצים ובסמוך הם פתוחים והקבוץ בלשון נקבות קרבנות'
 יחזקאל ח' שלחנות' זכא פ"א הפעל בקמץ החב' בשר הקרבן'
 ש"א י"ב קבלה י"ב ולהציב הקרבן' דברי חכמים כרבונות' ומלת הקרבן
 בפתח הביית לבן אשר ולבן נפתלי בקמץ' וביית כרבונות
 בחולם' אולי היחיד מימנו דרבון בחולם :

תל"ו י"ו יהושע ט"ו פֿעלון' ובימי רעבון ישבעו' היא כסלון' לבנון' פרוזון'
 ראשיח ו"ב ובסמוך ובכנוי ישתנה' ואת רעבון בתיכם'
 שופטים ח' צדקת פרוזנו :

פֿעלון ברגש' בצרון' כליון' קנמון' עורון' שברון'
 שכרון' צמאון' זכרון' תשהון' שדפון' ובצירי
 פ"ה י"ג פ"א הפעל דראון כופי הרי"ש שאינה מקבלת דגש' ירקון'
 הריון' ובפתח הפ"א שבתון' אילון' צוארון' ובסמוך יפול
 שנוח ל' קמץ העיין וישוב שו"א ויפול הדגש' ולא נפל בקנמן בשם'
 בור ד' וכן' באחד ענק מצודות' זבלא הכנוי יאמר צוארונים'
 בלשון שנים כמו עינים אונים כי הוא שני צדדים :

וצ"ו י"א העין עם הדגש :
 ח"א ט"ו ע"א י"ג פֿעלק' צירים על גבתון' ולשלש קלשון' שברון' וראר
 יהושע ט"ו ח"א י"ד' הגבול שברונה' קמשון' והנה עלה כלו קמשונים'
 ועם

סער דקרוק העימות קפג

עם יוד היחם ' אוב וידעוני ' וקבוץ זכרון שכתבנו ' דזריס י"ח

בלשון נקבות ' ספר הזכרונות ' ואפשר שהיא מקובץ מן חכמו ' ו

זכרון הקל שהקדמנו ' פעלון ' אבדון ' ונפל הנרין מן ' חשלי ד"ו

שאול ואבדה ונכתב בה"א ' ובחירק עיין הפעל ' בבקעת

מגדון ' אביון מן ' ותפר האביונה ' זכריה י"ג קה"ל י"ג

פעלון ' ישימון ' שפיפון ' אמינון :

פעלון ' גרון ועוד נזכרנו במשקל המרובעים אלא שאין זה

מרובע לפי דעתי ודעת רוב המדקדקים כי שרשו

גרו מן נגרותי מנגד עיניך :

פעלון ' קיקיון עין הפעל נדה בו כי הוא קיק הנזכר יונה ד"ג

במשנה ולא בשמן קיק :

פעלתון ' נחש עקלתון ' יסעיה ד"ו

פעלגית ' וילכו אחרגית ' וכי הלכנו קדורגית ' ראשית ט' חלחמינ'

פעלל ' פרחח יקומו ' ובפתח פיא הפעל ' לעשתורת איוב ל'

שאנן ' נוה שאנן ' ויש פתחין הנוין והם פעלים סס י"ג יסעיה ל"ג

עוברים והם על פי המפוררת ארבעה ' ושקט ושאנן ואין ירמיה ל'

מחריד ' שאנן מואב מנעוריו ' ושקט ושאנן ואין מחריד ' סס ח"ח סס מ"ו

ושאנן מפחד רעה ' רענן פתח פיא הפעל והנוין קמוצה ' חשלי ח'

רענן בהיכלי ' גם הנוין פתוחה ' דניאל ד'

פעלול ' נאפוף ' נאפופים ' ונאפופיה מכין שדיה' גבנון ' האע צ"ג

ובקבוץ דגש הנוין ' הרים גבננים ' וכדגש העיין חלום פ"ח

במו שבלול ' חלום נ"ח

פעלול ' חבוק הנביא :

פעלול ' ניחוח ' ניצוץ ' כי היווד בהש עיין הפעל :

פעליל ' בעליל ' סגריר ' ועם יוד היחם חכלילי :

פעפול ' בקבוק ' ובחרחור ' כי שרשו חרר מן ' ושכן חררים :

פעפל כחולם ונצירי הקלוקר :

פעפל כלו פתח גליל ' אראל ' אראלים ' הרבע ' דרדר ' ראשית ג'

חתחת

יסעיה ח'
חלום י"ג חשלי ד"ו
ראשית ח"ט
ירמיה י"ט דזריס ד"ח
ירמיה י"ו
מדבר ד"ח
ראשית ג'

שער רקרוק השמות

חלים פ"ג חתחת ' עפעף ' וכן בהפסק ' שיתמו כגלגל ' פתח :
סיר ד' שמוח ד"ו פעפל ' כרכם ' כרכב :
ראשית ח"ט פעפול ' קדקד :
חיוצ ח"א פעפל ' ובצלצל דגים ' פיא הפעל בחירק והצדיק השניה
ויקרא י"ט בפתח ' וכתבת קעקע כלו פתח :
חלים ע"ג פעפיל ' זרויף ארץ :
דגרים ד"ס פעפל ' הצלצל פתח בסוף פסוק או הווא פעפע :
שמו' י"ו ויקרא י"א פעפלת ' צנצנת ' קשקשת או משקלם פעפעת :
פעלע ' על דעת רבי יהודה הוא משקל בנין ' קנין ' ענין '
כי עיין הפעל שהוא הנח כפורי בדים וככו
נחבנו אותם שהנון נוספת בדים :
בושע ו' פעלוליה ' שערודיה :
ירמיה י"ח פעלולית ' שערודית :
ויקרא י"ג פעלעל ' ירקרק פתח ' ארמדם קמץ ' לבנה אדמדמת '
עקלקל ' ארחות עקלקלות ' חלקלק ' כחלקלקות
כאפלה ' הפכפך דרך איש וזר :
מדבר י"א פעלעול בשורק אזו בחולם והאספסוף אשר בקרבו '
וכחולם ש' רחר ' שאני שחרחרת ' עקש
דגרי' ל"ג נשעים"א ופתלתל ' וכן פקח קחומזה המשקל ואעיפ שהוא כתוב
שתי מלות ענינו ענין מלדה אחרת :
וכן מאשר למ"ד הפעל שלו נחה :
פעלעיל ' יפהפי ' ולנקבה יפהפיה ואעיפ שהוא כתוב
שתי מלות ענינו ענין מלדה אחרת :
אשע ס' מדברי' פעעלה ' חצצרה ' חצוצרות כסף :

ומהשמורת

שער דקרוק השמות קפר
 ומהשמות אשר נוספה בהם אות
 בראש :

מפעיל' וכטל משכים הולך' משכים היו' יתן אכל' הושיע ח' ורחוק פ'
 למכביר' לדוד משכיל' והודי נהפך עלי חיוז ל"ו חלום ל"ב
 למשחית' ועם היא הנקבה מנגינה' אני מנגינתם' דניאל י' איכה ג'
 ובחורק המים' יצא קרן אחרת מבערה ורגש הצדי דניאל ח'
 לתפארת :

מבעל' משקל' מקטר' משכן' מזרק' משפט' מבחר'
 משען' קמוצים ובהסמכם פתוחים ובאו בסמיכת
 בקמץ' ומשקל הכסף והזהב והכלים' מתן אדם ירחיב לו' עזרא ח' משלי י"ח
 מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים' מבטח בוגד ביום צרה' חלום ס"ה משלי ד"ה
 אבל' ביראת ה' מבטח עוז' פתח' ובאו פתוחים מכלי משלי י"ד
 סמיכות' משפט אחד יהיה לכם' מזרק אחד' ומקסם ^{ויקרא ד"ד מדבר ו' וחזקאל י"ג}
 חלק' ולשומו מרמס' ויהי המלצר' וכן אף באתנח' ישעיה י' דניאל י'
 ויאמר דניאל אל המלצר' וכן מחבת פתח אף באתנח' ס
 וכל נעשה במרחשת ועל מחבת' ובספר ירושלמי ויקרא ז'
 מזרק אחד קטץ' ואשר למדיהם אליף יהיו ג"כ קמוצים ^{מדבר ז'}
 בסמיכות מפני הנח השוכן' מקרא קודש' ובא מדברה ^{ויקר' ד"ג יהושע ח'}
 בית און' מדברה דמשק' הביית בפתח אע"פ (א) שאחריהן ^{ח"א י"ט}
 נח באו כן לפי שהם סמוכים' והמסורת דמשק שקרתא'
 ונשתנה מזרחה שמש' לשויא מפני הסמיכות שלא כדרך ^{זכריה ג'}
 זכיריו כי פתח הרי"ש היה מורה על הסמיכות ונשתנה
 כמו שנשתנה' את מקדשו ממנו' ובקבוץ ובכנוי רא ישתנה' ^{מדבר י"ח}
 משכנות לאביר יעקב' ואעמידה משכרות' בקע משקלו' ^{חלי' קל"ב נחמיה י"ג ראשית ד"ד}
 ונתתי משכני' על מקדשך השמים' ונשתנה' את מקדשו ויקרא ד"ה דניאל ט'
 ממנו' אולי בא כן להפריש בנינו ובין' ומקדשי תיראו' כי ויקרא ד"ה
 זה

טפעל (א) ר"ל שזאה נגינת טעם צני"ת המושכת עמה נח נסתר :

שער רקרוק השמות

זה הוא שם למקום המקדש וזה שם לקדש ' וכמיכות הקבו
 חלום מ"ו איכה ב' ישתנה ' משכני עליון ' מבצרי בת יהודה ' אבל עם הכנו
 נחום ג' איכה ב' יעמוד על תנועתו ' כל מבצריה ' שחת מבצרו ' כי מאס
 ירמיה ב' במבצריה ' אלא שעם כנוי הרבים ישתנה מפני רוב
 התנועות ' מבצריהם ' מבצר כם ' וכן הכנוי עכ
 קבוץ הנקבורת ישתנה כל הכנויים מפני רוב התנועות
 ' איכה ל"ט ' ומשכנותיו מלחה :

וזקמץ חטף המ"ס :

ויקרא ד"ג מפעל ' כי משחתם בהם :

מפעל אשר בחבורו ידגש למיד הפעל והמ"ם בפתח א
 בחירק ' מטעם ' משאב ' מרבד ' מחמד ' מחמד
 מכמן ' מחשך ' מנעם ' משען ' משגב ' וכל אלחם
 במנעפיהם ' מרבדים רכותי ערשי ' אכלו משמנים
 בפתח המ"ם ' משמני הארץ ' בחירק ' מחשבים ' מחש
 ארץ ' בין משאבים ' נתנו מחמיהם ' במכמני הזהב
 משגבי ומנוסי ' ומה ' והיה ' מבטחו ' מבטחי מנעורי
 לפיכך הטיית פתוחה לפי שהיתה החי"ת ראוי להדגש לולי
 שהיא גרונית ' ואלו היה שם כן הקלים היה קמץ ' ובא

חלים קמ"ח חלוי ז'
 (נחמיה ח')
 ראשי ד"ו חלוי ע"ד
 שופטים ה'
 איכה א' דניאל י"ח
 ש"ג י"ג ירמיה י"ו
 חלים ע"ח

חשלו ד"ח ירמיה ח"ח בסגול ' ויורד עז מבטחה ' מבית אל מבטחם ' ובאו פתחו
 חלים ט' מבלי הסמיכות אלא שהם סמוכים על אות השמוש ' פושג
 בושע ט' חלים ק"ח לעתות בצרה ' מחמד לכספם ' והאחד מן מאויי רשע
 חלים ע"ס מאוי ' ויש תאר בזה המשקל ' ויהרוג במשמניהם ' כלם
 שופטים ד' בהתחברם דגושי לפיד הפעל ' ואפשר להיורת מלמד
 וחזקאל ד' כמוהם ' וכן מחמר ' ורבי יונה כתב כי מאויי רשע
 דפה ולא מצאנוהו אנהו כן ' אלא בספר אחד ירושלמי
 דאיתו דפה קמץ הו"ו והוא הספר אשר סמך עליו רב
 יונה כי הוא מביא ראיה תמיד ממקרא ירושלמי וזהו

שהיה בסדקו שני זה שנים רבות :

מפעל

שער דקדוק השמות קפה

בפעל בצירי והמ"ם בפתח או בחירק ' ממור ' משבר '
 ואפשר שיהיה מקל מזו הגזרה משפטו מנקל '
 ' מרביץ ' מחצב ' משען ' מעשר ' מרוח ' מפתח '
 ' ובחירק מספן ' מזבח ' ובסמוך בפתח והמ"ם בחירק '
 ' מזבח אדמה ' מרוח סרוחים ' משען לחם ' למרביץ צאן '
 ' מעשר בקר וצאן ' המ"ם פתוחה מפני העיין ' ומפתח שפתי ' ויקר' ד"ו חסל' ח'
 אבל מקל לבנה ' נשאר הנ"ם בפתח ' ולא נשתנה בסמיכות ראשית ל'
 מפתח בית דוד ' להבדיל בינו ובין ומפתח שפתי ' ישעיה ד"ג
 וכן לא נשתנה מקל שקד ' ובמקל יד ' ובקבוץ ובכנוי העיין ירמיה' א' יחזקאל ל"ט
 בשו"א ' היו לו מזבחות לחטא ' ערי מסכנות ' על הושע ח' שמואל א'
 המעברות ' מעם מזבחי ' זבח ה' מזבחו ' וכן ' וכליר על יושע ב' שמואל ד ח'
 מזבחה מפני ההפסק הכיית בשו"א כי החיית בסגויל אבל ' דברים ל"ג
 ובאה האלה לפני מזבחה והדומים לו הכיית בפתח מפני מ"א ח'
 שו"א החיית שלא יפגשו שני שו"א"ם נחים כאחת ' ויחזקהו
 במסמרים ' וכמשמרות נטועים ' ומזו הגזרה ' ונתתי לך ישעיה מ"א קהל' י"ג
 מהלכים ' ומן מקהל יאמר מקהלו בצירי שלא ישתנה זכריה ב'
 מפני הה"א וכן בקבוץ וכן כלסון רצוח במקלות זרכו
 ' במקהלים אברך ה' ' ואפשר חלקים חצל מה שנמלא זרוב הל"ם ד"ז
 להיורת מזו הגזרה ' ארת סידורי חכלות ציולר של שצח
 מקהשו ממנו ' ואפשר כי ב' ובמקהלות רצוח עמד הוא
 המשקלים שזכרנו מפעל לומר ובמקהלות המ"ם בחירק טעות אך ראוי מדבר י"ח
 ומפעל יהיה הזכרים חבורם והוא סמוך :
 אחד אע"פ שמצאנו הכדל ביניהם ברוב ' ואם גאול יגאל
 איש מפעשו ' היתה ראויה העיין בשו"א אלא שנפתחה ויקרא ד"ו
 מפני שהיא גרונית :

מפעל ' למתעב גוי ' ומבשלות עשוי מתחת השירור ' ישעיה מ"ט יחזקאל מ"ו
 האחד ממנו מבשל או מבשלה ' וכן מזבחות מ"ב י"ג

שער דקרוק השמות

ד"ה ז' ל' מורקות ' ואת כל המקטרות הסירו ' ומזו המשקל ' ויש
 ראיה ד"ח מראשותיו ' האחד מראשה בפלס מבשלה ' מזמרה
 ד"ה ח' י"ג מקטרה ' ומאשר למיד שלהם נחה ' ממלא על כל גדותיו
 ישעיה' ד"ג קהלת י' וכן ולמכסה עתיק שהוא כמו מכסה ' ימד הפקרה ' ויתכ
 יחזקאל ו' להיות מזו הגזרה ' ונחלו מקדשיהם ' יאמר האחד מקדש
 והרבים מקדשים ' מקדשיהם ' והוקל זה כמו רבים
 מהדגושים ' וכן יאמר מנקה ' ועם היא הנקבה מנקיה
 שמה ד"ה בדגש דהיוד ובחירק הקוף מן ומנקיותיו ' ובתוספת נון
 סופטים ד' מפעלון ' מסדרון ' ויצא אהוד המסדרונה ' ובתוכפת תיו
 דברים ח' מפעלות ' אשר לא במסבנות :
 ד"ה ו' יחזקאל ד' מפעול ' מזמור ' וכל עיר מבחור ' במשקול עשרים שקל
 ראש' ל"ח מדב' ד"ג
 יחזקאל ח"ו
 ש"ג ד"ג החצר ' מגדול ישוערת מלכו ' ובפתח המים מכאוב
 מטמון ' משקוף ' מרגוע כלם לא ישתנו ' ומקצוע יקובץ
 שנות ד"ו גם ברשון נקבות ' לשני המקצועות ' וכן בסמוד ' בארבעת
 יחזקאל ח"ו שמו' ד"ו פקצועות החצר ' אבל למקצועות המשכן אינו מזה המשקל
 ויאמר האחר ממנו מקצוע :
 ישעיה ל"ב איר' מפעול בשורק ' מסלול ודרך ' כפות הפנעול ' ומכלול
 יחו' ד"ו ד"ה ז' ד"ח
 מן ' המה רוכליך במכללים ' מערום ' מן ' וכל
 מערומיהם הלבישו ' ואפשר שיהיה מערום בחולם ' כמו
 ראשי' ג' ישעיה ח"ה מן ערום ' ערמים ואפשר שיהיה מן ומטמני מסתרים
 ש"ח י"ד מטמון בשורק ' ומזה המשקל מצוק מצפון ' הראוי מיעוק
 או מציוק ' וכן מבול הראוי
 נ"ל מנליק :
 ד"ה ז' ד"ג מנבול וכן מחלוי ' והקבוץ ' כי עזבו אותו במחלויים
 רבים :
 מפעלה ' מכשלה ' משענה ' מחדשה ' מדינה ' מהפכה
 ובקבוץ ובכנוי ובסמוד לא ישתנה אלא שתשונ
 ש"ח י"ג ישעיה נ' דהיא תייו דפה ' את קרדמו וארת מחדשתו ' כמהפכת
 אלקים

שער דקרוק השמות קפו

שם אלקים וסמוך אל הפועל כמהפכת סדום סמוך דנריס ד"ט
אל הפעול :

הפעלה הפתח והחירק והסנויל שוים כזה המשקל

ממשלה ממלכה מרצה מלתחה מלחמה

משפחה ומלאכה מזה המשקל אלא שנחה בו האלף

והראוי מלאכה ומזה המשקל כי ירד מראשותיכם יצויה י"ג

בפלס ממלכותיכם מראשה בפלס ממלכה ומזה המשקל

עוד אלא שהוא דגש הלמיד חזו מהתלורת האחד יסעיה ג'

מהתלה ובסמוך מלחמת ממלכת סיחון והיה ביום מדבר ל"ג

מלחמת אפשר שהסר הנסמך או יהיה משקל אחר והוא ע"א ז"ב

העיקר כי מלחמת אחד בסמוך ובמוכרת וחכורו יוכיח

מלחמת מלחמתי וכן משמרת משמרתתי וכן ממשלת

לממשלת הלילה וכן למשפחת לבני קהת וכן ממלכת ראשיה ד"ה ח"ו

אחד בסמוך ובמוכרת ואלו היתה החבר מן מלחמה

ממלכה היתה התייז רפה כדרך כל היא הנקבדה שתהפך

תייז ועשו חבר מן מלחמת לא מן מלחמה לפי שהוא נקל

בלשון כמו שעשו מן פוקדת לא מן פוקדה כמו שכתבנו

ובקבוץ ממלכות מלחמות ובסמוך כשויא ממלכות חלים פ"ח

הארץ מלחמות כנען משפחות הקרתי ונבא בקמץ אופטיס ג' מדבר ג'

בסמוך ומשפחות קרית יערים היתרי והפוחי ובמקצת ד"ה ח"ב

מפריס ראיתו כשויא ונבא כשויא זולתי בסמוך

למשפחות לבני קהת לממשלות בלילה ומזה המשקל חלים קל"ו

מתנה (א) הראוי מנתנה :

הפעלה בדגש הלמיד מהתלה מעדפה מעשקה חזו

מהתלה אגו מעדנות בבצע מעשקות יסעיה ל' ע"א ע"ט

הפעולת משקלת מחגורת מכמרת מלכות משכרת יסעיה ל"ג

מכלת לביתו הראוי מאבלת במסורת ע"א ה' נחוקא ג'

הברית

(א) בי השרש נתן ונפסה הדגש תמורת סנו"ן :

שער דקרוק השמות

הברית ' הראוי במאסרת ' ובכנוי ' שוב החולם לקמץ הטק
 משקלתו ' מחגרתו ' או בשורק ' הגידה לי מה משכרתה
 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף ' ומלכדתו עלי נתיב
 והקבוץ משקוללות ' מחגורות ' אבל ' ויקטר למכירתו
 אינו מחובר מן ' ופרשו מכמרת ' כי אם מן מכמרת
 בסגורל :

מפעלת ' מגערת ' מחמצת ' מרחשת ' מחשבת רעה
 מחברת ' מרקחת ' משלחת ' ויתכן לפרש
 מחמצת שם תואר לעסה ' וכן מולדת שם תואר והוא
 ובהפסק ' שוב הסגורל לקמץ כמשפט ' וצדקה
 למשקלת ' ונשאר עם הסגורל ' את האש ואת הפואכלת
 ומלאכת מודה המשקל אלא שנחדה בו האלף כמשפט

מחברתו ' את מחרשתו ואת איתו ' משמרתו ' מלאכתו
 בנוח האלף והקבוץ מחברות ' משמרות ' מלאכות בנו
 האלף ובסמוך ובכנוי תנוע האלף ' כל מלאכות ' לספ
 כל מלאכותיה ' משמרותיו ' משמרותיה וכן כלם
 תפעלת ' תפארת ' תפלצת ' תפעולת ' תלבושת
 תפעלה ' תפארה ' וכן תשפחה שנאמר בתפלורתו

תשפחת התינו בחירק *
 תפעולה ' ותעלומה יוציא זהו מה סכחצ אציו ז"ל צטו
 אור ' והמפיק הזכרון שאין לומר בתשבחות
 לתפארת הקריאה ' זכן אלא בתשבחות
 זכריו ד' במפיק ' וגולה על ראשה

כבכורה בטרם קיץ ' לא גשמה ביום זעם ' וכן יאמר
 תעצומה ' מן ' עז ותעצמות ' תנחומה ' מן תנחומות אל
 תהפוכה ' מן ' דור תהפכות זומה ' תהלוכה מן ותהלוכה
 זימן מעל לחומה ' תערוכה ' מן בני התערבות ' תלאובה
 בארץ תלאבות ' תחנונה מן כקול תחנונתי
 תפעול

שער דקדוק השמות קפו

תפעול ' תמרוק ' תענוג ' תמרור ' תנחום ' תחלוא
 תעלול ' תמרקהן ' אהבה בתענוגים ' כוס אסתר ' שיר ז'
 תנחומים ' תמרורים ' וימת בתחלאים ' ואת תחלאתה ' ירויפה י"ו ס"ס
 תחלתי רעב ' ותעלולים ימשלו בם : ירויפה י"ד יסעיפ ב'
 תפעל ' וכתונת תשבץ ' ובדברי רז"ל תרביץ הושט : שחוק ד"ח
 תפעיל ' תרשיש ' תכריך ' תלמיד :
 תפעלני ' תחכמוני :
 תפעלה ' תדמה ' תכערה :
 תפעלה ' תאניה ואניה ' ודגש הנוין לחסרון המשך : יסעיפ ד"ט
 תפעל ' תדהר ותאשור ' תדעל ' ואת התחכם : יסעיפ מ"א ויקר י"ז
 תפעול ' תבלל בעינו ' ותאשור : ויקר ד"א יסעיפ מ"ז
 תפעל ' אשר בתלשר : ח"צ י"ט
 תפועלל ' תקומם ועייץ הפעל בו נחה ' ובתקוממה אתקוטט : חלים קל"ט
 תפעיל ' נפתול ' מן נפתולי אלקים נפתלתי : ראשית ל'
 תפעול ' נמרוד הנוין בהירק ' נפתוח הנוין בסגורל : יכושע ט"ו
 יפעל ' יפתח ' יצחק ' ידלף ' יצהר ' יגאל ' ישבק :
 יפעול ' יעקב :
 יפעול ' ובילקוט : ש"א ג'
 יפעל ' ארץ יעזר :
 אפעל ' אשכר ' אשנב ' אצבע ' אשפר ' קמוצי :
 ובהם מכם פתוחים ' ובפתח האלף ארבע גם
 הביית פתוחה גם באתנה וסוף פסוק ' אשמך מן באשמיים יסעיפ נ"ט
 כמתים ' אכזר ' אכזב :
 אפעול ' אגרוף ' אורזע ' אפרוח אשכל ' אתמל ' ובשורק
 ואתמול עמי לאויב יקומם ' ונדגשה התייז והאלף מיכה ב'
 בחירק ' כל יודעו מאתמול שלשם ' וקבוץ אשכל בלשון ס"א י' שיר ז' !
 נקבות ' לאשכלות ובפתח האלף ' ובסמוך ובכנוי הכיף
 בשו"א ' באשכלות דגפן ' האלף בסגורל ' הבשילו שיר ז'
 אשכלותיה

ושער דקרוק השמות

ראשיה ח' אֲשַׁכְּלוּתִיָּהּ ' האליף בפתח ויתכן להיורת משקל אחד כי
 אֲשַׁכְּלוּת לֹא ישתנה בסמוך ' וכמוהו מן ארמון ארמנות
 עמוס ח' ובסמוך ארמנות בן הדד ' ויתכן שהוא משקל אחר ואע"פ
 שארמון אינו מזה המשקל כי הנוץ בו נוספת ואפשר שגם
 בו האליף נוספת :

ישעיה ד"ג אֲפַעַל ' אֲבַנֵּט לֹא ישתנה בסמוך ' ובכנוי ובקבוץ ואבנטה
 שנות ד"ח ואחזקנו ' ועשית להם אבנטים ' ואפשר שהו' מן
 ארבע אותיות :

חיכה ח' אֲפַעִיל ' בתי אֲכֹזֵב לֹאכֹזב ' כי מצאנוהו בלא אל"ף ' והיה
 ללאי"ל"ח חסליו"ג בְּכֹזֵב ' ובתוספת היא אֲכֹזֵבָה ' ועד ארגיע לשון

יחזקאל ח"ג שִׁקְרָה ' שִׁם ' כְּמוֹ רִגְעָה ' ואפשר שיהיה בזה המשקל
 אֲתִיק אֶל פֶּנֵי אֲתִיק ' היה ראוי אֲתִיק :

חדבר י"א אֲפַעִיל כְּדָגֶשׁ ' אֲבַטִּיחַ ' וארת האבטיחים
 אֲפַעַל ' אֲפָדֶן ' הרלית בפתח או בצירי ' מן ' ויטע אהלו

דניאל י"א אֲפָדְנוּ ' ויתכן שיהיה האליף שורש והנוץ נוספת
 סיר ג' אֲפַלְעוֹן ' אֲפָרִיוֹן :

עזרא ח' אֲפַעֲלוֹן ' אֲדַרְכּוֹן ' לֹאדְרָכָנִים ' כאל"ף כי האליף נוספת כי
 עזרא ג' נמצא בלא אליף עם מ"ם בסוף ' דְּרַכְמוֹנִים

שש רבאות
 ויקרא י' אֲפַעֲלָה ' אֲצַעֲדָה ' ובפתח אֲזַכְּרָה ' אֲזַכְּרָתָה לֹה' :

חלים ל' שמוח י"ד אֲפַעוֹלָה ' וְאֲשַׁמְרָה כִּלְיָהּ ' ועם תיו ' בְּאֲשַׁמְרָת
 הַבּוֹקֵר ' בחולם :

חסליו ד"ו אֲפַעֲלִיּוֹת ' אֲכֹרִיּוֹת חמה :

שמוח ט' אֲפַעֲפִינָה ' אֲבַעֲבוּנָה ' לשחין פורה אֲבַעֲבֵעוֹת ' נכפלה
 בו הפ"א והע"י ונפל למ"ד הפעל והיא הה"א

ישעיה ל"ב כי שרשו בָּעָה מַעֲנִין נְבֻעָה בַחומה נשגבה
 חלים ב"ח הַפַּעוֹלָה ' כַּהֲנִיחַ עֵשֶׂן ' קָטָה לִי עַל הַצּוּר ' כי סוף
 ראשיה י"ז הַפּוֹל ' ובשורק ' מִקּוֹר זַאֲיַע ' מקור זאי

אולי

כדחור

שער דקרוק השמות קפה

פְּתוּחַ כֶּסֶף : תּוֹלֵי הוּא טַעוּת סוֹפֵר : יַחְזִיקָל ד"ג

הַפְּעֵלָה ' רוּחַ וְהַצָּדָה ' הַכָּרָה ' הַכָּרַת פְּנִיָּהֶם ' רֵאוּיָם אֶסְחָר ד' יֵאֵעִיָּה ג'
בְּתִשְׁלוּמָם הַנְּצֵלָה ' הַנְּכָרָה :

יַחְזִיקָל ד"ג

הַפְּעֵלֹת ' לְהַשְׁמֵעוֹת אֲזִינִים :

וּמַחְסְרֵי הַפֶּא :

מִשׁוֹר בְּחוּלָם וּבְדָגֶשׁ ' וּבְשׁוֹרֵק מְבוֹרֵל ' מְבוֹעַ

חֵיכָה צ'

מִדוּחַ מִן ' מִשְׁאוֹת שׁוּא וּמִדוּחִים :

וּזְקִמָּץ :

מִשְׁעָל ' מִזְבֵּט ' מִטְעַע ' מִשְׁרָל ' מִפְּחָ ' מִפְּעָ ' מִצָּב ' מִתָּנָן

ח"ג ח"ג

וְהַתּוֹאֵר מִכָּר ' אִישׁ מֵאֵת מִכָּרו ' קְמוּצִים ' וּבַהֶסְמַכִּם

עֲמוּסָה יֵאֵעִיָּה פ"ח

מִתּוֹחִים ' וּמִפֶּל בֵּר ' מִטְעַע ה' ' מִפְּחָ נֶפֶשׁ ' אֲבָל עִם הַכְּטִיִּים

ח"ג ח"ג

וְהָיוּ קְמוּצִים בְּעֵיקָרָם ' וְאִישׁ כָּלִי מִפְּצוּ בִידוֹ ' נִצַּר מִמְּוֵעֵי ' יַחְזִיקָל ט' יֵאֵעִיָּה פ'

תְּרוּמַת מִתָּנָם ' וּבַסְּמִיכַת הַרְבִּיִּים בְּשׁוּיָא מִפְּלִי בְשָׂרוֹ ' וּבֵא

ח"ג ח"ג

קִמְץ בַּסְּמִיכוֹת מִתָּנָן אֲדָם יִרְחִיב לוֹ ' מִצָּב פְּלִשְׁתִּים ' וּבֵא

פֶּתַח בְּמוֹכְרַת לְמִטְעַע לְפָנֵי הָעַם ' וּלְמִטְעַע אֶת הַמַּחֲנוֹת ' דְּזָרִים י' ח"ג ח"ג

וּמִמְּוֵעַ עַד הַטְּפָחוֹת ' וּבְצִירֵי מִפְּעָ אֶתָּה לִי :

ח"ג ח"ג

וְנָה ח' הַנְּקִצָּה :

מִשְׁעָלָה ' מִשְׁרָה ' מִפְּלָה ' מִעֵי מִפְּלָה ' מִתָּנָה ' וּבְצִירֵי יֵאֵעִיָּה ו"ו

יֵאֵעִיָּה ד"ג

מִגִּפָּה ' מִסְכָּה ' מִפְּלָה ' שִׁמָּה לְמִפְּלָה ' קְרִידָה

ש"ס ד"ה שׁוֹטְטוֹ ו"ו

בְּצוּרָה לְמִפְּלָה מִצָּבָה ' וּבַסְּמוּךְ מִפְּלַת הָאֲרִיָּה ' מִצָּבָרָה

רֵאשִׁית ל"ה

קְבוּרַת רַחֵל ' וַיִּתְכַּן שִׂיאָמָר גַּם כֵּן בְּמוֹכְרַת כְּמוֹ מִמְּלָכָה

מִמְּלָכַת ' מִלְחָמָה מִלְחָמַת כְּמוֹ שִׁכְתַּבְנוּ ' וּכֵן בֵּא בְּמוֹפְרַת

וַחֲשִׂם אֶת הַפְּקֵבֶת בִּידָה ' וּנְשַׁתְּנוּ בַּסְּמִיכַת וּבֵאוּ עַל־ דֶּרֶךְ אֹפְטִים נ'

וּמוֹכְרַת מִלְרַע וּבַפֶּתַח לְמִד הַפְּעֵלֵל מִגִּפַּת הַסּוּם ' מִסְכָּרַת זְכָרִי ו"ד יֵאֵעִיָּה ז'

וְהַבֵּךְ ' וּנְשַׁתְּנָה עוֹד וּבֵא עֵינֵן הַפְּעֵל בְּשׁוּיָא מִצָּבָרָה בַּעַל ' ח"ג ח"ג

וְהַקְּבוּץ מִפְּרֹרַת ' וּמִקְבוּרַת וְהַגְּרוּן ' מִפְּלֹרַת ' מִגִּפּוֹת ' ח"ג ח"ג

מִצָּבָרָה ' מִסְכָּרַת :

וּמַחְסְרֵי

שער רקדוק השמות

ומחברי פא עוד שיא שיג עיקרם נשיא נשיג

איוב ד' ח"א י"ח

אם יעלה לשמים שיאו וכי שיג לו :

ומנהי הפא :

מועל בחולם או בשורק מולד מושב מודע מורד

ישעיה ד"ח

בחולם מוסר מוסר בשורק קמוצי העיין ובסמוך

ישעיה י"ד פתוחים למורש קפור אל לפי פירש רש"י ראשון כח

ס"א ד' חשלי ג' מושב הקיר מוסר ה' והסני קמץ עיין צנימוקי צמט

יסד :

סרמיה י' ירמיה ל' מוסר הבדים מוכר אכזרי

חשלי ח' איוב י"א מוסר השכל ובא בדי סמיכת פתח ורהיית מוצק במקצת

ח"א נ' ספרים ובמסורה אין פתח כי אב מוצק נחשת ובכנוי

ס"א ד' ראשיה וישב המלך על מושבו ויהי מושבם ממשא ובקבוץ

מולדים מושבים העיין בקמץ ובסמוך העיין בשויה

יחזקאל ל"ד חיו ד"ד ובכל מושבי הארץ הנה היו במורדי אור ויש אומרים

כי מושבי מורדי משקל אחר מושב מורד בצירי כי מזה

איוב י"ז חלום ס"ה המשקל יהיה גם הסמוך בקמץ כמו מורשי לבבי מוצא

יחזקאל י"ג בקר במוצאי גולה כי מזה המשקל הם שהלמיד שלהם

ישעיה ח' אלף מורא מוצא ואת מוראו לא תיראו והוא מוראכם

אבל בסמיכות הוא גם כן בקמץ מפני האלף הנחה ויצא

אל מוצא המים :

ח"ב ב'

ונה"ח הנקצה :

חיכה ח' מועלה בחולם או בשורק מורשה ובסמוך מורשת גר

בחולם ובשורק ערי הפועדה מטה מוסדה

ישעיה ד' ישעיה ל'

מוסדות הצלעות :

יחזקאל ח"א

ופן צמספט הזה :

מועל בצירי מועד מוקד מופת אלה לא ישתנו בסמוך

ובקבוץ ובסמוך ובכנוי העיין בשויה מופתים

ישעיה צ"ג ויקר ד"ג מועדים מוקדי עולם מועדי ה' ואת מופתי אלה הם

סחוח ו')

מועדי

שער דקדוק השמות קפט

מוֹעֲדֵי וְכֵן בְּכֵנוּי הַיְחִיד 'עַל מִוֶּקְדָּה' אֶת קֶרְבֵּן ה' בְּמוֹעֲדוֹ ' וַיִּקְרָא ו' מִדְּבַר ט'
 וּבְכֵנוּי הַנִּמְצָא הָעֵיין בְּפֶתַח אוֹ בְּסִגְוֵי ל' כִּמוֹ שִׁכְתַּבְנוּ בְּכֵנוּי
 הַפּוֹעֵל מוֹעֲדָה ' וְכֵן הַיְחִיד בְּכֵנוּי הַנִּמְצָאִים מוֹעֲדָכֶם בְּפֶתַח
 הָעֵיין אוֹ בְּסִגְוֵי ל' אֲנִי מוֹפְתָכֶם ' וְהַקְּבוּץ בְּכֵנוּי הָעֵיין יחזקאל י"ג
 בְּשׁוּיָא ' אֲבָל ' וְאֵין כּוֹדֵד בְּמוֹעֲדָיו שֶׁהוּא קִמֵּץ אִמְרוּ שֶׁהוּא יֵשְׁעִיה ט"ו
 בְּמִשְׁקַל אַחַר מוֹעֵד בְּקִמֵּץ בְּפֶלֶס מוֹלֵד כִּי אִם הִיָּה מִמוֹעֵד
 בְּצִירֵי הִיָּה מוֹעֲדוֹ הָעֵיין בְּשׁוּיָא ' וְהִנֵּה מִצְאָנוּ ' פֶּתַח
 לְמוֹסְרֵי ' בְּצִירֵי ' וְאִם הַנִּפְרָד מוֹסֵר בְּצִירֵי הִיָּה לוֹ לֹאמוֹר תְּלִים ק"ו
 מוֹסְרֵי בְּשׁוּיָא ' אֲךָ נֹאמַר כִּי הַנִּפְרָד מוֹסֵר בְּקִמֵּץ וְעַם
 הַרְבִּיִם מוֹסְרִים ' מוֹסְרֵי :

וְכֵן קִמֵּץ קִטָּן חֲתָת קִמֵּץ גָּדוֹל וְכֵן ח"ח הַנִּקְצָה :

מוֹעֲלָה בְּצִירֵי מוֹעֲצָה ' מוֹסְרָה ' וְכֵן הַקְּבוּץ בְּצִירֵי ' וַיִּלְכוּ
 בְּמוֹעֲצוֹת מוֹסְרוֹת וּמוֹטוֹת ' וְהַסְמוּךְ בְּשׁוּיָא ' ירמיה ז' ירמיה ד"ז
 מוֹעֲצוֹת ' וּמוֹסְרוֹת עֲרוּד ' וְכֵן הַכֵּנוּי ' וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנִתֵק ' חִיּוֹב ל"ט ירמיה ל'
 וּמוֹעֲצוֹתֶיךָ יִשְׁבְּעוּ ' וּבְתִיּוֹ הַנִּקְבָּה מוֹלֵדֶת בֵּית ' מִשְׁלֵי ח' וַיִּקְרָא י"ח
 מוֹרְשֵׁת גַּת ' וְכִבֵּר כְּתַבְנוּהוּ לְמוֹעֲלָה מוֹדַעַת פֶּתַח מִפְּנֵי הָעֵיין ' מִיִּכָּה ח'
 מוֹלֵדֶתְךָ מוֹלֵדֶתְנוּ ' מוֹדַעַתְנוּ בְּצִירֵי ' וּבֹא בְּקִמֵּץ ' הַלֵּל רוח ג'
 בְּעוֹ מוֹדַעַתְנוּ ' וּמִשְׁפָּטוֹ בְּצִירֵי ' וְכֵן יֹאמַר מוֹשְׁעַת ' וְהַקְּבוּץ

מִמְנוּ ' הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת : תְּלִים ס"ח

מִיִּעַל ' מִיִּטָּב ' מִיִּשָּׁר בְּצִירֵי הַמֶּם ' וּבַחִירָק ' עֲבָרוּ מִיִּכְרָל ע"ג י"ז
 הַמִּים ' וְהֵם קְמוּצִים ' וּבַסְמוּךְ פֶּתוּחִים מִיִּטָּב שְׂדֵהוּ ' שְׁוֹחַ ד"ג
 וְהַקְּבוּץ מִיִּשְׁרִים אֲהַבּוּךְ ' מִיִּעוֹל ' מִיִּשׁוּר ' תִּיעַל ' תִּימָן : שִׁיר ח'
 תִּיעוֹל ' תִּירוּשׁ ' תִּינוּק ' וְקְבוּץ תִּינוּק בְּלִשׁוֹן נִקְבוּרָת
 תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן ' כִּי תִינוּק וְתִינוּקוֹת לֹא
 נִמְצְאוּ כִּי אִם בְּדַבְרֵי רוֹז"ל וְאִמְרוּ לְנִקְבָה תִּנוּקָת :

תוֹעֵל ' תוֹשֵׁב ' כְּשִׁכִּיר כְּתוֹשֵׁב קִמֵּץ ' וּבַסְמוּךְ פֶּתַח ' וַיִּקְרָא ד"ה ספ ד"ג
 תוֹשֵׁב כֹּהֵן וְשִׁכִּיר :

שער רקרוק השמות

ועם ה"ח הנקבה :

תועלה' תולדה' ובסמוך תולדת וכן יאמר גם כן במוכר

תולדת כמו שזכרנו במשמרת תפארת' וכן יאמר

מחלי ד"ו תוכחה' תועפה או תועפת' תוכחת' טובדה' תוכחה

הלום ל"ט חיוב ד"ב מגלה' והקבוץ' בתוכחות על עון' וכסף תועפות לך

הוצעס' חלי' קח"ט ובצירי' ביום תוכחה' והקבוץ תוכחות בלאומים

פחשית ל"ו מחלי' וסמיכות הקבוץ' אלה תולדות יעקב' תוכחות מוסר

פחוק' ל"ה מדכ"ד בתוכחות חמה' כתועפות ראם לו :

עלה' שנה' דעה' עצה' לדה' צאה' עדה' חמה

ובסמוך שנת' עצת' עדת' חמת' עיין הפעל

יחזקאל ד' בשויא אכל צאה לא ישחנה מפני האליף צאת האדם

וכן דעה דעת' פתח כלו מפני שהוא מלעיל' והכנויים

דעתו' דעתה' דעתי' והם מחוברים מן דעת שהוא אחו

בסמוך ובמוכרת ולא מן דעה' כי אלו היה מחובר מן דעה

היתה התייז רפה כמו שזכרנו במלחמת' ויתכן שסמיכות

דעה דעת עיין הפעל בצירי ומלרע כמו צאה צאת' והכנויים

צאתו' צאתך' דעתו דעתך' אבל להקל על הקריאה עשו

החבור מן דעת לא מן דעה ובמשקל דעת' שחת' נחת

שרשם ישח' ינח' שנה' שנת' שנתו' וכן כלם עיין

הפעל בשויא' אבל בלדה נהגו בקריאתו מנהג צאה לקי

הצירי' לדתו' לדתה' ואולי נהגו כן מפני שדלמיד והדליות

ממוצא אחד שלא לחטוף האחת על חברתה' ובאו בתי

הלום קל"ב עם פ"ח ובפתח שלא בסמיכות' אם אתן שנת לעיני' יחמת למו

אבל הם שמוכים סמיכות חמר המגיה שנת קמוץ וחמה

אותיות השמוש' והקבוץ וצאו צתי' ו שז לשנת וחמה

בצירי שנות' דעות' עצות' ובפתח שז לחמת לזו והעד על

לדות' צאות' עדות' חמות' זפ שאמר צשרשים ז"ל וצלו

ובסמוך בשויא שנות' פתיכות עש התי' ו חס חתן שנות

נלח הזכיר הפתח :

חמות

שער דקדוק השמות

יחזקאל ד"ו ובא במשקל הזה ' עשו משוטיך ' כי הוא מן כל תופשי

סס משוט ' שהוא במשקל מכוז ' מקום ' ובא הדגש תמורת

הגח שאחר קמץ מים מכוז ' מקום ויאמר האחר אם היה

קל משוט ' והרבים משוטים ' משוטיך ' ומן הדגש יאמר

חאחד משוט ' בחידוק המים ' והרבים משוטים ' משוטיך

ש"ג ד' והמשקל הזה בתשלומו במשקל מזמור ' מגדול :

מפל ' מועף ' מוצק ' והוא בתשלומו במשקל משחת ' מן

ויקר' ד"ג חלוי' ס"ו כי משחתם בהם ' ובהיא הנקבדה ' שמת מועקה

במתנינו :

סיר א' תופל ' אפשר שיהיה תואר כמשקלו ' שמן תורק שמך

ובא פתח לפי שבא במשקל איתן ' וכן מצאנו תואר

ישעי' ד"ח סס מ"ד פתח ' הנני יטר בציון ' לב הותל :

פילון ' פישון ' גיחון ' בי ענין פישון ' מן ' ויצאתם

ופשתם ' וכן גיחון מן גיח ירדן אל פיהו ' תיכון

חיצון ' קיצון ' מן ' הקיצונה ' ובצירי זרון ' המים

הגדונים :

וזקמן :

חשלו' י"א ישעי' ד"ח פלון ' בא זרון ' אנשי קצון ' שישון ושמוחה ' קמצות

הפיא לעיין הפעל ' והוויין והנוגיין נוספין ' ובסמוך

חלים קי"ט הפיא בשו"א זרון לכך השיאך ' כי שישון לבי המה ' ון

חלים קכ"ד בכנוי ובקבוץ ' ובצירי זרון מן ' מים הגדונים ' ונכתבה ב

שופטים ט' יוד עיין הפעל ' ובמשקלו ' עם אלון מצב אשר בשכם

באלוני ממרא :

פיל ' שיר ' קיר ' עיר ' ציר ' ציץ ' גיר ' גיר אחד בסמוך

ובמוכרת ודקבוץ שירים ' צירים ' ונכלע הנח בהגש

ו"א' סס במלת ופטורי צצים ' וקיר בקבוץ נקבות קירות הבית

ועיר בקבוץ הפיא קמוצה ערים ' ויש בהראות עיין הפעל

שופטי' י"ד נח"ח' ושלשים עינים להם ' וסיר יקובץ בלשון זכרים ' כי עו

פירים

שער דקדוק השמות קצא

מורים סבבים וסיר אחר יקובץ בלשון נקבות ועשית
סירותיו

סמות ד"ט

ויש

פיל שעיינן שלו נראית בית חיל עיר עין יין שית
 ביר ובסמוך תנוח עיין הפעל בצירי בית ה' חל"ע"ג סופטו ט"ו
 עין ה' עין הקורא זית שמן כיינ לבנון חיל פרעה דברים ח' פושע י"ד
 סמות י"ד
 ובאו במוכרת על דרך הסמיכות כיינ הטוב בחיל כבד פיר ו' ישעיה ל"ו
 ובאו בסמוך על דרך המוכרת מיינ הרקת היין החמה פיר ח' ירמיה ד"ה
 יין תרעלה ועיר פרא והקבוץ זתים בצירי בתים בקמץ חל"ס ס' חנוך י"ח
 וקבוץ עיר בהראות עיין הפעל ועיירי עשרה וכן קבוץ לאשית ל"ז
 חיל בהראות עיין הפעל שרי החיילים ובסמיכות תנוח מ"ח ט"ו
 וקבוץ עיין עינים ובלשון נקבות בהראות עיין הפעל עינות דברים ח'
 ותהומות ובסמוך גחה עינות מים ופחירק עינות תהום סמות י"ו חל"ס ח'
 ובכנוי עינו ביתו בצירי ובחירק שיחו ושמירו אוסרי ישעיה י'
 לגפן עירה וכן תאמר יינו זיתו בירו בצירי או בחירק ראשית ח"ט
 וכן שאר הכנויים וקבוץ ביר לא מצאנו ואולי יקובץ בלשון
 נקבות כי הוצא לשון נקבה כהקיר ביר מימיה ונאמר ירמיה ו'
 בירות כמו עינות ואולי נאמר ברים כמו זתים וקבוץ
 יין מצאנו בדברי רז"ל יינות שמנים וסלתות ואפשר שיהיה
 מזה המשקל ונשב בגי' והיה ראוי להיות גי' על משקל דברים ד'
 בית זית אלא שהוקל

בית זית אלא שהוקל

פל בצירי אל גר כן גר גר נד עד ער רק
 רש כי אתה תאיר נרי כי אתה נירי ה' ונכתבה בו חל"ס י"ח ט"ז ד"ז
 עיין הפעל בשירת ספר שמואל בין איש ובין אחיו ובין
 גרו בשמים עדי ובא במהלך ראשה מתחת דלים דברים ח' חנוך ו' י'
 רישם וקבוצם אלים גרים פנים ונר יקובץ בלשון
 נקבות יאירו שבעת הגרות ובסמוך אילי מואב חנוך ח' ישעיה מ"ב
 ובין בכנוי יתנו עדיהם

פל

שער דקדוק השמות

פל בקבוץ זר דע רש שב עב קמוצים ובהסמכס
פתוחים ובאו קמוצים בסמיכות פּעב מל כעב כלקוש

ישעיה י"ח משלו י"ז
יחזקאל מ"א

ועב עץ ורע הרבה ממנו פתוחין והן ידועים על פי
המסורת וכן צר הרבה פתוחין ויש שבעדה קמוצין לו

כע"פ ס"ג איכ"ח"ש
שם א' חלום ד'
זכריה ח' אסתר ז'
מדבר י' חלו' י"ח
איוב ל"ח

צד ידו פרש צר נצב ימינו כצד לפני צר בצד הרחבת
לי אין שלום מן הצד כי אין הצד זה קמוצין על

הצד הצורר בצר לי פתחין בפש מאוד פתח פח
פחי פחים פתח זכן חח חחי חחים וכל עד פתח

ירמיה ד"ט וכל ועד סגול אבל היודע ועד צרי שהוא ענין ערות
חלום ח' ובקוצם זרים דעים ובסמוך זרי דעי עבי ושטי

כזב לא יפול הקמץ לקיים הנח בהם וכן הנקבות רעות
עבולת וכן בסמיכות רעות רעות מראה אבל מנחי הלמאי

ראשית מ"א

שהנח בהם איננו עיקר יפול הקמץ כמו מן דנים בני ומן
שנים שני ומן פנים פני ומן דוים דוי ידיים ידי וכן

בשנים מן דם דמים דמי ומן שנים שמי ה' ובכנוי לא
יפול הקמץ ביחיד המל דמך דמי ידו ידך ידי

איוב ז'

ולנקבה דמך ידך ועם כנוי רבים הנמצאים ישוב תנועה
קטנה ואך את דמכם מלאו ידכם ורבים דמיה ידיה

ראשית ט' שמוח ל"ב

ידינו ועם הנסתרים והנמצאים ידיהם ידיכם דמיהם
דמיהם הפיא בשווא אבל בנחי העיין לא יפול הקמץ
בכל הכנויים

פול בחולם אור בור סוד כוס יום שור כור
אוי גזי עור חור כוח שוע לוג לול מן

ובללים יעלו ובקבוץ נדגשת תמורת הנח וכן נהגו בקבוץ
לוג לגים כמו שבא גם כן בשלמים מן ערום ערמים ומן

אדם אדמים זמן עבולת עבטה אלה עבטה או יהיה
הנפרד מן ובללים לול בשורק וקבוץ כור עור כלשון

עורות בורות עורות וכן כוס גביעים מלאים יין וכוסות
וכן

שער דקרוק השמות קצב

וכן בכנוי לא ישתנו בפמיכות וכן בהחטפם במקף לא ישובו
 לקמץ חטף כמו שישונו הכפולים אשר בזה המשקל אלא
 ישאר החולם במקומו לקיים הנח שהוא עיין הפעל כמו
 באור פני מלך חיים ' אוילך מואב ' יום בשורה הוא
 חולתם ' ושור בקבוץ בתנועת הויז ' שורים יזכו ' ומן
 אור ' בור ' חור ' גוי ' אורים ' בורים ' חורים ' גויים '
 ובוש וטוב שהם תואר בוששים ' טובים אכל טוב בשורף
 הוא שם ' ואפשר שיהיה טוב בחולם במוכרת וטוב
 בשורף בסמוך טוב הארץ וכן בכל מקום הוא על הסמיכות ' יציעה א'
 ורב טוב לבית ישראל ' היינו אומרים כי נסמך על אורת יציעה פ'צ
 השמוש כמנהג וכן חור בחולם ' ובסמוך ' על חר פתן ' יציעה ו'א
 בשורף ' כיוצא בו מצאנו מלת מצולות שהוא בחולם
 במוכרת ' כמו ' ירדו במצולות ' וחביריו ' ובסמוך בשורף ' אחות ט'ו
 ותשליך במצולות ים ' כל מצולות יאור ' אלא שמצאנו ' חכמה ו'פ'יכה ו'
 ובתים מלאים כל טוב ' שהוא מוכרת והוא בשורף ' מבחר חדר ו'
 וטוב לבנון ' שהוא סמוך והוא בחולם ' וקבוץ יום נשתנה יחזקאל ל"א
 מבני משקלו כי בקבוצו ישוב החולם לקמץ ימים ' וכן
 במשקלו ראש ראשים ' ובפמיכות ובכנוי קיים הנח בראש '
 ראשי בני ישראל ראשיכם שבטיכם ' מפני שהנח כתוב ' חדר ג'לזרים ק"ע
 אבל ימים שאין הנח כתוב נפל הנח בסמיכות ' כל ימי ראשיהם
 אדם ' וכן בכנוי הנסתרים והנמצאים ימיהם ' אבל בשאר
 הכנויים קיים הנח ' ימיה ' ימיו ' ימיה ' ימינו ' ויתכן
 כי שויה ימי ' מקום קמץ חטף כי משפטו ימי ' חטף בקמץ
 מקום החולם יום ' ולהקל בא בשויה לברו ' כמו שכתבנו
 באשר דינם להיות בקמץ חטף ' ולהקל בא בשויה לברו
 בסעלים ובשמות ' וכן ימים או עשור ימים ימיה ' ראשי י"ל שחזק נ"ג
 ימים תהיה גאולתו ' ואע"פ שענינם שנה הוא לשון רבים ויקרא ק"פ
 כי משפטו ימים שלמים והם ימי השנה ששלמו ימי תקופת

חצלו ו' חדר ק"א
 מ"ב ו'
 הוא ע"ו"ב

השמש

שער דקרוק השמות

השמש במסיבתו וחוזר חלילה לפיכך קורא השנה ימים
סתם ' וקבוץ השנים בחולם יומים :

פול בשורק אור ' שום ' שוק ' פור ' חור ' לוח ' כור
טור ' דוד ' רוח ' והקבוץ אורים ' שומים ' חורים
פורים ' טורים ' ולא ישתנו לא בסמוך ולא בכנוי אלא
שתסור מים הרבים משפט ' אבל לוח ' רוח קבוצם בלשון
נקודת לוחות ' רוחות ' וקבוץ שוק דוד בהנעת הוי
שנר ג' ד"ה ז' ל"ה ב' עיוקים וברחובות ' בסירים ובדורים ' כמו קבוץ שור

שורים בהנעת הוי :

עמוס ד' פולה בשורק צורה ' בסירות הונה ' שוכה ' בושדה
הומה ובהולם ' לא תלכו הומה ' בבוא בשואה
ובסמוך ובכנוי צורת הבית ' את כל צורתו וכן כלם
פלה ' צדה לדרך ' יונק עם איש שיכה לא ישתנו אלא
שתהפך ההיא לתינו בסמוך ובכנוי ' עדה וקבוץ

עמוס ד'
מיכה ז' חלוא'
יחזקאל ח"ג
ראשון מ"ה דנר' ל"ב

דנרים ד' ח"א י"ד הערות והחקים ' כי קמו עיניו משיבו ' ראוי משיבתו
חלים ח"ט יכמו וצורם לבלות שאול ' במסורה לידה ג' חכרים וטוח
כמו וצורתם או יהיה הנפרד מלחים חזל שיצה כלם מלחים
ממנו שיב על משקל בית ' זית ' ויש במשקל הזה שהוא
בתינו ומלעיל כמו שזכרנו מלאכה ומלאכה ' דבלת
ודבלת ' תוכחה ותוכחת ' והיה ראוי על משקל פלת אלא
מה שמצאנו מהם הם פתחין בעבור שעינם גרונית והם נחת
שחת ' רחת והם אחר בסמוך ובמוכרת ' ובכנוי נחתו
נחתאל י"ט נחתי ' רחתו ' רחתי ' בשחתם נתפש ' ובקבוצם נחות

יחזקאל ח"ג
שמוח ד"ח רחות ' ופחות ' ואפשר שיהיה זרת ארכו מזה המשקל או

תהיה התינו שרש :

פלה ' קמה ' במה ' צרה ' עלה ' רעה ' נפה ' ובסמוך
להנפה גוים בנפת שוא ' ובא מלעיל מפני מלה
זכור ה' דנרים ד"ג זעירא שבצדה ' בבבת עינו ' בקמרת רעיד

ישעיה ל'
זכור ה' דנרים ד"ג

בקמת

שער דקדוק השמות קצג

בַּקִּמָּת פִּלְשֵׁתִים ' עֲלוֹת יִגְהַל ' וּבָמוֹת עוֹלָם לְמוֹרְשֵׁהָ ^{שׁוֹפְטֵי ט"ו יִשְׁעֵי ה'}
^{יחזקאל ל"ו} בָּאָרְץ בְּמַתִּי עֵב ' בְּמַתִּי אֶרֶץ ' בְּשָׁנֵי סִימְנֵי הָרַבּוּי ' בְּרַבּוּי יִשְׁעֵי ה' ^{עמוס ד'}

הַזְכָּרִים וּבְרַבּוּי הַנְּקֻבּוֹת כְּמוֹ שֶׁהִמְשַׁפֵּט לְבּוֹא כֵן בְּשָׁנֵי סִימְנֵים
עִם הַכְּנוּיִם אֲבָל זֹלָתִי הַכְּנוּיִם אֵין הַמְנַהֵג בְּרֹב ' וְחוֹלָם
בָּמוֹת נִהְפֵךְ בְּכַמְתִּי לְקִמְץ חֲטָף לְהַקֵּל ' וְאִפְשָׁר שִׁיְהִי מוֹה

הַשְּׁעָר ' עָלוּ בְּשָׂרוֹתֶיהָ וּשְׂדֵתוֹ ' יֹאמַר הָאֲדוֹד שָׂרָה וְהַרְבּוֹת יִרְמִיָּה ה'

עֲלוֹת שְׂרוֹתֶיהָ ' וְכֵן הַשְּׂתוֹרַת יְהִרְסוֹן ' וְהִיוּ שְׂתוֹתֶיהָ תְּלִים י"ח ^{ישעי"ט}

מְדַבְּרִים ' אֲבָל ' עַד עֲתוֹתֵיהֶם יֵצֵא מִדְּרֶךְ הַנְּשַׁפֵּט כִּי ט"ז ו'

שֶׁשֶּׁפְטוֹ בְּקִמְץ כְּמוֹ שְׂתוֹתֶיהָ ' וְאִפְשָׁר שִׁיְהִי שְׂתוֹתֵיהֶם

מִנְתֵי הַלְּמִיד :

עֲלָה ' חִידָה ' שִׁירָה ' בִּינָה ' וְכֹל אֲשֶׁר עָלָה הַמְשַׁקֵּל הוֹדָה

לֹא יִשְׁתַּנֵּה אֲלֵא שֶׁתִּהְיֶה דְהֵיאָ לְתִיּוֹ ' לֹא מִצֵּאתֶם

יִדְתִּי ' וְרוּחַ מְבִינָתִי ' וְהַקְּבוּץ שִׁירוֹת הֵיכַל ' וְכֵן כֹּלֵם ^{שׁוֹפְטֵי י"ד חִיזֵב ד'}

מִמּוֹה הַמְשַׁקֵּל ' וְהַטִּיבוֹתִי מִרְאשׁוֹתֵיכֶם ' עַל מְשַׁקֵּל ^{עמוס ח'}

שִׁירוֹתֵיכֶם ' חִידוֹתֵיכֶם ' כִּי בָאָה הַרִ"ש בַּחִידָק בַּתְנוּעוֹת

הַיּוֹד אַעִיף שְׁעִיץ הַפְעֵל אֶלֶף וְכֹכַר כְּתַבְנוּהוּ בְּשִׁלְמִים

בְּשַׁקֵּל פְּעֻלָּה :

בָּלוֹת ' אֲרוֹן הָעֵדוּת ' בְּגִדוֹת כְּמָהֶם ' וּבְכְנוּי לֹא נִשְׁתַּנִּירַת שְׁמוֹ ל"ט יִרְמִיָּה ח"א

תְּנוּעָתוֹ אֲלֵא שֶׁהוּא בַּחֹלָם ' כִּי הַשּׁוֹרֵק וְהַחֹלָם

הַחֹלָפִים ' וְעֵדוּתִי זֹו אֲלִמְדָם ' אוֹ יֹאמַר מִן עֵדוּתִי בִלְאֵ תְלִים קל"ב

בְּנוֹי עֵדוּת בַּחֹלָם ' וְהַקְּבוּץ עֵדוּת ' גִּדּוּת ' אֲבָל קְבוּץ

הָעֵדוּת וְהַחֲקִים ' גַּם עֵדוּתֶיהָ שֶׁעֲשִׂעִי ' הוּא קְבוּץ עֵדָה ' דְּנִיִּם ד' חֲלֹי קו"ט

הוּא לִי לְעֵדָה ' אֲבָל ' בְּדֶרֶךְ עֵדוּתֶיהָ שִׁשְׁתִּי ' וְזוֹלָתוֹ רֵאשִׁי ד' חֲלֹי קו"ט

שֶׁנִּרְאִית בְּהֵם הוּזוּ בְּקִרְיָאָה נִהְפַּכְתָּ בְּהֵם עִיץ הַפְעֵל לְלִמְד

הַפְעֵל כְּמוֹ עֲלוֹהָ ' עוֹלָה ' פִּלְת ' וּבְשֵׁת פְּנִים כְּפִתְנִי ' וְנִפְתַּח תְּלִים ח"א סס ו"ט

וּבְכְנוּי בְּקִמְץ חֲטָף וְהַס' ח' בַּחֲלָפָה צִיחָה רַבְחָה

בְּשֵׁתִי ' בְּשֵׁתוֹ ' נְפִתִי ' נְפִתָהּ ' וְסִימָן כִּרְץ צָן דְּמָה :

שער רקרוק השמות

והקבוץ בושורת' נופורת' פילם' ריקם' פלגה'
 בשנה אפרים יקח :

הוא ע"י

תפולה' תכונה' תכונה' תשומה' תמונה' ובסמוך
 תמונת כל' ובא פתח קטן תחת פתח גדול' א

לזרים ל'

בתשומת יד' בכנוי ותשוכתו הרמתה וכן כלם' והקבוץ
 תכונות' תמונות' תשאבות' תמונותיכם' ותשוכתיכם

ווקר' ה' ע"ח ז'

חיוז ד"ח

לרמזה ד"ה

נשאר מעל' ובאה מלת ותפוצותיכם' התייז בחיות
 ומשפטה בצירי' ובאה גם כן הפ"א בחולם ומשפטה

שמות ט"ו

לרמזה ט"ו

הוא ע"י ג

בשורק' אבל בא כן הפ"א בחולם לזווג התנועות' כמו
 תהומות יכסימו' והתייז שבאה בחירק הוא במקום צירי

וכן' אם לא שריתיה לטוב' בחירק התייז והנכון בסגול'
 ומלת כתבונם עצבים' חסרה תייז הכנוי ומשפטה

חיוז י"ח

חש"ל י"ז חזקא ד"ז

כתבונתם' כי לא יתכן לומר תבון כי לא מצאנו ממשקלו
 וכן' ארצה מארץ מדה' משפטה מדה' וכן' עובר בשון

אצל פנה' משפטה פנתה' וממשקל הזה תאנים חלאת
 הנפרד תאונה בפלס תכונה' ונאמר הקבוץ בלשון זכרון

חלום ח"ט

כמו מן חטה חטים' ערמה ערמים' ויש אומרים כי הוא
 הנוספת תחסר בכנויים ונאמר תבון' תבוני' תבונו

תבונם וכן וצורם לבלות שאול' יאמר ממנו צורו
 צורי' וכן כלם' ומן מדה פנה נאמר מד' פן :

ישעיה ג"ח קהל ט'

תפולה' מבוכה' משוכה' מלונה' מרוצה' מרודה מן
 ועניי מרודים' ובחולם במצורה רעה :

יואל ח'

חסר כ'

ישעיה כ'

חוכה ג'

חזקא ח"ט

ממשפלה' ממגודה' נהרסו' ממגרות' :
 הפלדה' והנחה למדינות עשדה' והמקור במשקה
 להנפה גויס בנפת שוא :

הפולה' הפונה' מאין הפגורת' :
 מפקדה' מצדה מן' ביאהו במצדות' ואפשר שהמ

שורש :

ומנתי

שער דקדוק הישמות קצר ומנחי הלמד :

תפעה והיא לנקה בתרמה לאמר ויש אומרים כי שופטים ע'
 התייו שורש והוא שם מקום ובמלאכיו ישים איוכ ל'
 תהלה ונפני ההיא שהיא אות גרונית נקדו התייו בקמץ
 רחב והפכו הקמץ חטף אל ההיא כמשפט וכן ממשקל זה
 כי תאנה הוא מבקש והושב הקמץ לחולם להרדויב על שופטים ע"
 האלה וכן עשו במדת זעמה ישראל כי הראוי זעמה לולי מדבר ע"ג
 שהעייץ גרונית ועוד נכתוב תהלה בכפולים :

תפעה תאיה תנה תאלה לולי האלה היתה התייו
 בחירק כמו תורה מתגרת ירך תאלתה להם תלוס ל"ט איכה ב'
 תאנתה מי ישיבנה ירמיה ב'
 תפעה והיא לנקה ואת המים אשר בתעלה לחכרה מ"א ח"ח
 רפאות תעלה תלאה וכסמוך תלארת תעלת ירמיה ל' וסעיה ע'
 הברכה וכן יאמר בכתי תלאתה תעלתו וכן כלם התייו
 בשוים ובקבוץ תלאות תעלות ואת תעלותיה יחזקאל ל"א
 שלחה :

מתפעה והיא לנקה הנדה מתלאה מלאכי ח'
 תפעית והיוד והתייו נוספת כמו אחרית והראוי תפעית
 תכלית תכנית והקבוץ תכליות תכניות וכן
 אמרו במשנה תעניות מן תענית סדר תעניות :
 תפעות תרבות אנשים חטאים תונות וכחולם הרעות מדבר ל"ז
 אל מקום פלוגי אלמוני תחנותי והווי והתייו מ"ג ע'
 בהם נוספת בווי ותייו מלכות ידידות שרירות והראוי
 בתשלומי תרביות והקבוץ תרביות וכן קבוץ תחנות
 תחניות אע"פ שהנפרד כחולם או הקבוץ ביוד מ"ם
 תרבותים תונותיך ותרבי את תונותיך יחזקאל ע"ו
 מפעית ואכן משכית וכל מרבית ביתך ובמרבית לא ויקרא ד"ו ע"א ב'
 ויק"ה

תתן

שער רקרוק השמות

חתן אכלך ' וזויד זהתי' נוספות והראוי מרבית
 דבר ל"ג משכירת והקבוץ מרביות ' משכיות את כל משכיותם
 שעה מ"א מפעות ' מצות ' הראוי מנצות ' אנשי מצותיה ובמשקל
 בדברי הויל מלקורת :

מפעה ' והתיא למיד הפעל מקנה ' מננה ' משנה ' מקרה
 ואם פ"א הפעל גרונית המ"ם בפתח מענה ' מעדה

מחסה ' מחנה ' מעשה ' ויש בפתח גם בלא אות גרונית
 מראה ל"ג מראה ' גדות ' משקה ' מטוה ' עד שלל מרבה ' כלם

במוכרת ועיין הפעל בהם בסגול ובהם מכם בצירי ' מחנה
 דין ' לסרבה המשרה מחסה כזב ' ומשקה צמא ' ומראה

הכלם נ' כבוד ה' ' מרעה עדרים ' כמקרה הסיל ' וכתב א"א ז"ל
 כי ' מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחר להם

שדשתם בסגול והם מוכרתים וכן נמצא בספרים המדויקים
 ופירושו כי בני האדם מקרה הם בעולם וכן הבהמה ומקרה

מ"א י' אחד להם במיתתם ' ובא ' יקחו מקוה במחיר ' בצירי אע"פ
 ד"ה ז' ח' שאינו בסמוך ' וכד"ה הוא באל"ף מקיאו יקחו במחיר ' וכן

היוצאים על משקל זה אע"פ שאינם מן השרש הזה הם
 בסגול ' כי ערוך מאתמול תפתה ' אישה לה ' צנה ואלפים
 בלם ' וחדנה בחרב יפולו ' עליו עלפה ' אלו והדומים להם

דיקרא ח' בסגול ואם בסמוך בצירי אישה ריח ניחוח לה ' והמוט
 שעה כ' צחה צמא ' ואריה לעולם בצירי על העיקר לפי שלא יבא

בן בסמיכות כי אם בחסרון היא ארי ואע"פ שיאמר גם כן
 ארי במוכרת ' והכנוי כיקני ' מחני ' מעשי ' משני ' וכל

מקרה תזכר ' משנתו ' מקנהו ' מעשהו ' מעשיה ' מקריה
 ויקר מקרה ' אע"פ שהוא יחיד כי אין בו יוד הו"א בסגול

ועוד שאמר ויקר ' ואלו היה לרבים היה אומר מקריה ביד
 והיה אומר ויקרו ' מראה ' ואולי נאגור גם כן מראו ' מראה

מקרה ' ואם לא נמצא ' כי הנדה שדה הו"א גם כן למי
 הפעל

שער דקדוק השמות קצה

הפעל זמצאנו אל ביתה ואל שדה :

ח"צ ח'

וכן צמסקל זה צה"א :

הפעל ' אש ועצים הרבה ' כי היה ראוי לומר שדחה כמו ישעיה ל'

ולכי ראיה הרבה ' מן קנה וקנחה ממנו קהלה ח'

כי הרבה יהיו ' והם בצירי יהיו :

ס"א

בלם כי אין בהם סמיכות ' והמסורת כל הרבה בשתי

נקודות וכל ארבה בשלש נקודות :

והקצוץ :

במפעל שהקדמנו ' מחנים ' משנים ' מעשים ' מענים '

מעניו ' מעשיו ' מחניו ' משניהם ' מעשיהם '

ומחנה יקובץ גם בלשון נקבות ' מפחנות פלשתים ' ע"א ח"א

והרבה אין בו קבוץ כי הוא עצמו קבוץ :

וזנמול למ"ד הפעל :

זמלעיל ופתח בלו מפני הפ"א שהיא גרונית מאשר

בוצאנו במשקלו כמעט איש ולויות ' במפעל לרגליו ' ח"א ו' ויקרא ח"א

מעלה מלמעלה הה"א נוספת וה"א השרש נגרעה לכיכך דברים ד"ח

המלה מלעיל ומן המשקל הזה ' מפתה ' מלמטה והמ"ם שחוח ד"ג

פתוחה אע"פ שהוא מלעיל לא נקמץ כמו לפיה ' שפה ' יפה

שנקמצו ' כי משפטו מנטה בי הוא מחסרי פ"א ואם היה

שלם היתה המ"ם פתוחה מפני גח נראיה שאחריו במ"ם

מעלה כן עתה גם כן המ"ם פתוחה אם לא בהפסק ' והיה

מלעיל מפני שהיא נוספת בה"א שהה"א נוספת בה"א

מעלה ' וכן לילה ' ואפשר להיות מן המשקל הזה וממנו חשלי ח"א

ליולדתו בא בסגול כמשפטו ' ועוד נכתוב נומר ככפולים :

מפעל ' ולמכשה עתיק ' ימד המקרה :

מפעל המ"ם בפתח או בסגול או בחירק ' במראדה אליו מדבר ח"א

אתודע ' נתתי המחצה ' למרבה המשרדה ' בא חזר ל"א ישעיה ט'

אחיד במרמה ' מנחה היא שלוחה ' קח את הפחתה ' ראשי ד"ו ראשי ל"ב

חזר ח"א

שומר

שער רקדוק השמות

והשלישי ט"ט שומר מצוה וההיא בהם לנקבה ולמיד הפעל נפלה
ובסמיכות ועם הכנויים תשוב ההיא תייו במשפט כלל היא
הנקבה כמו שכתבנו והקבוץ מחתות מרמות ניצולת
משדות שוים בסמוך ובמוכרת אבל מנחה אע"פ שכתבנו
פה כבר כתבנוהו בשלמים במשקל שמלה והוא הנכון

ס"א ט"ו נמפעה נמכדה ונמס :

סוועב' חיוני"ג אפעה' אתנה המה לי' אחזה' ואחותי באזניהם' האלה
נפתחה מפני החירות :

אפען אתנן ואמרו הכנוי והקבוץ מאתנן לא מן אתנה להקל

ישעי' ד"ג מיכה א'

ושבה לאתנה' וכל אתניה ישרפו באש' וכמו

יחזקאל י"ו באו שריה ושרין' והקבוץ והכנוי באמר מן שריין' ובתוך

שמוח ד"ג מיכה א' אתנן קמיץ' ובסמוך פתוחים' אתנן זונה' כי מאתנן זונה

יחזקאל י"ו קבצה ועד אתנן זונה' ובאו פתחין מכלי סמיכת ואתנן

נתן לך' וגם אתנן לא תתני עוד :

ע"ס

שמו' ד"ח דבריו י"ד פעול' לשם שבו' ותאו חומר' ואני כותב על הספר בדין

ירמיה ל"ו

והקבוץ והכנוי אפשר שיתחלק בהם למיד הפעל

באלף או ביויד ויאמר שבואים' תאויים' שבואך

תאואך' דיוואך וכן כלם או שבויים' תאויים' ואפשר

ישעיה מ"ט שיהיה תואר על משקל זה לבנה נפש :

חיוני"ח יחזקאל מ"ו פעול' מלעיל' ישגא אחו' מי שחו' :

שמוח י"ג פעיל' מלרע' צלי' קלי' עני' נקי' שני' ובסמוך צני'

ויקרא י"ד הלוי' ד"ד אש' שני תולעת' נקי כפים' ומזה המשקל רזי

ישעיה ד"ד רזי לי' ובא מלעיל מפני לי שהוא מלדה זעירא' ובכנו

צלי' קליי' צליו' צליך' קליו' קליך' עניו' עניך

גזרים ט"ו ובהפסק' לאחריך לעניך' וכן כלם וכן הקבוץ צליים

קליים' עניים' נקיים' ובלם ברגש היויד בשקל :

גהתים' שעפים' ורבותינו ז"ל נשתמשו קבוץ קלי בלשו

נקבות קליות ואגוזים :

פעיל

שער דקדוק השמות קצו

פעי' שבי' מרי' פרי' צבי' הלי' כלי' חלי' לחי'
 מעי' נדי' רעי' ובהפסק ובזקף פיא הפעל בסגול
 הוא בא עד לחי' מים חיים אל כלי' ויאסוף כחול שבי'
 בבית הפרי' רמת לחי' עין נדי' ואל המזרח ואל הצבי'
 ובא בטרחה כמו בהפסק' אל תהי מרי' לפי שהטרחא יש
 לו העמדה ומפני זה יבא פעמים בדרך ההפסק' וכן בא בפשט
 בסגול' ואמרת אל מרי' אל בית ישראל' ופעמים לא ישתנו יחזקאל פ"ד
 בזקף' יכו על הליחי' ובא בארץ הצבי' וישמעהו כשפע מיכה ב' דניאל י"ח
 הדי' וחצי אע"פ שהוא מזה המשקל כי בלא הפסק יאמר סופטים י"ד
 בשו"א' ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת' ובהפסק ח"א ג'
 הוא בצירי' אז יחלק העם ישראל לחצי' וכן בהעמידת ח"א י"ז
 טעם' אמתים וחצי ואמה וחצי' אבל' הלא החצי כמך חזק"ל ח"א ד'
 והלאה' אינו מזה המשקל כי היו"ד בו נוספת והראוי החץ'
 וחבורם עם הכנויים שבי' פרי' כלי' תלי' מרי'
 עדי' עדי' לבלום בסגול' או בחירק כמרי' שבי' פרי'
 נשי' וכן עם כנוי הרבים במים לבדה יאמר כלים' פרי'
 עדים בסגול' או בחירק' ועם ההיא והמים פיא הפעל בשו"א
 ולמיד הפעל נחה' לחיהם' פריהם' בליהם' עדיהם'
 שביהם' וכן עם הכף והמים שביכם' פריכם' וכן
 שריכן' פריכן' ובא גם בתנועת היו"ד ובסגול' הפיא
 ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי' וקבוצם אינו אחד כי יחזקאל ל"ו
 גדי' צבי' עדי' לחי' חלי' ארי' קבוצם אריים' צביים'
 עדיים' חליים' או באלף תמורת היא למיד הפעל כמו
 חללים' אבל וכצבאים על ההרים למהר' האלף נחדה שיר ו' ד"ב ח' י"ג
 למשך והיו"ד נעה והיא למיד הפעל ויו"ד הרבים חסרה
 וכן כל פתאים האלף נחה והיו"ד נעה והיא למיד הפעל
 ויו"ד הרבים חסרה וכן' מבין עפאים' אשימך כצבאים' חלוי' ק"ד הושע י"ג

סופטי' ט"ו חזק"ל י"ג
 חזק"ל ח'
 יחזקאל ד' סופטי' ט"ו
 שיר ח' דניאל ח'
 יחזקאל ב'

ומכרום

שער דקרוק השמות

יואל ד' ומכרום לשבאים' יהודאין (א) מפיק יויד בדניאל ועזרא
 כשדאין מפיק אליה' דניאל ועזרא' ולחי חבורו בלשון
 שנים' לחיים' וארי קבוצו גם בלשון נקבות' אריות
 נשעיו לראשית ד"ו ובסמוך' ורסן מתעה על לחיי העמים' שני גד"י עזים
 וכלי קבוצו כלים בצירי פיא הפעל' וכן עם כנוי היחיד
 שאנא כליה' וכלי כליו רעים' כי מששת את כל כלי
 תעדה כליה' ובסמוך כלי בירתה' אולי כן הוא קבוץ
 דלי או בקבוץ צבי' עדי' חלי' ועם כנוי הרבים בנוח
 היויד ובצירי העיין הפעל לחיהם' כליהם' צביהם' גדיהם'
 ואולי נאמר גם כן גד"יהם' לחיהם בהראות למיד הפעל
 כמו שנראתה בלחי גד"י' וכן מזו הגזרה' המז מעי לו'
 המון מעיה' יאמר האחד מעי בפלם כלי' ובסמיכות
 הרבים ממעי הדגה :

ראש' ד"ו ושע' ל"ב
 ראשית ל"ח
 ירמיה פ"ח ירמיה ד"ו

פעי' קשי' דמי' חרי' צרי' חלי' כן יאמר בהפסק'
 פמו' ודבש ושמן וצרי' ולהקל קריאתם הוסב החולם
 לקמץ חטף בלא הפסק' מה חרי האף' אל דמי לך' גם
 כל חלי' וכן בסמוך' ופעמים בשו"א לברו' וצרי ולוט'
 אל קשי העם הזה' אל יפי חכמתך' ובא בהפסק בקמץ
 חטף' אני הגבר ראה עני' וחבורם כחבור שפי' אלא
 שהם בקמץ חטף' ויהי חליו חזק :
 ובמים לא רחצת למשעי :
 הגיע' בינה הגיגי' לחיזי קולות' שרשם חזה הגה'
 וכן צליל לחם שעורים ערשו צלה :

יחזקאל ד"ו
 דברי' ד"ט חלו' ד"ג
 דברי' ד"ח ראש' ל"ו
 דברי' ט' יחזקאל ד"ח
 חוכה ג'
 ח"א י"ז
 יחזקאל י"ו
 חלים ט' חיוז ד"ח
 סופטים ז'

וכן :
 לחוס ג' פעוע' זנון' מרוב זנוני זונה :
 ראשית ח"ט פציעון' שפיפון' ואפשר שרשו שפף וכבר זכרנוהו :
 פעון

(א) ל' שהחיוק צחה תחת פיו' ד' והאלף נחה צלי תנועה :

שער דקדוק השמות קצו

פְּעוּזָן ' יְגוּזָן ' חֲזוּזָן ' חֲרוּזָן ' שְׂאוּזָן ' רוּזָן ' רְצוּזָן ' וְהַדּוּמִים לָהֶם
 וּבִסְמוּךְ בְּשׂוּיָא חֲזוּזָן יִשְׁעִיה ' חֲרוּזָן אִפּוּן ' רְצוּזָן יִדְאוּ ' וְכֵן
 בְּכַנּוּיִם וּבְקַבּוּץ ' חֲרוּזִים ' יְגוּזִים ' הוּוּיָן לְמִדּוּ הַפְּעֻלִים
 וְהַנּוּנִין נוֹסְפוֹת ' וּבְצִירֵי פִיא הַפְּעֵל וְהַנּוּיָן ' עֲצֻבּוּךְ וְהַלְנֵךְ ' רֵאשִׁית נ'

ישעיה ח' ע"ה ד"ח
 חלום קמ"ה

לא נשתנה :

פְּעוּתָ ' שְׁבוּתָ עִמִּי ' דְאוּת עֵינָיו ' וְאֵין כְּסוּרָת לְאִבְדוּן ' וְשִׁמְתֵי פְדוּתָ ' זְנוּת וִינָן וְתִירוּשָׁ ' שְׁחוּת מִן בְּשִׁחוּתוֹ
 הוּא יְפוּל ' וּבִסְמוּךְ וּבְמוֹכְרָת פִּיא הַפְּעֵל שׂוֹאִית ' וְכֵן בְּכַנּוּי
 שְׁבוּתוֹ ' שְׁבוּתֵי ' רְאוּתוֹ ' רְאוּתֵי ' וְכֵן כָּלֶם ' וּקְבוּץ זְנוּת
 מִצְאָנוּ בְּלִשׁוֹן זְכוּרִים בְּזִנּוּתֵיךְ וּבְרַעְתֵיךְ ' וְהַתֹּאֵר לְנִקְבָה
 רְעוּתָ ' וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ וְכֵן בְּחוּלָם חֲצוּת לִילָה ' גוּת ' נִדְתָ
 גוּתָהּ ' עֲנוּת גְבוּרָה ' פְּנוּת קָרִים ' לְמַנּוּת יִמִּינוּ :

ירמיה ל' קפ"ח
 ח"ו ד"ו
 שמו"ח ה' הו"ע ד'
 חש"ל ד"ח

ירמיה ג'
 ש"ט חלום קי"ט
 ויקרא י"ג
 שמו"ל"ג יחזקאל מ"ב
 חלום ל'

וכן :

פְּעִיתָ בְּחִירָק ' שְׁבִיתָ ' שְׁהִיתָ ' מִן ' נִלְכַד בְּשִׁחִיתוּתָם ' חֵיכָה ד'
 בְּבִיתָ ' מִן ' וַיַּעֲבְדוּיָמִי בְּבִיתוֹ ' בְּרִיתָ ' כְּרִיתָ ' חֲנִיתָ ' רֵאשִׁית נ'
 וְהַקְּבוּץ בְּכָלֶם ' שְׁבִיתוֹתָ ' שְׁחִיתוֹתָ ' בְּרִיתוֹתָ ' בְּבִיתוֹתָ ' וְהַחֲנִיתוֹתָ ' וְהַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמוֹזְמָרוֹתָ ' וְגַם יִתְכַן ' יִשְׁעִיה נ'
 שִׁיתְקַבְּצוּ גַם בְּלִשׁוֹן זְכוּרִים ' כְּמוֹ חֲנִית שִׁמְצָאנוּהוּ גַם כֵּן
 מְקוּבָץ בְּלִשׁוֹן זְכוּרִים ' וְאֵת הַחֲנִיתִים ' כְּמוֹ כֵּן נֹאמַר שְׁבִיתִים ' ד"ה ז' ד"ג
 שְׁחִיתִים ' בְּרִיתִים ' וְכֵן מִצְאָנוּ קְבוּץ שְׁבוּתָ בְּלִשׁוֹן זְכוּרִים ' וְשְׁבוּתָ שְׁבִיתֵיךְ בְּתוֹכָהֶן ' וְכֵן יִהְיֶה קְבוּץ שְׁבוּתָ ' רְאוּתָ ' יִחְזַק י"ו
 פְּדוּתָ ' אוֹ יִהְיֶה קְבוּצָם סְקַבּוּץ חֲנוּתָ ' גְלוּתָ (ב) בְּהַרְאוּתָ
 לְמִדּוּ הַפְּעֻלָּ :

עוזבדו"ח י"עיה ז'

חזות

(ג) ד"ל חֲנוּיֹת גְלוּיֹת צִלָּה הִינֵד צִמְנוּעָה צִמְקוּס ה"ח לַמִּדּוּ הַפְּעֻלָּ :

שער דקרוק השמות

סס ד"ח חזות קשה ' וכן בדברי רז"ל טענות חזות כלם אחד בסמוך
 יחזקאל א' עובדי א' ובמוכרת לגלות המלך יויכין ' וגלות ירושלים ' והגור
 הלוי ח"ט (הלוי ח"ט)
 ובעיה ח"ה סס ד"ח לבי תבונות ' וכן עם הכנוי וגלותי ישרא' וחזותכם את
 חלוי' פ"ט יחזקאל ל"ב שאול ' ויתנו בברותי ראש ' ומלאתי הגאירות רמותיך

והיה זה שלא נשתנה בסמיכות ובכנוי להורות כי הם ממשקל
 מלכות ' כי כן יהיה בתשלומי גליות ' ובקבוץ תשוב הפיא
 שואית ' ותראה למד הפעל כמו שמצאנו ' ואל החניות
 שהוא קבוץ מן חנות ' כך גליות חזיות ' חסיות ' טעיות ' ^{ירמיה ל"ז}
 כמו שנאמר מן מלכות ' ארבע מלכיות ' אע"פ שבמלכיות ^{דניאל ה'}
 לא נשתנה תנועתה ובחניות נשתנית תנועתה ' מפני שמ"ם
 מלכיות בתנועה קטנה ' וחיות חניות היה בתנועה גדולה אם
 לא היה שלם לפיכך שבה החיות לשו"א לרוב התנועות ' גם
 יתכן ' כי חניות מקובץ מן חנות בשו"א ופתח החיות כי לא
 נמצא חנות במקרא כי אם בדברי רז"ל ולפיכך לא נתבררה
 קריאתו אם בקמץ אם בשו"א ' ויהיה חנות משקל פדורת '
 שבות ' ראות אבל מן גלות יאמר גליות בקמץ הפיא
 וגם יתכן שתיו גלות חנות נהפכת יוד לטעם שזכרנו
 במלרת מלכות במשקלו :

ח"ז י"ח פעות הפיא בצירי ' ויתן עליו את הנז ואת העדות '
 גאות לבש ' והחבור והקבוץ כמו גלות ' כי הו
 ראויים בתשלומם עריות ' גליות ' גאירות על משקל
 סכלות :

פועה ועם שאור עשינו חזות ' ביד כל נביאי כל
 חזות שגו בראת ' יורה ומלקוש ' שואה מן השיבה ^{ו"ז י"ז ובעיה ד"ח}
 נפשי משאיהם ' האחד שואה ' והרכים שואים ' ועם ^{דברים י"א}
 הכנוי שואיו ' שואיך שאיהם וכולי :
 פועה ' ולדבר ער' ה' תועה ' שואה ומשואה ' וההיא
 לנקבה ולמיד הפעל נפלה ' וקבוצו וכנויו ידוע :

פעה

שער דקרוק השמות קצה

מל'עיל וכלו בסגול והה"א למ"ד הפעל' הרבה

בכה' והנה מפיו יצא' יתנו נדה' בכסא ליום

עזרא י' חזו ל"ז
יחו' י"ז חלוי' כ"ח

חגיגו' וכן' ואין קצה למרכבותיו' ואפשר שהוא יסעיה ב'

כמו קץ מן קצץ והה"א נוספת :

מלדע פ"א הפעל בצירי ועיין הפעל בסגול גאה ורם' יסעיה ב'

רעה דוד' אניות אבה' אבל רעה דוד' היה דאוי ש"ב ט"ו חיוז ט'

היות העין בצירי מפני הסמיכות אלא שנמצא בספרים כן'

ח"ח ד' ירמיה ח"ח
יסעיה ב'

מן רעה המלך' ומזה' גא' מאוד' משפטו גאה' כמו

תה ורם' ונפל הה"א כמו רע מן רעה המלך' והכנוי ח"ח ד'

מקבוץ בשני המשקלים האלה רעו' רעי' רעה' כסו'

מסי' בסקה' קצו' קצי' קצה וכולי' בכים' גאים' הגים'

מסי' כסים' רעים' אבים' גאיו' כסיו' רעיו' רעיה

מזירי' והרכים בשו"א' כסיהם' אביהם' רעיהם' וכן

ממ' ואולי נאמר רעיהם' רעיהם בצירי' כי כן נמצאו

נאפו את נשי רעיהם' וזה כדי שלא לחטוף על העיין' ירמיה ס'

מאלי נאמר אותם שהם מלעיל בקבוץ עם נו"ן תמורת ה"א

יחזקאל י"ז

כמו' יתנו נדה ואת נתת נדניך :

הפ"א בקמץ והעיין בסגול והה"א למ"ד הפעל'

קנה' קצה' שדה' עלה' חזה' והתואר בקלה'

חזה' רזה' נכה' רזה' בצה' והנקבה בלא יוד בקלה'

חלום ד"ג

חזה' רזה' רזה' ובהראות למ"ד הפעל' כוסי ריזה'

יחזקאל ח"ב ראשי"ט'
שמו"ד ט')

בסמוך בקנה המדה' עלה זית' חזה התנופה' עיר

חזקאל ח"ב ד' ויקרא ד"ה

קצה גבולך' ושדה מגרש עריהם' וכן יאמר בלה' חזה'

וכן נכה רגלים' סמוך מן נכה בפלס דוה' והכנוי קנהו או ש"ב ד'

קנו' קצהו או קצו' קצי' קני' קנדי' או קנה' קצה או

קצה' את עירי אשר בענתות' אל ביתה ואל שדה' והקבוץ ירמיה ל"ב ח"ב ס'

קצים' קנים' שדים' בלים' דוים' באים' ובא קבוץ

נכה בצירי פ"א הפעל' נאספו עלי נכים וכן שטים' אבל חלום ל"ב ח"ב ס' ח'

ושטי

שער רקדוק השמות

שמות ד"ה וְשֵׁטִי כֹזֵב ' הוא מנחי העיין ' ובסמוך ' שלשה קני מנורה ' יצוה ל"ב חינוכ' על שדה חמד ' וכן נאמר קצי ' בלי ' הוי ' אבל כדוי לחמי ' נאמר כי אינו מזה המשקל לפי שהוא שם ולא תואר ולא מצאנו מזה השורש שם בזה המשקל אבל הוא מקובץ מן חלום מ"ח ערש הוי ' והראוי בו דויי כמו שכתבנוהו בשקל פעל סבך ' ואפשר שיהיה מזה המשקל ויהיו השם והתואר במשקל אחד כמו שבאו רבים במשקל אחד ' וכנוי הקבוץ שדיו ' מוכה ב' שדיקה ' שדינו ' לשובב שדינו ' ולנמצאים ולנסתרים בשו"א ' שדיהם ' שדיכם ' וכן פניו פניקה ' פנינו ' פניהם ' פניכם ' שהאחד פנה ואם לא נמצא ' ושדה יקובץ גם בלשון נקבות שדות ' והכנוי בשו"א שדותיו ' שדותיה ' שדותינו ' שדותיכם ' שדותיהם ' וכנה מזה השער אע"פ שהוא בשו"א כמו שכתבנו שכם משער ארץ * פעה והה"א לנקבה שפה ' קצה ' שנה ' קנה ' מנה ' אלה ' חרה ' קשה ' וכן שהפ"א בצירי גאה ' פאה ' ירמיה ו' גאה ' גוה ' ומזה המשקל ' כרחו עצה ' ובסמוך שנת ' ירמיה ד' קצת ' עצת ' שפת ' מנת ' הרת עולם ' ואפשר כי אלה לא תשתנה בסמיכות כמו שלא נשתנה בכנוי ' אם לא יחוקא י"ו חלוי' ס"ג אלתו אשר בזה ' מנת שועלים יהיו ' בקמץ בסמיכות וכבר זכרנוהו עם הדומים לו בטור הראשון במלת פעולה ' שמו' ל"ח ויקרא י"ט מאת ככר הכסף ' פאת ראשכם ' וקבה אפשר שיהיה ממשקל זה ' אבל למה שנהגו לקרוא במשנה המלה בסמיכות הקו"ף בצירי קבת הנכרי ' וכן בכנוי ' כשרה שינקדה מן הטרפה קרתה אסורה ' ידמה שהוא מנחי העיין ' והכנוי שפתי ' קצתי ' מנתי ' שנתי וכן כלם ' והקבוץ שנות ' קצות ' קנות ' אלות ' הרות ' מנות ' קשות וכן מאדה ' פאה ' גאה ' גוה ' מאות ' פאות ' גאות ' גוזת ' והשנים שנתים

שער רקרוק השמות קצט

שָׁפְתַיִם שְׁפָתַיִם וְנֹאמַר (א) מֵאֲתַיִם לֵהֲנִיחַ הָאֱלֹהִים
וְהַכְּנוּי מִן הַשְּׁנַיִם שְׁנַתָּיו שְׁפָתָיו וְכֵן כֹּלֵם פִּיֵּא הַפְּעֵל
בְּשׂוֹיֵא לְבַד בְּנוֹי הַנְּסַתְרִים וְהַנְּמַצָּאִים שֶׁהֵם פִּיֵּא הַפְּעֵל בְּחִירָק
שְׁנַתָּיֵהֶם שְׁפָתֵיֵהֶם וְעִמַּל שְׁפָתֵיֵהֶם תְּרַבְּרְנָה וְכֵן בְּסִמּוּךְ וְשִׁלּוּךְ ד'
שְׁנַתָּיֵי שְׁפָתֵיֵי בְּשְׁפָתֵי נְבוֹן וּבְסִמִּיכַת הַקְּבוּץ שְׁנֹת יִמִּין מִשְׁלֵי י' חֲלִים ע"ז
עֲלִיזִין קְצוֹת דְּרַכְיוֹ קְשׁוֹת הַנְּסַךְ וְכֵן יֹאמַר מְנוֹת אֲבָל חִיּוֹב ד' ו' מְדַבֵּר ד'
אֱלוֹת לֹא יִשְׁתַּנֵּה מִפְּנֵי הָאֱלֹהִים אֱלוֹת הַבְּרִית וְכֵן הָרֹרֶת לְדָרְיוֹ ד"ט עֲמוּסָה
וְלַעֲד וְכֵן מֵאוֹת פִּאוֹת לֹא יִשְׁתַּנּוּ מִפְּנֵי הָאֱלֹהִים וְהַכְּנוּי
שְׁנֹתָיו שְׁנֹתָיֵי וְקְשׁוֹתָיו וּמְנִקְיוֹתָיו וְכֵן מִזֶּה הַמְּשַׁקֵּל שְׁמוֹת ד' ס'
עַל כָּל גְּדוּתָיו הָאֶחָד מִמֶּנּוּ גְּדָה כְּפִתּוּרֵיהֶם וְקְנֻחָם יִבְרָע ג' שְׁמוֹת ד' ס'
וְכֵן יֹאמַר בְּשְׁנֵי הַקְּבוּצִים קְנֻחֵיהֶם שְׁנֹתֵיהֶם וְכֹא שֶׁלֹּא
כְּמִשְׁפֵּט אֵת תְּמַרְוֵקִיָּה וְאֵת מְנוֹתֵיהָ הַמִּיֵּם נִקְמָץ וְגַם אִסְחָר ז'
בְּשׂוֹיֵא עִם אֹת הַגְּרוֹן וְצֹאצְאֵי מַעֵיךְ בְּמַעוֹתָיו הָאֶחָד מִמֶּנּוּ יִסְעִיָה מ"ה
מְעָה אֲבָל אֱלוֹת לֹא יִשְׁתַּנֵּה מִפְּנֵי הָאֱלֹהִים וְכֵן הָרֹרֶת לֵאמֹר עֲמוּסָה
נִשְׁתַּנֵּה הָרֹרֶת גַּלְעָד כָּל הַהָרֹתֵיהָ תִּבְקַע וְאִם הָרֹרֶת ו"ז ט"ו ס' ס'
גַּלְעָד הַהָרֹתֵיהָ וְהָרֹתֵיהֶם מַעֲנִין הָרַם מִשְׁרַשׁ הָרַר מִשְׁפֵּטִם
שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנּוּ כִּי מִשְׁפֵּטִם לְהַדְּגֵשׁ לֹולֵי הָרִישׁ הַעֲלִזְלָה לְקַבֵּל
דְּגֵשׁ וְכְנוּי מֵאוֹת פִּאוֹת לֹא יִשְׁתַּנֵּה מִפְּנֵי הָאֱלֹהִים וְכֵן נֹאמַר
מֵאֲתָיו פִּאֲתָיו וְכֵן כֹּלֵם בְּנוֹחַ הָאֱלֹהִים אוֹ בְּתַנּוּעַת הָאֱלֹהִים
מֵאֲתָיו פִּאֲתָיו וּבְסִמּוּךְ פִּאֲתָי כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר פִּאֲתֵי מִזְאֵב וְדַבָּר ד' ד'
שְׁהוּגָה לְקוֹחַ מִן פִּאֲתַיִם וְכֵן סָאָה סֵלֶת מִזֶּה הַשְּׁעַר מ"ז ו'
אֲעִיפֵי שְׁפִיֵּא הַפְּעֵל שׂוֹיֵא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּבֵנוּ סִנֵּה מִהַשְּׁעַר הַקּוֹרֵם
לֹוֹה וּפְרָה מִן הַדְּגוּשִׁים שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנֵּה בְּסִמִּיכוֹת וּבְקְבוּץ
פְּרוֹת הַבֶּשֶׂן וְכֵן לֹא יִשְׁתַּנֵּה בְּסִמִּיכַת הַיְחִיד וְכֵן בְּכְנוּי עֲמוּסָה ד'
פְּרָתוֹ פְּרָתְקָה וְכֵן כֹּלֵם פִּיֵּא הַפְּעֵל קְמוּצָה וְהַקְּבוּץ הַשְּׁלֵם
כֹּזֵה הַמְּשַׁקֵּל וַיִּבֵּא תְּמוּרַת לְמִיד הַפְּעֵל תִּיּוֹ אוֹ וַיּוֹ אוֹ יוּד
אוֹ הַהִיֵּא עֵצְמָה כְּמוֹ מִן שְׁפָה שְׁפָתוֹת וּבְסִמּוּךְ וּשְׁפָתוֹת קִלְתֵּי
(א) כִּי הִיָּה לְאוֹי מֵאֲתַיִם : כְּסִיל

שער דקרוק השמות

שיר ה' חלים פ"ה פסיר' והכנוי שפתותיו שושנים' ומן קצה' ויראו יושבי
שמות ל"ז קצות מאותותיך ומן קשה' ואת הקשות אשר יסך בהן'
הושע י"ד ט"ז ו' ומן קרה' והריותיו יבקעו' ומן אמה' ועם האמהות
; ראשיתך אשר אמרת' את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו' כן היה

משפט והריותיו בפתח הריותיו בפלם אמהותיו' והנכון
אצלי כי הנפרד מן אמהות אמהותיו אמהות בפלם עקרת
כמו שכתבנו במשקלו' וקבוץ אמה אמות אלא שלא נהנו
לומר כן' וכן יהיה הריותיו משקל אחר בפלם דליותיו
; זכריה ט' ויהיה הנפרד מהם הריה הריה' וכן זויה מן כזויות מזבח'

או יהיה הנפרד מן זויותיו זוית ומשקלו פעית וכן הוא בדברי
רז"ל' אדם מניחו בזוית זו ומצאו בזוית אחרת' וכן הנפרד
מן דליותיו דלית' וכן זכרוהו במשנה וכדלית הדקל בעל
הבית מוריד ומחלק' וכן יאמרו מן הריותיו הרית' וכן מזה
ויקר' ד"ה המשקל צפה הצפית וכן עמית' לא תונו איש את עמיתו'
ואפשר שיהיה שורש עמית עמת :

פעה מאה' פאה בצירי הפיא כבר כתבנו אותם בשער
נחמיה ה' פעה הקודם' ונאמר כי' לחם הפקה אינו מזה
המשקל כי הוא מן הדגושים לפיכך הפיא בסגול' כי מן
המנהג כמו שכתבנו' כשתהיה החיית ראויה להדגש והיא
קמוצה האות שלפניה בסגול' במקום אשר בזולתה בצירי
וכן ההיא כמו החיית והסמוך פתוח כלו ומלרע כמשפט
אני א' עזרא ז' פחת יהודה' פחת מואב' ובא אחד מלעיל' אמור אל
חגי ז' חלכי א' זרובבל פחת יהודה' והכנוי הקריבהו נא לפחתה' והקבוץ
יחזקאל י"ג ח"א י' בפתח פחות וסגנים' וכן כלם' וכן בסמוך' ופחות הארץ'
וכן יאמר עם הכנויים פחותיו' פחותיה' וכן כלם' כמו
ג' ירמיה נ"ח שאמרו' ארת פחותיה ואת כל סגניה' והקבוץ בלמו'
נחמיה ז' הפעל נראית' על פחות עבר הנהר והוא סמוך'
והמוכרת פחות הפיא בסגול' והחית בקמץ :

פעת

שער רקרוק השמות ר

פָּעַת ' אל הַשֵּׁקֶת ' וּכְנִי יֹאמֶר קֹבֶת ' מִן ' וְאֵת הָאִשָּׁה אֵל רַאשֵׁי ד"ד מַדְנִ' ד"ב
קָבְתָהּ ' וּכְנִי כְנִי שֵׁקֶת עַל זֶה הַדֶּרֶךְ ' וְהַקְּבוּץ
שֵׁקֶתוֹת ' קָבְתוֹת ' וְהַסְמוּךְ שֵׁקֶתוֹת קָבְתוֹת ' אֲבָל
בְּשֵׁקֶתוֹת הַמַּיִם ' אֵינוֹ מוֹדֵה הַמִּשְׁקָל ' : רַאשֵׁית ל'
פָּעַת ' זֶה צִפַּת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ אֲמוֹת חֲמֵשׁ ' וּכְנִי יֹאמֶר שֵׁקֶת ד"ב ד"ג
מִן בְּשֵׁקֶתוֹת הַמַּיִם ' כִּי אֵלֶּה שְׁנֵי הַמִּשְׁקָלִים אֲעִיפֵם
שֶׁהֵם מַלְעִיל אֵין הִתִּיּוֹ דְגוּשָׁה בְּהִתְחַבֵּר עִם הַכְּנִוּיִם וְלֹא
חֲפוּל בַּקְּבוּץ כְּמוֹ הַמִּשְׁקָלִים שֶׁהַקְּדָמָנוּ בְּשִׁלְמִים כִּי אֹתָם
אֵין הִתִּיּוֹ בְּהֵם שׁוֹרֵשׁ וְאֵלֶּה הִתִּיּוֹ בְּהֵם שׁוֹרֵשׁ מִקוּם ה"א
לְמִיד הַפְּעֵל לְפִיכֵךְ הִתִּיּוֹ רַפָּה בְּהִתְחַבֵּר עִם הַכְּנִוּיִם וְלֹא
חֲפוּל בַּקְּבוּץ ' וּבְכְנִוּי ' צִפַּת ' צִפַּתִּי ' צִפַּתוֹ פִּי אֵל הַפְּעֵל
בְּחִירָק אֹו בְּפִתַח כְּמוֹ שֵׁקֶל אֶרֶץ וּכְנִי כֵלֶם ' וּכְנִי כְנִי שֵׁקֶת
וְהַקְּבוּץ צִפַּתוֹת ' שֵׁקֶתוֹת וּבְסָמוּךְ צִפַּתוֹת שֵׁקֶתוֹת ' וּכְנִי
הַכְּנִוּי צִפַּתוֹתֵי ' שֵׁקֶתוֹתֵי וּכְנִי כֵלֶם ' וְאֲפֹשֶׁר שִׁיְהִי
שֵׁקֶתוֹת הַמַּיִם ' מִן שֵׁקֶדָה בְּפִלֶם שִׁפָּדָה יֹאמֶר שֵׁקֶתוֹת
וּבְסָמוּךְ שֵׁקֶתוֹת כְּמוֹ מִן שִׁפָּדָה שִׁפַּתוֹת ' וּבְסָמוּךְ
וְשִׁפַּתוֹת כְּפִיל ' : קַהֲלַת י'
פָּעוֹת ' אֲחֻזַּת לְנוֹ קֶטְנָה ' וּכְנִי חֲמוֹת ' וּבְצִירֵי וּבְשׁוֹרֵק ' אֵת שִׁיר ח'
הַנּוֹזֵר וְאֵת הָעֵדוּת ' וּבְסָמוּךְ אֲחֻזַּת אֲבִיךָ ' וּכְנִי יֹאמֶר ח"ג י"א וְיִקְרָא י"ח
חֲמוֹת ' וּכְנִי יֹאמֶר עִם הַכְּנִוּי אֲחֻזַּתִּי בֵּת אֲבִי ' נַעֲמִי חֲמוֹתִי ' רַאשֵׁית ד' רות ג'
וְלֹאֲחֻזַּתוֹ הַבְּתוּלָה ' וּבֹא אַחַד הָאֵלֶף בְּפִתַח לְכִרֹו ' לֹאֲחִיו וְיִקְרָא ד"א
וְלֹאֲחֻזַּתוֹ ' וְאֲפֹשֶׁר שִׁיְהִי זֶה הַשֵּׁם בְּשְׁנֵי פָנִים רַפָּדָה וְדָגֵשׁ מַדְנִ ו'
כְּמוֹ שְׂכֻזָּאֲנוּ בְּזוּלָתוֹ מִן הַשְּׁמוֹת כְּמוֹ שְׂכַתְבְּנוּ ' וְהֵנָּה יְהִי
וְלֹאֲחֻזַּתוֹ הַבְּתוּלָה ' מִן הַרְפָּה וְיִהְיֶה ' לֹאֲחִיו וְלֹאֲחֻזַּתוֹ מִן
הַדְּגוּשׁ וְלְפִיכֵךְ לֹא נִשְׁתַּנְּהוּ הַתּוֹעֵתוֹ לְפִיכֵךְ הָאֵלֶף פְּתוּחָה
כְּמִשְׁפָּטָה עַל הַחֵיִת הַרְאוֹי לְהַדְּגֵשׁ ' וְאֵלֶף אֲחֻזַּת קְמוּצָה
לְפִי שֶׁהוּא רַפָּה בְּעִיקְרוֹ ' וְזֶה הוּא עֵלֶת הַפְּתַח הָאֲחִיכֶם מַדְנִ ל"ג
בְּאוֹר לְמַלְחָמָה ' וּבְאֲחִיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ' וּפְתַח אֲחִים ' אֲחִי ' וְיִקְרָא ד"ב

אחיק

שער רקדוק השמות

אחיה' הרבים' וסגור' אלף אחי' אחיו' כי הם
הדגושים' וזה הטעם עד נאמן למבין לפי הכללים שהקדמנו
והטעמים שכתבנו' ונאמר כי היו אשר באחורת ובחמורת
למיד הפעל והתינו לנקבה ובתשלומן אחורת חמיות
חלים קי"ג בפלס מאשפות ידים אביון' שהוא שם ליחידה לפי דעתו
והיה ראוי הקבוץ אשפתות אלא שקל עליהם להמיר הנו
איכה ל' בדגש' ואמרו' חבכו אשפתות' והמקובץ מן אחורת
וחמורת אחיות חמיות' והסמוך אחיות חמיות היו"ד למי
הפעל והיו והתינו סימן הרכות' ועם הכנוי' ואת אחי ואת
יכוסע ד' יחוקל י"ו אחיותי' ובא כסימן רבוי נקבות לבד' בצדקתך אחיותך
ס' ובא סימן רבוי הזכרים לבד' (א) ואחותיך סדס ובנותיה
כוסע ב' ולאחותיהם רחמה
איוז ל"ו פע שהעיין שלו יויד נחה' אף ברי יטריה עב' ששרש
יחוקל ד"ז ושעי' ל"ב רור' וכן גי' מן' ונשאו אליך בניהם קינדה'
היוז ל' יחוקל ד' וכן גי' מן' ונשאו אליך בניהם קינדה'
אדיר' אך לא בעי' ישריר' קנים והגדה נהי' אי' א
כתיים' וכן כי תחת יופי' ששרשו קורה לדעת קצת
המפרשים' וכן פי' אלא שנשתנה מחביריו כי זה במוכרת
פה ובסמוך פי' וחביריו בקבוץ עיים' ציים' בהראות
היו"ד וכן בכנוי' ופה (ב) נרפה בקבוץ פים' הפצירה
ס"א י"ג חזר ד"ד פים וכן נרפה וצים מיד כתיים' וכן בכנוי' פיו או פיהו
פיה פי' ויו"ד פי' יויד הכנוי ויו"ד השרש נרעה' והראי
פיי' וכן פיו' פיה' ובכנוי הרבים פיהם' פיקם' פינו' וכן
יחוקל ד"ז בניהם ההיא והמים כנוי הנסתרים' ואלו היתה ההיא למי
הפעל היתה קמוצה כמו שיקם' וכאשר קובץ בלשון נקבות
אופטוס ל' נראית היו"ד' ולה שני פיות והפ"א בצירי' והבליעו הת

בדגש

(א) ואם רצוי הנקבות ראוי אחותותיך בשני חו"ן אחת לשכס ואחת לנקבה
(ב) כ"ל שלא באה בדגש היו"ד כמו עיים ציים

שער דקרוק השמות רא

סבדגש והפיא בחירק ואמרו ' חדה בחרב פיות ' וכן תאמר וסלי ט'
 כעכנוי פיותיו ' פיותיה וכן כלם ובהכפל הפי'א ' וחרב
 ובהפיות ' ובמשקל פה ' שה היה משפטם בהראות עי"ן הפעל תלויס קח"ט
 פיה שיה ' בפלס דוה דוה ' או פיה שיה על משקל
 וסמיכות שיה בצירי ' שה כשבים ושה עזים ' ועם דנריס י"ד
 הכנוי'ם בהראות עי"ן הפעל ' או את שיו נדחים ' בצירי ' דנריס ד"ג
 איש שורו ואיש שיהו בשוי'א : ש"ח י"ד

יובילו שי למורא ' והגי בינו וכין העי ' פתוחים ' וגי תלויס ע"ו הוסע ח'
 פעמים נכתב בו למיד הפעל ' ונשב בפי'א וזולתו ' דנריס נ'
 והתויתתו ' קוה המרה ' את קי שומרן ' קו תהו ' קמוצים ' יחוקט ט' ירמי' ל"א
 צו לצו ' צו לצו ' קו לקו ' קו לקו ' הראשונים פתוחים ' שס ד"ח
 הואיל הלך אחרי צו ' קמץ בסוף פסוק ' לך יובילו מלכים הוסע ה'
 קמץ בסוף פסוק ' בעב הענן פתח ' ויכהו שם אלקים תלויס ס"ח סמו' ו"ט
 השל ' פתח באתנח ' וכן מזה המשקל אב ' אח ' יד ' גב ' ש"ג ו'
 אל יאמן בישו נתנה ' הקם על ' קמוצים ובהסמכם ח"ו ט"ו ש"ג ד"ג
 ובא סמיכת אב בפתיחת האלף ' אב המון גוים ' ראשית י"ו
 גם כן עם למיד הפעל האלף בשוי'א ופתח אבי כל בני ראשית י'
 וסמיכת אח לא בא אלא עם למיד הפעל אחי יפרת ראשית י'
 וכן יתכן דם מזה השער ' והקבוץ דמים ' דמיו '
 ובסמוך דמי כמו מן על עלי וכבר כתבנוהו בשער
 וכנוי אב ' אח בהראות למיד הפעל במכתב אכיו '
 או אכיהו אחיהו ' אכיה אחיה ' אבינו אחינו ' והנסתרים
 והנמצאים האלף בשוי'א ופתח ביהם ' אביכם ' אחיהם '
 אבל למדבר בעדו לא נכתבה יו"ד למיד הפעל
 מפני יו"ד הכנוי ' אחי ' אבי ' וקבוץ אב בלשון נקבורת '
 ראשי אבורת ' ובסמוך אבות המטות ' וכן עם הכנויים ודבר ל"ו שס ל"ב
 אבותיו אבותיה וכן כלם ' וקבוץ אח אחים והאלף בפתח

ואחי

שער דקרוק השמות

חלום ד"ג ואחי בהפסק האליף בסגול'ל' אספרה שמך לאחי' והוי'
 בסגול'ל מפני קמץ החיית וכן אחיו לעולם בסגול'ל האליף
 מפני קמץ החיית' ובכנוי הרבים אחיהם' אחיכם' האליף
 ויקרא ד"ה בשו"א ופתח' ובא בפתח לברו ובאחיכם בני ישראל
 מדבר ל"ג האחיכם יבואו למלהמה' וכבר כתבנו טעם הפתח והסגול'
 באלה בשער פעות' ובכנוי צו' תו' קו' יד' דג' צוי'
 קוי' תוי' צוו' קוו' צוף' קוף' ידו' ידף' תוו' תוף'
 וכן כלם על זה הדרך וקבוצם צוים' תוים' קוים' דגים'
 אבל יד יקובץ בלשון שנים' ידים' והכנוי ידיו' ידיף'
 קויו' צויו' קויה' צויה' ידיו' קויו' צויו' ידיהם'
 ידיכם' קויהם' צויהם' תויהם' וכנוי יי' שיי' גיי' גיו'
 שיו' גיה' שיה' והקבוץ גיים' שיים' והכנוי גיינו'
 שיינו' גיייו' שיייו' גייהם' שיייהם' כמו ידיהם וכן כלם'
 וחוקא ו' ושעיה ו' אבל' לאפיקים ולגאיות' אינו מחובר מן גיא' כי אם מן'
 כל גיא ינשא' כמו שזכרנו בשערו ויד יקובץ גם בלשון
 שמות ד"ו נקבורת' שתי ידות' ומן ידגש בכנויו ובקבוצו מנו' מנה'
 נחמיה ט' מפי' והראיה מה שמצאנו ומנה' לא מנעת מפיהם' שהמים
 פתוחה ידמה כי הנוץ תדגש אלא שהוקלדה כמו הרבדה מן
 הדגושים כמו שכתבנו ואלו היה מן רפה בכנויו היה מ"ם

של ומנה בקמץ כיווד ירה :

מחלי ו' פ' בן חכם' בצירי ובסמוך בסגול'ל כשהוא סמוך סמיכת
 ענין' כמו בן אברהם' בן אדם' בן בליעל' ואם אינו
 סמוך סמיכת ענין אע"פ שהוא במקף הוא בצירי' כמו' ותלו'
 בן ששי' וימלט בן אחד' ולמפיבושרת בן קטן' והוליד
 בן פריץ' ואם סמוך סמיכת ענין אע"פ שאינו במקף הוא
 ויקרא ח' בסגול'ל כמו' ושחט את בן' והס' עפ"י המסורת והטעם
 שם ד"ד הבקר' בן הישראלית' ואת לפי שלריך להוסיף על פחרונס
 ד"ה ח' ט' זכריהו בן יברכיהו' זכריהו
 מלח של :

שער דקרוק השמות רב

נחמיה ו' אפטר צ'
ראשית י"ז

משלמה את בת משלה בן ברכיה בן יאיר וחר
 מאה שנה יולד והכנוי בנו בנה ואם בהפסק
 ושאר ישוב בנה בני בנם או בנהם בנכם בנינו יסעיה י"ז
 בנה בנה בן או בנה בנה והקבוץ בנים והכנוי בניו
 בנה בני בניהם בנינו בניה בנה בניו בניו
 ואפשר שיהיה מזה המשקל זר זהב יעץ פרי נו יש כס שמו ד"ה ראשית ח'
 יעץ יעץ שם ואע"פ שלא נשתנה בכנוי גוי נתתי למכים יסעיה י"ז
 עמי בעצו ישאל מתחת לזרו אפשר שישתנה בסמיכת הו"ע ד' שמוח ל'
 הרבים כמו תו דם קו שלא נשתנה בכנוי בעצו ישאל
 ובסמיכת הרבים נשתנה עצי העולה אבל שם הוא על ראשית ד"ג
 משקל בן ועל תכונתו שישתנה גם בכנוי שמו שמה אבל
 קבוץ שם בלשון נקבות ויקרא האדם שמות ובסמוך ראשית ז'
 שמות בני ישראל ושם במקף וסמוך למלה זעירא או שמוח ח'
 למלה מלעיל בסגול וכן יש הוא מזו הנזרה באמת כי הוא
 נבנה על תכונת בן בהתחבר לכנויים בתנועה קטנה ישו
 ישכם בסגול או כחירק הישכם אותכים ואולי יאמר גם דברים י"ג
 בן ישו ישי בשו"א כמו בני בנו וכן בנוין ויו ישנו עם אפטר י"ג
 אחד ורע כבר נזכר בשער פלה ובתוספת מם למרעתי סופטים י"ד
 אשר רעה לו שלשים מרעים המים בצירי ובא בשו"א
 אף כי מרעהו רחקו ממנו
 מפע שהעין שלו יוד נחה מעי מפלה
 ושהל"ד שלו חל"ה

חשלי י"ט
יסעיה י"ז

פעא צמא צבא וכבר כתבנום בשער פעל
 פעא כלו סגול ומלעיל ולחשוף מים ח"בא מבית כללא יסעיה ל' סס ח"ג
 דשא טנא עושה פלא אבל ויקרא שמו פלא שמוח ט"ו יסעיה ט'
 הפא בצירי וכל שאר פלא סגול והתואר עם יוד היחש
 והוא פלאי וכן כל גיא ינשא מזה המשקל והיה ראויה סופטי י"ג יסעיה ח'
 להיות גיא על משקל פלא פלא אלא שהוקל ונחה היו יד
 ואע"פ

שער דקדוק השמות

ואע"פ שאר ג'יא בצירי לכד' כל ג'יא ינשא' בא בסגו'ל
להורת כי המשפט היה ג'יא בפלם פלא' בלא' גבא' ואשר
באו מהם בצירי כמשפט מפני הנח הנסתר או הם מאשר פ
דנריס ג' שלהם צירי' ואפשר שיהיה' ונשב בג'יא מזה המשקל
אלא שרצו להראות עי"ן הפעל בשו"א כמו שעשו בחטא'
ונקל עליהם להראותה עם פתחת הגימל כהיותה סגול'
וחוקאל ו' זמלת' לאפיקים ולג'איות אינה מקובצת מן ג'יא כי אם מן
ג'אה כהא הנקבה' או מן ג'את בתי"ו' בקבוצו באה היו"ו
תמורת הה"א או התי"ו כמו שכתבנו בקבוץ מלכות' או יהיה
ולג'איות מקובץ מן ג'יא' ויהיה מקובץ בלשון נקבות והאל"ן
עי"ן הפעל תמורת היו"ד אשר בג'יא והיו"ד הנראית תמורת
האל"ף' וחטא היה ראוי להיות על משקל פלא' אלא
שהוקל' וחטא בצירי (א) כמו שיש במשקל ארץ רבים
הפ"א בצירי' והכנוי פלאו' גבאו' כלאו' פלאה' בחידק'
דנריס ד"ס או בפתח' ברוך טנאה' או בסגו'ל חטאו' והקבוץ חטאים'
וחוקאל מ"ג גבאים' פלאים' פלאים' והכנוי חטאיו' בצאתיו וגבאו'
בלאיהם' פלאיהם' דשאייהם' גבאיהם' וכן הסמיכות
בלא כנוי פלאי כלאי' ונשתנה סמיכת הרבים בחטאי'
מ"ז ו' ישעיה ח' רק חטאי ירבעם' אם יהיו חטאיכם כשנים' ויורה
עליו שהוא דגש בקבוצו לוי האלף'
ישעיה ח' פ'עא' ובכלי גמא' וכן סבא' מן סבאך מהול במים' סו'
סס ח' כוסע ד' סבאם' וכן עפא' וכן יאמר גמאו' עפאו' גמאי'
גמאם' וכן הקבוץ גמאים סבאים' בקמץ חטף'
מבן עפיתם ירעו קול'
פ'עא בדגש העי"ן ובצירי כפסא' ומהתחברו אל הכנויים
ובקבוץ העין בשו"א ויפול הדגש' כסאו' כסאך' וכן
חלים ככ"ג הקבוץ והוא בלשון נקבות' כי שמה ישבו כסאות למשפט'
(א) ר"ל במשקל פ'על כמו נדר נדר והזומם לו כמנוח לעיל : פ'עא

שער דקרוק השמות

מומרת ביוד' מנסיה' מנפיה' מנכיה' מנציה' בפלס
פרויה ל' חיוג ט' מנלכה' משברה' ובסמוך מכת אויב' למפת נקיים ילעג :

ושהלמר שלהם אלף :

מלאכי ח' מעא' משא' וכן בסמוך גפ כן קמץ' משא דבר ה'
נחמיה י' ומשא כל יד :

מעה' והה"א למיד הפעל' מכה' מטה' וקבוץ מטה'
מזקוק ג' נטלים' נקבת במטיו' או מפות' וקבוץ מכה' מן

מ"ג ח' הפופים אשר יכוהו ארמים ומשפטים עם פ"א הפעל

מנודה' מנודה' בפלס מראה מקנה' משנה' וכנויים
וקבוצים וסמיכותם כמוהם :

ישעיהו"ח מעורת' מצורת' אנשי מצותיה :

נחי הקצוות :

תועה' בחולם או בשורק' תורה' תורה' בחולם' ובשורק

תונדה' והם על דרך השלמות (א) במשקל תפארה

ובהראות היו"ד מקום למיד הפעל תושיה' :

ויקרא ו' תועין' תופין והקבוץ תופינים' ובסמוך תופיני מנחת

פתים' שרשו אפה ונהפכה האלף בתנועת היו"ד

השרוקה ואע"פ שאינה נכתבה והונחו שתי קצותיו

ושהלמר שלו אלף :

מועא' מורא' כתבנום בנחי הפ"א במשקלים :

פעלי הכפל :

ירמיה ל"א מפל' מעוז' מחול' ומחול נשתנה בסמיכות כמחול

משחקים' וכן בקבוץ לא נדגש' וירא את העגל

ומחולות

תועה (א) בכל אלה שהצוי המחצר במשקל חועה פ"א הפעל זהס יו"ד ולמ'

הפעל ה"א והחיו"ו צתחילה נוספת והחולם או המלאכוס הצאה צחיו

המושכ עמה ו' ונחה היא במקום יו"ד פ"א הפעל' וה"א למ"ד הפעל נחסרה

וה"א הכתובה היא ה"א הנקבה (כי לפני ה"א שרשיח צאה סגו"ל) ויהיה בשלמותו

על משקל תפארה' ויהיה במקום תורה תירדה' וכן כלס :

שער דקדוק השמות רד

ומחולות ' וכן עם תיז הנקבה כמחולת הנחנים ' והיו שמוח ל"ג איר ז'
ראוים מחולת ' מחולות בדגש ' אלא שבא בהם הנח
תמורת הכפל להכדיל בינם ובין ובמחולת עפר ' ואפשר ישעיה ז'
שיהיה כחול מחולות מנחי העיין ' ומעוז לא נשתנה
בסמיכות ובכנוי אולי הוא מן הדגושים או עמד בו הנח
תמורת אות הכפל הנופל ואע"פ שנדגש גם כן הזיין בכנוי '
במעוז פרעה ' ערי פועונו ' עזי ומעני ' לשמיד מעזניה קל
הזיין והנויין נוספת או היא במקום אות הכפל ' ובא שם בזה
המשקל בשווא שלא בסמיכות ' אין בו מתום ' אין מתום ישעיה ח' חלים ל"ס
בבשרי ' ששרשם תמם וכבר כתבנום בשער פעלום :
מפל ' מגן ולא נשתנה בסמיכות ובכנוי כי עמד בו הנח
תמורת אות הכפל הנופלת ' מגן שאורל ' מגנו ס"ג ח' חלים פ"ד
ראה אלקים :

מפל ' ואת הפסק לשער החצר ' קמץ ' ובסנוך פיא הפעל סחית ל"ט
פתח ' את מסך הפתח :
מפל בפתח מסב קלע ' וחרש מצל ' מן המצר קראתי יהי ' י"א ו' יחזקל ל"א
ואפשר שיהיה מצל מפעל כמו מזהל מצל והפתח
מקום צירי :

מפל ' ויהי המכס ' וממר ליולדתו ' וכן משק ביתי ' משפטם הדבר ל"א חסלו י"ז
מכסם ממרר ' משקק בפלם משקל ' ראשית ט"ו
מפל ' והבאתי מרה בלבבם ' במעל ידיהם ' בפתח מפני ויקר' ד"ו נחמו"ס
העיין משפטם מרקה ' מעלל ' משתרת :
מפל ' מעשדה מורד ' בחולם ' מוסף השבת בשורק מ"א ז' מ"ג י"ז
ובפתח מפני הסמיכות :

מפל ' משק ' כמשק גבים ' פתח מפני הסמיכות ' הראוי ישעיה ל"ג
בתשלומו משקק ' בפלם משקל ואע"פ שהדגש בפ"א
הפעל הוא סימן לחסרון הכפל כמו מה אקב שמשפטו ודבר ד"ג
אקבוב ' כמו שכתבנו :

מפלה

שער רקרוק השמות

סופטיכ'ג' מַפְלָה ' מַגְלָה ' מִדְתָּה ' מִנְגָה ' בעלית המִקְרָה ' ולולא
 הדי"ש היה דגש ' ובא צירי הקוף תשלום הדגש
 שמות י"ג כמו שכתבנו ' ובא אחד מוק' מזרז המשקל והוא בַּמְכַסֵּת
 איכה ג' נפשות ' הראוי מְכַסֵּת בפלס מַגִּנַת לב :
 חיו"ב ד"ד תַּפְלָה ' תַּהֲלָה ' תַּפְלָה ' והוקל ' ואלוק לא ישים תַּפְלָה '
 שמות ד"ח שהיה ראויה תַּפְלָה ' מן ' ונתן בפלילים ' ונשתנה
 חלום ל' להכדיל בינו ובין תַּפְלָה למשה ' והוקל ' ובמלאכיו ישים
 חיו"ב ד' קבלת א' וסעיה י"ג תַּהֲלָה ' הראוי תַּהֲלָה מן הוללות ושכלות ' או מן יהלו
 חלום קמ"ה אורם ' ונשתנה להכדיל בינו ובין תַּהֲלָה לדוד :
 ויקרא ד' חלים נ"ח תַּפֵּל וכלו סגול ' תַּבְּלַל עשו ' תַּמָּם יהלוך :
 יעשיה כ"ד תַּפֵּל ' תַּמָּם ' מן כקדח אש המַפְסִים ' ובא בו הנח תמורת
 הדגש כי הראוי המַפְסִים בדגש כי שרשו מסם :
 ירחיק י"ח תַּפְלָה ' לקול המַלְתָּה גדולה ' שרשו מלל והוא כמו כֹּלָה '
 ראשית ל"ה פְּלָה ' בַּצָּה ' גִּזָּה ' נִבְּהָ ' חֲבָה ' זָמָה ' חֲתָה ' חֲתַת אלקים '
 מַלָּה ' ויתכן להיות ממשקל זה גִּזָּה ' ואפשר להיות
 נחמיה ה' ממשקל זה פְּחָה ' פָּחָה ' אֵל שיוותר נ ון שיהיה מנחי הלמ"ד
 יהיו קלים או דגושים ' אבל פְּחָה הוא מן הדגושים וסגול
 הפ"א יורה עליו כמו שכתבנו ' ואלו היה מן הקלים היה הפ"א
 בצירי ' ואפשר להיות ממשקל חֲטָה אלא שבארמית מצאנו
 עזרא ז' חֲנַטִין ידמה ששרשו חנט :
 חיו"ב ד"ד פְּלָה ' שִׁפְיָה ' קָרָה ' ואין כסורת בַּקְרָה :
 חלום י"ב פְּלוֹת ' כרם זלות ' וכבר זכרנוהו במשקל פְּעִלוֹת :
 יעו' ו"ט חליו ו"ד פְּלָה ' סָכָה ' גָּלָה ' חֲקָה ' קָבָה ' חֲפָה ' ובקמץ חטף ' אדמת
 חלום ד"ו ישראל לְחַגָּא ' לב יודע מַרְתָּ נפשו ' והוא סמוך '
 ובמוכרת מָרָה ' כי יצפנני בַּסָּכָה הראוי בַּסָּכָתוֹ ' כי הנפרד
 סָכָה ' או יהיה הנפרד ממנו סָךְ :
 פל' תם ' עז ' קר ' חם ' עזר ' כלם בהתחברם עם
 הכנויים דגושים כמו עזו ' קרו ' חמו ' עלו ' תמו '
 וכן

שער דקרוק השמות

שמוח ק"ו חיוז ח' שמן זית זך' שנים קמצי'ן אס זך וישר אתה' פתח ו
 שפ ח' כל שאר זך' תם וישר קמוץ ושאר פתחין' דק' כדק פתח
 הר פתח' הָהָר בְּהָר לְהָר קמץ' חי הַחַי פתח אס לא יהי
 באתנח וסוף פסוק' קל הַקֵּל פתח' גל הַגֵּל פתח אס ל
 יהיה בהפסק' גֵּן פתח' הֶגֶן' בִּגְן קמץ' טל הַטֵּל פתח
 שמוח י"ו ותעל שכבת הַטֵּל' קמץ באתנח' וכן בסוף פסוק' ועל כ
 שופטו י"ו דברי ל"ג הארץ יהיה טל' יערפו טל' ובזקה קמץ' ממגד שמים
 שס איר פ' ראשי מ"ו מַטֵּל' שראשי נמלא טל' טף הַטֵּף פתח' לחם לפי הַטֵּף
 שמוח י"ב קמץ בסוף פסוק' סף הַסֵּף בַּסֵּף פתח' מן הדם אשר בַּסֵּף
 שופטו י"ט קמץ באתנח' וידיה על הַסֵּף' פתח בסוף פסוק' וכן' שמו
 פרמיס ל"ס הַסֵּף' סל' הַסֵּל' בַּסֵּל פתחין' כף פתח ובהפסק קמץ
 ובא בזקה קמץ' ויכו כף ויאמרו יחי המלך' חג פתח' הַחַג
 בִּרְגֵךְ קמץ' רַךְ וטוב' קמץ' רַךְ ויהיד' רַךְ ומשוח' פתח
 צח ואדום' וְשַׁח עינים' פתח' צר פתח' הַצָּר שנים קמצי'ן
 אפחדו' הלויס ד' כי לפני הימים' כי נמכרנו' בַּצָּר הרחבת לי' קמץ' ש
 הואע ג' פתח' שר ונגיד' ושנים קמצי'ן בזקה' אין מדך ואין שָׂר
 ונגיד' וְשָׂר' הַשָּׂר ארבעה פתחין' הַשָּׂר שואל' מיכאל
 הַשָּׂר' הַשָּׂר שמהורת היזרח' וכנניה הַשָּׂר' דָּם קמץ
 ובהפסקו פתח' דָּם הפר' דָּם נקי' קמץ' דָּם הנקי פתח
 דָּם נקיים' פתח' ולא כתכנוהו בזה השער אלא להורות עו
 נקודו כי אין לנו בו ראייה שיהיה מן הכפולים והקרו
 להיותו מן השניים' וכבר כתבנוהו בשער פל ובשער פע
 פר פתח ופרי דבלק קמצי'ן' וכל הַפָּר לַפָּר קמצי'ן' מונע ב
 משלי י"א קמץ' והמסורת לית כותיה קמוץ' וכל בר דיוסף קמוצי'ן
 חדזר ל"א כלם' בּוּ הַבּוּ בפתח' יחר הַבּוּ קמץ בזקה' והמסורת לית
 כותיה קמץ וכל בּוּ דמשלי כותיה קמץ' פח פָּחִים פתח
 חלוי' ט' אס י"א ע"ל משגב לַבֶּדֶךְ' יתוס וַדָּךְ' קמוצים' בַּךְ נכלם' פתח' שָׂק
 פרמיס ו' הלויס ל"ס ארבעה קמוצים' חגרי שָׂק' לכושי שָׂק' או עוד או שָׂק'
 ויקרא י"ו

והעליתי

שער דקרוק השמות רו

ועליתי על כל מתנים ייק' וכל השק בשק באתנה וסוף עמוס ח'
 סוק כותיה קמץ' תלדו קש פתח באתנה' יאכלמו בקש יאעיה ל"ג שמו"ט"ו
 תח בסוף פסוק' ולהב אש אכלה קש' קמץ באתנה' כל יואל ז'
 ת בגת מנת פתח באתנה וסוף פסוק' וכן בתוספת ה"א'
 לך גתה' וכן' יושב צפת פתח באתנה' וכן בתוספת ה"א' ח"א ז' אופטים ח'
 צפתה' וכל גת' צדת' הגת' בברת' קמץ' ומפז ד"ה ז' י"א
 ב פתח' וכל שא- פו קמץ' וכל אט לאט פתח באתנה חלים י"ט
 סוף פסוק' דרכו שמרתו ולא אט' קמץ בסוף פסוק שהוא חיונ ד"ג
 ין אחר' גג הגג קמץ' על' גג בית המלך' קמץ בסמוך' ע"ז ז' י"א
 גג המגדל' אל גג השער' פתח בסמוך' והקבוץ בלשון אופטים ט' ע"ז ז' י"א
 כות וידגש' כי עלית כלך לגגות' וכן בכנוי' את גגו ואת יאעיה ד"ג שמוח ל'
 דותיו' גג לגד קמץ' כזרע גג אשר בתוך הנחל הגד שמוח י"ו ע"ז ד"ד
 ח ויש ספרים הגד קמץ' מם למם המם' פתח באתנה
 סוף פסוק' למם מרעהו חסד' קמץ לפי שהוא ענין אחר' חיונ ו'
 המר פתח' בד פתח' ועשה להם ככנסי בד' קמץ שמוח ד"ח
 והמסורת עליו לית כותיה קמץ' וכל הגד כותיה
 בד בגד פתח' לבד קמץ והמסורת כל ואלה שמות
 עשר לבד קמץ וכל שאר קריה פתח בר מן חד' כל
 שר ילוק בלשונו מן המים כאשר ילוק הכלב תציג אותו
 וכל סוף פסוק דכותיה' כל בת הגת פתח' וכן כל אופטים ד'
 האף פתח לעולם ועיקרו אנה כלו סגול' והוסרה עיין
 על כונו ונבלעה בדגש עם הכנויים' אפו' אפק' אפי'
 עד לעד פתח' עם שמונה עשר קמוצים ידועין על פי
 מסורת' ועם שלשה קמוצין' ועם כחול' ועם לא יבין ע"א י"ג הושע ד'
 ט' ועם לא יחרדו' לעם אחר' יהיה לעם' קמוצים' עמוכ נ' ראשית ל"ד
 נכרי' לעם אחר פתוחים שהם בסמוכים' בעם שנים שמו' ד"ח דברי ד"ח
 וחיין' וסימנים' ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו
 ס כבד' אודך בקהל רב בעם עצום אהללך' וכל מנזר ד' חלים ל"ה

העמ

שער רקדוק השמות

הָעַם בְּעַם כָּעַם קְמוּצִין רַב שְׁבַעַה וְעִשְׁרִים קְמוּצִים וְעַם
הַחֲמוּפִים שְׁלֹשָׁה וְשִׁלְשִׁים וְהֵם יְדוּעִים עִפְיֵי הַמַּסּוּרֹת וְכָל

רַחֲסֵי ק"כ שְׁמוֹת ט' וְרַב קִמֶץ וְרַב שְׁבַעַה פִּתְחִין וְסִימְנָם יַעֲבֹד הַעֲתִירוּ
עִם גְּדוּלָה וְכָל בְּנֵיהָ חֲסִדֵי ה' אֲזָכִיר גְּדוּלָה הַעֲזָה
יִשְׁעֵי פִּגְיָה יִרְחִי ל"ג

קִבְלָתוֹ שִׁיְהִיו יָמֵי שְׁנָיו וְכָל וְרַב חֲסִד דְּכוּתִיהָ הָרַב לְרַב שְׁנַיִם
חֲדָנָר ל"ה אֵס ד"ו פִּתְחִין מֵאֵרֶת הָרַב לְרַב תְּרַבָּה וְהַכְּנוּי וְהַקְּבוּץ רַבִּים

בַּפֶּתַח פִּיָּא הַפֶּעַל כְּמוֹ עֲמִים קָלִים חֲמִים תַּפְּוִים
עִמּוֹ עִמָּה שִׁקוֹ מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וְכֵן רַבִּים וְיֵשׁ בַּחֲזוֹק
ש"ג י"ז

פְּתִיִם פֶּתוֹ פֶּתָה נִפְּוִים צְדִים שְׁכִים אֲמוֹת
הַסְּפִים סְפּוֹרֹת כֶּסֶף
יִשְׁעֵי ו' ח"ג ז"ג

פֶּל בְּצִיר קֶן חֶן שֶׁן עֵץ נֶץ נֶם לֵב עֶרֶת קֶץ
חִיּוֹב ל"ט דְּרִי' ל"ג

תֵּל חֶץ וּבִמְקַף סְגוּלָה עַל שֶׁן סֶלַע וְשֶׁן בַּהֲמוֹרֹת
וַיִּקְרָא ט' וְחִגִּי א' בְּלֹא עֶת־נִדְתָה לֹא עֶת־בָּא עֶת בֵּיתָה אֲבָל לֵב לֹא יִשׁוּב
וַיִּקְרָא ט' וְחִגִּי א'

מַגִּיל כִּי אִם הָיִיתוּ סְמוּךְ לַמְּלָה זַעֲרָא אִז לַמְּלָה כִּלְעִירָל
כְּמוֹ בַלְבָּיִם בְּרַב נַעַר אֲבָל וַיִּךְ לִבְדוּד אֹתוֹ וְחֻזְקָתוֹ
מַשְׁלִי ל' אֵס ד"ג
סְמוּת י"ג

לַמְּלָה זַעֲרָא וְלַמְּלָה כִּלְעִירָל כָּל עוֹלָם וְעַד סְגוּלָה לְהַפְּרִיז
יִרְחִי ט' בִּי בִּי הַיּוֹדֵעַ וְעַד שֶׁהוּא עֵינֵן דוֹת וְכֵן מִמֶּשְׁקֶל זֶה
רַחֲסֵי י"ג דְּרִי' ד"ג

בַּתּוֹסֶפֶת הִיא סְפָה וְהוּ נִקְרָא סְגוּלָה וְכִי הָרָה נִסּוֹ וְכֵן
בַּשְּׂמִינָה בַּסְּמִיכוֹת קֶן צְמוֹר בַּפֶּתַח אֹרֵי הוּא מִשְׁקֶל אֲחֵר
זֶה קְבוּץ וְהַכְּנוּי בְּכָלֶם פִּיָּא הַפֶּעַל בַּחֲזוֹק בֵּר לְמִיד הַפֶּעַל

יִשְׁעֵי י"ג רַחֲסֵי ל"ג פְּלָם דְּחָפִים גְּבִיכְרָתָם בַּתְּשִׁלוּגוֹ הַגָּם כֵּן קֶן
אֲדָקִים אֶרֶת עֲבֹרָה

דִּישׁ שְׁמוֹת עֵהֶם בְּנֵי אַרְבַּע אֹתִיּוֹת

אִין לָהֶם מִשְׁקָל בַּפֶּעַל כִּי אִם מִשְׁקָלִים בַּפֶּעַל לֵל הֵנָּה הוּא כֶּסֶף
הַלְמִיד וְהֵם לֹא יִכְפּוּל בְּהֵם אֹת בְּאַרְבַּע מֵאוֹת וְיִתְּיָהֶם וְאִין

אֵת נִהֵם דּוּמָה לְחִנְרָתָהּ לִכְךָ נִבְיָאֵם רַכּוֹ שְׁהֵם

שער רקדוק השמות

ויקרא י"ד ולרבות שקערורות ונכפלה בו האות הרביעית פתיגיל
 עכביש דמיש כפתור חרצוב חרצל קרסול
 רפסוד פדעוש גבעול וכשורק גלמוד וחבור כפתור
 ד"ס ז' כפתורים רפסוד רפסודות או יהיה האחד מן רפסודות
 רפסודה וחבור קרסול חרצוב כדגש האות הרביעית
 ז"ז ד"ז חלום ע"ג ולא מעדו קרסלי כי אין חרצובות למותם או יהיה האחד
 ראשית ל"ו ס"ז מן חרצבות חרצבה פלגיש בסגול בדולח היה הלמיד
 בסגול לילי החיית ובעבורה נפתח כמו רומה כי המלה
 ודנר ד"ו מלעיל וכן שותלח ויהיה קוץ בדולח בדולחים
 הלמיד בקמץ ובכנוי ישוב החולב לקמץ חטף בעבור
 (א) שהמלה מלעיל בדלחי בדלחו והרבים בדולחים
 הלמיד בקמץ בדלחי בדולחיו :

ויש בני תכונות אותיות :

שמות ד"ה דניאל ה' ארגמן אחיו מן ארגוניא אגרטל מן אגרטלי כסף
 עזרא א' ד"ה א' ד"ט אגרבון מן ואגרבונים רבו ואפשר שזה אלפיין
 נוספות ואפשר גם כן שהנונין בארגמן ארגון או רבון נוספת
 ואם יקובץ ארגמן יהיה הגימל בשו"א וכן בכנויים :
 ח"א י"א תדשם ותגמלהו תחפנת שם אשה ובהכפל בו החיית
 נשתנו תנועותיו והוא שם מקיים ובת"פ הם חישך
 יחוקאל ל' היום וכישקל אהר' גם בני נוף והחפנת
 שמות ח' צפרדע ובכנוי צפרדע בצירי ובקבוץ ישוב הצירי לשו"א
 עפרדעים ויתרן גם כן בכנויים ישוב לשו"א כמשפט
 השמות השלישיים שהם בצירי כמו שכתבנו :

שעטנו

(א) נ"ל ש"ל שהחיה מלרע ומשום כך נשתנה החולם לק"ח כדי לקרחה צמהירות
 אל החנוניה שנתה זה ה"ט חבל אם היה המלה מלעיל מן נשתנה החולם ולא
 נשתנה לק"ח (ו) ומשום זה לא מלחנו צה"ג צדאה נ"ט חלל ק"ה כי הק"ח היא צחה
 צמקוס החולם ואם ראוי להיות נ"ט צחות הכוח אז נשתנה החולם ולא נשתנה חבל
 אם חין אותו האות לאנו לכ"ט אז נשתנה לכעמים החולם לק"ח :

שער רקדוק השמות רה

שעטנו' ויהיה על משקלו רעמסס' אלא שרעמסס בן ויקרא י"ט שמות ה

ארבע אותיות נכפלה בו האות הרביעית ושעטנו
בן חמש אותיות ואמרו רז"ל כי היא מלה
מורכבת שוע טווי ונוו :

ויש שמות שהם (א) בכלל לעולם (ב) ולא יתפרדו
כמו מים' רחיים' שמים והדומים להם' ובהסמכם'

מתחת שמי ה' ומים היה ראוי מים' מיי' וכשיתחבר חיכה נל

עם הכנויים לעולם הוא כפול' ואם מימך נשתה' את לחמי ^{הדבר ד'}

ש"ף ד"ה שמות ו'
חיכה פ'

ואת מימי' נקודה כימיהם' מימינו בכסף שתינו וכן

בסמיכות בלא כנוי פעמים מימי הירדן' וכנוי שמים' יבואע ל'

שמי' שמיך' שמי' וכנוי הנמצאים והנסתרים ישוב

הקמץ לשו"א שמייהם' שמיכם וכן רחיים יתחבר בזה הדרך

אלא בנסתרים ובנמצאים אפשר שלא יתחלף התנועה מפני

החיות וכן יש שמות ומלין שהם לשון רבים לעולם בסמיכות

הכנויים' וכן פעמים בסמיכות בלא כנוי כמו אחרי' ועם

הכנויים אחרי' אחריו' אחריה' אחרינו' אחריהם'

אחריכם' לעולם לא יסמך אחר אל הכנויים כלשון יחיד'

וכן אשרי האיש' אשרי' אשריו' אשריה' אשרינו' תלים ח'

אשרינו' אשריהם' אשריכם' לעולם לא יסמך אל הכנוי

בלשון יחיד' וגם נפרד לא ימצא בלשון יחיד' וגם פנים'

פני לא ימצא בלשון יחיד' אבל אשריה' ארץ שמלכך בן קהלת י'

חורים' אע"פ שהקריאה היא בלשון יחיד לשון רבים הוא

שייך הרבוי כתובה בו' וכן לא נמצאו אחרי' אשרי בלא

סמיכות לפי שאין ענין המלות האלה בלא קשר מלה

אחריהם' וכן אל' על לא יסמכו אל' וכו' אלא בלשון

רבים' אליו' אליה' אלי' אליהם' אליכם' עלי' עליו'

עליה' עליהם' עליכם' עלינו' וכן פעמים בסמיכות בלא

כנוי

ויש (א) ר"ל לשון רבים : (ב) ר"ל לשון יחיד מתן היחיד :

שער דקרוק השמות

חיוכוך טחזברך כנוי אלי מים כגנות עלי נהר חולתם ועוד יש שמות
ימצאו לעולם בלשון רבים זקנים נעורים בתולים
בזרים עלומים *

ושמות המספר אחד לזכר האליף בסגול והחיות בקמץ
ראשית ח"ו ואם בסמוך כלו פתח אחד העם אח

זכריה ו"א אשתך ובא פתח כלו גם בלא סמיכות לאחד קראת
נועם ולאחד קראתי חובלים ואולי נגרע הנסמך רוצה

ראשית ח"ח לומר לאחד המקלות וכן בפתח נתתי לך שכס אחד
ש"ב ו"ו יחזקל ל"ג עד אחד ל"א נעדר ודבר זה את אחד וכן מתח

צדקת ח"ו יקב"ו ל"ג לאחד מהם או אל אחד מבני הכהנים כאחד ממנו לדעת
ראשית ג' טוב ורע כי אין על המים סמיכות *

אחת לנקבה כלו פתח ואם הוא באתנה וסוף פסוק
האליף בסגול והחיות קמוצה ויחבר את חמ

שמות ח"ו היריעות אחת אל אחת וכן בא בקף במקצת מקדמות
ובמסורת אחת ששדה פתוחין זקפין וסימנים צנצנה

שמות ח"ו יהושע ו"א אחת (א) ויסבו את העיר ויאמר אבישי אל דוד
ש"ח ד"ו ח"א ג' זכריה ו"ה ויחלק לכל העם ויאמר המלך גורו והנה כבר עזפרח

וכל האנה מדה שנה תורה דכותיה פתחין בר מן חו
דצויס ד"ד נקי יהיה לביתו שנה אחת וכלל אתנה וסוף פסוק וז

קמציין כותיה ואפשר שהם שתי לשונות רוצה לומר אח
ואחת או תהיה מלה אחת חסרה דלית ומשפטה אחרת

יחזקאל ל"ג ט"ח ופעם יפול האלף מן אחד ודבר חד את אחד ועשה
מאחת מאלה חסר דלית הזכר או תיין הנקבה ולא

נתחבר עם הכתובים ולפי דעתי שמלת אחת גזרה ב
עצמה ולא נגזרה ממלת אחד כי אם ממלת אח ונתא

אח לזכר ואחת לנקבה אבל מגזרת אחד לא נאמר מ
לנקבה כי נקל עליהם לומר אחת מלומר אחרת כי

עליהם

אחת (א) ו"ל שבבל חלה הפסוק מנח חמלה פתח נפתח *

שער רקדוק השמות רט

עליהם לומר שתי אותיות רפות ממוצא אחד וקבוץ
אחד כימים אחרים ובא הפעל הקל ממנו אל תחד ראשית ד"ט שס"ח"ט
כבודי והתפעל התאחד הימיני יחזקאל"ח

שנים לזכרים שתים לנקבות משפטו שנתים אלא שנפל
הגויץ להקל ונקדו אותו במשקל שנים ונשארה
התיי דגושה דגש קל כמו בשנתים לאות ולסימן כי כן
משפטה כי לולי זה היה התיי רפה כמנהג כל בניד כפית

אחר שריא נע כמו שכתבנו ובסמיכות עם המים שנים עשר שמות מ"ב

שתים עשרה ובלא המים שני עשר בשתי עשרה שנה יחזקאל"ב
ואין סמיכת שם המספר כשאר סמיכות אלא שפומך המספר

על הנספר (א) או אחד על חברו על הנספר כמו עשרת אסתר ט'

בני הזמן שלשת הנפת משני ילדיה שלש אלה שני יהושע י"ז רוח א'
אנשים המש היריעות מארת ככר הכסף ואחד על שמות ד"ו אס ל"ח

חבירו כמו שנים עשר רוצה לומר שנים ועשרה וכן ראשית מ"ב

שלש עשרה שתיים עשרה שלשה ועשרה שתיים ראשית י"ד חזר ז'
ועשרה וכן לאלפי רבבה רוצה לומר לאלפים ולרבבות ראשית ד"ד

בלם על זה הדרך ובחסרון מים משני ילדיה שני אנשים רוח א' שמות ב'

(ב) ויסמוך גם כן הנספר כמו ויהי דניאל עד שנת אחת דניאל א'

לכורש המלך בשנת אחת לדריוש המדי בשנת שתיים דניאל י"ח מ"ח א'
בשנת שלש והכנוי שניהם שניכם שנינו ורוצה לומר דניאל ח'

הם השנים אתם השנים אנחנו השנים וכן צאו שלשתכם חזר י"ג

אתם

שנים (א) ר"ל מספר אחד על מספר חזירו : (ב) ר"ל סיסמך הגספר א המספר
כמו צשנת אחת יהיה אחת המספר והמלה צשנת הגספר וצאה צשנת

שהוא הנספר סמוך אל אחת שהוא העספר והוא ההפוך ממה שכחז לעיל שנסמך
המספר אל הנספר כמו עשרת בני המן שעשרת שהוא המספר נסמך אל בני המן שהם
הנספר ועפ"י הרוצ נמלאים הסמיכות האלה כאשר יהיו המספר והנספר שניהם
הנושא וענין אחד הנושא או צהכוך כמו עשרת בני המן הוא הנושא וענין החלייה הוא
הנושא וכן כל אלה שהביא פה חזל כשיהיה המספר והנספר אחד מהם הנושא ואחד
הנושא אז לא יבוא המספר צדק סמיכות כי לא יקץ סמיכות צנה וכן המשפט בכל

השמות כמנוח לעיל במקומות הרצפ יג 53

שער דקדוק השמות רי

בסמוך לשלשת אחיותיהם ' ובכנוי ' צאו שלשתכם ויצאו חיוצא' מדבר ו"ב
 שלשתם ' ומשקל אחר שם המספר כמשלש חדשים ' כאלו ראשית ל"ח
 אמר בשלשה חדשים ' והתואר שלישי ' ולנקבה שלישה ' וסעיה ט"ו
 או שלישה ' ולרכים שניים ושלישים ' שר חמשים ראשיתו
 שלישים ' ומשקל אחר השליש אשר למלך ' והוא תחת מ"ב ח' מ"ב ו'
 המשנה ' ויאמר גם כן ממנו שלישים לרכים אבל הוא קמץ
 שלישים על כלו ' ומבחר שלישיו ' והיה זה להפריש בנינו ^{פנויה} צ"ס ט"ו
 בין שניים ושלישים ' שיש ביניהם מעט הפרש בענין ' ראשיתו
 משקל אחר שלש שלישים ' ומשקל אחר ' כתמול שלשום ' ראשית ל"ח
 ורוצה לומר היום השלישי לאחר ' וכא פעל כבד ממנו
 שלשת תרד מאוד ' ושם לחלק מחלק השלשה שלישית ^{ט"ח} גממיה
 המשקל :

לזכרים ' וארבע לנקבות והאלף נוספת ולא

ישתנה ארבע בסמוך ' וארבעה ' בסמוך ארבעת ימזקאל מ"ב

רבעיו ' והכפל שלם ארבעתים ' והכנוי ' והילדים האלה ^{ט"ו} דניאל ח' שמוסך

ארבעתם ' והתואר ' ועל רבעים האחד ממנו רבע ' ומשקל ^{ראשית ח'} שמוסך

אחר רביעי ' ושם לחלק מחלק הארבעה רביעית ההין ' מדבר ט"ו

ומשקל אחר רבע ההין ' ומשקל אחר ' ומספר את רובע שמוסך ט מדג' ד"ב

ישראל ' והפועל הקל ממנו רבוע יהיה ' ובנין הדגוש ' שמוסך ט"ו

ורוחב מאד באמה מרבערת :

חמשה לזכרים וחמש לנקבות ' וחמשה בסמוך חמשת

המים בצירי ' ובסמוך לנקבות חמש בשו"א ופתח

והכנוי מן חמשה ' חמשתו ' חמשתם וכן כלם ' והתאר

חמישי בנוח בין המים והשיין תמורת הדגש ' והפעל הקל ראשית ח'

ממנו ' וחמושים עלו בני ישראל ' או הוא תואר ' לא יבנה שמוסך י"ב

ממנו פעל קל עבר ועתיד אחר שמצאנו ממנו בנין הדגש

וחמש את ארץ מצרים ' והחלק ' לפרעה לחומש ' ומשקל ראשית מ' א ראשית מ"ו

אחר ' ונתתם חמישית לפרעה ' בנוח בין המים והשיין

וחמישיתו

שער רקדוק השמות

ומדבר ה' וְחַמִּישֵׁיתוּ יוֹסֵף עֲלֵיו ' וּבִקְבוּץ חַמִּישֵׁיתוּ ' וְהִיָּה כְּמִשְׁפָּטוֹ
 חַמִּישֵׁיתוּ בְּשָׁנֵי סִימְנֵי רַבּוּי כְּמִשְׁפָּט וְהִסְפִּיק בְּאַחַד ' אִוִּי
 יְהִיֶּה הַקְּבוּץ בְּלִשׁוֹן זְכוּרִים חַמִּישֵׁיתִים ' וּמִמֶּנּוּ חַמִּישֵׁיתוּ
 שֵׁשֶׁה לְזָכוּרִים וּבִסְמוּךְ שֵׁשֶׁת בְּצִירֵי פִּיא הַפֶּעַל וּלְנִקְבוֹת
 שֵׁשׁ בְּצִירֵי ' וּבִמְקַף וּסְמוּךְ לְמִלָּה זְעִירָא אִוִּי לְמִלָּה
 חֲשֵׁלוֹ ' רַחֲשִׁית א' מִלְּעִירָל בְּסִגּוּל שֵׁשֶׁה־הֵנָּה שֵׁנָא ה' ' וְהִתְאַר שֵׁשִׁי ' בְּדָגֶשׁ
 יַחְזִיקָא מ"ה ס"ז ' וְהַפֶּעַל הַדְּגוּשׁ מִמֶּנּוּ וְשֵׁשִׁיתָם הַאִיפָה ' וְהַחֲלֵק שֵׁשִׁית ' ו
 שְׁבַעָה לְזָכוּרִים וּכְסֻמוּךְ שְׁבַעָת וְהַכֶּפֶל שְׁבַעָתִים ' וְהַכְּנוּי
 וַיִּפְלוּ שְׁבַעָתָם יַחַד ' וְהוּא מִשְׁקַל אַחַר מִן שְׁבַעָת ' ס"ז ר"ח
 כִּי מִן שְׁבַעָה הִיָּה לוֹ לֹמַר שְׁבַעָתָם כְּמוֹ מִן שְׁפָחָה שְׁפָחָתָם
 חִיּוֹנֵת"ז הוֹשַׁע י' שְׁפָחָתִי ' וּבֵא בְּתוֹסַפֵּת נוּיָן שְׁבַעָנָה בְּנִיִּם ' וְכְמוֹ בּוֹשְׁנָה
 אִפְרִים יִקַּח ' שֶׁהוּא כְּמוֹ בּוֹשָׁה ' וַיֵּשׁ לֹמַר כִּי הַתּוֹסַפֵּת
 רַחֲשִׁית ל"ז לְרַבּוּי וּשְׁבַע לְרַבּוֹת בְּסִגּוּל וּכְסֻמוּךְ בְּשׂוּיָא שְׁבַע עֶשְׂרֵה
 רַחֲשִׁית ה' יַחְזִיקָא מ' שְׁבַע מְאוּת ' וּבֵא שְׁבַעָה לְנִקְבוֹת ' וּמַעֲלוֹת שְׁבַעָה עוֹלוֹת
 וְאִפְשָׁר שִׁיְהִיָּה מַעֲלוֹת אִוִּי עוֹלוֹת קְבוּץ זְכוּרִים אַעֲיִפ שֶׁהוּא
 רַחֲשִׁית א' אַחֲזוּת ר"ח בּוּיָו תִּיּוּ ' וְהִתְוָאר שְׁבִיעִי ' וְהַחֲלֵק שְׁבִיעִית ' וְלֹא נִמְצָא

פֶּעַר מִמֶּנּוּ :

שְׁמִנָּה בְּקִמְעָ לְזָכוּרִים וּשְׁמִנָּה בְּסִגּוּל לְנִקְבוֹת וּכְסֻמוּךְ שְׁמִנָּת
 וַיִּקְרָא ט' חֲלִים ו' וְהִתְוָאר שְׁמִינִי ' וְהַחֲלֵק שְׁמִינִית וְלֹא נִמְצָא פֶּעַל מִמֶּנּוּ :
 תְּשַׁעָה לְזָכוּרִים ' תְּשַׁע בְּצִירֵי לְנִקְבוֹת ' וְהַשְּׁעָה בְּסִגּוּל
 תְּשַׁעָת ' וְתְשַׁע בְּסִמּוּךְ בְּשׂוּיָא תְשַׁע מְאוּת וְהִתְוָאר
 תְּשַׁעִי ' וְהַחֲלֵק תְּשַׁעִית וְלֹא נִמְצָא פֶּעַל מִמֶּנּוּ :
 עֶשְׂרֵה לְזָכוּרִים ' וּבְהַדְּבַק מִסְפַּר אַחַר עֲלִיו אַחַד עֶשְׂרֵה
 שְׁנַיִם עֶשְׂרִי ' וְלֹא בֵּא עֲלִיו דְּרַךְ הַסְּמִיכוֹת כִּי אִם
 שְׁנַיִם עֶשְׂרִי כִּי שֶׁאֵר הַמִּסְפָּרִים יֵאמְרוּ בְּדֶרֶךְ הַמּוֹכְרָה
 אַחַד עֶשְׂרִי ' שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי ' וְעֶשְׂרֵה בְּסִמּוּךְ עֶשְׂרֵת בְּסִגּוּל
 וּלְנִקְבוֹת עֶשְׂרִי בְּסִגּוּל וּבְהַדְּבַק מִסְפַּר אַחַר עֲלִיו אַחַת עֶשְׂרֵה
 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה ' שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה ' הַדִּישׁ בְּצִירֵי ' וְהַדְּבַקִּים עֲלִיו

כָּלֵם

שער דקרוק השמות ריא

כלם בדרך הסמיכות אחת עשרה שתיים עשרה שלש עשרה

אין כלם ובהכנס עליהם היא הידיעה כמו שני האנשים ^{יבואע ד'} ובושע נ'
 שלשת הנפילים ^{שני העומר} חמש היריעות עשרת הדברים ^{סס י"ז שמות י"ז סס}
 לתשעת המטות וחצי המטה ^{לשבעת הימים} וכן בלא ^{ד"ו דברים ד'} מדבר ל"ד ראשית ו'
 סמיכות המספר שבע הפרות ^{שבע השבלים} וכאשר הוא ראשית מ"א סס
 סמיכות הכספר על מספר חבירו תבוא היא הידיעה על
 המספר השני כמו ויקרא יהושע ^{אל שנים העשר איש} יבואע ד'
 והוא בשנים העשר ^{או על המספר הראשון כמו האחת מ"א י"ט מ"א ו'}
 עשרה בירח בול ^{ויבוא גם כן על הנספר עם שני המספרים}
 כמו ^{ואת שתיים עשרה האבנים} וכן מעשרים ולמעלה יבואע ד'
 תבוא ההודעה גם כן על הנספר ^{כניו עשרים הקרשים} את שמות ל"ו
 ארבעים היום ואת ארבעים הלילה ^{שלשים הכסף} ויבא דברים ט' זכריה ו"א
 על המספר ^{שנת החמשים שנה} ויבא על התואר הנספר ויקרא ד"ה
 ומאת הכסף ^{וכאשר יסמוך מספר על מספר תבוא על} מחיה ה'
 ואחד אשון ^{עד יום האחד ועשרים לחדש} את החמשים שמות י"ג מדבר ו"ו
 מאמתיים ^{ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים} שמות ל"ח
 ותבוא על כל המספרים ^{ואת פדויי הישלשה והשבעים} מדבר ג'
 והמאתיים ^{והתואר בזה המשקל עשירי ולנקבה עשירי ויקרא ד"ו ישעיה ו'}
 או עשירית ומשקל אחר עשור ^{ולנקבה עשורה} ורוצה שמות י"ו
 ולומר עשור בכלי הנגון בעל עשרה יתירים ^{ימים או עשור ראשית ד"ד}
 אפירש עשרה חדשים והתאר הזה על הזמן ^{והחלק עשירית שמות י"ז}
 או עשרון ובסמוך ובקבוץ בשווא עשרון עשרונים ^{כמו מן ויקרא י"ד}
 ערון זכרונים ^{והפעל הקל ממנו צאנכם עשר} רוצה לומר ש"א ח'
 יקח המעשר והדגוש עשר תעשר ^{רוצה לומר תתן המעשר} דברים י"ד
 והפעל הנוסף ^{כי תכלה לעשר משפטו להעשר} עד כאן דברים ד"ו
 הוא המספר וממנו זמעה יסמכו אל עשרה אחד עשר ^{או דברים א'}
 עשתי עשר ^{ועשתי הוא מקום אחד או אחת ולא עמדנו מדבר ו'}
 על תכונת ענין המלה הזאת וכתבה חכם דבי יונה כי פירושו

עדר

שַׁעַר דְּקָרוֹק הַשְּׁמוֹת

על שתי עשר ולא יתכן זה כי המלה מצאנו במספר הזכרים
 ד"ה א' י"ז ס"ד מכבני עשתי עשר לאליאב עשתי עשר ואם כדבר
 היה ראוי לומר במספר הזכרים עשני והחכם רבי אברהם
 חלים קמ"ו אכן עזרא כתב כי המלה מן עשתנותיו שפירושו מחשבותיו
 ובעבור כי עשרה ראש חשבון שיבוא אחריו כאלו הוא
 מחשבת העשרה ותולדותיו וגם זה הפירש איננו נכון ולא
 נדע האמת שנים עשר שתיים עשרה שלשה עשר
 שלש עשרה וכן כלם עד עשרים והם שתי עשרות ולא אמר
 עשרים כמנהג כל מלה שהיא במספר שנים לבד מפני שאין
 לטעות בו שיהיה יותר משתי עשרות שכלל מספר שלמעלה
 ממנו יש לו בפני עצמו כי נאמר שלשים לשלש עשרות
 ארבעים לארבע עשרות וכן כלם עד מאה וממאה עד אלף
 אבל אין מספרם במלה אחת כי אם בשתי מלות שלש מאות
 ארבע מאות וכן כלם עד אלף ומאלף עד רבוא וכלם שווים
 לזכר ולנקבה ולא נמצא מהם מעשרה ולמעלה לא תאר ולא
 חזק וכשירצה לומר מאחד מהם יאמר המספר בעצמו כמו
 ראשית י"ד ושלש עשרה שנה מרדו רצה לומר שנת שלש עשרה
 ויקרא ד"ה שנת החמישים שנה ויש פעלים מאלף ורבבה צאנו
 חלים קמ"ד מאלופות מרבכות והיא מאה לנקבה והוא מקובץ בלשון
 גקבות מאות והכפל מאתים וכן רבבה רבבות וכסמוך
 מדברי ד"ה א' ד"ט רבבות אלפי ישראל ופעמים הביית נפלה ונחשרת רבו
 נחמיה ז' חלים ס"ח ובאלף ארבע רבוא וכפל המספר רבותים אלפי שנאן
 נחמיה ז' וקבוץ רבו בלשון גקבות דרכמונים שתי רבות וקבוץ
 ש"ז י"ו ד"ה א' ד"ט אלף עשרה אלפים עשרת אלפים והכפל אלפים
 ופעמים אלף שם לאלפים רבים כמו שור איש גפן כמו
 מדברי נ"ה מ"ח ד' שכתבנו ששה עשר אלף מאה אלף

ראשית מ"ז ס"ד
 מדברי ד"ט
 ראשית י"ז

עַד הַנָּה

נשלמו מסקלי השמות ודקדוקם ואם לא כתבתם
 לך בלשון חזקתו לך חזקתו לכל אשר תסו
 כמו

שער דקדוק השמות ריב

כמו שאמר החכם חזן לחכם ויחכם עוד וואמר יספיע החכם
ויוסף לקח ונצון חתולות יקנה :

שער דקדוק המלים

הם מלים לבר שאינם שם לכל דבר אלא הם

משמשות בשמות ובפעלים כמו שתאמר

ואובן הרג שמעון לא נודע מי ההורג ומי ההרוג וכשתאמר

ואובן הרג את שמעון הנה מלת את נופל על הפעול ונודע

כי שמעון הוא ההרוג לפיכך בדבר שהוא מבואר מי הפועל

והפעול לא הוצרכו למלת את ואמרו למן היום אשר

ברא אלקים אדם על הארץ ואע"פ שאמרו ברא אלקים דברים ד'

את השמים ואת הארץ ויברא אלקים את האדם הוא ראשי ח' עס

תוספת באור או לבטל דעת המינים ואמרו הרגו איש ראשי ח"ט

והרוג בברד גפנים וכשאמרו הרגו לאבן היו מספיקין חלום ע"ח ע"ג ג'

בלא למיד אא שנהגו תוספת באור במקומות וכן כשהנפעל

לברו לא הוצרכו למלת את אלא שפעמים אמרו כן עם

הפעול לברו לתוספת באור כמו ולא ימס את לבב אחיו דברים ד'

כלבבו יחלק את הארץ יומת נא את האיש הזה הוקם מדבר ד"ג ירמיהו ל"ח

את דברי יהונדב והקדימו הפועל לפעול וכשהדבר ע"פ

מבואר הספיקו בלא אתובלא הקדמת פועל לפעול ואמרו

לכן כאכל קש לשון אש וחשש להבה ירפה אבנים שחקו יסעיהו ס' חיוז י"א

מים מים תבעה אש וכן שאר המלים משמשת כל אחת יסעיהו כ"ד

ואחרת לפי מקומו כמו שאנו עתידים לבאר בחלק הענין

בעזרת האל ושמוש את בשני פנים האחת שמורה על

עצם הפעול והשני במקום עם והתחברו עם הכנויים על זה

והדרך את בצירי ובמקף בסגול ובא בצירי ובמקף את כלל חיוז ח"א

גמיה יראה וזולתי מקף בא בסגול בשלש מקומות את חלום ח"ו

גאון

שער דקרוק המלים

חשלי ג' גאון יעקב אשר אהב סלה ' כי את אשר יאהב ה' יוכיח
חלום פ' בהצותו את ארם נהרים ' הנה שכינ (א) האליף והתי
שהוא עיין הפעל שלו שב בחולם עם הכנויים פעם בוי
ופעם בלא ויו אותי ' אותך ובהפסק אותך התייו קמוצד
והכיף בשויא ' וכן גם בלא הפסק ' בהתהלכך תנחה
חשלי ו' אותך ' אותו ' אותם או אותהם ' אותנו ' אתכם ' ונשתנה
אתכם מחכיריו לרוב התנועות ' וכן אתהם ' ופעם בא
זקווע ד"ג בחולם ' ער השמידו אותכם ' ולנקבה אותה ' אותך בקמץ
והוא שוה לזכר ולנקבה ' ובא מורכב מן אותך ואותך
שמות ד"ט ככל אשר צויתי אותך ' וההיא נוספת ' ונכתב בנין
אותן ' ובתוספת היא ' אשר נשא לבן אותנה ' או אתהן
שמו' ל"ה יחוקא ד"ג אתכן ' ופעם בא בחולם ' וכרא אותהן בחרבותם ' ובא
במים לנקבות ' הנה בתי הבתולה ופילגשה אוציאה נא
שופעי' י"ט יחוקא ד"ג אותם ' ואנשים צדיקים המה ישפנו אותהם ' והוא בחולם
וכשיבא את בענין עם יתחבר במשקל אחר ברוב ' אתו
חשלי ב' אתך ' ובהפסק אתך ' ומחר אתן ויש אתך ' וכן בזקף ' אנכי
ח"א ב' ח"ב ב' שואלת מאתך ' אם תראה אותי לקח מאתך ' אתי ' אתם
אתכם ' אתנו ' אתה ' אתך בקמץ התייו ושויאהכף ' ובא
יסעיה ד"ג אחד בצירי התייו ' וחסדי מאתך לא ימוש ' אתן ' אתכן
והדגש בהם תמורת הנח
מיכס ז' אין בצירי בהפסק ענינו אל מלה אחריו ' אין אשכל לאכל
ירמיה ח"א ד"ג אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה ' וזולתם ' ובא
בחירק ' ואין יש פה תחת ידי חנית או חרב ' ובהפסק ענין
ראשיה' בפתח האליף ובחירק היויד ' ואדם אין ' ובאתנה וסון
מ"א י"ח שופעים ד' פסוק קטוץ ' ואמרו אין ' ואמרת אין ' ובא בזקף קמץ
ומותר

(א) כי שרש אח הוא אוח ' ואוחו אח שמשש לשון עם הוא ג"כ מזה הסוה
לדעת המחבר ונא בכנויים אתו אתה כו' נדגש חמורת הנה כאשר מפיו
המחבר נפוק הענין

שעה דקרוק המלים ריג

ונתת אדם מן הבהמה אֵין' ובא בפתח ואתנח' יקו לאור קסלח ג'
 ואקוה לנוד וְאֵין' ויתחבר לכנויים כן אֵיננו או אֵינו' חיוז ג' הלויס ס"ט
 או אֵינו' או אֵינו' כאשר מינאנום במשנה אֵינכם אֵיננו'
 לפי הענין תכיר בין המדברים בעדם ליחיד נסתר כמו ממנו
 לנסתר ולמדברים בעדם' והענין מבריל ביניהם' אֵיננה או
 אֵינך' אֵינך' אֵינן' אֵינכן' אף בפתח לעולם' אָז קמץ'
 פתח' אָנה קמץ ומלעיל' ובאו שנים מלרע' אָנה דברים ח'
 אֵנחנו עולים' אָנה אֵלך מרוחק' : הלויס קל"ט
 קמץ ומלעיל והעין הגושה ופעמים יכתוב בה"א אנה'
 כמו' אָנה ה' כי אני עבדך' והם ששה עפ"י המסורת הלויס קי"ו
 אולם קמץ' אולי פתח' אָכן קמץ וצירי' אֵל פתח' אֵיך'
 צירי' אֵיך צירי וקמץ וכן אֵיכָה והוא מלרע' כי אֵיכָה חסתר ח'
 אוכל וראיתי' ומלעיל אֵיכָה אלכשנה' אֵיכָה אמנפם' אֵיכָה
 לֵאלֹהֵים לֵאמֹר יתחברו בכנויים ולא יקבצו בלשון רבים'
 אֵל בצירי' וכתוספת ה"א אֵלה מלעיל והלמיד בסגול'
 והוא שוה לזכרים ולנקבות והוא גוש' וכמשקלו'
 ישם האחד סָנה' ויכנסו עליו אותיות השמוש בקמץ עם ש"ח י"ד
 ה"א הידיעה' האנשים האֵלה' לֵאלֹהֵים תחלק הארץ' רחסי' ל' ד' חדר ד"ו
 ותקראנה אותו באֵלה' ובשויא' לא באֵלה חלק יעקב' ויקרא ל' ירמיה'
 באֵלה תנגח את אדם' ובאו שנים קמוצים' לֵאמֹר אוכל ד"ה ס' א' ב' ח'
 ללכת באֵלה' לֵאמֹר בחר ה' באֵלה' : ש"ח י"ג א' י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט
 אֵן בצירי' וכתוספת ה"א אֵיה' ויתכן שהיה שרשית
 ונפלה באי' וַאֲנִי הֵאֵלָּה בפתח והיו"ד בצירי ונדגש'
 ויחבר כן אֵיו או אֵיהו' אֵיך' וכתפסק' ויאמר לו אֵיכָה רחמי' א' ב' ח'
 בה"א' ואם יתכן בעיניך למדבר בעדו יאמר אֵי' אֵים'
 איכם' אֵינו' אֵיה או אֵיה' אֵיך' אֵין' אֵיכן'
 אל בסגול בין במקף ובין בלא מקף' ויבא ביו"ד הרבים
 אֵלי מים' וחבורו לכנויים בלשון כים' וכשיתחבר חיוז ד"ט

שער דקרוק המלים

עם הכנויים האליף בצירי זולתי כנוי הנסתרים והנמצאי

שהאליף בשו"א אליו אליה אליכם אליהם

אלינו אליה אליה אליכן אליהן וכן:

על והוא שם יתחבר בזה הדרך והוא פתח וכאשר יחבר

אל הכנויים העי"ן קמץ עזיו עליה עליהם

וכנסתרים ונמצאים העי"ן בשו"א ופתח עליהם עליכם

עליהן עליכן ובכל הכנויים הוא ביו"ד הרבים וכן

מדבר ד"ג ד"ג

בלא כנוי פעמים עלי נהר וזולתו ועל שנים קמוצים

כוסעו

הקם על ישובו לא על מעל שלשה קמוצים ברכת

ראשון מ"ט ספ ד"ו חלום ג'

שמים מעל ומטל השמים מעל יקרא השנים מעל

ועל אע"פ שהוא שם כתבנו אותו בכלל המלים לפי

שברוב הוא עם הצירוף כמו המלים:

אפס בשש נקודות באפס עצים אפס כי עז העם

חלון ד"ו מדבר ד"ג

ואע"פ שכתבנו אותו בכלל המלים הוא שם במקומות

וקבוצו אפסים ובסמוך אפסי ארץ כמו קצוי ארץ

דבר ל"ג חלון מ"ח

והכנוי אפסו אפסק אפסי אני ואפסי עוד פירושו

ישעיה מ"ו

כמו ואין זולתי וכן כל הכנויים על זה הדרך:

אתה כנוי הנמצא והאליף בפתח לפיכך הוא מלרע

והתייז דגושה וכשיהיה מלעיל כשיהיה בהפסק

יהיה האליף קמוצה כי עירום אתה ובאו מהם

ראשון ג' חלום ג'

האליף בפתח באתנה אמר אלי בני אתה כחסדך זכר לי

חלון ד"ה ספס"ח

עזרי ומפלטי אתה עזרתי ומפלטי אתה ובפתח

ראשון ג' מ"ט

בוקף כי עפר אתה כי זכר אני ואתה הטוב טוב

סופטים י"ח

אתה ובמקצת ספרים מדויקים הטוב טוב ואתה מלרע

דברים

ובא מלרע בוקף כי עם קדוש ואתה לה אלקיך וכן

בית בפתח ומלעיל בלי הפסק וזקף אבל היא מועמדת

ראשון ל"ג בטעם

למי אתה ואתה תלך ולנקבה את וכן דזכר

מדבר י"ח חלון ד"ה

בשלוש מקומות ואם בכה את עושה לי ואת תדבר

אליה

שער דקרוק המלים ר"ד

כנוי ' את כרוב ממשח הסוכך ' ואתה הויה כנוי הפועל יחזקאל ד"ח
וכנוי הפועל בלי זכר הפועל כמו ' ברוך אתה כי דברים ד"ח
הפועל עם זכר הפועל אתה עם כ"ף מחוברת
(ב) עם השמות והפעלים :

בסגול כנוי לפועלים הנמצאים ' ולפעולים בלי זכר
הפועל כמו ואתם תלקטו לאחד אחד ' כי לפעולים ישעיה ד"ו
זכר הפועל אתכם עם כ"ף מ"ם מחוברים
פעלים ובשמות ' לנקבה אתן בצירי ' ואתן צאני צאן יחזקאל ל"ד
מרעיתי ' אה אתנה ' ואתנה ידעתן ' בצירי : ראשית ל"ח
ואם בהפסק אני בקמץ ' ו"ן פעמים בהעמדה בלא
הפסק ' ברכני גם אני ' אם אני לא אעבור אליך ' ראשית ד"ו סס ל"ח
אני בכור אתנהו ' עבדך אתני הבינני ' אה אנכי כנוי חלי' פ"ט חלי' קי"ט
מדבר בעדו והויה על הפועל אה הפועל בלי זכר
פועל כי כנוי הפועל עם זכר הפועל אהי או נו"ן יו"ד או
יד לבדה בהתחבר עם (ג) הכפולים והשמות ' ומרה
אומר ' ברכני גם אני אבי ' אתן מלת אני בכנוי הפועל ראשית ד"ו
הברכה ' כי כבר אמר ' כנוי הפועל במלת ברכני '
ירושו גם אני בנך כמוהו ברכני ' וכן ' הצום צמתני אני ' זכריה ו'
ל וכי אני צויתי אתכם לצום אתם צמים מדעתכם
בעונותיכם :

פולרע ואם בהפסק מלעיל ובהעמדת טעם בלא
הפסק מלעיל ' כמו ' כי עירוב אנכי ' והמסודרת ראשית ג'
שמונה

חה (א) ר"ל שאלת אחה הוא כנוי הגוף לפעמים מורה על גוף הפועל כאומר
אחה הוא שעשיה דבר פלוני והדומה ולפעמים על גוף הפועל כמו
רוך אחה כאומר אחה הוא שחלה עליך הצרכה אמנם אם רולה להזכיר הפועל
ס כנוי הפועל אז לא נשתמש במלת אחה רק נאמר אוחך כאומר פלוני פקד
אוחך והדומה לו : (ב) ר"ל שכ"ף הכנוי מחוזרת בפעלים אל מלת אה ונעשה
אוחך ובשמות אל מלת של (המורה על הקנין כי לא שייך בהן פעול) ונעשה
שלך : (ג) ר"ל עם הפעלים :

שער דקרוק המלים

ראשית ג' שמנה בטעם מלעיל ' כי עירום אָנְכִי ' לא איש דברים
מורה ד' ש"ח י"ח (שוכטים י"ו)
אָנְכִי ' הלא בן ימיני אָנְכִי ' ויאמר אִיו לוי אָנְכִי ' נע
ש"ח ל' ע"ג ג' עמו' מצרי אָנְכִי ' הראש כלב אָנְכִי ' כי בוקר אָנְכִי ' וגאלתי
רות ג' אָנְכִי ' וכל אתנח וסוף פסוק וזקף כוותידה מלעיל ' בר
חיוז ל"ג חר נמצא באתנח מדרע ' חף אָנְכִי ולא עון לי ' :
ירמיה מ"ב אָנְחָנו או נָחְנו או אָנו ' כי נמצא במקרא ' אשר אָנְחָנו
שולחים אותך ' בכתוב ' ובמשנה הרגילו בו הרבה
והוא כנוי המדברים בעדם הפועלים או הפעולים בלי זמן
הפועל כי כנוי הפעולים עם זכר הפועל אֶתְנוּ עִם נוין
ונרפה בהתחבר עם הפועלים והשמות ' בַּל בְּלִי ' לא
' יקבצו בלשון רבים ולא יחברו לכנויים ' :
בְּלָתִי היו"ד בבלתי גוספת ולא מצאנוהו בלתי ' ובכנו
גפדה בְּלָתִי ' בְּלָתֶּךָ ' בְּלָתוֹ וכולי ' :
בְּלַעְדֵי היו"ד לרבים ולא נמצא כדשון יחיד ' ועם הכנוי
בְּלַעְדֵיךָ בְּלַעְדֵי ' בְּלַעְדֵי כולי ' בְּלַעְדֵי רק אש
ראשית ו"ד אכלו הנעדרים ' היו"ד גם כן לרבים ' ובאה נראית כמ
ישעיה ד' סס ו"ט וְהַשּׁוֹפֵי שֶׁרֶת ' ואורגים חוֹרֵי ' וזולתם כמו שכתבנו
ישעיה ל"ו ונכנסה עליו מים לתוספת באור הַמְּבַלְעֵדֵי הִ' :
בֵּין הכנוי בֵּינוֹ ' בֵּינָה ' בֵּינֵי ' בֵּינָם או בֵּינֵיהֶם ' בֵּינֵיכֶם
יבואע"ג ביו"ד הרבים ' וכן בֵּינֵנו ' אך רחוק יהיה בֵּינֵיכֶם
ובֵּינֵנו ' אולי נאמר כן בֵּינֵי ' ומקובץ בלשון רבות בֵּינוֹחַ
ראשית ד"ו בֵּינוֹתֵינוּ ' בֵּינֵנוּ וּבֵינָהּ והמלה הזו משתמשינ בה בכפל
ויקרא י' כמו בֵּין הקדש וּבֵין החול וּבֵין הטמא וּבֵין הטהור ' בֵּינֵנוּ
יבואע"ג וּבֵינֵיכֶם ' ופעמים יספיק באחד כשיתחבר עם כנוי הפועלים
שופט י"ח ראש' ו"ג במלה אחת ' כמו ' יהיה שומע בֵּינוֹתֵינוּ ' כי המליץ בֵּינוֹתֶם
וכן יספיק באחד כשיהיו שני הפעולים במלה אחת כמו
דברי' א' ראש' ט"ו שמוע בֵּין אחיכם ' בֵּין הגזרים האלה ' וּבֵין דורותינו
יבואע"ג וּבֵינֵנוּ ' אחריו ' מִבֵּין שני הכרובים ' בֵּין שנינו ' וכן יספיק בב
ראשית ל"ח

אחד

שער דקדוק המלים רטו

אחד אם תהיה כמלה השנית למיד כמו 'בין קדש לחול' / יחזקאל ח"ד
 בין הבהמה המהורה לטמאה וכין עוף טמא לטהור / בין דם ויקרא ד' דברים י"ו
 דם בין דין לוין וכין נגע לנגע / אבל לא יספיק בבין אחד
 אם יהיה במקומו הלמיד ויו' לא יאמר בין דם ודם בין טהור
 וטמא / ונכנסה ב"ת השמוש לתוספת באור / וצמחו
 בבין חציר / וי' יספיק זולתה / גם בפתח ל"א יקובץ יסעיה ח"ד
 ולא יחובר :

הן בצירי' וזמקת בסגול כשהוא סמוך למלה ועירא או
 למלה מעיל' הן חו' ובתוספת ה"א הנה בצירי חיוכ ל"א
 ובדגש לעול' אבל הנה נ"א אדני' סגול' מסני הדגש ראשית י"ט
 אשר במלת ג' והכנוי הנו' או הנו' הנה' הני' או
 הני' הני' ע' בי' קל ובשוי' / ובדגש ובצירי' אמרתי ס"א י"ז
 הני' הני' אגוי' לא קורא בשמי' / ובדגש גם הנו' השונה יסעיה ס"ה
 ובסגול הראונה / ויאמר הני' בני' / ויאמר הני' מי אתה ראשית ד"ג סס ד"ו
 בני' / והמסות עליהם שנים דגושים / הנו' אתאנו לך / ירמיה ג'
 הנו' בידך / ונו' עצמך ובשרך אנחנו / קל ובשוי' / או יהושע ט' - זכ'
 הנו' בדגש וני' הנו' ובסגול הראשונה / הנו' ועלינו / מלצר י"ד
 הנו' עבדים' אוני' / הנו' לך לעבדים / והמסורת שלשה ראשית ח"ד סס ג'
 דגושים וברה' ונו' הראשונה / ויאמרו לך הנו' הנה' / חיוכ ל"ח ראשית י"ו
 הנה' בצירי' או המץ הנה' הרה' / הנו' / הנו' הנו'
 הנו' :

הנה' בציריונעיל והנו' בדגש ואין בו קבוץ וכנוי' :
 היא אין כנוי' :
 הוא כנוי' לומר הפועל ולפעול בלי זכר הפועל כי לפעול
 עם זכר הפועל אותו או היא ויו' או נו' ויו' דגושה
 ובשורק' / או לבדה בחולם מחוברים בשמות ובפעלים'
 ופעמים עכו' והויו ברפה ובחולם / עונותיו ילכדנו מסלי ח'
 ד' דרשע' / וקכנו לי משם :
 מלצר ד"ג
 היא

שער רקדוק המלים

ולנקזה :

ויקרא י"ו היא ותכנס עליהם היא הידיעה פתוחה ' האיש ההוא
מנ הארץ יהיא יצא אשור ' והיו בשו"א או בקמ

והוא ' והוא ' והיא ' והיא ' אבל אותיות בל"ם לא יכנס
עליהם כי בענין אחד ישמשו כמו שאנו עתדים לבאר
והשי"ן תכנס עליהם והיא בסגול שהוא ' שו"א ' ובא אחת

ובשו"א שהוא עמל :

קסלח ז'

הם בצירי כנוי לפועלים הנסתרים ולפעוים בל' זכר
הפעל כי עם זכר הפועל יאמר אותם זכנ לפעוליים

בהתחבר בפעלים (א) בשמות ובמלים ואז זהיה הה"א
בסגול או מ"ם לבדה ' ובא הם לפעוליים בלהתחבר ' בא

מ"ז ט' המלאך עד הם ולא שב ' ובתוספת היא פ"ה בצירי
מדברך' שוח ל' הפ"ה מי מריבה ' והמ"ם בדגש ' לשאת או בהמ"ה ' כי

חנקוק א' ידמיה י"ד בהמ"ה שמן חלקו ' ואין מקבר להמ"ה ואוהרת השמוש
קמוצות :

ולנקזות :

הן ובתוספת היא הנה בצירי ומלעיל וזוין בדגש
ופעמים גם בנו"ן לזכרים הלהן תשברה והנה באו

יעוד תוך הבית לוקחי חטים ' דרך הנה פניו"ם זבא לנקבות
במ"ם ' ששים הנה מלכות ' וכלם בצירי ה' הנה ' הן

הנה ' וכל להן הוא בסגול בלשון הקדש ולשן ארמי הוא
בצירי ' בהן הם שמנה עשר חמשה עשר כ"ט בצירי ' אשר

ישב בהן לוט ' אשר עבדתי אותך בהן ' וצל בהן ' אשר
יסך בהן ' ותברו ' אשר יסך בהן ' לנתר ון ' אשר בהן

ותקעו בהן ' ותנו בהן אש ' אישוחתתו ויתנו
הן

(א) כמו פקדם צעזר או אפקדם צעחיד או פקדיהם צשמ למענם או
למעניהם צמלוח והדומה להם . ומה שכתב המחבר בכל הענינים זכר הפועל
בו' צלי זכר הפועל בו' כנר פידשתי :

שער דקדוק המלים רטז

הוא אש אשר אתה בוטה בהן (ב) מקול פרש ורומה ויקרא י' דברים ד"ח
במקומות תנו ציץ למואב כי נצא תצא ושנים בפסוק אחד שם ח"ח
(ירמיה ד')

כל איש ולא יעבור בהן בן אדם ושלשה ירמיה נ"ח יחזק' ח"ב
בגדיהם אשר ישרתו בהן ולכל בהן חיי רוחי יאשיהו ל"ח

ואיש לא ישב בהן ולא יעשה כהן א"ח ל"ח יחזק' י"ח
ועם הכיף ולא יעשה כהן א"ח ל"ח יחזק' י"ח
וכן הם כשיבואו עליו אותיות השמוש כמו בל"ם
זכורא בסגול ברונ' ועם הה"א והו"ו והשי"ן והכ"ף בצירי'

שהם הרהיבוני ויוסף ה' אלקיך חסתר ח' מדבר י"ו
ש"ס ד"ג (סיר ו')

ואחד בא עם הכיף בסגול לבלתי ח"ב י"ו
והמסורת לית כותיה סגול וכן עם בל"ם ח"ב י"ו

לכם' לכם' מהם' והכ"ף בצירי' ככם אדברה ח"ב י"ו
בשיכנסו עליהם קמוצות כהם' להם'
ורא יבואו בשו"א לעולם וכשתכנס עליהם הו"ו

אתה וקהם ואהרן וזולתו וה"א מדבר י"ו
קמוצה כמו בימים קהם וזולתו חסתר ח'

והשי"ן בסגול שהם' ובא אחד
השו"א שהם בהמדה :

או זוכשורק לזכר יגו בחולם או זאת לנקבה
ולשמחה מהה עושה כל זה נסיתי בחכמה זה מתת קהל'ג' שם ז' שם ס'

ולא זה ועיר' כי קזה וכזה תאכל חרב' ונכתב ח"ב ו' א"ב י"ח
זו לעגם בארץ מצרים ועדותי זו הו"ו חלום קל"ב

לזכר זה ופעימינו בחולם לזכר זה ל גם בארץ מצרים'
ויבואו עליהם אותיות השמוש

ואכלתם וקזה הנערה באה המלך' א"ח י"ד חסתר ב'
הלוא לזה יענו במחולות' א"ב י"ח א"ח ד"ח
אי לזאת חלאכי ג' א"ב י"ו

אסלח
(ב) ר"לני צפופסוק הזה כחיצו וחינוש בהן ח"ס' וכן צפופסוק חנו ליץ כו'
מפס מחין יושב בהן :

שַׁעַר רִקְדּוֹק הַמַּלִּים

באשׁוּיָה ו"ה ס"ב

ויקרא י"ו

בזאת יבוא אהרן אל הקדש :

זולת

זולתה זולתי זולתם וכולי :

יש

בצירי ואע"פ שהוא שם כמו שכתבנו אותו עם השם פעמים פירושו בענין הן ואם במקף וסמוך למלך

ח"ו י"ד ראשו ח"ד זעירא או למלה מלעיל בסגול כי יש לעץ תקוה יש ל

קהלת ה' יש הבל והכנוי ישנו בסגול או ישו בצירי או

בשו"א והוא הנכון בפלס בנו כי בן ויש מגזרה אחת ומש

אחר ישך או ישי בצירי או ישני ישם או ישם בשו"א

זכרים י"ג

ישכם בסגול או בחירק ה"ד הישכם אוהבים :

בן בצירי ובמקף וסמוך למלה זעירא בסגול ואין בו קבו

קהלה ה'

זכנוי ובאותיות השמוש לבן ובכך ראיתי :

כל בחולם ובמקף בקמץ חטף ושנים הם בקמץ בלא מקף

חלף ל"ה חסליו"ט

כל עצמותי תאמרנה כל אחי רש שנאהו הכנויים

ישעיה ו"ד ס"ג כלן כלף כלל כלף בצירי ומוג פלשו כלף

או בקמץ כי עלית כלף לגנות ובמקצת ספרים הוא בצירי

סיר ד' כלף יפה בקמץ ועם ה"ה הרבים עוד והוא בפתח

ס"ג ד"ג קקוץ מנד כלהם כלכם ככנו כלן אוכליה ועם ה'

ח"א ז' הרבות עוד הקודם לנון קצב אחר לכלהה ואע"פ שהוא

שם כתבנו אותו בכלל המלים לפי שרוב לא יבא אלא

על ידי צידוה פמו המלים :

ראשו ו"ט זכריה י' כמו

ח"א ד"ג

כמוהו כמוהם כמונו כמוהו ומוהן

כמוכן לו לולי לא אין בהם קיץ וכנו :

לז בפתח לזכר ולנקבה ובתוספת היא לזכר ולנקבה

ולנקבה לזו :

כמו הוא כנו הנסתרים בהתחבר עם הפנים ושמות

ואלים

עֵינֵי דְקָרוֹק הַמְּלִים רִיז

והמלים ' חמת למו ' מפשע עמי נגע למו ' יאחזמו רעד ' סלום ד"ח יאעיו"כ
 תכלעמו ארץ ' שיתמו נדיבמו ' וכולי ' כל נסיבמו ' וכא ^{שמות ט"ו סס תלום}
 בשורק תחת חולם כמלת ' תהומות יכסימו ' ואמרו כי בא כן ^{שמות ט"ו}
 לזווג עם השורק אשר ביו"ד ' ויש מו כנוי יחיד נסתר ' כי
 יסכון עלימו משביל ' וימטר עלימו בלחזמו ' כי המ"ם חיו"כ נ"כ סס ד'
 והיו כמו שכתבנו יש בו סימן רבים וסימן יחיד כי המ"ם
 סימן רבים הנסתרים והיו סימן היחיד הנסתר ' לפיכך
 יבוא על הרבים ועל היחיד ויתחברו שניהם בכנוי הרבים כי
 ידברו עליהם בכלל ופרט וכן על היחיד פעמים :

כי ' מתי ' מה ' אין בהם קבוץ וכנוי ' ומה בקמץ ובמקף
 בפתח כמו מה פרצת עליך ' מה בצע ' מה ברי ' ראשית ל"ח סס ל"ו
 והוא בסגול על פי המסורת בעשרים וארבעה מקומות ^{חשיל"ו}
 ועל החיית ועל העיץ בסגול זולתי שבעה מקומות חמשה

קמצינ ושנים פתחין ' מה עמדי ' כי מה עבדך ' ואמרתם ראשי ל"ח ח"כ
 על מה ' ומה חשחן ' ויאמר ליה מה עבדת ' ושנים ^{חלכני"כ עזרא ו' דניאל ד'}
 פתוחים מה חמאתי ' מה חפצו ' וכן הוא פתח לעולם ראשי ל"ח חיו"כ ד"א
 גם הוא ועם היא ' ונכנסו הביית והכ"ף על מה בפתח עם

הדגש (א) ולא לחסרון היא הידיעה ' במה ארע ' במה ימי ראשית ט"ו סס ח"ו
 שני חי"ך ' במה ימרוהו במדבר ' וכן בשו"א במה שיהיה תלים ע"ח קהלת ג'
 אחריו ' וכאשר תכנס עליו הלמ"ד גם כן בדגש אלא שהוא

מלעיל והוא כלו קמץ ' לקמה חרה לך ולקמה נפלו פניך ' ראשית ד' סס ד"ח
 לקמה לי חיים ' וכשיהיה על אהיע יהיו מלדע ורפה ' לקמה סס י"ג
 אמרת אחותי היא ' לקמה העליתני ' אלי אלי לקמה עזבתני ' מדבר ד"ח חל"ו ד"כ
 לקמה העכרת העכר ' ובאו בדגש ומלעיל על האלף ועל ^{יהושע ז'}
 הה"א ' לקמה אככה ' לקמה אירא בימי רע ' לקמה היה כאבי ^{ד"ד כ' חל"ס ח"ט גרמיה ט"ו}

נצח

(א) אע"פ שעפ"י הרוז לא יבוא פתח אוחיות בכל"ס זולת להורחת
 חסרון ה"ח ידיעה מ"ח כאן לא שייך בהורחה הוצח להיות שאלת סס
 חיו"כ סס רק מלת החזוקה:

שער רקרוק המלים

ש"ח ח"ח ס"ג י"ט נצח' לָמָּה הַרְגוּתָנִי' לָמָּה הִצִּיתוּ עַבְדֶּיךָ' וּבֹא רַפָּה וּמִלְרַע
 מִלִּים מ"ג ס"ג זולתי על אות גרונית' לָמָּה שִׁכַּחְתָּנִי' לָמָּה זָנַחְתָּנִי' וּבֹא
 חִיּוֹב ז' רַפָּה וּמִלְעִיל' לָמָּה שִׁמַּחְתָּנִי לַמַּפְגַּע לְךָ' וּכְשֶׁתִּכְנַס הַלְמִיד
 ש"ח ח"ח' עַל מָה שֶׁהָאֵל בָּס וְלִי הוּא בַרְפָּה וּמִלְעִיל' לָמָּה תִּבְכֶּי
 וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יִרַע לְבַבְךָ' :

שעיה ל' מִן וּכְתוּסְפַרְתָּ יו"ד וְהַנּוֹן בְּצִירֵי' סוּרוּ מִי דֶרֶךְ הַטּוֹ מִי
 שׁוֹפְטִים ה' אֹרַח' וּבַחִירָק הַנּוֹן מִי אִפ' ים' וּדְגָשׁוֹת הַנּוֹן בְּאֵלֶּה
 מִפְּנֵי חֲטִיפַת הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִתְכַן מִגְּלֵי דְגָשׁ אִם לֹא יוֹלִיד נַח
 בֵּין הַמִּים וְהַנּוֹן' וְהַכְּנוּי יֵשׁ בְּשׁוּנֵי מִמֵּינָם מִפְּנֵי' וּבְמִים
 שְׁעִיָּה ד"ב אַחַת לְבִדָּה' שְׁעוּ מִי אִמְרָה בְּכִי' מִפְּקָה' וּבְמִים אַחַת
 מִיָּהִם' מִכֶּסֶם' וְהַמְדַכְרִים בְּעַד־ם מִפְּנֵי וְהַנּוֹן בְּרִגֵּשׁ כְּמוֹ
 לְנִסְתָר לְחִסְרוֹן מִן יוֹהַעֲנִין וְכַתָּב רַח"ע כִּי צִסְכְּרוּ אֲנִשִּׁי
 מְבַדִּיל בֵּין מְדַכְרִים בְּעַד־ם מִזֶּרֶח נוֹן סִימָן הַרְצִים רַפָּה
 לְנִסְתָר וּבֹא עִם הַנִּסְתָר בְּמִם
 כְּדִינָה' :

חלופ ס"ח אַחַת לְבִדָּה' וְהַכְּנוּי בְּהִיא וְיִן' מֵאוֹיִבִים מְנַהֵג הַמִּים
 בַּחִירָק וְהַנּוֹן בְּסִגּוּל וּבֹא הַמִּים בְּסִגּוּל וְהַנּוֹן בְּשׁוּיָא
 חִיּוֹב ד' וְהוּא מוֹקֵל' וְתַקַּח אֲזַנִּי שִׁמְךָ מִנְּהַי' :

נָא אֵין בּוֹ קְבוּץ וְכְנוּי' : וְכֵן :
 עֲתָה וְהַעֲיִין בְּפִתַח וְהוּא מִלְרַע' וְאִם בְּהַפְסֵק מִלְעִיל' :
 עִם' עִמו' עִפְקָה' בְּשׁוּיָא הַמִּים וְקִמַּץ הַכֶּף' וּבְהַפְסֵק בְּקִמַּץ
 הַמִּים וְשׁוּיָא הַכֶּף' וּבֹא גַם בְּלֹא הַפְסֵק' וְהִנֵּה אֲנִשִּׁי
 רַחֲשִׁיחַ ס"ח ס"ג עִפְקָה' וְכֵן לְנִקְבָה עִפְקָה' לְכֵן יִשְׁכַּב עִפְקָה הַלִּילָה' וְהַדְּגָשׁ
 לְחִסְרוֹן מִים הַכֶּפֶל' וּמִצְאָנוּ לְכְנוּי הַמְדַכְרִי בְּעַדוֹ עִפְקָה
 לֹא נִדַּע אִם יַעֲשׂוּ מִמֵּנוּ שְׂאֵר הַכְּנוּיִם' :

עוֹד בֹּא עִמוּ כְנוּי הַמְדַכְרִי וְכְנוּי הַנִּסְתָר וְהַנִּסְתָרוֹת כְּנוּי'
 עוֹדָנִי' עוֹדָנוּ' עוֹדָנָה וְלִנְקָבָה הַנִּמְצָאָה בְּקִמַּץ הַדְּלִית
 ח"ח ח"ח' וּבְשׁוּיָא הַכֶּף' עוֹדָה מְדַבְרַת עִם הַמֶּלֶךְ' :

פֶּן בְּסִגּוּל' :

פדה

שער דקרוק המלים ריה

פה אין בהם קבוץ וכנוי : ונמלא כלשון זכר גם כלשון
פעם כלו פתח ובקבוץ נקנה אך הפעם הזה : זאת
הפעם :

פעמים :

רק בפתח :

תוך ' תוכו ' תוקך ' תוכי ' תוכם ' תוככם ' תוכנו '
תוכה ' תוכך ' תוכן או תוכנה ' ועם היא הנקבות
הקודם לניין ' ושבות שביתיך בתוכהנה ' והנכון כי היא יחזקאל י"ו
מלה מורכבת מן יחידה ורבות ' וכהכנס על תוך אורת
השמוש הוא תוספת באור כי יספיק בזולתה ' ויש מלות
שלא מצאנום בלתי אותיות בכלים ולא נשתמש בלתם :
כמו :

בגלל בעבור למען כלו פתוח ' ואותיות בכלים ישמשו
בפעלים ובשמורת כאשר הודעתך
בטור הראשון בשלמים ' וגם ישמשו במלות לבדם עם
הכנויים :

הבית באמרך בו ' ביי ' בקה ' בשויא הביית וקמץ הכף או
בקה בהפסק בקמץ הביית ובשויא הכף ' ובא בלא
הפסק בקמץ ' וישמחו כל חוסי בקה לעולם ירננו ותסך חלים
עלימו ' בקה בחר ה' אלקיך להיות לו לעם סגלה ' בקה ' דברים י"ז
בקה ' בקה ' בכלם הביית בקמץ מקום השויא ' ויש
מלות נוספות עם הביית והם מו ' ודי ' כי תלך במו אש ישעיה ח"ג
לא תכוה ולהבה לא תבער כך ' והוא כמו באש ' בדי שופר חיוז ל"ח
יאמר האח ' כמו בשופר וכן עם המים ' מדי חדש בחדשו ישעיה ס"ז
ומדי שבת בשבתו ' כמו מחדש ומשבת כי אין המלות בהם
צורך ענין ויש לומר כי יש בהן צריך ענין כי באו להגדלות
הדבר ולהתמדתו :

והכף לא תשמש במלה לבדה כי אם במים ויו עמדה
והוא כמו שזכרנו במוהו ' קמוה וכולי :
והלמד

תהי ירך לעזרני כי פקודיך בחרתי

השכר וידוע אשו נכחי
יגד כטל שיחי ואמרתי
אקרא בשם אל לעזור אותי
ידע לבבי כי בתום הולך
לא לעשות לי שם אני כותב
אכן לישר נעורה לשון
וליודעים חן מענה אתון
ספרי יהי זכרי ואעדהו
כספי זהבי הוא וטוב סחרי
הוא יהיה לחמי בעת ארעב
הוא יערוך שלחן לכל רעב
ולשואלים לו מי ילדהו

עם אל אם תאכו ושמעתם
מעץ חיים לקטו לכם
ולשון עבר למדו היטב
וכאור דקדוק יאור לכם
מה לכם אל ים או מדבר
דרשו מעל ספר וקר א

דורש לשון קדש שבדה אתי
ספר כתבתיו לך פקח עינה
מכלול קראתיו כי כלולים בו

לכל חכמה קטנה או גדולה
לכל תהיה בשם פעל ומלה

ולעלגי שפדה אדו רוחי
על גו כמטר יעלה לקחי
כי הוא לבד שבתי ומביתי
בזחן סעיפותי וכן טוחי
ולהעלות זכרי וטוב שבחי
ולנהלה שפדה יהי מרדי
גם לחכמים ארקחה רקחי
תמיד כטוטפת עלי מצחי
הוא יהיה מכרי ומקחי
ולריב לשונות יהיה לזלחי
שלחן לשון עבר וכו יהי
יענה לבב הוד בנו קמחי

טוב פריי תאכלו הגדרר
לא יעלה בו קוץ או דרדר
דרשו משפטו הגדרר
אור בהיר עולם לא יקרר
הא לכם סוחרת עם דר
אחד מהם לא נעדר

אודיעה חקיו ומדלקיו
עליו ובנתיבו ובדרך
מבטא לשון עבר ומערכיו

בדקדוק תעשה מוסד תחלה
כמו עור ממשש באפלה

לוח הטעיות

דף ג ע"א שורה א' יסוד יוח ל"ל יסודיות · ד' ע"ב שורה ב' פקדתי ז"ל פקדתי ·
ט ע"ב שורה י"ו א"ל · והצחתו ל"ל חליך ·
 והבאתו · **יוד** ע"ב שורה · ד"ו כמו פעלתן ל"ל כמו כעלחם · **כד** ע"ב ·
 שורה י"ו ויחמנה ז"ל ויחמנה · **ר** שורה י"ו יסדחני יסדחני ·
לא שורה ט' · כבכורה ז"ל כבכורה · **לד** ·
 ע"ב שורה ד"א ל' לצרי ז"ל לצרי · **מז** ע"ב שורה י"ו שקמתי ז"ל שקמתי ·
 שורה י"ח · רצה · וארצות ז"ל רצה ·
 וארצות · **נה** ע"ב שורה ד"ו העוזדים ל"ל העוזרים · **סב** ע"ב שורה יוד ·
 תשרפנה ז"ל תשרפנה · **עב** שורה ב' צחור · מצחח ז"ל מכתח · שס ·
 שורה · ג' · שהכרת ל"ל שהכרת · **פג** שורה א' הכנייס ל"ל ·
 הכנויס · **פז** ע"ב שורה ד' הציתי ז"ל הציתו · **קיה** ע"ב שורה ד"א ·
 שמתך ז"ל שמתך · **קרו** ע"ב · שורה י"ד הוכה ז"ל ·
קלט שורה ג' צהגהת הצחור ·
 ה"א ל"ל הא' · **קסג** ע"ב · שורה ו' חלקיס ל"ל הקלים · **קנו** ·
 שורה ח' וסלע ל"ל וסלף · **קמז** ע"ב שורה י"ב בתתבר ז"ל בתתבר ·
קמט שורה ד"ב הפועל ל"ל הפועל · **קנט** שורה ד' ·
 הכלוס ל"ל הכליס · **רו** שורה ה' גתה ז"ל גתה · שס שורה ט' על ·
 גג ל"ל על גג · **רה** ע"ב שורה ד"ב · חד · חת · ל"ל חד חת ·

וכללי בר הדקדוקים דינים ודברים עתיקים נהג מנהג הוותיקים לוי אביר המדקדקים דגהורת דברי צדיקים קרא הוא להם נימוקים לא בדקדוק ולא בפסוקים יודה כי כלו ממתקים לנו גואל מהר יקים לפרט הכל שריר וקים	הוי כל צמא ללמוד חקים יבא יהודה בספר זה חבר הרדיק במאוד נצדק עוד כמוהו אליהו הוסיף עוד בו עם רב טובו הדביק אותם בין הדבקים אדם בלחם לא נחשבתם כל דיקורא אמן יענה נעתיר לאל צור ישראל א"ל"ה"ו המדקדק הוא
---	--

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הזעזיר הירש בן
 כהרר **משה** איסטרייך סג"ל ז"ל מפיורדא ·
ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הדוקר **הענלי** בן כ"ה
ייזהל משנאטיך ז"ל ולע"ע מק"ק פיורדא ·

MICHLOL,

—

KIMCHI,